

GUVERNUL ROMÂNIEI

BIBLIOTHECA SEPTEMCASTRENSIS descărcat de pe : <http://arheologie.ulbsibiu.ro/>

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU

INSTITUTUL PENTRU CERCETAREA ȘI VALORIFICAREA

PATRIMONIULUI CULTURAL TRANSILVĂNEAN ÎN CONTEXT EUROPEAN

BIBLIOTHECA SEPTEMCASTRENSIS

XIV

Sabin Adrian LUCA

**REPERTORIUL ARHEOLOGIC
AL JUDEȚULUI HUNEDOARA**

GRATUIT

Editura "ACTIV"
Alba Iulia - 2005

Carti aparținând seriei tipografice publicate în colaborare cu și finanțate de către administrația culturală transilvăneană în context european:

Colecția BIBLIOTHECA SEPTEMCASTRENSIS

- I. Ioan Marian ȚIPLĂC, *Brasilele producătorilor de arme din Sibiu, Brașov și Cluj. Secolele XIV-XVI, Sibiu, 2001.*
- II. Dumitru POPA, *Vilae, Vici, Fagi. Așezări rurale din Dacia romană Intracarpatică, Sibiu, 2002.*
- III. Sabina Adrian LUCA, Enzo Kari PINTER, Adrian GEORGESCU, *Repertoriul arheologic al județului Sibiu (situri, monumente arheologice și istorice), Sibiu, 2003.*
- IV. Sabina Adrian LUCA, Cristian ROMAN, Dragoș DIACONESCU, *Cercetări arheologice în peștera Cauce, volumul I, Sibiu, 2004.*
- V. Sabina Adrian LUCA, Maria CIUGUDEAN, Cristian ROMAN, Dragoș DIACONESCU, Cornelia BELDIMAN, Georgeta EL. SUSA, *Cercetări arheologice în peștera Cauce, volumul II, Sibiu, 2005.*
- VI. Sabina Adrian LUCA, *Repertoriul arheologic al județului Caraș-Severin, Buzureași, 2004.*
- VII. Sabina Adrian LUCA, *Arheologie și istorie (I). Descoperiri din județul Caraș-Severin, Buzureași, 2004.*
- VIII. Dumitru PROTĂRE, *Obiectul din de la Căna Sibitului (sec. VIII-IX), Buzureași, 2004.*
- IX. Maria Ioana FUREC, *Tezaurul de la Călnăp, Buzureași, 2005.*
- X. Sabina Adrian LUCA, *Arheologie și istorie (II). Descoperiri din Banat, Buzureași, 2005.*
- XI. Sabina Adrian LUCA, *Arheologie și istorie (III). Descoperiri din județul Hunedoara, Buzureași, 2005.*
- XII. *** *Arheologie și istorie în județul Mehedinți, Buzureași, 2005.*

ACADEMIA ROMÂNĂ DE ȘTIINȚE ȘI LINGVISTICĂ

Numărul 0-500/11-2006, în colaborare cu Sibiu

Online system of publications on the internet: <http://arheologie.ulbsibiu.ro/>

ISBN 973-7724-60-7

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
INSTITUTUL PENTRU CERCETAREA ȘI VALORIFICAREA
PATRIMONIULUI CULTURAL TRANSILVĂNEAN ÎN CONTEXT EUROPEAN

BIBLIOTHECA SEPTEMCASTRENSIS

XIV

Sabin Adrian LUCA

**REPERTORIUL ARHEOLOGIC
AL JUDEȚULUI HUNEDOARA**

Cu contribuții de: Cristian ROMAN, Dragoș DIACONESCU și Cosmin SUCIU

Editor: Sabin Adrian LUCA

Dedic acest volum Profesorului meu, Dumitru PROTASE !

Editura Altip

Alba Iulia, 2005

Tehnoredactare: Sabin Adrian LUCA
Coperta: Editura Altip
Ilustrație: Sabin Adrian LUCA, Cosmin SUCIU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

Correspondența se va adresa autorului pe una dintre adresele de e-mail:
sabinadrianluca@hotmail.com sau sabinadrian.luca@ulbsibiu.ro

Cărțile și revista *Centrului de cercetare* pot fi consultate la adresa: <http://arheologie.ulbsibiu.ro>

„LUCIAN BLAGA” UNIVERSITY OF SIBIU
INSTITUTE FOR THE STUDY AND VALORISATION
OF THE TRANSYLVANIAN PATRIMONY IN EUROPEAN CONTEXT

BIBLIOTHECA SEPTEMCASTRENSIS

XIV

Sabin Adrian LUCA

**THE ARCHAEOLOGICAL
REPertoire
OF HUNEDOARA COUNTY**

Contributions with: Cristian ROMAN, Dragoş DIACONESCU and Cosmin SUCIU

Editor: Sabin Adrian LUCA

Editura Altip

Alba Iulia, 2005

CUPRINS – CONTENTS

Introducere – Foreword (Sabin Adrian LUCA)	p. 7
Mediul geografic – The geographical context (Cristian ROMAN, Dragoș DIACONESCU)	p. 9
Municipiile, orașele și comunele din județul Hunedoara cu localitățile subordonate aferente – The localities from Hunedoara county (Sabin Adrian LUCA)	p. 17
Repertoriul descoperirilor – The discoveries repertoire (Sabin Adrian LUCA)	p. 21
A.	p. 21
B.	p. 25
C.	p. 39
D.	p. 61
F.	p. 67
G.	p. 71
H.	p. 83
I.	p. 91
J.	p. 93
L.	p. 95
M.	p. 101
N.	p. 105
O.	p. 109
P.	p. 117
R.	p. 127
S.	p. 135
Ș.	p. 151
T.	p. 153
Ț.	p. 159
U.	p. 161
V.	p. 163
Z.	p. 171
Hărți – Maps	p. 173
Lista ilustrațiilor – List of illustrations	p. 179
Tabel 1 – Table 1	p. 181
Abrevieri	p. 187
Bibliografie – Literature (Sabin Adrian LUCA)	p. 189

INTRODUCERE

Acum câțiva ani porneam activitatea de repertoriere a descoperirilor arheologice din Transilvania și Banat. Prima lucrare, **Repertoriul arheologic al județului Sibiu**, a apărut în colaborare cu colegii dr. Zeno Karl PINTER și Adrian GEORGESCU.¹

Următoarele repertorii publicate au fost: **Repertoriul arheologic al județului Caraș-Severin** (în două variante)² și **Repertoriul arheologic al Banatului**³.

Variantele scurte ale repertoriilor publicate vor fi lansate, cât mai curând posibil, și la adresa de internet <http://arheologie.ulbsibiu.ro>, ca o primă parte a unui repertoriu național.

Acest repertoriu ar fi fost mult mai sărac fără sprijinul colegilor Zeno Karl PINTER, Ioan Marian ȚIPLIC, Mihai CĂSTĂIAN și – nu în ultimul rând – Cosmin SUCIU, Cristian ROMAN și Dragoș DIACONESCU.

Trebuie să mulțumesc pentru ajutorul acordat explicit sau implicit, în încheiere, tuturor colegilor de la muzeele hunedorene pentru sprijinul constant acordat în ultimii 15 ani pentru cercetarea realităților istorico-arheologice din acest județ.

Am fost sprijinit de multe ori de directorul Muzeului „Castelul Corvinilor” din Hunedoara, prof. Nicolae CERIȘER, ca și de directorul Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva, dr. Adriana RUSU-PESCARU.

Trebuie să mulțumesc și domnului Ioan Ovidiu MUNTEAN pentru sprijinul și ajutorul constant din ultimii ani.

Acest volum nu ar fi putut apărea fără sprijinul Departamentului pentru minorități a Guvernului României și Inspectoratul pentru cultură, culte și patrimoniu cultural național Deva.

Sibiu la 15 septembrie 2005

Prof.dr. Sabin Adrian LUCA

¹ Luca et alii 2003.

² Luca 2004a; 2004b.

³ Luca 2005; 2005b.

CADRUL GEOGRAFIC⁴

Județul Hunedoara este situat în partea sud-vestică a Transilvaniei și ocupă o parte a bazinelor hidrografice ale râurilor Mureș și Jiu. Județul este intersectat de paralela de 46° latitudine nordică și de meridianul de 23° longitudine estică (valori absolute publicate 46°16' latitudine nordică, localitatea Bulzești, 23°24' longitudine estică, localitatea Aurel Vlaicu, 45°19' longitudine estică, Munții Parâng)⁵. Punctele extreme ale județului Hunedoara, fără indicarea coordonatelor absolute sunt: zona de nord-vest a satului Rusești (com. Bulzești de Sus) la nord, hotarul vestic al satului Pojoga (com. Zam), la vest, izvoarele râului Lăpușnic, la sud, și ramificațiile unor afluenți de dreapta ai pârâului Jieț, la est. Către nord și nord-vest, județul se învecinează cu județul Bihor, la vest cu județul Timiș, în sud-vest cu județul Caraș-Severin, la sud și sud-est cu județul Gorj, respectiv Vâlcea, iar la est și sud-est cu județul Alba.

Din punct de vedere geologic, teritoriul județului Hunedoara se suprapune pe două mari unități tectono-structurale structurale⁶: autohtonul danubian și pânza getică. Rezultatul al tectogenezei active, au fost delimitate două zone: zona cristalino-mezozoică aparținând Carpaților Meridionali și Munților Banatului și zona sedimentar vulcanică a Carpaților Apuseni de sud. Cristalinul autohton (danubian) este întâlnit în masivele Vâlcan, Parâng, Retezat, Țarcu iar pânza getică în Munții Godeanu, Șureanu și Poiana Ruscă. Prima zonă este alcătuită din șisturi cristaline, peste care se suprapun formațiuni sedimentar-mezozoice, în special calcare jurasice. Formațiuni permo-carbonifere (conglomerate, breccii) și mezozoice (gresii, șisturi argiloase, calcare), constituie învelișul sedimentar al cristalinului. Șisturile cristaline ce constituie pânza getică, sunt suprapuse de structuri sedimentare, mai ales în vestul Munților Șureanu și în Poiana Ruscă. Zona sedimentar-eruptivă a Carpaților Apuseni este alcătuită din formațiuni sedimentare mezozoice (calcare, marne, șisturi argiloase, conglomerate, gresii) și magmatite (gabrouri, bazalturi), precum și din formațiuni neogene (bazalturi, andezite, piroclastite).

Relieful județului Hunedoara cuprinde unități de relief distincte, între acestea regiunile muntoase ocupând o pondere majoritară. Depresiunile intramontane și colinare, zonele depresionare și defileurile, completează structura reliefului din cuprinsul județului.

Munții. Regiunile muntoase constituie relieful cel mai vechi și fragmentat, dar extrem de variat sub aspect geomorfologic. Carpaților Meridionali le aparțin masivele înalte și mijlocii din sudul și sud-estul județului, în timp ce Carpații Occidentali, cuprind masivele mici și mijlocii din vest și nord. Din punct de vedere al treptelor de altitudine, etajul montan este compus din subetajele alpin (zone întinse din Munții Retezat, Godeanu, Parâng și parțial Țarcu) și cel de pădure (zonele medii și joase din Munții Retezat, Godeanu, Țarcu, Parâng, așa-numitul Podiș dacic din Munții Șureanu, Poiana Ruscă, Metaliferi și Masivul Găina⁷). Județul Hunedoara dispune și de un relief carstic diversificat (endocarst și exocarst)⁸, marea majoritate a acestor forme dezvoltându-s în roci calcaroase, excepție făcând așa-numitul *speudocarst* (forme carstice dezvoltate în alte roci decât cele calcaroase: gresii, gipsuri, tufuri, sare etc.).

Masivul Godeanu (Gugu) este cuprins cu o suprafață restrânsă pe teritoriul județului. Acest sector al masivului Godeanu este dominat de structuri magmatice și cristaline de vârstă jurasică⁹. Una dintre caracteristicile masivului este reprezentată de întinse suprafețe de eroziune (nivelare), între care cea superioară (Borăscu), netedă ca un podiș, este individualizată în jurul altitudinii de 2000 m¹⁰. Acest aspect, completat de faptul că acest masiv este alcătuit din roci mai puțin gelive, a motivat apariția unui ansamblu bogat de forme glaciare (văi, circuri etc.)¹¹.

Munții Țarcu, sunt alcătuiți din structuri sedimentare și magmatice și ocupă o suprafață extrem de restrânsă pe teritoriul județului, prin versantul care coboară spre Poarta de Fier a Transilvaniei¹².

⁴ Luca 2005a, p. 9-20.

⁵ *** 1980, p. 11.

⁶ *** 1982, p. 513.

⁷ *** 1982, p. 514.

⁸ Bleahu 1982.

⁹ Mutihac și Ionesi 1974, Harta geologică a Carpaților Meridionali (p. 364-365).

¹⁰ *** 1980, p. 13.

¹¹ Posea et alii. 1974, p. 196.

¹² *** 1980, p. 13.

Munții Vâlcan, situați între munții Godeanu până la defileul Jiului, sunt alcătuiți în principal din roci cristaline și magmatice. Acest masiv muntos este unul cu înălțimi medii și prezintă o culme largă, excepție făcând depresiunea Petroșani, unde există o serie de culmi scurte și versanți abrupti.

Munții Retezat, se află în întregime pe teritoriul județului, și sunt delimitați de văile Râului Mare și Jiului, Munții Șureanu și depresiunea Hațegului. Structural, acest masiv muntos este alcătuit din șisturi cristaline, granituri, granodiorite, gnaise și subordonat calcare. Acest masiv concentrează în zona centrală, între 2200 și 1400-1300 m¹³, cele mai complexe forme glaciare (custuri, văi glaciare, praguri, lacuri, morene etc.), din Carpații Meridionali¹⁴.

Munții Parâng, situați în partea sud-estică, a județului Hunedoara, sunt constituiți din roci metamorfice specifice pânzei getice și unității danubiene (paragnaise, micașturi, gnaise, calcare cristaline, șisturi sericitoase) sau mai slab metamorfozate (calcare), la care se mai adaugă depozitele terțiare¹⁵. Partea superioară a masivului are aspectul unei suprafețe înalte (1800-2000 m), dominată de vârfuri de peste 2200 m. Rețeaua hidrografică a condus la apariția unor culmi dispuse în trepte, la conturarea acestui aspect fiind de notat și acțiunea ghețarilor¹⁶. Relieful glaciare cuprinde două tipuri (carpatice și alpine), specifice unor zone distinct departajate geografic. Calcările apar în zona nordică, insular și etajat, endocarstul și exocarstul (alcătuit din doline, lapiezuri etc.) acestei zone nefiind obiectul unor studii speo-morfologice sistematice.

Munții Șureanu (sectorul ocupat de județul Hunedoara), sunt delimitați de Munții Parâng, Retezat, depresiunea Hațegului și culoarul Mureșului. Masivul este alcătuit la sud și vest din calcare cristaline și este caracterizat de existența unor suprafețe de eroziune, între care o menționăm pe denumită Râu-Șes, ce ocupă o suprafață extinsă, fiind tăiată de văi adânci¹⁷. În comparație cu Munții Retezat, glaciațiunea a avut o extensie mai redusă.

Munții Poiana Ruscă (sectorul hunedorean) sunt delimitați la nord de culoarul Mureșului iar la vest de depresiunea Hațegului. Din punct de vedere al constituției geologice, acești munții sunt alcătuiți din formațiuni metamorfice (roci cristaline, calcare și dolomite), magmatice (granodiorite, andezite, piroclastite etc.) și sedimentare (calcare, gresii, conglomerate, marne, nisipuri). Structural, masivul are în centru aspectul unui platou înalt, ferestruit adânc de ape, deosebindu-se mai multe trepte de nivelare ale reliefului¹⁸.

Munții Apuseni, cuprind pe teritoriul Hunedoara partea estică a Munților Zarandului, Munții Metaliferi și versanții sudici al masivului Găina din cadrul Munților Bihorului.

Munții Metaliferi, dispuși între culoarul Deva-Ormindea și Ampoi, între valea Mureșului și depresiunea Brad, sunt formați din nuclee cristaline prealpine, sedimentar mezozoic (juristic), fliș cretacic, magmatite și subvulcanice neogene¹⁹. De remarcat este faptul că o dată cu primul ciclu de sedimentare, se depun calcările și se formează creasta mediană, gradul de dispersie al arealurilor carstice fiind ridicat²⁰. Izvoarele minerale existente (Păuliș, Boholt, Hărtăgani, Banpotoc, Rapolt, Bobâlna, Geoagiu Bozeș, Băcăia) sunt rezultatul unor complexe fenomene postvulcanice²¹.

Munții Zarand, reprezentați de muncii Malu – Măgureaua, se află la vest de culoarul Deva – Ormindea. Ei se prezintă ca un conglomerat de structuri geologice aparținând sedimentarului (calcare) și cristalinului (roci vulcanice). Arealul carstic de pe teritoriul județului relevă trăsături interesante (peșteri, avene) la care se adaugă culoare transversale joase, bazine și mici depresiuni de eroziune²².

Masivul Găina este constituit din formațiuni cristaline și sedimentare, la care se adaugă un relief carstic, în cuprinsul căruia apar fenomene diverse (chei, peșteri, doline etc.).²³

Depresiunile. Depresiunile intramontane din județul Hunedoara (Petroșani, Hațeg, Strei) reprezintă treapta de relief cea mai joasă, acestea având aspectul unor golfuri²⁴.

Depresiunea Petroșani, situată între Munții Retezat și Sebeș la nord, Munții Vâlcan și Parâng la sud, localitatea Câmpa la est și Câmpul lui Neag la vest²⁵, are o formă triunghiulară și este străbătută de Jiul de

¹³ Posea et alii. 1974, p. 196.

¹⁴ *** 1980, p. 16.

¹⁵ Popescu 1986, p. 8-9.

¹⁶ Popescu 1986, p. 10.

¹⁷ *** 1980, p. 16-17.

¹⁸ Krätmer 1984, p. 10, 12.

¹⁹ Posea et alii. 1974, p. 15.

²⁰ Cocean 2000, p. 18-19.

²¹ *** 1980, p. 19.

²² Cocean 2000, p. 16-17.

²³ *** 1980, p. 18.

²⁴ Mutihac și Ionesi 1974, p. 453.

Vest și traversată de Jiul de Est. Depresiunea, de origine tectonică, s-a format în paleogen iar umplutura este alcătuită din depozit de diverse vârste (paleogen, neogen, cuaternar). Sub aspect morfologic, margine depresiunii este foarte fragmentată de văi adânci și înguste²⁶. Această depresiune reprezintă cea mai închisă depresiune din țară, ce comunică cu zonele învecinate doar prin intermediul defileului Jiului și prin pasul Bănița – Merișor.

Zona depresionară Hațeg – Mureș cuprinde depresiunile Hațegului, Strei – Cerna (Hunedoara) și culoarul Orăștiei.

Depresiunea Hațegului are ca limite Munții Șureanu, pasul Merișor, Munții Retezat și Țarcu și Muții Poiana Ruscă. Această unitate geo-morfologică, alcătuită dintr-un relief deluros (zona nordică) și muncei și dealuri (zona sudică), se prezintă ca și un golf depresionar²⁷.

Depresiunea Strei – Cerna (a Hunedoarei), este delimitată de Munții Poiana Ruscă și Șurianu, Valea Mureșului și sectorul ocupat de localitatea Subcetate. Această unitate reprezintă o depresiune colinară cu o serie de piemonturi de eroziune spre bordura montană și de acumulare spre interiorul depresiunii²⁸. Pe această structură s-au individualizat terase – propice habitatului uman și în același timp importante căi de comunicație – în marginile depresiunii și în zonele de contact cu structurile montane, apărând bazine de eroziune, chei și defileuri²⁹. Luncile Mureșului, Streiului și Cernei inferioare oferă condiții excelente pentru practicarea agriculturii.

Culoarul Orăștiei este mărginit de M-ții Metaliferi și Șureanu și are un caracter deluros spre sud, iar spre nord este alcătuit din terasă și lunci³⁰. Defileul Mureșului este cuprins, pe teritoriul județului, între localitățile Deva și Zam, și reprezintă un culoar depresionar format dintr-o succesiune de defileuri și bazine³¹.

Depresiunea Brad, ce se dezvoltă în bazinul Crișului Alb, este dominată de un relief colinar, spre sud această depresiune fiind legată de depresiunea Orminda-Băița, dezvoltată pe formațiuni sedimentar-tortoniene și înconjurată de mături calcaroase sau vulcanice și culmi³².

Apele de suprafață. Rețeaua hidrografică a județului Hunedoara aparține, în cea mai mare parte, bazinului râului Mureș, și în mai mică măsură, bazinelor hidrografice ale Jiului și Crișului Alb³³. Rezultat al structurii și varietății reliefului, densitatea rețelei hidrografice este cuprinsă între 0,5 km/km² și 1,1 km/km², valorile cele mai ridicate aparținând bazinelor superioare ale Streiului și Jiului de Vest³⁴. Rețeaua hidrografică a județului Hunedoara aparține, din punct de vedere al tipului de alimentare, tipului moderat din zăpada scursă superficial și alimentare subterană, cu valori oscilante specifice regiunii munților înalți din sud, culoarului Orăștiei și depresiunii Hațegului, precum și restului zonelor care reprezintă cea mai mare parte a județului³⁵.

Mureșul, principala arteră hidrografică a județului, străbate pe o lungime de 105 km, un culoar larg între Munții Șureanu și Poiana Ruscă la sud și Munții Apuseni la nord. Bazinul râului (6591 km²) este asimetric, afluenții de dreapta fiind scurți (sub 35 km), iar cei dinspre sud sunt lungi (până la 92 km). Afluenții de stânga importanți sunt: Orăștie sau Apa Orașului (L = 47 km), Strei (L = 89 km), ce cuprinde câțiva afluenți importanți (Râul Bărbat, Râul Mare, Luncani, Rușor, Șerel, Galbena, Silvașu), Cerna (L = 67 km) și Dobra (L = 42 km). Printre afluenții dinspre nord, mai importanți sunt Geoagiul (L = 34 km) și Călanul (L = 20 km).

Debitul mediu multianual al Mureșului, pentru perioada ultimilor 30 de ani, variază între 120 m³/s și 165 m³/s, valorile marcând zona de intrare, respectiv de ieșire a râului de pe teritoriul județului³⁶. Volumul maxim scurs pe anotimpuri se produce la sfârșitul primăverii și începutul verii (aprilie-iunie), și cel minim toamna (septembrie-noiembrie). Fenomenele de îngheț (pod de gheață, curgeri de sloiuri, gheață la mal) au o durată medie de 45-50 de zile și se înregistrează în medie pentru 80%-90% din ierni³⁷.

²⁵ Mutihac și Ionesi 1974, p. 454.

²⁶ *** 1980, p. 19.

²⁷ Grumăzescu 1975, p. 11.

²⁸ *** 1980, p. 20.

²⁹ *** 1980, p. 20.

³⁰ *** 1982, p. 514.

³¹ *** 1980, p. 20.

³² *** 1980, p. 20.

³³ *** 1982, p. 515.

³⁴ *** 1980, p. 27.

³⁵ *** 1980, p. 27-28.

³⁶ *** 1982, p. 515.

³⁷ *** 1982, p. 515.

Jiul, rezultat al confluenței Jiului de Vest cu Jiul de Est, ocupă o suprafață a bazinului hidrografic de 1050 km². Volumul maxim scurs pe anotimpuri, pentru bazinul Jiului hunedorean este primăvara³⁸, debitul mediu multianual la ieșirea din județ fiind de 20 m³/s. Afluenții cei mai importanți sunt: Taia (L = 20 km), Jieț (L = 22 km) și Bănița (L = 16 km), în timp ce debitul mediu multianual la ieșirea râului din județ fiind de circa 20 m³/s.

Crișul Alb străbate teritoriul județului Hunedoara pe o lungime de 66 km, panta de scurgere fiind diferită în funcție de unitatea morfologică pe care o parcurge (9-25 % zona montană și 1-2 % zona depresionară joasă). Cei mai importanți afluenți sunt: Valea Satului (L = 15 km) și Ribița (L = 18 km). Debitul mediu multianual al râului în sectorul marcat de limita județului este de circa 10 m³/s, fenomenele de îngheț având o durată medie de 40 zile și apar în circa 80 % din ierni³⁹.

Lacurile. Lacurile naturale ale județului Hunedoara, sunt în marea lor majoritate de origine glaciară, și se concentrează în Munții Retezat, Godeanu, Țarcu și Parâng, cea mai mare densitate regăsindu-se în Munții Retezat (peste 80 de lacuri), demne de menționat fiind lacurile Bucura, Zănoaga, Custuri etc. Recordul de altitudine îl deține Tăul Mare sau al Custurii (2270 m altitudine) din Munții Retezat, iar lacul Bucura ocupă întinderea cea mai mare dintre lacurile alpine (peste 10,5 ha)⁴⁰.

Solurile. Formarea și repartiția solurilor au fost influențate de configurația orografică a județului Hunedoara, remarcându-se și o etajare pe verticală a acestora.

Zonele montane (cu altitudini de peste 1700 m) dețin soluri scheletice, în timp ce solurile brune tipice, podzolite, solurile montane acide și podzolorile, sunt tipice zonelor ocupate de munții cuprinși între 1000-1700 m altitudine, în special cei din sudul județului. O caracteristică a munților din nordul și vestul județului o reprezintă asocierea dintre solurile anterior menționate cu rendzinele și terra rossa formate pe calcare⁴¹. Dealurilor înalte le corespund solurilor brune și brun-roșcate de pădure, slab sau puternic podzolite sau podzolite secundar, pe terasele și dealurile piemontane din depresiuni, fiind frecvente asocierile de cernoziomuri, soluri brune de terasă, solurile brune, brun-roșcate de pădure⁴². De-a lungul văilor râurilor, cu lunci extinse (Mureș, Strei, Crișul Alb, Cerna inferioară) există soluri aluviale, gleice, cernoziomuri levigate.

Clima. Din punct de vedere al unităților climatice, județul Hunedoara este caracterizat de un climat de munte (cu 8 luni reci și umede și 4 luni temperate în zonele înalte și cu 5 luni reci și umede și 7 luni temperate la altitudini mijlocii) și de un climat continental moderat de deal, în restul teritoriului (cu 4 luni reci și umede și 8 luni temperate), cu excepția văii Mureșului și depresiunea Hațegului⁴³. Aceste complexe condiții climatice sunt determinate de varietatea reliefului (etajare, compartimentarea și fragmentarea lui, orientarea față de punctele cardinale). Iernile sunt relativ umede, în timp ce verile sunt însorite, cu un regim pluviometric echilibrat.

În ceea ce privește circulația generală a atmosferei, vremea relativ călduroasă și umedă iarna și ușor instabilă iarna, este generată de circulația dinspre vest, ce are și ușoare influențe maritime. Circulația dinspre nord-vest și nord evidențiază ierni reci, răcoroase și veri instabile⁴⁴. În regiunile centrale și nordice ale județului, circulația maselor de aer se face predominant din sector vestic, în timp ce aspectele de föhn sunt tipice versanților estici ai Munților Metaliferi.

Temperaturile medii anuale (+10⁰ C lunca Mureșului, -2⁰ C Munții Retezat și Parâng), conduc la un contrast termic teritorial de 12⁰ C, extremele fiind regăsite în zonele montane propriu-zise (-2⁰ C și -6⁰ C) și în sectorul Mureșului, aval de Deva (circa 10⁰ C). Temperatura medie în depresiuni este influențată de mai mulți factori, între care amintim poziția intramontană, gradul de deschidere, circulația maselor de aer).

Mediile lunii iunie sunt influențate de aceleași diferențe specifice fiecărei forme de relief, în general aceste temperaturi cuprind valori între 6⁰ C și -20⁰ C⁴⁵. În centrul județului se înregistrează cele mai mari temperaturi medii, aceste valori scăzând treptat, în depresiunile mari (Hațeg, Brad, Petroșani), atingându-se medii de 16-18⁰ C. De remarcat faptul că munții situați la nord de Mureș (Zarand, Găina, Metaliferi), precum

³⁸ *** 1980, p. 31.

³⁹ *** 1982, p. 515.

⁴⁰ *** 1980, p. 31.

⁴¹ *** 1982, p. 519.

⁴² *** 1980, p. 33.

⁴³ *** 1980, p. 27.

⁴⁴ *** 1982, p. 519.

⁴⁵ *** 1982, p. 519.

și Munții Poiana Ruscă ating medii de 14°C ⁴⁶. Mediile lunii ianuarie au valori cuprinse între -1°C - 10°C , înregistrate în lungul Mureșului și al Crișului Alb, respectiv în Retezat și Parâng, contrastul termic de 9°C anual, fiind apropiat de cel anual⁴⁷. Amplitudinea termică medie este de circa $20-21^{\circ}\text{C}$ în zona centrală depresionară și de -7°C pentru regiunile montane înalte. Primele înghețuri se petrec în jurul datei de 20 septembrie iar cele mai târzii la sfârșitul lunii mai⁴⁸. În munții înalți (Godeanu, Țarcu, Parâng, Șureanu), zăpada cade în medie 80 de zile pe an și se menține circa 160 de zile, în timp ce pe culoarul Mureșului, se înregistrează circa 20-25 zile cu ninsoare.

Vântul predominant în județul Hunedoara suflă în timpul iernii pe direcția vest-nord vest iar în timpul verii pe direcția est-sud-est⁴⁹, și prezintă o serie de diferențieri, datorate particularităților reliefului. Procentual⁵⁰, frecvența vânturilor vestice este de circa 14-15 %, iar a celor din nord-vest și nord este de 12-14 %.

Vegetația. Județul Hunedoara este caracterizat printr-o mare varietate a vegetației, a cărei repartitie altitudinală este condiționată de relief și condiții topoclimatice specifice. Vegetația alpină, cu perioade de vegetație scurte, este mai extinsă în zonele înalte ale Munții Retezat, Godeanu, Parâng, se dezvoltă pe soluri primare, în condițiile unui climat aspru. Elementul caracteristic al acestui etaj altitudinal îl constituie prezența pajiștilor cu rogoz de munte (*Carex curvula*), rugină (*Juncus trifidus*), părușcă (*Festuca supina*), ce alternează cu tufărișuri pitice de merișor (*Vaccinium vitis idaea*), afin (*Vaccinium myrtillus*), argințică (*Dryas octopetala*). Vegetația subalpină, cu suprafețe extinse în Munții Retezat, Godeanu, Țarcu, Parâng și Șureanu, conservă în parte trăsăturile vegetației alpine, o serie de plante ierboase: iarba stâncilor (*Agrostis rupestris*), păiușul pestriț (*Festuca violaceea*), tăpoșica (*Nardus stricta*), la care se adaugă prezența ienupărului (*Juniperus sibirica*), jneapânului (*Pinus montana*), sălciilor pitice (*Salix herbacea*, *Salix sreticulata*) și a smârdarului (*Rhododendron kotschi*). În zona alpină și subalpină a Munților Retezat sunt localizate câteva specii endemice, în cuprinsul acestui etaj altitudinal existând specii declarate monumente ale naturii: floarea de colț (*Leontopodium alpinum*), ghințura galbenă (*Gentiana lutea*), papucul doamnei (*Cypripedium calceolus*), orhideea (*Leocorchis frinaldskyana*), argințica (*Dryas octapetala*) și angelica (*Angelica archangelica*)⁵¹.

Pădurile de conifere, fag, cele amestecate de fag și gorun, reprezintă cele trei etajele ale vegetației forestiere. Primul dintre acestea, localizat între altitudinile de 1300-1800 m în Munții Retezat, Godeanu, Țarcu, Parâng, Șurianu), se dezvoltă pe soluri montane acide, predominante fiind molidișurile (*Picea excelsa*), cu brad (*Abies alba*), cu pin, pin silvestru, zâmbru (*Pinus cembra*), zadă (*Larix decidua*), alături de câteva foioase. În partea inferioară a acestui etaj, pădurile amestecate de fag (*Fagus silvatica*), cu conifere (molidul și bradul), la care se adaugă și ulmul de munte (*Ulmus montana*) sau paltinul (*Acer platanoides*), coboară până în jurul altitudinii de 700 m⁵². Pădurile de fag sunt specifice zonelor marginale ale pădurilor de munte, cât și zonelor depresionare înalte. Speciile care completează fagul sunt reprezentate de câteva specii de stejar (*Quercus petraea* și *Quercus robur*), la care se adaugă jugastrul (*Acer campestre*). Pajiștile și fânețele cuprind graminee furajere și diverse specii de trifoi, care se adaugă subarboretul reprezentat de liliac sălbatic (*Syringa vulgaris*), mojdrean (*Fraxinus ornus*), alun (*Corylus avellana*), corn (*Cornus mas*), dârmoz (*Viburnum lantana*), lemn râios (*Evonymus verrucosa*), păducel (*Crataegus monogyna*) și curpen (*Clematis vitalba*)⁵³. Pădurile amestecate de fag și gorun (*Quercus petraea*) sunt tipice regiunilor depresionare ale județului.

Zonele joase ale depresiunilor și pe culoarele principalelor râuri sunt populate cu păduri de gorun (*Quercus petraea*), în asociere cu cornul (*Cornus mas*), lemn cânesc (*Lygus-pedunculatus*), sângerul (*Cornus sanguinea*), socul (*Sambucus nigra*) și alte specii cu arealuri de dezvoltare reduse precum și de păduri de cer (*Quercus cerris*) și gârniță (*Quercus frainetto* și *Quercus cerris*). Cea mai joasă treaptă de relief (lunci), este reprezentată de pâlcuri formate din sălcii, răchite, arine, plopi etc⁵⁴.

⁴⁶ *** 1980, p. 25.

⁴⁷ *Ibidem.*; *** 1982, p. 519.

⁴⁸ *** 1982, p. 519.

⁴⁹ Chirica și Răceanu 1976, p. 16.

⁵⁰ *** 1982, p. 51.

⁵¹ *** 1980, p. 35.

⁵² *** 1980, p. 35.

⁵³ Chirica și Răceanu 1976, p. 21.

⁵⁴ *** 1980, p. 36.

Dintre zonele care păstrează specii rare de floră amintim: frășinet cu mojdrean (*Fraxinus ornus*) pe versantul stâng al Râului Mare și nuc sălbatic (*Juglans regia*) în pădurea dintre Râu de Mori și Gura Zlata.

Repartiția, densitatea și bogăția **faunei** județului Hunedoara sunt în legătură directă cu altitudinea reliefului, specificul florei și impactului factorului antropoc asupra arealurilor de dezvoltare ale acesteia. Principalele specii faunistice ale României se regăsesc și pe teritoriul județului Hunedoara. În zona montană trăiesc capra neagră, vulturul pleșuv sur, vulturul pleșuv brun, acvila, cerbul carpatin, ursul carpatin, cocoșul de munte, râsul, lupul, vulpea, vidra, precum și o serie de endenisme. În zonele cu dealuri regăsim cerbul lopătar, ursul, căpriorul, mistrețul, iepurele, dihorul, veverița, râsul, pisica sălbatică, bizamul, ierunca și o serie de păsări⁵⁵ (ciocănitoarea pestriță, pițigoiiul, scorțarul, gaița, cinteza, cioara de semănătură, stâncuța, coțofana, grangurul, privighetoarea, sitarul, potârnichea, corbul etc.), alături de care apar specii de curând statornicite (rața sălbatică, pescărușul, fazanul)⁵⁶.

Fauna ichtiologică este reprezentată de salmonide (unele aclimatizate, ex. păstrăvul curcubeu), lipani, scobari, cleni, crapi, mrele, știuci, somni⁵⁷.

Dintre depozitele ce conțin faună fosilă, merită a fi menționate cele de la Buituri (oraș Hunedoara), de vârstă badeniană (15-20 milioane ani)⁵⁸, cele situate în amonte de satul Nandru sau cele din perimetrul administrativ al satelor Muncelu Mic și Chergheș⁵⁹. Importanța acestor depozite este cu atât mai mare cu cât în niveluri arheologice au fost depistate cochilii ale unor moluște (ex. *Conus*), cochilii utilizate ca și obiecte de podoață.

Varietatea tectogenetică a regiunii supusă studiului nostru, motivează apariția unei game diverse de **resurse**, unele dintre acestea fiind exploatare încă din preistorie. Sudul județului se distinge prin bazinul Petroșani unde se exploatează în principal huilă, iar în bazinul Tebea se cantonează importante depozite de cărbune brun⁶⁰. Minereurile feroase constituite preponderent din carbonați de fier (siderită, ankerite) și subordonat din oxizi de fier (magnetit, hematit), uneori puternic limonitizate la partea superioară a zăcămintelor, se concentrează în zonele nordică (arealul Arănieș, Bătrâna, Poeni), centrală (Teliuc-Ghelari-Vadu Dobrii, cu cele mai importante depozite) și sudică (Valea Fierului, Răchitova, Vaduri) ale Munților Poiana Ruscă. O altă zonă în care apar asemenea zăcăminte se găsește în zona Ciungani-Căzănești a Munților Zarand⁶¹.

Zăcămintele auro-argintifere sunt situate în zonele Musariu-Brad și Săcărâmb-Brad⁶², iar cele cuprifere au fost identificate în nordul munților Poiana Ruscă, la Deva⁶³, și la nord de Mureș (Căzănești-Ciungani, Almășel). Depozite ce conțin pirită au apărut în zona Boița-Hațeg (Poiana Ruscă) și Zam⁶⁴. Minereurile complexe, aflate de obicei în asociere cu cele menționate anterior, se concentrează în zona Brad-Săcărâmb și în Munții Poiana Ruscă (Muncelu Mic)⁶⁵. La acestea se adaugă zăcămintele de bauxită silicioasă de la Ohaba Ponor, precum și minereuri de zinc (Muncelu Mic), cinabru (Voia) sau mangan (Munții Zarand, Bătrâna, Baru)⁶⁶.

Zăcămintele nemetalifere de substanțe utile cuprind bentonita (Gurasada, Roșcani, Sântămăria de Piatră și Măgura-Jeledinți), talc și steatit (Lelese, Cerișor, Govăjdia⁶⁷), gips (Călanul Mic, zona Brad), la care se adaugă depozitul de alabastru de la Romos.⁶⁸

Materialele de construcție și rocile utile sunt variate și sunt reprezentate prin: andezite și andezite-dacite (Crișcior, zonele Cozia și Pietroasa), bazalturi (Brănișca, Birtin), marmură (zăcămintele Alun-Bunila⁶⁹ și Luncani), calcare comune sau dolomitice în Munții Metaliferi, Poiana Ruscă, Șureanu (Băița-Crăciunești,

⁵⁵ O trecere în revistă a celor mai importante reper ale avifaunei județului, vezi *Gheorghiu et alii. 1969.*

⁵⁶ *** 1980, p. 36; *Chirica și Răceanu 1976*, p. 24.

⁵⁷ *** 1980, p. 36.

⁵⁸ *Moisescu 1955.*

⁵⁹ *Chirica și Răceanu 1976*, p. 23-24.

⁶⁰ *** 1982, p. 513; *** 1964, p. 6.

⁶¹ *** 1980, p. 22.

⁶² *** 1982, p. 513; *** 1980, p. 22.

⁶³ *Pavel și Istrate 1971*, p. 6.

⁶⁴ *** 1982, p. 513.

⁶⁵ *** 1980, p. 22.

⁶⁶ *** 1982, p. 513; *** 1980, p. 22.

⁶⁷ *Chirica și Răceanu 1976*, p. 13.

⁶⁸ *** 1980, p. 22.

⁶⁹ *Chirica și Răceanu 1976*, p. 14.

Vața, Ardeu, Roșcani, Lăpugiu, Teliuc, Crăciuneasa, valea Zlaștiului, Bănița), argile refractare (zona Baru Mare), argile caolinice (zăcământul Brad-Poienița), argile comune (Chișcădaga, Brad, Brănișca, Izlaz-Baia de Criș, Zeicani), traverin și calcar metamorfozat marmoraceu (Banpotoc-Cărpiniș, Geoagiu)⁷⁰. Nisipurile și pietrișurile de balast sunt comune văilor marilor râuri (Mureș, Strei), iar cele cuarțoase apar în zona Crivadia. A fost identificat la Ocolișu Mare, un important zăcământ de dioxid de carbon⁷¹.

O altă bogăție a județului o reprezintă apele minerale / și termale⁷², atât din zonele calcaroase, cât și din zone apropiate în care se manifestă fenomene postvulcanice, în urma cărora ape de adâncime se mineralizează. Sudului Munților Metaliferi le corespunde zona cuprinsă între Trestia și Băcăia-Bozeș, iar împrejurimile Devei dețin izvoare minerale la Vețel și Bretelin. Izvoarele cu apă termală cele mai importante sunt cele de la Bobâlna, Geoagiu, Călan, Vața de Jos⁷³.

⁷⁰ *** 1982, p. 513.

⁷¹ *** 1980, p. 23.

⁷² Stoica 1970, p. 24-70.

⁷³ *** 1980, p. 27.

**Unități administrativ-teritoriale din județul Hunedoara,
cu subdiviziunile acestora**

Aninoasa (oraș) (1)	Iscroni (214)
Baia de Criș (comună) (15)	Baldovin (16); Căraci (87); Cărăstău (89); Lunca (232); Rișca (345); Rișcuța (346); Tebea (438); Văleni (466)
Balșa (comună) (18)	Almașu Mic de Munte (4); Ardeu (12); Bunești (80); Galbina (177); Mada (241); Oprișești (279); Poiana (312); Poienița (316); Roșia (350); Stăuini (392); Techereu (419); Vălișoara Voia (478)
Baru (comună) (21)	Livadia (228); Petros (303); Valea Lupului (458)
Băcia (comună) (27)	Petreni (301); Tâmpa (414); Totia (432)
Băița (comună) (29)	Barbura (20); Crăciunești (129); Fizeș (171); Hărtăgani (202); Lunca (233); Ormindea (283); Peștera (296); Săliște (369); Trestia (433)
Bănița (comună) (31)	Crivadia (136); Merișor (250)
Bătrâna (comună) (34)	Fața Roșie (164); Piatra (305); Răchițaua (332)
Beriu (comună) (42)	Căstău (92); Cucuiș (137); Măgureni (245); Orăștioara de Jos (281); Poieni (314); Sereca (379); Sibiușel (380)
Blăjeni (comună) (44)	Blăjeni-Vulcan (45); Criș (133); Dragu-Brad (156); Groșuri (197); Plai (307); Sălătruc (367)
Boșorod (comună) (57)	Alun (7); Bobaia (46); Chitid (109); Ciclovina (110); Luncani (236); Prihodiște (325); Târșă (418); Ursici (447)
Brad (municipiu) (60)	Mesteacăn (254); Potigani (322); Ruda-Brad (354); Țărățel Valea-Brad (454)
Brănișca (comună) (63)	Bărăștii Iliei (33); Boz (58); Căbești (83); Furcșoara (175); Gialacuța (183); Rovina (351); Târnavă (415); Târnavița (417)
Breteia Română (comună) (68)	Bățâlar (35); Bercu (41); Bretea Streiului (69); Covragiu (127); Gânța (178); Măceu (242); Ocolihu Mare (272); Plopi (309); Ruși (360); Vâlcele (472); Vâlcelele Bune (473); Vâlceluța (474)
Buceș (comună) (72)	Buceș-Vulcan (73); După Piatră (163); Grohotele (195); Mihăileni (258); Stănița (391); Tarnița (409)
Bucureșci (comună) (76)	Curechiu (139); Merișor (251); Rovina (352); Șesuri (405)
Bulzeștii de Sus (comună) (79)	Bulzeștii de Jos (78); Giurgești (184); Grohot (194); Păulești (291); Rusești (359); Stânculești (390); Ticera (423); Tomnatec (428)
Bunila (comună) (81)	Alun (8); Cernișoara-Florese (103); Poienița Voinii (318); Vadu Dobrii (449)
Burjuc (comună) (82)	Brădățel (62); Glodghilești (185); Tătărăști (412); Tisa (425)
Călan (oraș) (84)	Batiz (25); Călanu Mic (85); Grid (192); Nădășdia de Jos (264); Nădășdia de Sus (265); Ohaba-Streiului (278); Sâncrai (372); Sântămăria de Piatră (375); Strei (397); Strei-Săcel (398); Streisângeorgiu (399); Valea Sângeorgiului (462)
Cârjiți (comună) (98)	Almașu Sec (5); Chergheș (106); Cozia (128); Popești (321)
Cerbăl (comună) (100)	Arănieș (10); Feregi (169); Merișoru de Munte (252); Poiana Răchițelii (313); Poienița Tomii (317); Socet (387); Ulm (441)
Certeju de Sus (comună) (105)	Bocșa Mare (47); Bocșa Mică (48); Hondol (211); Măgura-Toplița (244); Nojag (268); Săcărâmb (363); Toplița-Mureșului (430); Vărmaga (471)
Crișcior (comună) (134)	Barza (22); Valea Arsului (452); Zdrapți (483)
Densuș (comună) (152)	Criva (135); Hățăgel (205); Peșteana (294); Peștenița (295);

	Poieni (315); Ștei (407)
Deva (municipiu reședință de județ) (153)	Archia (11); Bârcea Mică (37); Cristur (131); Sântuhalm (377)
Dobra (comună) (154)	Abucea (1); Bujoru (77); Făgețel (165); Lăpușnic (222); Mihăiești (257); Panc (287); Panc Săliște (288); Rădulești (333); Roșcani (349); Stâncești (393); Stâncești-Ohaba (394); Stretea (400)
Geoagiu (oraș) (180)	Aurel Vlaicu (13); Băcăia (26); Bozeș (59); Cigmău (111); Gelmar (179); Geoagiu-Băi (181); Homorod (210); Mermezeu-Văleni (253); Rengheț (342); Văleni (467)
Ghelari (comună) (182)	Govăjdia (190); Plop (308); Ruda (353)
Gurasada (comună) (199)	Boiu de Jos (54); Boiu de Sus (55); Cărmăzânești (89); Câmpuri de Sus (96); Câmpuri-Surduc (97); Dănulești (143); Gothadea (189); Runcșor (357); Ulieș (440); Vica (476)
Hațeg (oraș) (200)	Nălațvad (266); Silivașu de Jos (382); Silivașu de Sus (383);
Hărău (comună) (201)	Banpotoc (19); Bârsău (38); Chimindia (107)
Hunedoara (municipiu) (212)	Boș (56); Groș (196); Hășdat (203); Peștișu Mare (299); Răcăștia (331); Zlaști (486)
Ilia (comună) (213)	Bacea (14); Brăznic (65); Bretea-Mureșană (67); Cuiș (138); Dumbrăvița (161); Săcămaș (362); Sârbi (378); Valea Luncă (457)
Lăpugiu de Jos (comună) (220)	Baștea (24); Cosești (124); Fintoag (170); Grind (193); Holdea (209); Lăpugiu de Sus (221); Lăsău (223); Ohaba (274); Teiu (420)
Lelese (comună) (225)	Cerișor (102); Runcu Mare (355); Sohodol (388)
Lunca Cernii de Jos (comună) (234)	Ciumița (117); Fântâna (167); Gura Bordului (198); Lunca Cernii de Sus (235); Meria (249); Negoiu (267); Valea Babii (453)
Luncoiu de Jos (comună) (237)	Dudești (157); Luncoiu de Sus (238); Podele (310); Stejărel (395)
Lupeni (oraș) (240)	
Mărtinești (comună) (247)	Dâncu Mare (146); Dâncu Mic (147); Jeledinți (216); Măgura (243); Tămășasa (410); Turmaș (435)
Orăștie (municipiu) (280)	
Orăștioara de Sus (comună) (282)	Bucium (74); Costești (125); Costești-Deal (126); Grădiștea de Munte (191); Ludeștii de Jos (230); Ludeștii de Sus (231); Ocoliu Mic (273)
Peștișu Mic (comună) (300)	Almașu Mic (3); Ciulpăz (116); Cutin (141); Dumbrava (158); Josani (219); Mânerău (248); Nandru (263); Valea Nandrului (460)
Petrila (oraș) (302)	Câmpa Jieț (218); Răscoala (334); Tirici (424)
Petroșani (municipiu) (304)	Dâlja Mare (144); Dâlja Mică (145); Peștera (297); Slătinoara (386)
Pui (comună) (327)	Băiești (28); Federi (168); Fizești (172); Galați (176); Hobița (207); Ohaba Ponor (276); Ponor (320); Râu Bărbat (337); Rușor (358); Șerel (404); Uric (444)
Rapoltu Mare (comună) (328)	Bobâlna (47); Boiu (53); Folt (173); Rapolțul (329)
Răchitova (comună) (330)	Boița (52); Ciula Mare (114); Ciula Mică (115); Gotești (188); Mesteacăn (255); Vălioara (468)
Râu de Mori (comună) (338)	Brazi (61); Clopotiva (120); Ohaba-Sibișel (277); Ostrov (284); Ostrovel (285); Ostrovu Mic (); Râu Mare (339); Sibișel (381); Suseni (403); Unciuc (442); Valea Dâljii (455)
Ribița (comună) (344)	Crișan (133); Dumbrava de Jos (159); Dumbrava de Sus (160); Ribicioara (343); Uibărești (439)
Romos (comună) (347)	Ciungu Mare (119); Pișchinți (306); Romoșel (348); Vaidei (450)
Sarmizegetusa (comună) (361)	Brezova (66); Hobița-Grădiște (208); Păucinești (290);

Sălașu de Sus (comună) (366)	Zeicani (485) Coroiești (123); Mălăiești (246); Nucșoara (269); Ohaba de sub Piatră (275); Paroș (289); Peștera (298); Râu Alb (336); Râu Mic (340); Sălașu de Jos (365); Zăvoi (483)
Sântămăria Orlea (comună) (376)	Balomir (17); Bărăștii Hațegului (32); Bucium Orlea (75); Ciopeia (113); Săcel (364); Sânpetru (373); Subcetate (401); Vad (448)
Simeria (oraș) (384)	Bârcea Mare (36); Cărpiniș (90); Săulești (371); Sântandrei (374); Simeria Veche (385); Uroi (446)
Șoimuș (comună) (406)	Bălata (30); Bejan (39); Bejan-Târnăvița (40); Boholt (50); Căinelu de Jos (93); Chișcădaga (108); Fornădia (174); Păuliș (292); Sulighete (402)
Teliucu Inferior (comună) (421)	Cinciș-Cerna (112); Izvoarele (215); Teliucu Superior (422)
Tomești (comună) (427)	Dobrot (155); Leauț (224); Livada (227); Obârșia (270); Șteia (408); Tiulești (426); Valea Mare de Criș (459)
Toplița (comună) (429)	Curpenii Silvașului (140); Dăbâca (142); Dealu Mic (150); Goleș (187); Hășdău (204); Mosoru (260); Vălariu (465)
Totești (comună) (431)	Cârnești (99); Copaci (122); Păclișa (293); Reea (341)
Turdaș (comună) (434)	Pricaz (324); Râpaș (335); Spini (389)
Unirea (comună) (443)	Crăguiș (130); Fărcădin (166); Livezi (229); Tuștea (436)
Uricani (oraș) (445)	Câmpu lui Neag (95); Valea de Brazi (456)
Vața de Jos (comună) (463)	Basarabasa (23); Birtin (43); Brotuna (71); Căzânești (92); Ciungani (118); Ociu (271); Prăvăleni (323); Prihodiște (326); Târnavă de Criș (416); Tătărăștii de Criș (413); Vața de Sus (464)
Vălișoara (comună) (469)	Dealu Mare (149); Săliștioara (370); Stoieneasa (396)
Vețel (comună) (475)	Boia Bârzii (51); Bretelin (70); Căoi (87); Herepea (206); Leșnic (226); Mintia (259); Muncelu Mare (261); Muncelu Mic (262); Runcu Mic (356)
Vorța (comună) (479)	Certeju de Jos (104); Coaja (121); Dumești (162); Lunșoara (239); Valea Poienii (461); Visca (477)
Vulcan (oraș) (480)	Dealu Babii (148); Jiu-Paroșeni (217)
Zam (comună) (481)	Almaș-Săliște (2); Almășel (6); Brășeu (64); Cerbia (101); Deleni (151); Godinești (186); Micănești (256); Pogănești (311); Pojoga (319); Sălciua (368); Tămășești (411); Valea (451)

REPERTORIUL DESCOPERIRILOR

A.

1. Abucea (comuna Dobra)

☒

2. Almaș-Săliște (comuna Zam)⁷⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *În Săcări*.

Așezarea aparținând purtătorilor culturii Coțofeni, cu elemente ale bronzului timpuriu, se află pe o înălțime cu pante abrupte ce se ridică cu 60 m deasupra vetrei satului.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 16, nr. 28; *Andrișoiu 1978a*, p. 67; *1979*, p. 15; *1988-1991*, p. 30; *1992*, p. 119; *Ciugudean 1996*, p. 30; *1998*, p. 70; *2000*, p. 62; *Luca 2004*, p. 43; *Popa C.I. 2004*, p. 114.

b) În hotarul localității au fost semnalate mai multe locuiri preistorice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 16; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 139.

☒

3. Almașu Mic (comuna Peștișu Mic)⁷⁵

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Sub Coasta Buciumului*.

La locul numit *Râpă* s-au descoperit vestigii romane, iar dincolo de pârâu urme preistorice.

În altarul bisericii se află zidită o inscripție romană.

Pe teritoriul localității s-a descoperit un altar votiv roman.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 121, nr. 84; *Russu 1966b*, p. 452-453, 454-456; *1968*, p. 88; *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Branga 1980*, p. 104; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 139; *Luca 1999a*, p. 8; *2004*, p. 44; *Luca et alii 1998*, p. 28-29; *2004*, p. 53; *Popa 2002*, p. 21.

2. Vestigii medievale.

⁷⁴ *Luca 2005a*, p. 21.

⁷⁵ *Luca 2005a*, p. 21-22.

a) La începutul secolului XVII d.Chr. aici exista o veche biserică de lemn.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1999*, p. 273.

☒

4. Almașu Mic de Munte (comuna Balșa)⁷⁶

1. Vestigii de epocă romană.

a) În cimitirul localității s-au descoperit morminte romane.

Bibliografie: Informație amabilă Moga (Apulum 37 sau 39).

☒

5. Almașu Sec (comuna Cârjiți)⁷⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Pe teritoriul localității sunt amintite vestigii preistorice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 139; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 139.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Luca 1999a*, p. 9; *Luca et alii 1998*, p. 29; *Popa 2002*, p. 21.

☒

6. Almășel (comuna Zam)

☒

7. Alun (comuna Boșorod)⁷⁸

1. Mine și cariere.

a) În hotar s-a identificat așezarea minerilor din perioada romană.

⁷⁶ *Luca 2005a*, p. 22.

⁷⁷ *Luca 2005a*, p. 22.

⁷⁸ *Luca 2005a*, p. 22.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 37; Luca 1999a, p. 10; Luca et alii 1998, p. 29; Popa 2002, p. 21.

b) Mina Alun.

Mina de fier se află în Munții Poiana Ruscă, Valea Cernei, pe malul din stânga acesteia, în apropiere de Ghelari.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: Rusu M. 1977, p. 210; Wollmann 1996, p. 234; Boroneanț 2000, p. 125.

☐

8. Alun (comuna Bunila)

☐

9. Aninoasa (oraș)

☐

10. Arănieș (comuna Cerbăl)⁷⁹

1. Vestigii preistorice.

a) De aici provine o unealtă bifacială, paleolitică.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Vestigii dacice.

a) Aici, în hotarul localității, s-ar afla o fortificație dacică.

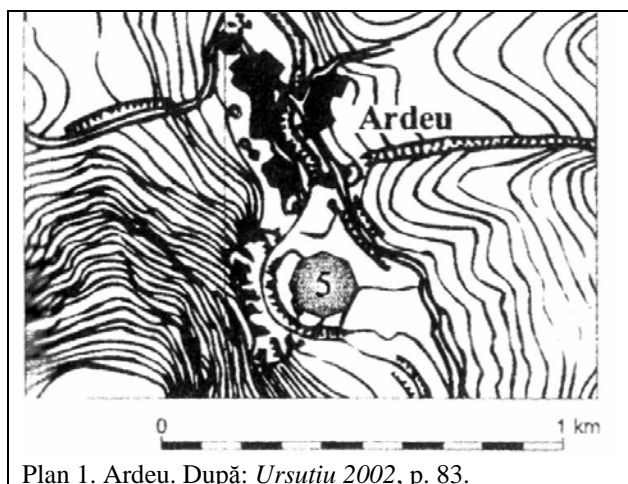
Bibliografie: Roska 1942, p. 27, nr. 105.

☐

11. Archia (municipiul Deva)

☐

12. Ardeu (comuna Balșa)⁸⁰

Plan 1. Ardeu. După: Ursuțiu 2002, p. 83.

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Nr. 4, Peștera surpată Raiu, Peștera Cetate sau Peștera de Jos.

Materialul arheologic recoltat din peșteră aparține culturii Coțofeni.

Aici sunt identificate și fragmente ceramice aparținând grupului cultural Șoimuș (bronz timpuriu), iar altele se pot încadra în cultura Otomani.

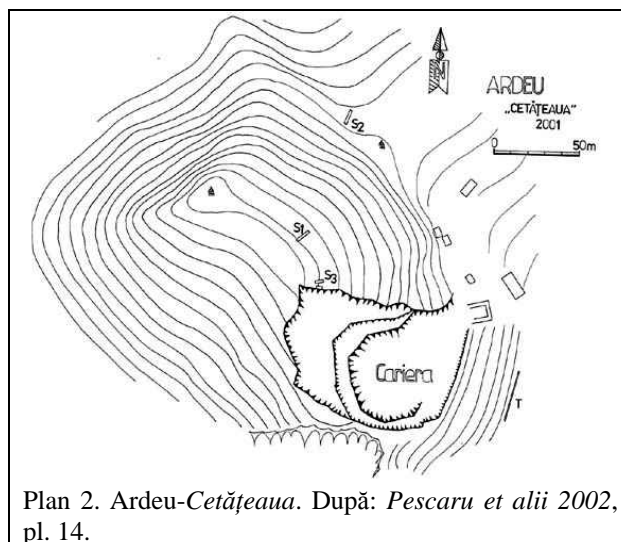
Bibliografie: Roska 1942, p. 74-75, nr. 18; Andrișoiu 1978, p. 65; 1978a, p. 67; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 119; Mărghitan 1987a, p. 8; Rotea 1994, p. 39 și urm.; Rișcuța 1997-1998, p. 104; Kalmar-Maxim 1999, p. 140; Luca 1999a, p. 5; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 26; 1999a, p. 5; Ciugudean 2000, p. 63; Todea 2001, p. 49.

b) Peștera Cetate.

În peșteră s-au identificat fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

Plan 2. Ardeu-Cetățea. După: Pescaru et alii 2002, pl. 14.

a) Punctul Cetățea, Cetățea, Cetăție sau Cetățuia.

Punctul în care s-a construit cetatea dacică se află la SV de sat și este izolat de terenul din jur prin văile Bozeșului și Madei, precum și prin pantele abrupte ce-l înconjoară.

Aici se află acum o carieră de piatră.

Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu, culturii Basarabi și perioadei dacice clasice.

Aici s-a descoperit o paftă de argint ornamentată cu motive animaliere.

Tot în cetate s-a descoperit o nicovală dacică din fier.

Bibliografie: Floca 1972, p. 15; Nemoianu și Andrișoiu 1975; Roman 1976, p. 79; Iaroslavschi et Roșu 1977, p. 85; Andrișoiu 1979, p. 16; 1986-

⁷⁹ Luca 2005a, p. 22-23.

⁸⁰ Luca 2005a, p. 23-24.

1987, p. 51; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 119; *Ferenczi 1979b*, p. 269; *Glodariu 1982*, p. 28; 1983, p. 82, 119, 128, 130, 154; 2004, p. 540; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 60, 154; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 32, 52, 55; *Zirra și Spânu 1992*, fig. 3/5; *Mărghitan 1993*, p. 62-63; *Medeleț 1993*, p. 194, 195; 1994, p. 202, 203; *Boroffka 1994*, p. 16-17; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 194; *Rustoiu 1996*, p. 60, 185, 197; 1997, p. 110; *Crăciun 1999*, p. 91; 2000, p. 80; *Ciugudean 2000*, p. 63; *Pescaru et alii 2000*; 2002; *Ursuțiu 2002*, p. 82-83; *Ferencz et alii 2003*; 2004; 2005; *Luca 2004*, p. 44.

3. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Între Pietre*.

Din acest punct provin fragmente ceramice eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 75, nr. 18; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 140.

b) Punctul *Dealul Podu*.

Din punctul aflat în hotarul localității s-au descoperit fragmente ceramice eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 75, nr. 18; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 140.

□

13. Aurel Vlaicu (comuna Geoagiu)⁸¹

1. Vestigii preistorice.

a) La est de sat, în apropierea clădirilor IAS, s-a descoperit un vas și o ceașcă ornamentată Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 16; 1992, p. 119.

b) Se amintesc, pe teritoriul satului, resturi osoase de *Ursus spelaeus* și *Mammuthus primigenius*.

Bibliografie: *Păunescu 2001*, p. 223-224.

c) La vest de sat, pe prima terasă de pe malul din stânga al Mureșului, s-a descoperit o așezare preistorică încadrabilă în epoca timpurie a bronzului.

Bibliografie: *Popa C.I. 1998*, p. 52.

2. Depozite de bronzuri.

a) Cu ocazia unor lucrări la terasamentul de cale ferată s-a descoperit un **depozit de bronzuri** în anul 1957 (Seria Uriu-Domănești, Br D-Ha A).

Bibliografie: *Rusu M. 1963*, p. 205; *Alexandrescu 1966*, p. 131; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 52; *Andrițoiu 1988-1991*, p. 28; 1992, p. 119.

3. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

Punctul *Izvorul Rece*.

Pe o terasă aflată la est de sat, mărginită spre vest de un pârau și la sud de calea ferată Simeria – Vințu de Jos, la marginea localității, s-au recoltat fragmente ceramice hallstattiene timpurii și romane.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 15; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 194-195; *Popa 2002*, p. 28.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Voivozi, Voivoda sau Voevozi*.

La nord de sat, spre Mureș, pe un teren mai ridicat, au fost descoperite urme arheologice de epocă romană, dar și prefeudale (secolele IV-V d.Chr.).

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 15-16; *Blăjan 1989*, p. 292; *Popa 2002*, p. 29.

□

⁸¹ *Luca 2005a*, p. 24-25.

B.

14. Bacea (comuna Ilia)

□

15. Baia de Criș (comună)⁸²

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității s-a descoperit, în secolul trecut, un bogat material arheologic aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 140, nr. 277; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Rișcuța 1995-1996*, p. 272; *Ciugudean 2000*, p. 63; *Luca 2004*, p. 44.

b) Punctul Fântâna Borchii.

În hotarul localității, lângă drumul din apropierea punctului, s-au descoperit trei statui-menhir antropomorfe străvechi.

Unii autori au folosit aceste statui drept argument pentru existența mineritului la daci, chiar dacă ele par a fi mai vechi (hallstatiene).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 140, nr. 277; *Alexandrescu 1963*; *Floca 1966*; *1972*, p. 16-17; *Mărghitan 1974-1975a*; *Andrițoiu 1977*, p. 554; *Andrițoiu 1986-1987a*, p. 609; *Rișcuța 1995-1996*, p. 278-279; *Rotea 2002-2003*, p. 7; *** 1994, p. 152.

c) Topoare din piatră.

Într-o colecție particulară din Târgu Mureș există un topor de piatră ce poate fi pus în legătură cu așezarea coțofeniană de mai sus.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 272; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 141; *** 1994, p. 152.

d) De aici provine o protomă din bronz în formă de lebădă.

Bibliografie: *** 1994, p. 152.

2. Descoperiri monetare.

a) Punctul Gura Voinii.

Un tezaur format din drahme emise în Dyrrhachium și Apollonia și denari romani republicani (70 de monede) s-a descoperit pe teritoriul localității, în urma unor lucrări edilitare. Cu aceeași ocazie și în același loc, s-au descoperit și doi cercei și o brățară din argint, de factură dacică.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 269; *1976*, p. 80; *1974-1975*, fig. 4, 6; *Rișcuța 1995-1996*, p. 280; *Crăciun 1998*, p. 63-64, 68; *** 1994, p. 152.

3. Mine și cariere.

a) Punctul La Ptincuri și Râbița, lângă Fântâna Borchii.

În hotarul localității, pe platoul care dă numele punctului, dar și pe *Vârful Feredeului*, se află urmele unor exploatări de aur preromane, romane (Eugen Iaroslavschi le crede chiar mai vechi), dar și medievale.

După Mircea Rusu acestea au fost exploatate din Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Rusu 1972*, p. 50; *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Branga 1980*, p. 104; *Rișcuța 1995-1996*, p. 280; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Wollmann 1996*, p. 133-134; *Iaroslavschi 1997*, p. 16; *Popa 2002*, p. 30; *** 1994, p. 152; *IDR*, III, 3, p. 425.

4. Vestigii medievale.

a) *Mănăstirea medievală* nu s-a descoperit în teren. Există, în schimb, o mănăstire franciscană, în secolul XVIII d.Chr.

În secolele XV-XVI d.Chr. o biserică gotică a deservit comunitatea. În scurt timp aceasta s-a ruinat.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 60.

□

16. Baldovin (comuna Baia de Criș)

□

17. Balomir (comuna Sântămăria Orlea)⁸³

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Cetățea.

Aici, la confluența *Văii Mici* cu *Pârâul Coccozanilor*, a fost identificată o așezare cu materiale ceramice caracteristice epocii bronzului și începutului Hallstattului.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 32, nr. 17; *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93.

b) Punctul După Sat.

La est de sat, pe prima terasă a Streiului, se află urme arheologice Coțofeni, Wietenberg, Noua, hallstatiene mijlocii, romane și post-romane.

Bibliografie: *Ursuțiu 2002*, p. 83.

⁸² Luca 2005a, p. 26-27.

⁸³ Luca 2005a, p. 27.

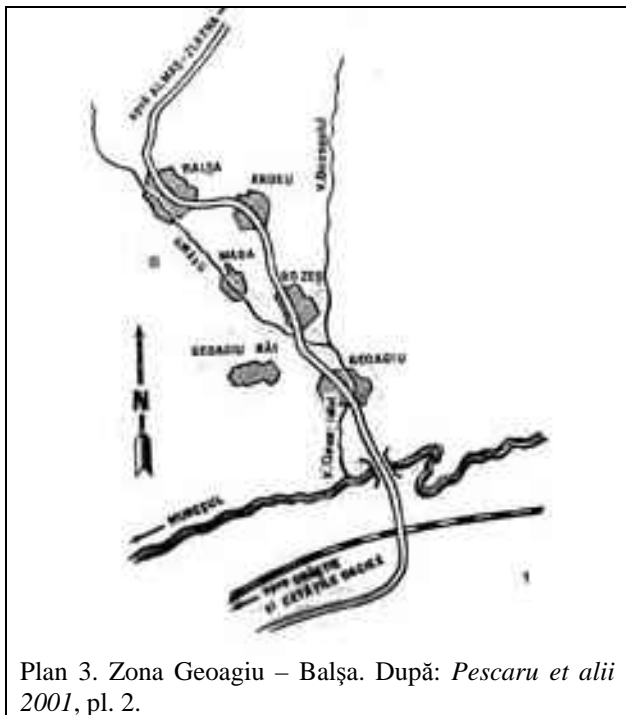
2. Vestigii preistorice.

a) Pe țărmul din dreapta al Streiului, înspre pădure, pe malul din dreapta al unui pârâu, s-a descoperit un topor din piatră șlefuită (Muzeul de istorie clujean). Tot de aici provin și fragmente ceramice neolitice.

Bibliografie: Roska 1942, p. 141; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 141; Informație pentru Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

□

18. Balșa (comună)⁸⁴

Plan 3. Zona Geoagiu – Balșa. După: Pescaru et alii 2001, pl. 2.

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Piatra Șincuișului sau Meda – Peștera nr. 1 din Piatra Șincuișului.

În anii '70 ai secolului XIX, în apropiere de Stânca Șincuișului sau Piatra Șincuișului, s-a descoperit aici un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești, Bz D-Ha A; Balșa I).

În secolul XIX s-ar fi descoperit și „oase aparținând omului diluvial”.

În același loc s-au descoperit, în anul 1870, alte obiecte din bronz precum și materiale ceramice Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: Roska 1942, p. 32, nr. 20; Rusu M. 1963, p. 205; 1966; Comșa 1971, p. 17; Nemoianu și Andrițoiu 1975, p. 181; 1992, p. 119; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 52; Andrițoiu 1978a, p. 67; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 25; Rotea 1979, p. 629-631, 632; Boroneanț 2000, p. 73; Boroffka 1994, p. 19; Todea 2001, p. 49.

b) Peștera Dobârlesei sau Dosul Dobârlesei.

Peștera este situată în masivul calcaros de partea din stânga Văii Geoagiului, într-o mică trecătoare spre versantul opus localității. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș vechi, Coțofeni, epocii bronzului și perioadei medievale.

Bibliografie: Rotea 1979, p. 629; Pescaru et alii 2001, p. 32; Ciută 2005, p. 153-154.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul Dealul Judelui.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii timpurii a bronzului.

Bibliografie: Ciugudean 1996, p. 39; 1998, p. 70; Todea 2001, p. 49.

b) Punctul Piatra Văcarului.

În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg. Locul este în apropierea Pietrei Șincuișului, la baza dealului Dosul Dobârlesei.

Bibliografie: Andrițoiu 1978a, p. 67; 1986-1987, p. 51; Rotea 1979, p. 629; 1993, p. 36; Boroffka 1994, p. 19; Todea 2001, p. 49.

c) Punctul Dealul Cerătului.

În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.

Bibliografie: Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

d) Punctul Piatra Brății.

În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.

Bibliografie: Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

e) Punctul Izvorul Beria.

În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg.

Bibliografie: Rotea 1979, p. 629; Boroffka 1994, p. 19.

f) Punctul Chicioara sau Chicioară.

În acest punct au fost descoperite materiale ceramice Wietenberg, dar și bronzului timpuriu.

Bibliografie: Rotea 1979, p. 629; Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19; Ciugudean 1998, p. 70; Todea 2001, p. 49, 53-55.

g) Punctul Piatra Văcarului.

Aici s-au descoperit materiale arheologice aparținând culturii Wietenberg.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

h) Punctul Vârful Muncelului.

În acest punct sunt amintite descoperiri Wietenberg.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 119; Boroffka 1994, p. 19.

i) Punctul Dumbrăuță.

⁸⁴ Luca 2005a, p. 28-29.

Aici au fost cercetați tumuli cu înhumați având inventarul format din materiale arheologice Coțofeni.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001*, p. 32-33.

j) Punctul *Deasupra Bisericii*.

Spre Muncel se află o așezare eneolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 32, nr. 20; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 141.

3. Depozite de bronzuri.

a) În anul 1955 s-a descoperit un depozit de bronzuri (*Balșa II*) la *Stânca Șuncuiușului*.

Bibliografie: *Rusu 1966*; *Andrițoiu 1988-1991*, p. 28; *1992*, p. 119-120.

b) Vezi pct. 1 (*Balșa I*).

c) Punctul *Valea Almașului*.

Aici s-a descoperit un celt din bronz.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 119.

d) Din hotar provine un topor de bronz de tip *Balșa*.

Bibliografie: *Vulpe 1975*, p. 51, nr. 212; *Andrițoiu 1992*, p. 119.

□

19. Banpotoc (comuna Hărău)⁸⁵

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității sunt amintite materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 36, nr. 56; *Roman 1976*, p. 79; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Ciugudean 2000*, p. 64; *Luca 2004*, p. 44.

b) De aici provin materiale ceramice Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 120; *Boroffka 1994*, p. 20.

□

20. Barbura (comuna Băița)⁸⁶

1. Descoperiri monetare.

a) Într-un loc neprecizat din hotarul localității s-a descoperit, în anul 1915, un tezaur monetar format din 83 piese de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Palamariu 1992-1994*, p. 197; *Popa 2002*, p. 31; **** 1994*, p. 159.

□

21. Baru (comună)⁸⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Biserică*.

Locul cu descoperiri arheologice se află la est de localitate, în locul în care Streiul cotește spre

nord, în dreptul a trei stânci numite *Măgura* sau *Stânca Jidovilor* de localnici.

Stânca din mijloc, numită *Biserică*, are o scobitură la bază în care s-au descoperit materialele ceramice descoperite aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Kalmar et Tatu 1984-1985*, p. 91; *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93; *Ciugudean 2000*, p. 64; *Luca 2004*, p. 44.

b) Punctul *Blidaru* sau *Măgura*.

Materiale ceramice Coțofeni s-au descoperit în acest punct.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 205, 253; *Ciugudean 2000*, p. 64.

c) Punctul *Biserica Pârvuleștilor*.

Așezarea de aici se încadrează în epoca bronzului (cultura Wietenberg; grupul cultural Balta Sărată) și în cea medievală.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93.

d) Vestigii preistorice.

a) Din localitate provin unelte neolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 186, nr. 11; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul *La Fântâna la Grușor*.

Fortificația se găsește între *Dealul Comărniceului* și *Dealul Negru*. Întărirea este de formă foarte neregulată.

Bibliografie: *Ferenczi 1982-1983*, p. 186-187; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 156, 217, 218, 219, 220-221, 223, 250, 254.

b) Punctul *Valea Petrosului*.

La capătul de sus al defileului din această vale se află, după toate probabilitățile, un turn dacic.

Bibliografie: *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 205, 253.

3. Mine și cariere.

a) Punctul *Dealul Negru*.

În zona acestuia se găsesc minereuri de fier care par a fi fost exploatate în perioada dacică.

Bibliografie: *Ferenczi 1977a*, p. 302.

4. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității se semnalează descoperiri izolate de monede antice.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 31.

b) De aici provine un denar suberat de la Caracalla.

Bibliografie: *Bordea și Mitrea 1992*, p. 203; *Ardevan 1994*, p. 108.

6. Vestigii medievale.

a) Biserica monument istoric se datează în secolul XVIII d.Chr.

⁸⁵ *Luca 2005a*, p. 29-30

⁸⁶ *Luca 2005a*, p. 30.

⁸⁷ *Luca 2005a*, p. 30-31

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 163-165; *** 1996, p. 10.

b) Pe un teren arabil, la vest de *Măgura*, s-a descoperit ceramică medievală.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93.

☒

22. Barza (comuna Crișcior)

☒

23. Basarabasa (comuna Vața de Jos)⁸⁸

1. Vestigii preistorice.

a) **Punctul Coasta Cremenii sau Dealul Cremenos.**

Pe platoul aflat aici s-au descoperit urme ale exploatării opalului în paleoliticul mijlociu și superior.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 34, nr. 34; *Plopșor 1957*, p. 284, 285; *Jungbert 1978*, p. *Rișcuța 1995-1996*, p. 270; *Păunescu 2001*, p. 224-225.

b) **Punctul Vârtoape.**

Materialele cioplite descoperite aici, atribuit cheleanului inferior, pot fi rulate de pe *Coasta Cremenii*.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 34, nr. 34; *Jungbert 1978*, p. 7-8; *Rișcuța 1995-1996*, p. 270.

☒

24. Baștea (comuna Lăpugiu de Jos)

☒

25. Batiz (oraș Călan)⁸⁹

1. Vestigii preistorice.

a) De aici provine un topor de cupru cu brațele în cruce de tip *Jászladány*, varianta Șincai.

Bibliografie: *Andrițoiu 1971*, p. 37, 40, fig. 3; 1976, p. 393-394; *Vulpe 1975*, p. 41; *Lazarovici 1983*, p. 14; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane, foarte probabil o *villa rustica*.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Popa D. 2002*, p. 32.

☒

26. Băcâia (comuna Geoagiu)⁹⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Aici este amintită existența unor descoperiri Wietenberg.

⁸⁸ Luca 2005a, p. 31-32.

⁸⁹ Luca 2005a, p. 32.

⁹⁰ Luca 2005a, p. 32.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 120; *Boroffka 1994*, p. 17.

b) **Punctul Proprietatea lui Juca Manilie.**

În acest punct s-a descoperit o necropolă preistorică

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 31, nr. 10; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

c) **Punctul Pasul lui Cib.**

Aici, deasupra punctului cu acest nume, se află o așezare eneolitică, Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 142; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

☒

26. Băcia (comună)⁹¹

1. Vestigii preistorice.

a) În anul 1966 s-a descoperit aici un topor din bronz de tip Corbasca.

Bibliografie: *Andrițoiu 1976*, p. 394; 1992, p. 120.

b) **Punctul Cimitirul Satului.**

Aici s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce.

Bibliografie: *Andrițoiu 1971*, p. 37.

2. Vestigii de epocă romană.

a) **Punctul Palota.**

Acesta este situat între clădirea școlii și *Canalul Streiului*, s-au identificat resturile unor construcții romane care atestă prezența unei așezări rurale.

Tot de aici provine și o stelă funerară.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 32; *IDR, III, 3*, p. 40.

3. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul comunei s-a descoperit un tezaur monetar format din 14 denari romani republicani.

Bibliografie: *Crăciun 1998*, p. 68.

☒

28. Băiești (comuna Pui)⁹²

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) **Punctul Ferma Băiești.**

Pe malul din dreapta *Râului Alb*, la circa 300 m sud de fosta fermă a CAP, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând epocii bronzului și celei medievale.

Bibliografie: *Floca 1972*, p. 13; *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 93.

2. Vestigii preistorice.

a) **Punctul La Jidovin.**

⁹¹ Luca 2005a, p. 32-33.

⁹² Luca 2005a, p. 33-34.

De aici provine o piesă musteriană.

Bibliografie: Păunescu 2001, p. 224.

3. Vestigii dacice.

a) Punctul Cetățuie.

Pe *Culmea Stânișoarei*, la SE, pe un bot de deal, se află un punct de observație dacic.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 93.

b) Punctul Gruniul Măgurii.

Culmea este situată la est de sat, pe malul din dreapta Streiului. Aici se află un val circular cu fundație de piatră prinsă cu mortar. Drumul antic trece prin spatele acestor amenajări. Obiectivul poate fi de epocă dacică.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 93.

4. Descoperiri monetare.

a) Aici au fost semnalate descoperiri izolate de monede grecești și romane.

Bibliografie: Nemeș 1995-1996, p. 343.

5. Vestigii medievale.

a) În Băiești funcționează două biserici, dintre care una pare a fi fost construită înainte de secolul XVII d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 165-171.

☒

29. Băița (comună)⁹³

1. Vestigii preistorice.

a) Între materialele arheologice Coțofeni descoperite în hotarul localității s-au descoperit și materiale ceramice specifice bronzului timpuriu (grupul cultural Șoimuș).

Bibliografie: Roska 1942, p. 125, nr. 132; Roman 1976, p. 79; Andrițoiu 1978a, p. 67; Rișcuța 1997-1998, p. 104; Ciugudean 2000, p. 64; Luca 2004, p. 44.

b) Aici s-a descoperit un vârf de lance din bronz.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 120.

2. Mine și cariere.

a) Punctele Măgura și Cornet.

În hotarul localității s-au descoperit importante urme romane. Aici se afla un centru minier, de extracție și administrativ (circa 20 construcții, canale și un bazin de colectare a apei de ploaie).

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 37; Branga 1980, p. 105; Wollmann 1996, p. 130-131; Popa D. 2002, p. 33.

b) Mina de aur Băița.

Mina se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

Bibliografie: Wollmann 1996, p. 130-131; Boroneanț 2000, p. 125.

c) Minele de aur Câinele de Sus.

Minele se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului.

Obiectivele au fost exploatate în epoca romană.

Bibliografie: Boroneanț 2000, p. 126.

☒

30. Bălata (comuna Șoimuș)

☒

31. Bănița (comună)⁹⁴

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Bolii.

În peșteră s-au descoperit materiale ceramice neolitice și eneolitice.

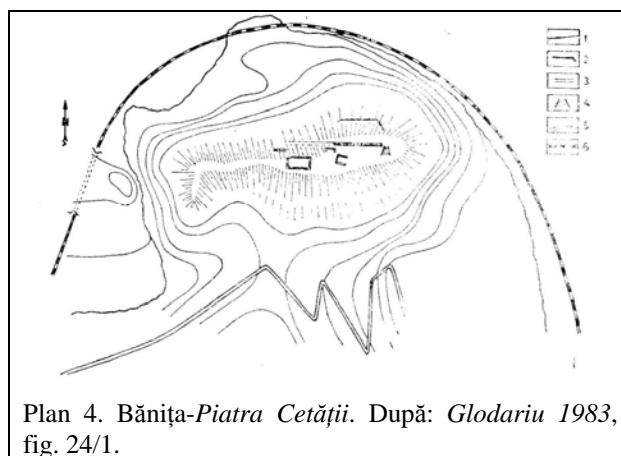
Bibliografie: Roska 1942, p. 32, nr. 21; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 142, 175.

b) Peștera Ulciorului.

Aici s-au identificat fragmente ceramice Coțofeni, faza a III-a.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

Plan 4. Bănița-Piatra Cetății. După: Glodariu 1983, fig. 24/1.

a) Punctul Piatra Cetății sau Cetatea de pe Dealul Bolii.

Pe acest deal, la 4 km est de sat, se află o cetate dacică cu ziduri și turnuri de piatră realizate în binecunoscuta tehnică *murus Dacicus* (secolele I î.Chr.-I d.Chr.).

Aici s-a descoperit o brățară dacică de argint.

În cetate și pe terasele amenajate în jurul acesteia se găsesc multe unelte care demonstrează existența unor ateliere pentru prelucrarea metalelor (bronzului).

Unele porțiuni din zidul cetății sunt realizate din pietre de mici dimensiuni, prinse cu mortar.

⁹³ Luca 2005a, p. 34-35.

⁹⁴ Luca 2005a, p. 35-36.

Înălțimea acestuia este, uneori, de 1,5 m (secolele XIII-XIV d.Chr.).

Anterior construcției dacice a existat un nivel hallstattian.

Bibliografie: *Popescu D.* 1960, p. 573; *1961a*, p. 138; *1962*, p. 521; *1962a*, p. 207; *Daicoviciu H.* 1968, p. 53; *1972*, p. 76, 137-139, 142, 147-148, 211, 337; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 13, 52, 53, 55, 68, 72, 73, 76, 80, 81, 93, 94, 108, 117, 118, 120, 123, 211-213, 218, 230, 232, 246, 254; *Glodariu* 1971, p. 76; *1974*, p. 266; *1982*, p. 28; *1983*, p. 17, 25, 34-36, 40, 82-83, 103, 112, 114-115, 118, 120, 124-125, 128, 153-154; *1994*; *2004*, p. 540; *Floca* 1972, p. 15; *Glodariu și Iaroslavschi* 1979, p. 37, 47, 52, 159-161; *Poporogu* 1972, p. 228; *Horedt* 1973, p. 162; *Popa* 1977, p. 278, 280-282; *1988*, p. 71, 212; *Ferenczi* 1979b, p. 268-269; *Floca* 1981, p. 13, 15; *Cociș* 1982-1983, p. 139; *Crișan* 1986, p. 153; *Tatu et alii* 1988-1991, p. 94; *1991*, p. 8; *Medeleț* 1993, p. 194, 195; *1994*, p. 202, 203; *Rustoiu* 1992; *1994*, p. 231; *1996*, p. 185; *1997*, p. 101, 108; *Iaroslavschi* 1997, p. 59; *Ferencz* 1998a; *Rusu A.A.* 1998, p. 8; *Crăciun* 1999, p. 91; *2000*, p. 8; *2004*, p. 128; *Scurtu* 2002; *** 1994, p. 171-172.

b) La poalele dealului s-a descoperit așezarea civilă a cetății. În aceasta s-a descoperit un mare atelier pentru prelucrarea metalului.

Bibliografie: *Ferenczi* 1979a, p. 76; *Rustoiu* 1995, p. 214; *1996*, p. 47; *2002*, p. 65-66; *Crăciun* 2000, p. 82.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Jigoru Mare* sau *Vârful cu Ocol*.

În hotarul localității, pe muntele *Jigoru Mare*, s-au descoperit urmele romane ale unui castru de pământ de dimensiuni considerabile.

Fortificația are formă patrulateră având 310 / 240 m (7,4 ha).

Bibliografie: *Mărghitan* 1974-1975, p. 37; *Ferenczi* 1979a, p. 133; *1982-1983*, p. 185-186; *Branga* 1980, p. 105; *Glodariu și Moga* 1989, p. 178; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 117, 119, 172, 216, 220, 218, 223, 250, 254.

4. Mine și cariere.

a) Aici s-au semnalat clădiri și artefacte romane puse în legătură cu exploatarea pietrei.

După unele informații aici s-ar fi spălat nisipuri aurifere pentru selectarea metalului prețios.

Bibliografie: *Poporogu* 1972, p. 228; *Popa* 2002, p. 34.

5. Descoperiri monetare.

a) *Peștera Bolii*.

În cariera de piatră de la *Peștera Bolii* s-a descoperit un tezaur format din imitații de tetradrahme thasiene.

Tot de aici provine o monedă romană republicană.

Bibliografie: *Mitrea* 1962a, p. 218; *1972*, p. 141; *1972a*, p. 367; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 211.

☒

32. Bărăștii Hațegului (comuna Sântămăria Orlea)⁹⁵

1. Vestigii medievale.

a) La mijlocul secolului al XVII-lea aici funcționa o biserică. Probabil că aceasta a înlocuit un locaș de cult mai vechi.

Bibliografie: *Rusu A.A.* 1997, p. 171-172.

☒

33. Bărăștii Iliei (comuna Brănișca)⁹⁶

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Tucla*.

În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Floca* 1972, p. 13; *Andrițoiu* 1978a, p. 67.

☒

34. Bătrâna (comună)⁹⁷

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera lui Bindea*.

La gura peșterii a fost descoperit un topor realizat din piatră șlefuită (neolitic sau eneolitic).

Bibliografie: *Andrițoiu* 1979, p. 16; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 142; *Luca* 2004, p. 33; *Luca et alii* 2004, p. 27.

☒

35. Bățălar (comuna Bretea Română)⁹⁸

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Fermă*.

În hotarul localității, spre Streisângeorgiu, la 400 m est de localitate, s-au descoperit urme romane (*villa rustica*). Ruinele conțineau mozaic pentru paviment și multe țigle.

Bibliografie: *Mitrofan* 1974, p. 41; *1974-1975*, p. 293; *Mărghitan* 1974-1975, p. 37; *1987a*, p. 7-8; *Branga* 1980, p. 35, 105; *Tatu et alii* 1988-1991, p. 94; *Popa D.* 2002, p. 34.

⁹⁵ *Luca* 2005a, p. 36.

⁹⁶ *Luca* 2005a, p. 37.

⁹⁷ *Luca* 2005a, p. 37.

⁹⁸ *Luca* 2005a, p. 37.

b) La nord de sat s-au observat, în secolul XIX, urmele altei *villa rustica*.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 34.

☒

36. Bârcea Mare (oraș Simeria)⁹⁹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) În hotarul cu localitățile Bârcea Mică și Sântuhalim s-a descoperit, pe malul Cernei, o așezare hallstattiană timpurie. Tot aici s-au mai descoperit materiale ceramice Coțofeni, romane și medievale timpurii.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 16, 19; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 196; *Luca 1999a*, p. 7; *2004*, p. 44; *Luca et alii 1998*, p. 27; *2004*, p. 53; *Ciugudean 2000*, p. 64.

2. Vestigii preistorice.

a) Din hotarul localității provine un ciocan din piatră șlefuită.

Bibliografie: Informație pentru Muzeul de istorie clujean Lazăr Mircea Dan.

b) În urma unei periegeze s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 67.

3. Vestigii de epocă romană.

a) La intrarea în sat dinspre Sântandrei se află o așezare rurală marcată numai prin ceramică.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 34.

4. Mine și cariere.

În perimetrul localității s-ar fi exploatat silexul în preistorie.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 186; *Comșa 1971*, p. 17; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

☒

37. Bârcea Mică (municipiul Deva)¹⁰⁰

1. Vestigii preistorice.

În localitate se semnalează locuiri neolitice și eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 124, nr. 130; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 142.

☒

38. Bârsău (comuna Hărău)

☒

39. Bejan (comuna Șoimuș)¹⁰¹

1. Vestigii preistorice.

De aici provin două topoare de andezit, șlefuite și perforate, aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *1979*, p. 16.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *IDR*, III, 3, p. 52-53.

3. Mine și cariere.

a) Cariera Bejan.

Cariera se află în acest punct din hotar, comun cu municipiul Deva.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 141.

☒

40. Bejan-Târnăvița (comuna Șoimuș)

☒

41. Bercu (comuna Bretea Română)¹⁰²

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Vârcolin.

În acest punct din hotarul localității, la 400 m est de sat, s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Kalmar et Tatu 1986-1987*, p. 35; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Andrițoiu 1992*, p. 120; *Boroffka 1994*, p. 93.

b) La est de *Vârcolin*, pe câmpul de pe malul din stânga râului s-au descoperit artefacte din neolitic și epoca bronzului.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Boroffka 1994*, p. 93.

c) La sud de *Vârcolin*, pe un bot de deal, s-a descoperit ceramică hallstattiană.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94.

d) La est de *dealul Vârcolin* s-a identificat o așezare neolitică.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 143.

☒

42. Beriu (comună)¹⁰³

1. Peșteri cu urme de locuire.

¹⁰¹ *Luca 2005a*, p. 39.

¹⁰² *Luca 2005a*, p. 39.

¹⁰³ *Luca 2005a*, p. 39-40.

⁹⁹ *Luca 2005a*, p. 37-38.

¹⁰⁰ *Luca 2005a*, p. 38.

a) **Peștera Găurile alăturate din Dealul lui Cocoș sau La Găuri.**

Peșterile sunt situate în carstul din bazinul Orăștie, culmea *Vârtoapele*, Dealul lui Cocoș.

Cele trei peșteri naturale sunt alăturate și astupate cu piatră, argilă și hăbuc. Descoperirile arheologice de aici aparțin epocii dacice clasice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1953*, p. 188; *Boroneanț 2000*, p. 73.

2. Vestigii dacice.

a) **Punctul La Vârtoape sau La Țișter.**

De aici provin câteva obiecte dacice de fier.

Tot în acest loc s-a descoperit o monedă de tip ΚΩΣΩΝ.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1953*, p. 188-189; *Glodariu 1974*, p. 300; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 176; *Crăciun 1998*, p. 76; *Moga și Moga 2001-2002*.

3. Vestigii de epocă romană.

a) O *villa rustica* este ridicată aici de un veteran al legiunii XIII Gemina, atestat printr-o lespede funerară.

Bibliografie: *Piso 1974*; *Popa D. 2002*, p. 36.

b) La est de sat, pe un loc situat pe partea din stânga Apei Orașului, la circa 100 m vest de podul mare peste acest râu, se află o așezare rurală romană marcată prin material ceramic, un mormânt și o stelă funerară.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 81; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Popa D. 2002*, p. 37; *IDR*, III, 3, p. 254-255.

☐

43. Birtin (comuna Vața de Jos)

☐

44. Blăjeni (comună)

☐

45. Blăjeni-Vulcan (comuna Blăjeni)

☐

46. Bobaia (comuna Boșorod)¹⁰⁴

1. Descoperiri monetare.

a) În anul 1962, în arealul localității, se descoperă un tezaur monetar format din piese grecești și denari romani republicani care circulă în secolele II-I î.Chr.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 266; *Daicoviciu H. et Glodariu 1976*, p. 73; *Chirilă et Iaroslavschi 1987-1988*; *Crăciun 1998*, p. 63, 66, 68.

☐

49. Bobâlna (comuna Rapoltu Mare)¹⁰⁵

1. Vestigii preistorice.

a) **Punctul Dealul Bodogo sau Dobogău.**

Aici se află o așezare eneolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 35, nr. 39; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 144.

b) **Punctul Platoul Cepturari.**

În acest punct se află o așezare a culturii Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

c) **Punctul Avenul Cepturi sau Avenul Roșu.**

De aici provin materiale ceramice ale culturii Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Vestigii de epocă romană.

a) **Punctul Fântâna lui Părău.**

În hotarul localității s-au descoperit urme de construcții romane (tencuială, cărămizi, substrucție și țigle romane), monede și ceramică. Aici a funcționat o *villa rustica*.

Bibliografie: *Mitrofan 1974*, p. 41; *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Popa D. 2002*, p. 39.

☐

47. Bocșa Mare (comuna Certeju de Sus)

☐

48. Bocșa Mică (comuna Certeju de Sus)

☐

50. Boholt (comuna Șoimuș)¹⁰⁶

1. Vestigii preistorice.

a) **Punctul Ciuta.**

Pe culmea unui deal din hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni, dar și elemente ale bronzului timpuriu.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 150; *Floca 1972*, p. 13; *Roman 1976*, p. 80; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *1979*, p. 19; *1988-1991*, p. 30; *Ciugudean 1996*, p. 40; *1998*, p. 70; *2000*, p. 65; *Luca 2004*, p. 44.

b) **Punctul Dealul Măgulicea.**

Pe versantele de sud, SV și NV a dealului s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni (Muzeului de istorie clujean).

Bibliografie: Informație Lazăr Mircea Dan.

¹⁰⁴ Luca 2005a, p. 40.

¹⁰⁵ Luca 2005a, p. 40-41.

¹⁰⁶ Luca 2005a, p. 41.

b) În localitate este semnalată o așezare aparținând culturii Petrești.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 150; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 145.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, către Șoimuș, s-au descoperit urme de construcție de epocă romană (*villa rustica* ?).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Popa D. 2002*, p. 40.

3. Descoperiri medievale.

a) Din hotarul localității provin materiale arheologice medievale.

Bibliografie: *Andrițoiu și Albu 1969*, p. 59.

4. Descoperiri monetare.

a) În hotarul localității s-au descoperit 22 monede de secolul XVII d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1984-1985a*, p. 256.

☒

51. Boia Bârzii (comuna Vețel)

☒

52. Boița (comuna Răchitova)¹⁰⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Din hotarul localității provin fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 152; *Andrițoiu 1978a*, p. 67.

b) Aici se semnalează materiale arheologice aparținând culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 152; *Andrițoiu 1992*, p. 120; *Boroffka 1994*, p. 24.

c) Din hotarul localității provine un vârf de lance din bronz.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 152; *Andrițoiu 1992*, p. 120.

☒

53. Boiu (comuna Rapoltu Mare)¹⁰⁸

1. Vestigii preistorice.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un topor de cupru eneolitic.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 153; *Vulpe 1975*, p. 53-54.

b) **Punctul Măgulicea sau Măguricea.**

De aici provin materiale ceramice aparținând culturilor Coțofeni, bronzului timpuriu și Wietenberg.

De aici provine și o sabie din bronz și un vârf de lance din același material.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 43, nr. 153; *Roman 1976*, p. 80; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; 1979, p. 19; 1983; 1986-1987, p. 47, 51, 54, 57; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 120; *Rotea 1993*, p. 31; *Boroffka 1994*, p. 24-25; *Ciugudean 1996*, p. 40; 1998, p. 70; 2000, p. 65; 2002, p. 97; *Luca 2004*, p. 44; *** 1994, p. 193.

c) În hotarul localității s-a descoperit o sabie de bronz datată în epoca bronzului.

Bibliografie: *Nestor 1937*; *Roska 1942*, p. 43, nr. 153; *Alexandrescu 1966*, p. 121-123, 170; *Andrițoiu 1988-1991*, p. 25.

2. Vestigii de epocă romană.

a) La poalele Dealului Măgulicea s-au descoperit materiale arheologice aparținând epocii romane (poate un mormânt de incinerare).

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 19; *Popa D. 2002*, p. 41.

3. Descoperiri monetare.

Pe teritoriul localității s-a descoperit, în anul 1968, un tezaur monetar în care, pe lângă 140 monede de argint, erau și patru ace. Descoperirile se datează între secolele XVI-XVII d.Chr.

Bibliografie: *Coza 1999*.

☒

54. Boiu de Jos (comuna Gurasada)

☒

55. Boiu de Sus (comuna Gurasada)¹⁰⁹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) **Peștera Mare.**

În peșteră s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității se află o stațiune arheologică a bronzului timpuriu.

Bibliografie: *Andrițoiu 1988-1991*, p. 30; 1992, p. 120.

b) În localitate este semnalată o așezare aparținând culturii Turdaș.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 88, nr. 37; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 145.

c) **Punctul Colina Dealului.**

¹⁰⁷ Luca 2005a, p. 42.

¹⁰⁸ Luca 2005a, p. 42-43.

¹⁰⁹ Luca 2005a, p. 43.

Între Boiu de Sus și Brădățel s-a semnalat o așezare eneolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 88, nr. 37; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 145.

d) Punctul *Dobrilă*.

Aici s-a descoperit un topor din piatră neolitic.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 88, nr. 37; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 145.

☒

56. Boș (municipiul Hunedoara)¹¹⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Pe Vale sau Pă Șes*.

Situl este localizat în partea nordică a satului Boș, pe malul din stânga al unui afluent cu debit redus al *Pârâului Zlaști*, pe o terasă neînundabilă.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni. Și – probabil – bronzului timpuriu.

Bibliografie: *Roman et Diaconescu 1999-2000*, p. 97; *Luca 2004*, p. 44-45; *Luca et alii 2004*, p. 53.

b) Punctul *Gruî*.

În acest punct din hotarul localității se află un zăcământ de silex de *tip bănățean*.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 26; *Luca et alii 2004*, p. 62.

c) Aici s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Bălvănești-Vinț (Ha C).

Bibliografie: *Rusu M. 1963*, p. 210; *Horedt 1964*, p. 123.

☒

57. Boșorod (comună)¹¹¹

1. Vestigii dacice.

a) De aici provine o piesă de bronz (bust) dacică.

Bibliografie: *Mărghitan 2000*, p. 27-28.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Jidoveni*.

În hotarul localității, pe coasta *Valea Stupăturii*, s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Popa D. 2002*, p. 42.

☒

58. Boz (comuna Brănișca)

☒

59. Bozeș (comuna Geoagiu)¹¹²

1. Descoperiri preistorice.

a) În anul 1971 s-a descoperit, întâmplător, un celt din bronz.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 19-20; 1992, p. 120.

b) În hotarul localității a fost descoperit un topor de tip calapod.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 48, nr. 186.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Se presupune că în hotarul localității ar fi o fortificație romană.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 73.

3. Descoperiri monetare.

a) În localitate s-a descoperit, în anul 1964, în curtea unui sătean, într-un vas de lut, un tezaur monetar de tip Rădulești – Hunedoara format din 39 de monede.

Bibliografie: *Mitrea 1965*, p. 493; 1965a, p. 609; 1969, p. 542; *Bălan 1966*; *Mărghitan 1970*, p. 12; *Nemoianu și Andrițoiu 1975*, p. 181; *Crăciun 1998*, p. 64, 69; *** 1994, p. 200.

☒

60. Brad (municipiu)¹¹³

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Strada Oituz*.

La capătul străzii s-a descoperit o așezare aparținând grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 275-276.

b) Depozite de bronzuri.

Cu ocazia unor lucrări la calea ferată, în anul 1890, s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Moigrad-Tăuteu (Ha B₁).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 50, nr. 202; *Rusu M. 1963*, p. 208; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 127; *Andrițoiu 1986-1987a*, p. 609; *Rișcuța 1995-1996*, p. 279.

2. Mine și cariere.

a) Mina de aur *Musari*.

În această mină s-a descoperit un topor de piatră.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 197; *Wollmann 1996*, p. 135-136.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Petrinești, Petrenești sau al Petrineștilor*

În hotarul localității, la 1 km spre sud de *Treptele Romane*, s-au descoperit urme și epigrafe romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Wollmann 1996*, p. 187-188; *Pop 2003*, p. 268, 269; *IDR, III, 3*, p. 426-434.

¹¹⁰ *Luca 2005a*, p. 43-44.

¹¹¹ *Luca 2005a*, p. 44.

¹¹² *Luca 2005a*, p. 44.

¹¹³ *Luca 2005a*, p. 45-46.

b) Un vas *oinochoe* datat în secolele II-III d.Chr. s-a descoperit în localitate.

Bibliografie: *Rusu 1979*, p. 179; *Rișcuța 1995-1996*, p. 280-281; *** 2003, p. 144.

c) Din arealul localității provin mai multe opaițe romane.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 281-282.

4. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un denar roman republican.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 50, nr. 202; *Glodariu 1974*, p. 278; *Rișcuța 1995-1996*, p. 280; *Crăciun 1998*, p. 69.

b) Din zona orașului provin monede, opaițe și vase romane care atestă o locuire slabă.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 281.

c) În anul 1892 s-a descoperit o monedă de la Hadrian.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 281.

d) Dintr-o descoperire izolată provine o monedă *Provincia Dacia*.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 281; *Munteanu 2003*, p. 111.

☐

61. Brazi (comuna Râu de Mori)

☐

62. Brădățel (comuna Burjuc)¹¹⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Deal*.

În acest punct este amintită o locuire preistorică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 49; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 146.

☐

63. Brănișca (comună)¹¹⁵

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Pe Hotar*.

Aici se află o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vinča C și Tisa I. Se amintesc și materiale ceramice Coțofeni, fără alte precizări.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Lazarovici 1987*, p. 35-36; *Boboș 1991*; *Drașovean 1996*, p. 273; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 146.

☐

64. Brășeu (comuna Zam)

☐

65. Brâznic (comuna Ilia)

☐

66. Breazova (comuna Sarmizegetusa)¹¹⁶

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Dealul Drăgaia*.

În hotarul localității, la locul numit *Lab*, pe deal, către pădure, s-au descoperit urme romane (*villa rustica*), iar alături, un mormânt.

Bibliografie: *Mitrofan 1974*, p. 41; *1974-1975*, p. 293; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Nemeș 1995-1996*, p. 343; *Popa D.2002*, p. 44.

b) În pădure, pe drumul spre Poieni, s-au descoperit urme de construcții romane (*villa rustica*).

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 35; *Nemeș 1995-1996*, p. 343.

c) La sud de sat, între drum și *Apa Mare*, s-a descoperit o cărămidărie romană.

Bibliografie: *Mitrofan 1974-1975*, p. 293; *Branga 1980*, p. 105.

☐

67. Bretea-Mureșană (comuna Ilia)¹¹⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Dintr-un loc neprecizat provin un cuțit și o daltă din bronz.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 158, nr. 85; *Andrițoiu 1992*, p. 120.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul *Măgura Brănișca sau Dealul Fetii*.

După opinii mai noi resturile dacice se găsesc pe acest deal în zona afectată de cariera *Derobau*. Aici se pot vedea la suprafața solului urmele unui val de pământ dublat cu un șanț de apărare (pare a fi aceeași cu *Măgura Sârbilor*).

Bibliografie: *Floca 1977*, p. 173; *Mărghitan 1977*, p. 205; *Rotea 1981*; *Glodariu 1982*, p. 28; *1983*, p. 56, 59, 66-67, 95, 128, 154; *2004*, p. 540; *Luca 2004*, p. 45; *** 1994, p. 210.

3. Vestigii romane.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38.

☐

68. Bretea Română (comună)¹¹⁸

1. Vestigii romane.

¹¹⁴ Luca 2005a, p. 46.

¹¹⁵ Luca 2005a, p. 46.

¹¹⁶ Luca 2005a, p. 46-47.

¹¹⁷ Luca 2005a, p. 47.

¹¹⁸ Luca 2005a, p. 47.

De aici provine o inscripție romană considerată a fi un fals al lui Zamosius.

Bibliografie: *Gostar 1956a*, p. 635-638; *Pop 2003*, p. 268; *CIL*, III, p. 10, nr. 74.

✠

69. Bretea Streiului (comuna Bretea Română)¹¹⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Grumede*.

Între *Pasajul CFR Plopi* și drumul spre Bretea Română, la sud de DN 66, s-a descoperit ceramică aparținând neoliticului și culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Andrițoiu 1992*, p. 120; *Boroffka 1994*, p. 93; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 146.

b) În hotarul satului s-au descoperit materiale litice cioplite.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 150, nr. 22.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38.

✠

70. Bretelin (comuna Vețel)

✠

71. Brotuna (comuna Vața de Jos)¹²⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Pentru materialele paleolitice de aici vezi *Basarabasa*.

b) În apropierea satului s-au descoperit materiale ceramice și un topor de piatră, perforat, aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 272.

✠

72. Buceș (comună)

✠

73. Buceș-Vulcan (comuna Buceș)¹²¹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La izvor sub Coliba Barnei*.

În partea din stânga șoselei Brad – Abrud, la 2 km NV de sat, sub vârful *Muntelui Vulcan*, în apropiere de locul numit *Hanul lui Cotoncu* sau *La Făgădău*, au fost descoperite fragmente

ceramice și un topor-ciocan. Materialele pot fi atribuite culturii Coțofeni sau epocii timpurii a bronzului.

Bibliografie: *Harțuche 1969*, p. 449; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Rișcuța 1995-1996*, p. 272.

✠

74. Bucium (comuna Orăștioara de Sus)¹²²

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Cârpeniș*.

La 80 m est de șoseaua Orăștie – Costești, pe o terasă care se ridică deasupra *Văii Orașului*, s-a descoperit ceramică de epocă timpurie a bronzului (poate că același cu *Cârpeniș*).

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 20; *1988-1991*, p. 30; *1992*, p. 120.

2. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-au descoperit multe monede de tipul ΚΩΣΩΝ.

Bibliografie: *Glodariu 1971*, p. 76; *Crăciun 1998*, p. 69.

3. Vestigii dacice.

a) Punctul *Cârpeniș*.

În acest punct, aflat între Bucium și Orăștioara de Jos, pe partea din dreapta *Apei Orașului*, în dreptul castrului roman, s-a descoperit ceramică dacică. Sondajele efectuate au confirmat supoziția inițială.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1960*, p. 316; *Daicoviciu H. 1964*, p. 112; *1972*, p. 47, 150; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 158, 177, 250; *Macrea et Crișan 1964*, p. 351; *Florea 1986-1987*, p. 82; *Glodariu et alii 1988*, p. 45-46; *1996b*, p. 46-47; *Németh 1997*, p. 105-106.

b) Punctul *Valea Țiganilor*.

Aici există, pe pârâul cu același nume, la 90-100 m de intersecția acestuia cu *Valea Muchii*, urmele unui turn din perioada dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1960*, p. 316; *Daicoviciu H. 1964*, p. 112; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 158, 177, 250; *Macrea et Crișan 1964*, p. 351; *Florea 1986-1987*, p. 82; *Glodariu et alii 1988*, p. 46; *1996b*, p. 47.

✠

75. Bucium Orlea (comuna Sântămăria Orlea)¹²³

1. Vestigii dacice.

a) Punctul *Valea Chiliilor*.

¹¹⁹ Luca 2005a, p. 47-48.

¹²⁰ Luca 2005a, p. 48.

¹²¹ Luca 2005a, p. 48.

¹²² Luca 2005a, p. 48-49.

¹²³ Luca 2005a, p. 49-50.

Aici, spre *Cetățeaua*, s-a descoperit un vas de factură dacică.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Linu*.

La sud de sat, pe malul din stânga Streiului, se află fundații de piatră (40 / 40 m) de epocă romană. Poate că este vorba despre o *villa rustica*.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Popa D. 2002*, p. 46.

b) Punctul *Pod*.

La primul pod pe drumul național 66 spre Bărăști se găsesc, pe o lățime de 9 m, resturile drumului roman.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94.

3. Mine și cariere.

a) Punctul *Hotar*.

La intersecția drumului spre Linu cu drumul roman, lângă pârâu, se află un atelier de prelucrare a fierului roman.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94.

☒

76. București (comună)¹²⁴

1. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme ale unor exploatari aurifere romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rișcuța 1995-1996*, p. 282; *Popa D. 2002*, p. 46.

☒

77. Bujoru (comuna Dobra)

☒

78. Bulzeștii de Jos (comuna Bulzeștii de Sus)

☒

79. Bulzeștii de Sus (comună)¹²⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera Cizmei*.

Peștera se află la 40 m înălțime, pe versantul nord-estic al masivului calcaros Grohot. În cavernă sunt materiale ceramice Coțofeni.

Pe perețele din stânga al etajului superior se află gravuri rupestre databile în epoca eneolitică târzie sau în epoca bronzului, după unii autori, mai degrabă medievale după cei mai mulți.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *1979*, p. 20; *Rișcuța 1995-1996*, p. 272-273; *Ciugudean 2000*, p. 66.

b) *Peștera Urșilor*.

În peșteră s-au descoperit materiale ceramice medievale.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

☒

80. Bunești (comuna Balșa)

☒

81. Bunila (comună)

☒

82. Burjuc (comună)

☒

¹²⁴ Luca 2005a, p. 50.

¹²⁵ Luca 2005a, p. 50.

C.

83. Căbești (comuna Brănișca)¹²⁶

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Țuclă.

Pe acest vârf s-a descoperit o locuire neolitică.

Bibliografie: *Kalmar-Maxim 1999*, p. 147.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme de construcții romane. Ele atestă o *villa rustica*.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Branga 1980*, p. 105; *Popa D. 2002*, p. 50; *Băeștean 2004*, p. 357; *** 2000, p. 69.

85. Călan (oraș)¹²⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Pe terasa din dreapta râului Strei, la 250 m în aval de podul de beton, s-a descoperit un vârf de lance din bronz, hallstattiană.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 21; 1992, p. 120; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 197.

b) Aici s-a descoperit un topor din cupru de tip Corbasca.

Bibliografie: *Andrițoiu 1976*, p. 395; 1992, p. 120.

c) De pe teritoriul localității provine o podoabă celtică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 233, nr. 91.

2. Vestigii de epocă romană.

a) *Aquae*.

Băile termale romane (Hydata sau Ad Aquas, după unii anticul Sargetia) se află la aproximativ 1 km nord de localitate, pe dreapta drumului județean care merge spre Simeria, pe fostul drum roman.

Aici s-au descoperit mai multe construcții, pavimente, piese sculpturale și epigrafice.

Aquae a fost o importantă stațiune balneară cu amenajări și instalații executate pentru a îmbunătăți băile. Ea avea statutul de *pagus*.

Bibliografie: *Floca 1972*, p. 17; *Daicoviciu H. 1972*, p. 234; *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Branga 1980*, p. 35, 104; *Rusu și Pescaru 1996*; *Wollmann 1996*, p. 281; *Bordea 1996-1998*, p. 438; *Popa D. 2002*, p. 51; *Pop 2003*, p. 268; 2004, p. 310; *** 1994, p. 29; *IDR, III, 3*, p. 20-28.

b) Postul de pază roman, atestat prin multe artefacte disparate, nu a fost localizat în teren.

Bibliografie: *Moga V. 1972*, p. 155.

3. Mine și cariere.

a) Punctul Măgura Călanului sau Cariera Călan.

Pe abruptul Măgurii se află ceramică aparținând culturii Coțofeni.

Aici se află o mare carieră de piatră exploatată încă din vremea dacică.

Cariera are forma de L cu laturile de 600 / 400 m.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 51; *Wollmann 1973*, p. 107; *Ferenczi 1979b*, p. 266; *Floca 1981*, p. 13; *Glodariu 1983*, p. 36; 1997, p. 77-78; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 105; *Florea 1986-1987*, p. 89; *Moraru et Pârnu 1988-1991*; *Mârza 1995*, p. 202-205; *Iaroslavschi 1997*, p. 30-31, 33, 39; *Boroneanț 2000*, p. 141; *Pop 2003*, p. 271.

b) Punctul Șesul Gorganului.

În acest punct pietrele desprinse din cariera de la Măgura Călanului erau finisate în vremea dacică.

Bibliografie: *Moraru et Pârnu 1988-1991*, p. 643.

4. Descoperiri monetare.

a) De aici provine un denar de la Elagabalus, un denar și un sestert de la Marcus Aurelius.

Bibliografie: *Winkler 1958*, p. 405.

86. Călanu Mic (oraș Călan)¹²⁸

1. Descoperiri monetare.

¹²⁶ Luca 2005a, p. 52.

¹²⁷ Luca 2005a, p. 52-53.

¹²⁸ Luca 2005a, p. 53.

a) În anul 1970 s-a descoperit o monedă de bronz de la Traian.

Bibliografie: *Mitrea 1972*, p. 142; *1972a*, p. 368.

b) **Punctul După Vii.**

În anul 1967 s-a descoperi un tezaur, pus într-o pungă adăpostită într-un vas din lut, format din monede medievale de secolele XVI-XVII d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1982-1983a*; *1984-1985a*, p. 256; *Szöcs 2003*, p. 233-234.

☒

87. Căoi (comuna Vețel)

☒

88. Căraci (comuna Baia de Criș)¹²⁹

1. Mine și cariere.

a) Într-o mină din arealul localității s-a descoperit un ciocan din piatră, neperforat, preistoric (epoca bronzului), într-o galerie de mină.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 117; *Popescu D. 1956*, p. 197; *Andrițoiu 1986-1987a*, p. 609; *1992*, p. 120; *Rișcuța 1995-1996*, p. 276; *Schuster 1998*, p. 114, 118; *Rotea 2002-2003*, p. 7.

b) **Punctul Valea Șteampurilor.**

Aici se află mari grămezi de steril rezultat în urma exploatării aurului în epoca romană, după cum o arată fragmentele ceramice descoperite la fața locului.

S-au descoperit și urme ale minerilor din epoca romană.

După M. Roska zăcămintele de aur de aici s-ar fi exploatat încă din Bz D-Ha A.

Aici există spălătorii de aur și în epoca medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 117, nr. 28; *Rusu 1972*, p. 51; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rișcuța 1995-1996*, p. 282; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Wollmann 1996*, p. 132-133; *Popa D. 2002*, p. 52; *IDR*, III, 3, p. 425.

c) **Minele Căraci (mina Adamul Nou).**

Minele se află în Munții Metaliferi, Valea Crișului Alb, Dealul Măgura.

Lucrările moderne din această mină au dus la descoperirea unei galerii dăltuite în epoca romană.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 282; *Boroneanț 2000*, p. 126; *Popa D. 2002*, p. 52.

☒

89. Cărăstău (comuna Baia de Criș)

☒

90. Cărmăzănești (comuna Gurasada)¹³⁰

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) **Peștera D₁.**

La NV de ieșirea din localitate, pe dreapta văii Cărmăzăneștiului, într-un perete calcaros, se află o serie de peșteri.

În peștera pomenită (D₁) s-a descoperit material ceramic aparținând culturii Coțofeni, epocii timpurii a bronzului și grupului cultural Balta Sărată.

Bibliografie: *Popa C.I. 1999*, p. 135-136; *Ciugudean 2000*, p. 66.

b) **Peștera D₃.**

Nu departe de peștera descrisă mai sus se află o grotă în care s-a locuit în vremea culturii Coțofeni și în cea medievală.

Bibliografie: *Popa C.I. 1999*, p. 136; *Ciugudean 2000*, p. 66.

☒

91. Cărpiniș (oraș Simeria)¹³¹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) **Grota Piatra Morii.**

Acest adăpost a fost folosit în epoca neolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 101-102; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 148.

b) **Grota Între Peri.**

În peșteră s-a semnalat o locuire neolitică

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 101-102; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 148.

2. Vestigii preistorice.

a) **Punctul Comoara.**

În hotarul localității se află o stațiune arheologică a bronzului timpuriu.

Bibliografie: *Andrițoiu 1988-1991*, p. 30; *1992*, p. 120; *Ciugudean 1996*, p. 40-41; *1998*, p. 70.

b) **Punctul La Plasa Peșterii.**

În acest punct s-a semnalat o locuire eneolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 101-102; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 148.

c) **Punctul Cornu.**

Aici s-a descoperit o locuire eneolitică și o daltă din cupru.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 101-102; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 148.

d) În hotarul localității s-a descoperit o urnă funerară acoperită cu plăci din piatră.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 102, nr. 16.

¹²⁹ Luca 2005a, p. 53-54.

¹³⁰ Luca 2005a, p. 54.

¹³¹ Luca 2005a, p. 54-55.

3. Mine și cariere.**a) Cariera Cărpiniș.**

Carierea se află în *Valea Streiului*. Ea a fost exploatată în epoca romană.

Aici existau și spălătorii de aur în aceeași perioadă.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 149; *Boroneanț 2000*, p. 141-142.

▣

92. Căstău (comuna Beriu)

▣

93. Căzănești (comuna Vața de Jos)¹³²**1. Mine și cariere.**

a) Aici s-a exploatat cuprul în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210.

▣

84. Căinelu de Jos (comuna Șoimuș)¹³³**1. Vestigii preistorice.**

a) Din hotarul localității provine un topor din piatră șlefuită.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 67.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane de pavimente. Tot aici s-au descoperit și monede romane. Aceste urme atestă existența unei așezări a minerilor de la exploatarea de aur din zonă (mine).

În vatra satului este o așezare romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Branga 1980*, p. 105; *Wollmann 1996*, p. 132; *Popa 2002*, p. 51.

▣

94. Câmpa (oraș Petrila)

▣

95. Câmpu lui Neag (orașul Uricani)¹³⁴**1. Peșteri cu urme de locuire.****a) Peștera Nr. 4 de la Scocul Scorotei.**

Cavitata se află pe versantul din stânga *Văii Scocul Scorotei*, afluent al Jiului de Vest, în apropierea refugiului alpin Câmpușel. Aici s-au descoperit doar urme ale animalelor specifice paleoliticului mijlociu.

Bibliografie: *Păunescu 2001*, p. 225-226.

▣

96. Câmpuri de Sus (comuna Gurasada)**1. Descoperiri monetare.**

În hotarul localității s-a descoperit o monedă dacică.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 270; *1974-1975*, fig. 4, 20.

▣

97. Câmpuri-Surduc (comuna Gurasada)¹³⁵**1. Vestigii preistorice.**

a) Aici s-au descoperit fragmente ceramice Wietenberg.

Bibliografie: *Rotea 1993*, p. 28; *Boroffka 1994*, p. 94.

2. Vestigii dacice.**a) Punctul Cetățea.**

În hotarul localității se află o locuire dacică, de mică întindere. S-a descoperit un șanț circular în jurul obiectivului care nu are mai mult de 25 m în diametru.

Materialul arheologic descoperit cu acest prilej aparține perioadei dacice.

Aici s-au descoperit și monede grecești preromane.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 123, nr. 119; *Popescu D. 1964*, p. 558; *1964a*, p. 393; *1965*, p. 477; *1965a*, p. 594; *Mitrea 1966*, p. 403; *1966a*, p. 415; *Valea et Mărghitan 1966*, p. 69-72; *Dumitrașcu și Mărghitan 1971*, p. 48, 53; *Floca 1972*, p. 15; *Daicoviciu H. 1972*, p. 143; *Mărghitan 1977*, p. 205; *1987a*, p. 15, 25; *Glodariu 1983*, p. 82, 87, 95, 112, 114, 119, 128-129, 154; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 80, 156, 160-162; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 77; *Crăciun 1998*, p. 64, 69; *2004*, p. 128; **** 1994*, p. 311.

b) Punctul La Mănăstire.

Aici se găsește un platou relativ mic, nivelat artificial și fortificat cu zid de piatră locală prinsă cu lut (secolul I î.Chr.).

Materialul arheologic descoperit aparține perioadei dacice.

Aici s-au descoperit și monede preromane.

Bibliografie: *Popescu D. 1964*, p. 558; *1964a*, p. 393; *1965*, p. 477; *1965a*, p. 594; *Valea și Mărghitan 1966*, p. 65-69; *1969*, p. 47-53; *1970*, p. 16; *1977*, p. 205; *Dumitrașcu și Mărghitan*

¹³² Luca 2005a, p. 55.

¹³³ Luca 2005a, p. 55-56.

¹³⁴ Luca 2005a, p. 56.

¹³⁵ Luca 2005a, p. 56-57.

1971, p. 48; *Morintz 1972*, p. 334; *Floca 1972*, p. 15; *Daicoviciu H. 1972*, p. 143; *Glodariu 1971*, p. 76; 1974, p. 269-270; 1974-1975, fig. 4, 19; 1982, p. 28; 1983, p. 82, 87, 95, 112, 114, 119, 128-129, 154; 2004, p. 540; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 80, 156, 160-162; *** 1994, p. 311.

3. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-au descoperit drahme din Dyrhachium care făceau parte dintr-un tezaur (1886).

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 269; *** 1994, p. 311.

b) În anii 1943-1944 s-a descoperit un alt tezaur de același tip.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 269; *** 1994, p. 311.

c) Pe o înălțime, lângă calea ferată, s-ai descoperit tetradrahme de Thassos.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 263; *** 1994, p. 311.

□

98. Cârjiți (comună)¹³⁶

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Grohote* sau *Grohote*.

În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 121, nr. 92; *Roman 1976*, p. 80; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; 1992, p. 121; *Boroffka 1994*, p. 31; *Ciugudean 2000*, p. 68.

b) În localitate este amintită o locuire a culturii Turdaș.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 121; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 148.

2. Descoperiri monetare.

a) În grădina unui țăran s-a descoperit o monedă dacică.

Alte monede barbare, imitații după tetradrahmele lui Alexandru Macedon, sunt amintite de I. Winkler.

Bibliografie: *Winkler 1966*, p. 86; *Mărghitan 1970*, p. 15; *Luca 1999a*, p. 11; *Luca et alii 1998*, p. 30; *Crăciun 1998*, p. 69.

3. Mine și cariere.

a) Punctul *Grohotea*, *La Grohote* sau *Cariera Cârjiți*.

În hotarul localității se află o carieră de piatră exploatată din epoca romană.

Așezarea romană care deservește cariera se află pe malul *Pârâului Trestia* și suprapune o alta

preistorică (cultura Coțofeni și grupul cultural Șoimuș).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Wollmann 1973*, p. 108; *Rișcuța 1997-1998*, p. 104; *Luca 1999a*, p. 10-11; 2004, p. 45; *Luca et alii 1998*, p. 30; 2004, p. 53; *Boroneanț 2000*, p. 142; *Popa D. 2002*, p. 53; *IDR*, III, 3, p. 53-54.

b) Punctul *Dâmbovița* sau *Dumbrăvița*.

Aici a funcționat o carieră.

Pe panta unui deal se descoperă inscripții și cărămidă. Aici a funcționat și o așezare romană

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 106; *Luca 1999a*, p. 10, 11; *Luca et alii 1998*, p. 30; *Boroneanț 2000*, p. 142; *Popa D. 2002*, p. 53; *Pop 2003*, p. 269; *IDR*, III, 3, 40-43, p. 53-54.

□

99. Cârnești (comuna Totești)¹³⁷

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Mezeiniță*.

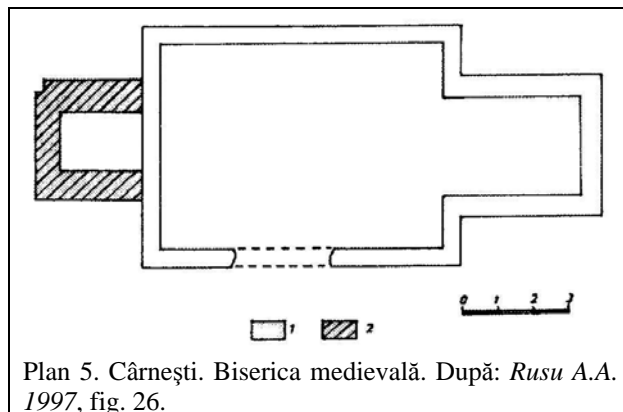
În hotarul localității, la 300 m vest de sat, la sud de drumul spre Ostrov, s-au descoperit urme romane (*villa rustica*).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Nemeș 1995-1996*, p. 343; *Popa D. 2002*, p. 53.

b) Pe teritoriul satului s-au identificat urmele unei așezări romane.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 343.

2. Vestigii medievale.

Plan 5. Cârnești. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 26.

a) S-a cercetat, în localitate, biserica ortodoxă românească veche care se bănuiește că funcționează din secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 128, 132; 1997, p. 184-187.

□

100. Cerbăl (comună)¹³⁸

¹³⁶ Luca 2005a, p. 57-58.

¹³⁷ Luca 2005a, p. 58.

¹³⁸ Luca 2005a, p. 59.

1. Vestigii dacice.

a) Punctul *Dosul Pârlit*.

Aici s-a descoperit, în anul 1874, cu ocazia construirii drumului Govăjdie – Dobra, un tezaur dacic de argint depozitat într-un vas de bronz care se afla, la rândul lui, într-un vas de lut. Acesta era format din podoabe și 491 monede romane republicane de argint.

Tipurile de podoabe, în primul rând fibulele și brățara spiralică, ca și data ultimei monede, arată că tezaurul s-a constituit la mijlocul secolului I î.Chr. și a fost îngropat în deceniile următoare.

Bibliografie: *Daicoviciu H.* 1972, p. 180, 196; *Horedt* 1973, p. 132, 163; *Glodariu* 1974, p. 235, 280; 1974-1975, fig. 3, 246; *Rusu* 1974-1975, p. 351; *Lupu* 1975, n. 28; *Medeleț* 1977, p. 282; 1993, p. 194, 197-198, 202; 1994, p. 201, 204-205, 208; *Rustoiu* 1987-1988, p. 1089; 1995, p. 214; 1996, p. 186, 192, 195, 198, 199, 203; 1997, p. 107; *Zirra și Spânu* 1992, fig. 3/20; *Palamariu* 1992-1994, p. 195-196; *Rusu et Pescaru* 1995, p. 12; *Luca* 1999a, p. 11-12; *Luca et alii* 1998, p. 31-32; *Crăciun* 1998, p. 66, 69; 1999, p. 91; *** 1994, p. 288.

b) La circa 5 km est de sat, spre Hunedoara, s-au descoperit întâmplător toartele unei *oinochoe* de bronz de proveniență campaniană, cu figuri în relief și aplicații de argint, datate în a doua vârstă a fierului.

Bibliografie: *Rusu* 1974-1975, p. 351; *Rusu et Pescaru* 1995, p. 12; *Luca et alii* 1998, p. 31.

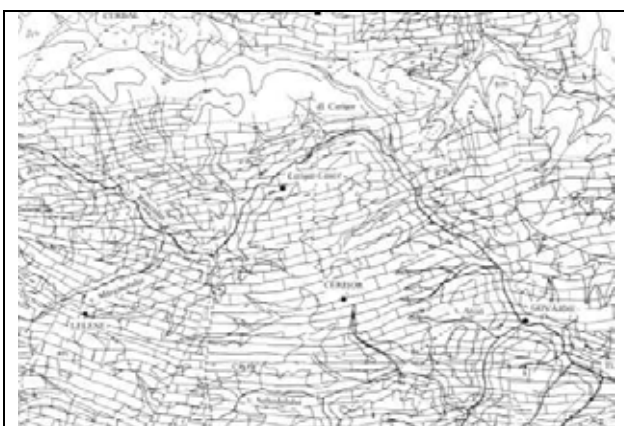
☒

101. Cerbia (comuna Zam)

☒

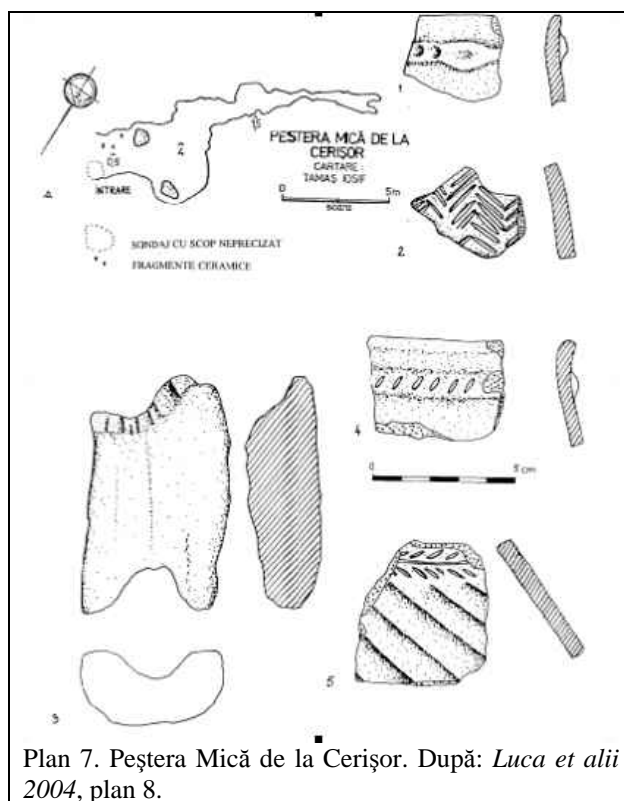
102. Cerișor (comuna Lelese)¹³⁹

1. Peșteri cu urme de locuire.

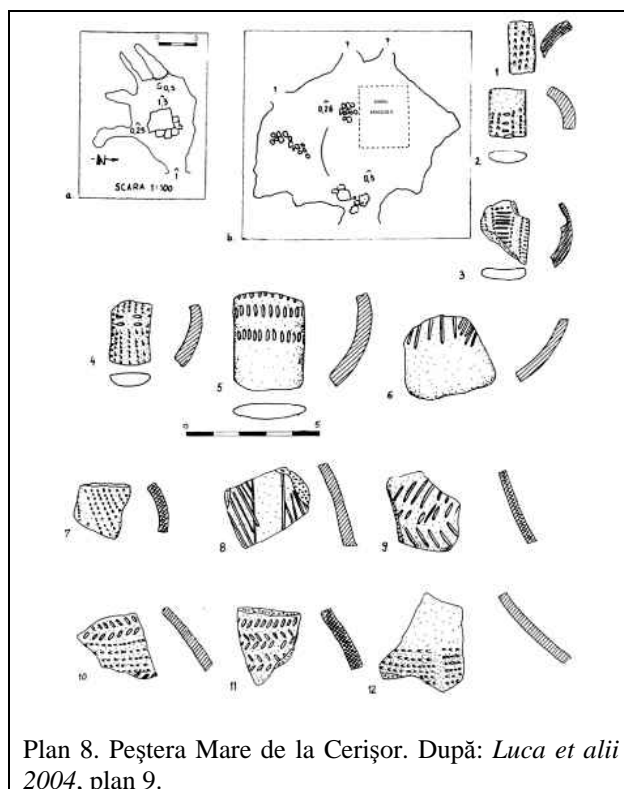

Plan 6. După: Zona geologică în care se află peșterile din zona Cerișor. *Luca et alii* 2004, harta 2.

a) Peștera de la Cerișor, Peștera Nr. 1 sau Peștera Mare.

Plan 7. Peștera Mică de la Cerișor. După: *Luca et alii* 2004, plan 8.

Plan 8. Peștera Mare de la Cerișor. După: *Luca et alii* 2004, plan 9.

Peștera se află pe versantul din dreapta *Văii Runcului*, la toponimicul *Dealul Romanului*, la circa 650 m NE de satul Cerișor.

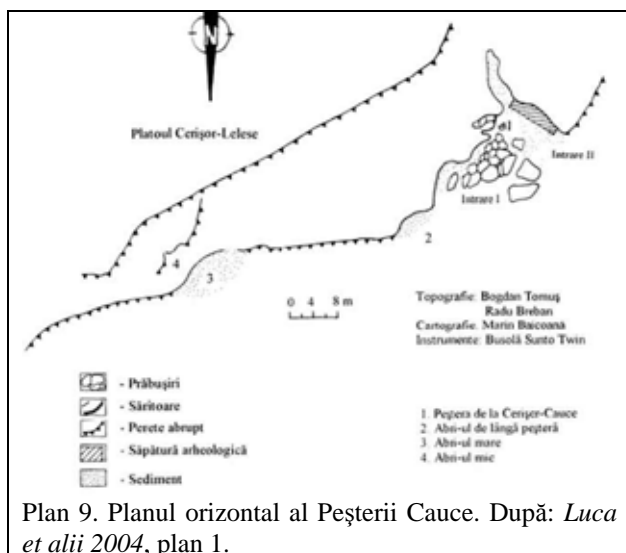
Materialele arheologice de aici aparțin culturii Starčevo-Criș, Turdaș, Petrești, Tiszapolgár,

¹³⁹ *Luca* 2005a, p. 59-60.

Bodrogresztúr, Coțofeni, Wietenberg, epocii târzii a bronzului și perioadei medievale timpurii.

Bibliografie: *Andrișoiu 1979*, p. 20; *Luca 1999a*, p. 5, 6; *1999b*, p. 8; *2004*, p. 33-34; *Luca et alii 1997*, p. 18; *1998*, p. 26; *2001a*; *2004*, p. 27; *Ciugudean 2000*, p. 67; *Roman et alii 2000*; *Sztancs și Beldiman 2004*.

b) Peștera Cauce.

Plan 9. Planul orizontal al Peșterii Cauce. După: *Luca et alii 2004*, plan 1.

Peștera este situată în bazinul hidrografic al *Văii Runcului*, pe versantul din dreapta a acesteia, la circa 1,5 km NNE de sat.

Materialele arheologice din această peșteră aparțin culturilor Starčevo-Criș, Turdaș, Petrești, Tiszapolgár, Bodrogresztúr, Coțofeni, Wietenberg, epocii târzii a bronzului și perioadei medievale timpurii.

Bibliografie: *Boroffka 1994*, p. 94; *Luca 1999a*, p. 6-7; *1999-2000*, p. 55; *2004*, p. 35-39; *Luca et alii 1997*, p. 18; *1998*, p. 27; *1999b*, p. 8, 14, 16; *2000*, p. 29; *2001b*, p. 3-4; *2004*; *2004a*; *Ciugudean 2000*, p. 67; *Beldiman și Sztancs 2004*; *Beldiman et alii 2005*; *Ciută 2005*, p. 148-149.

c) Peștera Nr. 2 sau Peștera Mică.

Peștera se află la NE de sat, alături de *Peștera Nr. 1*.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 34; *Luca et alii 2004*, p. 27-29.

d) Peștera Nr. 3.

Peștera se află mai jos de *Peștera Nr. 1*.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 34-35; *Luca et alii 2004*, p. 29.

e) Peștera Nr. 4 de la Crăciuneasca.

Peștera se află la S de satul Cerișor, la extremitatea exploatării de suprafață de la Crăciuneasca.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 39; *Luca et alii 2004*, p. 32-33.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Pârloage*.

La SE de satul Cerișor, pe o șa împădurită ocupând o suprafață de circa 250 m², se află o așezare din vremea culturii Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 45; *Luca et alii 2004*, p. 54.

103. Cernișoara-Floresc (comuna Bunila)

104. Certeju de Jos (comuna Vorța)

105. Certeju de Sus (comună)¹⁴⁰

1. Vestigii preistorice.

a) În sat s-a semnalat o locuire neolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*; p. 149; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 149.

106. Chergheș (comuna Cârjiți)¹⁴¹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera *Măgura*.

Materialele arheologice descoperite în această peșteră aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 39; *Luca et alii 2004*, p. 34.

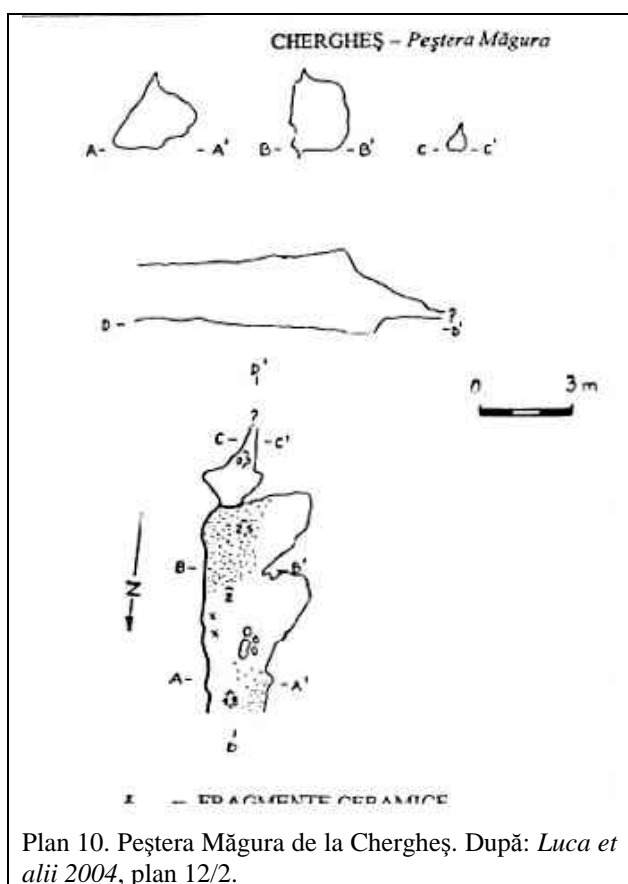
2. Depozite de bronzuri.

a) Un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁) este descoperit pe teritoriul localității la o dată neprecizată.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 121, nr. 89; *Rusu M. 1963*, p. 207; *Andrișoiu 1971*; *1974-1975*, p. 397; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 88; *Luca 2004*, p. 45; *Luca et alii 2004*, p. 54.

¹⁴⁰ *Luca 2005a*, p. 60-61.

¹⁴¹ *Luca 2005a*, p. 61.

107. Chimindia (comuna Hărău)¹⁴²

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Roska 1942, p. 121, nr. 99.

b) În centrul satului s-a descoperit o piesă litică fără atribuire culturală.

Bibliografie: Roska 1942, p. 121, nr. 99.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 38.

108. Chișcădaga (comuna Șoimuș)

109. Chitid (comuna Boșorod)¹⁴³

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Plopi*.

În hotarul localității, pe un platou situat la sudul localității, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.

Bibliografie: Drașovean și Rotea 1984-1985; Luca 1996, p. 21; 1999b, p. 14; Kalmar-Maxim 1999, p. 150.

b) În anul 1836, la nord de localitate, s-au descoperit bare mici de aur.

Bibliografie: Roska 1942, p. 130, nr. 215; Popescu D. 1956, p. 199; Glodariu 1971, p. 76, 82; Medeleț 1993, p. 195, 197; 1994, p. 203, 204; Crăciun 1999, p. 91.

c) De aici provine un obiect de argint dacic.

Bibliografie: Zirra și Spănu 1992, fig. 3/25.

d) În anul 1877 s-a descoperit aici un tezaur format dintr-o brățară de aur, un lingou de argint și 70 denari republicani romani.

Bibliografie: Rustoiu 1996, p. 33.

e) Aici s-a descoperit un celt din bronz de tip transilvănean.

Bibliografie: Andrițoiu 1976, p. 395-396; 1992, p. 121.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul *Jidovin*.

În bibliografia veche se semnalează aici, pe Dealul Pleșa, o fortificație dacică (probabil aceeași cu punctul următor).

Bibliografie: Daicoviciu H. 1989, p. 196.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Dealul Pleșa*.

Pe a doua terasă a dealului aflat deasupra vechiului cimitir al satului se observă urmele unei construcții romane (*villa rustica*).

Aici s-a descoperit un tezaur monetar format din piese bătute în Macedonia după anul 158 î.Chr.

Bibliografie: Glodariu 1974, p. 259; Andrițoiu 1979, p. 21; Popa D. 2002, p. 57.

110. Ciclovina (comuna Boșorod)¹⁴⁴

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera Uscată, Peștera Csolnaky* sau *Peștera Mare*.

Peștera se află în carstul din Valea Luncanilor, versantul din dreapta, la circa 1,5 km sud de sat. Cavitata este săpată în masivul *Dâlma Ponoricului*.

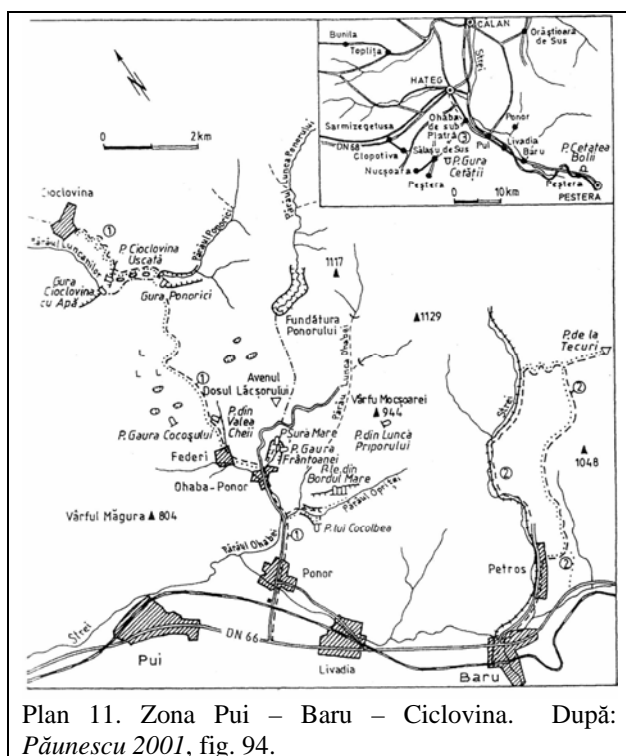
Aceasta a fost cercetată în anul 1911. Márton Roska găsește mai multe niveluri succesive (musteriene, aurignaciene, Starčevo-Criș, eneolitic târziu).

¹⁴² Luca 2005a, p. 61.

¹⁴³ Luca 2005a, p. 61-62.

¹⁴⁴ Luca 2005a, p. 62-63.

Bibliografie: Roska 1924, p. 11, 13, 15; 1942, p. 62, nr. 81; Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 68-69; 1956, p. 14-15, 30; Daicoviciu et alii 1953, p. 189; Macrea et Crișan 1964, p. 352; Vlassa 1964a, p. 14; Bitiri 1965, p. 11; Floca 1972, p. 12; Roman 1976, p. 81; Andrițoiu 1978a, p. 67; Jungbert 1978, p. 14-16; Drașovean 1981, p. 34; Glodariu et alii 1988, p. 24-25; Kalmar-Maxim 1999, p. 151; Luca 1999b, p. 8; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 23; Ciugudean 2000, p. 68; Boroneanț 2000, p. 74-75; Boroffka 2001, p. 396, 399; Boroneanț și Boroneanț 2002, p. 33; Păunescu 2001, p. 226-232; *** 1994, p. 302.

Plan 11. Zona Pui – Baru – Ciclovina. După: Păunescu 2001, fig. 94.

b) Peștera Ciclovina cu Apă.

Peștera se află în versantul vestic al Văii Ponorici, la 10 m deasupra ponoarelor și la 6 km de Peștera Cocoșului.

În anul 1953 s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁), mărgelile de sticlă și ceramică hallstattiană.

Márton Roska afirmă că aici ar fi, pe pereții peșterii, și incizii realizate de om.

Bibliografie: Rusu M. 1963, p. 207; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 89; Nemeș 1988-1991, p. 35; Luca et alii 1997, p. 17; Kacsó 1999, p. 114, 115; Boroneanț 2000, p. 74; Boroffka 2001, p. 396; *** 1994, p. 302.

c) Peștera Suspensată de la Ciclovina.

În aval de Peștera Uscată și de Peștera cu Apă se află această cavitate. Materialele arheologice recoltate aici aparțin perioadei hallstattiene.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 5; Luca et alii 1997, p. 17; 1998, p. 26; Kacsó 1999, p. 114.

d) Peștera de la Trecătoare.

Aici s-a descoperit o vatră paleolitică.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1953, p. 190; Macrea et Crișan 1964, p. 352; Păunescu 2001, p. 232.

2. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Vârful Țâfla.

Între Ciclovina și cetatea Piatra Roșie se află o așezare aparținând culturii Coțofeni, dar și resturi dacice.

Bibliografie: Roman 1976, p. 84; Andrițoiu 1978a, p. 68; Tatu et alii 1988-1991, p. 94; Glodariu 2004, p. 540; Glodariu et alii 1988, p. 25-26; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 201, 205, 253; Ciugudean 2000, p. 68, 77; Luca 2004, p. 46.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Ponorici.

Aici, la capătul de nord al zidului principal, se află caste romane de marș (două caste construite în primul și cel de al doilea război dacic).

Bibliografie: Daicoviciu H. 1972, p. 76; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 31, 133, 137, 138, 171, 172, 202-205, 218, 232, 247, 253; Glodariu et alii 1988, p. 172; 1996b, p. 178.

111. Cigmău (comuna Geoagiu)¹⁴⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera prăbușită Besericuța.

Peștera din spatele Măgurii a fost locuită în eneolitic.

Bibliografie: Roska 1942, p. 58, nr. 48; Andrițoiu 1978a, p. 67; Kalmar-Maxim 1999, p. 151.

2. Descoperiri preistorice.

a) Pe teritoriul localității sunt descoperiri Coțofeni.

Bibliografie: *** 1994, p. 300.

b) Punctul Măgura.

De aici provin câteva obiecte de aur.

Bibliografie: *** 1994, p. 300.

3. Vestigii de epocă romană.

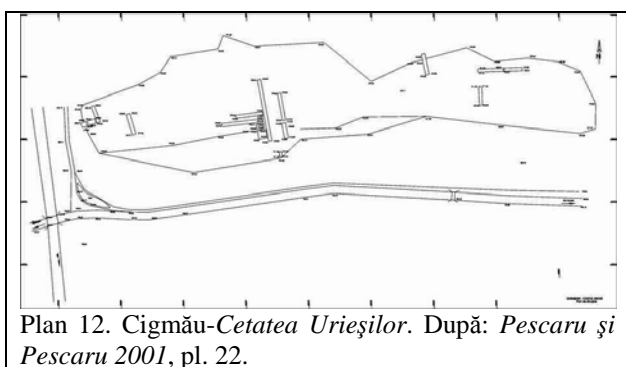
a) Punctul Progadie, Cetatea (Dealul) Urieșilor, Magazia Urieșilor sau Calea cu Dâmb.

Castrul roman (aici se localizează anticul *Germisara*) se află în acest punct, aflat pe *Platoul Turiac*, în localitatea Cigmău.

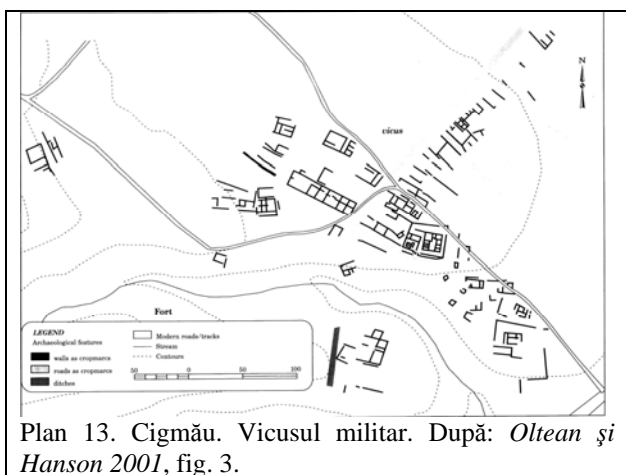
Bibliografie: Pop 1967, p. 176; 1978, p. 136; Albu 1971b, p. 75; Pop et alii 1972, p. 508; Wollmann 1968, p. 109-119; 1996, p. 73; Floca

¹⁴⁵ Luca 2005a, p. 64-65.

1972, p. 17; Moga V. 1972, p. 184-185; Mărghitan 1974-1975, p. 38; Sanie 1974-1975, p. 332; 1981, p. 152-154, 269, 273-274; Bărbulescu 1977, p. 236; 1977a, p. 177, 186, 187; Popa 1988-1991; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 201; Pescaru și Rusu 1995-1996, p. 325; Németh 1997, p. 106; Oltean și Hanson 2001, p. 127-129; Marinescu și Pop 2000, p. 158; Pescaru și Alicu 2000, p. 65; Pescaru și Pescaru 2002; 2003; Pescaru et alii 2001c; 2005a; Fodorean și Ursuț 2001; Popa D. 2002, p. 88; Țentea și Popescu 2002-2003, p. 261-262; *** 1994, p. 300; *** 1996b, p. 177; IDR, III, 3, p. 211-227.

Plan 12. Cigmău-Cetatea Urieșilor. După: Pescaru și Pescaru 2001, pl. 22.

Plan 13. Cigmău. Vicusul militar. După: Oltean și Hanson 2001, fig. 3.

b) Punctul Luncă.

Așezarea civilă (vicus militar) se află în acest punct, între Geoagiu și Cigmău.

De aici provine o inscripție și multe resturi tegulare (ștampile ale legiunii XIII Gemina).

Bibliografie: Mărghitan și Pop 1971, p. 69-70; Albu 1971b, p. 75; Pescaru et Rusu 1995-1996, p. 326; Pescaru et Alicu 2000, p. 65; Popa D. 2002, p. 88.

c) Punctul Pedepsă.

Aici se află o locuire romană de proporții modeste.

Bibliografie: *** 1996b, p. 177.

4. Descoperiri monetare.

a) În hotarul localității s-au descoperit monede preromane.

Bibliografie: Mărghitan 1970, p. 12; Glodariu 1971, p. 76, 80; 1974, p. 262; 1974-1975, fig. 4, 17; Crăciun 1998, p. 69.

b) De pe teritoriul castrului și vicusului militar provin multe și diverse monede romane.

Bibliografie: *** 1994, p. 300.

✠

112. Cinciș-Cerna (comuna Teliucu Inferior)¹⁴⁶

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Motel.

Într-o livadă de pruni s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni. Alte materiale ceramice sunt cele dacice. Pe aceeași limbă de pământ s-au descoperit și resturi de cuptoare de redus minereul de fier.

Bibliografie: Dragotă et alii 1999, p. 82; Luca 1999a, p. 7; 2004, p. 45-46; Luca et alii 1998, p. 27-28; 2004, p. 54; Ciugudean 2000, p. 67.

b) Punctul Casa Albă.

Descoperirile s-au efectuat pe plaja din fața motelului (epoca bronzului și perioada dacică).

Bibliografie: Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 14; Luca 1998, p. 30-31; Dragotă et alii 1999, p. 82; 1999a, p. 11; 2004, p. 45.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul Popeasca Nord.

Punctul se află la nord-estul actualului sat Cinciș.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Petrești.

Bibliografie: Roman și Diaconescu 2002, p. 7; Luca 2004, p. 46; Luca et alii 2004, p. 54-55.

b) Punctul Siliște.

În acest punct au fost identificate vestigii preistorice.

Bibliografie: Răceanu și Brâncoveanu 1974, p. 18.

c) Punctul Curtea Școlii.

În acest punct au fost identificate vestigii preistorice.

Bibliografie: Răceanu și Brâncoveanu 1974, p. 18-19.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Popeasca.

În hotarul localității s-a descoperit o *villa rustica*. Construcția se datează în secolele II-III d.Chr.

Bibliografie: Popescu D. 1962, p. 523; 1962a, p. 209; 1963, p. 469; 1964, p. 562; 1964a, p. 397;

¹⁴⁶ Luca 2005a, p. 65-66.

Floca 1965; Mărghitan 1974-1975, p. 38; 1987, p. 64; *Rusu 1974-1975*, p. 352; *Băluță 1977*, p. 218, 219, 224; *Branga 1980*, p. 35; *Cociș et Rusu 1984-1985*, p. 134; *Cociș 2004*, catalog nr. 122, 1223; *Rusu et Pescaru 1995*, p. 13; *Luca 1999a*, p. 7-8, 11; *Luca et alii 1998*, p. 28; *Roman C.A. 2000*, p. 114; 2001-2002, p. 140; *Popa D. 2002*, p. 58, *Pop 2003*, p. 276; 2004, p. 311; *** 1994, p. 301.

b) Punctul *Rovine*.

La 200 m de *villa rustica* se află necropola acesteia (17 morminte cercetate). Aici s-au descoperit și două statui funerare de marmură.

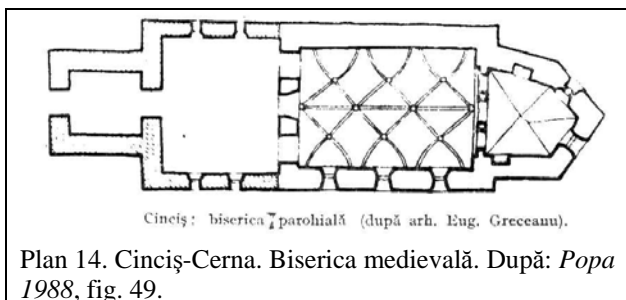
Bibliografie: *Popescu D. 1962*, p. 523; *Mitrea 1964*, p. 575; 1964a, p. 379; *Floca 1965; Rusu 1974-1975*, p. 352; *Rusu et Pescaru 1995*, p. 13-14; *Wollmann 1996*, p. 230-231; *Luca et alii 1998*, p. 28; *Popa D. 2002*, p. 58-59; *Pop 2003*, p. 269; *Cociș 2004*, catalog nr. 1552; *** 1994, p. 301.

c) Punctul *Nedei*.

În acest punct s-au descoperit materiale ceramice de epocă romană.

Bibliografie: *Răceanu și Brâncoveanu 1974*, p. 18.

4. Vestigii medievale.

a) Vechea biserică medievală a dispărut sub apele lacului de acumulare. Ea a aparținut unei familii cneziale românești.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1987-1988*, p. 261-268; 1991a, p. 131; 1997, p. 173-178; *Popa 1988*, p. 241.

5. Descoperiri monetare.

a) În anul 1904 s-a descoperit un tezaur format din monede medievale de secolele XV-XVI d.Chr. (IAC).

Bibliografie: *Palamariu 1995*, p. 96.

6. Mine și cariere.

a) Mina *Teliuc*.

Mina de fier se află în Munții Poiana Ruscă, *Valea Cerna*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210; *Boroneanș 2000*, p. 126-127.

✠

113. Ciopeia (comuna Sântămăria Orlea)¹⁴⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Ploștina*.

În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu. Z. Kalmar afirmă că aici nu sunt elemente turdășene.

Bibliografie: *Kalmar 1984*, p. 392; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 151; *Kalmar et Tatu 1984-1985*, p. 91-92; *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Luca 1996*, p. 21; 1999b, p. 14.

b) Punctul *Maleea*.

Pe platoul cu acest nume, aflat la vest de DN 66, pe malul din dreapta al *Văii Ploștina*, s-a descoperit o așezare neolitică târzie, din cultura Petrești.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 151.

c) Punctul *Purcărețu*.

În acest punct din hotarul localității, la cota 866, s-a descoperit ceramică Coțofeni.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Ciugudean 2000*, p. 68; *Luca 2004*, p. 46.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Meleea*.

În hotarul localității, pe drumul dintre Ciopeia și Sântămăria Orlea, s-au descoperit urme de construcții romane (poate două *villa rustica*).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Bărbulescu 1977a*, p. 184; 1978, p. 223; *Branga 1980*, p. 106; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94-95; *Nemeș 1995-1996*, p. 343; *Popa D. 2002*, p. 59.

b) Într-un loc neprecizat din hotarul localității s-au descoperit ziduri romane.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 343; *Popa D. 2002*, p. 59.

3. Vestigii medievale.

a) Se deduce existența locașului de cult, eventual pe o bază de lemn, mai veche, încă din secolul al XVII-lea.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 178.

4. Descoperiri monetare.

a) Din locuri neprecizate provin monede romane imperiale.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 343.

¹⁴⁷ *Luca 2005a*, p. 66-67.

✠

114. Ciula Mare (comuna Răchitova)¹⁴⁸

1. Vestigii preistorice.

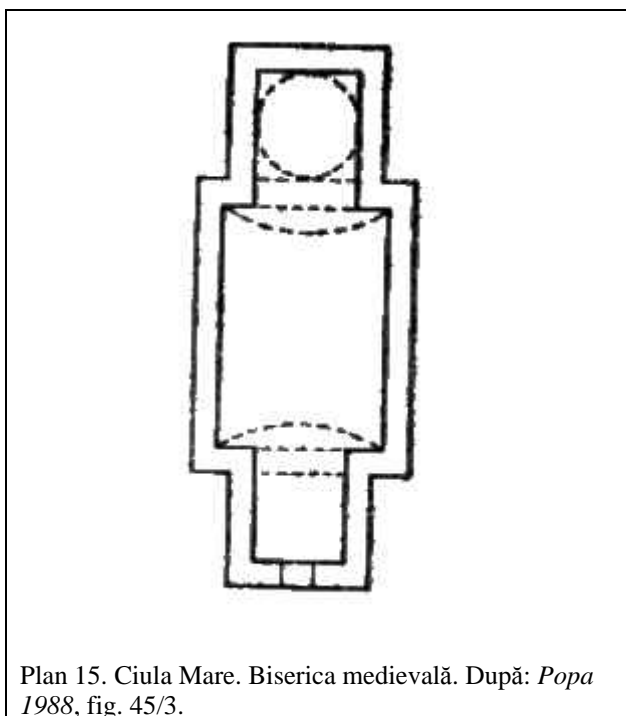
a) În vatra satului, pe un platou aflat la confluența a două văi, s-a descoperit ceramică Coțofeni și de epoca bronzului.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 36; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94.

2. Vestigii medievale.

a) Monumentul pare a fi construit în secolul XVII d.Chr., chiar dacă originea familiei cneziale poate fi dusă până în secolul XIV d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 178-184.

✠

115. Ciula Mică (comuna Răchitova)

✠

116. Ciulpăz (comuna Peștișu Mic)¹⁴⁹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Bulgăreleu.

Peștera este amplasată pe versantul din stânga Văii Zlaștiului, în partea de est a satului Ciulpăz.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului, perioadei dacice și Evului Mediu.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 65, nr. 68; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 152; *Roman et alii 2003*; *Roman și Diaconescu 2004*; *2004a*; *Luca 2004*, p. 39-40; *Luca et alii 2001a*; *2002a*; *2004*, p. 34-35.

2. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității este semnalată o așezare preistorică.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 46; *Luca et alii 2004*, p. 55.

✠

117. Ciumița (comuna Lunca Cernii de Jos)

✠

118. Ciungani (comuna Vața de Jos)

✠

119. Ciungu Mare (comuna Romos)

✠

120. Clopotiva (comuna Râu de Mori)¹⁵⁰

1. Vestigii dacice.

a) Punctul Vârful Pietrei.

În acest punct se află fortificații, la 300 m vest de Vârful Pietrii. Construcția poate fi dacică.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Gruniul Măgurii.

În hotarul localității, pe malul din dreapta pâ râului, s-au descoperit urme romane (*villa rustica*).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94-95; *Nemeș 1995-1996*, p. 344; *Popa D. 2002*, p. 63.

b) Într-o grădină din localitate s-au descoperit două inscripții romane.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 343; *CIL*, III, 1479, 1519.

c) Pe teritoriul satului s-au descoperit numeroase urme ale unor construcții romane (cuptoare). Este probabil ca acestea să reprezinte resturile unor *villae rusticae*.

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 34, 106; *Popa D. 2002*, p. 63.

¹⁴⁸ Luca 2005a, p. 67-68.

¹⁴⁹ Luca 2005a, p. 68.

¹⁵⁰ Luca 2005a, p. 68-69.

3. Vestigii medievale.

a) În secolul XIX d.Chr. se descrie biserica de zid care pare a fi funcționat din secolul al XIV-lea d.Chr. Aceasta era amplasată lângă biserica actuală.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 187-191.

☐

121. Coaja (comuna Vorța)

☐

122. Copaci (comuna Totești)

☐

123. Coroiești (comuna Sălașu de Sus)¹⁵¹

1. Vestigii medievale.

Biserica ortodoxă românească veche nu a fost studiată prin săpătură arheologică. Se bănuiește că aceasta funcționa înaintea secolului al XVI-lea d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1991a, p. 128; 1997, p. 191-192.

☐

124. Cosești (comuna Lăpugiu de Jos)

☐

125. Costești (comuna Orăștioara de Sus)¹⁵²

1. Vestigii dacice.

a) Materiale ceramice și resturi ale culturii materiale dacice.

a.1.) Punctul Dârlău.

Imediat deasupra Pârâului Dârlăului, la câteva sute de metri spre nord de poalele cetății, s-au descoperit materiale ceramice dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1973, p. 83; Daicoviciu H. 1972, p. 47; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 160, 185.

a.2.) Punctul Merișorul sau Dealul Merișorului.

Înălțimea este situată nu departe de Costești, spre SV (în hotarul cu Ocoliușul Mic și Boșorodul). Pe un pinten al dealului s-au descoperit cărbuni și fragmente ceramice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1973, p. 83-84; Daicoviciu H. 1989, p. 160.

a.3.) Pe un alt dâmb al Merișorului s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1973, p. 84.

a.4.) Punctul Părul.

În fața satului Costești, pe terasa din dreapta Apei Grădiștii, se descoperă fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1960, p. 315; 1973, p. 82; Daicoviciu H. 1964, p. 114; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 158, 160, 165, 187; Stoia 1976, p. 277; Glodariu et alii 1988, p. 47; 1996b, p. 48.

a.5.) Punctul Școala din Deal sau Olteț.

Pe una dintre înălțimile situate la SE de sat s-a descoperit ceramică dacică. Aceeași ceramică apare și la o mică depărtare spre NV de școală.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959a, p. 349; 1960, p. 315; Daicoviciu H. 1964, p. 114-115; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 157, 158, 188; Glodariu et alii 1988, p. 47; 1996b, p. 48.

a.6.) Punctul Șeaua (Hoaga) lui Crai.

Aici, nu departe de Olteț, se semnalează arsură asociată cu ceramică dacică.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959a, p. 349; Daicoviciu H. 1964, p. 115; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 157, 188; Glodariu et alii 1988, p. 47; 1996b, p. 48.

a.7.) Punctul Coșman.

În acest punct, în fața Gării IFET Costești, la aproximativ 500 m spre vest de aceasta, pe malul din stânga râului, s-au descoperit țigle de tip grecesc, fragmente ceramice dacice și arsură groasă.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1954, p. 153; 1960, p. 315; 1973, p. 82-82; Daicoviciu H. 1964, p. 114-115; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 157, 159, 160, 185; Popescu D. 1963, p. 456; Glodariu 1983, p. 134; Florea 1986-1987, p. 83; Glodariu et alii 1988, p. 47; 1996b, p. 48.

a.8.) Punctul Biserică sau Gruiu Negru.

Punctul se află la aproximativ 200 m nord de biserica din localitate. Aici s-au descoperit tuburi de conductă de factură dacică și chiupuri.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1960, p. 315; Daicoviciu H. 1964, p. 114; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 158, 187; Florea 1986-1987, p. 83; Glodariu et alii 1988, p. 47; 1996b, p. 48.

a.9.) Punctul La Curți.

În apropiere de Cantonul Silvic Costești s-au descoperit urme de locuire din perioada dacică.

Bibliografie: Stoia 1976, p. 277; Florea 1986-1987, p. 84; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 165, 188; Rustoiu 1993a, p. 140; Glodariu et alii 1988, p. 47-48; 1996b, p. 48; Gheorghiu 2000, p. 215.

a.10.) Punctul Dosul Beliei.

În apropierea Apei Grădiștii, pe partea din dreapta acesteia, într-o poieniță, s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959a, p. 349; Daicoviciu H. 1964, p. 115; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 157, 189; Glodariu et alii 1988, p. 48.

¹⁵¹ Luca 2005a, p. 69.

¹⁵² Luca 2005a, p. 70-80.

a.11.) Punctul Putinei.

La câteva sute de m nord de poalele Dealului Cetățuia se află fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1962, p. 474; 1973, p. 83; Daicoviciu H. 1964, p. 115; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 159, 165, 185; Glodariu et alii 1988, p. 48; 1996b, p. 49.

a.12.) Punctul Pârâul Gemenilor.

Pe coasta din dreapta acestuia, afluent de pe partea din dreapta Văii Făeragului, la SSE de cetatea Costești s-a descoperit o sabie scurtă din fier.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1962, p. 474; Daicoviciu H. 1964, p. 116; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 159; Glodariu et alii 1988, p. 48; 1996b, p. 49.

a.13.) Punctul Pârâul Pădișelului sau Pădișelul Mic.

În acest punct, aflat pe partea din dreapta Apei Grădiștii, în dreptul Făeragului, s-au descoperit vestigii dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1954, p. 153; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 188.

a.14.) Punctul Șesul Crucii Rușilor.

La 250 m sud de confluența Văii Stânișorii cu Apa Grădiștii se semnalează locuințe dacice.

Bibliografie: Daicoviciu H. et alii 1989, p. 188.

a.15.) Punctul Valea Bărcii.

Pe dreapta Apei Grădiștii, la vărsarea Văii Bărcii, se află vestigii dacice.

Bibliografie: Daicoviciu H. et alii 1989, p. 186.

a.16.) Punctul Poalele Ciocuței.

De aici s-au prelevat materiale dacice.

Bibliografie: Daicoviciu H. et alii 1989, p. 180, 251.

a.17.) Punctul Fețele Belinii.

Sub dealul Fețele Belinii există o mică terasă locuită în vremea dacilor.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1954, p. 153.

a.18.) Punctul Ursoaia.

În apropierea satului Costești, cu ocazia săpării unei gropi de mormânt, s-a descoperit un depozit de vase dacice.

Bibliografie: Mărghitan 1972.

b) Turnuri de veghe și apărare dacice.**b.1.) Punctul Șesul Ciorii.**

Aceasta este o terasă situată pe versantul nordic al Dealului Făeragului, chiar deasupra văii. Aici a fost construit de către daci un turn de veghe.

Bibliografie: Popescu D. 1963, p. 456; 1963a, p. 575; Daicoviciu et alii 1973, p. 83; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 186, 251; Glodariu et alii 1988, p. 64; 1996b, p. 66.

b.2.) Punctul Ciocuța.

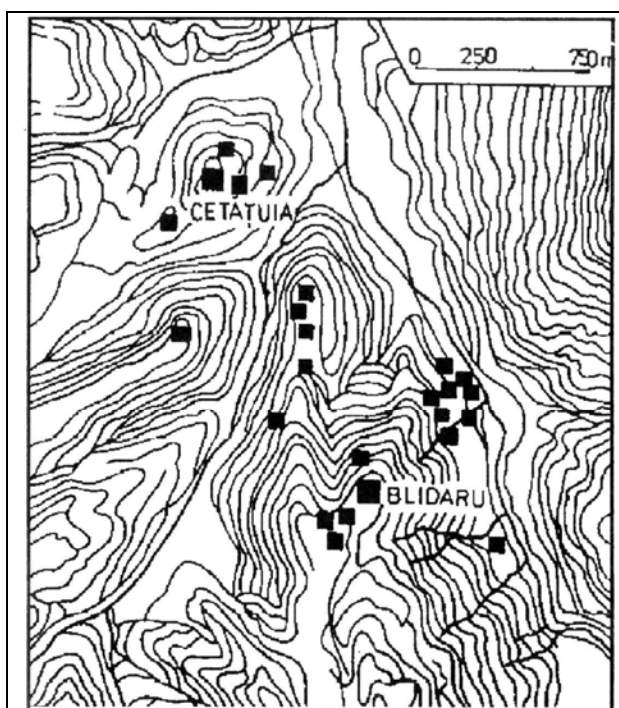
Pe acest mamelon, dispus la SV de Dealul Cetățuia, se află un turn puternic de pază.

Bibliografie: Daicoviciu H. 1979, p. 111; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 180, 181; Florea 1989-1993, p. 34; Glodariu 1983, p. 90-91; Glodariu et alii 1988, p. 60; 1996b, p. 62.

b.3.) Punctul Cetățuia Înaltă.

Acest deal este despărțit de Dealul Cetățuia prin Valea Sasului. Pe deal se afla un puternic turn de apărare și supraveghere.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1955, p. 228-230; Daicoviciu H. 1972, p. 132; 1979, p. 111, 113-114; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 70, 123, 153, 181, 218, 248, 251; Glodariu 1983, p. 90-91; Florea 1989-1993, p. 34; Glodariu et alii 1988, p. 60-61; 1996b, p. 62-63.

Turnurile din apropierea cetăților de la Costești-Cetățuia și Costești-Blidaru.

Plan 16. Zona Costești – Blidaru. După: Glodariu et alii 1996, fig. 6.

c) Terase amenajate artificial dacice.**c.1.) Punctul Șesul lui Inătoiu sau Șesul Primarului.**

Terasa se află pe același deal al Făeragului. După cum se pare în teren, terasa este amenajată artificial.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1973, p. 83; Ferenczi 1979b, p. 263; Glodariu et alii 1988, p. 61; 1996b, p. 63.

c.2.) Punctul Mormânturile.

Deasupra satului Costești se află două terase netede numite *Mormânturile Mari* și *Mormânturile Mici*. Aici nu s-au găsit materiale arheologice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 385; *Daicoviciu H.* 1964, p. 114.

c.3.) Punctul *Șesul Iezilor*.

Pe partea din dreapta *Apei Grădiștii*, la 300-400 m spre NNE de *Dosul Beliei*, deasupra acestui punct, se întinde o terasă locuită de daci.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1962, p. 474; *Daicoviciu H.* 1964, p. 115; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 139, 189; *Glodariu et alii* 1988, p. 48; *1996b*, p. 49.

c.4.) Punctul *Pietroasa* sau *Pietrele lui Solomon*.

La circa 200 m deasupra *Pârâului Pietros*, pe drumul ce duce spre Luncani de la cetatea de pe înălțimea Blidaru, se află pîntenul cu acest nume. Locul este amenajat pentru locuire în perioada dacică clasică.

Aici s-au descoperit resturile unui sanctuar dacic patruleter.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 93; *Glodariu et alii* 1988, p. 64-65; *1996b*, p. 67; 2003; *Daicoviciu H.* 1989, p. 160, 170, 197, 252.

d) Fortificații dacice.

d.1.) În drum, spre *Vârful Merișorului*, se văd blocuri de piatră cioplită ca în cetățile dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 84.

d.2.) Punctul *Prisaca*.

În hotarul localității, pe înălțimea *Prisăcii*, s-au descoperit urme romane. Acestea constau dintr-o circumvalație de 300 / 100-120 m, neregulată ca formă. Șanțul acesteia pare să fi fost construit în interior (?).

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 381; *Daicoviciu H.* 1964, p. 120; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 89, 156, 171, 188, 206, 253; *Mărghitan* 1974-1975, p. 38; *Ferenczi* 1979a, p. 133; *1982-1983*, p. 181; *Glodariu* 1983, p. 94; *Glodariu et alii* 1988, p. 71-72; *1996b*, p. 74, 83.

d.3.) Punctul *Dosul Brăiței* sau *Dâlma Brăiței*.

În apropierea cetății Costești, la SV de ea, se poate observa un val circular de pământ, rămășiță a unui turn dacic. Tot aici s-au descoperit și fragmente ceramice Coțofeni (eneolitic târziu).

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1960, p. 316; *Daicoviciu H.* 1964, p. 115-116; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 157, 185-186; *Glodariu* 1983, p. 90-91; *Florea* 1989-1993, p. 34.

e) Locuințe.

e.1.) Punctul *Laz*.

La circa 300 m de firul *Apei Grădiștii* se află mai multe movile care reprezintă resturile unor locuințe dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1960, p. 315; *1973*, p. 76-77; *Daicoviciu H.* 1964, p. 114; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 157, 158, 187; *Popescu D.* 1963, p. 456; *1963a*, p. 575; *Glodariu*

1974, p. 224; *Florea* 1986-1987, p. 83-84; *Glodariu et alii* 1988, p. 47; *1996b*, p. 48.

e.2.) Punctul *Poiana Năpârți* sau *În Năpârți*.

Punctul se găsește la sud de localitate. Aici s-a descoperit o locuință dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1954, p. 153; *Daicoviciu et alii* 1973, p. 75-76, 82; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 159, 160, 165, 187; *Stoia* 1976, p. 277; *Florea* 1986-1987, p. 84; *Glodariu et alii* 1988, p. 47; *1996b*, p. 48.

e.3.) Punctul *La Țuțurău*.

Pe terasa *Apei Grădiștii*, în apropiere de *Valea Stânișoarei*, s-au descoperit locuințe dacice și traseul unei conducte de apă.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 82; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 161, 188; *Glodariu* 1983, p. 40; *Florea* 1986-1987, p. 84.

e.4.) Punctul *La Bocșitură*.

Pe locul actualei cabane turistice există o locuință dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 82-83; *Florea* 1986-1987, p. 84; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 161, 188; *Glodariu et alii* 1988, p. 47; *1996b*, p. 48-49.

e.5.) Punctul *La Cruce la Valea Stânișorii*.

În acest loc de la sud de Costești, pe partea din dreapta *Văii Stânișorii*, se află o terasă pe care s-au descoperit materiale ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 82; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 187; *Glodariu et alii* *1996b*, p. 49.

e.6.) Punctul *Gura Văii Stânișorii*.

În acest loc s-au descoperit vestigii dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 160; *Glodariu et alii* *1996b*, p. 49.

e.7.) Punctul *Valea Stânișorii*.

Pe vale s-au descoperit vestigii dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 161; *Glodariu et alii* 1988, p. 48; *1996b*, p. 49.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Cetățuia, Cetățuie* sau *Cetate*.

a.1.) Drumul de acces antic este folosibil și astăzi. Cetatea ocupă un platou elipsoidal cu dimensiunile maxime de 166 / 33 m. Sub cetate sunt câteva terase amenajate de mâna omului.

Cea mai veche locuire de aici aparține culturii Coțofeni.

Cetatea este apărată, în primul rând, de un val de pământ (valul roșu). Valul nu se închidea complet. Capetele sale se petrec în locul în care trebuie să fi fost poarta cetății. Acesta este precedat cronologic de un alt val cu palisadă. Al doilea element defensiv este zidul masiv al cetății. Acesta nu înconjoară complet dealul și este construit în

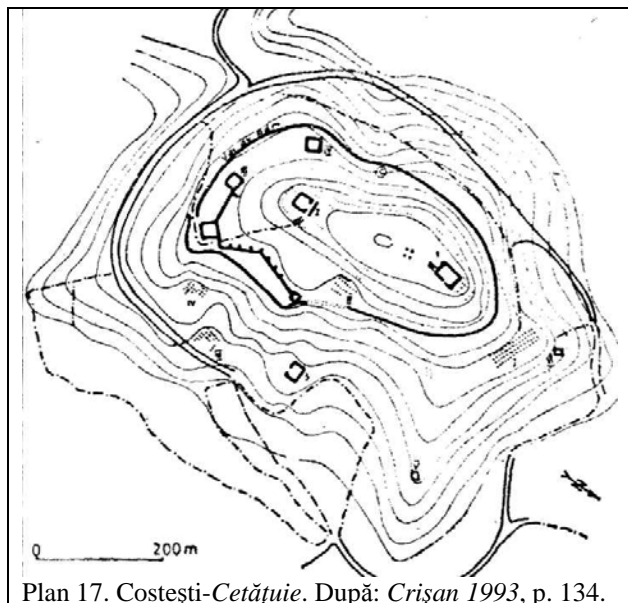
tehnica *murus Dacicus*. Zidul este completat cu trei bastioane.

Un alt element deosebit al arhitecturii cetății este reprezentat de cele două turnuri-locuință și un turn de supraveghere aflat pe platoul fortificației.

În anul 1957 s-a descoperit o brătară de argint în apropierea turnului-locuință numărul 1.

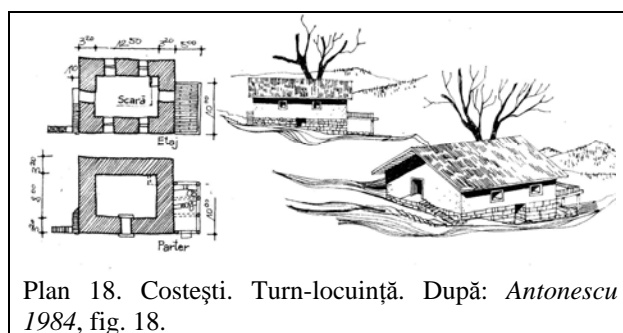
În cetate a funcționat și un atelier de bronzier.

Caracterul de acropolă și de reședință al cetății de la Costești face ca existența ei să nu poată fi despărțită de aceea a așezării civile din valea Apei Grădiștii, în hotarul și chiar în vatra satului actual.

Bibliografie: Roska 1942, p. 137, nr. 254; Pippidi și Dumitrescu 1957, p. 356; Popescu D. 1958, p. 483; 1958a, p. 145; 1962, p. 521; Daicoviciu et alii 1959a, p. 331-335; 1960, p. 301-302; Macrea et Crișan 1964, p. 353; Crișan 1966, p. 330-331; Daicoviciu H. 1962; 1968, p. 53; 1972, p. 12, 19, 31, 38, 43-44, 47-49, 51-54, 58-60, 76, 127-129, 131-133, 137, 142, 147-148, 150-151, 165-167, 171, 175, 177, 180, 192, 194, 205-207, 214, 249-250, 299, 311, 313-314, 316, 326, 332, 335, 337; 1979; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 67, 68, 70, 72, 74, 75, 80, 81, 89, 90, 123, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 149, 154, 155, 156, 157, 163, 166, 168-170, 171, 174, 178-180, 196, 218, 229, 230, 231, 247, 248, 250-251, 255; 1996, p. 56-57; 1997, p. 81-82; Daicoviciu H. et Glodariu 1974-1975, fig. 1, 9, fig. 2, 6, fig. 3, 8; 1976, p. 72-73; 1982, p. 28; 1984, p. 65; 1995, p. 119-123, 129; Glodariu 1968, p. 354-357; 1974, p. 223-224, 235-236, 242, 243, 245, 249; 1983, p. 25-29, 31, 34-37, 40, 88-91, 98-99, 103, 107, 112-115, 117-118, 120, 123-126, 128-129, 153-154; 1994; 1997, p. 67-69; 2004, p. 541; Glodariu et alii 1988, p. 27-32, 49-60; 1994; 1996b, p. 50-62; 2000; Bărbulescu 1971, p. 97; Babeș 1971, p.

378; Horedt 1973, p. 163; Stoia 1976, p. 277; Andrițoiu 1978a, p. 67; Ferenczi 1979a, p. 75; Moga V. 1979, p. 647-648; Floca 1981, p. 15; Cociș 1982-1983, p. 140; Antonescu 1984, p. 33, 36, 99-117; Rustoiu 1989-1993; 1993, p. 183; 1993a, p. 140; 1995, p. 214; 1996, p. 192, 193, 197, 201; 1997, p. 108; Mărghită 1993, p. 61; 1998, p. 30-31; Medeleț 1993, p. 194, 195; 1994, p. 202, 203; Mărza 1995, p. 200, 201; Băluță 1996, p. 101; 1997a, p. 511 și urm.; Iaroslavschi 1997, p. 59; Florea 1998, p. 150; Crăciun 2004, p. 128; Gheorghiu 2000, p. 215, 217; 2004; 2004a; *** 1994, p. 360-361; *** 1996, p. 56-57; *** 1997, p. 81-82; *** 2003, p. 145, 146, 152.

Plan 18. Costești. Turn-locuință. După: Antonescu 1984, fig. 18.

a.2.) Descoperiri monetare.

- în campaniile anilor 1925-1929 D.M. Teodorescu descoperă monede de bronz emise de orașele Histria și Messembria, datate în secolul II î.Chr.

- în anul 1809 este semnalată descoperirea unui tezaur format din piese republicane și imperiale, împreună cu trei *torquesuri*.

Bibliografie: Glodariu 1968, p. 364; 1971, p. 74, 80, 82; 1974, p. 255, 270, 281; 1974-1975, fig. 4, 25; Crăciun 1998, p. 62, 70; 1999, p. 91.

a.3.) Resturi ale activității metalurgice.

De aici provine o nicovală pentru bijutier și alte unelte de metalurgi.

Bibliografie: Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 8, 26, 38, 50, 53-55, 60, 62, 72, 74, 80, 84-85, 90-91, 93, 95, 98, 102, 106, 109, 116-117, 120-121, 124-127, 133-140, 149, 153-164; Zirra și Spănu 1992, fig. 3/ 32; Florea 1992, p. 39-45; Rustoiu 1996, p. 58-59; 2002, p. 66; Crăciun 2000, p. 80.

a.4.) Punctul Valea Chișetoarei.

În apropierea cetății Costești s-a descoperit o cisternă de apă construită din lemn de gorun.

Bibliografie: Daicoviciu H. 1972, p. 166, 173; 1989, p. 186; Glodariu 1983, p. 94; Glodariu et alii 1988, p. 71; 1996b, p. 72; Crăciun 2004, p. 129-130.

b) Cetatea dacică de la Blidaru.

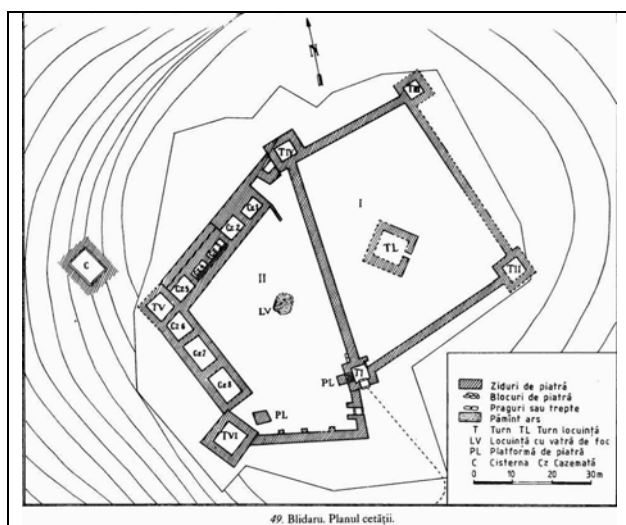
Această fortificație dacică este construită în două faze.

Prima fază cuprinde cetatea I și turnurile V-VI care, inițial, erau turnuri izolate. Poate că tot acum este săpată și cisterna. Cetatea I este demantelată parțial.

Cetatea II cuprinde între zidurile ei și turnurile V-VI, ca și cele cu numerele I și III-IV. Faza a doua este făcută în grabă pe alocuri folosindu-se tehnica *opus mixtum* în locul binecunoscutei tehnici *murus Dacicus*.

În partea de NNV a complexului se află o cisternă de apă.

La *Pietroasa lui Solomon* s-a descoperit un sanctuar patrulater dacic.

Plan 19. Blidaru. Cetatea dacică. După: *** 1994, fig. 49.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1954*, p. 124-143, 146-147; *1955*, p. 219-227; *Pippidi și Dumitrescu 1957*, p. 356; *Daicoviciu et alii 1957*, p. 263-270; *1962*, p. 463-466; *1973*, p. 70-73; *Popescu D. 1962*, p. 521; *1962a*, p. 207; *Macrea et Crișan 1964*, p. 353; *Daicoviciu H. 1962*; *1968*, p. 53; *1972*, p. 44, 48, 58, 76, 133, 135-137, 142, 147-148, 150, 165, 167, 188, 207, 230, 272, 314, 337-338; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 13, 67, 68, 70, 75, 80, 81, 89, 123, 138, 139, 142, 153, 155, 158-159, 170, 171, 174, 181-184, 218, 229, 230, 240, 248, 250, 251; *1996*, p. 57; *1997*, p. 82; *Daicoviciu H. et Glodariu 1968*, p. 364; *1974*, p. 192, 212, 223; *1976*, p. 74; *1982*, p. 28; *1983*, p. 25, 28-29, 37, 38-39, 91-94, 98-99, 102-103, 112, 114-115, 118-119, 124-126, 128, 130, 133-134, 153-154; *1994*; *1995*, p. 123-124; *1997*, p. 74-75; *2004*; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 16, 54, 80, 91, 93, 109, 149; *Ferenczi 1979b*, p. 264-265; *Floca 1981*, p. 13; *Antonescu 1984*, p. 116-129; *Florea 1989-1993*, p. 35; *Rustoiu 1993*, p. 183; *1996*, p. 185; *Mârza 1995*, p. 201; *Glodariu 2004*, p. 541; *Glodariu et alii 1988*, p. 61, 65-70; *1996b*,

p. 67-72; *Pescaru et alii 2004*, p. 47-48; *** *1994*, p. 188; *** *1996*, p. 57; *** *1997*, p. 82.

b) Puncte cu descoperiri dacice din zona cetății Blidaru.

b.1.) Punctul *Pârâul Scurtele*.

Aici s-au descoperit tuburi de apeduct dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959a*, p. 349; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 157, 189; *Florea 1986-1987*, p. 84; *Glodariu et alii 1988*, p. 72; *1996b*, p. 74.

b.2.) Punctul *Arsuri*.

În acest punct, pe *Valea Rea*, la confluența acesteia cu *Pârâul Arsurilor*, s-au descoperit urme de locuire dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1960*, p. 316; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 189, 192; *Florea 1986-1987*, p. 84; *Glodariu et alii 1996b*, p. 74.

b.3.) Punctul *La Cioburi*.

În acest punct s-au descoperit urme de locuire dacice.

Bibliografie: *Florea 1986-1987*, p. 84; *Daicoviciu H. 1989*, p. 186; *Glodariu et alii 1988*, p. 62; *1996b*, p. 63-64.

b.4.) Punctul *Grădina Făeragului*.

În acest punct s-au descoperit urme de locuire dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 137; *1989*, p. 186; *Glodariu 1983*, p. 39, 91, 93; *Glodariu et alii 1988*, p. 62; *1996b*, p. 64; *Florea 1986-1987*, p. 84.

b.5.) Punctul *Poiana Perții*.

Spre NV de *Platoul Blidarului*, mai jos de el, sub o pantă împădurită, se află acest punct în care s-a descoperit și cercetat un turn dacic de dimensiuni mari.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1954*, p. 144-146; *Popescu D. 1965a*, p. 594; *Daicoviciu et alii 1973*, p. 73-74; *Daicoviciu H. 1989*, p. 161, 184-185, 251; *Glodariu 1983*, p. 93; *Glodariu et alii 1988*, p. 65; *1996b*, p. 66, 67; *Pescaru et alii 2004*, p. 48, 49.

b.6.) Punctul *Dealul Mare din Pietroasa*.

Punctul se află în apropierea cetății Blidaru. Aici se află, după toate aparențele, urmele unui turn dacic.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 84; *Glodariu et alii 1988*, p. 62.

b.7.) Punctul *Curmătura Făeragului*.

În partea din dreapta potecii moderne, înspre platoul de pe *Culmea Făeragului*, s-au descoperit resturile unui turn cu zidurile de 2,60 m grosime.

Bibliografie: *Glodariu 1983*, p. 93; *Glodariu et alii 1988*, p. 64; *1996b*, p. 66; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 159, 184, 251; *Pescaru et alii 2004*, p. 48.

b.8.) Punctul *Platoul sau Dealul Făeragului*.

În acest punct s-au descoperit urmele a trei turnuri construite în linie pe mijlocul lui. Zidurile acestora erau groase de 2,60 m.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 67, 68, 75, 137, 138, 142, 146, 184, 247, 251; *Glodariu et alii* 1996b, p. 64, 66.

b.9.) Punctul Curmătura Tocaciu sau Curmătura Tocaciului.

Punctul se află pe partea din stânga Apei Grădiștii și se prezintă sub forma unui platou de mari dimensiuni. Aici s-au descoperit materiale arheologice dacice și se presupune existența unui turn.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 93; *Glodariu et alii* 1988, p. 71; 1996b, p. 74; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 185.

b.10.) Punctul La Vămi.

La vreo 300 de m depărtare de Turnul lui Mișu, spre Lunca, se află ruinele altui turn de pază.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 93; *Glodariu et alii* 1988, p. 64; 1996b, p. 67; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 197, 252; *Pescaru et alii* 2004, p. 49.

b.11.) Punctul Muchea Chișetoarei.

Pe terasele muchii se înșiră trei turnuri. Altul este puțin mai departe.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1955, p. 227-228; *Glodariu* 1974, p. 223; 1983, p. 94; *Glodariu et alii* 1988, p. 71; 1996b, p. 73; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 154, 185, 251; *Pescaru et alii* 2004, p. 48-49.

b.12.) Punctul Muchea lui Todirici.

Aceasta este paralelă cu pârâul lui Todirici și în amonte de el. Pe muchie sunt cinci terase etajate. Pe cea mai de sus, mai apropiată de Blidaru, se află două turnuri dacice.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 94; *Glodariu et alii* 1988, p. 71; 1996b, p. 74; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 185, 251; *Pescaru et alii* 2004, p. 49.

b.13.) Punctul Pârâul lui Todirici.

Pârâul se varsă în Apa Grădiștii în amonte de Valea Chișetoarei. Între cele două văi s-au aflat două turnuri de pază dacice.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 94; *Glodariu et alii* 1988, p. 71; 1996b, p. 73; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 185, 251.

b.14.) Punctul Poiana Chișetoarei.

Pe malul din stânga văii, chiar lângă drumul antic se păstrează urmele unui turn din piatră.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 161, 185, 251.

b.15.) Punctul Poiana Popii.

La vest de drumul spre Blidaru s-a identificat un turn de pază.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 93; *Glodariu et alii* 1988, p. 64; 1996b, p. 66; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 184, 251; *Pescaru et alii* 2004, p. 48.

b.16.) Punctul Turnul lui Mișu.

Turnul se află în apropierea drumului actual care leagă gura Văii Făeragului de Lunca-Târșă și este amplasat pe o ridicătură dominantă.

În apropierea sa se pare că a mai existat un alt turn sau construcție asemănătoare.

Bibliografie: *Glodariu* 1983, p. 93; *Glodariu et alii* 1988, p. 64; 1996b, p. 66; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 196-197, 252.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Grădiște.

Pe botul de deal care coboară spre Apa Orașului din Dealul Cetățuie, înspre NV, pe terasa râului de munte, se află urmele unei întărituri romane (castru, dimensiunile 45 / 45 m).

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 74-75; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 159, 165, 181, 251; *Stoia* 1976, p. 277; *Ferenczi* 1982-1983, p. 181-182; *Glodariu et alii* 1988, p. 49; 1996b, p. 50.

4. Descoperiri monetare.

a) Punctul Valea Plaiului.

Aici s-a descoperit o monedă de argint de tip Rădulești – Hunedoara.

O altă monedă de același tip s-a descoperit, tot aici, în anul 1956.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1954, p. 153; 1959, p. 385; *Daicoviciu H.* 1964, p. 114; *Daicoviciu H. et Glodariu* 1976, p. 73; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 186; *Glodariu* 1974-1975, fig. 4, 25; *Glodariu et alii* 1988, p. 48; 1996b, p. 49; *Crăciun* 1998, p. 70.

b) Punctul Sub Măturoi sau Sub Mărtinoi.

Pe partea din dreapta Pârâului Raicii, în dreptul Lazului, s-au descoperit, în anul 1957, două monede preromane.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1960, p. 315; *Daicoviciu H.* 1964, p. 114; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 157, 158, 187; *Glodariu* 1974, p. 270; *Glodariu et alii* 1988, p. 48; 1996b, p. 49; *Crăciun* 1998, p. 70.

c) Punctul Bolsăia.

Aici s-a descoperit un tezaur monetar format din 240 piese de argint ale orașelor Dyrrachium și Apollonia.

Bibliografie: *Popescu D.* 1963, p. 456; 1963a, p. 575.

5. Mine și cariere. Metalurgie.

a) Punctul Strâmbu, La Strâmbu sau Dealul Strâmbu.

În acest punct s-a descoperit un depozit de unelte dacice.

Aici este un punct de exploatare a fierului în perioada dacică.

Bibliografie: *Berciu și Popa* 1963; *Crișan* 1965a; *Lazin* 1970, p. 23; *Daicoviciu H.* 1972, p. 173;

Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 12, 17, 60, 63-64, 67-69, 72-73, 84, 90, 93, 98, 107, 120, 134; *Glodariu et alii 1988*, p. 34, 156; *Ferenczi 1979b*, p. 268; *Florea 1986-1987*, p. 85; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 42, 54, 156; *Iaroslavschi 1997*, p. 21; *Crăciun 2004*, p. 129.

b) În hotarul localității se semnalează spălarea nisipului aurifer.

Bibliografie: *Iaroslavschi 1997*, p. 16.

c) Punctul Valea Largă.

În acest punct s-a descoperit un depozit de unelte dacice.

La confluența acesteia cu *Apa Godeanului* s-a descoperit o cană și un fragment de oglindă metalică din bronz, produse elenistice de import.

Pe terasa aflată aici s-au descoperit și fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 173; *Florea 1986-1987*, p. 85; 1990-1993; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 61.

d) Punctul Poiana Rădăcinii sau Rădăcina.

La aproximativ 450 m de obârșia *Văii Stânișoarei* se află urme de locuire dacică și lupe de fier, pe o terasă înaltă numită *Fața Jianului*.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 83; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 188; *Florea 1986-1987*, p. 84; *Glodariu et alii 1996b*, p. 49.

☐

126. Costești-Deal (comuna Orăștioara de Sus)

☐

127. Covragiu (comuna Bretea Română)¹⁵³

1. Vestigii preistorice.

a) La vest de localitate, la circa 100-150 m sud de punctul trigonometric, au fost descoperite materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 37.

☐

128. Cozia (comuna Cârjiți)¹⁵⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Cota + 686.

În hotarul localității s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roman 1976*, p. 81; *Ciugudean 2000*, p. 69; *Luca 2004*, p. 46; *Popa C.I. 2004*, p. 113-114.

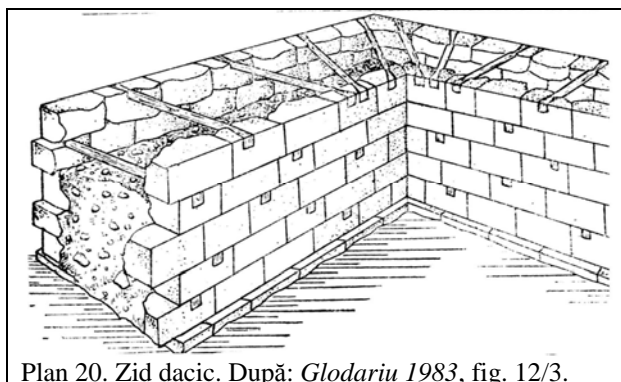
b) Aici s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce.

Bibliografie: *Andrițoiu 1971*, p. 37, 39, 40.

¹⁵³ Luca 2005a, p. 80.

¹⁵⁴ Luca 2005a, p. 80-81.

2. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

Plan 20. Zid dacic. După: *Glodariu 1983*, fig. 12/3.

a) Punctul Pietra Coziei sau Pietra Cozia.

Pe teritoriul localității se află o cetate dacică din epoca clasică (secolele I î.Chr.-I d.Chr.).

În același loc s-au descoperit și materiale ceramice Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 14-15; 1972, p. 15; *Mărghitan 1987a*, p. 15-16; *Valea et Mărghitan 1969*; *Popescu D. 1969*, p. 517; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; 1992, p. 121; *Floca 1981*, p. 15; *Glodariu 1974*, p. 207; 1982, p. 28; 1983, p. 95, 119, 128, 154; 2004, p. 541; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 54, 120, 133-134, 139, 160-164; *Crișan 1986*, p. 249; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 77; *Medeleț 1993*, p. 195; 1994, p. 203; *Boroffka 1994*, p. 34; *Rustoiu 1996*, p. 67; *Florea 1998*, p. 68-69; *Crăciun 2004*, p. 128.

☐

129. Crăciunești (comuna Băița)¹⁵⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Balogu sau Peștera Szabó József.

Cavitatea se află în *Munții Metaliferi*, carstul din *Valea Căianului*, *Măgura Feredeului*.

În Muzeul din Deva se află materialele arheologice din peșteră descoperite prin săpăturile lui Márton Roska (urme musteriene).

Din punct de vedere cronologic și cultural ceramica aparține culturii Starčevo-Criș II, dar și culturii Coțofeni, bronzului timpuriu și culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 117, nr. 30; *Ploșor 1935-1936*, p. 43, 50, 69; *Floca 1972*, p. 12; *Roman 1976*, p. 81; *Jungbert 1979*, p. 391; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; 1985, p. 12; 1986-1987, p. 51; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 121; *Boroffka 1994*, p. 34; *Ciugudean 1996*, p. 43; 2000, p. 69; 2002, p. 97; *Rișcuța 1997-1998*, p. 104-105; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 154; *Boroneanț 2000*, p.

¹⁵⁵ Luca 2005a, p. 81-83.

75; Păunescu 2001, p. 237-238; Roman și Diaconescu 2002, p. 7-8; Luca 2004, p. 40; Ciută 2005, p. 149.

b) Peștera Șura de Jos sau Șura de Jos de la Măgura Băiței.

Peștera se află în Munții Metaliferi, carstul din Valea Căianului, Dealul Măgura Băiței.

Între alte materiale arheologice de aici (paleolitice) se mai află și ceramică din epoca timpurie a bronzului, culturii Wietenberg și perioadei medievale timpurii (secolele VII-IX d.Chr.).

Bibliografie: Roska 1942, p. 117, nr. 30; Plopșor 1935-1936, p. 70; Roman 1976, p. 81; Jungbert 1979, p. 391; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1986-1987, p. 51; 1986-1987a, p. 610; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 121; Boroffka 1994, p. 34; Ciugudean 1996, p. 43; 2000, p. 69; Rișcuța 1997-1998, p. 105; Kalmar-Maxim 1999, p. 154; Boroneanț 2000, p. 75; Păunescu 2001, p. 236-237; Dulea 2001, p. 231; Luca 2004, p. 40.

c) Peștera Csürok (tot Șura ?).

Și din această peșteră apar materiale ceramice din epoca timpurie a bronzului (Muzeul de istorie din Deva).

Bibliografie: Roman 1976, p. 81; Rișcuța 1997-1998, p. 105; Ciugudean 2000, p. 69.

d) Peștera cu Trei intrări sau Șura de Mijloc.

Peștera se află în masivul calcaros Măgura. Aici se află trei niveluri aparținând culturii Coțofeni, Hallstattului timpuriu și evului mediu timpuriu.

Bibliografie: Andrițoiu 1978a; 1979, p. 21-22; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 200; Ciugudean 1996, p. 43; 2000, p. 69; Luca 2004, p. 40.

e) Peștera Groapa Lupului sau Gaura Lupului.

Cavitatea se află în Munții Metaliferi, carstul Valea Căianului, Măgura Feredeului.

În peșteră s-au descoperit oase de *Ursus spelaeus* cu urme de prelucrare și trei așchii de cuarțit.

Bibliografie: Roska 1942, p. 117-118, nr. 30; Plopșor 1935-1936, p. 43, 50, 69; Morintz 1972, p. 335-336; Andrițoiu 1978a, p. 68; Jungbert 1979, p. 392; Boroneanț 2000, p. 76; Păunescu și Boroș 2000; Păunescu 2001, p. 234-236; Luca 2004, p. 40.

f) Peștera Zidul de Sus II sau Peștera Hunfalvi János..

Aici s-au descoperit resturi de faună paleolitică, dar și materiale ceramice Coțofeni și medievale târzii (moderne).

Bibliografie: Păunescu 2001, p. 238.

2. Vestigii preistorice.

a) Din hotarul localității provine un topor de cupru eneolitic de tip Târgu Ocna.

Bibliografie: Roska 1942, p. 110, nr. 73; Vulpe 1975, p. 50; Kalmar-Maxim 1999, p. 154.

b) În hotarul localității s-a descoperit o verigă de aur cu secțiunea pătrată datată în Bz D-Ha A.

Bibliografie: Popescu D. 1956, p. 199; Rusu M. 1972, p. 45; Andrițoiu 1992, p. 121.

3. Vestigii dacice.

a) De aici provine un brăzdar de plug dacic.

Bibliografie: Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 60.

4. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urmele romane ale unei așezări rurale.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 38; Popa D. 2002, p. 67.

5. Mine și cariere.

a) Minele de aur Crăciunești.

Minele se află în Munții Metaliferi, Valea Mureșului, afluentul Geoagiu.

Obiectivele au fost exploatate în epoca romană.

Bibliografie: Boroneanț 2000, p. 127.

b) Mina de aur Băița-Crăciunești.

Mina se află în Munții Metaliferi, Valea Mureșului, Pârâul Băița.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: Rusu M. 1977, p. 209; Boroneanț 2000, p. 125-126.

□

130. Crăguiș (comuna Unirea)¹⁵⁶

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Locul Urișilor.

În hotarul localității, între drumul spre Crăguiș și pârâul de la est de acesta, la 400-500 m de șoseaua Unirea – Hațeg, se semnalează o așezare aparținând culturilor Turdaș și Petrești.

Tot aici este amintită și o *villa rustica*.

Bibliografie: Kalmar et Tatu 1984-1985, p. 92; Nemeș 1988-1991, p. 37; 1995-1996, p. 344, 349; Tatu et alii 1988-1991, p. 95, 102; Kalmar-Maxim 1999, p. 154; Luca 1996, p. 22; 1999b, p. 14; Popa D. 2002, p. 67, 207.

b) Punctul Holda lui Bolduș.

La sud de sat, pe malul din dreapta Pârâului Crăguiș, s-a descoperit ceramică aparținând culturii Petrești.

Tot aici se află și urme de construcție romane (*villa rustica*) și materiale ceramice medievale timpurii.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 38; Nemeș 1988-1991, p. 37; 1995-1996, p. 344; Tatu et alii

¹⁵⁶ Luca 2005a, p. 83.

1988-1991, p. 95; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 154; *Popa D.* 2002, p. 67.

3. Vestigii dacice.

a) În arătură, la vest de *Locul Urișilor*, s-a descoperit o brățară de fier cu protuberanțe, dacică.

Bibliografie: *Tatu et alii* 1988-1991, p. 95.

☒

132. Cristur (municipiul Deva)¹⁵⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Coasta Buciumului*.

În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 235; *Roman* 1976, p. 81; *Andrițoiu* 1978a, p. 68; *Ciugudean* 2000, p. 69; *Luca* 2004, p. 46; Informație Lazăr Mircea Dan.

2. Mine și cariere.

a) Punctul *Valea Pârâului*.

Aici este o carieră de marmură care poate fi pusă în legătură cu minerii de la Cinciș (probabil o așezare rurală romană). Tot în acest punct s-au descoperit statuete de marmură.

Din acest loc provine și o inscripție.

Bibliografie: *Wollmann* 1996, p. 428; *Luca* 1999a, p. 8; *Luca et alii* 1998, p. 28; *Popa D.* 2002, p. 69; *CIL*, III, 1403 = 7889; *IDR*, III, 3, p. 41-42.

☒

133. Criș (comuna Blăjeni)

☒

134. Crișan (comuna Ribița)¹⁵⁸

1. Vestigii medievale.

a) Punctul *Mănăstirea Vaca*.

Complexul mănăstiresc se datează în secolele XVI-XVIII. Acesta este amplasat la 200 m în amonte pe pârâul *Valea Mare* care este un mic afluent, dinspre stânga, al *Văii Vacii*. Mănăstirea ortodoxă este dispărută, dar a fost cercetată arheologic.

Bibliografie: *Marcu* 1992; *Rusu A.A.* 1996c; *Rusu A.A. et alii* 1992; 2000, p. 120-121; *** 1996, p. 10.

☒

131. Crișcior (comună)¹⁵⁹

¹⁵⁷ *Luca* 2005a, p. 83-84.

¹⁵⁸ *Luca* 2005a, p. 84.

¹⁵⁹ *Luca* 2005a, p. 84-85.

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Pietroasa sau Dealul Pietroasa*.

La poalele dealului cu acest nume s-a descoperit un topor de piatră, perforat, atribuit culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu* 1978a, p. 68; *Rișcuța* 1995-1996, p. 273.

2. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme ale unor exploatare aurifere romane.

După unii autori acestea ar fi fost exploatate încă din Bz D-Ha A.

Spălătoriile de aur au funcționat și în epoca medievală.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 143, nr. 325; *Rusu M.* 1972, p. 51; 197, p. 208; *Mărghitan* 1974-1975, p. 38; *Rișcuța* 1995-1996, p. 282; *Popa D.* 2002, p. 69.

3. Vestigii medievale.

a) Vechea biserică de zid din localitate este situată pe un teren înalt din mijlocul localității.

Săpăturile arheologice întreprinse aici au dus la descoperirea a două morminte și alte materiale arheologice. Acestea au permis încadrarea fazei inițiale de construcție a bisericii între secolele XIV și XV d.Chr.

Bibliografie: *Lazăr et alii* 1988-1991; *Rusu A.A.* 1999, p. 258.

☒

135. Criva (comuna Densuș)

☒

136. Crivadia (comuna Bănița)¹⁶⁰

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera Gaura Oanei*.

Materialele arheologice recoltate din această peșteră aparțin culturii Coțofeni și epocii dacice.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

b) *Peștera de pe Valea Munceilor*.

În peșteră s-au descoperit vetre de foc și artefacte neîncadrate cronologic și cultural.

Bibliografie: *Tomuș* 2000, p. 5, 12.

2. Vestigii medievale.

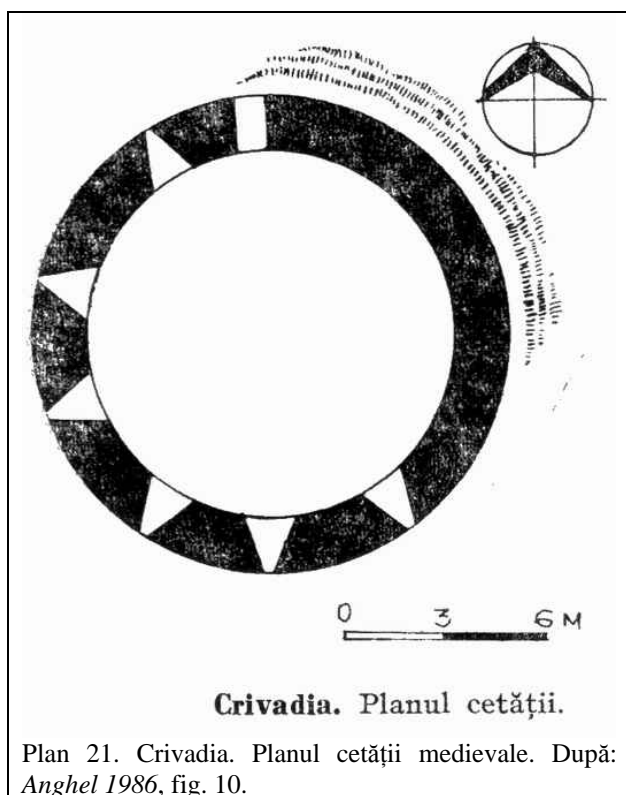
a) Turnul-cetate de aici este, prin forma și dimensiunile sale, deosebit în arhitectura fortificațiilor medievale din Transilvania. El este ridicat la intrarea în trecătoarea Merișor și se datează – cel mai devreme – în secolul XV d.Chr.

¹⁶⁰ *Luca* 2005a, p. 85.

Bibliografie: Popa 1972a, p. 267-269; Anghel 1986, p. 108-110.

b) Biserica medievală era construită din lemn și funcționa înainte de 1733.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 192.

Crivadia. Planul cetății.

Plan 21. Crivadia. Planul cetății medievale. După: Anghel 1986, fig. 10.

□

137. Cucuiș (comuna Beriu)¹⁶¹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Golu sau Dealul Golu.

Pe acest deal, situat la vest de sat, se află o cetate dacică fortificată cu val de pământ și șanț de apărare. Cercetările arheologice efectuate aici au dus și la descoperirea unei fortificații hallstattiene.

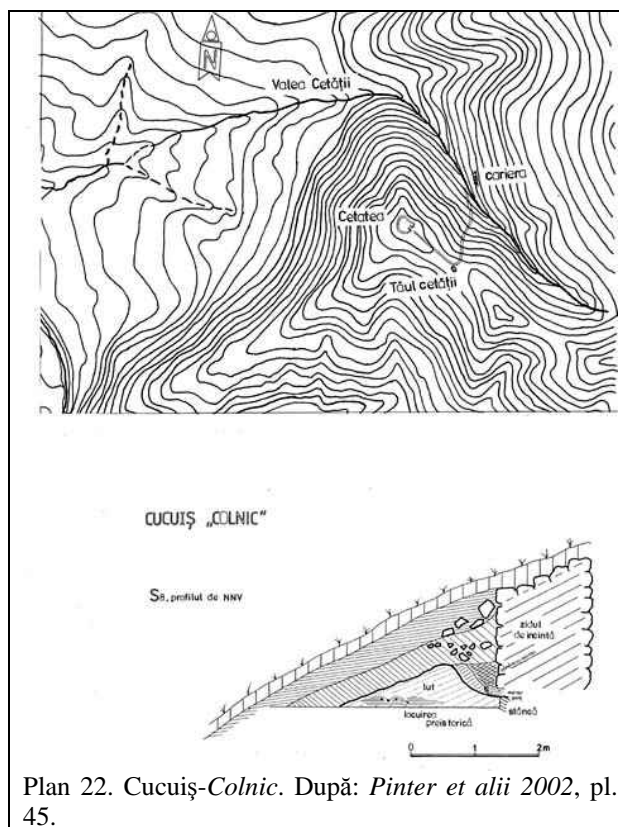
Bibliografie: Iaroslavschi și Roșu 1977, p. 84; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 70, 87, 164, 171, 209, 254; Căstăian 1995a, p. 121; Glodariu 1982, p. 28; 1983, p. 56-57, 61, 66-67, 103, 128, 154; Glodariu et alii 1988, p. 157; 1996; 1996b, p. 163; Florea et alii 1994; 1996; 1997; Crăciun 2004, p. 129; *** 1996, p. 38-39.

b) Punctul În grădina lui Dumitrescu Vanea.

Aici s-au descoperit fragmente ceramice hallstattiene și dacice.

Bibliografie: Iaroslavschi și Roșu 1977, p. 84; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 210.

c) Punctul Colnic.

Plan 22. Cucuiș-Colnic. După: Pinter et alii 2002, pl. 45.

Cetatea medievală este situată la est de școala din sat, pe un promontoriu aflat la capătul nordic al unei culmi care coboară dinspre platforma montană.

În interiorul cetății s-au descoperit materiale ceramice dacice, dar și materiale aparținând culturii Coțofeni.

Zidurile cetății sunt din piatră, forma incintei fiind neregulată.

Bibliografie: Iaroslavschi și Roșu 1977, p. 82; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 51, 82, 90-91, 107, 133-134, 153, 156, 158-159, 161, 163; Ferenczi 1979a, p. 75-76; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 56, 70, 87, 164, 171, 172, 230, 233; Căstăian 1995a; Pinter et alii 2000; 2001; 2002; Năgler și Beșliu 2003, p. 391; Glodariu 2004, p. 541.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul Vârful Berianului.

Dealul este de înălțime medie și se situează la SE de sat. Materialele arheologice descoperite aparțin perioadei dacice clasice și provin dintr-o așezare fortificată.

Bibliografie: Iaroslavschi și Roșu 1977, p. 81; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 164, 210; Glodariu et alii 1988, p. 158; 1996b, p. 163.

b) Punctul Bocșitură.

Punctul se află pe drumul dintre Cucuiș și Sibişel-Baia, pe partea din dreapta Pârâului Curmăturii.

¹⁶¹ Luca 2005a, p. 85-88.

De pe terase artificiale s-au recoltat fragmente ceramice atipice.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 81; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 165, 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 158; *1996b*, p. 163.

c) Punctul Muchea Cetății.

Punctul este situat spre NE de Școala generală din Cucuiș. Materialele arheologice recoltate aparțin civilizației dacice.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 82; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 165, 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 158; *1996b*, p. 163-164.

d) Punctul La Dos sau Sub Dos.

Terasa de aici este propice locuirii, dovadă și materialele ceramice dacice descoperite.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 82; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 164, 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 158; *1996b*, p. 164.

e) Punctul Gruieț.

Terasa înclinată cu acest nume duce spre Muchea Cetății. Aici s-a descoperit lipitură arsă și o bucată de vatră.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 82; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 165, 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 158; *1996b*, p. 164.

f) Punctul Poiana Stani.

Locul este despărțit în două părți egale de un pâraiaș care izvorăște de sub Muchea Ursului.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 82; *Glodariu et alii 1988*, p. 158; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 164, 165, 210.

g) Punctul Padeșul de Sus.

Punctul este situat la est de Școala generală, pe curmătura dintre Pietrele Caprei și Vârful Speiului. Aici s-au descoperit resturile unei vetre și ceramică specifică dacilor.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 82, 84; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 165, 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 158-159; *1996b*, p. 164; *Crăciun 2004*, p. 129.

h) Punctul Dealul Suciului sau Suciului.

Punctul este situat la poalele sudice ale Dealului Golu. În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 84; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 159; *1996b*, p. 164.

i) Punctul Pietrele Caprei.

În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice de factură dacică.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 84; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 210.

j) Punctul Cărbunari.

În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice de factură dacică.

Bibliografie: *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 209, 254.

k) Punctul Cetățuia.

În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice de factură dacică.

Bibliografie: *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 209.

3. Vestigii de arheologie industrială.

a) Punctul Glăjerie.

Acesta este situat în partea de SE a satului. Numele locului provine de la cuptoarele de sticlă care au funcționat aici în urmă cu 200 ani.

Pe lângă resturi de sticlă s-au descoperit și fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Iaroslavschi și Roșu 1977*, p. 84; *Daicovicu H. et alii 1989*, p. 210; *Glodariu et alii 1988*, p. 159; *1996b*, p. 164; *Crăciun 2004*, p. 129.

✠

138. Cuiș (comuna Ilia)

✠

139. Curechiu (comuna București)

✠

140. Curpenii Silvașului (comuna Toplița)

✠

141. Cutin (comuna Peștișu Mic)

✠

D.

142. Dăbâca (comuna Toplița)

☒

143. Dănulești (comuna Gurasada)

☒

144. Dâlja Mare (municipiul Petroșani)

☒

145. Dâlja Mică (municipiul Petroșani)

☒

146. Dâncu Mare (comuna Mărtinești)¹⁶²

1. Vestigii preistorice.

a) Înainte de intrarea dinspre sud în Dâncu Mare, s-au recoltat, dintr-o râpă, două fragmente ceramice hallstattiene.

Bibliografie: Luca 1997, p. 21.

2. Vestigii de epocă romană.

a) La ieșirea spre nord (spre Tămășeasa), în zona fostelor grajduri ale CAP, s-au descoperit urme arheologice din epoca romană.

Bibliografie: Luca 1997, p. 21.

☒

147. Dâncu Mic (comuna Mărtinești)

☒

148. Dealu Babii (orașul Vulcan)

☒

149. Dealu Mare (comuna Vălișoara)

1. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Ruști.

Pe un deal folosit la pășunat, în hotarul satului Dealu Mare, s-au descoperit urme arheologice

care se pot încadra în cultura Coțofeni și bronzul timpuriu (grupul cultural Șoimuș).

Bibliografie: Rișcuța et alii 2005.

☒

150. Dealu Mic (comuna Toplița)

☒

151. Deleni (comuna Zam)

☒

152. Densuș (comună)¹⁶³

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Satul lui Cremene

Platoul pe care se află așezarea se află pe malul din dreapta Văii Galbena. Din acest punct drumul coboară spre sat. Așezarea se încadrează în epoca neolitică, epoca bronzului și cea romană.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 95; Andrițoiu 1992, p. 121; Nemeș 1995-1996, p. 344; Kalmar-Maxim 1999, p. 156; Popa C.I. 1999, p. 122, 134-135; Popa D. 2002, p. 76.

2. Vestigii preistorice.

a) Depozite de bronzuri.

a.1.) În hotarul localității s-au descoperit bare de bronz preistorice (*Densuș I*).

Bibliografie: Andrițoiu 1974-1975, p. 397.

a.2.) Din locuri neprecizate provin un celt, două fragmente dintr-un ferăstrău, trei fragmente dintr-o sabie, două fragmente dintr-un vas și două creaturi triunghiulare, toate din bronz și din epoca bronzului (*Densuș II*).

Bibliografie: Roska 1942, p. 66, nr. 21; Nemeș 1988-1991, p. 37.

a.3.) De aici provine o rapieră din bronz.

Bibliografie: Gogâltan 1997.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Câmpul Mare

Pe un platou aflat la SV de sat se observă la suprafața solului urme de construcție datată în epoca romană (*villa rustica*).

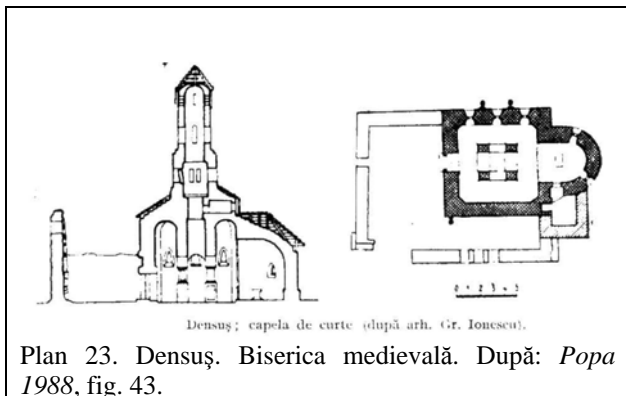
¹⁶² Luca 2005a, p. 89.

¹⁶³ Luca 2005a, p. 89-91.

Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: *Tatu et alii* 1988-1991, p. 95; *Nemeş* 1995-1996, p. 344; *Popa* 2002, p. 76; *Pop* 2004, p. 310.

4. Vestigii medievale.

a) *Biserica monument istoric* de aici, cu hramul *Sfântul Nicolae*, este – după unii autori – un monument roman refolosit (sau construit din materiale de construcție romane). Urme romane, printre care și un ciocan de pietrar, se suprapun peste elemente de construcție indiscutabil romane. Aspectul definitiv al bisericii este încheiat în secolul XIII d.Chr., iar construirea ei poate să fi început în secolul X d.Chr. sau după acesta.

Mănăstirea ortodoxă de aici a funcționat între secolele XIV și XV d.Chr.

Tot aici s-au descoperit și resturile unei curți nobiliare de secolele XV-XVI d.Chr. și un cimitir medieval cu peste 130 morminte.

Bibliografie: *Drăguț* 1982, p. 81, 84; *Popa* 1988, p. 228-229; *Rusu A.A.* 1986-1987, p. 179; *1991a*, p. 131, 137; *1997*, p. 120-121, 192-203; *1999*, p. 285; *2000*, p. 128; *Rusu A.A. et alii* 2000a; *2001*, p. 78; *Lupescu* 1996.

5. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un *aureus* de la Nero.

Bibliografie: *Glodariu* 1974, p. 282; *Ardevan* 1996, p. 17.

□

153. Deva (municipiu reședință de județ)¹⁶⁴

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Mina de Cupru*.

Mina de cupru se află pe o terasă înaltă, la circa 300 m de cursul actual al Mureșului.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș IIB, poate IVA, Coțofeni și epocii timpurii a bronzului.

Mina de cupru a fost exploatată în perioada medievală.

Bibliografie: *Floca* 1969, p. 17; *Rusu M.* 1977, p. 210; *Andrițoiu* 1978a, p. 68; 1985, p. 12; 1992, p. 121; *Ciugudean* 1996, p. 44; 1998, p. 70; *Rișcuța* 1999-2000; *Roman și Diaconescu* 2002, p. 15.

b) Punctul *Cimitirul Reformat*.

Aici s-ar fi descoperit ceramică turdășeană, dar și Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu* 1974-1975a, p. 394; 1992, p. 121; *Rotea* 1993, p. 31; *Boroffka* 1994, p. 39; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 156.

c) Punctul *Ceangăi*.

La extremitatea estică a municipiului Deva au fost cercetate urmele unei așezări preistorice ce se poate încadra cronologic și cultural la sfârșitul culturii Tiszapolgár și începutul culturii Bodrogkeresztúr, dar și începutului culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Floca* 1950, p. 220-224; 1969, p. 9; *Székely* 1964, p. 125; *Vlassa* 1964, p. 361; 1969, p. 31; *Kacsó* 1969, p. 54; *Rusu* 1971, p. 80; *Roman* 1971, p. 95; 1973, p. 60; 1978, p. 219; *Andrițoiu* 1974-1975a, p. 394; 1978a, p. 68; 1985, p. 10; *Dumitrașcu* 1975, p. 28, 30-31; *Lazarovici* 1975, p. 12, 16, 17; 1983, p. 7, 15; *Roman* 1976, p. 81; *Pădureanu* 1982, p. 33; *Mărghitan* 1987, p. 63; *Gogâltan et alii* 1992, p. 13; *Luca* 1994, p. 187; 1998-2000, p. 308; 1999, p. 51; 1999b, p. 18; 1999-2000, p. 69; 2004, p. 46; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 156; *** 1996b, p. 50.

c.1.) *Cimitirul Ceangăilor*.

Aici s-au descoperit urme Turdaș, Coțofeni, epocii bronzului (cultura Wietenberg), Hallstattului timpuriu, epocii dacice (între care și un cuptor de ars oale), romane și medievale timpurii.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 67, nr. 36; *Floca* 1969, p. 13, 14; *Rusu M.* 1977, p. 203; *Andrițoiu* 1969, p. 37; 1978, p. 65; 1979, p. 22-23; 1982-1983, p. 125, 130-131; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 121; *Andrițoiu și Albu* 1969, p. 60; *Lazăr* 1979; *Branga* 1980, p. 106; *Mărghitan* 1987, p. 64; *Vasiliev* 1992, p. 20; *Boroffka* 1994, p. 38; *Giurgiu-Ardeu* 1995-1996, p. 201; *Ciugudean* 2000, p. 70; *Pop* 2003, p. 271; *IDR*, III, 3, p. 50.

d) Punctul *Cartierul Vüle Noi*.

De aici provin materiale ceramice Wietenberg și de la sfârșitul epocii bronzului și începutul Hallstattului (și obiecte din bronz).

Aici s-au descoperit și urmele unor construcții romane, poate o *villa rustica*.

¹⁶⁴ *Luca* 2005a, p. 91-97.

Bibliografie: Popescu D. 1969, p. 541; *Floca* 1969, p. 15, 27; 1972, p. 13-14, 18; *Mitrofan* 1974, p. 42; *Andrițoiu* 1969, p. 37-46; 1974-1975a, p. 396; 1978, p. 66; 1979, p. 22; 1982-1983, p. 125, 130-131; 1988-1991, p. 30; 1992, p. 121, 122; *Glodariu* 1977, p. 965; *Branga* 1980, p. 35, 106; *Vasiliev* 1992, p. 21-22; *Rotea* 1993, p. 31; *Boroffka* 1987, p. 67; 1994, p. 38-39; *Bădău-Wittenberger* 1994, p. 154; *Drașovean* 1996, p. 273-274; *Marinescu și Pop* 2000, p. 72; *Popa D.* 2002, p. 76; *Pop* 2003, p. 267, 268; *** 1996b, p. 51; *** 2000, p. 69; *** 2003, p. 109; *IDR*, III, 3, p. 50.

e) Punctul *Dâmbul Popii* și / sau *Strada Depozitelor*.

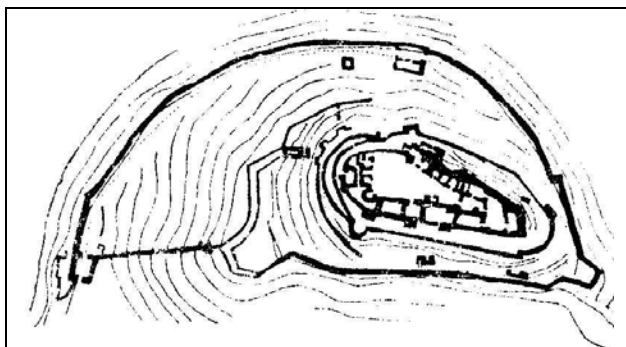
În acest punct se află o așezare din vremea epocii timpurii a bronzului și a Hallstattului timpuriu.

Peste locuirea hallstattiană se suprapun ruinele unei construcții romane.

S-a cercetat și o necropolă *Wietenberg* alcătuită din 17 morminte.

Bibliografie: *Popescu D.* 1969, p. 541; *Andrițoiu* 1974-1975a, p. 396-397; 1978b; 1979, p. 22; 1986-1987, p. 47, 51, 58, 61; 1992, p. 121; 1994, p. 147 și urm.; *Glodariu* 1977, p. 965; *Branga* 1980, p. 106; *Rotea* 1993, p. 31; *Boroffka* 1994, p. 39; *Giurgiu-Ardeu* 1995-1996, p. 201; *Popa C.I.* 1998, p. 52-53.

f) Punctul *Dealul Cetății*.

Plan 24. Deva. Planul cetății. După: *Anghel* 1981, pl. V/3.

Cele mai vechi urme de locuire de pe acest deal aparțin neoliticului, eneoliticului și epocii bronzului.

Pe deal s-a descoperit, în anul 1847, o brățară din bronz.

Din epoca târzie a bronzului (Bz D-Ha A) face parte un **depozit de bronzuri** (Seria *Uriu-Domănești*; *Deva II*).

Tot pe *Cetate* s-a descoperit un **depozit de bronzuri** din seria *Cincu-Suseni* (Ha A₁; *Deva IV*).

Sub dealul pe care se află cetatea s-a descoperit, la o dată neprecizată, încă un **depozit de bronzuri** din seria *Cincu-Suseni* (Ha A₁; *Deva III*).

Pe deal s-au descoperit și obiecte din bronz izolate.

Pe pantele dealului s-au realizat sondaje arheologice în urma cărora au rezultat materiale ceramice *Turdaș*, *Coțofeni*, *Wietenberg*, hallstattiene timpurii, scitice, dacice, romane și medievale.

Dealul a fost folosit și fortificat încă din vremea dacilor (secolele I î.Chr.-I d.Chr.). *Octavian Floca* propune ca aici să fie localizată *Singidava*.

În timpul provinciei *Dacia* pe deal a funcționat un *castellum*.

La poalele *Dealului Cetății* s-au descoperit urmele unor construcții romane.

Fortificația medievală este foarte puternică și a fost construită, într-o primă fază de piatră, în jurul secolului XIII d.Chr.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 67-68, nr. 36; *Nestor* 1941-1942; *Crișan* 1965, p. 139; *Alexandrescu* 1966, p. 167, 176; *Albu* 1971; 1971a, p. 57-60; *Floca* 1969, p. 9, 11-13, 15, 26; 1972, p. 14, 15; *Daicoviciu H.* 1972, p. 145, 188, 226, 269; *Morintz* 1973, p. 373-374; *Andrițoiu* 1969, p. 37; 1973; 1974-1975a, p. 394, 395-396, 397-398; 1978a, p. 68; 1986-1987, p. 47, 51, 54-55, 57; 1988-1991, p. 25, 26, 27, 29; 1992, p. 121, 122; *Mărghitan* 1974-1975, p. 38; 1997-1998, p. 327; *Floca* 1974-1975; *Roman* 1976, p. 81; *Petrescu-Dîmbovița* 1977, p. 57, 91-92; *Floca* 1977, p. 174; 1981; *Băluță* 1977, p. 210, 214, 217; *Anghel* 1980, p. 197; 1986, p. 110-118; *Rusu A.A.* 1980, p. 189, 193; *Glodariu* 1974, p. 224; 1982, p. 28-29; 1983, p. 95, 97, 128, 154; 2004, p. 541; *Tănăsescu* 1986-1987; *Popa* 1988, p. 59, 216-217; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 77; *Rotea* 1993, p. 31; 1994, p. 41 și urm.; *Boroffka* 1994, p. 39; *Rustoiu* 1997, p. 100; *Rusu A.A.* 1998, p. 12; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 156; *Rișcuța* 1999-2000; *Ciugudean* 2000, p. 70; *Popa D.* 2002, p. 76; *Țuțuianu și Ardeu* 2003; *Țuțuianu et alii* 2004; *Luca* 2004, p. 46; *Popa C.I.* 2004, p. 114; *Pescaru et alii* 2005; *** 1996b, p. 50-51; *IDR*, III, 3, p. 50-51.

g) Dealul *Piatra Coziei*.

Pe acest deal din apropierea *Devei* se află o așezare dacică.

Stratigrafia de pe deal cuprinde un strat *Coțofeni*, unul *Wietenberg* și un altul dacic.

Bibliografie: *Floca* 1969, p. 22-25; *Valea și Mărghitan* 1969, p. 47-53; *Andrițoiu* 1974-1975a, p. 395; *Floca* 1977, p. 177; *Mărghitan* 1977, p. 205; 1979; 1997-1998, p. 327; *Rotea* 1993, p. 31.

h. Dealul *Mișoveț* sau *Măgura Mișoveț*.

Aici s-a descoperit o așezare aparținând culturii Coțofeni și o alta încadrată în cultura Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 395; *Marc 2003*.

i) Punctul *Microraiion 15* sau *Micro 15*.

La 1 km spre sud de construcțiile industriale de la nord de localitate s-a descoperit o *villa rustica*.

În jurul acesteia s-au cercetat, în anii 1966-1967, mai multe anexe gospodărești protejate printr-un zid de incintă. S-a descoperit, de asemenea, și necropola complexului de clădiri. Ruinele se află lângă *Cimitirul ceangăilor*. Aici se găsesc și urme din vremea culturii Coțofeni, Wietenberg și dacică (un cuptor și monede).

Tot aici, în noul cartier de blocuri, se află o necropolă din a doua jumătate a secolului X și începutul secolului XI d.Chr.

Alte urme arheologice de aici aparțin culturii Coțofeni și Hallstattului.

Bibliografie: *Crișan 1965*, p. 139; *Daicoviciu H. 1968*, p. 340; *Popescu D. 1968*, p. 686-687; *1969*, p. 523; *Mitrofan 1973*, p. 136-140; *1974*, p. 42; *Pop 1974*, p. 602; *Floca 1974-1975*, p. 409; *1977*, p. 174-175; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *1997-1998*; *Mărghitan și Pop 1971*, p. 67-68; *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 394-395, 397; *1979*, p. 22; *1994*, p. 147 și urm.; *Băluță 1977*, p. 220, 222; *Branga 1980*, p. 106; *Popa 1988*, p. 52; *Pinter 1992-1994*; *Pinter 1999*, p. 118-123; *Dragotă et Țiplic 2000*, p. 130, 131; *Popa D. 2002*, p. 77; *** 2000, p. 69.

j) Punctul *Magna Curia*.

Monumentul de arhitectură în care se află Muzeul de istorie din Deva este o clădire de secolele XVI-XVII. Prin săpături arheologice s-a evidențiat zidul de incintă și alte clădiri astăzi dispărute.

Tot aici s-a descoperit un nivel aparținând epocii timpurii a bronzului.

Bibliografie: *András 1993*; *Rișcuța 1998*; *Pescaru et alii 2001b*; *** 1996a, p. 41.

k) Punctul *Vîile Carolina*.

În acest punct s-au descoperit morminte scitice de inhumație. Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice neolitice și eneolitice (același tip de descoperiri sunt semnalate și în punctul *Sub Vii*).

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 16; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 156; *** 1996b, p. 51.

l) Punctul *Strada Aurel Vlaicu*

Aici s-au descoperit resturile unui apeduct roman, dar și artefacte preistorice.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 17, 26, 27; *Popa D. 2002*, p. 76; *** 1996b, p. 51.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Tăualăș*.

În cartierul cu același nume, aflat la est de *Gara CFR*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu mai multe niveluri de locuire. Unii

cercetători consideră că așezarea este reprezentativă pentru un aspect specific și independent al culturii Turdaș. După opinia noastră situl reprezintă o fază clasică a culturii amintite.

Bibliografie: *Dumitrescu H. 1966*; *1984*; *Floca 1969*, p. 8-9; *Lazarovici 1973*, p. 43, 44; *1977a*, p. 224-225; *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 393-394; *Bulai-Știrbu 1984*; *Kalmar 1984*, p. 393; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 156; *Lazarovici et Dumitrescu H. 1985-1986*; *Drașovean și Rotea 1986*, p. 11; *Luca 1996*, p. 22; *1999b*, p. 14, 16; *1999-2000*, p. 62; *Drașovean 1997*, p. 7-8; *Drașovean și Mariș 1998*, p. 99; *** 1996b, p. 50.

b) Punctul *Cartierul Gojdu*.

Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturii Turdaș.

Tot aici sunt și urme romane.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 9; *1974-1975*, p. 409; *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 394.

c) Punctul *Strada Lenin*.

Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Rotea 1986-1987*; *Ciugudean 2000*, p. 70; *Luca 2004*, p. 46.

d) Depozite de bronzuri.

d.1.) Depozit de bronzuri descoperit în anul 1907 (*Deva I*) datat în epoca mijlocie a bronzului.

Bibliografie: *Rusu M. 1963*, p. 207; *Andrițoiu 1974-1975*, p. 397; *1992*, p. 121; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 40.

d.2.) Pentru depozitele de bronzuri *Deva II-IV* vezi pct. 13, *Dealul Cetății*.

e) Punctul *Strada Progresului*.

Aici s-au descoperit vase ceramice aparținând culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 14; *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 395; *1992*, p. 121; *Rotea 1993*, p. 31; *Boroffka 1994*, p. 38.

f) La 300 m vest de acest loc s-a descoperit un mormânt de femeie datat în Ha B₂.

Bibliografie: *Andrițoiu 1974-1975a*, p. 396; *1979*, p. 22.

g) Într-un punct necunoscut de pe teritoriul orașului s-a descoperit o brățară de bronz celtică.

Bibliografie: *Ferencz 1997*, p. 34.

h) Punctul *Strada Hărăului*.

Aici s-au descoperit materiale ceramice Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 121; *Boroffka 1994*, p. 39-40.

g) La est de *Cetate* s-au descoperit morminte scitice de inhumație.

Bibliografie: *** 1996b, p. 51.

i) Dintr-un loc neprecizat provine o valvă a unui tipar de topor de tip Balșa.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 122.

3. Vestigii dacice.

a) pe *Strada Progresului* (actual *Petru Maior*) s-a descoperit un cuptor de ars oale.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 20; *1971*.

4. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul *Strada Ion Creangă*.**

Într-o grădină de pe această stradă s-a descoperit un coronament de stelă funerară reprezentând un Eros flancat de doi lei adosați.

Bibliografie: *Mărghitan și Andrițoiu 1976*, p. 47-48.

b) De aici provin fibule de epocă romană.

Bibliografie: *Cociș 2004*, catalog nr. 77, 1172.

4. Descoperiri monetare.

Pe teritoriul localității s-au descoperit, izolat, monede grecești și dacice, după cum urmează:

- pe șaua dintre dealurile *Pai* și *Varheghi* s-a descoperit un tezaur format din 18 monede romane republicane de argint, în anul 1886;

- pe dealul *Colț*, în apropierea dealurilor de mai sus, s-a descoperit, câțiva ani mai târziu, un tezaur format din circa 400-500 monede romane republicane;

- în pădurea *Bejan* s-a descoperit, în anul 1923, un tezaur format din monede Dyrrhachium; aici s-au descoperit și monede romane republicane;

- în anul 1973 s-a, descoperit, în cartierul *Bejan*, două monede de argint emise de orașul Dyrrhachium;

- un tezaur format din monede Dyrrhachium și Apollonia care s-a împrăștiat (câteva mii);

- pe strada V.I. Lenin nr. 6 s-au descoperit 5 monede de secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: *Glodariu 1971*, p. 74, 76, 80, 82; *1974*, p. 256, 263, 270, 282; *1974-1975*, fig. 4, 30; *Mitrea 1971*, p. 399, 403; *1971a*, p. 119, 123; *Winkler 1972*; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Floca 1977*, p. 175; *Palamariu 1979*, p. 115; *1984-1985a*, p. 256; *1992-1994*, p. 197; *Crăciun 1998*, p. 64, 70; *Popa D. 2002*, p. 78; *** *1996b*, p. 51.

5. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul *Țecheneu* sau *Techeneu***

Aici s-au descoperit urmele unei clădiri de tip *villa rustica*.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 27; *Popa D. 2002*, p. 76-77; *** *1996b*, p. 51; *IDR, III, 3*, p. 50.

b) Punctul *La Ogoare*

Aici s-au descoperit urmele unei construcții de tip *villa rustica*.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 28; *Popa D. 2002*, p. 77; *** *1996b*, p. 51; *IDR, III, 3*, p. 50.

c) La extremitatea de est a fostei străzi *23 August* (astăzi *B-dul 22 Decembrie*), la ieșirea din oraș, s-au identificat temeliile mai multor ziduri de piatră.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 28; *Popa D. 2002*, p. 77; *IDR, III, 3*, p. 50.

d) În *Cartierul Gojdu*, aflat la est de orașul vechi, s-au făcut numeroase descoperiri cu caracter funerar roman.

Poate fi vorba despre o mare *villa rustica* cu descoperirile funerare din jurul ei.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 28; *Branga 1980*, p. 106; *Popa D. 2002*, p. 77; *** *1996b*, p. 51.

6. Mine și cariere.**a) Punctul *Dealul Bejan*.**

La aproximativ 4 km SV de oraș, în punctul cu numele pomenit, se află mari cariere de piatră din epoca romană. Aici s-au descoperit și urme de locuire din aceeași epocă. Carierele par a fi exploatate și în perioada dacică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 256, nr. 45; *Wollmann 1973*, p. 108; *1996*, p. 270, 282; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Bărbulescu 1977a*, p. 177; *Ferenczi 1979b*, p. 266-267; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 55; *Popa D. 2002*, p. 77.

b) Punctul *Cărpiniș*

Aici, la NV de Deva, există o altă carieră folosită încă din epoca romană.

Bibliografie: *Wollmann 1973*, p. 108; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38.

c) Punctul *Dealul Pietroasa* sau *Cariera Deva-Dealul Pietroasa*.

Aici se exploata andezit în perioada romană.

Bibliografie: *Floca 1969*, p. 31; *Wollmann 1973*, p. 111; *1996*, p. 257; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 54; *Mârza 1997*, p. 820-823; *Iaroslavschi 1997*, p. 34; *Boroneanț 2000*, p. 141; *Popa D. 2002*, p. 77-78; *** *1996b*, p. 51.

7. Vestigii medievale.

a) *Mănăstirea franciscană a observațiilor* își începe activitatea prin secolul al XVI-lea d.Chr.

Hramul adoptat după 1991 este cel al *Sfintei Fecioare*.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 128-129.

□

154. Dobra (comună)¹⁶⁵**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul *Grădina lui Lázár Árpád*.**

Pe teritoriul localității s-au descoperit mai multe celturi din bronz (**depozit** ?).

¹⁶⁵ *Luca 2005a*, p. 97-98.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 110, nr. 72; *Andrițoiu 1992*, p. 122.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38.

☒

155. Dobrot (comuna Tomești)

☒

156. Dragu-Brad (comuna Blăjeni)

☒

157. Dudești (comuna Luncoiu de Jos)

☒

158. Dumbrava (comuna Peștișu Mic)¹⁶⁶

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera de la Dumbrava sau Peștera cu Apă.*

Peștera se află în amonte de satul Nandru, pe *Valea Roatei*. Prin ea trece râul Petac.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin neoliticului timpuriu (cultura Starčevo-Criș), culturii Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu, culturii Basarabi și civilizației dacice clasice.

Bibliografie: *Luca 1999a*, p. 5; *1999b*, p. 8; *2004*, p. 40; *Luca et alii 1997*, p. 18; *1998*, p. 26; *2004*, p. 35-36; *Ursuțiu 2002*, p. 92.

2. Vestigii dacice.

a) În așezarea dacică de aici a funcționat un atelier de bronzier.

Bibliografie: *Cociș 1982-1983*, p. 140.

3. Mine și cariere.

a) În apropierea *Peșterii cu Apă* funcționau exploatări de minereu de fier în epoca romană.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 41.

☒

159. Dumbrava de Jos (comuna Ribița)

☒

160. Dumbrava de Sus (comuna Ribița)

☒

161. Dumbrăvița (comuna Ilia)¹⁶⁷

1. Descoperiri monetare.

a) În anul 1948 s-au descoperit, în localitate, 720 de monede din argint datate în secolul al XVI-lea d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1981; 1984-1985a*, p. 256.

☒

162. Dumești (comuna Vorța)¹⁶⁸

1. Vestigii preistorice.

a) *Depozite de bronzuri.*

Depozitul de bronzuri de aici a fost descoperit în anul 1895 și face parte din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 71, nr. 73; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 93.

☒

163. După Piatră (comuna Buceș)¹⁶⁹

1. Vestigii de epocă romană.

a) *Punctul Gura Cheii.*

Cu ocazia construirii drumului Buceș – După Piatră, lângă pod, au fost descoperite mai multe bucăți dintr-o conductă romană din lut.

Descoperirea se află în imediata apropiere a drumului roman spre Zlatna.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 23; *Rișcuța 1995-1996*, p. 282; *Popa D. 2002*, p. 81.

☒

¹⁶⁶ Luca 2005a, p. 98.

¹⁶⁷ Luca 2005a, p. 99.

¹⁶⁸ Luca 2005a, p. 99.

¹⁶⁹ Luca 2005a, p. 99.

F.

164. Fața Roșie (comuna Bătrâna)

☒

165. Făgețel (comuna Dobra)¹⁷⁰

1. Descoperiri monetare.

a) În anul 1983 s-a descoperit în grădina locuitoarei Oprean Firica un tezaur format din câteva zeci de monede medievale de secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1988-1991b*.

☒

166. Fărcădin (comuna Unirea)¹⁷¹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Măeriște sau Măieriște

De aici, de pe un platou aflat la confluența văilor *Galbena* și *Ortovarița*, provine ceramică neolitică, de epoca bronzului înrudită cu grupul cultural Balta Sărată (Wietenberg), romană, post-romană și medievală timpurie.

Bibliografie: *Kalmar et Tatu 1986-1987*, p. 35; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Andrițoiu 1992*, p. 122; *Nemeș 1995-1996*, p. 344; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 158; *Popa D. 2002*, p. 82.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană, o modestă așezare rurală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Nemeș 1995-1996*, p. 344; *Pop 1999-2000*, p. 172; *Popa D. 2002*, p. 82.

3. Vestigii medievale.

a) Aici a funcționat în perioada medievală o capelă din lemn (în secolul al XVI-lea d.Chr.), dar și o curte nobiliară.

Bibliografie: *Rusu 1991a*, p. 130; *1997*, p. 203-206; *1999*, p. 285.

¹⁷⁰ Luca 2005a, p. 100.

¹⁷¹ Luca 2005a, p. 100.

☒

167. Fântâna (comuna Lunca Cernii de Jos)

☒

168. Federi (comuna Pui)¹⁷²

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Federi.

În acest punct s-au descoperit materiale ceramice specifice epocii bronzului, cultura Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1985*, p. 12; *1986-1987*, p. 51; *Nemeș 1988-1991*, p. 33.

b) Peștera Nr. 1 de la Coasta Vacii de la Federi.

Peștera se află în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, sub înălțimea *Fruntea Mare*.

Aceasta este și mai mare decât prima. Aici s-au descoperit unelte și arme paleolitice. În peșteră se află materiale arheologice din paleolitic (cultura Aurignaciană) până în eneolitic târziu (cultura Coțofeni), începutul epocii bronzului, dar și din epoca medievală (secolele VIII-X d.Chr.) (MNIT).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 83, nr. 9; *Ploșor 1935-1936*, p. 43, 50, 70-71; *Bitiri 1965a*, p. 433; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Andrițoiu și Albu 1969*, p. 59; *Jungbert 1979*, p. 394-395; *Popa 1988*, p. 47; *Nemeș 1988-1991*, p. 33-34; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 159; *Boroneanț 2000*, p. 77; *Păunescu 2001*, p. 238; pentru informațiile din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

c) Peștera Nr. 2 de la Coasta Vacii de la Federi.

Peștera se află în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, sub înălțimea *Fruntea Mare*, sub *Peștera Nr. 1*.

Aici s-au descoperit materiale cioplite musteriene, dar și straturi de arsură, fără alte precizări.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 83, nr. 9; *Ploșor 1935-1936*, p. 71; *Jungbert 1979*, p. 395; *Nemeș 1988-1991*, p. 34; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 159; *Boroneanț 2000*, p. 77-78; *Păunescu 2001*, p. 239.

d) Peștera Nr. 3 de la Coasta Vacii de la Federi.

Peștera se află în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, sub înălțimea *Fruntea Mare*, în stânga *Peșterii Nr. 2*.

¹⁷² Luca 2005a, p. 101-103.

De aici provin câteva răzuitoare musteriene.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 83-84, nr. 9; *Plopșor 1935-1936*, p. 71; *Jungbert 1979*, p. 395; *Nemeș 1988-1991*, p. 34; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 159; *Boroneanț 2000*, p. 78; *Păunescu 2001*, p. 239.

e) Peștera Cocoșului sau Gaura Cocoșului de la Federi.

Cavitatea se află localizată în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, Dealul Piatra Muntenilor, în fașa peșterilor de la *Coasta Vacii*.

Urmele de aici sunt musteriene, aurignaciene, eneolitice finale, de epoca bronzului (cultura Wietenberg), dacice și de epocă romană.

În anul 1940-1941 s-a descoperit craniul unei femei, în vârstă de 30-40 de ani, de tip *Homo sapiens fossilis*.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 83, nr. 9; *Plopșor 1935-1936*, p. 71-72; *Daicoviciu et alii 1953*, p. 190; *Roman 1976*, p. 81; *Jungbert 1979*, p. 396; *Andrițoiu 1985*, p. 12; *1992*, p. 122; *Nemeș 1988-1991*, p. 34-35; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Boroffka 1994*, p. 42; *Ciugudean 2000*, p. 71; *Boroneanț 2000*, p. 77; *Luca 2004*, p. 47.

f) Peștera Nr. 1 din Piatra Muntenilor sau Coridorul din Piatra Muntenilor.

Peștera se află în *Munții Sebeșului*, bazinul Ohaba, Dealul Piatra Muntenilor, lângă peștera *Gaura Cocoșului*.

Aceasta este și mai mare decât prima. Aici s-au descoperit unelte și arme paleolitice (cultura Musteriană). În peșteră se află materiale arheologice din neolitic și eneolitic, începutul epocii bronzului, perioada romană și cea medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 83, nr. 9; *Andrițoiu 1992*, p. 122; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 159; *Boroneanț 2000*, p. 76; *Păunescu 2001*, p. 239-240; pentru informațiile din Muzeul clujean de istorie: *Lazăr Mircea Dan*.

2. Vestigii preistorice.

a) Pe valea râului care izvorăște din Piatra Muntenilor s-a descoperit ceramică Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 84, nr. 9.

3. Vestigii dacice.

a) Punctul Izvor.

La 400 m de izvor, la nord de sat, spre Pui – Ponorici se află valuri de pământ dacice.

Bibliografie: *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 22-23; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Moraru et Tatu 1989-1993*, p. 266.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Dealul Padeș sau Sub Padeș.

Aici, la circa 400 m est de cătun, a funcționat un castru roman.

Bibliografie: *Tatu et Moraru 1982-1983*, p. 158; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Nemeș 1995-1996*, p. 344.

5. Mine și cariere.

a) Punctul Fâneață.

La 600 m de *Sălașul lui Iosif Murgoi* s-a descoperit un atelier pentru prelucrarea fierului dacic. Zăcămintele de fier din zonă se află la circa 10 km de *Rudele*, „față-în-față” cu acest obiectiv (minereurile se găsesc în două locuri).

Bibliografie: *Ferenczi 1977a*, p. 302-303; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95.

6. Vestigii medievale.

a) În localitate există o biserică de lemn nepublicată.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 137.

✠

169. Feregi (comuna Cerbăl)

✠

170. Fintoag (comuna Lăpugiu de Jos)

✠

171. Fizeș (comuna Băița)¹⁷³

1. Vestigii preistorice.

a) Aici s-a descoperit un lanț de aur format din 9 verigi databil în Bz D – Ha A.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 205, nr. 1; *Rusu M. 1972*, p. 46.

b) În localitate s-au descoperit unelte din piatră neolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 95; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 159.

2. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane (exploatare de aur, locuințele minerilor). Exploatarea de aur au funcționat și în epoca medievală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Băluță 1977*, p. 222; *Wollmann 1996*, p. 130; *Popa D. 2002*, p. 85.

b) Mina de aur Fizeș.

Mina se află în *Munții Metaliferi*, bazinul *Mureșului*, *Valea Brănișca* între dealurile *Cornet* și *Sfredel*, aproape de *Băița*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 130; *Boroneanț 2000*, p. 127.

3. Descoperiri monetare.

¹⁷³ *Luca 2005a*, p. 103.

a) Dintr-un loc neprecizat s-au recoltat 11 monede de bronz din secolul IV d.Chr. (Valentinianus I sau II).

Bibliografie: *Andrițoiu și Albu 1969*, p. 58; *Gudea și Ardevan 2003*, p. 256.

□

172. Fizești (comuna Pui)¹⁷⁴

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității s-a descoperit un topor de piatră șlefuită.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 68.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul Hotar.

Aici s-au descoperit, la 1 km SE de școală, fragmente ceramice, cărămizi și o verigă de fier, toate de factură dacică.

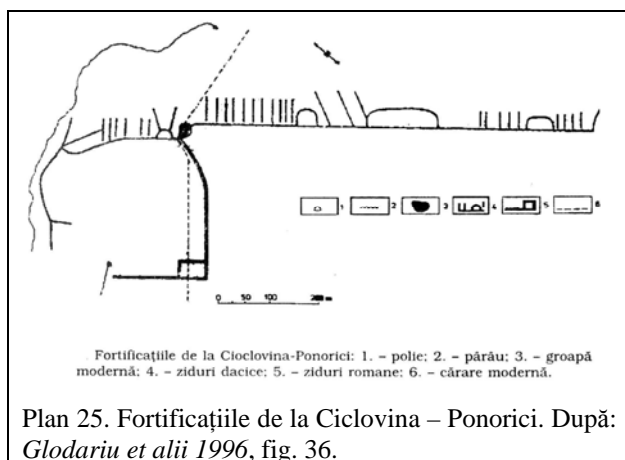
Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 37; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95.

3. Vestigii romane.

a) Pe teritoriul localității sunt descoperiri de materiale arheologice romane.

Bibliografie: *Băluță 1977*, p. 220, 221.

b) Punctul *Vârful Poienii, Vârful Vârfete sau Ciclovina-Ponorici*.

În zona Ponorâciu – Ciclovina s-a identificat un grandios ansamblu de fortificații cu caracter unitar, după opinia descoperitorului. Fortificația are trei linii succesive.

Aici ar fi un număr de 5 bastioane, un castru de marș cu dimensiunile de 70 / 45 m (*burgus*) și un val lung (*Troianul*) de 230 m (din pământ, cu miezul ars).

Lungimea totală a zidurilor și valurilor este de circa 2,5 km.

După opinia majorității cercetătorilor, aceste lucrări ar fi sau, cel puțin, s-ar baza, pe un sistem

¹⁷⁴ Luca 2005a, p. 104-105.

de fortificație dacic. Unele construcții sunt în mod cert romane.

E. Iaroslavschi vede aici o imensă carieră pentru extragerea pietrei nefasonate.

Bibliografie: *Tatu și Moraru 1982-1983; Moraru și Tatu 1984-1985; Ferenczi 1979a; 1982-1983*, p. 182-184; *Moraru 1984-1985; Florea 1986-1987*, p. 87; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 13, 137, 138, 139, 151, 171, 202, 229, 230, 253, 255; *Glodariu et alii 1988*, p. 164-167; *1996b*, p. 170-173; *Iaroslavschi 1997*, p. 31-32; **** 1994*, p. 302.

4. Vestigii medievale.

a) În localitate există o biserică de lemn nepublicată.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 137.

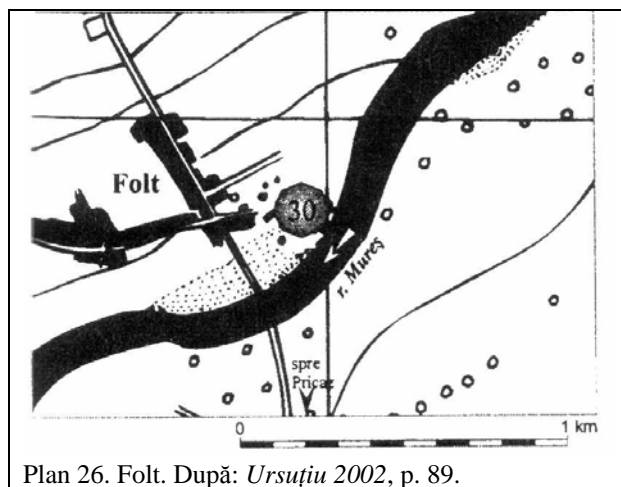
5. Descoperiri monetare.

De aici provine un tezaur monetar care continuă și după părăsirea Daciei de către romani.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 39.

□

173. Folt (comuna Rapoltu Mare)¹⁷⁵

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii eneolitice târzii Coțofeni.

Bibliografie: *Roman 1976*, p. 84.

b) În vatra satului s-au descoperit, în anul 1984, patru vase Otomani.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 122; *Căstăian 1995*, p. 41.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Sub VII*.

¹⁷⁵ Luca 2005a, p. 105.

La est de sat, pe a doua terasă de pe malul din dreapta râului Mureș s-au descoperit materiale arheologice din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Hallstattului timpuriu și mijlociu, epocii romane și post-romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Andrișoiu 1979*, p. 23-24; *1986-1987*, p. 51; *1988-1991*, p. 28; *1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 43; *Căstăian 1995*, p. 39, 41; *Popa D. 2002*, p. 85; *Ursuțiu 2002*, p. 89.

3. Vestigii de epocă romană.

a) La vest (la est după Căstăian) de sat apele Mureșului au dezvelit un cuptor roman.

Bibliografie: *Căstăian 1995*, p. 41; *Popa D. 2002*, p. 85-86.

b) **Punctul Pe Vale.**

Din nordul localității, unde *Valea Boiului* intersectează șoseaua spre Geoagiu, apar numeroase fragmente ceramice și materiale de construcție de factură romană.

Bibliografie: *Căstăian 1995*, p. 41.

c) La circa 150 m sud de punctul *Sub Vii*, în arătură, apar fragmente ceramice, cărămizi și țigle romane.

Bibliografie: *Căstăian 1995*, p. 41.

✠

174. Fornădia (comuna Șoimuș)

✠

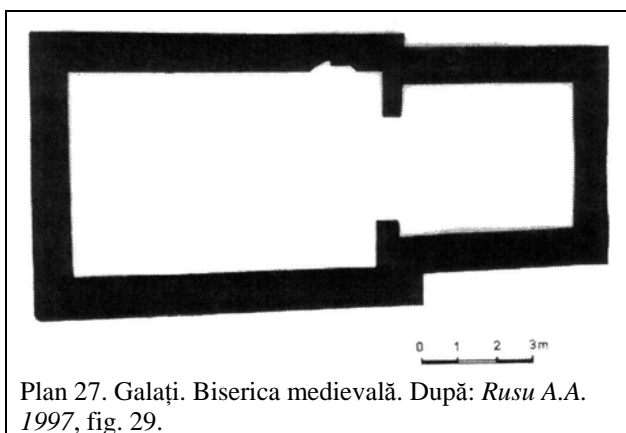
175. Furcșoara (comuna Brănișca)

✠

G.

176. Galați (comuna Pui)¹⁷⁶**1. Vestigii preistorice.**

a) De aici provin piese litice cioplite.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 95, nr. 4.**2. Vestigii medievale.**Plan 27. Galați. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 29.

a) Biserica de zid dispărută este construită în secolul XVI d.Chr. În jurul ei există o necropolă relativ bogată.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 128, 132; *1996d*; *1997*, p. 206-216; *** *1996*, p. 50.

✠

177. Galbina (comuna Balșa)¹⁷⁷**1. Vestigii preistorice.**a) **Punctul Piatra Brății.**

Aici s-au semnalat vestigii preistorice.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001*, p. 32.b) **Punctul Mogâiță.**

În acest punct se află o construcție funerară tumulară.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001*, p. 32.

✠

178. Gântaga (comuna Bretea Română)¹⁷⁸**1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.**a) **Punctul Dâmbuleu sau Dâmbuleanu.**

Pe un platou aflat deasupra Streiului, de o parte și alta a drumului ce coboară din Gântaga spre vadul de trecere la Plopi, situat la NE de grajdurile CAP, se găsește o așezare Coțofeni.

În același loc se găsesc și materiale ceramice Wietenberg (de aici provin și fragmente ceramice Balta Sărată).

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 93; *1986-1987*, p. 35; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 95-96; *Andrițoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 46; *Ciugudean 2000*, p. 72; *Luca 2004*, p. 47.**2. Vestigii dacice.**a) **Punctul Valea Gânțăgii.**

La 4 km de sat, pe malul din stânga văii, s-a descoperit o așezare dacică.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96.

✠

179. Gelmar (comuna Geoagiu)¹⁷⁹**1. Vestigii preistorice.**a) **Punctul La Dig.**

În acest punct din hotarul localității se află o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului și culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1986-1987*, p. 51; *1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 43; *Todea 2001*, p. 55.

✠

180. Geoagiu (oraș)¹⁸⁰**1. Peșteri cu urme de locuire.**a) **Peștera Geoagiu, Peștera de sub Stâncă sau Adăpostul sub Stâncă Piatra lui Gotar.**

În partea de NV a localității, pe pantele Dealului Natău, în locul numit Piatra lui Gotar, se observă o bordură calcaroasă de calcar și travertin, lungă de 70-80 m și înaltă de 5-7 m, în care se deschid câteva grote. Obiectivul este localizat în Munții Metaliferi, Masivul Pleșa, carstul din bazinul Văii Geoagiului.

¹⁷⁶ Luca 2005a, p. 107.¹⁷⁷ Luca 2005a, p. 107.¹⁷⁸ Luca 2005a, p. 107-108.¹⁷⁹ Luca 2005a, p. 108.¹⁸⁰ Luca 2005a, p. 108-110.

În acest punct s-a descoperit ceramică aparținând epocii eneolitice târzie și epocii bronzului (cultura Wietenberg).

Bibliografie: *Rusu M. 1965; Andrițoiu 1978a*, p. 68; *1985*, p. 12; *1986-1987*, p. 51; *1988-1991*, p. 26; *Boroffka 1994*, p. 43-44; *Căstăian 1995*, p. 41; *Boroneanț 2000*, p. 110; *Ciugudean 2000*, p. 71.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Dealul Pedepsa.

Aici se află urme de construcții romane.

De aici provin vase eneolitice și Wietenberg.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 15, nr. 19; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 160; *Popa D. 2002*, p. 88; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

3. Vestigii preistorice.

a) Punctul Sălaşul Sârbilor.

La construirea criptei unui nobil, în anul 1876, s-a descoperit ceramică Coțofeni și Wietenberg.

Bibliografie: *Roman 1976*, p. 82; *Andrițoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 43; *Căstăian 1995*, p. 41; *Luca 2004*, p. 47.

b) Pe teritoriul localității s-a descoperit un cercel din aur preistoric.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199; *Andrițoiu 1988-1991*, p. 25; *1992*, p. 122.

c) Dintr-un loc necunoscut provin materiale Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 122.

d) Punctul Dealul Kőalja.

Aici s-au descoperit urme identice cu cele din peșterile de la Nandru.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 15; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 160.

e) Punctul Dealul Cetățuie.

Aici s-au descoperit urme sporadice Turdaș, Petrești și Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 15, nr. 19; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 160.

f) Punctul Dealul Judelui.

Aici s-au descoperit urme sporadice Turdaș, Petrești și Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 15, nr. 19; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 160.

g) Punctul Tureac.

Aici se semnalează prezența unei fortificații de pământ.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 15, nr. 19.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Sub actuala localitate se află necropola romană. Pe dealurile din jur au funcționat cariere romane.

Bibliografie: *Russu 1968*, p. 95-98; *1979*, p. 176-177; *Wollmann 1973*, p. 108; *Glodariu 1974*, p.

224; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Pescaru și Alicu 2000*, p. 65.

b) La 1 km SV de sat, către castrul Cigmău, s-au descoperit obiecte romane din bronz.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 237.

5. Vestigii medievale.

a) Punctul Biserica Rotondă.

În partea de est a localității, aproape de malul râului, într-un perimetru delimitat de curtea casei parohiale reformate, se află două edificii de cult religios.

Actuala biserică reformată a fost ridicată în anul 1930 după dărâmarea unei mici biserici gotice de secolul XVI d.Chr.

La distanță de 50 m spre nord de această biserică se află o biserică romanică cu plan central, de tip rotundă.

Cimitirul studiat în acest perimetru se datează cu monede în secolele XI-XII d.Chr.

Bibliografie: *Petrov 1996; 1997; Petrov și Pinter 1994; 1995; Petrov și Scrobotă 2001; 2004; 2005; Petrov et alii 1996; Muntean 1998*, p. 355; *Marcu 2001*, p. 373.

6. Descoperiri monetare.

a) Via Sub Piatră.

În anul 1888 s-a descoperit o monedă dacică de tip Aninoasa – Dobrești.

În hotar sunt amintite și alte monede dacice.

Bibliografie: *Winkler 1958*, p. 405; *Glodariu 1971*, p. 76; *1974*, p. 267; *Crăciun 1998*, p. 71; *Pescaru și Alicu 2000*, p. 66.

b) Punctul Hotarele.

În anul 1942 s-a descoperit un tezaur monetar de secolele XVII-XVIII d.Chr.

Bibliografie: *Sofroni 1968; Palamariu 1984-1985a*, p. 256.

✠

181. Geoagiu-Băi (comuna Geoagiu)¹⁸¹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera de lângă lac.

Materialele arheologice recoltate aici aparțin epocii bronzului.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Dâmbul Romanilor sau Peștera cu apă termală Geoagiu Băi – Germisara.

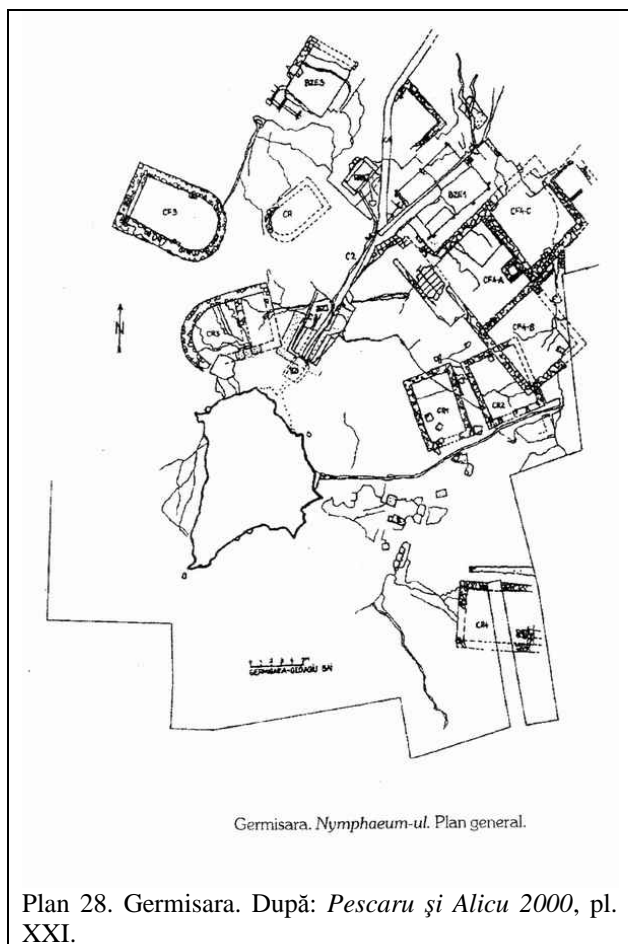
Acest obiectiv se află în bazinul Geoagiu, localitatea balneară Geoagiu-Băi.

¹⁸¹ *Luca 2005a*, p. 110-111.

Băile termale romane (*Germisara*) se păstrează aproape în aceeași formă ca și în antichitate, fiind construite în actuala localitate Geoagiu Băi, într-un promontoriu circular cu diametrul de 90-95 m. Băile au funcționat în două faze.

Aici este atestat și un templu dedicat *Nymphaelor*, dar și depuneri de altare, statui, monede și obiecte din metal prețios (șapte plăcuțe votive din aur).

În afara clădirilor romane (care constituiau un *pagus* ?), pe promontoriu, se afla și o construcție medievală.

Germisara. *Nymphaeum*-ul. Plan general.

Plan 28. Germisara. După: *Pescaru și Alicu 2000*, pl. XXI.

Bibliografie: *Gostar 1956*; *Russu 1967*, p. 93; 1968, p. 98-99, 100; 1969, p. 178; 1970, p. 517-523; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu 1988-1991*; *Rusu și Pescaru 1994*; 1995a; 1997; *Pescaru 1988-1991*; *Pescaru et alii 2000a*; *Pescaru și Alicu 2000*, p. 65-74; *Pescaru și Pescaru 2001*; *Pescaru și Rusu 1995-1996*; *Batariuc et Pescaru 1995-1996*; *Bordea et Mitrea 1989*, p. 263; *Nemeti 1998*, p. 99; *Ghinescu 1998*, p. 124-125, 126-127; *Boroneanț 2000*, p. 76-77; *Alicu și Crișan 2003*, p. 122-123; *Pop 1992-1994*, p. 183, 189; 2004, p. 310; *Popa D. 2002*, p. 88; *Piso et alii 2002-2003*; *** 1996, p. 51; *** 1996b, p. 177; *** 1997, p. 36-38; *IDR*, III, 3, p. 227-253.

2. Descoperiri monetare.

a) În anul 1990 a intrat în colecțiile Muzeului din Deva un obol unguresc din bronz.

Bibliografie: *Petrov 1988-1991*.

□

182. Ghelari (comună)¹⁸²

1. Descoperiri preistorice.

a) De pe teritoriul localității provin „urne villanoviene” și ceramică preistorică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 100, nr. 3; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 160; *Luca 2004*, p. 47; *Luca et alii 2004*, p. 55; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

2. Mine și cariere.

a) Exploatarea fierului datează din perioada anterioară stăpânirii romane, dar și din acest timp. Aici s-a identificat așezarea minerilor.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; 1974-1975a; *Rusu și Pescaru 1995*, p. 12; *Luca 1999a*, p. 10; 2004, p. 47; *Luca et alii 1998*, p. 29-30; 2004, p. 55; *Crăciun 2000*, p. 80; *Popa D. 2002*, p. 89; *** 1997, p. 36-38; 186.

b) Mina Ghelari.

Mina se află în Munții Poiana Ruscă, *Valea Cernei*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca dacică, romană, medievală, modernă și contemporană.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 52, 168-169; *Glodariu și Iaroslavski 1979*, p. 14, 18; *Boroneanț 2000*, p. 127.

3. Vestigii medievale.

a) Punctul Mănăstirea Alicului.

Mănăstirea ortodoxă este construită, după tradiție, în secolul XV d.Chr. sau înainte de acesta.

După 1993 aici funcționează un schit de maici cu hramul *Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil*.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 143-144.

4. Vestigii de arheologie industrială.

a) Punctul Valea Caselor.

În anul 1895 s-a cercetat un cuptor de redus minereul afirmându-se că acesta ar fi databil în secolul IX d.Chr.

Marea asemănare dintre acesta și altul, cu suflante duble și toate perfecționările specifice unui cuptor înalt de tip *Flossen*, a relevat că ambele se datează, de fapt, în secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210; *Lazăr et Wollmann 1983*; *Lazăr 1984-1985*; *Luca 1999a*, p. 10; *Luca et alii 1998*, p. 30.

□

¹⁸² *Luca 2005a*, p. 111-112.

183. Gialacuța (comuna Brănișca)

□

184. Giurgești (comuna Bulzeștii de Sus)

□

185. Glodghilești (comuna Burjuc)

□

186. Godinești (comuna Zam)¹⁸³

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera de Sus.

Materialele arheologice de aici aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: Roska 1942, p. 99, nr. 38; Roman 1976, p. 82; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 72; Luca 2004, p. 41.

□

187. Goleș (comuna Toplița)

1. Vestigii preistorice.

Aici s-a descoperit un topor de cupru.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 122.

□

188. Gotești (comuna Răchitova)

□

189. Gothadea (comuna Gurasada)¹⁸⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Tincuța

În malul unui pârau, la 400 m vest de sat, a fost descoperit un vârf de lance hallstattian.

Bibliografie: Andrițoiu 1979, p. 24; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 203.

2. Vestigii medievale.

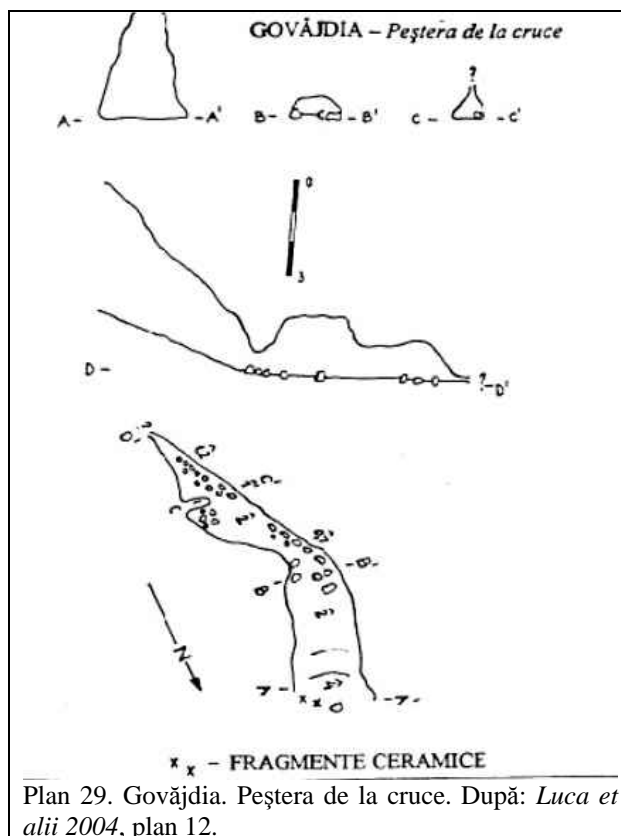
a) La săparea unei fântâni s-au descoperit, în anul 1976, vase medievale.

Bibliografie: Andrițoiu 1979, p. 24.

□

190. Govăjdia (comuna Ghelari)¹⁸⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

Plan 29. Govăjdia. Peștera de la cruce. După: Luca et alii 2004, plan 12.

a) Peștera de la Cruce.

În această peșteră s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Luca 2004, p. 41; Luca et alii 2004, p. 36.

2. Vestigii preistorice.

a) Pe un platou aflat pe versantul din dreapta râului Sohodol s-a descoperit un topor din piatră șlefuită și perforată.

Bibliografie: Luca 2004, p. 47; Luca et alii 2004, p. 55.

3. Vestigii dacice.

a) În hotarul satului este amintită, fără alte precizări, o cetate dacică.

Bibliografie: Roska 1942, p. 99, nr. 45; Luca 2004, p. 47; Luca et alii 2004, p. 55.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Între Govăjdia și Cerbăl s-a descoperit o amforă romană de secol I î.Chr. (probabil confuzie cu Cerbăl, tezaurul).

Bibliografie: Glodariu 1974, p. 194, 283.

□

191. Grădiștea de Munte (comuna Orăștioara de Sus)¹⁸⁶

¹⁸³ Luca 2005a, p. 112.

¹⁸⁴ Luca 2005a, p. 112-113.

¹⁸⁵ Luca 2005a, p. 113.

¹⁸⁶ Luca 2005a, p. 113-124.

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera 1 din Culmea Vârtoapelor sau Peștera 1 din Peretele Platoului Vârtoap, La Găuri – Bodii.

Peștera se află pe platoul calcaros Vârtoapele, la sud, între Valea Rea și Valea Anineș, la sud de Dealul lui Cocoș.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii dacice clasice și celei romane.

Bibliografie: Glodariu et alii 1988, p. 72; 1996b, p. 75; Boroneanț 2000, p. 78-79; Păunescu 2001, p. 240.

2. Vestigii preistorice.

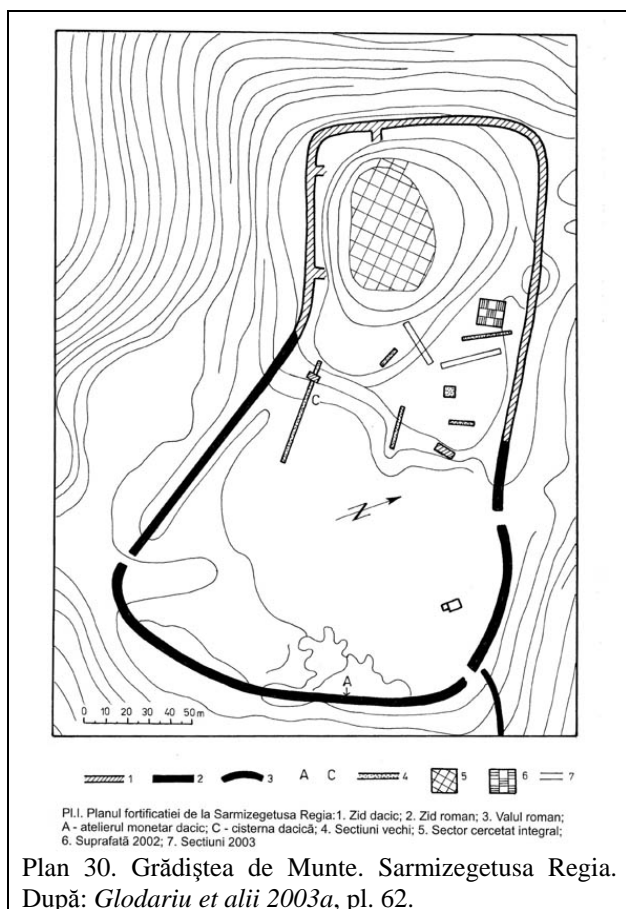
a) Punctul Titiana sau Titianul.

De aici provin fragmente ceramice hallstattiene timpurii, dar și dacice.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1962, p. 473-474; Daicoviciu H. 1964, p. 122-123; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 159, 216-217, 218, 220, 254.

3. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Sarmizegetusa (Zermizegetusa) Regia, Grădiștea Muncelului, Dealul Grădiștii, Dealul Grădiștei sau Lunca Grădiștii.

a.1.) Capitala regatului dac se prezintă sub forma unui complex de construcții dispuse pe mai mulți

munți. La ora actuală se consideră că aici se afla o așezare protourbană sau un oraș (elemente de sistematizare, ateliere, terase cu locuințe, complex religios, incintă de apărare, elemente de captare și filtrare a apei potabile).

Dealul Grădiștii se află la 1200 m altitudine.

Construirea incintei în tehnica *opus Dacicum* este datată relativ târziu față de restul locuirii de aici, fiind – de fapt – un castru roman. Ea este refăcută de romani. Romanii mai adaugă sistemului și un val. De asemenea, se cunosc mai multe construcții romane, între care și *thermae*.

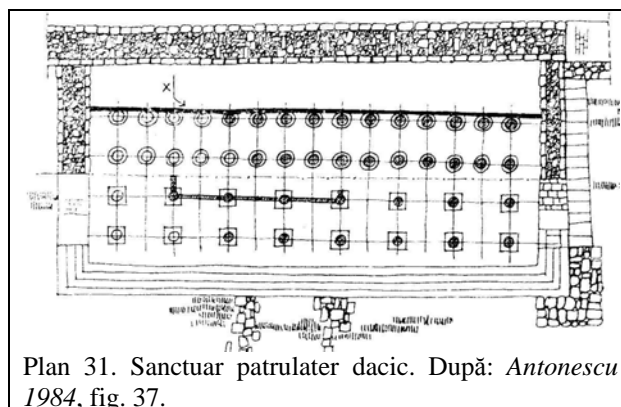
Așezarea civilă grupează o serie de terase locuite (platoul cu șase terase, terasa atelier, terasa cu depozitul de vase, terasa cu grâu, terasa cu oale pictate, terasa cu pavaj, terasa cu vasul de bronz, terasa la sud de baia romană, terasa Tău-Nord I etc.), amenajate pentru construcții gospodărești sau ateliere meșteșugărești (mai bine de 200).

Se remarcă complexul sacru format din mai multe sanctuare de epocă dacică.

Aici a funcționat, ipotetic, un templu dedicat lui Apollo în epoca romană și un altul dedicat cultului imperial.

Între construcțiile civile remarcăm atelierele de prelucrare a metalului, ceramicii, locuințele și cisternele.

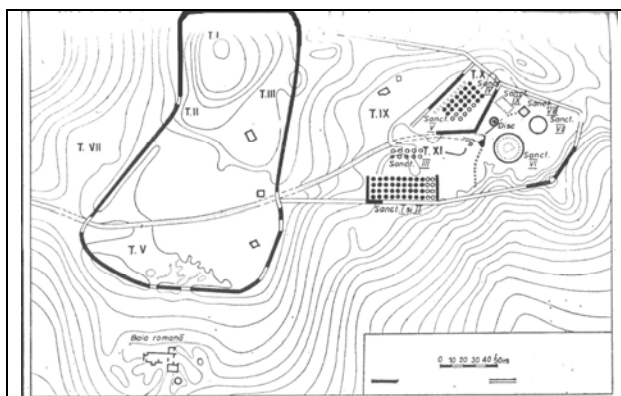
Urmele materiale de aici reprezintă trei entități arheologice: cetatea, zona sacră și așezarea civilă.

Bibliografie: Ferenczi 1924; 1937; Macrea 1941; Daicoviciu et alii 1950; 1951; 1952; 1953; 1954, p. 147-152; 1955, p. 195-216; 1957, p. 256-263; 1959, p. 379-380, 391-399; 1959a, p. 335-341; 1960, p. 302-307; 1962, p. 466-467; 1973, p. 62-70; Daicoviciu și Daicoviciu 1960; Popescu D. 1956, p. 199; 1958, p. 483; 1959, p. 591; 1959a, p. 148; 1960, p. 573; 1961a, p. 138; 1963, p. 456; 1963a, p. 575; 1964, p. 558; 1964a, p. 393-394; 1965, p. 476; 1966, p. 390; 1966a, p. 715; 1967, p. 362; 1967a, p. 526-527; Pippidi și Dumitrescu 1957, p. 356; Daicoviciu H. 1960; 1962; 1965; 1968, p. 53-55; 1972, p. 43-47, 48, 49, 53-54, 59, 76, 80, 83, 99-100, 102, 104, 111, 122, 127-128,

133, 137-138, 140, 142, 147-148, 150-151, 153, 160, 163, 166-167, 169-173, 175-176, 179, 181, 193-194, 199, 205-208, 212, 214-215, 218, 229-232, 234-237, 241-242, 243, 249, 254, 256, 259-261, 263, 267, 269, 271-272, 278, 281, 285-287, 289, 294-295, 299, 312, 314-315, 322, 326-329, 332-333, 337-339; 1978, p. 115-120; 1980; 1988-1991; *Daicoviciu H. et alii* 1979; 1980; 1983; 1986; 1989, p. 35, 38, 39, 40, 42, 48, 49, 51, 53, 55, 60, 62, 68, 71, 72, 73, 74, 75, 79, 81, 82, 83, 89, 90, 93, 100, 115, 120, 123-144, 147, 149, 154, 155, 158, 159, 165, 166, 169, 193-195, 213, 216, 232, 234, 237, 239, 240, 241, 247, 252, 255, 256; 1996, p. 57; 1997, p. 82-83; *Daicoviciu H. et Glodariu* 1976, p. 75-77; *Macrea și Crișan* 1964, p. 355; *Glodariu* 1965; 1966, p. 430; 1968, p. 362-363; 1974, p. 207, 213, 224-226, 238, 242, 245, 248-249, 250; 1974-1975, fig. 1, 13, fig. 2, 8, fig. 3, 15; 1976; 1981; 1982, p. 28; 1983, p. 7, 16-26, 31, 33, 34-37, 40-43, 45, 47, 72, 83, 90, 94, 97-99, 103, 107, 112-115, 118-120, 124-125, 128-129, 132, 134, 152-154; 1984, p. 66; 1986-1987; 1989-1993; 1994; 1995, p. 124-129; 1997, p. 66-67, 69-70, 77; 2004, p. 541; 2004a; *Glodariu et alii* 1988, p. 33-34, 81-134, 174-247; 1994; 1996a; 1996b, p. 83-140, 179-272; 1997; 1998; 2000a; 2001; 2002; 2003; 2004a; 2005; *Jakó* 1966; 1968; 1971; 1973; *Protase* 1967, p. 53-56; *Russu* 1967, p. 90, 92; *Bărbulescu* 1971, p. 98; *Horedt* 1973a; 1973b, p. 303-304; *Mărghitan* 1974-1975, p. 38; 1977, p. 205-206; 1987a, p. 7; 1998, p. 17-18; 2000, p. 27; 2000a, p. 27; *Crișan* 1977; 1986, p. 153 și urm., 221, 267 și urm.; *Crișan și Moldovan* 1975; *Crișan și Salvanu* 1992; *Ferenczi* 1977; 1977a, p. 300; 1979a, p. 73-74; 1979b, p. 263, 269; 1982-1983, p. 184-185; 1989; *Andrițoiu* 1977, p. 550; *Trynkowski* 1979; *Dărăbanț* 1979; *Bobancu et alii* 1980; *Florea* 1981, p. 13, 15; *Strâmbu et Glodariu* 1981; *Petculescu* 1982, p. 291, 293; *Iaroslavschi* 1981; 1983; 1985-1986; 1989-1993; 1994; 1995; 1997, p. 36-37; 1997, p. 511 și urm.; 1998; *Antonescu* 1984, p. 16, 41, 51, 54 și urm., 67, 90 și urm., 150-175, 184-188; *Stănescu* 1985-1986; 1987-1988; 1996; 1996a; 1997; 2001; *Florea* 1986-1987, p. 87-88, 91; 1987-1988, p. 1097; 1989-1993, p. 35-37; 1993; 1994; 1998, p. 80 și urm., 146-148, 176-180; 2001; *Florea și Palkó* 1991; *Florea și Suciu* 2004; *Pop* 1992-1994, p. 183, 190; *Medeleț* 1993, p. 195, 196; 1994, p. 203, 204; *Ferencz* 1995; *Mârza* 1995, p. 201; 1997; *Bălos* 1995-1996a; *Rustoiu* 1996, p. 185, 193, 198; 1997, p. 112; *Băluță* 1996, p. 101; *Bodó* 1997; *Gheorghiu* 1996; 1997-1998; 1998; 2000, p. 218; 2001; *Opreanu* 1999-2000; *Țentea și Ludușan* 2000, p. 260; *Marinescu și Pop* 2000, p. 46-47; *Pescaru și Alicu* 2000, p. 144; *Crăciun*

2004, p. 128-129; *Benea* 2004; *Cociș* 2004, catalog nr. 22; *** 1994, p. 325; *** 1996, p. 57; *** 1997, p. 82-83; *** 2003, p. 99; *IDR*, III, 3, p. 265-277.

Plan 32. Sarmizegetusa Regia. Cetatea și zona sacră. După: *Crișan* 1993, p. 139.

a.2.) Descoperiri monetare

- în anul 1803 s-a descoperit un tezaur alcătuit din circa 100 monede de tip ΚΩΣΩΝ;
- în anul 1830, în *Valea Bună*, s-a descoperit un tezaur monetar între stâncile de calcar;
- în anul 1847 s-a descoperit în locul numit *Sub Cununi*, pe malul din dreapta *Văii Arănieșului*, 513 denari romani republicani și imperiali;
- în anul 1879 s-a descoperit un tezaur format din 783 denari romani republicani;
- în anul 1951, pe două terase dispuse la sud de cărarea modernă, s-au descoperit două monede thasiene (imitații dacice) și două monede romane, iar în altă parte o monedă a lui Traian;
- în apropierea aceleiași terase s-a descoperit un denar roman din 99-94 î.Chr.;
- în punctul *La Tău* s-a descoperit întâmplător un denar roman din anul 87 î.Chr.;
- în anul 1954, cu ocazia cercetărilor arheologice la locuința unde s-a descoperit vasul cu inscripția DECEBALVS PER SCORIOLO, s-a descoperit un sextert roman emis de Traian;
- în anul 1956, în sanctuarul de pe terasa a XI-a, a fost descoperită o monedă de bronz a împăratului Claudius;
- în anul 1958, pe terasa depozitului de vase, s-a descoperit o monedă care nu poate fi datată;
- pe terasa X s-a descoperit un denar din anul 71 î.Chr.;
- la 60 m înainte de a ajunge la bazinul de apă, lângă un turn de lemn, s-a descoperit 6 drahme din *Dyrrhachium*;
- într-o casă s-a descoperit o monedă de la Traian, fără ca acesta să fie numit *Dacicus*;
- în anul 1970, la est de terasa sanctualelor, în afara zidurilor, la o distanță de 1 km, s-a descoperit o monedă de aur de tip ΚΩΣΩΝ;

- în săpăturile anului 1987 s-a descoperit un atelier monetar format din 4 ștanțe de bronz care imitau fidel denari republicani;
- denar de la Vespasianus;
- un stater de aur de la Lysimah.

Bibliografie: *Mitrea 1961*, p. 585-586; *1961a*, p. 146; *Daicoviciu H. și Glodariu 1976*, p. 76-77; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 35, 152, 153, 194; *Glodariu 1968*, p. 364; *1974*, p. 267, 271, 284, 298; *1976*, p. 76, 80, 82; *1974-1975*, fig. 4, 41; *Glodariu et alii 1992*; *Winkler 1968a*, 211; *Mitrea 1988*, p. 217; *Bordea și Mitrea 1989*, p. 261, 262; *Mihăilescu-Bârliba 1989-1993*, p. 39; *Protase 1991*, p. 55; *Rustoiu 1996*, p. 40, 52, 55; *1997*, p. 15; *Palamariu 1992-1994*, p. 193, 196; *Ardevan 1994*, p. 109; *Bordea 1996-1998*, p. 442; *Crăciun 1998*, p. 65, 66, 71.

a.3.) Resturi ale activității metalurgice

Peste tot în zona Sarmizegetusa Regia se găsesc urme ale activității metalurgice.

Sunt citate urme ale metalurgiei fierului, dar și faptul că s-a prelucrat argintul și aurul.

Tot aici s-ar fi găsit și cantități foarte mari de plumb.

Un alt metal amintit este zincul.

Au existat și ateliere de bronzieri.

În zonă s-au descoperit foarte multe unelte de metalurgi.

Cel mai mare atelier de metalurgi s-a descoperit, în anul 1970, în punctul numit **Căprăreța**. Acesta este la 1 km NE de incinta sacră. Aici s-a descoperit și un atelier de dulgherie.

Pe o terasă învecinată s-au descoperit circa 1000 kg de fier brut sub formă de lupe.

Un alt atelier de prelucrarea fierului este la **Gura Tâmpului**.

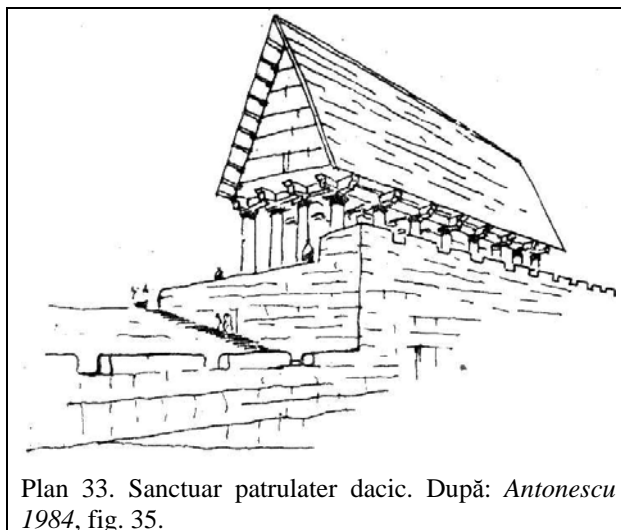
Aici au funcționat, în vremea dacilor, cele mai mari ateliere de prelucrarea metalelor din sud-estul Europei.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1955*, p. 204-216; *Daicoviciu H. 1972*, p. 153; *Morintz 1972*, p. 339; *Glodariu 1974*, p. 245; *1975*; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 8, 12, 16-17, 19, 21-22, 29, 31, 38-57, 59-64, 66-74, 78-80, 82, 84-102, 106-122, 124-127, 130, 133-140, 143-146, 148-164; *Ferenczi 1977a*, p. 300, 304-308; *1979*; *Cociș 1982-1983*, p. 140; *Florea 1986-1987*, p. 86; *1992*, p. 45, 47; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 164, 191, 251; *Mărghitan 1993*, p. 63; *1993a*; *Rustoiu 1996*, p. 33, 46, 55; *Iaroslavschi 1997*, p. 19, 21, 49, 58, 62, 64, 67, 86, 106, 107, 116; *2004*; *Glodariu et alii 1988*, p. 149; *1996b*, p. 154-155; *Crăciun 2000*, p. 79-80, 81-82, 83; *Chișu și Benea 2001*; *Ferencz 2001*; *Bodó și Ferencz 2004*.

a.4.) Pe cuprinsul sitului s-au descoperit patru plăci de aur în formă de barcă, legate printr-o

sârmă (considerate a fi diademă). Acestea sunt databile în Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Rusu M. 1972*, p. 48; *Rustoiu 1996*, p. 33.

Plan 33. Sanctuar patruleter dacic. După: *Antonescu 1984*, fig. 35.

b) Cetatea Vârful lui Hulpe.

Cetatea dacică situată în acest punct nu a fost cercetată sistematic.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 76, 137, 153; *Glodariu 1982*, p. 28; *1983*, p. 47, 100, 112, 114, 118, 124, 128, 130, 154; *2004*, p. 541; *Glodariu et alii 1988*, p. 78; *1996b*, p. 81; *Florea 1986-1987*, p. 86-87; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 42, 81, 89, 171, 172, 208, 229, 246, 253, 255.

c) Cetatea Comărniceleu Cetei sau Ceata.

În acest punct se bănuiește existența unei cetăți dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 382; *1973*, p. 83, 84; *Daicoviciu H. 1964*, p. 119; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 42, 156, 160, 208, 219, 253, 255; *Florea 1986-1987*, p. 87; *Glodariu et alii 1988*, p. 79; *1996b*, p. 81, 175.

4. Vestigii dacice.

a) Resturi ale culturii materiale.

a.1.) Punctul Pârâul Surtelor.

Pe malul din stânga al pârâului s-au descoperit mai multe țevi de teracotă dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1964*, p. 116.

a.2.) Punctul Căprioarele.

În dreapta Pârâului Surtelor, pe o terasă, în locul numit *Poiana din Jos de la Căprioarele*, se descoperă frecvent materiale ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1964*, p. 116; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 158, 160, 189; *Glodariu et alii 1988*, p. 72; *1996b*, p. 74.

a.3.) Punctul Curmătura Văii Rele sau Culmea Vârtoapelor.

Pe drumul dinspre *Curmătura Cetei* spre *Vârtoape* s-au descoperit materiale ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 84; *Florea 1986-1987*, p. 85; *Glodariu et alii 1988*, p. 76.

a.4.) Punctul *Vârtoape*.

În acest punct s-au descoperit urme de locuire dacice.

Bibliografie: *Florea 1986-1987*, p. 85; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 39, 61, 79, 128, 133, 172, 206, 253.

a.5.) Punctul *Cioaca cu Frasini sau Poiana Frasinului*.

În acest punct s-au descoperit urme de locuire dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1953*, p. 188; *Daicoviciu et alii 1973*, p. 84; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 190, 206, 251; *Florea 1986-1987*, p. 85; *Glodariu et alii 1988*, p. 73; *1996b*, p. 75.

a.6.) Punctul *Gerosul*.

În acest punct, pe partea din stânga *Pârâului Gerosu*, la 1 km de *Lunca Grădiștii*, s-au descoperit urme de locuire dacice pe patru terase.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 384; *Daicoviciu H. 1964*, p. 117; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 156, 190, 251; *Florea 1986-1987*, p. 85; *Glodariu et alii 1988*, p. 76-77; *1996b*, p. 79.

a.7.) Punctul *Dealul Cugereanului sau Vârful Alunului*.

Pe coasta nord-estică a acestui deal se află câteva terase una sub alta. Pe acestea s-au descoperit resturi aparținând civilizației dacice clasice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 84; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 190, 251; *Glodariu 1974*, p. 223; *Glodariu et alii 1996b*, p. 75.

a.8.) Punctul *Curmătura Comărniceleului Cetei*.

În acest loc, pe o primă terasă, s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 84; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 208, 253; *Glodariu et alii 1988*, p. 79; *1996b*, p. 82.

a.9.) Punctul *La Arie*.

Coborând de la *Ceata* spre *Prisaca*, spre *Costești*, se ajunge la un loc numit *Fântâna lui Floran*. După circa 300 m spre stânga se ajunge la punctul numit mai sus unde s-au descoperit resturi ceramice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 83; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 188.

a.10.) Punctul *Dosul Dealului*.

Coborând de la *La Arie*, spre *Costești* se ajunge la acest loc unde s-au descoperit resturi arheologice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 83; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 118, 160.

a.11.) Punctul *Cioaca lui Alexandru*.

În acest punct s-au descoperit materiale arheologice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 192; *Glodariu et alii 1988*, p. 75; *1996b*, p. 76.

a.12.) Punctul *Cioaca lui Rârjoi sau Rujoi*.

La câteva sute de metri mai departe de *Cioaca lui Alexandru* s-au descoperit vestigii dacice. Spre casa pădurarului s-au descoperit fragmente dintr-un turn sau o locuință.

Bibliografie: *Glodariu et alii 1988*, p. 74; *1996b*, p. 76.

a.13.) Punctul *La Arsuri*.

La izvoarele *Pârâului Arsurilor* s-au descoperit conducte de teracotă dacice.

Bibliografie: *Glodariu et alii 1988*, p. 74; *1996b*, p. 77.

a.14.) Punctul *Confluența Anineș-Gârbavu*.

În acest punct s-au descoperit terase materiale arheologice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 207, 253; *Glodariu et alii 1988*, p. 78; *1996b*, p. 80.

a.15.) Punctul *Confluența Valea Mică-Valea Anineșului*.

În acest punct s-au descoperit terase materiale arheologice dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 207, 253; *Glodariu et alii 1988*, p. 77; *1996b*, p. 80.

a.16.) Punctul *Culmea (Mucea) Anineșului*.

În acest punct s-au descoperit materiale dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 133.

a.17.) Punctul *Dealul Anineșului*.

În acest punct s-au descoperit turnuri masive dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 125; *Glodariu et alii 1988*, p. 73, 79; *1996b*, p. 82.

b) Terase amenajate pentru locuire.

b.1.) Punctul *Dealul Măgureanului*.

Acesta se ridică pe malul din dreapta *Apei Grădiștii* și pe cel din stânga *Văii Anineșului*, imediat deasupra școlii din *Grădiștea de Munte*. Aici se află două terase amenajate și locuite de daci.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 384; *Daicoviciu H. 1964*, p. 116-117; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 156, 191, 251; *Glodariu et alii 1988*, p. 73; *1996b*, p. 75-76.

b.2.) Punctul *Dealul lui Cocos*.

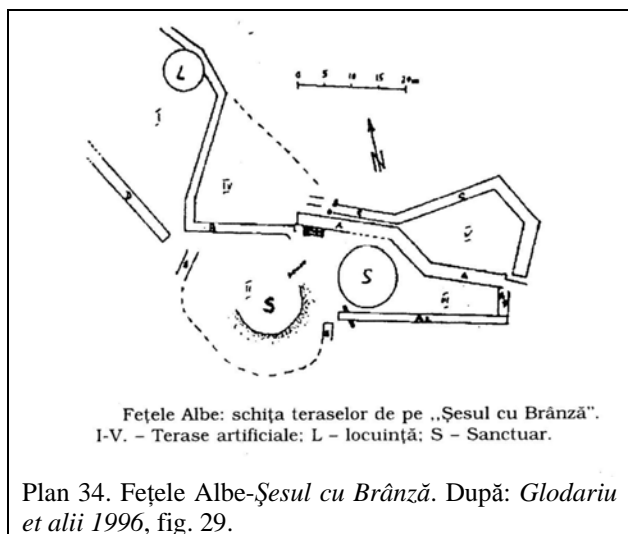
În acest punct, deasupra teraselor de la *Sub Cununi*, la SV de *Cornul Pietrii*, s-au descoperit urme de locuire dacice pe o terasă întinsă.

La baza dealului, în punctul *Groapa*, s-au descoperit conducte de teracotă dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1960*, p. 317; *Daicoviciu H. 1964*, p. 117; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 158, 207, 253; *Ferenczi 1979a*, p. 78;

Florea 1986-1987, p. 85; Glodariu et alii 1988, p. 75; 1996b, p. 77-78.

b.3.) Așezarea civilă de la Fețele Albe, Fața Albă sau Șesul cu Brânză.

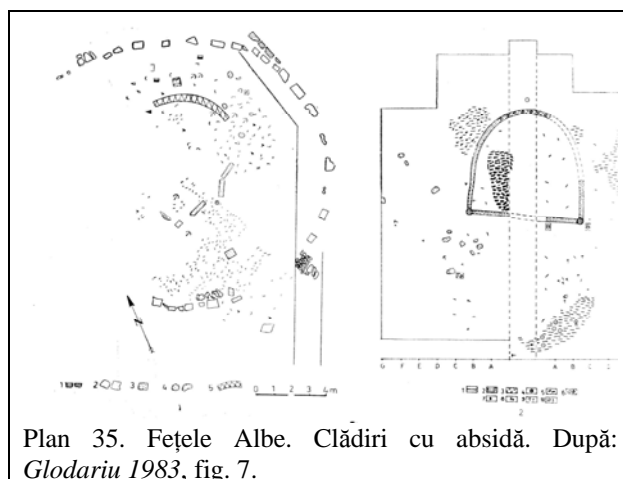

Plan 34. Fețele Albe-Șesul cu Brânză. După: Glodariu et alii 1996, fig. 29.

Aceasta se întinde pe aproximativ 20 de terase (între care și cea de la Șesul de Brânză, cu 5 terase amenajate de mâna omului) sprijinite cu ziduri de piatră realizate în tehnica *murus Dacicus*.

Aici, la Șesul de Brânză, există un sanctuar circular, o locuință circulară, construcții gospodărești și anexe (depozit de cereale), o captare de apă cu bazin și conducte.

Bibliografie: Popescu D. 1966a, p. 715; 1967, p. 362; 1967a, p. 527; 1968, p. 684; 1969, p. 516; 1970, p. 562; 1970a, p. 441; Daicoviciu H. 1971; 1972, p. 12, 44, 49, 151-153, 162, 166, 194, 214, 264-265, 326; Daicoviciu H. et alii 1973; 1989, p. 62, 74, 79, 81, 129, 138, 161, 162, 163, 164-165, 171, 172, 174, 192-193, 229, 230, 231, 249-250, 252, 255; Daicoviciu H. et Glodariu 1969; 1976, p. 77-79; Glodariu 1974, p. 225, 238; 1983, p. 21, 26, 31, 35-36, 39-41, 43, 45, 47-48, 152-153; 1994; Glodariu et alii 1988, p. 79-80; 1996b, p. 82; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 54, 69-70, 80, 114, 120, 149, 153, 155-157, 160-162, 164; Babeș 1971, p. 378; Morintz 1972, p. 339; 1973, p. 377; Ferenczi 1979a, p. 75; Dărăbanț 1979; Floca 1981, p. 13, 15; Antonescu 1984, p. 16, 67; Florea 1986-1987, p. 86, 91; 1987-1988, p. 1098; 1989-1993, p. 35; 1998, p. 149; Bordea et Mitrea 1989, p. 261; Rustoiu 1993a, p. 140; Iaroslavschi 1995; Glodariu et alii 1988, p. 135-147; 1996b, p. 141-153; Gheorghiu 2000, p. 215-217, 218-219; Bodó și Ferencz 2002; *** 1996b, p. 133-134.

Plan 35. Fețele Albe. Clădiri cu absidă. După: Glodariu 1983, fig. 7.

b.4.) Așezarea civilă de la Fața Cetei sau Fața Cetii.

Aceasta este situată la NE de citadela de la Vârful lui Hulpe. Locuirea de aici se află pe aproximativ 40-50 de terase cu locuințe și resturi numeroase de activitate.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1960, p. 317; Daicoviciu H. 1964, p. 119; 1972, p. 43, 151, 153; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 42, 81, 158, 172, 208, 229, 246, 253; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 70; Ferenczi 1979a, p. 75; Florea 1986-1987, p. 86-87; 1987-1988, p. 1097; 1998, p. 149; Glodariu 1983, p. 35-36, 47; 1994; Glodariu et alii 1988, p. 79-80; 1996b, p. 82; Crăciun 2004, p. 129.

b.5.) Punctul Brusturelul.

Sondajele arheologice executate aici nu au dus la nici un rezultat.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959, p. 381; Daicoviciu H. 1964, p. 119; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 156.

b.6.) Punctul Sub Bordul sau Șesurile de Sub Bordul.

Pe acest loc se află mai multe terase locuite în vremea dacilor.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959a, p. 349-350; Daicoviciu H. 1964, p. 119-120; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 157, 206, 253; Glodariu et alii 1988, p. 80; 1996b, p. 83.

b.7.) Punctul Rudele, Dealul Rudelor sau Preluca-Brândușița.

La locul numit Preluca-Brândușița s-au cercetat patru din cele cinci movile existente. La trei dintre obiectivele cercetate s-a putut preciza planul.

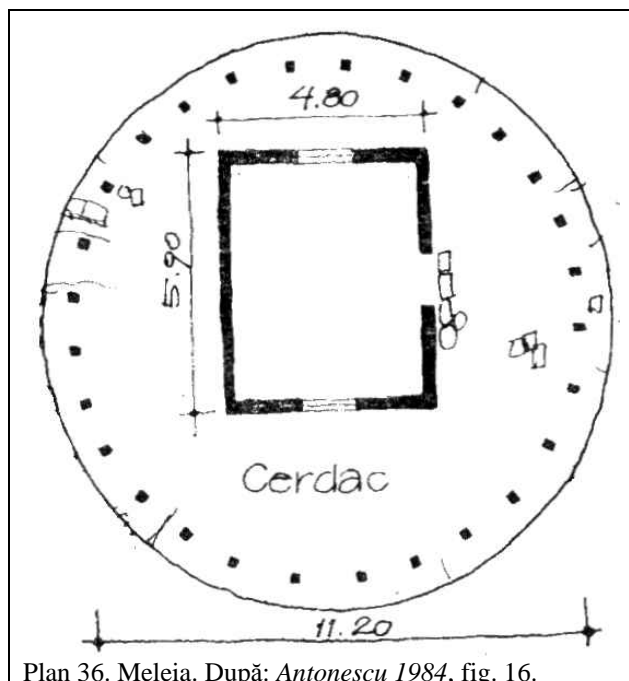
Construcția cercetată în movila trei (Rudele 3) este compusă din trei piese: un coridor exterior de formă ovală, o încăpere ovală și o alta absidată.

La celelalte clădiri de pe Rudele numărul încăperilor este mai mic: două pe Rudele 4 și una pe Rudele 5.

Obiectivele descrise aparțin epocii dacice clasice.

Bibliografie: Pippidi și Dumitrescu 1957, p. 356; Daicoviciu et alii 1959, p. 384, 386-391; 1959a, p. 341-346; Daicoviciu H. 1964, p. 121; 1972, p. 153-155, 157-161, 180; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 61, 155, 156, 157, 171, 172, 211, 213-214, 215, 216, 230, 248, 254, 255; Glodariu 1974, p. 225; 1983, p. 23-24, 152; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 17-19, 48, 91, 112; Antonescu 1984, p. 67; Medeleț 1993, p. 195; 1994, p. 203; Glodariu et alii 1988, p. 34-35, 154; 1996b, p. 162; Bodó 1997.

b.8.) Punctul Meleia.

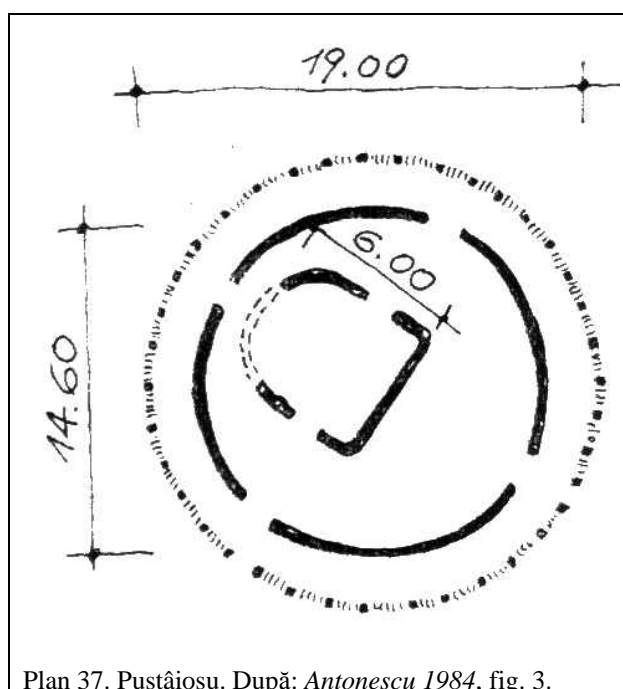
Plan 36. Meleia. După: Antonescu 1984, fig. 16.

Cercetările de aici au vizat trei dintre movilele existente în acest loc.

Așezarea dacică de sub culme este dispusă pe șapte sau opt terase.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1959, p. 383; 1959a, p. 346-349; 1960, p. 308-315; 1962, p. 467-473; Daicoviciu H. 1964, p. 121-122; 1972, p. 153-158, 160-161, 187; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 61, 133, 156, 157, 158-159, 163, 165, 171, 172, 211, 213, 214-216, 230, 248-249, 254, 255; Popescu D. 1959a, p. 148; Babeș 1971, p. 378; Dărăbanț 1979; Glodariu 1974, p. 225-226; 1983, p. 23-24, 31, 152; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 17, 19, 40-41, 46-47, 49-50, 52, 54, 112, 152-153, 163; Glodariu et alii 1988, p. 35, 150-154; 1996b, p. 156-162; Branga 1980, p. 109; Antonescu 1984, p. 41, 67; Florea 1987-1988, p. 1098; 1998, p. 149-150; Medeleț 1993, p. 195; 1994, p. 203; Crăciun 2004, p. 128.

b.9.) Punctul Pustâiosu.

Plan 37. Pustâiosu. După: Antonescu 1984, fig. 3.

Aici s-a cercetat o terasă. Pe aceasta se află o clădire rotundă formată din trei încăperi concentrice. Spre deosebire de clădirea de la Rudele, încăperea centrală are formă rectangulară.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1957, p. 270-276; Daicoviciu H. 1972, p. 162; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 79, 155, 190, 251; Glodariu 1974, p. 213; 1983, p. 99; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 159; Antonescu 1984, p. 16, 41; Florea 1986-1987, p. 85; Glodariu et alii 1988, p. 76; 1996b, p. 78-79; Bodó 1997.

b.10.) Punctul Tâmpu.

Pe terase de pe acest munte s-au descoperit urme dacice asociate cu zgură de fier. La aproximativ 200-250 m ESE de punct se află trei sau patru movile de pământ. Monumentul poate să fie analog celor de la Rudele și Meleia.

Bibliografie: Daicoviciu et alii 1962, p. 474; Daicoviciu H. 1964, p. 122; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 39, 61, 159, 172, 211, 216, 230, 254, 255; Glodariu 1983, p. 23; Glodariu și Iaroslavschi 1979, p. 17-19, 22, 30, 33, 42; Glodariu et alii 1988, p. 34-35; 1996b, p. 162; Iaroslavschi 1995; 1997, p. 21, 50.

b.11.) Punctul Lunca Nastii.

Aici, în fața confluenței Pârâului Prelucilor cu Valea Anineșului, în stânga celei din urmă, se află mai multe terase amenajate și locuite de daci.

Bibliografie: Daicoviciu H. et alii 1989, p. 79, 209, 253; Glodariu et alii 1988, p. 78; 1996b, p. 81.

b.12.) Punctul Dealul Muncelului.

Acesta coboară din Muncel, pe la nord de Fețele Albe, și se termină cu Dealul Măgureanului. Pe el se semnalează mai multe locuiri dacice.

Bibliografie: *Glodariu 1983*, p. 99; *Glodariu et alii 1988*, p. 73; *1996b*, p. 76; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 156, 191, 220, 252.

b.13.) Punctul Dealul Popii.

Pe o ramificație a Dealului Grădiștii, spre Apa Orașului, s-au descoperit vestigii dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 191; *Glodariu et alii 1988*, p. 73-74; *1996b*, p. 76.

b.14.) Punctul Terasa Hârban.

În apropierea de *Sarmizegetusa Regia*, pe *Pârâul Arsurii*, s-a cercetat o locuință dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1953*, p. 189; *1955*, p. 216-219; *Daicoviciu H. 1972*, p. 188; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 154, 192; *Glodariu 1974*, p. 213; *Glodariu et alii 1988*, p. 74; *1996b*, p. 77.

b.15.) Punctul Valea Lui Brad.

Aici s-au descoperit vestigii dacice (o construcție cu două încăperi).

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 162, 190-191, 251; *Glodariu et alii 1988*, p. 148-149; *1996b*, p. 154.

b.15.) Punctul Muchea Tâmpului.

Aici se află patru movile extrem de asemănătoare cu cele de la Meleia și Rudele.

Bibliografie: *Glodariu et alii 1988*, p. 149-150; *1996b*, p. 155-156.

c) Turnuri de veghe și pază.

c.1.) Punctul Lupoia.

În acest punct s-au descoperit urme de locuire dacice (zid, turn ?).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 313, nr. 9; *Rusu M. 1972*, p. 51; *1977*, p. 209; *Daicoviciu et alii 1973*, p. 85; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 69, 160, 189-190, 251; *Florea 1986-1987*, p. 85; *Glodariu et alii 1988*, p. 72-73; *1996b*, p. 75.

c.2.) Punctul Dealul Arieșului.

La vest de *Vârful lui Hulpe*, pe dealul cu numele de mai sus, se află un turn de pază dacic.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 208.

d) Metalurgia dacică.

d.1.) Punctul Biserică.

În spatele bisericii satului s-a descoperit un depozit format din unelte din fier dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1964*, p. 117; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 190, 251; *Glodariu et alii 1996b*, p. 75; *Crăciun 2004*, p. 129.

d.2.) Punctul Valea Largă.

Pe o terasă din apropierea gurii *Văii Larga* s-a descoperit în anul 1960 un mic depozit format din unelte de fier dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1964*, p. 117; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 190, 251; *Glodariu 1974*, p. 238; *Glodariu et alii 1988*, p. 148; *1996b*, p. 154; *Crăciun 2004*, p. 2004.

5. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Comărnicele.

La circa 20 km în linie dreaptă spre SE de *Dealul Grădiștii* se află (Constantin Daicoviciu) două castre romane aflate la 500 m unul de celălalt (300 / 195 m și 300 / 260 m; 5,8 și 7,8 ha).

În izvoarele mai vechi se amintesc 3 castre. Hadrian Daicoviciu amintește un al treilea castru care nu seamănă cu nici unul dintre primele două, confirmând observațiile mai vechi.

Pe coama lată a *Comărniceleului* se află trei castre (unul dublu, foarte puternic, situat chiar pe vârful pleșuv al muntelui – 300 / 195 m și altul la 500 m sud, de 300 / 260 m) (István Ferenczi).

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 382-383; *Daicoviciu H. 1964*, p. 118; *1972*, p. 153, 326; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 119, 135, 136, 147, 156, 172, 216, 217, 218, 219-220, 254; *Ferenczi 1981; 1982-1983*, p. 186-187; *Glodariu și Moga 1989*, p. 178; *Glodariu et alii 1988*, p. 169-170; *1996b*, p. 175-176.

b) Punctul Muncelul.

Circumvalația de pe *Vârful Muncelului* poate fi un castru roman provizoriu. După Hadrian Daicoviciu fortificația poate fi dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 382; *Daicoviciu H. 1964*, p. 117-118; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 134; *Glodariu et alii 1988*, p. 171-172; *1996b*, p. 177-178.

c) Punctul Vârful Negru.

Castrele amintite aici par a fi rezultatul unei confuzii cu cele de la *Comărnicele*.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1962*, p. 474; *Daicoviciu H. 1964*, p. 123; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 159, 217, 254.

6. Mine și cariere.

a) Punctul Dosul Vârtoapelor – Sub Cununi.

Aici este un punct de exploatare a fierului în perioada dacică.

Tot aici, pe una dintre multele terase amenajate artificial, pare a fi funcționat un sanctuar comemorativ roman.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1953*, p. 189; *Ferenczi 1977a*, p. 301; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 17, 22; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 39, 79, 128, 133, 172, 206-207, 253, 255; *Glodariu et alii 1988*, p. 34-35, 75; *1996b*, p. 78; *Iaroslavschi 1997*, p. 21, 50; *Opreanu 1999-2000*, p. 163-164; *Pop 2003*, p. 268, 271.

b) Punctul Bătrâna.

Aici este un punct de exploatare a fierului în perioada dacică.

Bibliografie: *Iaroslavschi 1997*, p. 21, 49-50; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 17-18, 19, 22; *Glodariu et alii 1988*, p. 34-35.

c) Punctul Lupoia.

După unii dintre autorii citați, aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 313, nr. 9; *Rusu M. 1972*, p. 51; 1977, p. 209; *Daicoviciu et alii 1973*, p. 85; *Florea 1986-1987*, p. 85.

7. Vestigii medievale.

a) Aici a funcționat în perioada medievală o biserică din piatră.

Bibliografie: *Rusu 1991a*, p. 130.

8. Descoperiri monetare.**a) Punctul Râpa cu Galbeni.**

Aici s-a descoperit cândva, între 1800 și 1806, un tezaur cu monede de la Lysimach. Tot aici s-a descoperit și un depozit de unelte din fier dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 209; *Glodariu et alii 1988*, p. 79; 1996b, p. 82; *Iaroslavschi și Bozu 2001*.

✠

192. Grid (oraș Călan)¹⁸⁷**1. Descoperiri medievale.****a) Punctul Cături.**

Cu ocazia lucrărilor agricole s-a descoperit o spadă medievală din fier datată în secolul XIII d.Chr.

Bibliografie: *Popa 1972b*.

✠

193. Grind (comuna Lăpugiu de Jos)

✠

194. Grohot (comuna Bulzeștii de Sus)¹⁸⁸**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul La Pod.**

Aici a fost identificată o așezare preistorică atribuită culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 100, nr. 58; *Rișcuța 1995-1996*, p. 273; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 162.

✠

195. Grohotele (comuna Buceș)

✠

196. Groș (municipiul Hunedoara)

✠

197. Groșuri (comuna Blăjeni)

✠

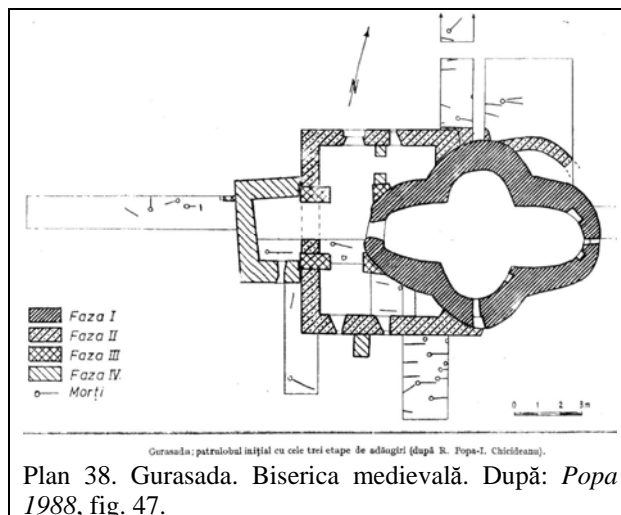
198. Gura Bordului (comuna Lunca Cernii de Jos)

✠

199. Gurasada (comună)¹⁸⁹**1. Vestigii preistorice.**

a) În hotarul localității s-au descoperit materiale litice cioplite, aparținând paleoliticului.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 100, nr. 59.

2. Vestigii medievale.

Gurasada: patrulea inițial cu cele trei etape de adăugiri (după R. Popa-I. Chicideanu).

Plan 38. Gurasada. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 47.

a) În localitate se află o biserică, ctitorie cnezială.

Bibliografie: *Drăguț 1982*, p. 84; *Popa și Chicideanu 1984*; *Barnea Al. 1989*, p. 301; *Rusu A.A. 1999*, p. 270.

✠

¹⁸⁷ Luca 2005a, p. 125.

¹⁸⁸ Luca 2005a, p. 125.

¹⁸⁹ Luca 2005a, p. 125.

H.

200. Hațeg (oraș)¹⁹⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Poiana Porcului*.

În colțul platoului, în locul în care drumul cotește spre rezervație, s-a descoperit un răzuitor pe lamă, realizat dintr-o calcedonie (probabil mezolitic sau neolitic târziu).

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 93; *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 162.

b) Punctul *Stațiunea Fito-Sanitară, Vest*.

Materialele ceramice recoltate de aici aparțin culturii Wietenberg.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1986-1987*, p. 38; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 95.

c) Punctul *Livadă*

La capătul drumului din *Valea Susenilor* s-a descoperit ceramică de epoca bronzului.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Câmpul Mare*.

Așezarea este situată la vest de oraș, pe o terasă înaltă ce mărginește pe dreapta șoseaua care conduce spre localitatea Unirea.

Materialele arheologice aparțin culturii Starčevo-Criș, faza II, epocii timpurii a bronzului, culturii Wietenberg și evului mediu.

Bibliografie: *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 95; *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 97, 98-99; 2002, p. 8-9; *Ciută 2005*, p. 154-155.

b) Punctul *Stațiunea Fito-Sanitară*.

Fragmentele ceramice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni și epocii bronzului.

Din acest punct pleacă, spre punctul *Peco*, un val de aproximativ 1 km lungime. Descoperitorul a recoltat aici multe materiale dacice.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1986-1987*, p. 37-38; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 162; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 95; *Tatu 1994*, p. 201; *Ciugudean 2000*, p. 73; *Luca 2004*, p. 47.

c) Punctul *Grădiștea sau Grădiște*

Aici, pe malul din stânga Râului Mare, la circa 1 km NE de orașul Hațeg, s-au descoperit fragmente ceramice de epoca bronzului, hallstattiene, dacice și medievale timpurii.

În acest punct se află o fortificație de pământ (medievală?).

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Burnaz 1988-1991*; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Kacsó 1999*, p. 114.

d) Pe platoul de vest, la circa 100 m de punctul de mai sus, s-au descoperit fragmente ceramice neolitic târziu, epoca bronzului, cea hallstattiană și medieval timpurie.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 95.

e) Punctul *Martin*.

La SV de platoul cu acest nume, aflat deasupra Hațegului, s-a descoperit ceramică neolitică (Petrești), Latène și o construcție romană. Așezarea supraviețuiește și după părăsirea provinciei Dacia.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 45; *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Nemeș 1995-1996*, p. 345; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 162; *Popa D. 2002*, p. 95.

f) La 300 m de punctul *Martin* s-a descoperit material ceramic neolitic, de epoca bronzului, dacică, romană, post-romană și medieval timpurie.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Boroffka 1994*, p. 95.

g) Punctul *Promontoriu*.

Pe un promontoriu, între cimitir și *Stațiunea Fito-Sanitară*, s-a descoperit ceramică neolitică, Coțofeni și medievală timpurie.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96.

3. Vestigii dacice.

a. Din hotarul localității provine un colan cu capetele-peceti, din bronz, celtic, dar și un coif (secolele IV-III d.Chr.).

Bibliografie: *Ferencz 1997*, p. 36; 1998, p. 218.

4. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, între calea ferată și drumul Hațeg – Subcetate, s-au descoperit urme romane (*villa rustica*).

¹⁹⁰ Luca 2005a, p. 127-130.

Bibliografie: Mitrofan 1974, p. 44; 1974-1975, p. 293; Mărghitan 1974-1975, p. 38; 1987, p. 65; Branga 1980, p. 35, 107; Nemeş 1995-1996, p. 344; Popa D. 2002, p. 95; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

b) Punctul Platou.

La nord de drumul spre Unirea, la ieşirea din Haţeg, se află un cimitir roman.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Roman et Diaconescu 1999-2000, p. 97; 2002, p. 8; Nemeş 1995-1996, p. 344; Popa D. 2002, p. 95.

c) Punctul B-dul T. Vladimirescu.

Aici s-au descoperit urmele unor construcţii romane.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 96.

d) Punctul Grădina Bernard.

Aici s-a descoperit un mozaic roman.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Popa D. 2002, p. 95.

e) Punctul Dealul Viilor

În acest punct din hotarul localităţii, la nord de Ferma IAS, s-a descoperit o villa rustica romană.

Bibliografie: Branga 1980, p. 35, 107; Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Popa D. 2002, p. 95.

f) Pe drumul spre Hunedoara s-au descoperit urmele unui apeduct roman.

Bibliografie: Nemeş 1995-1996, p. 344.

g) De aici provin reliefuri romane.

Bibliografie: Nemeş 1995-1996, p. 344.

5. Vestigii medievale.

a) Punctul Izvorul Putinei.

La est de cimitir, la baza pantei, se află o locuire medievală.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 96.

b) Punctul Răstoacă.

La fosta Stână a CAP s-a descoperit o locuire medievală.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 96; Szöcs 2000, p. 9.

c) Mănăstirea franciscanilor observanţi este ridicată în secolul XIV d.Chr.

Ea este distrusă de turci la începutul secolului XV d.Chr. Mai apoi este refăcută. După 1479 călugării se vor muta lângă Hunedoara.

În anul 1768 franciscanii revin pe un teren nou.

În imediata apropiere a mănăstirii s-a descoperit ceramică de secolul XIII d.Chr.

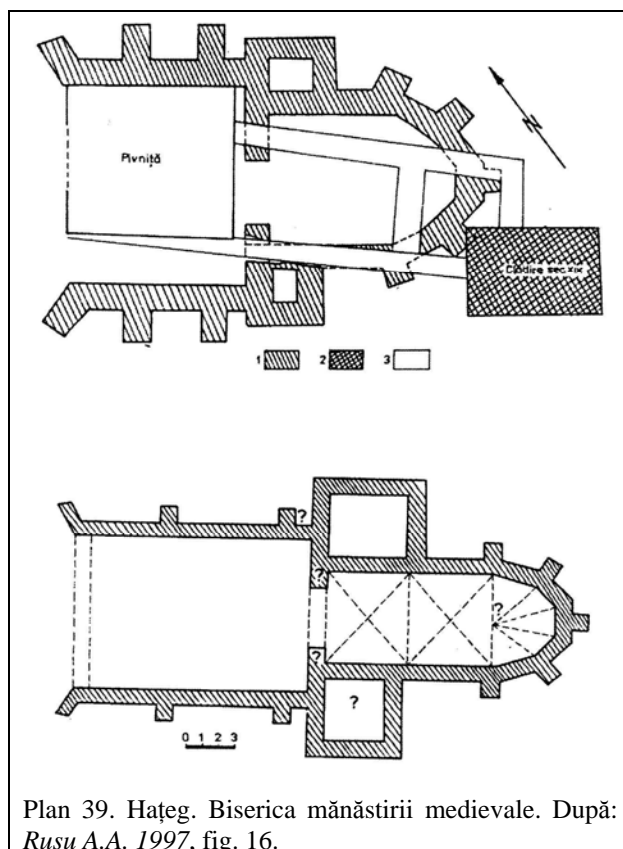
Bibliografie: Popa 1988, p. 71-72; Rusu A.A. et alii 1993; 1997, p. 134-140; 2000, p. 147-148.

d) Biserica catolică de la Haţeg este amintită încă din secolul XIV d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 217-220.

e) Biserica românească veche trebuie să fi funcţionat înainte de secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 220-222.

Plan 39. Haţeg. Biserica mănăstirii medievale. După: Rusu A.A. 1997, fig. 16.

6. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul din localităţii s-a descoperit o monedă de tipul ΚΩΣΩΝ.

Bibliografie: Glodariu 1971, p. 76, 82; 1974, p. 300; Crăciun 1998, p. 65, 72.

b) În anul 1809 s-au descoperit în comitatul Haţeg 10 monede de argint republicane și imperiale dinaintea cuceririi Daciei.

Bibliografie: Mihăilescu-Bârliba 1989-1993, p. 39; Crăciun 1998, p. 72.

c) În anul 1966 s-a descoperit, pe panta dealului din spatele benzinăriei, un tezaur format din 408 monede de secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: Chirilă și Lazin 1971; Palamariu 1984-1985a, p. 255.

□

201. Hărău (comună)¹⁹¹

1. Vestigii preistorice.

a) Depozite de bronzuri.

Depozitul de bronzuri de aici s-a descoperit la o dată și un loc necunoscut (Seria Cincu-Suseni, Ha A₁).

Bibliografie: Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 98.

b) În hotarul localităţii se semnalează o așezare neolitică.

Bibliografie: Roska 1942, p. 104, nr. 13; Kalmar-Maxim 1999, p. 162.

¹⁹¹ Luca 2005a, p. 130.

c) **Punctul Cetatea de Pământ.**

Așezarea fortificată din hotar nu este încadrată precis cronologic și cultural.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 104, nr. 13.

▣

202. Hărțăgani (comuna Băița)¹⁹²

1. Mine și cariere.

a) Punctele Măgura Băii și Dealul Cărbunariilor

În punctele amintite s-au descoperit urme de exploatare aurifere romane, dar și în perioada medievală.

Alte urme romane (de aici provine și o monedă de la Antoninus Pius) se află în jurul galeriei Sfântu Andrei lângă care găsim și un izvor termal.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Wollmann 1996*, p. 132; *Popa D. 2002*, p. 96-97.

b) Mina de aur Hărțăgani.

Mina se află în Munții Metaliferi, bazinul Crișului Alb.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 132; *Boroneanț 2000*, p. 127.

▣

203. Hășdat (municipiul Hunedoara)¹⁹³

1. Descoperiri preistorice.

a) Punctul În Cânepi.

Stațiunea arheologică se află în partea de E a localității Hășdat, pe o terasă ușor înclinată ce este mărginită spre dreapta de un mic pârâu cu debit variabil.

Materiale arheologice sunt din cultura Coțofeni, Wietenberg și Evul Mediu (Muzeul de istorie clujean).

Pe platou s-au descoperit sute de resturi de prelucrare din silex.

Bibliografie: *Boroffka 1994*, p. 48; *Luca 1999a*, p. 7; *2004*, p. 47-48; *Luca et alii 1998*, p. 27; *2004*, p. 55-56; *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 97, 99-100.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-a descoperit o inscripție romană.

Bibliografie: *Alicu et alii 1976*, fig. 9; *Pop 1999-2000*, p. 172.

▣

204. Hășdău (comuna Toplița)

▣

205. Hășăgel (comuna Densuș)¹⁹⁴

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Gostat sau La Gostat.

În hotarul localității, pe malul din stânga pârâului, se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu, fragmente ceramice Tiszapolgár și de epoca bronzului.

Bibliografie: *Lazarovici 1983*, p. 15; *Kalmar et Tatu 1984-1985*, p. 93; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163; *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Luca 1996*, p. 21; *1999b*, p. 14, 16.

b) Punctul Bălți.

Acesta este aflat la confluența dintre văile Galbena și Zeicani. Aici s-au descoperit materiale ceramice din neolitic, epoca bronzului Hallstatt, roman (*villa rustica*) și medieval timpuriu.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163; *Popa 2002*, p. 97; *Pop 2003*, p. 271.

c) Punctul Vatra Satului sau Drumul Peșteniței.

Ceramica descoperită în acest loc, la 500 m de biserică, pe drumul spre Peștenița, poate fi încadrată în epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată. Se amintesc aici și fragmente ceramice neolitice și romane.

Bibliografie: *Kalmar et Tatu 1986-1987*, p. 38; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163; *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Andrișoiu 1992*, p. 122; *Popa D. 2002*, p. 97.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Grădiștioara.

În hotarul localității s-au descoperit urmele romane ale unui castru (120 / 80 m), pe malul din stânga al râului, la est de drum.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Nemeș 1995-1996*, p. 344.

3. Descoperiri monetare.

a) Fără precizări topografice se amintește o tetradrahmă dacică de tip Cherelus.

Bibliografie: *Crăciun 1998*, p. 75-76.

4. Vestigii medievale.

a) Curtea nobiliară era deja construită în secolul XV d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 222.

¹⁹² *Luca 2005a*, p. 130.

¹⁹³ *Luca 2005a*, p. 130-131.

¹⁹⁴ *Luca 2005a*, p. 131-132.

❏

206. Herepea (comuna Vețel)

❏

207. Hobița (comuna Pui)¹⁹⁵**1. Vestigii de epocă romană.****a) Punctul Dealul Hobenilor.**

În arealul localității, la 200 m nord de sat, pe malul din dreapta *Pârâului Hobița*, s-a cercetat o *villa rustica*.

Bibliografie: *Floca 1972*, p. 17-18; *Mitrofan 1973*, p. 142-144; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; 1987, p. 61, 63; 1997-1998, p. 324; *Glodariu 1977*, p. 968; *Branga 1980*, p. 35; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 96; *Popa D. 2002*, p. 98-99; *Pop 2003*, p. 267; 2004, p. 311.

b) De aici provine un relief de marmură reprezentându-l pe Hercule (Muzeul de istorie din Deva).

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 345.

❏

208. Hobița-Grădiște (comuna Sarmizegetusa)¹⁹⁶**1. Vestigii de epocă romană.****a) Punctul Dealul Hobenilor.**

Monumentul de arhitectură (*villa rustica* – poate că aceeași cu cea de mai sus) romană este situat pe malul din stânga *Pârâului Hobița*. Complexul de locuire este alcătuit din 5 clădiri.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 107, nr. 41; *Floca 1937*; *Mitrofan 1974-1975*, p. 291-292; *Nemeș 1995-1996*, p. 345.

b) La cimitir s-au descoperit fragmente de inscripții și o parte dint-un apeduct roman.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 345.

c) Punctul Dealul Sucionilor

Aici s-a descoperit o cărămidărie romană.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 345.

❏

209. Holdea (comuna Lăpugiu de Jos)

❏

210. Homorod (comuna Geoagiu)¹⁹⁷**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Sandberg.**

¹⁹⁵ *Luca 2005a*, p. 132.

¹⁹⁶ *Luca 2005a*, p. 132-133.

¹⁹⁷ *Luca 2005a*, p. 133.

Pe pantele vestice ale dealului s-a descoperit o locuire aparținând culturii Petrești.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 163; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163.

❏

211. Hondol (comuna Certeju de Sus)¹⁹⁸**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Găunoasa.**

Aici s-a descoperit o așezare a culturii Turdaș și Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 109, nr. 61; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163.

2. Mine și cariere.**a) Punctul Coranda.**

În hotarul localității s-au descoperit urmele unor exploatări romane de aur. Și în perioada medievală a continuat exploatarea de acest tip.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Wollmann 1996*, p. 131; *Popa D. 2002*, p. 99.

b) Mina Hondol.

Mina se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului, *Valea Geoagiului*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

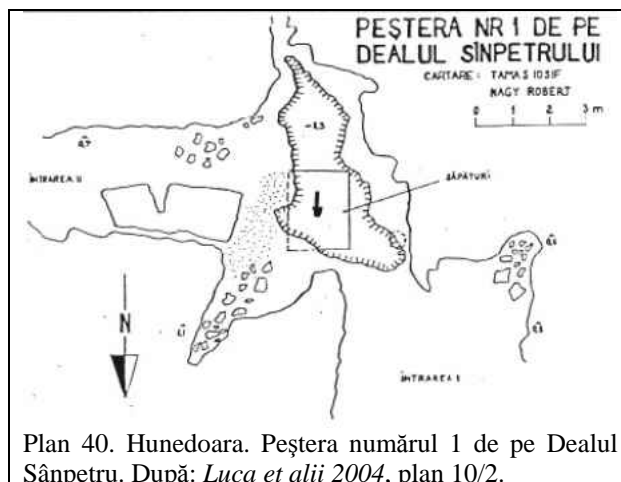
Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 131; *Boroneanț 2000*, p. 128.

2. Vestigii medievale.

a) Mănăstirea ortodoxă de aici a funcționat anterior anului 1783.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 149.

❏

212. Hunedoara (municipiu)¹⁹⁹

Plan 40. Hunedoara. Peștera numărul 1 de pe Dealul Sâmpetru. După: *Luca et alii 2004*, plan 10/2.

¹⁹⁸ *Luca 2005a*, p. 133.

¹⁹⁹ *Luca 2005a*, p. 134-139.

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Nr. 1.

În această peșteră s-a locuit în timpul culturii Coțofeni.

Bibliografie: Luca 2004, p. 41; Luca et alii 2004, p. 36; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

b) Peștera Nr. 2.

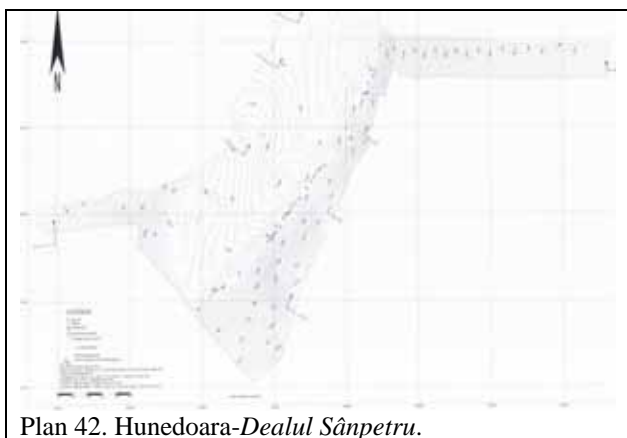
Plan 41. Hunedoara. Peștera numărul 2 de pe Dealul Sânpetru. După: Luca et alii 2004, plan 10/3.

În această peșteră s-a locuit în timpul culturii Coțofeni.

Bibliografie: Luca 2004, p. 41; Luca et alii 2004, p. 36; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a.1.) Punctul Dealul Sânpetru.

Plan 42. Hunedoara-Dealul Sânpetru.

Pe coama dealului se află o fortificație de pământ, alungită, greu de datat. După unele păreri ea ar data din perioada de cumpănă dintre milenii I și II d.Chr. Ea ar fi funcționat până la invazia tătaromongolă din 1241.

Materialele ceramice cele mai numeroase aparțin culturilor Coțofeni, Wietenberg și Basarabi.

Aici au fost descoperite și urme dacice de secol I î.Chr. ca și urme romane.

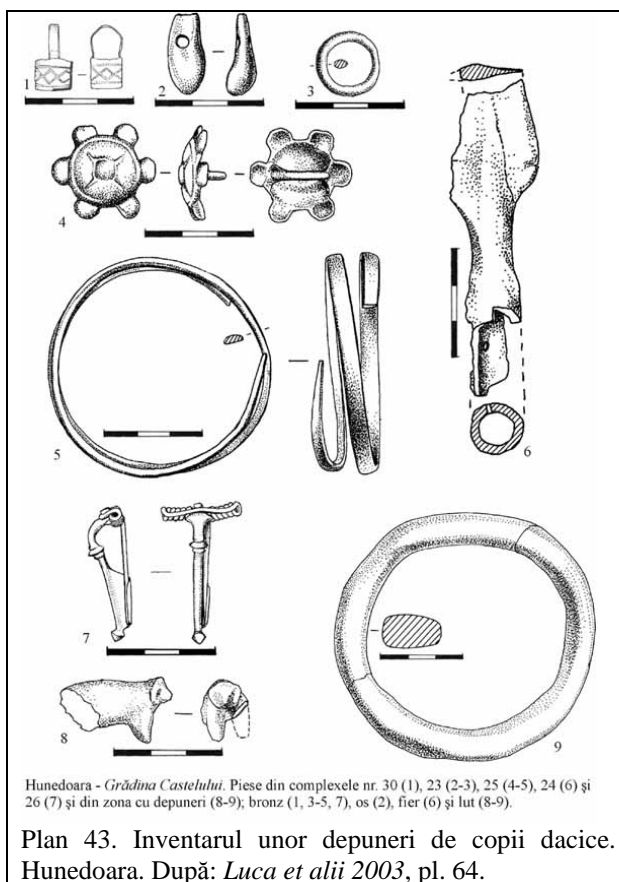
Cu ocazia îngropării unor conducte și construirii bazinului de apă s-au descoperit materiale arheologice din epoca bronzului (cultura Wietenberg), Hallstattului timpuriu și mijlociu, epocii dacice și romane.

Bibliografie: Roska 1942, p. 296, nr. 6; Daicoviciu H. 1972, p. 50, 143, 168; Anghel 1974-1975, p. 365; Rusu 1974-1975, p. 351; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1979, p. 24; 1985, p. 12; 1992, p. 122; Kalmar 1984, p. 393; Popa 1988, p. 58; Rusu et Pescaru 1995, p. 12; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 204; Luca 1999a, p. 13; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 32; 2004, p. 57-58; Ciugudean 2000, p. 73; Popa D. 2002, p. 101; Ursuțiu 2002, p. 90; Sârbu et alii 2005a.

a.2.) Punctul Creasta din fața turnului Neboisa.

Cercetările ultimilor ani au dus la descoperirea unor locuri și depuneri rituale databile în mai multe epoci istorice: paleolitic, eneolitic (materiale ceramice răzlețe Tiszapolgár), epoca bronzului (materiale ceramice Wietenberg), epoca fierului (depuneri rituale și resturi de complexe arheologice Basarabi), dacice (depuneri rituale de secolele II-I î.Chr. și I d.Chr.) și medievale.

Bibliografie: Lazarovici 1983, p. 15; Luca et alii 2003; 2004b; Sârbu et alii 2005; Cercetări arheologice inedite.

Hunedoara - Grădina Castelului. Piese din complexele nr. 30 (1), 23 (2-3), 25 (4-5), 24 (6) și 26 (7) și din zona cu depuneri (8-9); bronz (1, 3-5, 7), os (2), fier (6) și lut (8-9).

Plan 43. Inventarul unor depuneri de copii dacice. Hunedoara. După: Luca et alii 2003, pl. 64.

a.3.) Punctul Grădina Castelului.

Terasa din acest punct înconjoară în partea de SE Dealul Sânpetru.

Locuirea de aici aparține epocilor Starčevo-Criș, Petrești, Wietenberg, Basarabi, epocii dacice și medievale.

S-a descoperit și un val de pământ datat în vremea culturii Basarabi.

Tot aici s-au efectuat înmormântări în perioada culturii Basarabi și în cea medievală târzie.

Bibliografie: Andrițoiu 1985, p. 12; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 122; Boroffka 1994, p. 48; Luca 1999a; 1999b, p. 8; 2003, p. 69-75; 2003c, p. 73-79; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 33-34; 1998a, p. 30; 2000a; 2001; 2002; 2004, p. 57; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Kacsó 1999, p. 114; Ciugudean 2000, p. 73; Roman și Diaconescu 2002; Purece et alii 2002; Drașovean 2002; 2002a, p. 43 și urm.; Drașovean și Mariș 1998, p. 96; Ursuțiu 2002, p. 90; Sârbu 2004, p. 736-737; El Susi 2004.

a.4.) Punctul Biserica Reformată sau Cimitirul Reformat.

Punctul este situat către botul terasei înalte din dreapta Pârâului Zlaști, în apropierea confluenței acestuia cu râul Cerna.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Starčevo-Criș, Turdaș (?), Petrești cu elemente Vinča C, Coțofeni, Wietenberg, Hallstattului timpuriu, Basarabi, epocii dacice, romane și medievale.

Bibliografie: Andrițoiu 1978, p. 66; 1979, p. 24; 1986-1987, p. 47, 51; 1988-1991, p. 26, 30; 1992, p. 122; Drașovean 1981, p. 35; 1986-1987; 1996, p. 269, 276-277; 2002; 2002a, p. 43 și urm.; Lazarovici 1987, p. 37; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/55; Vasiliev 1992, p. 20; Rotea 1994, p. 39 și urm.; Boroffka 1994, p. 48, 95; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 204; Luca 1996, p. 21; 1999a, p. 13-14; 1999b, p. 8; 2003, p. 69-75; 2003c, p. 73-79; 2004, p. 48-49; Luca et alii 1998, p. 32-33; 2004, p. 56-57; Kalmar-Maxim 1999, p. 163; Kacsó 1999, p. 114; Ciugudean 2000, p. 73.

a.5.) Lângă Castelul Corvinilor se află urme de construcții romane (?).

Bibliografie: Popa D. 2002, p. 100; Drașovean 2002, p. 59.

a.6.) Castelul Corvinilor.

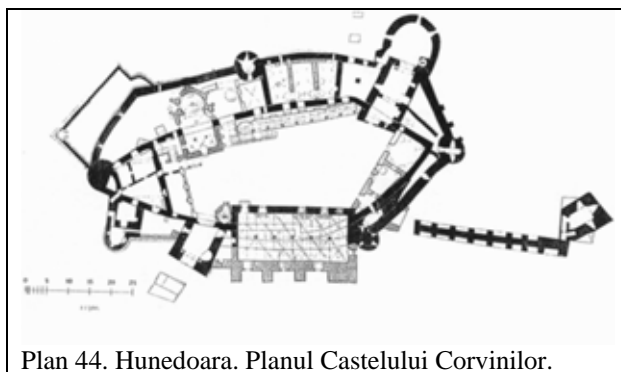
Castelul este construit în partea de sud a orașului, pe un pînten stîncos, în apropierea confluenței dintre râul Cerna și Pârâul Zlaști.

Prima fază a castelului se poate data la începutul secolului al XIV-lea (gotic timpuriu) d.Chr., când aici funcționa o cetate.

O dată cu secolul al XV-lea d.Chr. începe perioada glorioasă a castelului sub Ioan de Hunedoara.

Forma actuală a castelului rezultă din restaurările ultimului veac și jumătate, aspectul său fiind unul eterogen.

Din loc în loc se observă și pietre fasonate în stilul celor folosite pentru construirea cetăților dacice, fapt ce ne face să gândim la existența unei cetăți dacice de secol I d.Chr. în zona Hunedoarei sau a castelului.

Plan 44. Hunedoara. Planul Castelului Corvinilor.

Bibliografie: Anghel 1974-1975; 1986, p. 124-134; Lazăr I. 1974-1975; 1988-1991; Rusu A.A. 1980, p. 187, 193; 1996, p. 125; 1988, p. 215-216; Marcu și Petrov 1993; Roman 2001; Purece et alii 2002; Roman și Diaconescu 2003; 2004b; Roman et alii 2004; 2005; Purece et alii 2004.

b) Punctul Biserica Sfântul Nicolae.

Aceasta se află în fața Bisericii Reformate, peste râul Cerna.

Materialele arheologice preistorice aparțin unui aspect timpuriu al culturii Vinča.

Materialele medievale se datează din secolul XV d.Chr.

Bibliografie: Pinter și Țiplic 1998; Luca 1999b, p. 8, 9; 2004, p. 49; Luca et alii 1998, p. 34; 2001b, p. 4; 2004, p. 58.

c) Punctul Chizid, Strada Rotarilor.

Aici s-a descoperit, pe lângă ceramică preistorică aparținând perioadei hallstattiene, și un mormânt de luptător din perioada medievală târzie.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 15; 2004, p. 50; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 58; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 101.

d) Punctul Strada Elisabeta Mărgineanu.

Cu ocazia săpării unui șanț pentru îngroparea unor conducte de gaz metan s-au descoperit materiale ceramice Starčevo-Criș IIIB, hallstattiene și epocii moderne.

Bibliografie: Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 101; 2002, p. 9-10; Luca 2004, p. 50; Luca et alii 2004, p. 58.

c) Punctul Buituri.

c.1.) La locul numit Fântâna lui Ioan se află un punct fosilifer.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 16; Luca et alii 1998, p. 34.

c.2.) Pe terasa înaltă a râului Cerna s-a descoperit o așezare neolitică, una de epoca bronzului și o alta medievală.

Bibliografie: Floca 1972, p. 13; Luca 1999a, p. 16; 2004, p. 50; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 59; Luca și Roman 1999, p. 6; Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 97, 100-101.

c.3.) Cercetările de suprafață au dus la descoperirea unor piese musteriene.

Bibliografie: Ploșor 1935-1936, p. 43, 50, 66; Jungbert 1978, p. 8-9; Luca et alii 1998, p. 34; 2004, p. 58-59; Păunescu 2001, p. 225.

c.4.) Într-o carieră de nisip s-a descoperit un depozit de bronzuri și un lanț de aur (Ha B₁).

Bibliografie: Andrițoiu 1972; Luca 1999a, p. 16; Luca et alii 1998, p. 34-35; 2004, p. 59.

3. Vestigii preistorice.

a) Punctul Judecătorie sau Biserica Catolică.

Așezarea neolitică de aici poate fi legată de faza târzie a culturii Turdaș. Ea se găsește plasată în partea central-estică a orașului, pe strada Revoluției.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 15-16; 2004, p. 49; Luca et alii 2004, p. 58; Luca și Roman 1999; Roman și Diaconescu 2003a.

b) Punctul Judecătoria Veche.

Materialele ceramice descoperite în acest punct arată existența unei așezări neolitice.

Bibliografie: Luca et alii 1998, p. 34.

c) În localitate este semnalată o așezare Tiszapolgár.

Bibliografie: Kalmar-Maxim 1999, p. 163.

d) Punctul Gara CFR.

În acest punct s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Andrițoiu 1978a, p. 68.

e) Punctul Valea Seacă.

De aici provin materiale cioplite paleolitice.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

4. Vestigii dacice.

a) De pe teritoriul de SV al orașului provine o toartă de bronz greco-italică, ornamentată cu motive animaliere, datând din a doua vârstă a fierului.

Bibliografie: Rusu 1974-1975, p. 351; Rusu și Pescaru 1995, p. 12.

b) De pe teritoriul orașului provine o brățară dacică de argint.

Bibliografie: Rusu 1974-1975, p. 351; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/55; Rusu și Pescaru 1995, p. 12; Luca et alii 1998, p. 35; Crăciun 1999, p. 91.

5. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Triaj.

La ieșirea spre Simeria s-a descoperit un altar funerar și resturi de sarcofage de cărămidă romane.

Tot aici se află și așezarea romană, precum și un post militar de pază.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 38; Luca 1999a, p. 16; Luca et alii 1998, p. 35; Popa D. 2002, p. 100-101.

6. Vestigii prefeudale.

a) Din localitate provin o pereche de cercei poliedrici din aur databili în secolul V d.Chr.

Bibliografie: *** 1996b, p. 243.

b) Punctul Dealul Comorilor.

Pe acest deal, aflat către Răcăștia, s-a cercetat o necropolă de secolele XI-XII d.Chr.

Bibliografie: Popa 1988, p. 53-55.

7. Vestigii medievale.

a) În Buituri a funcționat o mănăstire. Inițial construită pentru augustinii, din anul 1470 ea este franciscană observantă.

După perioade îndelungate de desființare și reînființare, mănăstirea este renăscută o dată cu anul 1990 cu hramul Sfintei Fecioare.

Bibliografie: Rusu A.A. et alii 2000, p. 149-150.

b) Punctul Dealul cu Comori.

Cimitirul medieval timpuriu se află la NV de municipiul Hunedoara (114 morminte).

Acesta se încadrează în secolul XI d.Chr.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 18; Luca et alii 1998, p. 36; Dragotă și Țiplic 2000, p. 126.

c) Mănăstirea ortodoxă a funcționat cu siguranță înainte de 1765.

Bibliografie: Rusu A.A. et alii 2000, p. 150.

d) Punctul Strada Toamnei 12-13 bis.

Cu ocazia unor lucrări edilitare s-au descoperit materiale ceramice medievale.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

8. Descoperiri monetare.

- pe râul Strei s-au descoperit monede de tip ΚΩΣΩΝ și Lysimach;

- în anul 1810 s-au descoperit, în județul Hunedoara, 57 monede de argint republicane și 85 de monede imperiale;

- aici s-au descoperit întâmplător, în anul 1911, 42 denari republicani romani, unul de la Vespasian și o tetradrahmă a Macedoniei Prima;

- un tezaur dacic se descoperă în arealul localității în anul 1905. Acesta era format din 1138 de monede (Muzeul de istorie clujean);

- o monedă bizantină este descoperită în anul 1911, în cimitirul de pe Dealul Comorilor;

- în inventarele Muzeul din Deva există 998 monede medievale provenind din hotarul Hunedoarei.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 296, nr. 6; *Winkler* 1958, p. 403-404; 1970, p. 103; *Glodariu* 1971, p. 74, 76, 80, 82; 1974, p. 257, 260, 271, 300; 1974-1975, fig. 4, 44, 103; *Rusu* 1974-1975, p. 351; *Lupu* 1975, n. 28-29; *Mihăilescu-Bârliba* 1989-1993, p. 39; *Rusu și Pescaru* 1995, p. 12; *Palamariu* 1995; 1992-1994, p. 197; *Luca* 1999a, p. 17-18; *Luca et alii* 1998, p. 35; *Crăciun* 1998, p. 63, 72; *** 1996b, p. 243; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

9. Județul Hunedoara. Fără alte precizări.

a) Vestigii preistorice.

a.1.) Un **depozit de bronzuri** al seriei Cincu-Suseni (Ha A₁) s-a descoperit pe teritoriul județului (*Hunedoara I*).

Bibliografie: *Petrescu-Dîmbovița* 1977, p. 98.

a.2.) De pe teritoriul județului provine un **depozit de bronzuri** din seria Sângeorgiul de Pădure-Fizeșul Gherlii (Ha B₂; *Hunedoara II*).

Bibliografie: *Rusu M.* 1963, p. 208, 209; *Petrescu-Dîmbovița* 1977, p. 143.

b) Vestigii dacice.

b.1.) Pe teritoriul județului s-au descoperit trei *torquesuri* dacice din argint.

Bibliografie: *Crăciun* 1999, p. 91.

□

I.

213. Ilia (comună)²⁰⁰

1. Vestigii preistorice.

a) În localitate s-a descoperit un buzdugan din piatră.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 162; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 164.

b) Tot din hotarul localității provine material litic cioplit.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 162, nr. 95.

2. Vestigii medievale.

a) Punctul *Conacul Bethlen*

Săpăturile arheologice efectuate aici au dus la constatarea că această clădire a funcționat cu începere din secolul al XV-lea d.Chr.

Bibliografie: *Pinter și Țiplic 2003*.

b) În secolul XVIII d.Chr. a funcționat aici o rezidență franciscană.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 154.

▣

214. Iscroni (oraș Aninoasa)²⁰¹

1. Mine și cariere.

a) Pe teritoriul localității s-au descoperit urme romane, dar și medievale, ale spălării aurului.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu M. 1977*, p. 208; *Popa D. 2002*, p. 105.

b) Mina de aur Iscroni.

Mina se află în Munții Vulcan, *Valea Jiului*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 128.

▣

215. Izvoarele (comuna Teliucu Inferior)²⁰²

1. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit o monedă dacică.

Bibliografie: *Glodariu 1976*, p. 80, 82; *1974-1975*, fig. 4, 45.

▣

²⁰⁰ *Luca 2005a*, p. 140.

²⁰¹ *Luca 2005a*, p. 140.

²⁰² *Luca 2005a*, p. 140.

J.

216. Jeledinți (comuna Mărtinești)²⁰³

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte preistorice realizate din aur.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199.

b) Din hotar provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).

Bibliografie: *Rusu M. 1963*, p. 207.

2. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

b) Punctul Măgura.

De aici provin materiale ceramice aparținând culturii Wietenberg, dar și dacice (și o piesă din aur).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 147, nr. 37; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 53, 55; *Boroffka 1994*, p. 50.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Tihuța.

Pe teritoriul localității, la 2 km SV de sat, în dreapta drumului ce duce spre Măgura, s-au descoperit urme dacice și romane. Urmele romane aparțin unei *villa rustica*.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Andrișoiu 1979*, p. 24-25; *Popa 2002*, p. 106.

4. Descoperiri monetare.

a) În anul 1913 s-a descoperit un tezaur monetar format din 58 monede romane din argint.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 117, nr. 37; *Glodariu 1974*, p. 284; *Palamariu 1992-1994*, p. 197; *Popa D. 2002*, p. 106; *** *1996b*, p. 289.

▣

217. Jiu-Paroșeni (orașul Vulcan)

▣

218. Jieț (oraș Petrița)²⁰⁴

1. Descoperiri monetare.

a) Punctul Popi.

Pe teritoriul localității s-au descoperit monede romane.

Bibliografie: *Lazin 1970*, p. 335-344; *Poporogu 1972*, p. 228; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Popa D. 2002*, p. 107.

▣

219. Josani (comuna Peștișu Mic)²⁰⁵

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Jumătăți sau În Șes.

Stațiunea preistorică se află pe o terasă joasă, în partea din stânga Pârâului Petac, spre Nandru.

Artefactele aparțin primei vârste a fierului, Ha B.

Bibliografie: *Kalmar-Maxim 1999*, p. 165; *Luca 1999a*, p. 2; *2004*, p. 50; *Luca et alii 2004*, p. 59; *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 97, 101.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul La Cărămizi.

Între Josani și Nandru, pe latura din dreapta pârâului, s-au descoperit materiale romane și inscripții.

Bibliografie: *Gooss 1877-1878*, p. 612-613; *Rusu 1974-1975*, p. 351; *Rusu și Pescaru 1995*, p. 13; *Luca 1999a*, p. 2-3; *Luca et alii 1998*, p. 23.

▣

²⁰³ *Luca 2005a*, p. 141.

²⁰⁴ *Luca 2005a*, p. 141-142.

²⁰⁵ *Luca 2005a*, p. 142.

L.

220. Lăpugiu de Jos (comună)²⁰⁶

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte din aur preistoric.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 20, nr. 60; *Popescu D. 1956*, p. 199; *Luca 2004*, p. 50; *Luca et alii 2004*, p. 59.

☒

221. Lăpugiu de Sus (comuna Lăpugiu de Jos)

☒

222. Lăpușnic (comuna Dobra)²⁰⁷

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38.

2. Descoperiri monetare.

a) Tezaurul monetar descoperit în anul 1963 pe teritoriul localității, alcătuit din piese de argint păstrate într-un vas din lut, este datat în secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: *Anghel 1966*; *Palamariu 1984-1985a*, p. 255.

☒

223. Lăsău (comuna Lăpugiu de Jos)

☒

224. Leauț (comuna Tomești)

☒

225. Lelese (comună)

☒

226. Leșnic (comuna Vețel)²⁰⁸

1. Vestigii preistorice.

a) Materialele arheologice descoperite în hotarul localității într-un loc neprecizat aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 146, nr. 22; *Roman 1976*, p. 82; *Andrișoiu 1978a*, p. 68; *Ciugudean 2000*, p. 74; *Luca 2004*, p. 51.

b) Pe o terasă aflată la est de râul Mureș, la sud de localitate, a fost identificată o locuire aparținând culturii Starčevo-Criș.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 146; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 166.

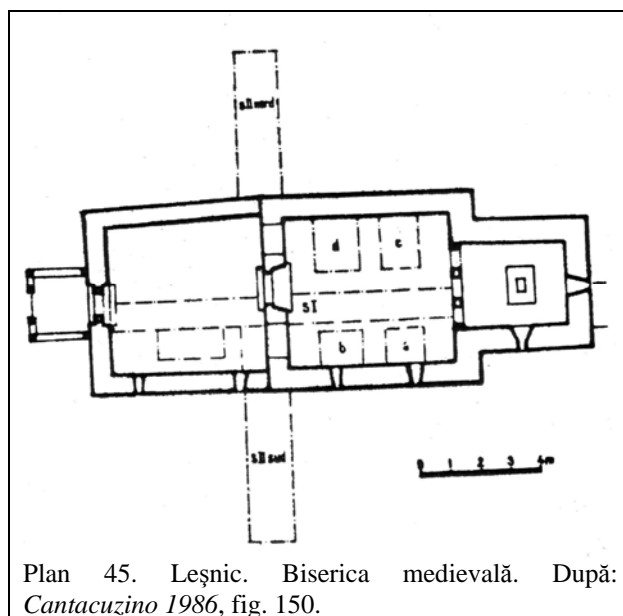
c) Din hotarul localității provin și câteva brățări din bronz.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 146, nr. 22.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, la marginea sa de vest a acesteia, s-au descoperit urme romane în secolul XIX d.Chr. Ruinele aparțin unei construcții de tip *villa rustica*.

Bibliografie: *Mitrofan 1974*, p. 45; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Branga 1980*, p. 35, 108; *Popa D. 2002*, p. 110; **** 2000*, p. 69; *IDR, III, 3*, p. 54-55.

Plan 45. Leșnic. Biserica medievală. După: *Cantacuzino 1986*, fig. 150.

3. Perioadă prefeudală.

a) Aici sunt amintite descoperiri izolate de secolele VI-VIII d.Chr.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 207.

²⁰⁶ *Luca 2005a*, p. 143.

²⁰⁷ *Luca 2005a*, p. 143.

²⁰⁸ *Luca 2005a*, p. 143-144.

4. Descoperiri medievale.

a) Vechea ctitorie cnezială a fost construită în secolele XIV-XV și are un plan simplu de tip sală.

Bibliografie: *Cantacuzino 1986*; *** 1996, p. 66.

5. Mine și cariere.

În perimetrul localității s-ar fi exploatat silexul în preistorie.

Bibliografie: *Comșa 1971*, p. 17.

▣

227. Livada (comuna Tomești)

▣

228. Livadia (comuna Baru)²⁰⁹**1. Vestigii preistorice.**

a) Dintr-un loc neprecizat aflat în hotarul localității provine un topor din piatră șlefuită.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 178, nr. 191; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Nemeș 1988-1991*, p. 38.

2. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul Livezea.**

În hotarul localității, la 500 m vest de ferma fostului CAP, pe malul din stânga *Văii Lupului*, s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97; *Nemeș 1995-1996*, p. 345; *Popa 2002*, p. 111.

b) Pe teritoriul localității, într-un loc neprecizat, s-au descoperit urme romane consistente.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 345; *Popa 2002*, p. 110.

3. Vestigii medievale.

a) În secolul XVII d.Chr. aici au funcționat două biserici din lemn.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 223-224.

▣

229. Livezi (comuna Unirea)²¹⁰**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Cetățuie.**

La 4 km NV de localitate, spre *Mănăstirea Prislop*, au fost descoperite fragmente ceramice și chirpici din epoca neolitică.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 166.

b) În hotarul localității Găuricea s-au descoperit două topoare cu disc și spin din epoca bronzului (Muzeul de istorie clujean).

Bibliografie: Informație Lazăr Mircea Dan.

2. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul Găuricea.**

În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice consistente de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Branga 1980*, p. 107; *Nemeș 1995-1996*, p. 345; *Popa D. 2002*, p. 111.

▣

230. Ludeștii de Jos (comuna Orăștioara de Sus)²¹¹**1. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.****a) Punctul Piscul Cetățeaua sau Piscul Cetățelei.**

Aici se găsesc fragmente ceramice Wietenberg, dar și dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1954*, p. 154; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 177, 250; *Andrițoiu 1992*, p. 123; *Boroffka 1994*, p. 54.

2. Vestigii dacice.**a) Punctul Vadu Rău.**

De aici provin două fragmente de teracotă dacice.

Bibliografie: *Florea 1986-1987*, p. 82; *Daicoviciu H. 1972*, p. 195; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 78, 80, 177, 240; *Glodariu et alii 1988*, p. 46; *1996b*, p. 47.

3. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul comunei (Muzeul de istorie clujean) s-a descoperit, după mijlocul secolului XIX, o ștanță monetară, copie fidelă a reversului unui denar roman republican.

Bibliografie: *Stoicovici și Winkler 1971*, p. 478-479; *Glodariu 1974*, p. 299; *Lupu 1975*, p. 68; *Daicoviciu H. et Glodariu 1976*, p. 73; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 80; *Florea 1986-1987*, p. 82; *Protase 1991*, p. 55; *Medeleț 1993*, p. 196; *1994*, p. 204; *Glodariu et alii 1996b*, p. 47; *Crăciun 1998*, p. 65, 72; *Iaroslavschi 2001*, p. 18; *** *1996b*, p. 333; pentru materialele din MNIT: Lazăr Mircea Dan.

▣

231. Ludeștii de Sus (comuna Orăștioara de Sus)²¹²**1. Vestigii dacice.****a) Punctul Gorgan.**

La NE de sat s-a semnalat existența unei așezări dacice. Afirmația nu a putut fi confirmată.

²⁰⁹ Luca 2005a, p. 144-145.

²¹⁰ Luca 2005a, p. 145.

²¹¹ Luca 2005a, p. 145-146.

²¹² Luca 2005a, p. 146.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 385;
Daicoviciu H. 1964, p. 113.

b) Punctul Zăvoaie.

Aici s-a descoperit ceramică dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1973, p. 81;
Daicoviciu H. et alii 1989, p. 160, 177, 250;
Florea 1986-1987, p. 82.

□

232. Lunca (comuna Baia de Criș)

□

233. Lunca (comuna Băița)²¹³

1. Vestigii preistorice.

a) Cu ocazia construirii unei case s-a descoperit un topor de andezit al culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu* 1978a, p. 68; 1979, p. 25.

□

234. Lunca Cernii de Jos (comună)²¹⁴

1. Vestigii preistorice.

a) De aici provine un topor de piatră șlefuită.

Bibliografie: *Andrițoiu* 1978a, p. 68.

□

235. Lunca Cernii de Sus (comuna Lunca Cernii de Jos)

□

236. Luncani (comuna Boșorod)²¹⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Luncani.

Peștera se află în *Munții Sebeșului*, carstul Ponorici-Luncani.

Aici s-au descoperit materiale arheologice paleolitice (musteriene și aurignaciene).

Bibliografie: *Boroneanț* 2000, p. 73.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

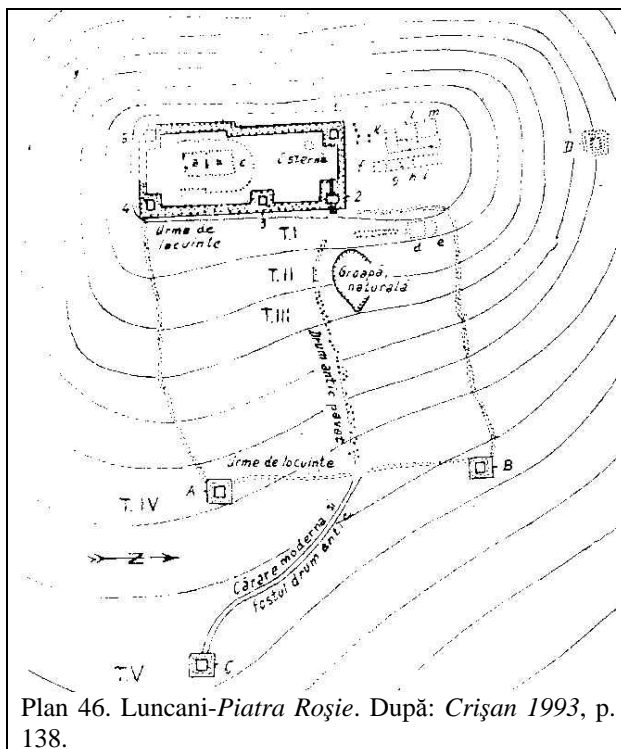
a) Complexul de fortificații și așezări civile de la *Piatra Roșie*.

a.1.) Cetatea dacică.

Săpăturile efectuate de C. Daicoviciu au pus în evidență existența a trei faze de construcție. Prima cuprinde incinta din blocuri de calcar, marea clădire din interiorul ei, sanctuarul patruleter cu

baze de coloane și turnurile izolate de pază. A doua cuprinde două clădiri din partea nordică a platoului care au desființat sanctuarul. Fazei a treia îi aparține marea incintă din stâncă legată cu pământ de pe coasta răsăriteană a dealului.

Aici, în interiorul fortificației, s-a descoperit o fibulă de argint și o lampă de bronz de factură elenistică.

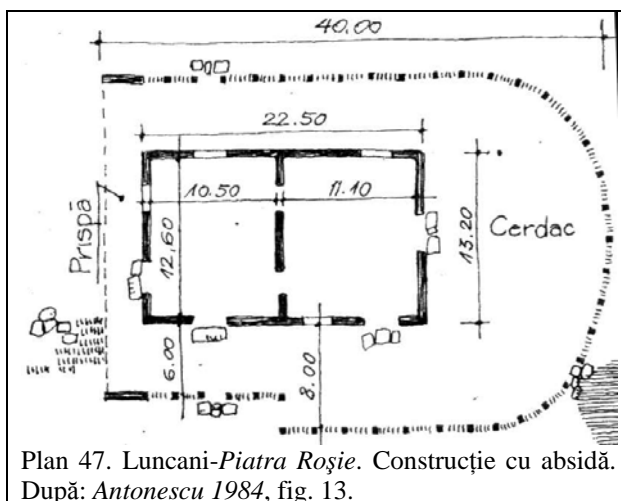

Plan 46. Luncani-Piatra Roșie. După: *Crișan* 1993, p. 138.

În cetate a funcționat un atelier pentru prelucrarea bronzului.

În cetatea dacică este și o porțiune de zid (15 m lungime și 1,80 m lățime) realizat din pietre mici prinse cu mortar (secolul XIV d.Chr.).

Aici apar și materiale arheologice ale culturii Coțofeni.

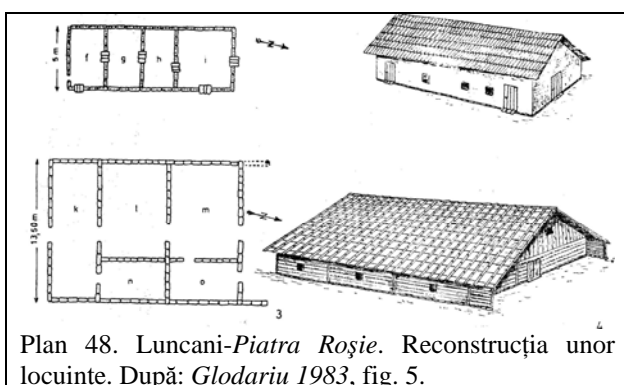
Plan 47. Luncani-Piatra Roșie. Construcție cu absidă. După: *Antonescu* 1984, fig. 13.

²¹³ *Luca* 2005a, p. 146.

²¹⁴ *Luca* 2005a, p. 147.

²¹⁵ *Luca* 2005a, p. 147-149.

Bibliografie: *Daicoviciu 1954; Macrea și Crișan 1964*, p. 359; *Bărbulescu 1971*, p. 97; *Glodariu 1968*, p. 357-362; 1974-1975, fig. 2, 9, fig. 3, 16; 1982, p. 28; 1994; 2004, p. 541; *Daicoviciu H. 1972*, p. 48, 58-59, 76, 133-134, 142, 148, 150, 167, 176, 192, 207, 214-215, 269, 272, 311, 313-314, 316, 337; *Daicoviciu H. și Glodariu 1976*, p. 73-74; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 53, 69, 74, 90, 108, 123, 128, 129, 133, 134, 135, 136, 138, 171, 196, 199-201, 218, 229, 247, 248, 252, 255; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 12, 40-41, 44, 48-49, 68-69, 72, 80, 82, 84, 87, 90, 93, 100, 109, 112, 119-122, 125-126, 130-131, 134-136, 138-139, 149, 153, 155-157, 162, 164; *Glodariu 1974*, p. 238, 242, 246, 250; 1983, p. 7, 18-19, 25-26, 28, 34-35, 37, 79, 112, 114-115, 117-118, 120-121, 124, 126, 128, 134, 152-154; *Glodariu et alii 1988*, p. 159-164; 1996b, p. 165-169; 2005a; *Popa 1977*, p. 277-278, 280; 1988, p. 47, 212-213; *Băluță 1979*, p. 165-166; *Ferenczi 1979b*, p. 265, 268-269; *Floca 1981*, p. 15; *Cociș 1982-1983*, p. 141; *Antonescu 1984*, p. 24, 43, 130-149; *Andrițoiu 1985*, p. 12; *Crișan 1986*, p. 153-154, 224-225; *Florea 1986-1987*, p. 87; 1989-1993, p. 35; 2004, p. 520; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 94; *Zirra și Spânu 1992*, fig. 3/78; *Rustoiu 1993*, p. 182, 183; 1993a, p. 140; 1995, p. 214; 1996, p. 47, 185; 1997, p. 104, 109; 2002, p. 66; *Medeleț 1993*, p. 196; 1994, p. 203; *Iaroslavschi 1997*, p. 59; *Crăciun 1999*, p. 92; 2000, p. 81; 2004, p. 129; *Ferencz și Bodó 1999-2000*; *Ferencz și Rădeanu 2002*; *Mărghitan 1998*, p. 29-30; 2000, p. 27-28; *Gheorghiu 2000*, p. 215; *Pescaru et alii 2004*, p. 50; *** 1996b, p. 334; *** 2000, p. 315-316; *** 2003, p. 155.

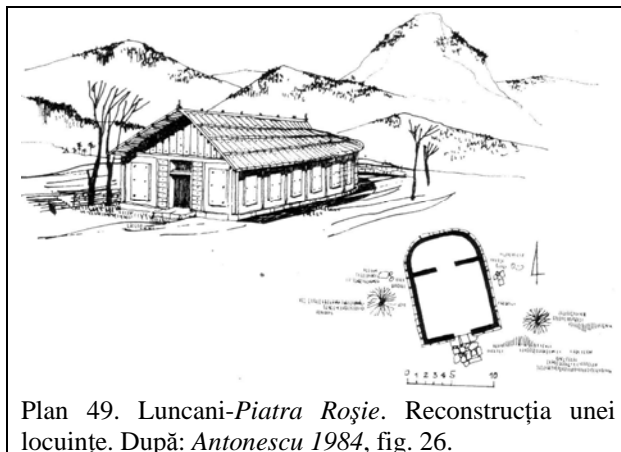
Plan 48. Luncani-Piatra Roșie. Reconstrucția unor locuințe. După: *Glodariu 1983*, fig. 5.

a.2.) Descoperiri monetare

- în timpul săpăturilor din cetate s-au descoperit mai multe monede (o imitație de tetradrahmă de argint thasiană; o monedă de bronz emisă de Histria și patru denari romani republicani);
- în anul 1981 s-a descoperit un tezaur format din denari romani republicani (277 de bucăți);

- în punctul *Curmătura Săcuiului* s-a descoperit un tezaur monetar format din imitații de tetradrahme thasiene.

Bibliografie: *Glodariu 1968*, p. 364; 1971, p. 74, 76, 83; 1974, p. 256, 267, 285; *Pavel și Andrițoiu 1994*; *Bordea 1996-1998*, p. 435; *Crăciun 1998*, p. 67, 73-74.

Plan 49. Luncani-Piatra Roșie. Reconstrucția unei locuințe. După: *Antonescu 1984*, fig. 26.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul Dealul lui Bogdan.

Pe terasele dealului s-au descoperit mai multe terase cu urme de locuire.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 190, 251; *Glodariu et alii 1988*, p. 73; 1996b, p. 75.

b) Punctul Grădiștea Luncanilor.

Aici s-au observat urmele unor valuri de pământ.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 129, 198.

c) Punctul Luncani-platou.

Pe platou se află mai multe urme din perioada dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 13, 52, 53, 128, 139, 151, 171, 229, 230, 233, 248, 249, 252,

d) Punctul Poiana Omului.

Poiana se află pe treapta superioară a platoului Luncanilor, deasupra Dealului Alunului, la SSV de acest loc, respectiv la nord de înălțimea Rotunda. Aici se amintesc urme arheologice de perioadă dacică.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 201.

e) Punctul Porumb.

Aici sunt urme de locuințe dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 199.

f) Punctul Valea Stupăriei.

Aici se văd urmele unor valuri de pământ.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 138, 196.

g) Punctul Vârful Secuiului.

În acest punct se văd urmele unor gospodării țărănești.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 64, 198, 252; *Glodariu et alii 1996b*, p. 170.

h) **Punctul Vârful Străin.**

În acest punct se văd urmele unor gospodării țărănești.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 198, 252.

☒

237. Luncoiu de Jos (comună)²¹⁶

1. Mine și cariere.

a) Aici se află urmele spălării aurului în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 208.

☒

238. Luncoiu de Sus (comuna Luncoiu de Jos)

☒

239. Luncșoara (comuna Vorța)

☒

240. Lupeni (oraș)²¹⁷

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) **Peștera Belona.**

Pe Dealul Straja, într-o peșteră, s-au descoperit fragmente ceramice neolitice și eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 167.

2. Mine și cariere.

a) După autorii citați aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 47; *Rusu M. 1972*, p. 51.

b) În hotarul localității se află urme ale spălării aurului din perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 209.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Pe teritoriul localității s-au descoperit urme romane.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 47; *Pop 1972a*, p. 67; *2003*, p. 272; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Branga 1980*, p. 108; *Popa D. 2002*, p. 114; *IDR*, III, 3, p. 18; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

3. Vestigii medievale.

a) **Punctul Muntele Straja.**

Schitul ortodox de călugări de aici s-a ridicat în anul 1999.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 163.

²¹⁶ *Luca 2005a*, p. 149.

²¹⁷ *Luca 2005a*, p. 149-150.

4. Mine și Cariere.

a) Mina de fier Lupeni este exploatată și în epoca romană.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 234.

☒

M.

241. Mada (comuna Balșa)²¹⁸

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera fortificată sau Peștera Zidită.

Peștera se localizează pe versantul vestic al *Pleșei Mari*.

J. Mallasz afirmă că ar fi găsit aici în anul 1928 oase vechi de oameni. Alte materiale arheologice descoperite aici se încadrează în cultura Coțofeni și în epoca medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 170, nr. 132; *Jungbert 1979*, p. 406; *Boroneanț 2000*, p. 73; *Pinter et alii 2001a*.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Chiciurele*, *Chiciorele* sau *Chicioarele*.

În hotarul localității s-a cercetat, în anul 1999, un tumul folosit ca loc de înmormântare în epoca timpurie a bronzului, după care s-au mai cercetat alții. De aici provin și piese musteriene.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001*, p. 33; *Todea 2001*, p. 49, 54; *Păunescu 2001*, p. 240-241.

b) Punctul *Pleașa Mică*.

Aici se află două movile tumulare.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001*, p. 33.

☐

242. Măceu (comuna Bretea Română)²¹⁹

1. Vestigii medievale.

a) Aici a funcționat în perioada medievală o capelă din lemn.

Bibliografie: *Rusu 1991a*, p. 130.

☐

243. Măgura (comuna Mărtinești)²²⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Sub Vii* sau *Sub Vie*.

Din hotarul localității provin materiale ceramice aparținând epocii timpurii a bronzului, dar și Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 9; *Roman 1976*, p. 83; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Rișcuța 1997-1998*, p. 105; *Ciugudean 2000*, p. 75.

b) În hotarul localității este amintită o descoperire de obiecte preistorice realizate din aur (două inele de tâmplă).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 10; *Popescu D. 1956*, p. 199; *Andrițoiu 1992*, p. 123; *Boroffka 1994*, p. 54.

c) Aici se amintește o așezare Starčevo-Criș cu elemente liniare vechi.

Bibliografie: *Drașovean și Mariș 1998*, p. 96; *Luca et alii 2001b*, p. 26.

☐

244. Măgura-Toplița (comuna Certeju de Sus)²²¹

1. Vestigii preistorice.

a) Aici s-a descoperit un celt din bronz.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 8; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *1992*, p. 123; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

b) Din sat provin fragmente ceramice aparținând culturii Starčevo-Criș.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 168.

2. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Dealul Măgulicea*.

De aici provin fragmente ceramice aparținând culturii Turdaș cu elemente precucuteniene, dar și Coțofeni.

În Muzeul de istorie clujean există materiale de epocă romană ca provenind din acest loc.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 8; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 168; Informații pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

3. Mine și cariere.

a) Mina de aur *Măgura-Toplița*.

Mina se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului, *Valea Geoagiu*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană, dar și în cea medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 209; *Boroneanț 2000*, p. 128.

²¹⁸ Luca 2005a, p. 151.

²¹⁹ Luca 2005a, p. 151.

²²⁰ Luca 2005a, p. 151-152.

²²¹ Luca 2005a, p. 152.

4. Descoperiri monetare.

a) Punctul Dealul Cetraș.

În anul 1850 s-a descoperit un tezaur monetar format din denari romani.

Bibliografie: Roska 1942, p. 148, nr. 8; Glodariu 1974, p. 285.

✠

245. Măgureni (comuna Beriu)

✠

246. Mălăiești (comuna Sălașu de Sus)²²²

1. Mine și cariere.

a) După autorii citați, aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A, dar și în perioada medievală.

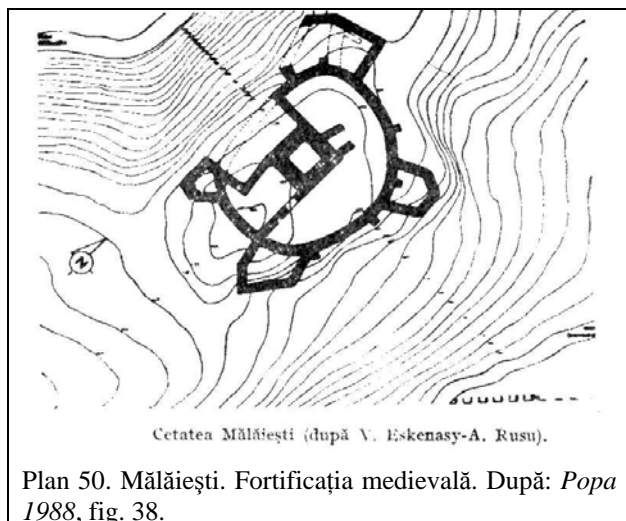
Bibliografie: Roska 1942, p. 156, nr. 73; Rusu M. 1972, p. 51; 1977, p. 209.

2. Vestigii de epocă romană.

a) La 1 km de Dealul Cetății se află urme de zidărie romană.

Bibliografie: Daicovicu H. 1972, p. 315; Tatu et alii 1988-1991, p. 97; Nemeș 1995-1996, p. 345; Popa 2002, p. 116.

3. Vestigii medievale.

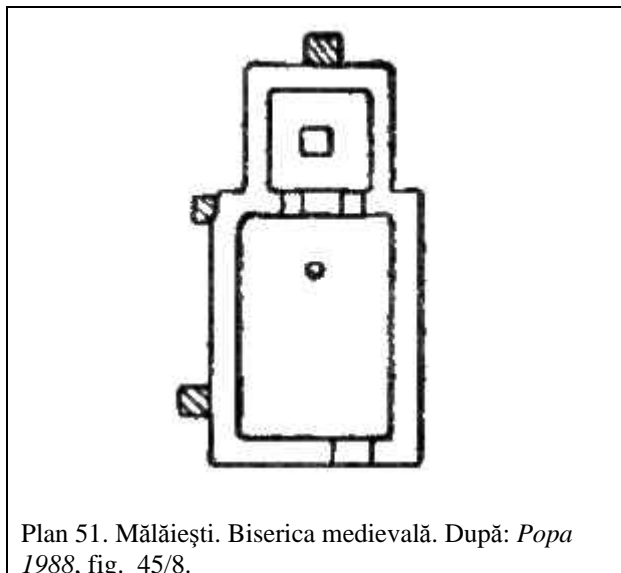
a) Punctul Sub Brazi, Dealul Cetății sau Cetate.

În localitate se află o cetate cnezială cu turn-donjon, pe unul dintre dealurile de la poalele Retezatului, între Valea Domnească și Pârâul Mălăieștilor fiind construită în jurul unui donjon. Pe lângă curtea fortificată, în localitate mai este o biserică și un cimitir vechi.

Fortificația este atestată târziu, în secolul al XVII-lea d.Chr.

²²² Luca 2005a, p. 153.

Bibliografie: Popa 1972a, p. 254-257; 1977, p. 283; 1988, p. 219-221, 240; Eskenasy 1979, p. 345-347; Eskenasy et Rusu 1979; 1980; 1981; Anghel 1980, p. 197, 206; 1986, p. 135-137; Rusu A.A. 1980, p. 193; 1991a, p. 128; 1997, p. 224-227; 1998, p. 12; 1999, p. 284; Drăguț 1982, p. 86; Marcu 2000-2001, p. 74-75.

b) Punctul Progadea cea Veche.

În acest punct din hotarul localității se află cimitirul medieval.

Bibliografie: Eskenasy 1979, p. 347.

4. Descoperiri monetare.

a) De aici provin monede emise de orașe grecești antice.

Bibliografie: Roska 1942, p. 156, nr. 73.

✠

247. Mărtinești (comună)²²³

1. Vestigii preistorice.

a) Depozite de bronzuri.

Un depozit de bronzuri din seria Cincu-Suseni (Ha A₁₋₂) s-a descoperit, în anul 1887, către Tămășasa.

Bibliografie: Roska 1942, p. 169, nr. 126; Andrițoiu 1974-1975, p. 397; Vulpe 1975, p. 74; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 99.

b) Punctul Dealul Măgura.

Aici, în hotarul localității, ar fi o așezare Wietenberg.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 123; Boroffka 1994, p. 95.

✠

²²³ Luca 2005a, p. 153-154.

248. Mânerău (comuna Peștișu Mic)²²⁴

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Dealul Gilii sau Pe Planuri

Punctul este situat în sud-estul localității, pe a doua terasă a râului Cerna.

Materialele descoperite aparțin culturii Starčevo-Criș și bronzului timpuriu.

Bibliografie: *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 101; *2002*, p. 10; *Luca 2004*, p. 51; *Luca et alii 2004*, p. 59.

b) Punctul Rovina sau Cărămizi.

În hotarul localității se cunoaște și s-a cercetat, pe malul din dreapta pârâului care străbate satul, o *villa rustica* (Muzeul de istorie clujean).

Tot de aici provine și ceramică neolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 168; *Mitrofan 1973*, p. 144-147; *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *1987*, p. 60; *Glodariu 1977*, p. 965; *Brangea 1980*, p. 35, 109; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 168; *Luca 1999a*, p. 9; *Luca et alii 1998*, p. 29; *Boroneanț 2000*, p. 125; *Popa D. 2002*, p. 116-117; *Pop 2003*, p. 267; *2004*, p. 311-312; *Cociș 2004*, catalog nr. 1247; **** 2000*, p. 38; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

c) Punctul Știubei.

Aici s-a descoperit un mormânt de copil chirchit din epoca neolitică și ceramică hallstattiană (Muzeul de istorie clujean).

Bibliografie: **** 2000*, p. 38; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

2. Mine și cariere.

a) Exploatările de fier Mânerău.

Exploatările se află în Munții Poiana Ruscă, *Valea Cernei*, afluent al Mureșului.

Obiectivul este exploatat în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 125.

☒

249. Meria (comuna Lunca Cernii de Jos)

☒

250. Merișor (comuna Bănița)

☒

251. Merișor (comuna București)

☒

252. Merișoru de Munte (comuna Cerbăl)

☒

253. Mermezeu-Văleni (comuna Geoagiu)²²⁵

1. Vestigii preistorice.

a) În sat au fost descoperite unelte neolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 206, nr. 17; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 168.

☒

254. Mesteacăn (municipiul Brad)²²⁶

1. Vestigii medievale.

Pe platoul de la marginea localității se află o biserică ortodoxă românească din lemn ridicată la sfârșitul secolului XVI d.Chr.

Bibliografie: *Edroiu 1991*.

2. Mine și cariere.

a) În perimetrul localității se află urmele unor exploatări aurifere romane.

După M. Roska zăcămintele aurifere din zonă ar fi fost exploatate din Bz D-Ha A, dar și în perioada medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 50, nr. 202; *Rusu M. 1972*, p. 51; *1977*, p. 209; *Rișcuța 1995-1996*, p. 282.

☒

255. Mesteacăn (comuna Răchitova)²²⁷

1. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urmele romane și medievale ale exploatării aurului.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Rusu M. 1977*, p. 209; *Popa D. 2002*, p. 121.

☒

256. Micănești (comuna Zam)²²⁸

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității, se semnalează apariția unor materiale preistorice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 182, nr. 231.

☒

²²⁵ *Luca 2005a*, p. 155.

²²⁶ *Luca 2005a*, p. 155.

²²⁷ *Luca 2005a*, p. 155.

²²⁸ *Luca 2005a*, p. 155-156.

²²⁴ *Luca 2005a*, p. 154.

257. Mihăiești (comuna Dobra)

☒

258. Mihăileni (comuna Buceș)²²⁹**1. Vestigii preistorice.**

a) De aici provin două topoare de piatră, cu orificiu de prindere (cultura Coțofeni). Ambele au fost descoperite la baza dealului din stânga *Văii Crișului*.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 182, nr. 228; *Andrișoiu 1978a*, p. 68; *1986-1987a*, p. 608; *Rișcuța 1995-1996*, p. 273-274; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 169.

b) Punctul *Vechea Biserică*.

Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrișoiu 1986-1987a*, p. 608; *Rișcuța 1995-1996*, p. 273.

☒

259. Mintia (comuna Vețel)²³⁰**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul *Gerhat*.**

În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente ale grupului cultural Mintia-Foeni. Aceasta se află în dreptul pasajului rutier construit pentru traversarea căii ferate uzinale care deservește termocentrala din localitate.

Bibliografie: *Mărghitan 1968*; *Floca 1972*, p. 13; *Lazăr 1974-1975*, p. 12; *Drașovean și Luca 1990*; *Luca 1996*, p. 21; *1999b*, p. 14, 16; *2003c*, p. 79; *Luca et alii 1996*; *Drașovean 1996*, p. 271; *2003*, p. 42 și urm.; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 169; *** *1996*, p. 72.

2. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul *Fabrica de acetilenă*.**

Cercetările de salvare efectuate aici au dus la concluzia că acesta este o continuare a așezării civile ce se dezvoltă pe lângă *vicusul* militar Micia.

Bibliografie: *Ferencz și Grozav 2003*.

3. Descoperiri monetare

a) Aici s-a descoperit un mare tezaur monetar roman imperial cu ocazia lucrărilor la termocentrală (1968).

Bibliografie: *Mitrea 1971*, p. 409; *1971a*, p. 130.

☒

260. Mosoru (comuna Toplița)

☒

261. Muncelu Mare (comuna Vețel)

☒

262. Muncelu Mic (comuna Vețel)²³¹**1. Mine și cariere.**

a) Mina de cupru a fost exploatată în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210.

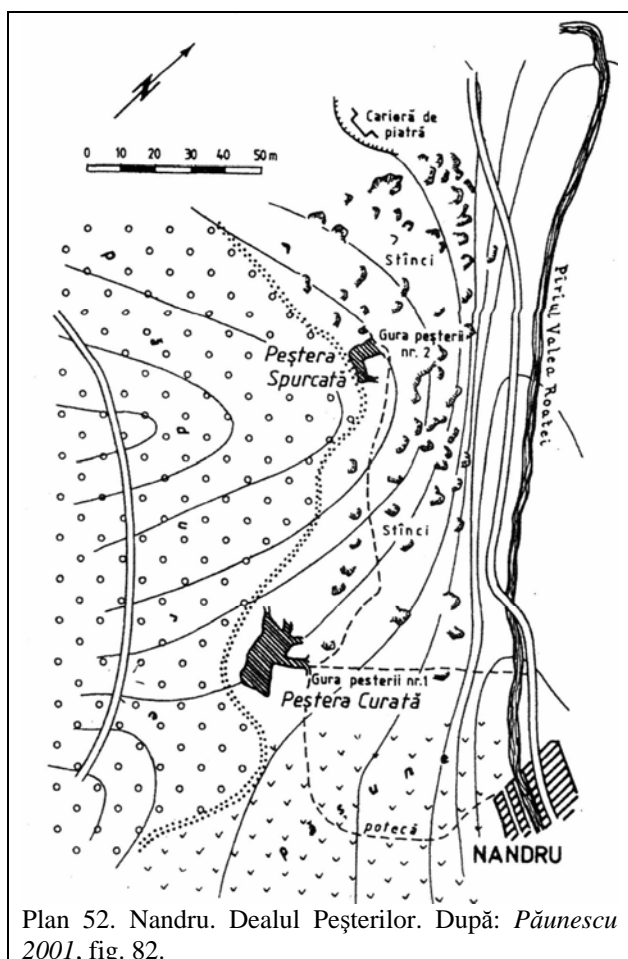
☒

²²⁹ *Luca 2005a*, p. 156.

²³⁰ *Luca 2005a*, p. 156-157.

²³¹ *Luca 2005a*, p. 157.

N.

263. Nandru (comuna Peștișu Mic)²³²

Plan 52. Nandru. Dealul Peșterilor. După: Păunescu 2001, fig. 82.

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Punctul Dealul Peșterilor

a.1.) Peștera Curată sau Peștera de Jos

a.2.) Peștera Spurcată sau Peștera de Sus

Peșterile se află localizate în Munții Poiana Ruscă, versantul din dreapta Văii Roatei, la vest de sat, carstul din Valea Mureșului.

În cele două peșteri s-au descoperit materiale arheologice aparținând paleoliticului, neoliticului, eneoliticului, epocii bronzului și celei medievale.

Bibliografie: Roska 1942, p. 200-201, nr. 97; Pippidi și Dumitrescu 1957, p. 354; Ploșor et alii 1957; 1959; Vlăsa 1964a, p. 16; Bitiri 1965, p. 13; 1965a, p. 433; Roman 1971, p. 94-96; Floca

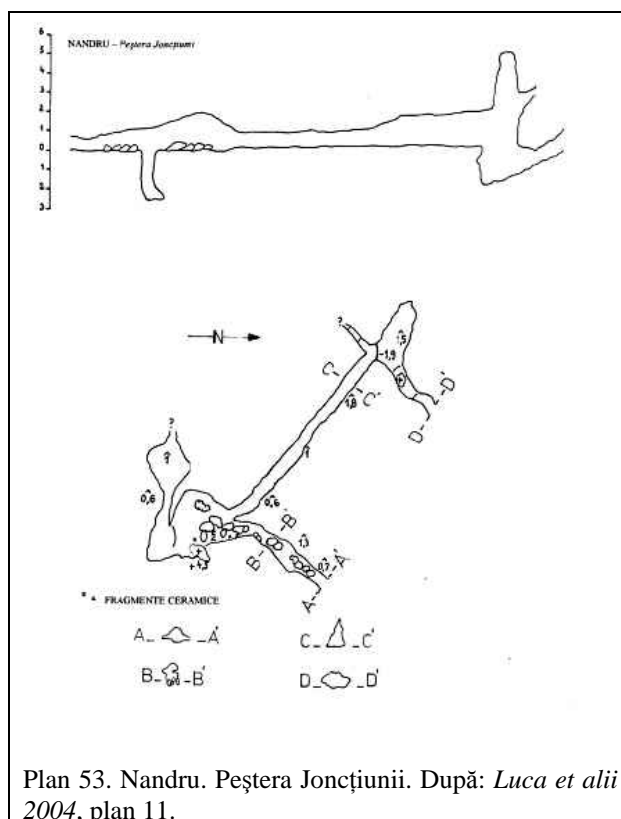
1972, p. 12; Roman 1976, p. 83; Andrițoiu 1978a, p. 68; 1985, p. 12; Drașovean 1981, p. 35; Jungbert 1982, p. 544-547; Lazarovici 1983, p. 10, 17; Ciugudean 1996, p. 57-58; 1998, p. 67; 2000, p. 76; Barnea 1998, p. 295-296; 1999, p. 207; Luca et alii 1998, p. 24-25; 2001b, p. 9-10; 2004, p. 22, 36; Luca 1999a, p. 2-4; 1999b, p. 8, 16; 2004, p. 41; Kalmar-Maxim 1999, p. 171; Boroneanț 2000, p. 79-80; Păunescu 2001, p. 241-264; Păunescu și Boroș 1998; *** 2000, p. 167-168; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

b) Peștera Zmeului (aceeași cu Peștera Spurcată.

Aceasta este amintită de Octavian Floca. Nu este cercetată sistematic.

Bibliografie: Floca 1957, p. 205; Luca et alii 1998, p. 24.

c) Peștera Joncțiunii.

Plan 53. Nandru. Peștera Joncțiunii. După: Luca et alii 2004, plan 11.

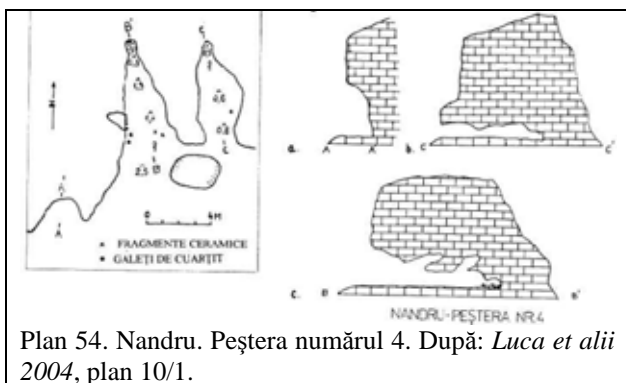
Peștera se află la 200-250 m de la intrarea în chei. Cavitatarea are trei încăperi.

Materialele arheologice recoltate aparțin epocii neolitice, celei a bronzului, medievale și moderne.

²³² Luca 2005a, p. 158-159.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 4-5; 2004, p. 42; Luca et alii 1998, p. 25; 2004, p. 38-39.

d) Peștera Nr. 4.

Plan 54. Nandru. Peștera numărul 4. După: Luca et alii 2004, plan 10/1.

Peștera se află vizavi de Peștera Curată. Ea se identifică cu Peștera Nr. IX amintită ca fiind săpată încă din secolul XIX.

Bibliografie: Luca 2004, p. 42; Luca et alii 2004, p. 37.

e) Peștera Vulpii.

De aici provin materiale ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul Pe Deal.

Situl arheologic se află la NE de satul Nandru, în partea din stânga Pârâului Petac.

Ceramica descoperită aparține culturii Wietenberg.

Bibliografie: Roman și Diaconescu 1999-2000, p. 98, 101-102.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Față.

Aici, în hotarul cu Peștișu Mic, pe drumul spre Răcășdia, sunt amintite urme romane.

Aici s-a descoperit un altar roman.

Bibliografie: Gooss 1976-1877a, p. 216; Mărghitan 1974-1975, p. 38, 42; Rusu 1974-1975, p. 351; Rusu și Pescaru 1995, p. 13; Luca 1996, p. 22; 1999a, p. 3; Luca et alii 1998, p. 24; Popa D. 2002, p. 209-210; CIL, III, 1411; IDR, III, 3, p. 45-48.

✠

264. Nădășdia de Jos (oraș Călan)

✠

265. Nădășdia de Sus (oraș Călan)²³³

²³³ Luca 2005a, p. 159.

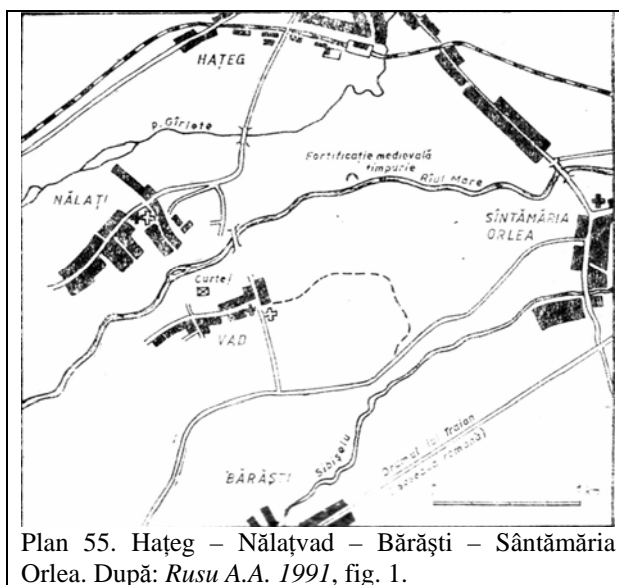
1. Descoperiri dacice.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un obiect de argint dacic.

Bibliografie: Horedt 1973, p. 164; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/66.

✠

266. Nălațvad (oraș Hațeg)²³⁴

Plan 55. Hațeg - Nălațvad - Bărăști - Sântămăria Orlea. După: Rusu A.A. 1991, fig. 1.

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Școală.

Între Râul Mare și Pârâul Gârlete, imediat la est de școală și rândul de case spre malul pârâului, s-au descoperit fragmente ceramice preistorice, aparținând – după toate probabilitățile – neoliticului târziu.

Bibliografie: Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 94; Kalmar-Maxim 1999, p. 171; Nemeș 1988-1991, p. 38; Tatu et alii 1988-1991, p. 97.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Casa Mara sau Casa Mora.

La 100 m SV de Preventoriu, pe malul din stânga Râului Mare, s-a descoperit o construcție romană.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 97; Nemeș 1995-1996, p. 345; Popa D. 2002, p. 130.

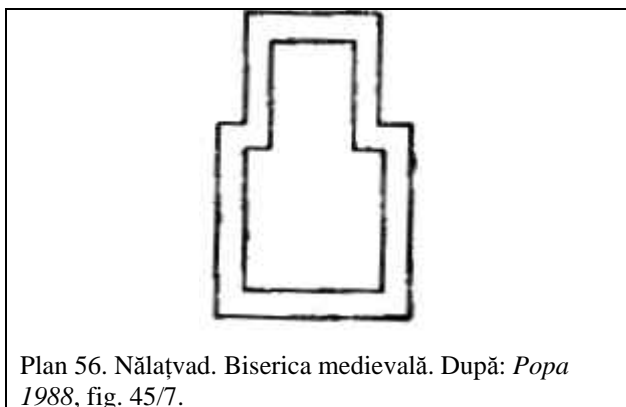
b) Punctul Grădina Covaci.

În acest punct, pe malul din stânga Pârâului Gârlete, s-au descoperit urmele unei construcții romane. Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 97; Popa D. 2002, p. 130; Pop 2004, p. 310.

3. Vestigii medievale.

²³⁴ Luca 2005a, p. 159-160.

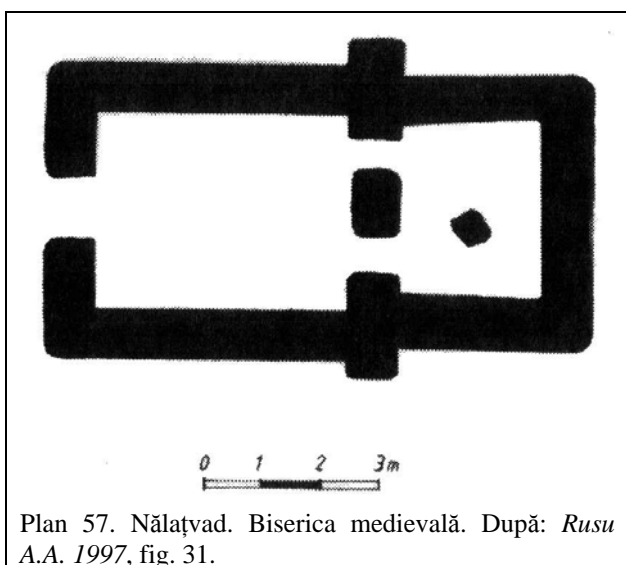

Plan 56. Nălațvad. Biserica medievală. După: *Popa 1988, fig. 45/7.*

a) Biserica de secol XVI d.Chr. are și un cimitir aferent. Între materialele arheologice descoperite la cercetarea monumentului remarcăm cele preistorice și de secolele XIV-XV d.Chr. S-au descoperit, de asemenea, și monumente romane refolosite.

În zonă s-au cercetat și trei biserici din lemn (secolele XIV-XVIII).

Bibliografie: *Popa 1988, p. 239-240; Rusu A.A. 1991; 1991a, p. 128, 132; 1996e; 1997, p. 227-235; *** 1996, p. 79, 120.*

Plan 57. Nălațvad. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997, fig. 31.*

b) Aici a existat o fortificație de pământ de secolul XII d.Chr. Aceasta a dispărut sub apele unui lac de acumulare.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991, p. 127.*

4. Descoperiri monetare.

a) În anul 1958 s-a descoperit, într-un punct din hotarul localității, un tezaur format din 806 monede și 12 obiecte de cult și laice. Perioada de tezurizare este foarte lungă (secolele XVI-XVIII d.Chr.). Element interesant, în tezaur se află și 6 monede romane.

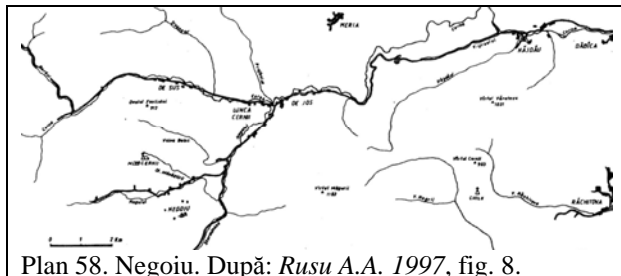
Bibliografie: *Palamariu 1979a; 1984-1985a, p. 255; Rusu A.A. 1986-1987, p. 189; 1991, p. 127.*

☒

267. Negoiu (comuna Lunca Cernii de Jos)²³⁵

1. Vestigii medievale.

a) Mănăstirea Cerna.

Plan 58. Negoiu. După: *Rusu A.A. 1997, fig. 8.*

În această localitate a funcționat o mănăstire situată la câțiva km spre vest de *Valea Mare*, într-o poiană dintre dealuri. Monumentul este atestat documentar din anul 1585.

La construcția acesteia s-au refolosit și materiale de construcție romane.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1986-1987, p. 179-180; 1991a, p. 128; 1996f; 1997, p. 100-108; Rusu A.A. et alii 2000, p. 182-183; *** 1996, p. 79.*

☒

268. Nojag (comuna Certeju de Sus)²³⁶

1. vestigii preistorice.

a) În sat s-a descoperit un nucleu de silex neolitic.

Bibliografie: *Roska 1942, p. 205, nr. 113; Kalmar-Maxim 1999, p. 171.*

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975, p. 41.*

3. Descoperiri monetare.

a) La vest de Nojag, între Certej și Băița, la puțul părăsit, s-a descoperit, în anul 1860, o oală plină cu monede de argint, un lanț de bronz și o daltă cu teacă.

Bibliografie: *Palamariu 1992-1994, p. 193.*

☒

269. Nucșoara (comuna Sălașu de Sus)²³⁷

1. Vestigii medievale.

²³⁵ *Luca 2005a, p. 160-161.*

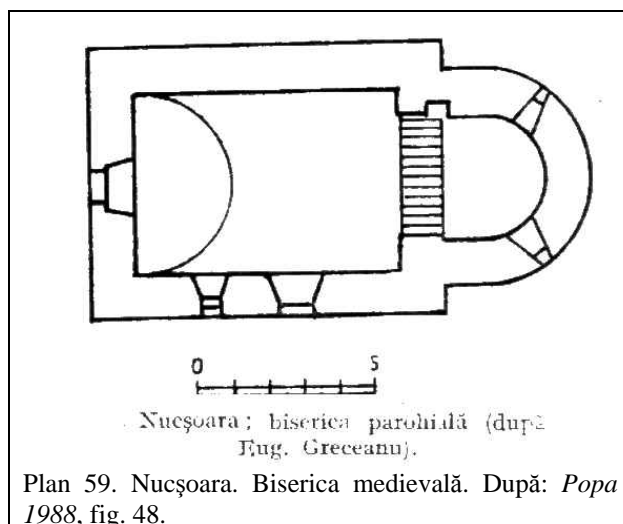
²³⁶ *Luca 2005a, p. 161.*

²³⁷ *Luca 2005a, p. 161.*

a) Punctul Biserica.

În jurul bisericii din sat se descoperă urme medievale. Biserica este o ctitorie cnezială din secolul XIII sau începutul secolului XIV d.Chr.

Bibliografie: *Drăguț* 1982, p. 84; *Popa* 1988, p. 240-241; *Tatu et alii* 1988-1991, p. 97; *Rusu A.A.* 1991a, p. 131; 1997, p. 235-237.

□

O.

270. Obârșia (comuna Tomești)

✠

271. Ociu (comuna Vața de Jos)²³⁸**1. Vestigii preistorice.**

a) Pentru materialele paleolitice de aici vezi *Basarabasa și Prăvăleni*.

✠

272. Ocolișu Mare (comuna Bretea Română)

✠

273. Ocolișu Mic (comuna Orăștioara de Sus)²³⁹**1. Vestigii dacice.**

a) **Punctul Fântâna Pobradului sau La Fântână.**

În hotarul satului, pe o terasă artificială, s-au descoperit două rânduri de conductă de apă de tip dacic, un zid de piatră și fragmente ceramice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 385; *Daicoviciu H. 1964*, p. 113; *1989*, p. 156, 176, 250; *Glodariu 1983*, p. 40; *Florea 1986-1987*, p. 82; *Glodariu et alii 1988*, p. 46; *1996b*, p. 47.

b) **Punctul Bodiu.**

Puțin mai la nord de punctul de mai sus s-au semnalat alte vestigii dacice, dar și o piatră mare prelucrată (lungime de aproximativ 1,30 m și diametrul de 0,60 m).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 127, nr. 184; *Daicoviciu et alii 1960*, p. 316; *Daicoviciu H. 1964*, p. 113; *Daicoviciu H. 1989*, p. 158, 176, 250; *Florea 1986-1987*, p. 82-83.

c) **Punctul Apa Grădiștii – Vila Napoleon Săvescu sau Valea Rea.**

Locul cu descoperiri dacice se află la aproximativ 3,5 km în amonte de cabana turistică Costești, la confluența dintre Valea Rea și Apa Orașului.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 189, 251; *Glodariu et alii 1988*, p. 72; *1996b*, p. 75; *1998*; *Pescaru et alii 2001c*.

d) **Punctul Cetatea Păgână, Ciata sau Cetate.**

Punctul este semnalat de Martón Roska și pare a fi dacic și fortificat.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 127; *Daicoviciu H. 1989*, p. 196; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 172.

e) **Punctul Grădiște.**

În bibliografia veche se semnalează aici o fortificație dacică asemănătoare cu cea de la Grădiștea Muncelului.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1989*, p. 196.

2. Vestigii de epocă romană.

a) **Punctul La Grădini.**

În capătul cătunului Vâlceluțele, pe drumul ce vine de la Boșorod, s-au descoperit urme de construcții romane.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1989*, p. 196.

3. Descoperiri monetare.

a) În anul 1803 s-au descoperit aici 280 stateri de aur de tip Lysimah.

Bibliografie: *** 2000, p. 219.

✠

274. Ohaba (comuna Lăpuțiu de Jos)

✠

275. Ohaba de sub Piatră (comuna Sălașu de Sus)²⁴⁰**1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.**

a) **Punctul Dealul Viilor.**

Materialele ceramice descoperite aici, la nord de Valea Bălții, aparțin epocii neolitice (culturile Starčevo-Criș și Turdaș), eneolitice (cultura Coțofeni), epocii bronzului (grupului cultural Balta Sărată), perioadei dacice, romane și medievale.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1986-1987*, p. 38; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 172; *Nemeș 1988-1991*, p. 39; *1995-1996*, p. 345; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97; *Andrișoiu 1992*, p. 123; *Luca 1996*, p. 22; *1999b*, p. 14; *2004*, p. 51; *Ciugudean 2000*, p. 76; *Popa D. 2002*, p. 136.

2. Descoperiri monetare.

²³⁸ Luca 2005a, p. 162.

²³⁹ Luca 2005a, p. 162-163.

²⁴⁰ Luca 2005a, p. 163.

a) Din hotarul localității ar proveni un tezaur medieval format din 602 monede.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1986-1987*, p. 189.

□

276. Ohaba-Ponor (comuna Pui)²⁴¹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera de la Bordu Mare.

Peștera se află la SE de sat, pe Dealul Bordu Mare.

Între materialele arheologice descoperite în peșteră se remarcă cele aparținând culturilor Starčevo-Criș și Coțofeni, dar și uneltele și armele paleolitice (musterian). Alte descoperiri se pot încadra în perioada dacică și Evul Mediu.

Aici s-a descoperit un denar roman și ceramică dacică.

Bibliografie: *Roska 1924*, p. 11-15; *1942*, p. 228-231, nr. 66-67; *Ploșor 1935-1936*, p. 43, 50, 73-74; *1956*, p. 14-15, 30; *Ploșor et alii 1957a*; *Daicoviciu et alii 1953*, p. 190; *Vlassa 1964a*, p. 13-14; *Bitiri 1965a*, p. 433; *Floca 1972*, p. 12; *Glodariu 1974*, p. 287; *Roman 1976*, p. 83; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Drașovean 1981*, p. 35; *Jungbert 1982*, p. 547-550; *Cârciumaru 1986*, p. 257; *Nemeș 1988-1991*, p. 33; *Barnea Al. 1989*, p. 304; *Luca 1999a*, p. 5; *Luca et alii 1997*, p. 17; *1998*, p. 26; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 172; *Ciugudean 2000*, p. 76; *Boroneanț 2000*, p. 80-81; *Boroneanț și Boroneanț 2002*, p. 33; *Andrițoiu et alii 2001*; *Păunescu 2001*, p. 264-298; *Rustoiu 2002*, p. 30; *Ciută 2005*, p. 151-152; *Sztancs și Beldiman 2004*; **** 2000*, p. 228.

b) Peștera de la Seci.

Această peșteră a fost studiată în anul 1954 pentru a se controla observații mai vechi.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 229, nr. 67; *Jungbert 1982*, p. 549.

c) Peștera din Pârâul Găurii.

Această peșteră a fost studiată în anul 1954 pentru a se controla observații mai vechi.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 229, nr. 67; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Jungbert 1982*, p. 549.

d) Peștera Șura Mare.

Materialul ceramic aparține perioadei dacice.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

e) Peștera de pe Școruș.

Materialul ceramic descoperit aici este preistoric.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 229.

2. Vestigii preistorice.

a) Aici s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 68.

3. Vestigii dacice.

a) Pe un deal cu numele *Blidaru* din hotar s-au descoperit urme ale exploatarei fierului în perioada dacică.

Bibliografie: *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 22, 30.

b) Punctul *Piatra Cetății* sau *Cetățelii*.

În bibliografia veche se afirmă că aici ar fi existat o cetate dacică de piatră. Cercetările moderne infirmă această afirmație.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 205.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Vad*.

La circa 500 m de vadul de trecere a Streiului se află o *villa rustica* romană. Locuirea continuă și după părăsirea provinciei Dacia.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 45; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97; *Nemeș 1995-1996*, p. 345; *Popa D. 2002*, p. 136.

□

277. Ohaba-Sibișel (comuna Râu de Mori)²⁴²

1. Vestigii medievale.

a) Mănăstirea ortodoxă de aici are origine necunoscută. Ea a funcționat până prin anul 1870.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 187-188.

□

278. Ohaba-Streiului (oraș Călan)²⁴³

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Călanul Nou, La Podină I* sau *La Sălcii*.

Punctul este situat la nord, NE de vatra satului Ohaba, pe o terasă joasă, aflată pe partea din dreapta *Pârâului Luncani*.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș.

Bibliografie: *Ciută și Ștefan 1999*; *Ciută 2002*, p. 32-33.

b) Punctul *Călanul Nou, La Podină II, Lugini* sau *Jirezi*.

Punctul se află chiar în marginea orașului Călanul Nou.

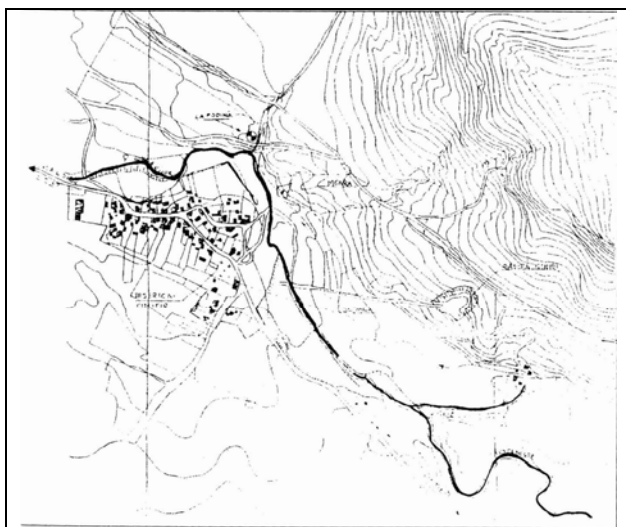
Materialele ceramice descoperite aici aparțin culturii Turdaș.

²⁴¹ *Luca 2005a*, p. 163-165.

²⁴² *Luca 2005a*, p. 165.

²⁴³ *Luca 2005a*, p. 165.

Bibliografie: *Andrei și Roșu 1998; Ciută 2002*, p. 33-45.

Ohaba Streiului cu localizarea punctului "La poștină" și a ariei de descoperire a resturilor arheologice

Plan 60. Ohaba-Streiului. După: *Ciută și Ștefan 1999*, Harta II.

2. Descoperiri prefeudale.

a) Punctul *Călanul Nou*.

Aici se află și o așezare de secolul VIII d.Chr.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 47.

3. Descoperiri monetare.

a) În anul 1957 s-a descoperit un tezaur medieval format din 600 denari, depozitat într-un vas de lut, datat în secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1982-1983; 1984-1985a*, p. 256; *Szöcs 2003*, p. 229.

☒

279. Oprișești (comuna Balșa)

☒

280. Orăștie (municipiu)²⁴⁴

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Terasa Dealul Pemilor.

a.1.) Punctul X₁.

Cu ocazia construirii unei Stații de pompare a gazului metan s-au descoperit materiale arheologice aparținând culturii Turdaș.

Bibliografie: *Luca 1997*, p. 17-18, harta 2; *Luca și Cosma 1993*, p. 85; *Luca și Pinter 2001*, p. 21; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 173.

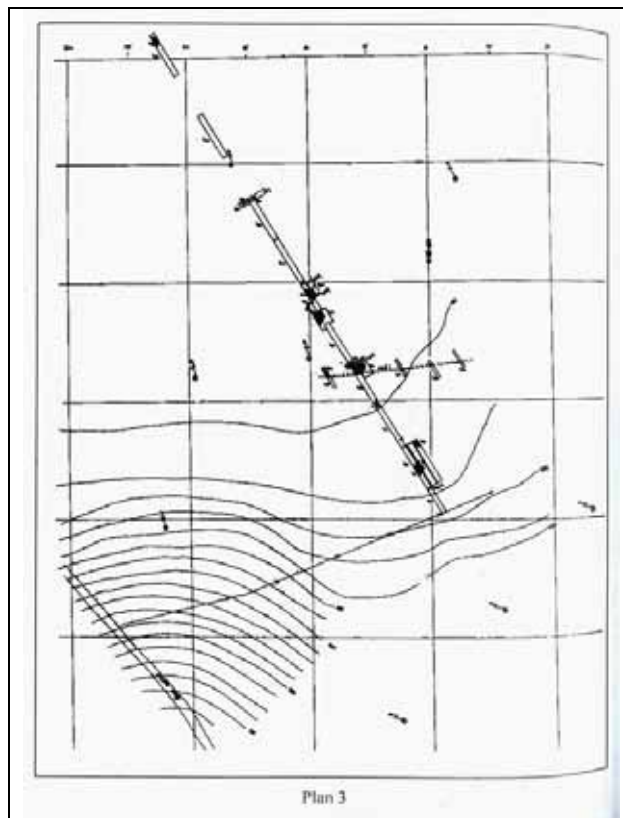
a.2.) Punct X₂ sau Platoul Rompoș.

Pe o mare întindere a platoului de aici se află o așezare aparținând culturii Turdaș. Aceasta are două niveluri succesive de locuire, cel mai vechi

în bordeie, iar cel mai nou în locuințe de suprafață. Așezările sunt înconjurate cu garduri. În centrul platoului s-a descoperit și una dintre necropolele neolitice.

În partea de nord a platoului se află o necropolă medievală timpurie de începutul secolului XI d.Chr.

Cercetările au fost inițiate și conduse de S.A. Luca între anii 1992-1997. În necropola medievală cercetările sistematice au reînceput o dată cu anul 2000 (2000-2001, 2004 – Z.K. Pinter; 2002-2003 – M. Țiplic).

Plan 3

Plan 61. Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂. După: *Luca și Pinter 2001*, Plan 3.

Bibliografie: *Paul et alii 1994; 1995; Luca 1994; 1995; 1995a; 1996; 1997; 1998a; 1998-1999; 1999b*, p. 8, 14, 16; *2001a*, p. 150, 152-152; *2003a*; *Luca et alii 1997; Luca și Ciută 1996; Luca și Cosma 1993*, p. 85; *Luca și Drăghia 1998; Pinter și Luca 1995; Căstăian 1995*, p. 445; *El Susi 1995-1996; Drașovean și Mariș 1998*, p. 97; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 173; *Dragotă și Țiplic 2000*, p. 130; *Luca și Pinter 1995; 2001*, p. 21-22, 41-90, 115-132; *Pinter și Luca 1998; Pinter et alii 2001b; 2002b; 2005; Țiplic et alii 2003; 2004; Drașovean 2003*, p. 43 și urm.; *Popa C.I. 2004*, p. 132.

a.3.) Punctul X₃.

Așezarea preistorică din acest punct, situat la circa 200 m sud de punctul X₁, prezintă materiale

²⁴⁴ *Luca 2005a*, p. 166-171.

arheologice caracteristice culturilor Starčevo-Criș și Turdaș.

Materialele turdășene pot fi legate de cele din punctele X₁ și X₂, astfel că cele trei puncte pot reprezenta unul și același sit, mai precis, faze de evoluție a aceleiași comunități omenești.

Bibliografie: Paul et alii 1995a; Luca 1997, p. 18, harta 2; 1999b, p. 8; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 22; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

a.4.) Punctul X₄.

Aici s-au descoperit materiale arheologice, deosebit de fragmentare, aparținând preistoriei (epocii bronzului). Periegeze desfășurate aici au dus la descoperirea unor piese cioplite aparținând paleoliticului mijlociu.

Bibliografie: Luca 1997, p. 18, harta 2; Luca și Boroffka 1997; 1997a; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 26-27; Kalmar-Maxim 1999, p. 173; Păunescu 2001, p. 298-300.

a.5.) Punctul X₅.

Din această așezare au fost adunate materiale arheologice aparținând mai multor epoci istorice (epoca timpurie a bronzului, cultura Wietenberg, Basarabi și epocii dacice clasice).

Bibliografie: Luca 1997, p. 19, harta 2; Luca și Pinter 2001, p. 23, 96-97; Boroffka și Andrițoiu 1998; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

a.6.) Punctul X₆.

În partea de SE a orașului Orăștie, pe platoul cuprins între râul Sibișel și Valea Lipovița, se află această așezare.

Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând culturilor Petrești și Coțofeni. Sporadic apar și materiale ceramice turdășene.

Bibliografie: Căstăian 1995, p. 45; Luca 1997, p. 19, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 22-23; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

a.7.) Punctul X₇ sau Făgădău (punctul este aflat, de altfel, în hotarul cu localitatea Romos).

Pe șoseaua care merge spre dreapta, în dreptul Haltei Geoagiu, spre Romos, înainte de intersecția cu drumul spre Vaidei, s-a descoperit o bogată așezare preistorică.

Așezarea neolitică de aici (care poate fi alocată arealului geografic al localității Romos) este cunoscută de mai multă vreme. Materialele ceramice de aici aparțin culturii Vinča, fazele timpurii.

Bibliografie: Luca 1995-1996; 1996, p. 22; 1997, p. 19, harta 2; 1999b, p. 9; 1999-2000, p. 56; Luca et alii 2001b, p. 10-15; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 34-40; Luca și Căstăian 1996; Căstăian 1995, p. 45, 51; Drașovean și Mariș 1998, p. 97; Kalmar-Maxim 1999, p. 173, 178.

a.8.) Punctul X₈.

În acest punct se cercetează o așezare Starčevo-Criș, o necropolă scitică agatârsă și un cimitir aparținând grupului Ciumbrud (secolul IX d.Chr.).

Bibliografie: Paul et alii 1994; Luca 1997, p. 19-20, harta 2; 1999b, p. 8; 1999-2000, p. 56; Luca et alii 1998; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23, 28-32, 91-95, 98-114; Dragotă și Țiplic 2000, p. 130; Pinter și Boroffka 1998; 1999; 2001; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

a.9.) Punctul X₉.

Accesul dinspre terasă la botul de deal de aici este barat de două șanțuri dublate cu valuri. Materialele arheologice descoperite sunt hallstattiene.

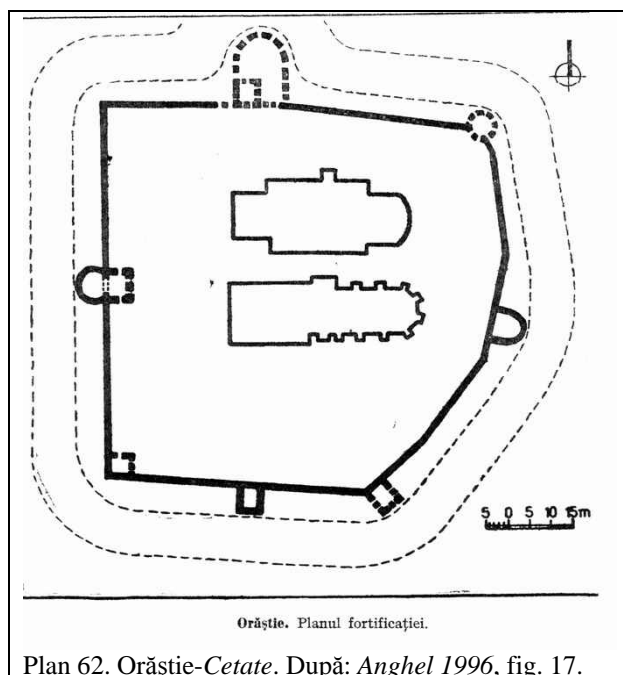
Bibliografie: Luca 1997, p. 20, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23.

a.10.) Punctul X₁₀.

Pe o terasă aflată imediat sub deal s-a descoperit o jumătate de vas care arată existența unei necropole de la sfârșitul epocii bronzului.

Bibliografie: Luca 1997, p. 20, harta 2; Luca și Cosma 1993, p. 86; Luca și Pinter 2001, p. 23.

b) Punctul Cetate.

Fortificația se află aproximativ în mijlocul orașului, pe o înălțime. Până în secolul al XVI-lea lipsesc atestările documentare. Ea este construită însă cu mult mai devreme.

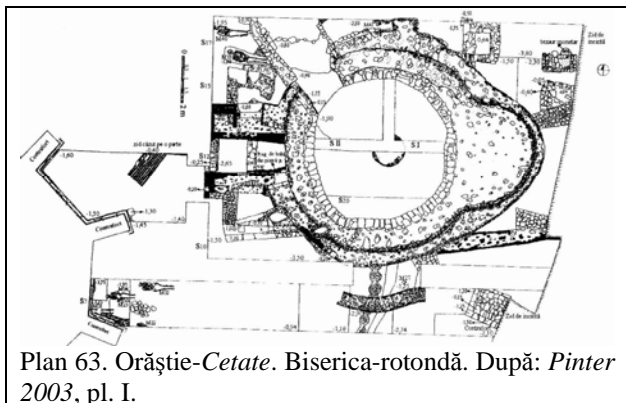
Aici se află în acest moment două biserici în picioare.

În fundația bisericii gotice din cetate s-a descoperit un relief roman.

În cetate s-au efectuat cercetări arheologice care au dus la descoperirea substructurilor unor clădiri,

unei biserici de tip rotundă și morminte. Cele mai vechi vestigii aparțin epocii bronzului și, mai apoi, secolelor VIII-IX d.Chr. Vestigiile medievale sunt după secolul XI d.Chr.

În timpul cercetărilor arheologice sistematice din ultimii ani s-au descoperit 49 de monede medievale.

Plan 63. Orăștie-Cetate. Biserica-rotundă. După: Pinter 2003, pl. I.

Bibliografie: Anghel 1986, p. 140-145; Pinter 1994; 2003; Pinter et alii 1995; Pinter și Țiplic 1996; 1998a; 2000; Sonoc și Pinter 1997; Papp et alii 1997-1998; Rusu A.A. 1996a, p. 283; Sonoc 2000, p. 89; Marcu 2000-2001, p. 70-71.

2. Vestigii preistorice.

a) La izvoarele *Pârâului Lipovița*, în *Pădurea Romosului*, s-au descoperit fragmente ceramice aparținând epocii târzii a bronzului.

Bibliografie: Căstăian 1995, p. 45.

b) **Punctul Țățele Gorganului, Dealul cu Trei Țățe, Holumbul Beriului sau Gorgane.**

La sudul localității, spre Tămășasa, după Dealul Mic, se află trei tumuli de mari dimensiuni (unul dintre ei este aplatizat).

Alături de acestea se află alte trei dispuse pe o lungime de aproximativ 2 km pe axa nord-sud.

Movila 1, numită și *Gorganul*, este cea mai nordică. Ea are 30 m diametru și 7-8 m înălțime.

Movila 2 se găsește la 200 m distanță de M_1 și are dimensiunile comparabile cu aceasta.

Movila 3 se află la 200 m sud, SE de M_2 . Diametrul ei este de 30 m și este puternic aplatizată.

Movila 4 se află la sud de drumul de culme, după circa 650 m de M_3 . Ea este puternic aplatizată și este încălecată de drumul amintit.

Movila 5 se găsește la circa 350 m de M_4 la capătul platoului.

Movila 6 se află în apropierea drumului dinspre Sereca spre Tămășasa, care intersectează calea de acces amintită.

De pe *Dealul Holumb* s-ar fi găsit inscripții pe piatră.

Bibliografie: Luca 1997, p. 20, harta 2; Căstăian 1995, p. 51; IDR, III, 3, p. 253.

c) Către Dâncu Mare s-au descoperit, la marginea pădurii, șapte tumuli cu diametrul cuprins între 10 și 12 m.

Bibliografie: Luca 1997, p. 20-21, harta 2.

d) **Punctul Făiug.**

La aproximativ 500 m sud de Mureș, în locul în care pârâul Siteșului cotește spre NNV, se află o așezare Wietenberg.

Bibliografie: Luca 1997, p. 21.

e) În hotarul localității, în anul 1834, s-au descoperit 3 brățări neornamentate și o brățară creată din aur databile în Bz D-Ha A.

Bibliografie: Berciu 1939-1942; Popescu D. 1956, p. 199; Rusu M. 1972, p. 47; Andrițoiu 1992, p. 123.

f) Într-o grădină aflată în vestul orașului s-au descoperit unelte neolitice.

Bibliografie: Roska 1942, p. 262; Kalmar-Maxim 1999, p. 173.

g) Din hotarul localității provin unelte din piatră și metal, verigi și topoare de bronz preistorice.

Bibliografie: Roska 1942, p. 262, nr. 98.

3. Vestigii dacice.

a) În anul 1856 s-a descoperit, pe teritoriul orașului, o brățară spiralică de argint.

Bibliografie: Mărghitan 1970, p. 12; Horedt 1973, p. 164; Zirra și Spânu 1992, fig. 3/69; Rustoiu 1996, p. 195; Crăciun 1999, p. 91.

4. Vestigii de epocă romană.

a) **Punctul Halângă.**

În hotarul localității, la 1 km NV de aceasta, către gura de vărsare a *Apei Orașului* în Mureș, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (*villa rustica*).

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Branga 1980, p. 109; Băluță 1989, p. 240, 243; Căstăian 1995, p. 45; Popa D. 2002, p. 137; IDR, III, 3, p. 253-254.

b) Dintr-un loc neprecizat aflat în hotarul localității provin cărămizi romane cu ștampilă de producător.

Bibliografie: Popa D. 2002, p. 137.

c) În zidurile unor clădiri din oraș se află încăstrate monumente romane.

Bibliografie: Informație Zeno Karl Pinter.

5. Vestigii medievale.

a) **Punctul Strada Alexandru Ioan Cuza.**

La numărul 26 pe această stradă s-a descoperit, cu ocazia săpării unei fântâni, o spadă medievală din fier.

Bibliografie: Pinter 1999, p. 151-157.

b) În muzeul din Orăștie se află două arme carolingiene.

Bibliografie: *Pinter 1998; 1998a.*

c) *Biserica românească veche* (ruina fostei biserici greco-catolice) se află la SE de cetate, peste râul Grădiștei și în stânga drumului care iese spre Costești, pe actuala stradă Petru Maior.

Aici se află un cimitir de secolele XVI-XVII d.Chr.

Bibliografie: *Petrov și Groza 1995; Petrov 1998.*

d) *Mănăstirea franciscanilor conventuali* este ridicată înaintea anului 1302. Aceasta este reînființată după anul 1990 ca filie a mănăstirii din Deva, cu hramul Sfânta Elisabeta a Ungariei.

Bibliografie: *Pinter și Petrov 1995; Rusu A.A. et alii 2000*, p. 198-199.

e) *Mănăstirea beghinelor* este menționată în anul 1334.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 199.

6. Descoperiri monetare.

- pe teritoriul din localității s-a descoperit o monedă de tipul ΚΩΣΩΝ.

- la Muzeul de istorie clujean se află o monedă dacică de tip Adâncata Mănăstirea;

- la Muzeul Național din Budapesta se află două monede dacice de tipul Aninoasa – Dobrești;

- din arealul localității provin două monede de tip Rădulești – Hunedoara;

- tot aici s-a descoperit un tezaur format din 312 monede romane republicane și imperiale;

- în hotar s-a descoperit un tezaur format din 111 denari romani (1855);

- în localitate s-a descoperit un tezaur format din 70 denari imperiali romani (1877).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 262, nr. 98; *Glodariu 1974*, p. 287; *Lupu 1975*, n. 33; *Mihăilescu-Bârliba 1989-1993*, p. 39; *Crăciun 1998*, p. 65, 72-73.

7. Mine și cariere.

a) Aici se semnalează spălarea aurului în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 209.

π

281. Orăștioara de Jos (comuna Beriu)²⁴⁵

1. Vestigii dacice.

a) Punctul *La Feregari*.

În acest punct din hotarul localității, aflat la 3 km SV de vatra așezării actuale, se află o așezare dacică (ceramică, chirpici, zgură de fier).

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1973*, p. 81; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 160, 176, 250; *Florea 1986-1987*, p. 82.

2. Vestigii de epocă romană.

a) De pe teritoriul satului provin materiale tegulare romane.

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 109; *Popa D. 2002*, p. 137.

b) Punctul *Glemea* sau *La Glemea*.

Pe panta dealului cu acest nume s-au descoperit urmele unei *villa rustica* și ale cimitirului acesteia. Tot aici funcționau, după toate probabilitățile canabele castrului din punctul *Piatra Grădiștii*.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 176; *Branga 1980*, p. 109; *Glodariu et alii 1988*, p. 45; *1996b*, p. 46; *Popa D. 2002*, p. 137.

π

282. Orăștioara de Sus (comună)²⁴⁶

1. Vestigii dacice.

a) De aici provine un obiect dacic din argint (brățară spiralică din argint încheiată cu terminații lățite, ornamentate cu câte șapte protome animaliere și palmete).

Bibliografie: *Mărghitan 1970*, p. 11-12; *Horedt 1973*, p. 132, 164; *Medeleț 1977*, p. 286; *1993*, p. 199; *1994*, p. 206; *Zirra și Spănu 1992*, fig. 3/70; *Rustoiu 1996*, p. 199.

b) Punctul *Dealul Cărbunarea (La Grădini)*.

Pe înălțimea din hotarul comunei, la aproximativ 500 m spre SV de cătunul Sturzești și la circa 1 km spre NE de satul Ocolîșu Mare se află o circumvalație de pământ de formă neregulată, nedatată.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 384-385; *Daicoviciu H. 1964*, p. 112-113; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 156, 176, 250; *Glodariu et alii 1988*, p. 46; *1996b*, p. 47; **** 2000*, p. 237.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Piatra Grădiștii*.

În hotarul localității, la NE de *Vârful Glemea*, în fața bisericii din Bucium, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană. Acestea semnalează existența unui castru de piatră (parțial păstrat) și locuințele civile din apropierea sa.

Castrul este așezat peste o așezare mai veche din epoca bronzului suprapusă, la rândul său, de una din prima epocă a fierului.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959a*, p. 350-353; *1973*, p. 78-81; *Daicoviciu H. 1972*, p. 294, 335; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 156, 157, 161,

²⁴⁵ Luca 2005a, p. 171.

²⁴⁶ Luca 2005a, p. 171-172.

171, 175-176, 250; *Macrea și Crișan* 1964, p. 358; *Popescu D.* 1965a, p. 594; *Gostar* 1969; *Moga V.* 1972, p. 155; *Bărbulescu* 1972, p. 205; *Protase* 1973, p. 325, 327; *Alicu și Rusu* 1974, p. 93-94; *Mărghitan* 1974-1975, p. 38, 41; *Ferenczi* 1982-1983, p. 180; *Speidel* 1987; *Băluță* 1996, p. 101; *Glodariu et alii* 1988, p. 44-45; 1996b, p. 45-46; *** 2000, p. 237-238; *IDR*, III, 3, p. 255-265.

□

283. Ormindea (comuna Băița)

□

284. Ostrov (comuna Râu de Mori)²⁴⁷

1. Descoperiri monetare.

a) De aici provin monede preromane.

Bibliografie: *Glodariu* 1971, p. 76, 83.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Luncă*.

În hotarul localității, la est de *Pârâul Ortovarnița* și la sud de drumul spre Sarmizegetusa, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (*villa rustica*, un mormânt, dar și elemente de arhitectură, monede, o statueta de bronz).

Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: *Russu* 1966a; *Daicoviciu H.* 1968, p. 340; *Pop et Nemeș* 1974; *Mărghitan* 1974-1975, p. 41; *Bărbulescu* 1977, p. 236; *Piso* 1978a, p. 189-192; *Palamariu* 1979, p. 115; *Branca* 1980, p. 35; *Țeposu* 1988-1991, p. 66; *Tatu et alii* 1988-1991, p. 97; *Nemeș* 1995-1996, p. 346; *Marinescu și Pop* 2000, p. 82-84; *Popa D.* 2002, p. 138; *Pop* 2004, p. 310.

b) Se semnalează, fără a fi poziționate în teren, două ziduri și monumente romane, în secolul XIX.

Bibliografie: *Nemeș* 1995-1996, p. 346; *Popa D.* 2002, p. 138; *Țentea și Popescu* 2002-2003, p. 270.

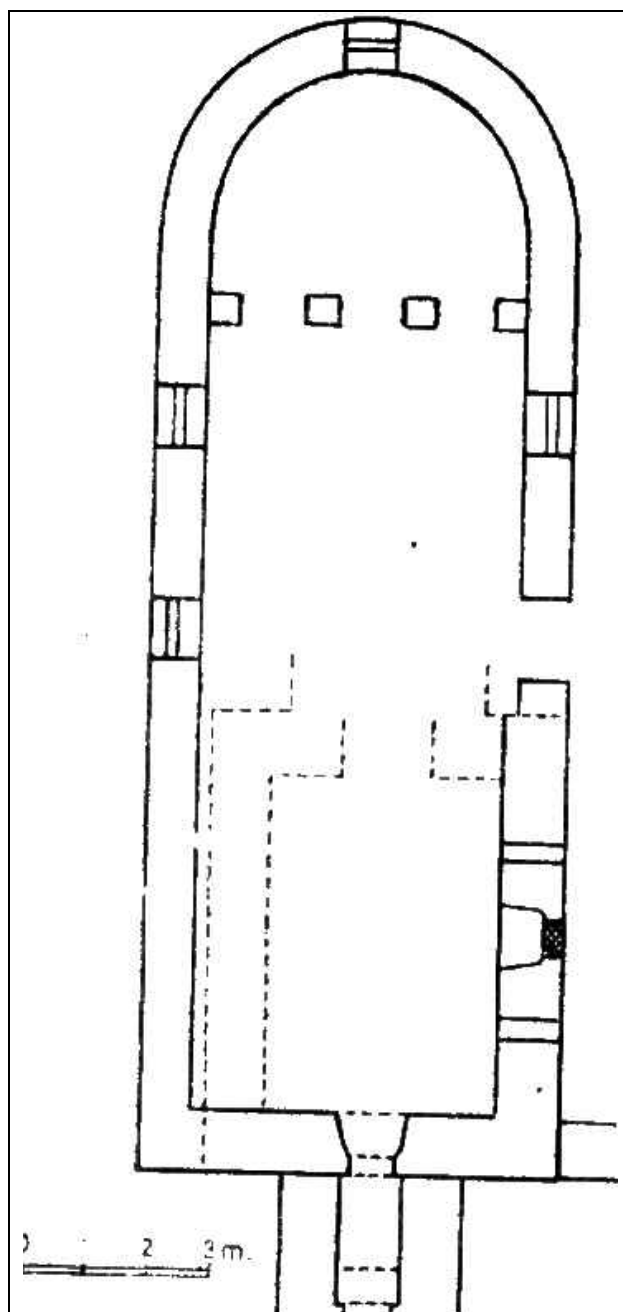
c) La hotarul satului s-a descoperit un mormânt de epocă romană. O parte din inventar se află la Muzeul din Sarmizegetusa.

Bibliografie: *Nemeș* 1995-1996, p. 346.

3. Vestigii medievale.

a) S-a realizat un studiu de arhitectură pentru biserica ortodoxă românească veche dataată anterior secolului XIV d.Chr.

Bibliografie: *Popa* 1988, p. 230, 241-243; *Rusu A.A.* 1991a, p. 128; 1997, p. 237-245.

Ostrov; monumentul actual

Plan 64. Ostrov. Biserica medievală. După: *Popa* 1988, fig. 50.

□

285. Ostrovel (comuna Râu de Mori)²⁴⁸

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Hotar*.

La est de drumul ce intră în sat se observă urme de construcții romane.

Bibliografie: *Tatu et alii* 1988-1991, p. 97; *Nemeș* 1995-1996, p. 346; *Popa D.* 2002, p. 138.

²⁴⁷ *Luca* 2005a, p. 172-173.

²⁴⁸ *Luca* 2005a, p. 173.

✎

286. Ostrovu Mic (comuna Râu de Mori)

✎

P.

287. Panc (comuna Dobra)²⁴⁹

1. Descoperiri monetare.

a) În anul 1888 s-au descoperit 10 monede de aur în hotarul localității cu Lăpugiu de Jos.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 221, nr. 19.

▣

288. Panc Săliște (comuna Dobra)

▣

289. Paroș (comuna Sălașu de Sus)²⁵⁰

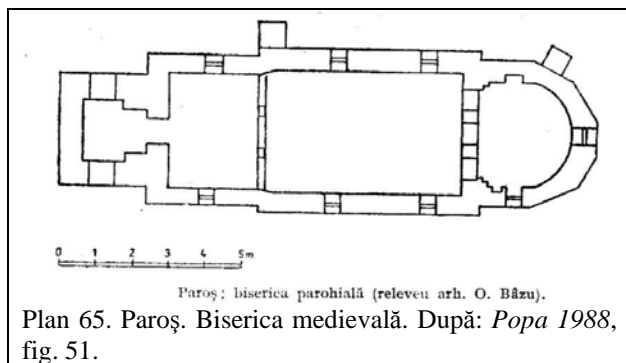
1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Cărămidărie.

Aici s-a descoperit un topor din piatră șlefuită, perforat, aparținând neoliticului.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 25; *Nemeș 1988-1991*, p. 39.

2. Vestigii medievale.

a) Punctul Vatra Satului.

Biserica de aici pare a fi o ctitorie medievală de secolul XV d.Chr. Biserica ortodoxă românească veche nu a fost studiată.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 243; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97; *Rusu A.A. 1991a*, p. 128; *1997*, p. 245-246.

▣

290. Păucinești (comuna Sarmizegetusa)²⁵¹

1. Vestigii de epocă romană.

a) În sat, aproape de ruinele bisericii medievale, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (o conductă – *villa rustica*).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 35, 109; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 141.

2. Vestigii medievale.

a) *Biserica medievală* este amintită într-o descriere relativ nouă. Nu se cunoaște amplasamentul ei în teren.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 247.

▣

291. Păulești (comuna Bulzeștii de Sus)

▣

292. Păuliș (comuna Șoimuș)

▣

293. Pâclișa (comuna Totești)²⁵²

1. Vestigii preistorice.

a) Pe malul *Râului Mare* a fost descoperit un topor din piatră șlefuită, perforat, aparținând neoliticului.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 39; *Andrițoiu 1992*, p. 124.

b) Punctul Baltă.

Punctul se află la 400 m vest de *Movilă*. Aici s-a descoperit material ceramic de epoca bronzului.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97-98.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Movilă.

Aici, la vest de sat, s-a descoperit o așezare neolitică, dar și materiale arheologice de epoca bronzului, hallstattiene, medievale timpurii și medievale.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 97.

²⁴⁹ *Luca 2005a*, p. 174.

²⁵⁰ *Luca 2005a*, p. 174.

²⁵¹ *Luca 2005a*, p. 174.

²⁵² *Luca 2005a*, p. 175.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Spre Breazova*.

În hotarul localității, la nord de sat, pe malul din stânga *Văii Zeicani*, s-au descoperit urme arheologice de construcții romane, dar și materiale ceramice dacice (*villa rustica*).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 110; *Popa 1988*, p. 212; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Nemeș 1995-1996*, p. 346; *Popa D. 2002*, p. 140.

b) Încă din secolul XIX d.Chr. se semnalează aici descoperiri de epocă romană.

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 110; *Popa D. 2002*, p. 140.

□

294. Peșteana (comuna Densuș)²⁵³

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Movilă*.

La poalele movilei se găsește ceramică aparținând epocii bronzului (grupul cultural Balta Sărată). După I. Andrișoiu este vorba despre o locuire Wietenberg.

Alte culturi reprezentate aici prin materiale arheologice sunt Coțofeni și Hallstatt.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1986-1987*, p. 38-39, 41; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 175; *Andrișoiu 1986-1987*, p. 51; 1992, p. 123; *Nemeș 1988-1991*, p. 39; *Boroffka 1994*, p. 66.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Măgurea*.

Aici se semnalează o așezare aparținând grupului cultural Balta Sărată (cultura Wietenberg?).

Bibliografie: *Popa C.I. 1999*, p. 136.

b) Punctul *Baltă*.

În acest punct din hotar s-a descoperit ceramică de epoca bronzului.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 39.

3. Vestigii dacice.

a) Pe malul din stânga *Văii Zeicani* s-a descoperit ceramică dacică.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 39.

4. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (trei *villae rusticae* – una înspre Hațeg, alta înspre Sarmizegetusa și o a treia la confluența Densușului cu *Valea Hațegului*).

În legătură cu unul dintre aceste obiective se amintește și ceramică neolitică mijlocie.

Bibliografie: *Mitrofan 1974*, p. 45; 1974-1975, p. 293; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 35; *Nemeș 1988-1991*, p. 39; 1995-1996, p. 346; *Popa D. 2002*, p. 142.

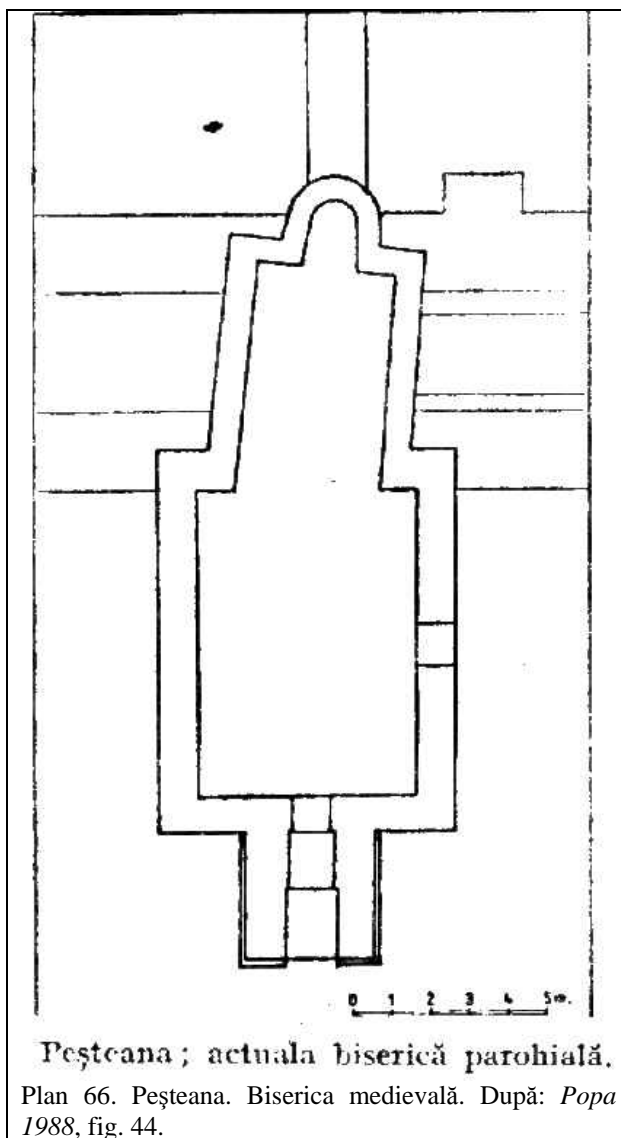
b) În vatra satului sunt semnalate urme de construcții romane. În zidul bisericii din localitate este zidit un monument roman.

Bibliografie: *Floca 1932*, p. 102-103; *Nemeș 1995-1996*, p. 346; *Pop 1999-2000*, p. 172; *Popa D. 2002*, p. 142.

c) Cu ocazia unor lucrări de drenaj s-au descoperit, în partea din stânga drumului ce duce spre Peșteana, la circa 200 m de la trecerea de cale ferată, au apărut urme de factură romană.

Bibliografie: *Andrișoiu 1979*, p. 28; *Nemeș 1995-1996*, p. 346.

5. Vestigii medievale.

²⁵³ Luca 2005a, p. 175-177.

a) S-a realizat un studiu de arhitectură cu privire la biserica ortodoxă românească veche. Aceasta este lipsită de datări certe. După unele opinii aceasta își începe existența în secolul XIII d.Chr.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 230-231; *Rusu A.A. 1991a*, p. 128, 131, 137; *1997*, p. 247-252.

6. Mine și cariere.

a) Cariera Peșteana.

Aici, pe *Valea Streiului*, se exploata calcar în carieră.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 142.

☒

295. Peștenița (comuna Densuș)²⁵⁴

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Haltă*.

În hotarul localității, pe malul *Pârâului Ortovarnița*, ce trece la nord de *Halta CFR*, pe latura de est a drumului spre Peșteana, se semnalează o așezare aparținând neoliticului mijlociu.

Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice de epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată.

Aici apar, de asemenea, și urme de ziduri romane, dar și ceramică medievală.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 94; *1986-1987*, p. 38; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 175; *Andrițoiu 1992*, p. 123; *Boroffka 1994*, p. 66; *Luca 1996*, p. 22; *1999b*, p. 14; *Popa D. 2002*, p. 142.

b) Pe partea din stânga drumului care duce spre Peștenița, la 200 m de la trecerea de cale ferată, s-a descoperit o construcție romană.

În același loc apar și fragmente ceramice Wietenberg. După Zoia Kalmar și Hristache Tatu aici s-ar descoperi și materiale ceramice aparținând grupului cultural Balta Sărată.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 25; *Kalmar și Tatu 1986-1987*, p. 38; *Nemeș 1988-1991*, p. 39.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Școală*.

În grădinile de la sud de școală se află o *villa rustica* romană.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Popa D. 2002*, p. 142-143.

☒

296. Peștera (comuna Băița)

☒

297. Peștera (municipiul Petroșani)²⁵⁵

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera de lângă chei a fost locuită în preistorie.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 175; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 175.

☒

298. Peștera (comuna Sălașu de Sus)²⁵⁶

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Punctul *Capelă*.

Aici se află un post de pază, într-o grotă dispusă la 3 m sub terasă, spre est. Grotă este amenajată de mâna omului și este greu de datat datorită lipsei materialelor arheologice la suprafața solului.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Podeț*.

La SV de sat, peste podeț, s-a descoperit un ciocan din piatră neolitic.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 175.

b) Punctul *Cetate*.

Pe o terasă stâncoasă, la est de sat, se află o așezare fortificată cu val de pământ ars pe latura de NV. Materialele arheologice descoperite în arealul așezării aparțin epocii bronzului și Hallstattului.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Andrițoiu 1992*, p. 123.

3. Vestigii medievale.

a) Punctul *Cetatea Haiducilor*.

Acesta se află la SV de sat. Pe arealul punctului se află ziduri databile în evul mediu.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98.

b) Punctul *Biserica Ortodoxă*.

Monumentul este construit cândva între secolele XII-XIII d.Chr. Aici se află și un cimitir și fundații de construcții romane.

Bibliografie: *Barnea Al. 1989*, p. 305.

☒

299. Peștișu Mare (municipiul Hunedoara)²⁵⁷

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

²⁵⁴ Luca 2005a, p. 177.

²⁵⁵ Luca 2005a, p. 178.

²⁵⁶ Luca 2005a, p. 178.

²⁵⁷ Luca 2005a, p. 179-180.

a) Punctul *La Țărmure (zona sudică) sau La Țărmuri.*

Locuirile preistorice sunt dispuse în nordul localității. Artefactele se descoperă pe o suprafață foarte mare, până în zona *Cantonului CFR*, în punctul numit *La Erugă*.

Acestea sunt caracteristice pentru culturile Vinča timpurie, Turdaș, Coțofeni, bronz mijlociu / târziu și evului mediu.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 17, nr. 34; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 175; *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 102-103; *2002*, p. 10-12; *Luca 2004*, p. 51; *Luca et alii 2004*, p. 60.

b) Punctul *Tămăștilic.*

Punctul se află pe teritoriul satului, pe o terasă dispusă în stânga râului Cerna, marginea de sud a stațiunii fiind mărginită de un mic pârâu.

Materialele arheologice recoltate aparțin culturii Starčevo-Criș, faza IIB-IIIB, epocii timpurii a bronzului și culturii Wietenberg IV.

Aici se află, după toate probabilitățile, un zăcământ de silex exploatat în preistorie.

Bibliografie: *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 103-104; *2002*, p. 13-15; *Luca 2004*, p. 28, 51; *Luca et alii 2004*, p. 60, 62.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Țărmure (zona nordică).*

Materialele arheologice de aici aparțin culturii Vinča, faza B₂.

Bibliografie: *Roman și Diaconescu 2002*, p. 12-13; *Luca 2004*, p. 51; *Luca et alii 2004*, p. 60.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Valea lui Ignat.*

La est de Cerna, lângă șosea, au fost descoperite resturi de ziduri romane (așezare rurală romană).

De pe teritoriul localității provine un leu funerar roman.

Pe malul Cernei, în acest punct, s-a descoperit un altar votiv.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Rusu 1974-1975*, p. 351; *Branga 1980*, p. 110; *Bolindeț 1994*, p. 122; *Rusu și Pescaru 1995*, p. 12; *Luca 1999a*, p. 8; *Luca et alii 1998*, p. 28; *Popa D. 2002*, p. 143; *Pop 2003*, p. 271; *CIL*, III, 1408; *IDR*, III, 3, p. 42-43.

4. Vestigii medievale.

a) Punctul *Acei.*

Punctul este situat la sudul localității, pe terasa din dreapta râului Cerna, în spatele *Secției Blooming a Siderurgica S.A.*

Materialele ceramice recoltate aparțin secolelor XI-XII d.Chr.

Bibliografie: *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 102.

b) Biserica cu hramul *Toți Sfinții* a ars în secolul XIII d.Chr.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 236.

5. Mine și cariere.

a) Exploatarea de fier *Peștișu Mare.*

Exploatarea se află în Munții Poiana Ruscă, *Valea Cernei*.

Obiectivul a fost folosit în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 128.

✠

300. Peștișu Mic (comună)²⁵⁸

1. Vestigii preistorice.

a) Din hotarul localității provine o podoabă paleolitică, dar și urme de faună din perioadă.

Bibliografie: *Luca 1999a*, p. 9; *Luca et alii 1998*, p. 29; *Păunescu 2001*, p. 300.

b) Punctul *Dealul Siliman.*

Aici se află o așezare preistorică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 87, nr. 30; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 174.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Locuirea preistorică se află pe o terasă joasă plasată pe stânga pârâului Peștiș, chiar la intrarea în sat venind dinspre drumul județean Hunedoara – Sântuhalm.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Starčevo-Criș, eneoliticului final, bronzului timpuriu și bronzului târziu.

Bibliografie: *Luca 2004*, p. 52; *Luca et alii 2004*, p. 60-61.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Valea Bicăului sau Valea Bicheului.*

De aici provin niște inscripții, dar și urme de construcții din epoca romană.

Tot din acest punct poate proveni și un tezaur monetar descoperit într-o oală.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1968*, p. 340-341; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Rusu 1974-1975*, p. 351; *Branga 1980*, p. 110; *Rusu și Pescaru 1995*, p. 12; *Luca 1999a*, p. 8; *Luca et alii 1998*, p. 28; *Popa D. 2002*, p. 143; *Pop 2003*, p. 271-272; *IDR*, III, 3, p. 43-45.

4. Biserica cu hramul *Sfântul Nicolae* exista în secolul XIV d.Chr. (construită din lemn).

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 236.

5. Mine și cariere.

a) Exploatarea de fier *Peștișu Mic.*

²⁵⁸ *Luca 2005a*, p. 180-181.

Exploatarea se află în Munții Poiana Ruscă, Valea Cernei.

Obiectivul a fost folosit în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 128.

□

301. Petreni (comuna Băcia)²⁵⁹

1. Vestigii dacice.

a) Punctul Pădureni sau Groapa Stâni.

Aici s-a descoperit un mormânt dacic. Inventarul acestuia este alcătuit dintr-un *torques*, lanț și brățări, toate din argint.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 223, nr. 39; *Rustoiu 1996*, p. 187; *Crăciun 1999*, p. 92.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, pe malul din dreapta Streiului, există urme de construcții romane.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 37; *Branga 1980*, p. 110; *Popa D. 2002*, p. 143.

□

302. Petrila (oraș)²⁶⁰

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) De aici provin materiale ceramice Coțofeni.

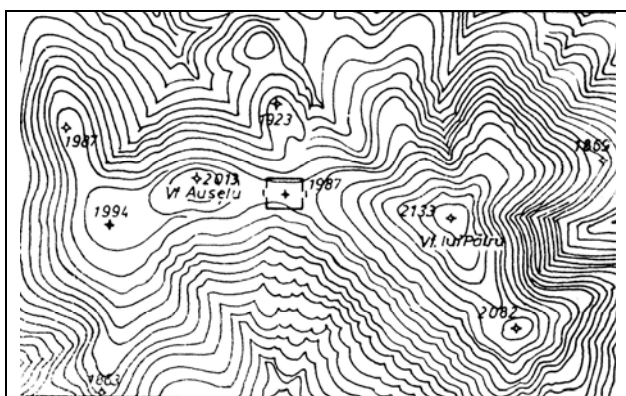
Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Mine și cariere.

a) După autorii citați aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A. Se amintește continuarea acestei ocupații și în perioada medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 223, nr. 40; *Rusu M. 1972*, p. 51; *1977*, p. 209; *Iaroslavschi 1997*, p. 16.

3. Vestigii de epocă romană.

Planul de situație al castrului.

Plan 67. Vârful lui Pătru. După: *Glodariu și Moga 1989*, fig. 2.

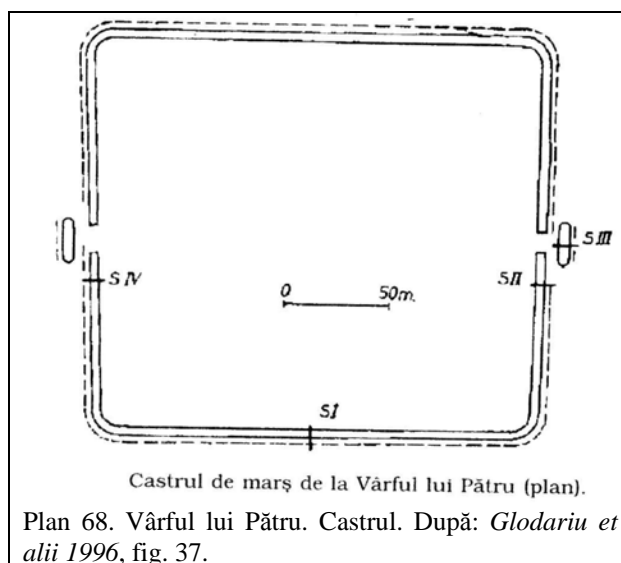
²⁵⁹ Luca 2005a, p. 181.

²⁶⁰ Luca 2005a, p. 181-182.

a) Punctele Vârful lui Pătru, Aușelu, Puru sau Cetate.

O fortificație romană (castru de marș) de pământ, foarte asemănătoare cu cele de pe Dealul Comărniceului, se află la aproximativ 12 km distanță, în linie aeriană directă, spre SV de acestea. Ea are dimensiunile de 228 / 211 / 203 / 192 m (4,35 ha).

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 326; *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Branga 1980*, p. 110; *Ferenczi 1982-1983*, p. 187-188; *Glodariu și Moga 1989*; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 120, 129, 133, 136, 147, 169, 172, 215, 217, 218, 220, 221-223, 247, 250, 254; *Gudea 1992*, p. 80; *Glodariu et alii 1988*, p. 168-169; *1996b*, p. 174, 176.

Castrul de marș de la Vârful lui Pătru (plan).

Plan 68. Vârful lui Pătru. Castrul. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 37.

b) Pe teritoriul orașului se semnalează urme de construcții romane.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 145.

c) Punctul Vârful cu Ocol.

Aici, pe muntele Jigorul Mare, se află un castru roman de dimensiuni considerabile.

Bibliografie: *Glodariu et alii 1988*, p. 170-171; *1996b*, p. 176-177.

□

303. Petros (comuna Baru)

□

304. Petroșani (municipiu)²⁶¹

1. Vestigii preistorice.

a) Pe teritoriul localității se semnalează o așezare Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 223, nr. 44; *Roman 1976*, p. 84; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *1985*, p. 12; *Ciugudean 2000*, p. 77; *Luca 2004*, p. 52.

²⁶¹ Luca 2005a, p. 182-184.

b) Depozite de bronzuri.

b.1.) În anul 1868 s-a descoperit, pe locul gării, un **depozit de bronzuri** (Seria Uriu-Domănești, Br D-Ha A; *Petroșani I*).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 223, nr. 44; *Rusu M. 1963*, p. 206; *1966*, p. 21; *Mărghitan 1968a*; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 66; *Andrițoiu 1988-1991*, p. 25.

b.2.) Dintr-o colecție particulară provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁, *Petroșani II*).

Bibliografie: *Rusu M. 1963*, p. 206; *1966*, p. 21; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 102.

b.3.) La săparea fundațiilor unei case, pe drumul spre Livezeni, s-a descoperit un **depozit de bronzuri** (*Petroșani III*), fără a se putea asigura și încadrarea cronologică și culturală a acestuia.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 234, nr. 44; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 157; *Andrițoiu 1992*, p. 123.

2. Vestigii dacice.**a) Punctul Druglu Mare.**

Aici ar exista ruinele unei cetăți dacice.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 218.

3. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul Gropile lui Pyrrhus.**

În hotarul localității, sub muntele *Capra*, nu departe de pârâul *Malea*, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană, poate un castru.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Ferenczi 1982-1983*, p. 185; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 223; *Băluță 1996*, p. 101; *Pop 2003*, p. 270.

4. Descoperiri monetare.

a) - în perioada anilor 1868-1869 s-au descoperit 2923 monede grecești și romane după cum urmează:

a.1.) - în fundația casei Ivanovici de pe strada Principală s-a descoperit un vas cu 57 monede grecești; pe aceeași stradă, cu ocazia canalizării, s-au descoperit alte 68 de monede diverse de argint sau bronz;

a.2.) - în mahalaua Botoni s-a descoperit o monedă de aur cu efigia lui Lysimach și trei tetradrahme de argint;

a.3.) - în fundația unei clădiri publice s-au descoperit 12 monede de argint;

a.4.) - în fundația gării s-a descoperit un vas de cu 200 monede de argint;

a.5.) - cu ocazia realizării canalizării orașului s-au descoperit 9 monede de argint;

a.6.) - pe terasamentul căii ferate din gara Petroșani s-au descoperit 2500 monede de argint, 7 de bronz și 11 bucăți "as gravae" (MBS);

a.7.) - pe terasamentul căii ferate Petroșani - Livezeni s-au descoperit 16 monede de argint;

a.8.) - în hotarul spre Petrila s-au descoperit 68 monede de argint și bronz;

a.9.) - o monedă dacică de tip Banat, o monedă dacică de tip Aninoasa - Dobrești și monede romane republicane se află în colecția liceului din Sighișoara.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 223-224, nr. 44; *Winkler 1970*, p. 94; *Glodariu 1971*, p. 76; *1974*, p. 264; *Poporogu 1972*, p. 228; *Palamariu 1979*, p. 115; *1992-1994*, p. 194; *Crăciun 1998*, p. 73; *Popa D. 2002*, p. 146.

5. Mine și cariere.**a) Mina de aur Petroșani.**

Mina se află în Munții Vulcan, *Valea Jiului*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană, dar și în cea medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 209; *Boroneanț 2000*, p. 125.

6. Vestigii medievale.

a) În localitate există o biserică de lemn nepublicată.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 137.

✕

305. Piatra (comuna Bătrâna)

✕

306. Pișchinți (comuna Romos)²⁶²**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Valea Rea.**

Aici sunt amintite fragmente ceramice Bodrogkeresztúr (un posibil mormânt), Coțofeni, dar și altele mai târzii.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 235, nota 13; *Vlassa 1964*, p. 357-358; *Rusu 1971*, p. 81; *Roman 1976*, p. 86; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 192; *Luca 1998-2000*, p. 314; *1999*, p. 56; *2004*, p. 54; *Ciugudean 2000*, p. 84; **** 1960*, pl. VII.

2. Descoperiri monetare.

a) În anul 1930 s-a descoperit, pe un deal de lângă sat, o tetradrahmă dacică de argint.

Bibliografie: *Crăciun 1998*, p. 74.

✕

307. Plai (comuna Blăjeni)

✕

²⁶² *Luca 2005a*, p. 184.

308. Plop (comuna Ghelari)

✠

309. Plopi (comuna Bretea Română)

✠

310. Podele (comuna Luncoiu de Jos)²⁶³**1. Vestigii preistorice.**

a) De pe teritoriul localității provine un **depozit de bronzuri** și alte piese din bronz izolate.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 226, nr. 57.

✠

311. Pogănești (comuna Zam)

✠

312. Poiana (comuna Balșa)²⁶⁴**1. Descoperiri monetare.**

a) În așezarea străveche de aici s-a descoperit o monedă dacică.

Bibliografie: *Glodariu 1974-1975*, fig. 4, 63.

2. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (exploatare auriferă, urme de ziduri), dar și medievală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Rusu M. 1977*, p. 209; *Branga 1980*, p. 110; *Popa D. 2002*, p. 148.

✠

313. Poiana Răchitelii (comuna Cerbăl)

✠

314. Poieni (comuna Beriu)

✠

315. Poieni (comuna Densuș)²⁶⁵**1. Vestigii de epocă romană.****a) Punctul Pârâu.**

La est de sat, pe malul din stânga pârâului, se află urme de locuire romană.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Nemeș 1995-1996*, p. 346; *Popa 2002*, p. 148.

✠

316. Poienița (comuna Balșa)

✠

317. Poienița Tomii (comuna Cerbăl)

✠

318. Poienița Voinii (comuna Bunila)

✠

319. Pojoga (comuna Zam)²⁶⁶**1. Peșteri cu urme de locuire.****a) Peștera Gaura Scroafei.**

Aceasta a fost locuită în neolitic.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 232, nr. 76; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176.

✠

320. Ponor (comuna Pui)²⁶⁷**1. Peșteri cu urme de locuire.****a) Peștera lui Cocolbea sau Gaura lui Cocolbea.**

Cavitatea se află în Munții Sebeșului, bazinul Ohaba, Valea Opriței, Dealul Piatra lui Cocolbea, la 2 km NE de sat.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii eneolitice.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 81.

b) Peștera Piatra Poienii sau Peștera de la Pietriș, Peștera de sub Șeletru, Gaura Poienii.

Peștera se află localizată în Munții Sebeșului, bazinul Streiului, versantul din stânga, în amonte de localitatea Baru.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin epocii paleolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 228, nr. 65; *Boroneanț 2000*, p. 81-82; *Păunescu 2001*, p. 300.

c) Peștera Ponor.

Locuirea de aici aparține paleoliticului. Aici se află și un *abri* sub stâncă.

Bibliografie: *Ploșșor 1935-1936*, p. 76; *Boroneanț 2000*, p. 82.

d) Peștera Ponorici sau Gura Ponorici.

În această peșteră s-au descoperit multe materiale eneolitice (cultura Petrești și Coțofeni). Unii autori amintesc materiale paleolitice, de epoca bronzului și Latène.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 228, nr. 66; *Roman 1976*, p. 80; *Andrițoiu 1978a*, p. 67; *Jungbert 1982*, p. 554; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176; *Boroneanț 2000*, p. 81; *Ciugudean 2000*, p. 65; *Luca 2004*, p. 45.

2. Vestigii preistorice.**a) Punctul Vârful Coastei.**

²⁶³ Luca 2005a, p. 184-185.

²⁶⁴ Luca 2005a, p. 185.

²⁶⁵ Luca 2005a, p. 185.

²⁶⁶ Luca 2005a, p. 186.

²⁶⁷ Luca 2005a, p. 186-187.

Aici s-a descoperit o aşezare eneolitică.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 228, nr. 65; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176.

b) Punctul Hotarul Răcurele.

Din acest punct provin unelte din piatră paleolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 228, nr. 65; *Plopşor 1935-1936*, p. 76; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176.

3. Vestigii dacice.

a) Punctele Dealul Robului și Dealul Troianului.

Aici se află două fortificații închise, dacice după afirmațiile descoperitorilor.

Bibliografie: *Moraru și Tatu 1989-1993*, p. 266.

4. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41.

5. Vestigii medievale.

a) Biserica de lemn a fost transformată în secolul XVIII d.Chr. într-una de piatră.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 254-255.

☒

321. Popești (comuna Cârjiți)

☒

322. Potigani (municipiul Brad)

☒

323. Prăvăleni (comuna Vața de Jos)²⁶⁸

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Vârful Cremenii sau Dâmbul Cremenii.

În marginea satului se află acest punct, în hotar cu satele Basarabasa și Ociu. De aici provin materiale cioplite datate în paleolitic și mezolitic.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 233, nr. 83; *Plopşor 1957*, p. 284-285; *Jungbert 1982*, p. 554; *Rișcuța 1995-1996*, p. 270-271; *Păunescu 2001*, p. 300.

b) Topoare din piatră.

b.1.) Din albia Pârâului Jgheboasa provine un topor de piatră șlefuit și perforat.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 271; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176.

b.2.) Punctul La Poeni sau Lăzuț

De aici provine un topor de piatră cu perforația neterminată.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 271; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 176.

²⁶⁸ Luca 2005a, p. 187.

☒

324. Pricaz (comuna Turdaș)²⁶⁹

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității, la fostele grajduri ale CAP, se semnalează o aşezare aparținând culturii Turdaș.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 25, poziția 26; *Luca 1996*, p. 22; *1997*, p. 21; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 173.

b) Pe cursul vechi al Mureșului s-au descoperit, în anul 1953, fragmente ceramice preistorice și un vârf de lance hallstattian.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 25; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 210.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În malul Pârâului Pet, la est de Pricaz, s-au descoperit materiale arheologice aparținând epocii romane.

Bibliografie: *Luca 1997*, p. 21, harta 1, zona V.

b) Punctul Bidău.

În hotarul localității, pe locul fostelor Grajduri CAP, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (ziduri).

În același loc s-au recoltat și materiale arheologice din epoca bronzului și cea hallstattiană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Luca 1997*, p. 21; *Popa D. 2002*, p. 149.

☒

325. Prihodiște (comuna Boșorod)²⁷⁰

1. Vestigii daco-romane.

a) Punctul Școală.

La nord de grădina lui Nicolae Cujerean se află 8 ridicături și o platformă (sanctuar ?) de 13 / 14 m. Tot complexul se datează în perioada daco-romană.

Bibliografie: *Tatu 1994*, p. 199; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Popa D. 2002*, p. 149.

☒

326. Prihodiște (comuna Vața de Jos)²⁷¹

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera Prihodiște sau Hânzasca.

Peștera Prihodiște este amplasată la aproximativ 3 km de sat și are două intrări, cu deschidere spre NE și respectiv NV. Cele două intrări se unesc

²⁶⁹ Luca 2005a, p. 188.

²⁷⁰ Luca 2005a, p. 188.

²⁷¹ Luca 2005a, p. 188-189.

într-o sală centrală de unde pornește o galerie semiactivă.

Materialele arheologice recoltate aici aparțin culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Pescaru et alii 2001d; Rișcuța et alii 2003; Rișcuța și Cosac 2004.*

▣

327. Pui (comună)²⁷²

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera Gaura de pe malul drept al Ohabei.*

Aici s-a descoperit un depozit format din obiecte din fier dacice (secolele II î.Chr.-I d.Chr.).

Bibliografie: *Filipescu 1985*, p. 43-46.

2. Vestigii dacice.

a) *Punctul Vad.*

La 150 m de locul de trecere a Streiului, spre Ponorici, se află valuri și șanțuri dacice pe două aliniamente.

Bibliografie: *Glodariu 1983*, p. 103; *Glodariu et alii 1988*, p. 38-39; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Moraru și Tatu 1989-1993*.

3. Vestigii de epocă romană.

a) *Punctul Grădiște.*

În hotarul localității, la 4 km est de sat, pe malul din dreapta Streiului, la sud de drumul spre Fizești, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană, două obiective de arhitectură patrulateră.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 110; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 157-158; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Moraru și Tatu 1989-1993*; *Nemeș 1995-1996*, p. 346; *Popa D. 2002*, p. 150.

b) *Dealul Măgura.*

Pe acesta se află un val de aproximativ 4 km lungime.

Bibliografie: *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 158; *Moraru și Tatu 1989-1993*.

c) *Punctul Cioaca Biriștenilor.*

Pe acest deal, la 200 m nord de *Grădiște*, s-ar putea să existe un turn roman de pază, cu șanț și val și frontul spre est.

Bibliografie: *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 158; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 98; *Nemeș 1995-1996*, p. 347.

4. Descoperiri monetare.

a) Tezaurul monetar de secolele XVI-XVII d.Chr. s-a descoperit cu ocazia săpării unei gropi de mormânt în cimitirul localității.

Bibliografie: *Palamariu 2001-2002*.

5. Vestigii medievale.

a) Biserica ortodoxă pare a se data în secolele XV-XVI d.Chr. Unele informații ne fac să credem că începuturile ei sunt mult anterioare în timp.

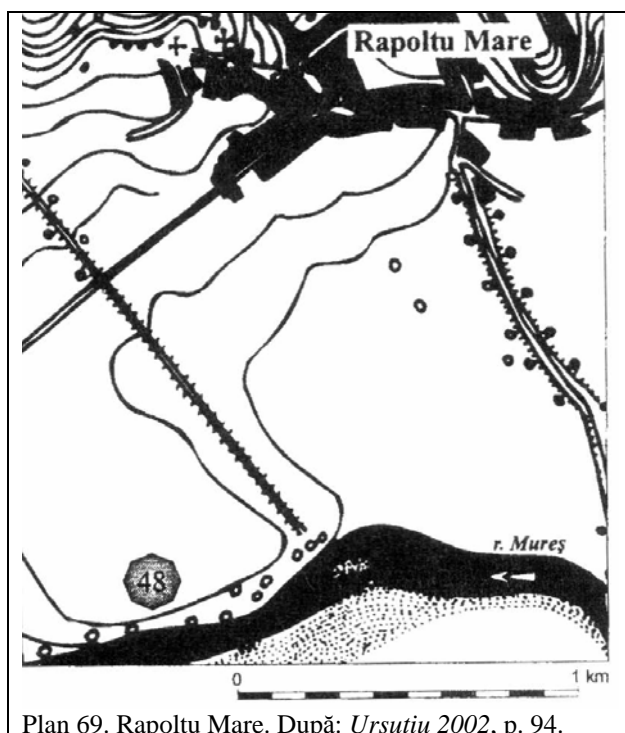
Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 255-257.

▣

²⁷² *Luca 2005a*, p. 189-190.

R.

328. Rapoltu Mare (comună)²⁷³

Plan 69. Rapoltu Mare. După: Ursuțiu 2002, p. 94.

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Pleșe.

Aici s-a descoperit ceramică neolitică.

Bibliografie: Bassa 1968a, p. 31.

b) Punctul Băgădău.

Pe dealul cu acest nume s-a descoperit ceramică neolitică.

Bibliografie: Bassa 1968a, p. 31.

c) În hotarul localității s-a descoperit ceramică aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: Roska 1942, p. 196, 235, nr. 68, p. 235, nr. 11; Roman 1976, p. 84; Andrițoiu 1978a, p. 68; Ciugudean 2000, p. 78; Luca 2004, p. 52.

d) Punctul Sedi sau Șeghi.

Aici s-a descoperit ceramică neolitică (cultura Starčevo-Criș), de epoca bronzului (timpuriu, cultura Wietenberg și Otomani) și hallstattiană (cultura Basarabi).

Bibliografie: Bassa 1968a, p. 31; Andrițoiu 1978, p. 66; 1986-1987, p. 51; 1992, p. 124; Rotea 1994, p. 39 și urm.; Boroffka 1994, p. 68; Popa C.I. 1998, p. 53; Ursuțiu 2002, p. 94.

e) Depozite de bronzuri.

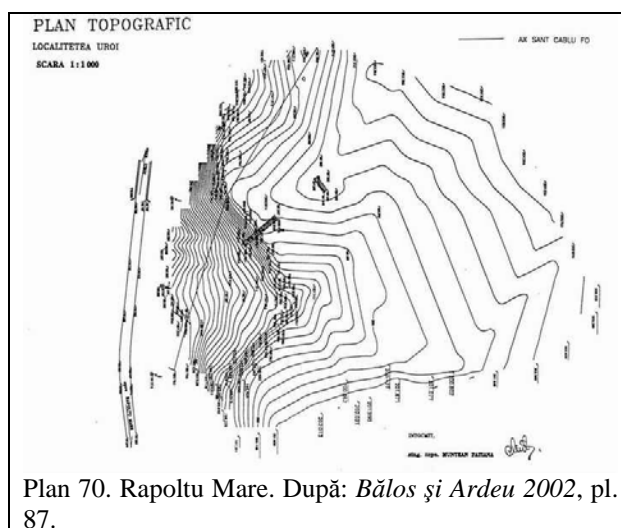
Punctul Valea Taurului.

În anul 1960, cu ocazia unor lucrări de împădurire, s-a descoperit, la circa 3 km de sat, un depozit de bronzuri din seria Cincu-Suseni (Ha A₁). Piesele erau adăpostite sub o lespede de piatră.

Bibliografie: Rusu M. 1963, p. 207; Bassa 1968a; Andrițoiu 1974-1975, p. 397; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 103-104.

f) Pe malul din stânga pârâului ce coboară din Dealul Dobaga s-a descoperit ceramică neolitică pictată cu negru.

Bibliografie: Roska 1942, p. 28, 196; Kalmar-Maxim 1999, p. 177.

Plan 70. Rapoltu Mare. După: Bălos și Ardeu 2002, pl. 87.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul La Vie.

Pe teritoriul satului, într-o vie, în anul 1884, s-au descoperit fundații de piatră și țigle romane. Și ultimele cercetări au dus la descoperirea în acest punct a unor vestigii de epocă romană.

Bibliografie: Russu 1968a; Mitrofan 1974, p. 45; Bălos și Țuțuianu 2000.

3. Descoperiri monetare.

a) În secolul trecut s-a descoperit aici un denar roman republican.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Crăciun 1998, p. 74.

⌘

²⁷³ Luca 2005a, p. 191-192.

329. Rapolțel (comuna Rapoltu Mare)²⁷⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit un obiect din bronz (celt).

Bibliografie: Rusu 1966, p. 21; Andrițoiu 1992, p. 124.

b) În hotarul localității este o așezare Wietenberg.

Bibliografie: Boroffka 1994, p. 96.

c) **Punctul Dealul Aranyi.**

În acest punct s-a descoperit o locuire eneolitică. La Cetatea Păgână pot exista alte urme eneolitice.

Bibliografie: Roska 1942, p. 235; Kalmar-Maxim 1999, p. 177.

d) În hotarul localității s-au descoperit topoare din piatră șlefuită.

Bibliografie: Roska 1942, p. 89, nr. 65.

2. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Popa D. 2002, p. 150.

□

330. Răchitova (comună)²⁷⁵

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) **Punctul Cetățuia.**

În donjonul medieval s-au folosit pentru construcție și cărămizi romane. Acesta este apărat cu un val de pământ și un șanț de apărare databile între secolele XIII-XIV d.Chr.

În jurul turnului întărit s-a descoperit ceramică de epoca bronzului, dar și de secolele XI-XIII d.Chr.

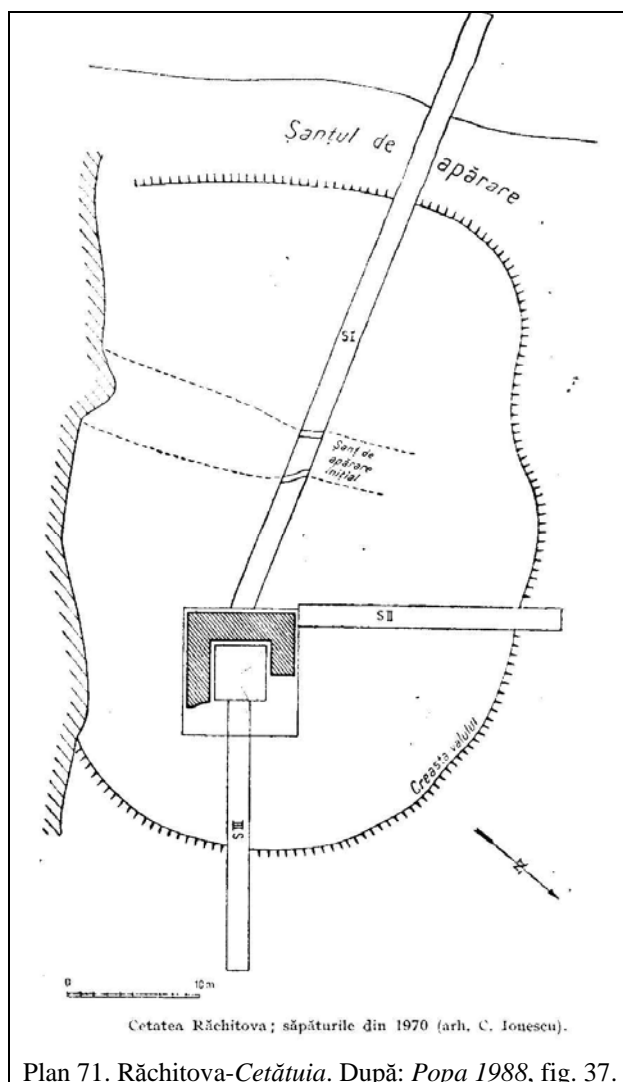
Bibliografie: Babeș 1971, p. 384; Popa 1972a, p. 249-250; 1977, p. 283; 1988, p. 70-71, 216-217, 219; Mărghitan 1974-1975, p. 41; Anghel 1980, p. 197, 206; 1986, p. 153-155; Rusu A.A. 1980, p. 193; 1997, p. 257; 1998, p. 12; 1999, p. 284; Drăguț 1982, p. 85; Nemeș 1988-1991, p. 40; 1995-1996, p. 347; Tatu et alii 1988-1991, p. 98; Andrițoiu 1992, p. 124.

2. Vestigii medievale.

a) **Punctul Chilii.**

Grupul de chilii (sihăstrie) aflat în acest punct din hotar face parte dintr-un schit ortodox românesc. Istoria schitului pare a începe încă din secolul al XVII-lea d.Chr.

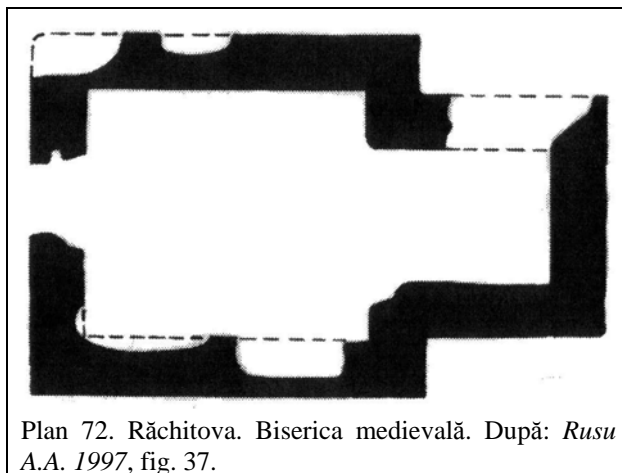
Bibliografie: Rusu A.A. 1991a, p. 128; 1997, p. 92-93; Rusu et alii 2000, p. 213.

Plan 71. Răchitova-Cetățuia. După: Popa 1988, fig. 37.

b) Biserica de piatră dispărută a fost construită în secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1991a, p. 128, 132; 1996g; 1997, p. 257-267; *** 1996, p. 94.

Plan 72. Răchitova. Biserica medievală. După: Rusu A.A. 1997, fig. 37.

²⁷⁴ Luca 2005a, p. 192.

²⁷⁵ Luca 2005a, p. 192-193.

□

331. Răcăștia (municipiul Hunedoara)²⁷⁶

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Casa Barna*.

Aici s-au descoperit materiale ceramice aparținând bronzului târziu sau hallstattului timpuriu.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

▣

332. Răchițaua (comuna Bătrâna)

▣

333. Rădulești (comuna Dobra)²⁷⁷

1. Vestigii dacice.

a) Punctul *Pietrari*.

În locul numit *Fântâna Plaiului* s-a descoperit un bol din bronz cu toartă mobilă. Locul descoperirii acestuia se află la aproximativ 1 km de acela în care s-a descoperit importantul tezaur de mai jos.

Bibliografie: *Moga V. 1979; *** 2003*, p. 148.

2. Descoperiri monetare.

a) În hotarul localității s-a descoperit, în anul 1944, un tezaur monetar de tip Rădulești – Hunedoara (245 de bucăți).

Bibliografie: *Floca 1945-1947*, p. 72 și urm.; 1972, p. 16; *Winkler 1969*, p. 84-85; *Moga V. 1979*, p. 645-646; *Rustoiu 1995*, p. 214; *Crăciun 1998*, p. 64, 74.

▣

334. Răscoala (oraș Petrila)

▣

335. Râpaș (comuna Turdaș)

▣

336. Râu Alb (comuna Sălașu de Sus)²⁷⁸

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Cetate*.

În hotarul localității, la 300 m vest de *Grajdurile IAS*, se semnalează și o așezare aparținând culturii Turdaș, dar și urme din epoca bronzului.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 157; *Kalmar și Tatu 1984-*

1985, p. 94; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 178; *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Luca 1996*, p. 22.

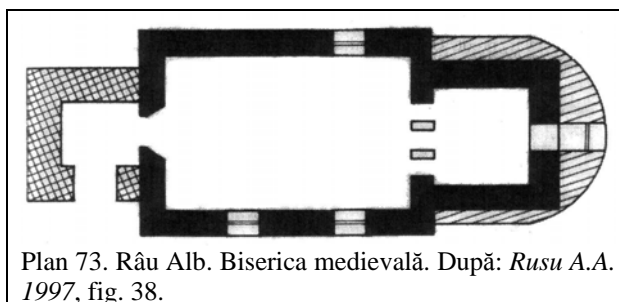
2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Latura Cetății*.

Aici, la 70 m NV de *Cetate*, se află resturile unor construcții romane (*villa rustica*).

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 40; 1995-1996, p. 347; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Popa D. 2002*, p. 153.

3. Vestigii medievale.

Plan 73. Râu Alb. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 38.

a) Biserica ortodoxă românească veche funcționează de pe la mijlocul secolului XV d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 128; 1997, p. 267-271.

▣

337. Râu Bărbat (comuna Pui)²⁷⁹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Cetate*.

În hotarul localității, la 700 m de sat, spre Pui, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană și anume un castru de marș transformat, mai apoi, într-unul permanent.

Acesta are 120 / 80 m și stă în picioare, pe alocuri, la 2 m înălțime.

Aici s-au descoperit și materiale ceramice preistorice, dacice și medievale.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 157; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 153.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Pe o înălțime împădurită de la marginea satului au fost identificate urme de construcții romane.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 153.

²⁷⁶ Luca 2005a, p. 193.

²⁷⁷ Luca 2005a, p. 193.

²⁷⁸ Luca 2005a, p. 194.

²⁷⁹ Luca 2005a, p. 194-195.

3. Vestigii medievale.

a) Punctul Ogrăzi.

La SV de sat, pe malul din dreapta *Pârâului Uric*, se descoperă materiale medievale.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

b) Punctul Estul Satului.

La intrarea în sat dinspre Pui se află urme de locuire medievală.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

c) Punctul Ploștina.

Într-o mică movilă braconată de căutătorii de comori s-a descoperit o locuință cu pivniță clădită în secolul XIII d.Chr.

Bibliografie: *Matei 1994*.

d) Punctul Ruina Bisericii vechi.

Un monument este ridicat între secolele XVI-XVII d.Chr. ca biserică pentru cultul reformat. Al doilea este ortodox. Sub una dintre cele două biserici se ascunde monumentul din secolul XV d.Chr.

Bibliografie: *Barnea Al. 1989*, p. 306; *Rusu 1991a*, p. 130; *1997*, p. 271-275.

✠

338. Râu de Mori (comună)²⁸⁰

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Livada lui Binder.

Aici, între drumurile spre Râu de Mori și hidrocentrală, la 500 m vest de punctul *La Izvor*, au fost descoperite artefacte neolitice, din epoca bronzului și medievale.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 178.

b) Punctul Grădina lui Bojin.

Aici, în vatra satului, s-au descoperit fragmente ceramice și chirpici aparținând epocii bronzului și perioadei medievale timpurii.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

c) Punctul Vatra Satului.

Din localitate provin fragmente ceramice Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 124.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul La Bordeie.

La 400 m de punctul de mai sus, pe drumul spre izvor, se află urme de locuire dacică.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul La Izvor.

În hotarul localității, la sud de hidrocentrală, la vest de drumul spre Poiana Dâljii, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

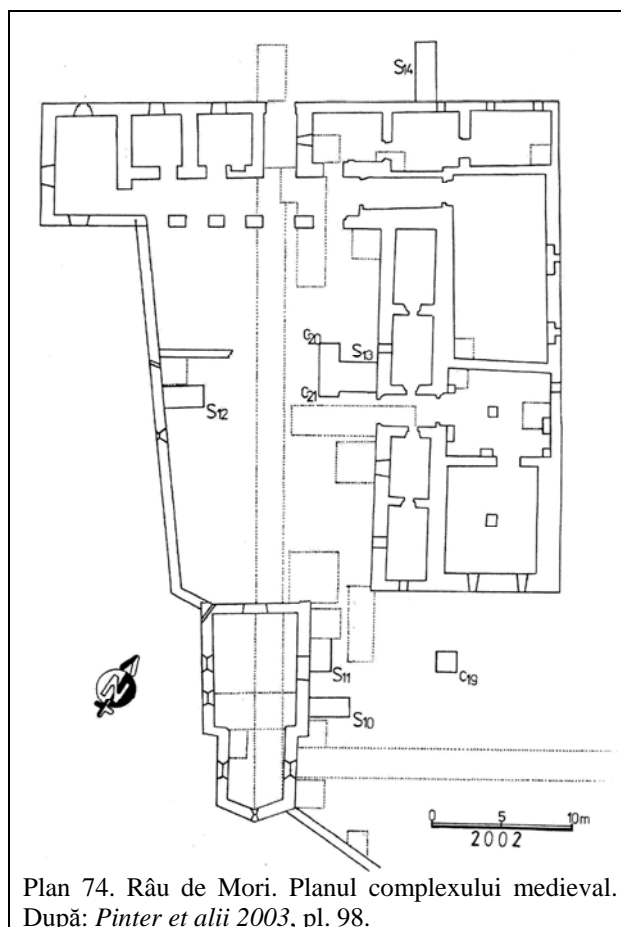
Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 153; *Pop 2004*, p. 310.

b) Într-un loc neprecizat din hotarul localității se semnalează o *villa rustica*.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 153.

4. Vestigii medievale.

Plan 74. Râu de Mori. Planul complexului medieval. După: *Pinter et alii 2003*, pl. 98.

a) Punctul Curtea nobiliară a Cândeștilor.

Curtea nobiliară medievală (secolul XIV d.Chr.) se dezvoltă în jurul unui donjon. Materialele arheologice descoperite aparțin mai multor epoci: preistorice, epoca romană și cea medievală. Aici a funcționat și o capelă de curte, dar și biserica parohială calvină a satului.

Bibliografie: *Popa 1972a*, p. 254; *1977*, p. 283; *1988*, p. 231-233; *Rusu A.A. 1980*, p. 186, 193; *1991a*, p. 131; *1997*, p. 275-281; *1999*, p. 286-287; *Pinter et alii 2000a; 2001d; 2002b; 2003*.

✠

²⁸⁰ *Luca 2005a*, p. 195-196.

339. Râu Mare (comuna Râu de Mori)²⁸¹

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul coloniei muncitorești s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Popa D. 2002*, p. 153.

☒

340. Râu Mic (comuna Sălașu de Sus)

☒

341. Reea (comuna Totești)²⁸²

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Lângă Șosea* sau *Stația ITA*.

În hotarul localității, pe malul din stânga *Pârâului Cârlete*, în apropierea stației ITA, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș (?).

Unele materiale ceramice publicate aparțin epocii bronzului, grupului cultural Balta Sărată.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 40; *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 92; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 178; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Luca 1996*, p. 22.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Grădina lui Adam Buda*.

Aici s-a descoperit un buzdușan de piatră șlefuit și perforat.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 235, nr. 13; *Nemeș 1988-1991*, p. 40.

b) Din puncte neprecizate din hotarul localității provin materiale arheologice neolitice, eneolitic (cultura Coțofeni) și hallstattiene.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 40.

3. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, lângă șoseaua Hațeg – Sarmizegetusa, s-au descoperit urme de construcții de epocă romană care țin de o așezare rurală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 110; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 155; *IDR, III, 3*, p. 14.

b) În curtea unui țăran s-a descoperit capacul unui sarcofag.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Popa D. 2002*, p. 155.

4. Vestigii medievale.

a) În a doua jumătate a secolului XVII d.Chr. aici exista cu siguranță o biserică.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 267.

☒

342. Rengheț (comuna Geoagiu)²⁸³

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Rât*.

În SV localității s-au descoperit fragmente ceramice Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 124; *Boroffka 1994*, p. 69.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *La Luncă*.

În hotarul localității s-a descoperit o construcție de epocă romană, dar și urmele unei întinse așezări din epocă.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 26; *Popa D. 2002*, p. 155.

3. Descoperiri monetare.

a) În secolul trecut s-a descoperit aici un denar roman republican.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 290; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Crăciun 1998*, p. 74.

☒

343. Ribicioara (comuna Ribița)²⁸⁴

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) *Peștera Avenul cu incizii de la Gaura Cizmii*.

Cavitatea se află în Munții Metaliferi, carstul dintre Crișul Alb și Arieșul Mic, masivul *Grohot, Cheile Ribicioarei*.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin paleoliticului și epocii medievale. Pe pereții peșterii se află desene incizate din epoca medievală.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 82; *Păunescu 2001*, p. 300; *Popa C.I. 2004*, p. 120-121.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Cărămizi*.

Punctul arheologic se află la 3 km de sat și aparține culturii Coțofeni. Unele materiale ceramice de aici aparțin grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Rișcuța 1995-1996*, p. 274, 276; *Ciugudean 2000*, p. 78; *Luca 2004*, p. 53.

²⁸¹ *Luca 2005a*, p. 196.

²⁸² *Luca 2005a*, p. 196-197.

²⁸³ *Luca 2005a*, p. 197-198.

²⁸⁴ *Luca 2005a*, p. 198.

✠

344. Ribița (comună)²⁸⁵**1. Mine și cariere.**

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice pentru exploatarea aurului în epoca romană (prin excavarea în stâncă și spălarea minereului) și cea medievală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Rusu M. 1977*, p. 209; *Rișcuța 1995-1996*, p. 282; *Wollmann 1996*, p. 134; *Popa D. 2002*, p. 155-156.

b) Mina Ribița.

Mina se află în Munții Metaliferi, *Valea Crișului Alb*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 128.

2. Vestigii medievale.

a) Cu ocazia unor săpături efectuate pentru cunoașterea bisericii cu hramul *Sfântul Nicolae* din localitate s-au descoperit și fragmente ceramice hallstattiene.

Data terminării zidirii bisericii mănăstirii pare a fi 1414, după care funcționează un cimitir interior și exterior.

Bibliografie: *Buculei 1995*; *Rișcuța 1995-1996*, p. 279; *Rusu A.A. 1996h*; *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 216; **** 1996*, p. 96.

3. Descoperiri monetare.**a) Punctul Dealul Șarba**

În nord-vestul localității, în partea din dreapta drumului ce duce spre Ribicioara, s-a descoperit un tezaur medieval, format din monede de argint (414 piese – secolele XV-XVI d.Chr.).

Bibliografie: *Lazăr 1977*; *Palamariu 1984-1985a*, p. 255.

✠

345. Rișca (comuna Baia de Criș)

✠

346. Rișcuța (comuna Baia de Criș)

✠

347. Romos (comună)²⁸⁶**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Halm.**

La SV de localitate, pe *Pășunea Ploștina*, s-a descoperit o movilă cu diametrul de 25 m și 1 m înălțime.

La distanță de 650 m se află o altă movilă cu formă și dimensiuni asemănătoare.

Bibliografie: *Căstăian 1995*, p. 51.

b) Depozite de bronzuri.

b.1.) În anul 1852 (descoperirea datează, probabil, din anul 1846) a fost donat un **depozit de bronzuri** provenind din hotarul localității.

Piese se datează în perioada hallstattiană, seria Bâlvănești-Vinț, Ha C.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 239, nr. 51; *Rusu M. 1963*, p. 210; *Georgescu 2000*.

b.2.) În hotarul localității, către Orăștie, s-a descoperit un frumos car din bronz (Ha C) aflat astăzi la Viena.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 239, nr. 51; *Horedt 1964*, p. 124; *Căstăian 1995*, p. 39.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Pe teritoriul satului se semnalează descoperirea unor obiecte de bronz și aur asociate cu ceramică romană. Se amintește, de asemenea, și o inscripție neconsemnată în IDR.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 156; *IDR*, III, 3, p. 277.

3. Descoperiri monetare.

a) În secolul trecut (1841-1843) s-au descoperit aici aproximativ 400 de denari romani republican.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Palamariu 1992-1994*, p. 193; *Crăciun 1998*, p. 74.

✠

348. Romoșel (comuna Romos)²⁸⁷**1. Vestigii dacice.****a) Punctul Cioaca Grădiștii.**

La 3 km sud de sat, pe *Valea Romoșelului*, în stânga acestuia, pe o înălțime stâncoasă cu pante abrupte, se află urmele unei cetăți dacice de perioadă clasică.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 26.

b) Punctul Dealul Făget.

Aici s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Iaroslavski et Roșu 1977*, p. 85.

✠

349. Roșcani (comuna Dobra)²⁸⁸**1. Vestigii preistorice.**

²⁸⁵ Luca 2005a, p. 198-199.

²⁸⁶ Luca 2005a, p. 199-200.

²⁸⁷ Luca 2005a, p. 200.

²⁸⁸ Luca 2005a, p. 200-201.

a) Punctul Dealul Cerăt.

Dealul Cerăt se înalță deasupra satului Roșcani în partea de SV a acestuia. După toate aparențele bolovanii de silex și cuarțit ce se găsesc pe el au fost exploatați în preistorie.

Pe o curbă de nivel aflată la mijlocul înălțimii acestuia se află 46 de movile așezate în mai multe grupuri.

Săpăturile arheologice efectuate aici au dus la descoperirea unei gropi în care se aflau mai multe unelte specifice paleoliticului.

Bibliografie: Luca 2004, p. 18-20, 27-28; Luca și Purece 2003.

b) Topoare din piatră.

În două locuri din hotar aflate pe pâraiele care străbat localitatea s-au descoperit topoare realizate din piatră șlefuită.

Bibliografie: Luca 2004, p. 16, 29.

c) Punctul Măgura Roșcanilor.

Dealul cu acest nume se află pe latura de SSV a localității. Pe vârful acestuia par a fi lucrări antropice.

Bibliografie: Luca 2004, p. 15-16.

2. Peșteri cu urme de locuire.**a) Peștera numărul 2 din Valea Voichii.**

Săpăturile efectuate aici au dus la descoperirea unor materiale arheologice aparținând culturii Coțofeni și epocii moderne.

Bibliografie: Luca 2004, p. 23-26, 29-30; Luca et alii 2003.

3. Descoperiri medievale.**a) Biserica Buna Vestire.**

Biserica este construită înainte de secolul al XVI-lea d.Chr.

Bibliografie: Pinter și Țuțuianu 2001; Pinter și Urduzia 2005.

✠

350. Roșia (comuna Balșa)

✠

351. Rovina (comuna Brănișca)

✠

352. Rovina (comuna București)²⁸⁹**1. Vestigii preistorice.**

a) În sat s-au semnalat urme de locuire preistorică, probabil neolitică.

Bibliografie: Roska 1942, p. 179; Kalmar-Maxim 1999, p. 179.

✠

353. Ruda (comuna Ghelari)²⁹⁰**1. Descoperiri preistorice.****a) Punctul Vârful Cireșata.**

În această localitate s-a descoperit ceramică Coțofeni.

Bibliografie: Andrițoiu 1978a, p. 68; Luca 2004, p. 53.

2. Mine și cariere.

a) Aici s-a identificat așezarea minerilor spălători de aur din epoca romană, dar și cea medievală.

După unii din autorii citați aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A.

Bibliografie: Roska 1942, p. 240, nr. 64; Rusu M. 1972, p. 51; 1977, p. 209; Mărghitan 1974-1975, p. 41; Băluță 1996, p. 96; Iaroslavschi 1997, p. 16; Luca 1999a, p. 10; Luca et alii 1998, p. 29; Popa D. 2002, p. 158.

b) Mina de fier a fost exploatată în perioada romană și medievală.

Bibliografie: Rusu M. 1977, p. 210; Wollmann 1996, p. 234.

✠

354. Ruda-Brad (municipiul Brad)²⁹¹**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Cireșata.**

De pe deal s-au recoltat fragmente ceramice Coțofeni cu elemente Baden.

Bibliografie: Andrițoiu 1979, p. 26; 1985, p. 12; Rîșcuța 1995-1996, p. 274; Wollmann 1996, p. 73; Ciugudean 2000, p. 79.

2. Mine și cariere.**a) Punctul Muncelu.**

În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană legate de mari exploatare de aur.

Aici, în punctul *La Petronești*, la 1 km de *Treptele romane*, s-a cercetat o necropolă de incinerare din secolele II-III d.Chr. cu 126 morminte aparținând unor populații de mineri illyri.

Tot aici s-au descoperit și stele funerare romane.

După M. Roska zăcămintele aurifere din zonă ar fi fost exploatate din Bz D-Ha A.

Bibliografie: Roska 1942, p. 50, 240, nr. 64, 50, 202; Rusu M. 1972, p. 51; Mărghitan 1974-1975, p. 41; Rusu 1979; 1980; 1992-1994; 1996; Andrițoiu 1986-1987a, p. 610; Palamariu 1988-1991a, p. 667; Rîșcuța 1995-1996, p. 282-284;

²⁸⁹ Luca 2005a, p. 201.

²⁹⁰ Luca 2005a, p. 201-202.

²⁹¹ Luca 2005a, p. 202.

Băluță 1996, p. 108; Wollmann 1996, p. 228-229; Popa D. 2002, p. 43; *** 1996, p. 79; IDR, III, 3, p. 426-434.

b) Mina de aur Ruda-Brad.

Mina se află în Munții Metaliferi, Valea Crișului Alb.

Obiectivul are două galerii (*Ruda 12 Apostoli* și *Zdrahoț-Sfântul Ioan*). Ea a fost exploatată în epoca romană, cea medievală și modernă.

Bibliografie: Boroneanț 2000, p. 125.

☒

355. Runcu Mare (comuna Lelese)²⁹²

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peștera de la Runcu Mare sau Peștera Nr. 1.

În peșteră s-au descoperit materiale arheologice neolitice, eneolitice (cultura Coțofeni), cultura Basarabi și perioadei dacice clasice.

Bibliografie: Luca 1999a, p. 5; 1999b, p. 8; 2004, p. 42-43; Luca et alii 1997, p. 17-18; 1998, p. 26; 2004, p. 39; Ciugudean 2000, p. 74; Ursuțiu 2002, p. 95.

☒

356. Runcu Mic (comuna Vețel)

☒

357. Runcșor (comuna Gurasada)

☒

358. Rușor (comuna Pui)²⁹³

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Haltă.

În dreapta drumului național spre Pui, la vest de Cantonul CFR, pe un platou cu malurile abrupte, s-a descoperit o așezare Coțofeni.

Bibliografie: Andrițoiu 1978a, p. 69; 1979, p. 26; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 99; Ciugudean 2000, p. 79; Luca 2004, p. 53.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul Sălășe.

La 700 m est de Măgura Rușorului, pe malul pâraului, la 300 m de Sălășul lui Oproiu, s-a descoperit ceramică de factură dacică.

Bibliografie: Nemeș 1988-1991, p. 40; Tatu et alii 1988-1991, p. 99.

b) Punctul Cetățuie.

La nord de sălășe se află un punct de supraveghere dacic.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 99.

c) Punctul Măgura.

La vest de sălășe se află ceramică dintr-o epocă neprecizată.

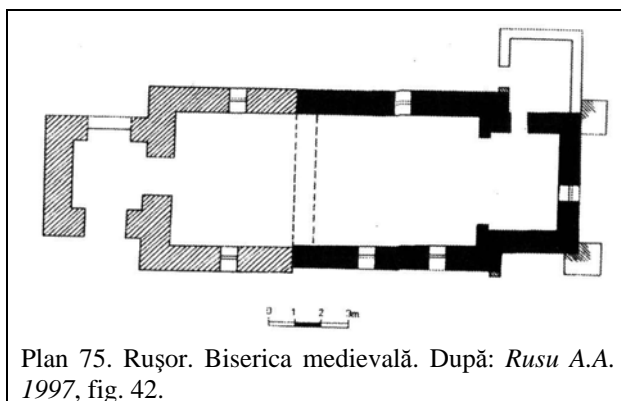
Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 99.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Din hotarul localității provine un leu funerar de epocă romană.

Bibliografie: Isac et alii 1973, p. 146.

4. Vestigii medievale.

Plan 75. Rușor. Biserica medievală. După: Rusu A.A. 1997, fig. 42.

a) Biserica ortodoxă românească veche nu a fost studiată prin săpătură arheologică sistematică și este datată între secolele XV-XVI d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1991a, p. 128; 1997, p. 282-285.

☒

359. Rusești (comuna Bulzeștii de Sus)

☒

360. Ruși (comuna Bretea Română)²⁹⁴

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, la nord de sat, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Branga 1980, p. 110; Popa D. 2002, p. 159.

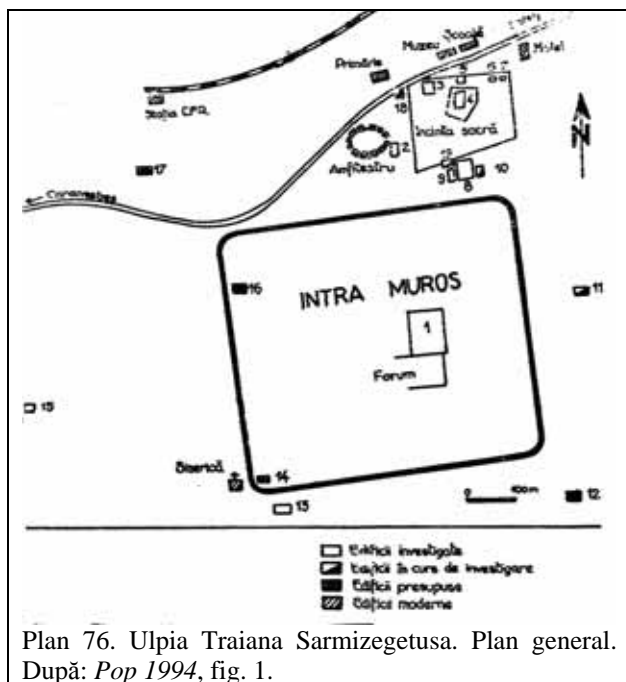
☒

²⁹² Luca 2005a, p. 203.

²⁹³ Luca 2005a, p. 203-204.

²⁹⁴ Luca 2005a, p. 204.

S.

361. Sarmizegetusa (comună)²⁹⁵

Plan 76. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Plan general. După: Pop 1994, fig. 1.

1. Vestigii preistorice.

a) Depozite de bronzuri.

De aici provine un **depozit de bronzuri** neîncadrat cronologic și cultural.

Bibliografie: Roska 1942, p. 300, nr. 44; Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 157-158; Andrițoiu 1992, p. 124.

b) Din locuri neprecizate provin fragmente ceramice și alte artefacte aparținând neoliticului.

Alte materiale fără precizări asupra locului de descoperire aparțin epocii dacice.

Bibliografie: Nemeș 1988-1991, p. 41.

c) În localitate s-au descoperit patru inele de aur crestate.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 124.

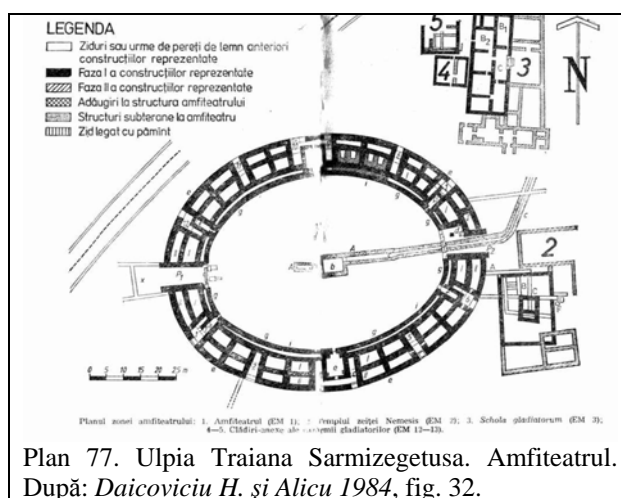
2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa Dacica.

a.1.) În săpăturile vechi s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni, topoare din piatră șlefuită, dar și un topor de cupru cu brațele în cruce de tip Jászladány, varianta Orșova.

Bibliografie: Vulpe 1975, p. 39; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1979, p. 26; Lazarovici 1983, p. 17; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 99; Kalmar-Maxim 1999, p. 179; Ciugudean 2000, p. 79; Luca 2004, p. 53.

a.2.) Orașul și castrul roman.

Plan 77. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul. După: Daicoviciu H. și Alicu 1984, fig. 32.

Orașul are foruri, amfiteatru, fântâni, ateliere, tuburi ceramice pentru canalizare sau transportul apei potabile. De asemenea, s-au descoperit diverse obiecte cu destinație specială: cadrane solare, instalații de *hypocaustum*, cuptoare, olane de ventilație, mozaicuri și piese sculpturale.

S-au descoperit și extrem de numeroase elemente de arhitectură și sculptură care arată existența unui centru artistic aici.

Castrul roman are dimensiunile de 540 / 415 m și a fost folosit după 106.

Incinta romană a fost locuită și în perioada prefeudală și medievală. Între alte descoperiri de vreme prefeudală amintim o fibulă „digitală” (secolul VII d.Chr.), oale de secolele VIII-X d.Chr., căldărușe din lut sau folosirea tramei stradale romane prin secolele XIII-XIV d.Chr. (Britonia medievală).

Bibliografie: Daicoviciu 1924; Floca 1941-1944; 1972, p. 17, 18; Berciu I. 1961, p. 162-171; Tudor 1969, p. 319-320, 324-325; Daicoviciu H. 1972, p. 319; 1974; Daicoviciu H. și Alicu 1984; Moga V. 1972, p. 155-156; Alicu 1976; 1980; 1981; 1984; Alicu et alii 1976; Alicu și Alicu 1977; Alicu și Crișan 2003, p. 32-33; Alicu și Opreanu 2000, p. 71-196; Glodariu 1977, p. 957-959; Branga 1977; 1980, p. 19-20, 29-35; Bărbulescu 1977, p.

²⁹⁵ Luca 2005a, p. 205-209.

234, 235, 237, 238-241; *Ferenczi 1979c*, p. 130; *Pop 1979*; 1987-1988; 1996; *Pop și Alicu 1979*; 1981; *Benea 1979*, p. 221-222; 1994, p. 312-313; *Cociș 1984*; *Opreanu 1985-1986*; 1987-1988; 2000; *Piso și Diaconescu 1985-1986*; 1997; *Popa 1988*, p. 39-40, 45, 46, 47-49, 67, 211-212; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 13, 139, 141, 148; *Băeștean 1995-1996*; 1997-1998; 1999-2000; 2004, p. 355, 358, 359, 361, 362; *Benea et alii 1997*; *Mărghitan 1997-1998*, p. 324; *Protase 2000*, p. 64-65; *Ardevan 1998*, p. 42-45, 74-81, 135-139, 188-208, 250-263, 296-303, 321-324; 2000, p. 97-99; *Crânguș 2002*, p. 279 și urm.; *Diaconescu și Bota 2002-2003*; *Hügel 2003*, p. 149-150; *** 2003, p. 72.

a.3.) Temple, culte și divinități.

În orașul roman s-au descoperit templele lui Aesculap și Hygia, Liber Pater, Nemesis, Nymphae, Malagbel, Mithras, Zeii Palmirieni, Serapis și unor divinități neidentificate. Alte temple sunt atestate doar documentar: Apollo și Isis. Unele temple sunt doar bănuite: Diana, Dis Pater și Proserpina, Jupiter Optimus Maximus, Bell Hamon, Jupiter Dolichenus, Malagbel, ori au divinitate necunoscută.

Pe cuprinsul sitului s-au descoperit mai multe statuete din lut sau bronz, podoabe de aur, însemne paleocreștine și antefixe.

Bibliografie: *Daicoviciu 1932*; *Bodor 1963*, p. 216, 221, 237; *Pop 1967*, p. 174, 176; 1976; 1977; 1978, p. 152, 154-156, 158; 1980; 1982; 1986-1987; 1992-1994, p. 185-186, 189-190; 1994; *Pop și Milea 1965*, p. 205-206; *Pop și Nemeș 1977*; *Pop și Rusu 1978*; *Mărghitan 1967*; *Mărghitan și Andrișoiu 1976*, p. 49, 50, 51; *Russu 1967*, p. 96-97; *Rusu 1973*, p. 397, 401; 1979, p. 173-175, 175-176, 178, 179; *Rusu et alii 1974-1975*; *Isac 1974*, p. 75-76; *Isac și Stratan 1973*, p. 118-120, 124, 126-129; *Bărbulescu 1972*, p. 205, 211, 212; 1977a, p. 177, 182-183; 1978, p. 226-227; *Bărbulescu și Căținaș 1979*, p. 215, 217; *Bărbulescu și Nemeș 1974-1975*; *Bogdan-Cătăniciu 1974-1975*, p. 329; *Căținaș 1974-1975*; *Sanie 1974-1975*, p. 323; 1981, p. 58-59, 69-70, 91-94, 147-151, 173, 176, 196-197, 202-204, 207, 214, 222, 224, 234, 259, 260, 261, 267-268, 271-272, 274, 277-278; *Daicoviciu H. et Alicu 1981*; 1982; *Daicoviciu H. și Piso 1975*; *Piso și Rusu 1977*; *Nemeș 1979*; 1982-1983; 1986-1987; 1992-1994; *Alicu 1978*; 1979a; 2002, p. 201-202, 221-222; 2004, p. 328-329; *Gudea și Ghiurco 1988*, p. 39; *Alicu et alii 1997*; *Alicu și Crișan 2003*, p. 94-101, 111, 112, 114; *Alicu și Rusu 1974*, p. 94-95, 97; *Alicu și Pop 1979*; *Băluță 1981*, p. 37; *Nicolaus 1981*; 1982-1983; *Barnea 1982-1983*, p. 261; *Marinescu-Nicolajsen 1984*; *Paki și Cociș 1986-1987*; *Țeposu 1988-1991*, p. 64, 70, 72, 73,

74, 75, 76; *Marinescu și Pop 2000*, p. 33, 42, 58-59, 60, 67-68, 73-75, 82, 86, 99-100, 103-104, 109, 116-117, 134, 139, 147, 154, 155-156, 157, 158, 161, 166; *Bouley 1989-1993*, p. 112, 119; *Voșișian 1997*; *Nemeti 1998*, p. 102-105; 2004; *Ghinescu 1998*, p. 127, 129-130, 136 și urm.; *Pintilie 1999-2000*, p. 233-235; *Pescaru și Alicu 2000*, p. 32-42, 52-58, 61-65, 74, 77, 81-84, 84-90, 90-92, 104-122, 126-127, 140, 144-146, 151, 152, 154-155, 161-162, 170, 172, 173, 174, 175-176, 176-177, 177, 179; *Pribac 2001-2002*, p. 202, 203; *Crânguș 2002-2003*, p. 149-150; *Diaconescu și Bota 2004*; *Chiș 2004*, p. 103; *Piso 2004*; *** 2003, p. 90, 92, 94-95, 106, 107, 109, 114, 117, 120, 121, 128, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 151, 185.

a.4.) Artefacte.

Cantitatea de artefacte descoperite cu ocazia săpăturilor sistematice din ultimii 80 de ani este impresionantă. Între acestea remarcăm ceramica, statuetele, piese figurate, opaițele, fibulele, alte podoabe, vasele de sticlă sau metal, uneltele, arme, obiecte din os ș.a.

Bibliografie: *Pop 1971*, p. 559, 561, 563; 1972a, p. 67-68, 70, 71-72; 1997, p. 183, 184, 185; 1997a, p. 592; 1997b, p. 203, 205; 1999-2000, p. 170-171, 171, 172, 174, 175-176, 177-178; 2003, p. 228; 2003b, p. 181, 182; *Pop și Găzdac 1993*, p. 147; *Alicu 1974-1975*; 1976a; 1977; 1977a; 1979; 1983; 1985; 1994; 2004; *Alicu și Cociș 1987*; 1988; 1989; *Alicu și Nemeș 1982*; *Alicu et alii 1994*; *Marinescu 1972a*; *Branga 1974-1975*; *Pop și Nemeș 1975*; *Băluță 1977*, p. 217, 218, 219, 220, 221, 223-224; 1979, p. 168-169, 169-170; 1979a, p. 197; 1982-1983, p. 211; 1989, p. 256, 257; 1996, p. 91, 105; *Soroceanu A. 1979*; *Ilieș 1981*; *Cociș 1986*, p. 166; 1986a; 1990-1993, p. 242, 248; 2004, catalog nr. 3, 8, 11, 23-25, 71, 88-89, 124-129, 162, 166, 170, 185-186, 197, 241, 253, 257, 285, 315, 394-398, 414-415, 478-482, 553, 582, 626, 652-654, 659, 667-668, 672, 683, 713, 756, 763, 768-770, 785-786, 816, 867-868, 925, 1016-1017, 1066, 1101, 1133-1134, 1145, 1148, 1164, 1235, 1254, 1394, 1474, 1513-1514, 1545, 1573, 1685, 1753-1758, 1774, 1837, 1850, 1884-1888, 1994, 1998, 2011, 2108, 2133, 2139, 2152, 2192-2193, 2207; *Cociș și Nemeș 1983*; *Cociș și Rusu 1984-1985*, p. 134, 137; 1986-1987, p. 143, 147; *Gudea și Ghiurco 1988*, p. 141, 150, 174, 194; *Rusu M. 1991*, p. 87, 92, 93; *Ardeț 1991*; 2004, p. 332; *Marta 1991*, p. 43; 1992, p. 16; *Bolindeț 1993*, p. 125, 127, 131, 133; 1994, p. 120, 121, 124, 125; *Opreanu 1993*, p. 244; 1995; *Paki și Cociș 1993*, p. 150-151, 155, 160-161; *Popa V. 1994*; *Bulzan 1996-1997*; 1998; *Hügel și Pop 1997*, p. 579-581; *Gudea 1999-2000*, p. 195; *Roman C.A. 1997*; 2000, p. 103, 105-106, 107,

110, 118; 2001; 2001-2002, p. 132, 133-135, 137-138, 143; *Piso și Băeștean 2000*; *Benea 2002-2003*, p. 141; *Pribac și Timoc 2002-2003*, p. 168; *** 2003, p. 157.

a.5.) Inscriptii, ștampile și monumente. Magistraturi. Antroponime. Cimitire.

Bibliografie: *Floca 1932*, p. 103-105; 1970; *Daicoviciu 1932a*, p. 112-123; *Daicoviciu și Floca 1937*; *Gostar 1956a*, p. 627-635, 639-642; 1971; *Russu 1965*, p. 53-58; 1966a, p. 441, 442; 1966b, p. 453; 1967, p. 89, 91, 93; 1967a, p. 169; 1968, p. 83-94; 1969, p. 171, 174, 177, 178, 179, 182, 184; 1974; 1978; 1979; *Glodariu 1966*, p. 430; *Protase 1967*, p. 59-60; *Sanie 1968*; 1973, p. 157-158, 163-164, 168-169; *Andrițoiu 1970*; *Daicoviciu 1970*, p. 130-131; *Isac 1971*, p. 117-120; *Pop et alii 1972*, p. 511; *Piso 1972*; 1974-1975; 1975; 1976; 1977; 1978, p. 179-183; 1978a, p. 192, 194, 196-197; 1987-1988; 1996; 1997-1998; 2001; 2002-2003, p. 215-218; *Piso et alii 2002a*; *Barnea și Albu 1973*, p. 155-157, 159-160, 161-162; *Alicu 1975a*; *Wollmann 1974-1975*; 1975; *Pop 1974*, p. 605; 1979a; *Pop și Rusu 1976*; *Daicoviciu H. și Piso 1976*; *Wolff 1976*; *Ardevan 1977*; 1978; 1979; 1981; 1984, p. 97-101; 1986-1987, p. 117, 118; 1994; *Benea 1978*, p. 204, 207; *Hica-Câmpeanu 1979*, p. 159, 161; *Gostar 1979*; *Branga 1980*, p. 112, 126-141; *Horedt 1981*, p. 67-70; *Bărbulescu 1981*, p. 457-459; *Paki 1984*; 1988; 1990; 1989-1993, p. 295, 297, 299; 2004; *Opreanu 1984*; *Alicu și Paki 1985-1986*; *Bădău-Wittenberger 1985-1986*; 1987-1988; *Petolescu 1989-1993*; *Grec 1991*, p. 173-175; 1993; *Marinescu 1995*; *Csongradi 1998*; 1999; *Gudea 1999-2000*, p. 198-200; *Țentea și Popescu 2002-2003*, p. 287, 290; *Marcu et alii 2003*; 2004; 2005; *Hügel 2003*, p. 60, 61; 2004; *IDR, III, 2*.

a.6.) Drumul roman.

Bibliografie: *Ursuț et alii 1982-1983*.

a.7.) Bibliografii, rapoarte de săpătură și lucrări generale.

Bibliografie: *Moga 1941*; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Daicoviciu H. et alii 1974-1975*; 1979; 1979a; 1979b; 1980a; 1983a; 1986a; 1989-1993; 1994; *Marinescu-Țeposu 1974-1975*; *Bodor 1974-1975*; *Stoia 1976*, p. 281-282; *Andrițoiu 1977*, p. 550-551, 556-557; *Pleșa și Rotar 1977*; *Ardevan 1979*; *Horedt 1979*; *Popa et alii 1979*; *Alicu et alii 1994*; 1989-1993; 1994; 1994a; 1995; 1995a; *Alicu și Cociș 1987-1988*; *Allen 1989-1993*; *Dawson 1989-1993*; *Nemeș 1992-1994a*; *Piso et alii 1994*; 2001; 2002; *Étienne et alii 1995*; 2002-2003; *Piso și Diaconescu 1996*; 1997a; 1998; *Piso și Roman C.A. 2003*; *Piso et alii 2005*; *Pop 2004*, p. 310; *** 1997, p. 120-122.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Hotar.

Aici la est de pârâul din vestul satului, spre fosta fermă CAP, se află urme de construcții romane.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

4. Vestigii post-romane.

a) Aici, în hotarul localității, sunt amintite descoperiri izolate de secolele VI-VIII d.Chr.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 207; *Dulea 2002-2003*, p. 257.

5. Vestigii medievale.

Monumentul medieval de zid nu se mai păstrează, dar trebuie datat între secolele XIII-XIV d.Chr.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 229-230; *Rusu A.A. 1997*, p. 285-288.

Plan 78. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Satul actual în contextul vestigiilor antice. După: *Popa 1988*, fig. 8.

6. Descoperiri monetare.

a) De-a lungul timpului s-au descoperit aici o drahmă Dyrrhachium, o monedă de tip ΚΩΣΩΝ și numeroase monede romane republicane și imperiale până în secolul IV d.Chr., inclusiv.

Bibliografie: *Winkler 1958*, p. 408; 1974-1975; *Iliescu 1958*, p. 460; *Mitrea 1969*, p. 549; 1969a, p. 169-170; *Glodariu 1974*, p. 300; *Palamariu 1979*, p. 115; *Crăciun 1998*, p. 74; *Munteanu 2003*, p. 119-120; *Gudea și Ardevan 2003*, p. 258.

b) De aici provine o monedă de epocă romană cu textul în ebraică.

Bibliografie: *Gudea 1999-2000*, p. 194.

c) **Corpus**-ul monedelor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

Bibliografie: *Găzdac și Cociș 2004*.

d) În anul 1954 s-a descoperit în marginea satului un țechin venețian emis de dogele Dominico Contarini).

Bibliografie: *Iliescu 1957*, p. 466.

☒

362. Săcămaș (comuna Ilia)

☒

363. Săcărâmb (comuna Certeju de Sus)²⁹⁶

1. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice ale exploatării aurului de epocă romană (după Eugen Iaroslavschi spălătoriile de aur de aici ar fi mult mai vechi) și medievală.

După unii autori autorii citați aici aurul s-ar fi exploatat încă din Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 148, nr. 47; *Rusu M. 1972*, p. 51; 1977, p. 209; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Wollmann 1996*, p. 131; *Iaroslavschi 1997*, p. 16; *Popa D. 2002*, p. 161.

b) Mina Săcărâmb.

Mina de cupru se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului, *Valea Geoagiu*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană, medievală, modernă și contemporană.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210; *Boroneanț 2000*, p. 128-129.

☒

364. Săcel (comuna Sântămăria Orlea)²⁹⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Bordeie*.

Pe malul din dreapta văii, la SE de releul TV, se află urme de locuire (peste 100 de gropi dintr-o epocă neprecizată).

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100.

b) Punctul *Râul Mare*.

Pe malul din dreapta văii, la vest de drumul spre sat, s-au descoperit urme neolitice.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 180.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Curtea Taur*.

În curțile de la sud de sat, spre Sânpetru, se află urme de locuire romană.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Nemeș 1995-1996*, p. 348; *Popa D. 2002*, p. 161.

3. Mine și cariere.

a) Cariera Săcel.

Cariera se află pe *Valea Sibișel*. Ea a fost exploatată în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 142.

☒

365. Sălașu de Jos (comuna Sălașu de Sus)²⁹⁸

1. Vestigii medievale.

a) Vechea biserică a funcționat, cu siguranță, pe un deal, în secolul XVII d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 288-289.

☒

366. Sălașu de Sus (comună)²⁹⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Topoare din piatră.

Dintr-un loc neprecizat provine o secure de trahit aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Nemeș 1988-1991*, p. 41.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Șasa*.

În acest punct, pe *Valea Bălții*, la circa 3 km NE de sat, s-a descoperit un frumos relief roman reprezentându-l pe Hercule. Aici sunt și alte urme romane care atestă existența unei *villa rustica*.

Tot aici se află și urme arheologice neolitice.

Bibliografie: *Lazăr 1973*; *Bărbulescu 1977a*, p. 183; 1978, p. 223; *Rusu A.A. și Eskenasy 1978*; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 157; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 180; *Popa D. 2002*, p. 161-162; *Pop 2003*, p. 272; *IDR, III, 3*, p. 17-18.

b) Punctul *Consiliul Popular*.

În curtea *Consiliului* se află multe resturi romane.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99; *Popa D. 2002*, p. 162.

c) Punctul *Drumul Jiului*.

Drumul antic (roman) se poate urmări pe mai mulți km.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 99.

3. Descoperiri monetare.

a) - în hotarul localității (*Grădina lui Grigore Iștoc*), în anul 1935, s-a descoperit un tezaur monetar, format din circa 100 monede de tip Rădulești – Hunedoara;

- în anul 1957, în partea de hotar numită *Șasa*, s-a descoperit un tezaur monetar format din 111 denari romani republicani;

²⁹⁶ Luca 2005a, p. 209.

²⁹⁷ Luca 2005a, p. 209-210.

²⁹⁸ Luca 2005a, p. 210.

²⁹⁹ Luca 2005a, p. 210-211.

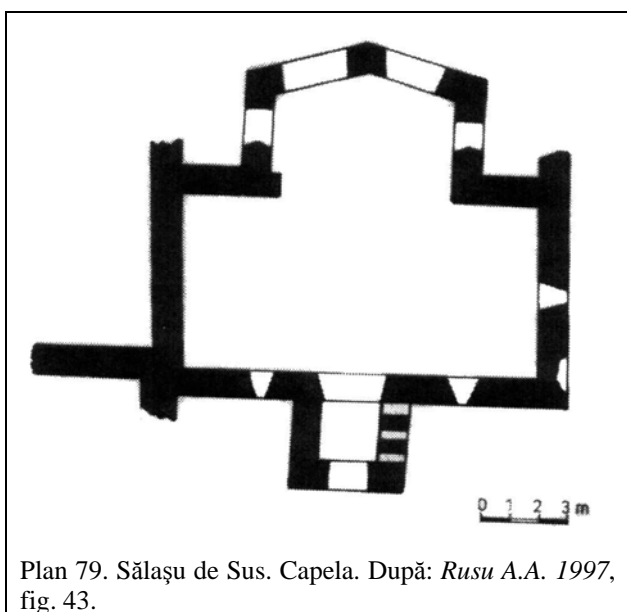
- într-un loc neprecizat din hotarul localității s-au descoperit monede republicane romane.

Bibliografie: *Floca 1945-1947*, p. 72 și urm.; 1960, p. 90; 1972, p. 16; *Mitrea 1958*, p. 497; 1958a, p. 154; *Winkler 1969*, p. 84-85; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Glodariu 1974*, p. 291; *Lupu 1975*, n. 27; *Pavel 1982-1983*; *Nemeș 1995-1996*, p. 347; *Crăciun 1998*, p. 64, 66, 75.

b) Din hotarul localității ar proveni un tezaur monetar medieval.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1986-1987*, p. 189.

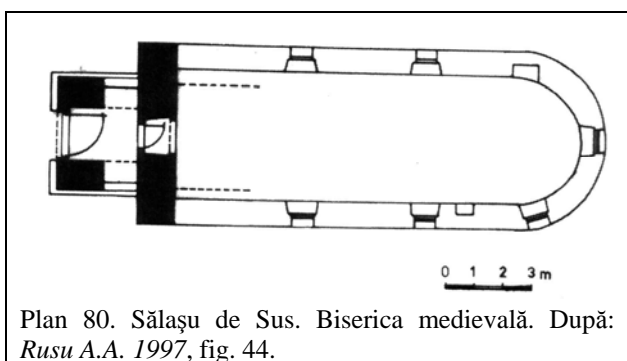
4. Vestigii medievale.

Plan 79. Sălașu de Sus. Capela. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 43.

a) În localitate este o curte cnezială și o capelă de curte în ruină (secolul XVII d.Chr.).

Biserica „iobagilor” este construită în secolul XV d.Chr.

Plan 80. Sălașu de Sus. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 44.

O altă biserică, ortodoxă, este pomenită în secolul XVII d.Chr.

Bibliografie: *Eskenasy 1979*, p. 345-346; *Eskenasy et Rusu 1979*, p. 667; *Popa 1988*, p. 243-244; *Rusu A.A. 1991a*, p. 128, 134; 1996, p. 134-135; 1997, p. 289-299; 1999, p. 285.

☒

367. Sălătruc (comuna Blăjeni)³⁰⁰

1. Descoperiri monetare.

a) Aici s-au descoperit 13 monede de argint antice.

Bibliografie: *Palamariu 1992-1994*, p. 194.

☒

368. Sălciua (comuna Zam)³⁰¹

1. Descoperiri monetare.

a) Tezaurul medieval (secolele XV-XVI d.Chr.) a fost descoperit întâmplător la 2-3 km de sat, în apropierea pârâului Slir. Monedele au fost adăpostite într-un vas ceramic.

Bibliografie: *Anghel et Albu 1973*; *Palamariu 1984-1985a*, p. 255; *Szöcs 2003*, p. 229.

2. Mine și cariere.

a) Aici, în hotarul localității, s-ar afla spălătorii de aur preistorice, dar și romane.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 147; *Iaroslavschi 1997*, p. 16.

☒

369. Săliște (comuna Băița)³⁰²

1. Mine și cariere.

a) După autorul citat, aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A, dar și în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1972*, p. 51; 1977, p. 209.

2. Descoperiri monetare.

a) Aici s-a descoperit un denar roman republican și altul imperial.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 292.

☒

370. Săliștioara (comuna Vălișoara)

☒

371. Săulești (oraș Simeria)³⁰³

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, către confluența Cernei cu Mureșul, se cunoaște o mică așezare romană (*villa rustica*). Tot pe aici trece și drumul roman.

În același areal s-au descoperit și două altare romane.

³⁰⁰ Luca 2005a, p. 211.

³⁰¹ Luca 2005a, p. 211-212.

³⁰² Luca 2005a, p. 212.

³⁰³ Luca 2005a, p. 212.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Luca 1999a*, p. 9; *Luca et alii 1998*, p. 29; *Popa D. 2002*, p. 77, 164; *IDR, III, 3*, p. 26-27, 40-41.

2. Vestigii medievale.

a) Punctul *Balastieră*.

Aici s-a descoperit un vas de bronz medieval.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 27.

▣

372. Sâncrai (oraș Călan)³⁰⁴

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană și un altar cu inscripție.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Sanie 1981*, p. 53, 258; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

▣

373. Sânpetru (comuna Sântămăria Orlea)³⁰⁵

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *La Măru* sau *La Măr*.

Aici, pe un promontoriu situat pe malul din dreapta al *Râului Mare*, la 300 m vest de drum și 1,5 km vest de sat, s-au descoperit materiale ceramice de epoca bronzului și cea romană.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *1995-1996*, p. 348; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Andrițoiu 1992*, p. 125; *Boroffka 1994*, p. 97; *Popa 2002*, p. 168.

b) Punctul *Săliștioara I*.

Locul se află pe versantul estic al *Dealului Ploștina*. Materialele ceramice descoperite aici aparțin epocii neolitice și culturii *Wietenberg*.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 180.

c) Punctul *Săliștioara II*.

Lângă pârâu (la locul numit *Ploștină*) se găsesc urmele unei construcții dacice (cu influențe romane) și medievale timpurii.

Bibliografie: *Tatu 1994*, p. 200; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Nemeș 1995-1996*, p. 348.

d) Punctul *Movilă*.

La 400 m vest de sat se află urme medievale și romane.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Nemeș 1995-1996*, p. 348; *Popa D. 2002*, p. 168.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Târnov*.

Pe o înălțime la est de râul *Sibișel* s-a descoperit o așezare fortificată cu șanț și val încadrabilă în epoca *hallstattiană*.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100.

b) Punctul *La Târnov*.

La vest de *Dealul Târnov* s-a descoperit ceramică *Coțofeni*.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Ciugudean 2000*, p. 81; *Luca 2004*, p. 53.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Curtea Vulc*.

În vatra localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (resturi de construcții).

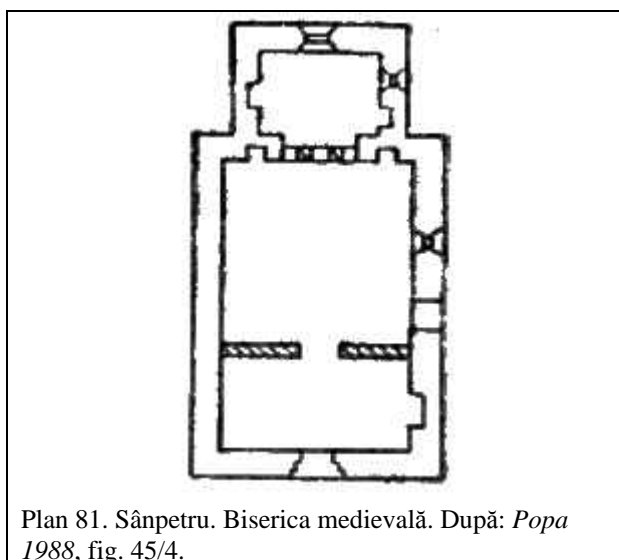
Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Nemeș 1995-1996*, p. 348; *Popa 2002*, p. 168.

b) Punctul *Grădiște* sau *La Bordeie*.

La 500 m SV de *Dealul Târnov*, pe malul din stânga *Pârâului Nucșoara*, se află urme de construcții romane.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Popa D. 2002*, p. 168.

4. Vestigii medievale.

Plan 81. Sânpetru. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/4.

a) Biserica de zid din sat datează din secolele XIV-XV d.Chr. Nivelul ei de construcție suprapune un strat medieval mai vechi. Aici a funcționat și o curte nobiliară.

S-au cercetat și morminte, dintre care două în interiorul monumentului (unul de secolele XIV-XV d.Chr. și altul de sfârșitul secolului XVI).

³⁰⁴ *Luca 2005a*, p. 212.

³⁰⁵ *Luca 2005a*, p. 213-214.

Bibliografie: *Stoia 1976*, p. 282; *Cantacuzino 1977*; *Rusu A.A. 1991a*, p. 131; 1997, p. 303-309; 1999, p. 285.

☒

374. Sântandrei (oraș Simeria)³⁰⁶

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității, la 2 km nord de satul actual, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (*villa rustica*). Tot aici se află și o necropolă din aceeași epocă.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Mărghitan și Andrițoiu 1976*, p. 46; *Luca 1999a*, p. 9; *Popa D. 2002*, p. 177.

☒

375. Sântămăria de Piatră (oraș Călan)³⁰⁷

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității se semnalează o așezare de epoca bronzului, cultura Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1986-1987*, p. 51; 1992, p. 125; *Boroffka 1994*, p. 79.

b) Pe hotarul cu Valea Sângeorgiului a fost descoperită o așezare Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 138, nr. 263.

c) Punctul Pe Piatră.

Aici se află o așezare Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

d) Punctul La Groși.

În acest punct s-au descoperit materiale ceramice neolitice.

Bibliografie: Informație Roman Cristian și Diaconescu Dragoș.

2. Mine și cariere.

a) Punctul Grădiște, Măgura sau Cariera Sântămăria de Piatră.

În hotarul localității, la 1 km nord de sat, pe malul din dreapta Streiului, se află o așezare romană.

Aici se află și o carieră de piatră din epoca romană. Exploatarea începe încă din perioada dacică.

Tot de aici provin și fragmente ceramice Turdaș și Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 138, nr. 63; *Pop 1967*, p. 176; *Daicoviciu H. 1972*, p. 174; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Roman 1976*, p. 85; *Andrițoiu 1976*, p. 398; 1978a, p. 69; *Băluță 1977*, p. 219, 224; *Ferenczi 1979b*, p. 267-268;

Branga 1980, p. 111; *Cociș 1987*, p. 158; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 53, 55, 135, 211, 245; *Molnár 1996-1997*; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 182; *Boroneanț 2000*, p. 142; *Roman C.A. 2000*, p. 116; 2001-2002, p. 142; *Popa D. 2002*, p. 169; *Luca 2004*, p. 53; *Cociș 2004*, catalog nr. 210; *IDR*, III, 3, p. 38-39.

3. Descoperiri monetare.

a) Trei denari romani republicani sunt descoperiți în localitate.

Bibliografie: *Crăciun 1998*, p. 75.

☒

376. Sântămăria Orlea (comună)³⁰⁸

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Troian sau Platou.

În hotarul localității, pe platoul dintre Sântămăria Orlea și Ciopeia, în locul în care se termină *Troianul*, se semnalează o așezare aparținând culturii Vinča sau Turdaș.

Tot aici sunt urme de construcții romane, un drum antic pavat și ceramică din epoca romană.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 94-95; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 182; *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 121; *Nemeș 1995-1996*, p. 348; *Luca 1996*, p. 22; 1999b, p. 14; *Popa D. 2002*, p. 170.

b) Punctul Grădinile Coliconilor.

Pe un promontoriu aflat la sud de sat, pe malul din dreapta Sibișelului, s-a descoperit o așezare cu ceramică Coțofeni, Wietenberg și medievală timpurie.

Bibliografie: *Roman 1976*, p. 85; *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100; *Andrițoiu 1992*, p. 125; *Ciugudean 2000*, p. 81; *Luca 2004*, p. 53.

c) Punctul Terasa Grindanu, (Pe) Grindanu sau Grindanul.

Acesta este situat pe partea din stânga șoselei spre Subcetate și a fost cercetat încă din secolul XIX d.Chr. Aici se află ruinele uneia dintre cele mai mari *villa rustica* din Dacia.

În acest punct din hotar, la 300 m vest de confluența *Râului Mare* cu *Galbena*, se află o așezare aparținând epocii bronzului, cultura Wietenberg.

Tot aici sunt și urmele unei construcții romane, dar și o fortificație medievală.

Bibliografie: *Russu 1967a*, p. 169-170; *Popa 1972*; *Mitrofan 1973*, p. 148-149; 1974-1975, p.

³⁰⁶ Luca 2005a, p. 214.

³⁰⁷ Luca 2005a, p. 214-215.

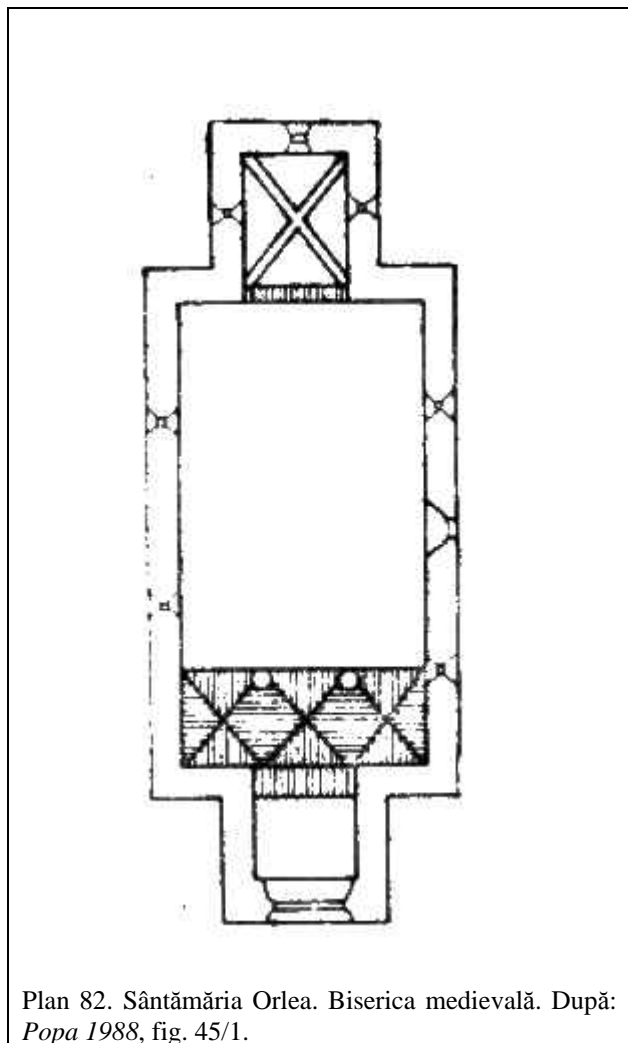
³⁰⁸ Luca 2005a, p. 215-217.

292; Glodariu 1977, p. 968; Bărbulescu 1978, p. 223; Branga 1980, p. 35; Andrițoiu 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; Mărghitan 1987, p. 64; Popa 1988, p. 213; Nemeș 1988-1991, p. 42; 1995-1996, p. 348; Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Boroffka 1994, p. 79; Popa D. 2002, p. 169-170; Pop 2003, p. 267; 2004, p. 312; IDR, III, 3, p. 15-16.

d) Punctul Grădina Castelului.

La vest de Casa Popescu se află ceramică și zgură feroasă din perioade preistorice și medievală.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 100.

Plan 82. Sântămăria Orlea. Biserica medievală. După: Popa 1988, fig. 45/1.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Teren Fotbal.

La sud de camping se află urme de construcții din epoca romană.

Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 100-101; Popa D. 2002, p. 170; Pop 2004, p. 310.

3. Vestigii prefeudale.

a) Punctul Grădina lui E. Cicu.

De aici s-a recoltat ceramică de secolele VII-VIII d.Chr.

Bibliografie: Dulea 2001, p. 241.

4. Vestigii medievale.

a) Lângă Biserica Reformată s-a descoperit un fundament de zid din blocuri de piatră, de factură romană (capelă de curte).

Biserica medievală este unul dintre cele mai frumoase monumente medievale din zonă fiind o ctitorie cnezială de secolul XIII d.Chr.

Bibliografie: Popa 1972a, p. 264, 266-267; 1988, p. 73-74, 233-234; Drăguț 1982, p. 84; Rusu A.A. 1987-1988, p. 272-274; 1991a, p. 130, 137-138; 1997, p. 309-315; Nemeș 1995-1996, p. 348; IDR, III, 3, p. 15-16.

5. Mine și cariere.

a) Punctul Pădurea Făget

Carierele de aici sunt exploatate din epoca romană. La această concluzie s-a ajuns încă din secolul al XIX-lea d.Chr.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Wollmann 1973, p. 107; Popa D. 2002, p. 170.

□

377. Sântuhalm (municipiul Deva)³⁰⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Ghețarie sau La Ghețarie.

De aici provin fragmente ceramice Coțofeni. Alte materiale arheologice aparțin epocii timpurii a bronzului.

Bibliografie: Dragotă et alii 1999, p. 84; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

b) Punctul La Ciroane.

Aici s-au descoperit fragmente ceramice Wietenberg.

Bibliografie: Dragotă et alii 1999, p. 84.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Dealul Paiului.

În hotarul localității, la SV de sat, se cunoaște o villa rustica.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Luca 1999a, p. 9; Luca et alii 1998, p. 29; Popa D. 2002, p. 77, 171; IDR, III, 3, p. 50.

□

378. Sârbi (comuna Ilia)³¹⁰

1. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

³⁰⁹ Luca 2005a, p. 217.

³¹⁰ Luca 2005a, p. 217.

a) Punctul *Măgura Sârbilor* sau *Măgura Sârbului*.

Pe acest deal se găsește o cetate dacică. N. Gostar presupune existența aici a localității *Singidava*.

Cel mai vechi orizont de locuire de pe deal aparține culturii Coțofeni (două niveluri) și epocii timpurii a bronzului.

De pe deal provine un topor din bronz cu aripioare.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 158, nr. 85; *Floca* 1972, p. 15; 1977, p. 173; *Mărghitan* 1970, p. 15-16; 1977, p. 205; *Dumitrașcu și Mărghitan* 1971, p. 50; *Andrițoiu* 1978a, p. 67; 1992, p. 120; *Rotea* 1981; 1993, p. 66; *Glodariu* 1982, p. 28; 2004, p. 540; *Ciugudean* 1996, p. 40; 2000, p. 66; *Luca* 2004, p. 45; *Popa C.I.* 2004, p. 114.

☒

379. Sereca (comuna Beriu)

☒

380. Sibișel (comuna Beriu)³¹¹

1. Vestigii dacice.

a) Punctul *Cetățuia*.

Către fostul cătun *Baia* se află un deal înalt cu numele *Cetățuia*. Nu s-au descoperit urme arheologice.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 380; *Daicoviciu H. et alii* 1989, p. 156.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Cărbunari*.

Spre NV de comună, în holdă, s-a descoperit un fragment de conductă romană.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 381.

b) Punctul *Grădiștioara*.

Pe valea râului Sibișel, la circa 1,5 km nord de sat, se află fundația unei clădiri, posibil romane.

Bibliografie: *Nemeș* 1995-1996, p. 349.

c) La circa 400 m SV de Sânpetru, la sud de drumul Sânpetru – Unciuc, se află o ridicătură de pământ în care se află ziduri și materiale arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Nemeș* 1995-1996, p. 349.

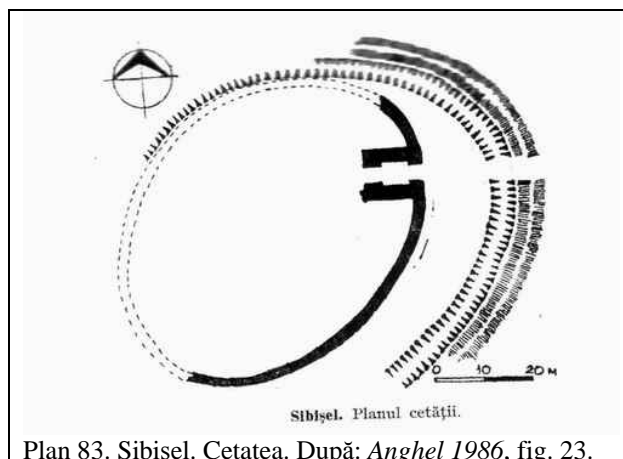
3. Vestigii medievale.

a) Punctul *Bordul, Bordu* sau *Dealul Barlului*.

Aici, la NV de cătunul *Baia*, se află o cetate medievală de forma unei elipse, ridicată între secolele XIII-XIV d.Chr. Urmele păstrate arată că zidurile acesteia sunt din piatră.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii* 1959, p. 381; *Anghel* 1986, p. 166-168; *Căstăian* 1995a, p. 124; *Pinter et alii* 2000b; 2001d; *Nägler și Beșliu* 2003, p. 391.

³¹¹ *Luca* 2005a, p. 218.

Plan 83. Sibișel. Cetatea. După: *Anghel* 1986, fig. 23.

4. Descoperiri monetare.

a) În hotarul localității s-a descoperit un tezaur monetar preroman.

Bibliografie: *Winkler* 1969, p. 86-87.

b) De aici provin denari romani republicani și imperiali.

Bibliografie: *Glodariu* 1974, p. 292.

☒

381. Sibișel (comuna Râu de Mori)³¹²

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Dealul Cetățuia*.

Dealul, reținut aici pentru toponim, este flancat la est și vest de Râul Mare și Râușorul. Acestea se unesc și formează *Râul Sibișelului*. Nu s-au găsit urme arheologice pe deal.

Bibliografie: *Daicoviciu H.* 1964, p. 120.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Cărbunari*.

În hotarul satului, spre NV, s-a descoperit un fragment de conductă romană.

Bibliografie: *Daicoviciu H.* 1964, p. 120.

3. Descoperiri monetare.

- în anul 1801 este descoperit un tezaur din care fac parte și 3 monede dacice de tip Aiud – Cugir;

- în același tezaur sunt amintite și monede dacice de tipul Petelea.

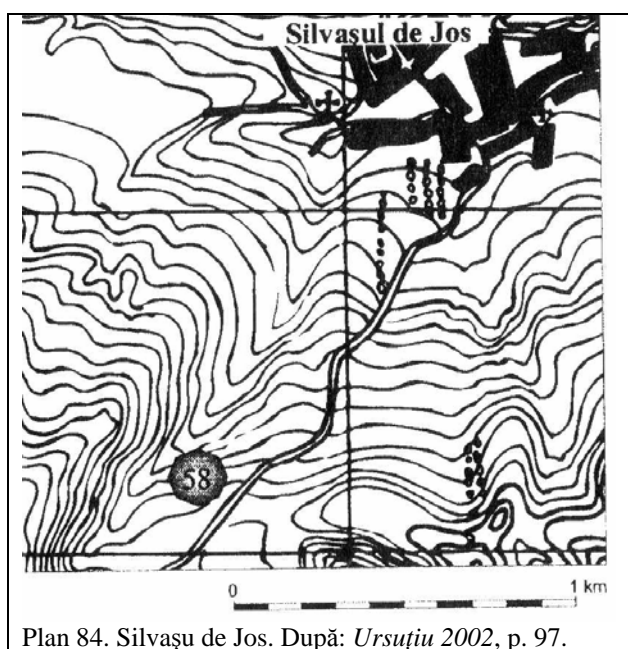
Bibliografie: *Winkler* 1966, p. 80, 81; *Crăciun* 1998, p. 75.

☒

382. Silvașu de Jos (oraș Hățeg)³¹³

³¹² *Luca* 2005a, p. 218-219.

³¹³ *Luca* 2005a, p. 219-220.

Plan 84. Silvașul de Jos. După: Ursuțiu 2002, p. 97.

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Între Ogăși* sau *Între Ogășii*.

La 1 km sud de sat, în dreapta drumului ce duce la Prislop, pe o terasă delimitată pe trei laturi de un pâraiaș, s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni, Wietenberg, Hallstatt, Basarabi și romane.

În epoca romană aici funcționa o construcție.

Bibliografie: Andrițoiu 1978, p. 66; 1979, p. 26-27; 1992, p. 125; Nemeș 1988-1991, p. 42; 1995-1996, p. 348; Boroffka 1994, p. 77; Rusu A.A. 1996i; Ciugudean 2000, p. 81; Popa D. 2002, p. 177; Luca 2004, p. 53; *** 1996, p. 103.

b) Punctul *Între Ogrăzi*.

La 1 km vest de fosta *Fermă a CAP*, pe drumul spre Prislop, se află o așezare cu artefacte din cultura Wietenberg, Hallstatt, perioada romană și cea medieval timpurie.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Popa D. 2002, p. 177; Ursuțiu 2002, p. 96; (descoperirile 1 și 2 pot aparține unuia și aceluiași sit).

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Ferma CAP*.

La sud de fermă, pe malul din stânga pâraului, s-au descoperit ateliere de ceramică romane.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 100; Nemeș 1995-1996, p. 348; Popa D. 2002, p. 177.

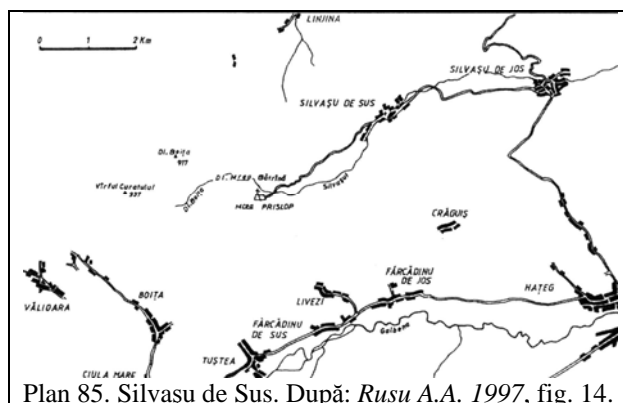
b) Punctul *La Cruce*.

În acest punct s-a descoperit un cuptor de ars materiale de construcție datat în perioada romană.

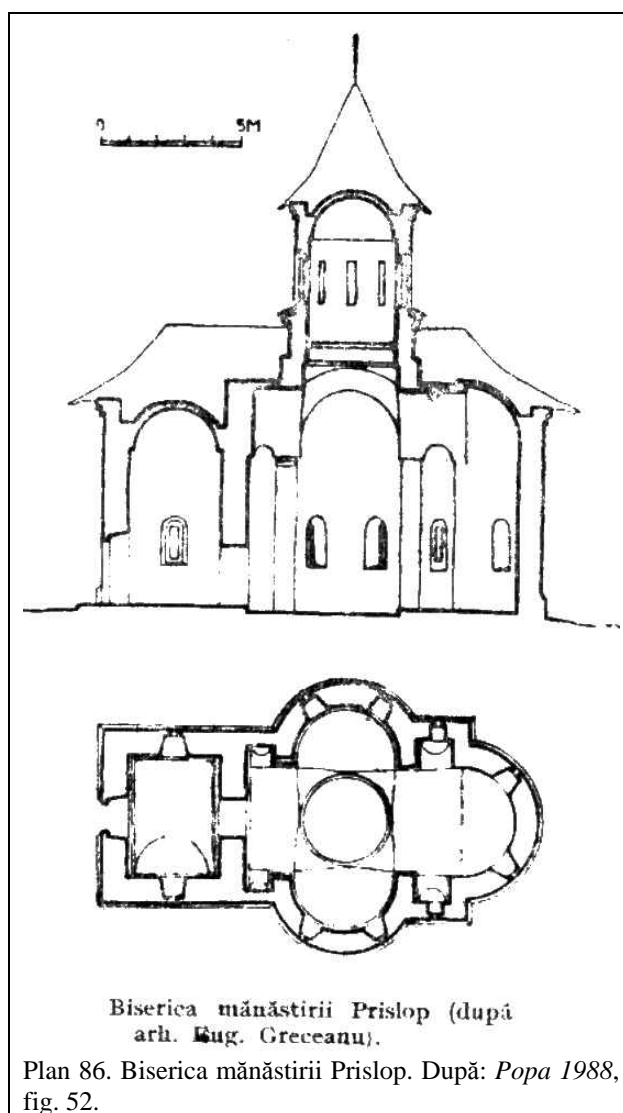
Bibliografie: *** 1996, p. 103; Rusu A.A. 1996i.

□

383. Silvașul de Sus (oraș Hațeg)³¹⁴

Plan 85. Silvașul de Sus. După: Rusu A.A. 1997, fig. 14.

Biserica mănăstirii Prislop (după arh. Eug. Greceanu).

Plan 86. Biserica mănăstirii Prislop. După: Popa 1988, fig. 52.

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Prislop*.

Pe platoul de la SV de *Mănăstirea Prislop*, la sud de intersecția drumului forestier ce coboară la

³¹⁴ Luca 2005a, p. 220.

mănăstire cu cel care vine din satul Livezi, a fost descoperită o așezare neolitică și o alta Coțofeni.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 94; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 183; *Nemeș 1988-1991*, p. 43; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 100.

2. Vestigii medievale.

a) *Mănăstirea Prislop* este situată pe *Valea Silvașului* la șapte km depărtare de sat. Ea este ctitorită la sfârșitul secolului XIV și începutul secolului XV d.Chr (capelă de curte).

Mănăstirea este ortodoxă, românească.

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 244-246; *Rusu A.A. et alii 1991a*, p. 130; *1997*, p. 122-134; *2000*, p. 246-247.

b) În sat sunt pomenite, la începutul secolului XVIII d.Chr. două biserici. Una dintre ele poate să-și găsească originile în secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 300-303.

✠

384. Simeria (oraș)³¹⁵

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) **Punctul *La Vie, În Coastă sau Coastă (uneori este dată în hotarul localității Săulești)*.**

În vecinătatea așezării actuale, pe o terasă înaltă de aproximativ 20 m, aflată pe partea din dreapta Mureșului, s-a descoperit o așezare și necropolă de înhumăție hallstattiene timpurii.

Cercetările sistematice care au vizat acest sit au dus la descoperirea unui nivel de locuire aparținând bronzului târziu și un altul hallstattian timpuriu. Tot aici s-au descoperit și materiale ceramice neolitice și Coțofeni.

Materialele ceramice preistorice sunt suprapuse de un nivel datat între secolele XI-XII d.Chr.

Bibliografie: *Popescu D. 1963*, p. 455; *1963a*, p. 574; *Bassa 1970*; *Bassa și Mărghitan 1967*; *Morintz 1972*, p. 351; *1973*, p. 389; *Floca 1972*, p. 14; *Andrișoiu 1976*, p. 396-398; *1978*, p. 66; *1982-1983*, p. 125, 126-130; *1988-1991*, p. 30; *1992*, p. 125; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 191, 213; *Kacsó 1999*, p. 115; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 183.

2. Vestigii preistorice.

a) Cu ocazia construirii drumului spre Hunedoara, în anul 1883, s-a descoperit un vas hallstattian.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 226, nr. 55; *Crișan 1965*, p. 139; *Vasiliev 1992*, p. 21-22; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 213.

b) În anul 1908 s-a descoperit un tezaur format din piese de aur databile la sfârșitul epocii bronzului (Bz D-Ha A, 84 mărgelile de aur, 21 spirale fragmentare de aur și alte 61 fragmente neprecizate).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 226, nr. 55; *Popescu D. 1956*, p. 199; *Rusu M. 1972*, p. 49; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 213-214.

c) **Punctul *Proprietatea lui Iosif*.**

În anul 1901 s-au descoperit o strachină și două căni din lut ars și mai multe obiecte din bronz și fier (Muzeul de istorie clujean).

Bibliografie: Informație Lazăr Mircea Dan.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Pe teritoriul localității s-au descoperit urmele arheologice ale unei așezări rurale de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 35; *Popa 2002*, p. 177-178.

b) **Punctul *În dreptul Dealului Holumb*.**

Aici se poate urmări, în dreptul întreprinderii „Marmura” Simeria, pe o lungime de mai bine de un km, drumul roman de pe valea Mureșului.

Bibliografie: *Pădureanu 1982a*.

c) **Punctul *Nioraș*.**

Aici par a se afla urmele unui pod roman.

Bibliografie: *Pădureanu 1982a*, p. 63.

✠

385. Simeria Veche (oraș Simeria)³¹⁶

1. Vestigii prefeudale.

În prundișul Mureșului s-a descoperit un topor de factură avară (secolele VII-VIII d.Chr.).

Bibliografie: *Țuțuianu 2000*.

2. Vestigii medievale.

a) **Punctul *În Vii*.**

Către Simeria Veche se întinde o necropolă datată în secolele X-XI d.Chr. Materialele arheologice descoperite se află la Muzeul din Deva. S-au cercetat mai multe morminte.

Cu ocazia unor lucrări la balastiera Macon S.A. s-au descoperit două spade de fier și o serie de obiecte de metal (locul descoperirii este la circa 400 m de drumul EN 68, pe cursul inferior al Streiului, pe malul din stânga, chiar în vecinătatea satului).

Bibliografie: *Popa 1988*, p. 59-60; *Muntean 1998*; *Dragotă și Țiplic 2000*, p. 128.

✠

³¹⁵ Luca 2005a, p. 220-221.

³¹⁶ Luca 2005a, p. 222.

386. Slătinoara (municipiul Petroșani)

✠

387. Socet (comuna Cerbăl)

✠

388. Sohodol (comuna Lelese)

✠

389. Spini (comuna Turdaș)³¹⁷**1. Vestigii de epocă romană.**

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (*statio* ?), probabil o așezare rurală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Branga 1980*, p. 111; *Popa D. 2002*, p. 182; *IDR*, III, 3, p. 30-31.

✠

390. Stănculești (comuna Bulzeștii de Sus)

✠

391. Stănița (comuna Buceș)³¹⁸**1. Mine și cariere.**

a) În hotarul localității, care este cel mai vestic sit pentru spălările romane de aur, s-au descoperit urmele arheologice ale acestei activități. Acestea sunt (locuințe, unelte de minerit, alte artefacte) pe dealurile *Ungurilor*, *Măgura*, *Ferigeaua* și pe *Valea Coacăzelor*.

Exploatarea de aur au continuat și în perioada medievală.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Rusu M. 1977*, p. 209; *Branga 1980*, p. 111; *Rișcuța 1995-1996*, p. 284; *Wollmann 1996*, p. 136-137; *Popa D. 2002*, p. 182.

b) Mina Stănița.

Mina de cupru se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului, *Valea Geoagiu*.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210; *Boroneanț 2000*, p. 129.

✠

392. Stăuini (comuna Balșa)

✠

393. Stâncești (comuna Dobra)

✠

394. Stâncești-Ohaba (comuna Dobra)³¹⁹**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul *Cetățuica*.**

Aici s-a descoperit în anul 1973 un celt de bronz databil în Hallstattul timpuriu, dar și fragmente ceramice din aceeași epocă.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 27; *Giurgiu-Ardeu 1995-1996*, p. 214-215.

✠

395. Stejărel (comuna Luncoiu de Jos)

✠

396. Stoienesa (comuna Vălișoara)

✠

397. Strei (oraș Călan)³²⁰**1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.**

a) Pe o terasă a Streiului aflată între teritoriul cimitirului localității și linia ferată Simeria – Petroșani, la vest de biserica ortodoxă, s-a descoperit ceramică de epoca bronzului și Basarabi, dar și fragmente ceramice prefeudale.

Bibliografie: *Popescu D. 1970*, p. 514; *1970a*, p. 455; *Andrițoiu 1976*, p. 398; *Boroffka 1994*, p. 97; *Ursuțiu 2002*, p. 97.

b) În hotarul localității s-au descoperit artefacte de perioadă romană (secolele II-III d.Chr.), resturile unei *villa rustica* dispuse sub biserica ortodoxă. Tot aici se află și resturi arheologice din secolele IV-V d.Chr. (după alții daco-romane de secolele III-IV d.Chr.; așezarea are o întindere de peste 1 ha).

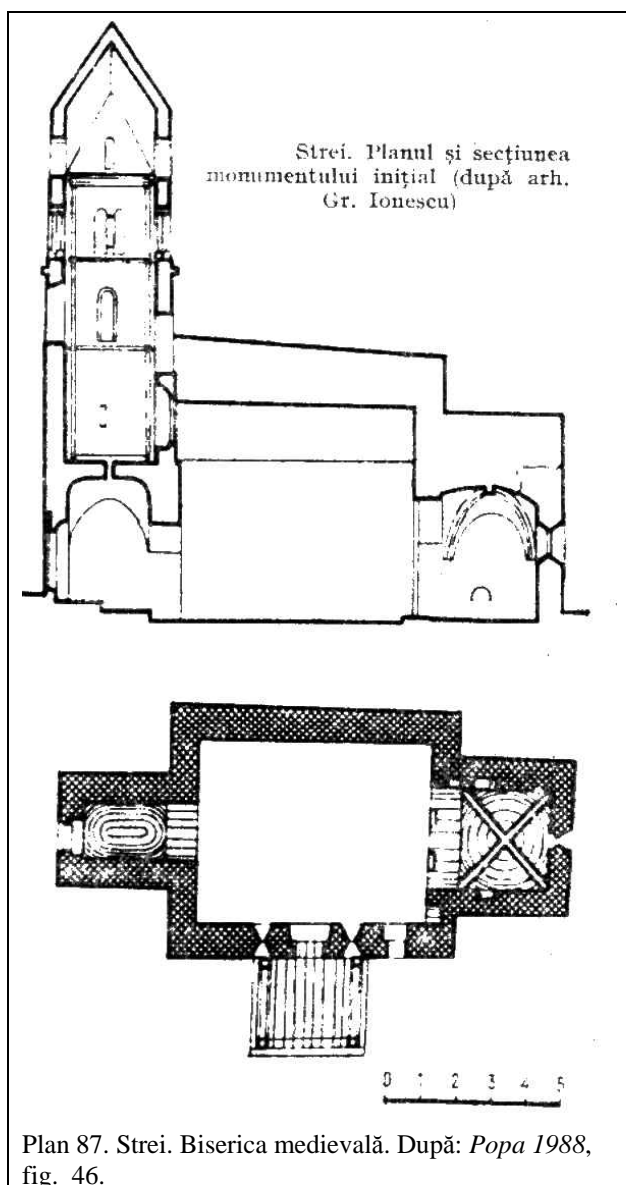
Biserica (actualmente protestantă) este construită în secolul XIII d.Chr., cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*, și suprapune o *villa rustica* romană, fiind este o ctitorie cnezială.

Aici se află și o necropolă medievală (secolele XV-XVIII d.Chr.), dar și o așezare prefeudală de secolele IX-XI d.Chr.).

Bibliografie: *Popescu D. 1970*, p. 514; *1970a*, p. 455; *Babeș 1971*, p. 389; *Morintz 1972*, p. 352; *1973*, p. 391; *Udrescu 1973*; *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *1987*, p. 65; *Mitrofan 1974-1975*, p. 292; *Popovici 1973*; *Băluță 1977*, p. 224; *Drăguț 1982*, p. 84; *Popa 1988*, p. 40, 42, 44-45, 68-69, 234-236; *Pescaru et alii 2001e*; *Roman C.A. 2000*,

³¹⁷ Luca 2005a, p. 222.³¹⁸ Luca 2005a, p. 222-223.³¹⁹ Luca 2005a, p. 223.³²⁰ Luca 2005a, p. 223-224.

p. 116; 2001-2002, p. 142; Popa D. 2002, p. 183; Rîșcuța și Ferencz 2004; IDR, III, 3, p. 18-20.

Plan 87. Streii. Biserica medievală. După: Popa 1988, fig. 46.

2. Mine și cariere.

a) Cariera Streii.

Cariera se află în Munții Poiana Ruscă, Valea Streiului.

Aici se exploata calcar, după toate probabilitățile.

Bibliografie: Boroneanț 2000, p. 142.

□

398. Strei-Săcel (oraș Călan)³²¹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Pe Șesuri.

Punctul se află în partea nordică a localității, pe prima terasă neînnundabilă a râului Strei.

Materialele arheologice aparțin fazei B a culturii Vinča.

³²¹ Luca 2005a, p. 224.

Bibliografie: Andrițoiu 1976, p. 398; Roman et Diaconescu 2002, p. 15.

b) Un depozit de bronzuri provine din localitate.

Bibliografie: Roska 1942, p. 278, nr. 263.

2. Mine și cariere.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (așezare rurală).

Carierele de aici aprovizionau cu piatră localitatea *Aquae*.

Bibliografie: Russu 1967, p. 90, 92; Mărghitan 1974-1975, p. 41; Branga 1980, p. 111; Popa D. 2002, p. 183; Pop 2003, p. 268; IDR, III, 3, p. 31-33.

□

399. Streisângeorgiu (oraș Călan)³²²

1. Vestigii preistorice.

a) Pe malul din dreapta Streiului, la trecerea peste pod, se află – de fapt – o întinsă așezare aparținând culturii Turdaș.

Bibliografie: Andrițoiu 1976, p. 398-399; Kalmar-Maxim 1999, p. 184.

b) Lângă Pârâul Chitidului se află o altă așezare turdășeană.

Bibliografie: Andrițoiu 1976, p. 399.

c) Pe Valea Sângeorgiului s-a descoperit o măciucă neolitică. Aici se amintesc aici materiale ceramice „Tisa II”.

Bibliografie: Roska 1942, p. 297, nr. 264; Rusu 1971, p. 79; Andrițoiu 1976, p. 399.

d) Depozite de bronzuri.

Depozitul de bronzuri descoperit aici face partea din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).

Bibliografie: Rusu M. 1963, p. 208; Andrițoiu 1976, p. 401, 403-404, 407 Petrescu-Dîmbovița 1977, p. 158-159.

e) Ion Andrițoiu amintește un sit arheologic aparținând culturii Wietenberg cu elemente Otomani.

Bibliografie: Roska 1942, p. 279, nr. 264; Andrițoiu 1976, p. 399-400; 1978, p. 66; 1988-1991, p. 26; 1992, p. 125.

f) Aici s-au descoperit resturi osteologice de animale care trăiau și în paleolitic.

Bibliografie: Păunescu 2001, p. 301.

g) Pe malul din dreapta Streiului, lângă pod, s-au descoperit materiale ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Ciugudean 2000, p. 81.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

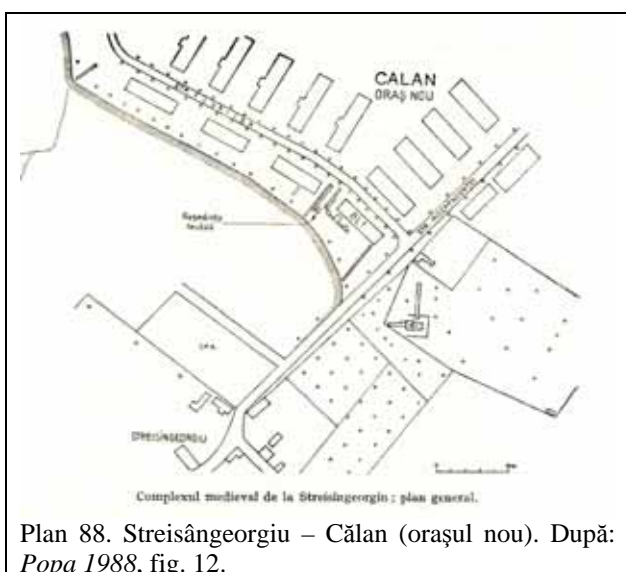
³²² Luca 2005a, p. 225-226.

a) Din hotarul localității, de pe o terasă a Streiului, pe malul din dreapta, lângă pod, între Sângeorgiu și Strei-Săcel, provin fragmente ceramice din epoca timpurie a bronzului (și Coțofeni), dar și materiale ceramice aparținând grupului cultural Balta Sărată, Hallstattului timpuriu și mijlociu.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 279, nr. 264; *Roman 1976*, p. 85; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Boroffka 1994*, p. 81; *Rișcuța 1997-1998*, p. 105; *Popa C.I. 1999*, p. 136; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 184; *Ciugudean 2000*, p. 81; *Ursuțiu 2002*, p. 98; *Luca 2004*, p. 53.

3. Vestigii medievale.

a) **Complexul medieval de secolele XI-XIV d.Chr. Mănăstirea Streisângeorgiu.**

Plan 88. Streisângeorgiu – Călan (orașul nou). După: *Popa 1988*, fig. 12.

Biserica ortodoxă este una dintre cele mai vechi edificii ecleziastice de piatră din România. Ea a fost construită înainte de anii 1313-1314.

Cîmîntirul medieval din jurul bisericii începe pe la mijlocul secolului XII d.Chr. (cea mai veche biserică din piatră; reședința cnezială funcționează între secolele XI-XIV d.Chr.).

Alte descoperiri. Între descoperirile mai vechi, rezultate în timpul săpăturilor din anii 1975-1976, au rezultat un mormânt din a doua vârstă a fierului de incinerare, tumular, dacic și o necropolă romană.

Tot aici se află și altare romane și urmele unei așezări rurale romane.

Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 41; *Stoia 1976*, p. 282; *Popa 1976*; *1988*, p. 46-47, 62-66, 67, 225-228; *Mircea 1976*; *Branga 1980*, p. 110; *Drăguț 1982*, p. 82-83; *Rusu A.A. 1999*, p. 258; *Rusu A.A. et alii 1991a*, p. 131; *2000*, p. 249-250;

Rustoiu et alii 2001-2002; *Rustoiu 2002*, p. 20, 47-56; *Popa D. 2002*, p. 184; *Pop 2004*, p. 310; *IDR*, III, 3, p. 28-30.

4. Mine și cariere.

a) În hotarul localității se află cariere romane de piatră.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 184.

✠

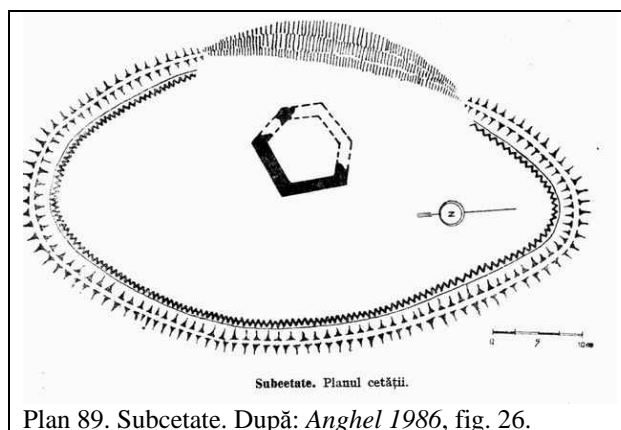
400. Stretea (comuna Dobra)

✠

401. Subcetate (comuna Sântămăria Orlea)³²³

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) **Punctul Turnul Orlea, Orlea sau Măgura (Dealul Petriș).**

Plan 89. Subcetate. După: *Anghel 1986*, fig. 26.

Pe un muncel, la 4 km SE de orașul Hațeg, în perimetrul localității Subcetate, la 1,5 km NV de sat, se află ruinele *Cetății Hațegului*.

De aici, de la nord de drumul spre Grindan, provin și materiale paleolitice (*Petriș I*).

Cetatea este construită în jurul unui donjon prin realizarea unui val cu șanț și este atestată documentar din secolul XIV d.Chr.

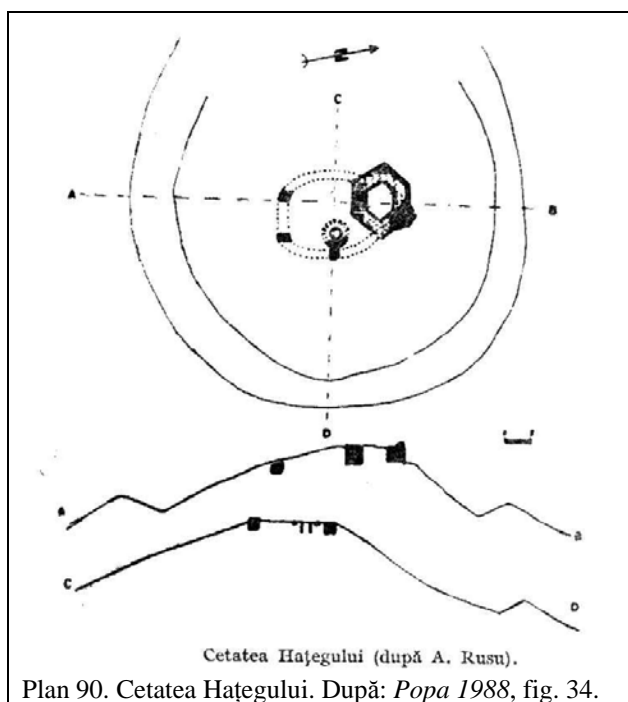
Urmele arheologice medievale sunt amestecate cu altele aparținând culturii Coțofeni, epocii bronzului (grupul cultural Balta Sărată, după alții cultura Wietenberg), altele hallstattiene (*Petriș II*), dacice și, în sfârșit, resturi ceramice romane și medievale timpurii. În tot timpul preistoriei dealul a fost fortificat

În acest punct se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.

Materialele arheologice provenind din săpăturile anului 1937 se află la Muzeul de istorie clujean.

La intrarea dinspre nord în cetate s-a descoperit un loc de cult dintr-o epocă neprecizată (*Petriș III*).

³²³ *Luca 2005a*, p. 226-228.

Bibliografie: Flocă 1972, p. 13; Popa 1972a, p. 244-249; 1988, p. 214-215; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; Anghel 1980, p. 197; 1986, p. 173-176; Rusu A.A. 1980, p. 184; 1982-1983; 1998, p. 12; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 95; 1986-1987, p. 38; Kalmar-Maxim 1999, p. 185; Vasiliev 1986-1987, p. 65; 1989, p. 84; 1991, p. 4, 9; 1995, p. 33-60; Vasiliev și Andrițoiu 1985; Nemeș 1988-1991, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Boroffka 1994, p. 81; Giurgiu-Ardeu 1995-1996, p. 190, 215; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 1996, p. 22; Luca 2004, p. 53; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

b) Punctul Halta Covrași sau Punctul trigonometric.

La circa 100-150 m sud de punctul trigonometric s-au recoltat fragmente ceramice Coțofeni. Tot aici sunt și materiale arheologice ale culturii Turdaș, dar și hallstattiene.

Bibliografie: Flocă 1972, p. 13; Kalmar și Tatu 1984-1985, p. 95; Kalmar-Maxim 1999, p. 185; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Luca 2004, p. 53.

2. Vestigii preistorice.

a) Punctul La Izvor.

Pe panta de SE a Măgurii s-a găsit o așezare Coțofeni.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Ciugudean 2000, p. 81; Luca 2004, p. 53.

b) Punctul Vatra Satului.

În vatra satului, la circa 300 m vest de biserică, în grădini și cimitir, s-a descoperit un val de pământ și ceramică de tip hallstattian.

Bibliografie: Flocă 1972, p. 13; Nemeș 1988-1991, p. 42; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Andrițoiu 1992, p. 125.

c) Aici, în sat, s-a descoperit un topor din piatră șlefuită cu orificiu pentru fixarea cozii.

Bibliografie: Andrițoiu 1992, p. 125.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Casa Florescu.

În hotarul localității, la est de drum, la baza Măgurii Curate, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană, un posibil castru (poate că este același cu punctul 5).

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 41; Tatu et alii 1988-1991, p. 101; Nemeș 1995-1996, p. 349.

b) Punctul Școala Veche.

Lângă aceasta se află o fundație de piatră de formă pătrată. În interiorul ei s-a descoperit un mozaic și o fibulă romană.

Bibliografie: Nemeș 1995-1996, p. 349.

4. Vestigii medievale.

a) Vechea biserică se află în cimitir. Ea nu este mai veche, după toate aparențele, de secolul XVIII d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1997, p. 315-316.

✠

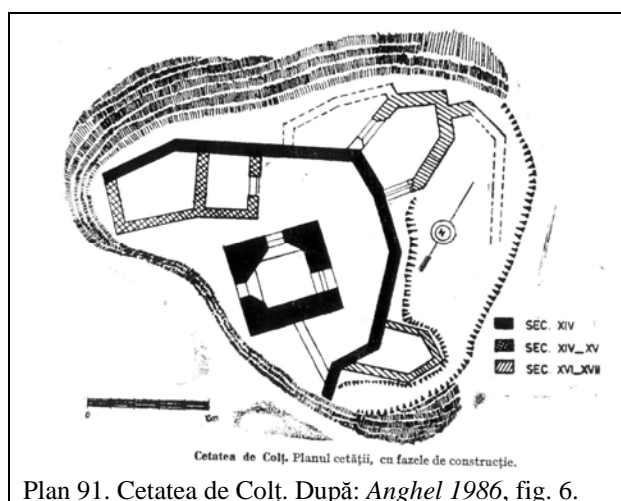
402. Sulighete (comuna Șoimuș)

✠

403. Suseni (comuna Râu de Mori)³²⁴

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul Cetatea Colț sau Cetatea de Colț.

³²⁴ Luca 2005a, p. 228.

În câteva grădini, spre *Cetatea Colț*, s-a descoperit o așezare din care s-au recoltat fragmente ceramice neolitice.

Cetatea are și un donjon și se datează în secolele XIV-XV d.Chr. Ea este ieșită în consolă și stă atârnată la circa 300 m deasupra apei Râușorului.

Bibliografie: *Popa 1972a*, p. 251-254; *1988*, p. 221-222, 223; *Anghel 1980*, p. 197; *1986*, p. 94-98; *Drăguț 1982*, p. 83, 86; *Nemeș 1988-1991*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 185; *Rusu A.A. 1999*, p. 284.

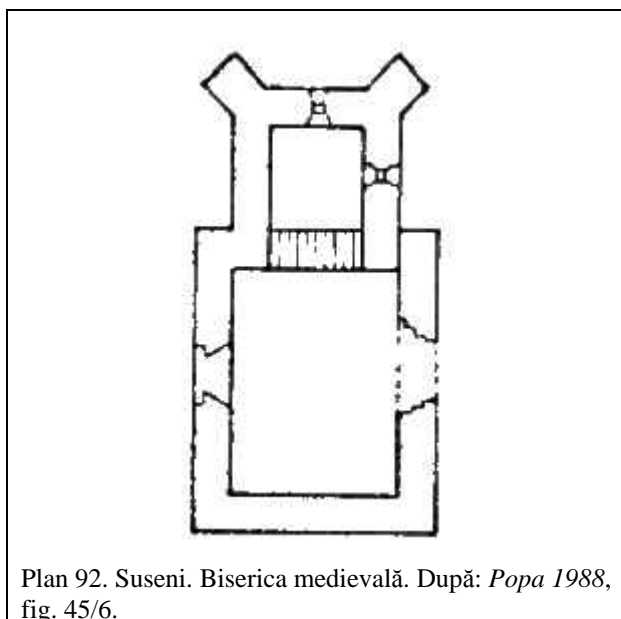
2. Vestigii medievale.

a) Mănăstirea Colți.

Existența unei mănăstiri românești ortodoxe este dedusă indirect. Ea a fost construită cândva în secolul al XIV-lea și a funcționat până prin secolul al XVI-lea d.Chr. (capelă de curte).

Mănăstirea este refăcută în anul 1995, ca mănăstire ortodoxă de călugări, cu hramul *Duminica Tuturor Sfinților*.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 130; *1997*, p. 108-120; *1998*, p. 12; *1999*, p. 262-263; *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 250-251.

Plan 92. Suseni. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/6.

✠

Ș.

404. Șerel (comuna Pui)

☒

405. Șesuri (comuna București)

☒

406. Șoimuș (comună)³²⁵

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Ferma Nr. 2*.

În hotarul localității, la 300 m vest de punctul *Teleghi*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vinča C, dar și Coțofeni.

Bibliografie: *Floca* 1972, p. 13; *Andrițoiu* 1979, p. 27; *Luca* 1996, p. 22; 1999b, p. 14, 16; *Drașovean* 1996, p. 273; *Drașovean și Rotea* 1986; *Lazarovici* 1987, p. 34-35; *Kalmar-Maxim* 1999, p. 187.

b) Punctul *Avicola*.

În acest punct se află o așezare Coțofeni.

Bibliografie: *Rotea* 1986-1987, p. 479.

c) Punctul *Cuculeu*.

În acest punct din hotarul localității s-a cercetat o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului.

Bibliografie: *Floca* 1972, p. 13; *Andrițoiu* 1992, p. 125; *Ciugudean* 1996, p. 68; 1998, p. 70; 2004; *Todea* 2001, p. 54.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Teleghi*.

Pe marginea terasei de pe malul din dreapta Mureșului s-au descoperit materiale ceramice de epoca bronzului (cultura Wietenberg), hallstattiene timpurii, romane și un fragment de inscripție.

Bibliografie: *Roska* 1942, p. 165, nr. 113; *Floca* 1972, p. 13; *Andrițoiu* 1979, p. 27; 1986-1987, p. 51; 1992, p. 125; *Branga* 1980, p. 111; *Giurgiu-Ardeu* 1995-1996, p. 216; *Popa D.* 2002, p. 191; *IDR*, III, 3, p. 206-207.

3. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan* 1974-1975, p. 41; *Branga* 1980, p. 111.

4. Descoperiri monetare.

a) De aici provine o monedă dacică de tip Rădulești – Hunedoara.

Bibliografie: *Mitrea* 1964, p. 573; 1964a, p. 375; *Crăciun* 1998, p. 75.

☒

407. Ștei (comuna Densuș)³²⁶

1. Vestigii medievale.

a) Punctul *La Izvor*.

La confluența văilor *Fierului* și *Mășcașului* se află un posibil turn de pază medieval.

Bibliografie: *Tatu et alii* 1988-1991, p. 101.

☒

408. Șteia (comuna Tomești)³²⁷

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Prislop*.

Locuirea este amplasată pe o înălțime care domină *Valea Crișului*, fiind apărată în mod natural. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni și grupului cultural Șoimuș (epoca timpurie a bronzului).

Bibliografie: *Rișcuța* 1995-1996, p. 274-275, 276-277.

☒

³²⁵ *Luca* 2005a, p. 229-230.

³²⁶ *Luca* 2005a, p. 230.

³²⁷ *Luca* 2005a, p. 230.

T.

409. Tarnița (comuna Buceș)

☒

410. Tămășasa (comuna Mărtinești)

☒

411. Tămășești (comuna Zam)³²⁸

1. Punctul *La Trei Țațe*.

a) În hotarul localității se află trei tumuli cu înălțimea de 3 m.

Bibliografie: Ciugudean 1995, p. 27.

☒

412. Tătărăști (comuna Burjuc)

☒

413. Tătărăștii de Criș (comuna Vața de Jos)

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Fața Podului*.

Aici s-a descoperit un topor calapod neolitic din piatră șlefuită.

Bibliografie: Rișcuța 1995-1996, p. 271-272.

☒

414. Tâmpa (comuna Băcia)³²⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Cazan sau La Cazane*.

În anul 1958 s-a descoperit pe o terasă aflată la vest de sat o așezare datată la sfârșitul epocii bronzului.

Materialele arheologice (cultura Wietenberg și Otomani) din locuințe s-au descoperit la 1,50 m adâncime.

Bibliografie: Bassa 1968; Floca 1972, p. 13; Andrițoiu 1976, p. 407-408; 1978, p. 66-67; 1988-1991, p. 28; 1992, p. 126; Boroffka 1994, p. 85.

2. Vestigii medievale.

a) Din cariera de nisip a localității s-a descoperit ceramică de secolele XI-XII d.Chr.

Bibliografie: Andrițoiu 1979, p. 28.

☒

415. Târnava (comuna Brănișca)

☒

416. Târnava de Criș (comuna Vața de Jos)

☒

417. Târnăvița (comuna Brănișca)³³⁰

1. Vestigii preistorice.

a) De aici provin topoare de cupru cu brațele în cruce de tip *Jászladány*, varianta Târnăvița și Petrești.

Bibliografie: Roska 1942, p. 282, nr. 44; Andrițoiu 1971, p. 37, 38; Vulpe 1975, p. 38, 42; Lazarovici 1983, p. 18; Kalmar-Maxim 1999, p. 188.

☒

418. Târșă (comuna Boșorod)³³¹

1. Situri arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Vârful Secului*.

La NV de școala din localitate se află un sit arheologic cu mai multe niveluri de locuire (între care și dacice, imitații de tetradrahme și denari romani republicani de argint descoperiți într-o cană de bronz).

Bibliografie: Glodariu et alii 1988, p. 164.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul *Dealul Grosului*.

Aici s-a cercetat un grup de locuințe dacice.

Bibliografie: Florea 1986-1987, p. 87; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 64, 199, 252; Glodariu et alii 1988, p. 164; 1996b, p. 170.

b) Punctul *Dealul Voineagului*.

În acest punct s-a cercetat o locuință dacică.

Bibliografie: Florea 1986-1987, p. 87; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 64, 199, 252; Glodariu et alii 1988, p. 164; 1996b, p. 170.

c) Punctul *La Pășune*.

Pe fâneața lui Sorin Grecu s-au descoperit mai multe ridicături, movile, de epocă dacică.

³²⁸ Luca 2005a, p. 231.

³²⁹ Luca 2005a, p. 231.

³³⁰ Luca 2005a, p. 232.

³³¹ Luca 2005a, p. 232-233.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101.

d) Punctul Țirsa-Luncanilor.

Aici s-au descoperit fragmente ceramice dacice.

Bibliografie: *Glodariu et alii 1996b*, p. 169.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul Platoul Țârșa sau Școală.

În spatele Școlii generale din Luncani, în apropierea bisericii, pe o ridicătură de teren, se pot observa urmele unui castru roman de pământ (240 / 100 m) bine conservate, dar și urme dacice consistente.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Ferenczi 1979a*, p. 133; *1982-1983*, p. 182; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 158; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101; *Florea 1986-1987*, p. 87; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 64, 172, 197-198; 250; *Glodariu et alii 1988*, p. 164; *1996b*, p. 169-170; *Popa D. 2002*, p. 196; **** 1996b*, p. 334.

b) Punctul Valea Surpării.

Aici se pot observa urmele drumului roman.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101.

✠

419. Techereu (comuna Balșa)³³²

1. Vestigii preistorice.

a) În sat s-a descoperit un topor neolitic din piatră șlefuită.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 230, nr. 20; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 188.

2. Mine și cariere.

a) Punctul Dealul Fericeu.

În hotarul localității, în partea superioară a văii cu același nume, s-au descoperit, la sfârșitul secolului XIX, urme arheologice de epocă romană (exploatare auriferă, locuințe de mineri). Exploatarea continuă și în epoca medievală.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 280, nr. 20; *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Rusu M. 1977*, p. 209; *Wollmann 1996*, p. 137; *Popa D. 2002*, p. 197.

✠

420. Teiu (comuna Lăpugiu de Jos)

✠

421. Teliucu Inferior (comună)³³³

1. Vestigii preistorice.

a) Din locuri diferite provin două topoare de piatră șlefuită.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 48, nr. 9; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 189; *Luca 2004*, p. 54; *Luca et alii 2004*, p. 61.

2. Mine și cariere.

a) Punctul Ploțca.

Exploatarea fierului datează din perioada anterioară stăpânirii romane, dar și din această vreme.

Aici s-au descoperit și urmele construcțiilor administrației romane a exploatărilor de fier, precum și depozitele aferente exploatărilor.

Bibliografie: *Daicoviciu H. 1972*, p. 52, 168-169; *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *1974-1975a*; *Rusu 1974-1975*, p. 352; *Rusu și Pescaru 1995*, p. 12, 13; *Luca 1999a*, p. 9-10; *2004*, p. 54; *Luca et alii 1998*, p. 29; *2004*, p. 61; *Crăciun 2000*, p. 80; *Popa D. 2002*, p. 197; *IDR, III, 3*, p. 48-50.

b) Mina de fier Teliucu Inferior.

Mina se află în Munții Poiana Ruscă, Valea Cerna.

Obiectivul a fost exploatat în epoca dacică, romană, medievală, modernă și contemporană.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 210; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 14, 18; *Boroneanț 2000*, p. 124.

✠

422. Teliucu Superior (comuna Teliucu Inferior)³³⁴

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) Peșteră.

Peștera nu a fost identificată în teren. Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturii Coțofeni și epocii moderne.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 129, nr. 206; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 189; *Luca 2004*, p. 43; *Luca et alii 2004*, p. 39; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: *Lazăr Mircea Dan*.

✠

423. Ticera (comuna Bulzeștii de Sus)

✠

424. Tirici (oraș Petrila)

✠

425. Tisa (comuna Burjuc)³³⁵

1. Vestigii preistorice.

³³² Luca 2005a, p. 233.

³³³ Luca 2005a, p. 233-234.

³³⁴ Luca 2005a, p. 234.

³³⁵ Luca 2005a, p. 234-235.

a) În hotarul localității s-a descoperit o seceră din bronz cu cârlig (epoca bronzului).

Bibliografie: Informație Lazăr Mircea Dan

2. Descoperiri monetare.

a) În anul 1872, în arealul localității, se descoperă un tezaur monetar cu piese grecești și denari republicani care circulă în secolele II-I î.Chr. (50 tetradrahme thasiene, 2 imitații barbare de tetradrahme thasiene, 32 drahme din Dyrhachium, 19 drahme din Appolonia, 833 denari romani republicani și 13 denari romani imperiali.

Bibliografie: *Winkler 1970*, p. 27-42; *Dumitrașcu și Mărghitan 1971*, p. 59; *Glodariu 1971*, p. 80, 83; *1974*, p. 266; *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Palamariu 1992-1994*, p. 194-195; *Crăciun 1998*, p. 63, 66, 75; *Popa 2002*, p. 198.

☒

426. Tiulești (comuna Tomești)

☒

427. Tomești (comună)³³⁶

1. Descoperiri monetare.

a) La poalele cetății de pe malul Crișului Alb provin, din descoperiri izolate, două monede romane republicane.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 295; *Rișcuța 1995-1996*, p. 280.

☒

428. Tomnatec (comuna Bulzeștii de Sus)

☒

429. Toplița (comună)³³⁷

1. Mine și cariere.

a) Punctul *Măgura Toplița*

În hotarul localității s-au descoperit urme romane ale exploatării aurului, la 20 m de malul *Pârâului Toplița*, pe panta de vest a dealului. Aici se menționează și descoperirea unui mormânt de incinerare în urnă.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 38; *Popa D. 2002*, p. 116.

☒

430. Toplița-Mureșului (comuna Certeju de Sus)

☒

431. Totești (comună)³³⁸

³³⁶ Luca 2005a, p. 235.

³³⁷ Luca 2005a, p. 235.

³³⁸ Luca 2005a, p. 235-236.

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul *Movile*.

La 400 m sud de ferma IAS se află 7 tumuli din epoca bronzului. În acest loc s-a descoperit și ceramică medievală timpurie.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101.

2. Vestigii preistorice.

a) Din hotarul localității provine un lanț de aur format din 14 verigi rombice cu secțiunea rombică databil în Bz D-Ha A.

Aurel Rustoiu le crede ca provenind de la Sarmizegetusa Regia, le asociază cu alte două brățări de aur descoperite mai târziu și le datează în perioada dacică clasică.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199; *Rusu M. 1972*, p. 50; *Rustoiu 1996*, p. 35-36.

b) Într-un loc neprecizat s-a descoperit o fibulă de bronz în formă de bărcuță (sec. VII-V î.Chr.).

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 43; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

3. Vestigii dacice.

a) În secolul trecut s-au descoperit, într-un loc neprecizat din hotarul localității, două brățări de aur masiv, de factură dacică, terminate cu capete de animal.

Bibliografie: *Nemeș 1988-1991*, p. 43; *Medeleț 1993*, p. 197; *1994*, p. 204; *Crăciun 1999*, p. 92.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Grădiștioara*

În hotarul de vest al localității, pe unde trecea drumul roman, spre Hățăgel, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (asociate cu ziduri). Tot de aici provin și două inscripții.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Popa D. 2002*, p. 199; *CIL*, III, 1419, 1421.

b) Punctul *Vatra Satului*

Sub șosea, uneori și în afara acesteia, se observă urmele drumului roman.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 101.

☒

432. Totia (comuna Băcia)³³⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Pe malul din stânga pârâului a fost semnalată o așezare aparținând culturii Starčevo-Criș.

Bibliografie: *Kalmar-Maxim 1999*, p. 189.

b) De aici provin artefacte Coțofeni.

³³⁹ Luca 2005a, p. 236-237.

Bibliografie: Roska 1942, p. 198, nr. 87; Andrițoiu 1978a, p. 69.

2. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) În hotarul localității, spre Băcia, pe malul din dreapta Streiului, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (*villa rustica*), dar și fragmente ceramice de epoca bronzului, hallstattiene (Hallstatt vechi și cultura Basarabi), Latène și medievale timpurii.

Bibliografie: Roska 1942, p. 198, nr. 87; Floca 1972, p. 13; Mărghitan 1974-1975, p. 42; Andrițoiu 1976, p. 408; 1992, p. 126; Popa D. 2002, p. 200.

□

433. Trestia (comuna Băița)³⁴⁰

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 42.

2. Mine și cariere.

a) Mina de aur Trestia.

Mina se află în Munții Metaliferi, bazinul Mureșului, afluentul Cârteju al Văii Geoagiu, în apropiere de Băița.

Obiectivul a fost exploatat în epoca romană (trei galerii de exploatare), dar și în perioada medievală.

Bibliografie: Rusu M. 1977, p. 209; Wollmann 1996, p. 131-132; Boroneanț 2000, p. 129.

□

434. Turdaș (comună)³⁴¹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Luncă sau La Luncă.

În hotarul localității se află celebra așezare eponimă culturii Turdaș. Alte culturi eneolitice reprezentate aici sunt Petrești și Coțofeni.

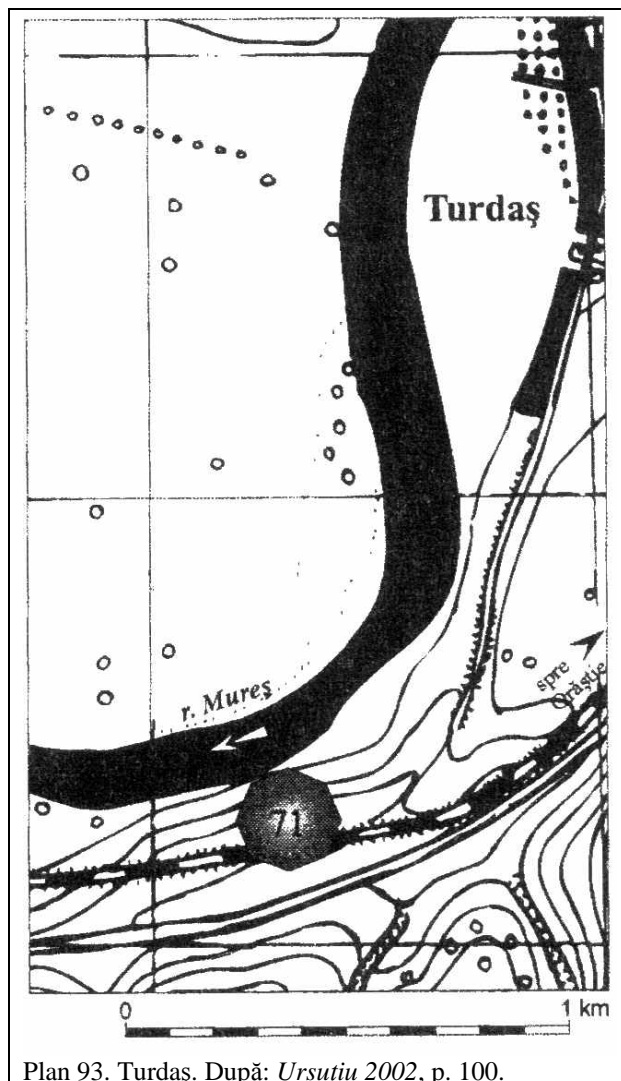
Unii autori amintesc și materiale din epoca timpurie a bronzului (grupul cultural Șoimuș).

Între alte piese ce provin de aici se află și obiecte și turte de bronz databile în epoca bronzului.

Cercetările în acest sit încep în anul 1875 (Zsófia von Torma). Acestea continuă, cu intermitențe, până în anul 1992, când încep noile săpături sistematice.

Bibliografie: Roska 1928; 1941; 1942, p. 287-291, nr. 69; Nițu 1943-1945; 1949; Vlassa 1959, p. 239, 242; 1960, p. 133; 1964a, p. 16; 1966; 1967, p. 422; 1972; 1975, p. 1-11; 1979; Comșa

1960, p. 223; 1963, p. 71; 1971, p. 17, 18; 1995-1996; Horedt 1964, p. 125; Rusu 1966, p. 21; Roman 1976, p. 85; Vlassa 1970, p. 10, 14-16, 17-22, 26-27, 29-32, 33-37; 1978, p. 42-43, 44-45; László 1970, p. 42-44, 47, 49; Lazarovici 1973, p. 31, 38, 53; 1977, p. 21, 27-32; 1977a, p. 223-224; 1981, p. 181-184; 2000, p. 12; Lazăr 1974-1975, p. 12, 13-16; Andrițoiu 1974-1975, p. 397; 1978a, p. 69; Drașovean și Mariș 1982-1983; 1998, p.

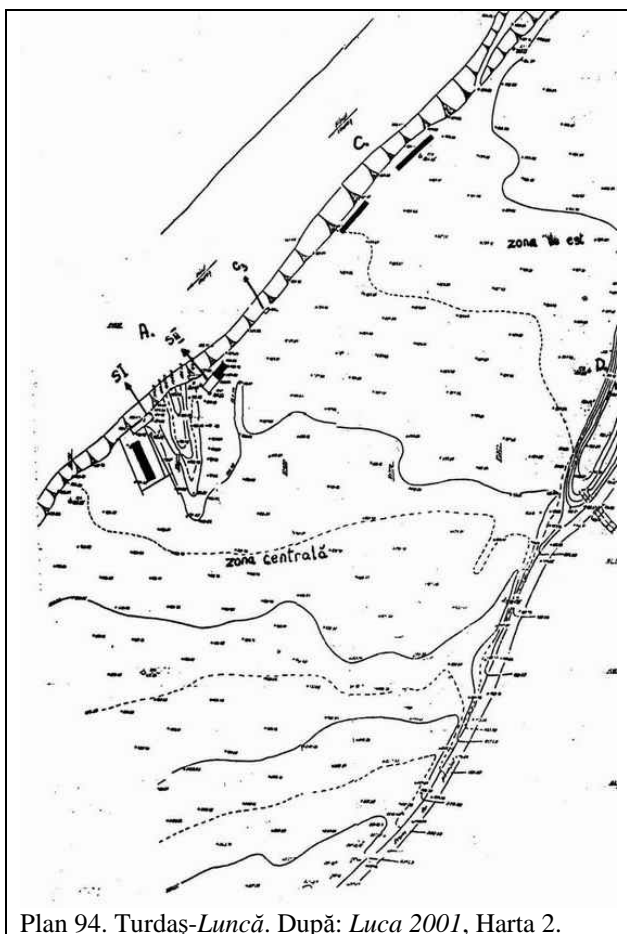
Plan 93. Turdaș. După: Ursuțiu 2002, p. 100.

99; Kalmar 1984, p. 395; 1985-1986, p. 403; Kalmar-Maxim 1991; Lazarovici și Dumitrescu H. 1985-1986, p. 22-24; Lazarovici și Kalmar 1996; Drașovean 1995, p. 7; 1996, p. 269-270; 2002a, p. 50 și urm.; Boroffka 1994, p. 86; Luca 1993; 1995b; 1996, p. 22; 1996a; 1996b; 1996c; 1996d; 1997a; 1997b; 1998; 1998b; 1999b, p. 14, 16; 1999c; 1999-2000, p. 61-62; 2001a, p. 150, 153; 2003, p. 77; 2003b; 2003c, p. 80 și urm.; 2004, p. 54; Luca et alii 1995; 1997b; 2001b, p. 16, 27; Luca și Ciută 1994; Luca și Drăghia 1998a; Luca și Spânu 2001; Rișcuța 1997-1998, p. 106; Kalmar-Maxim 1999, p. 189; Ciugudean 2000, p. 83; Meșter 2000; Ursuțiu 2002, p. 100;

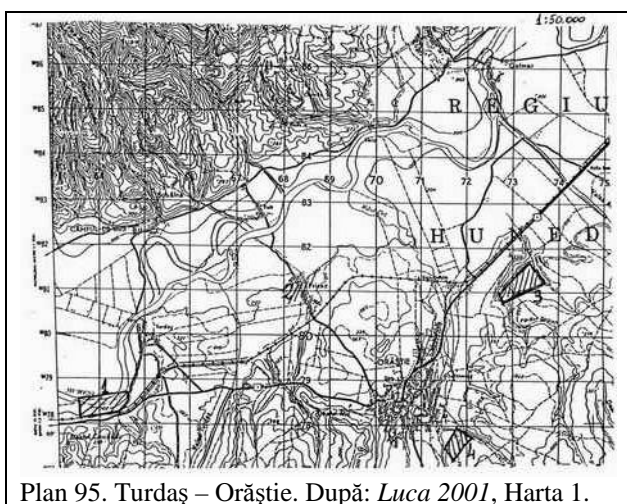
³⁴⁰ Luca 2005a, p. 237.

³⁴¹ Luca 2005a, p. 237-239.

Drașovean 2003, p. 42 și urm.; *Gogâltan 2004*, p. 65; *Popa C.I. 2004*, p. 129, 130; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan, Lazarovici Gheorghe, Kalmar Maxim Zoia.

Plan 94. Turdaș-Luncă. După: Luca 2001, Harta 2.

Plan 95. Turdaș – Orăștie. După: Luca 2001, Harta 1.

2. Vestigii preistorice.

a) Pe teritoriul sitului descris anterior s-a descoperit un depozit format din topoare din cupru cu brațele în cruce eneolitice.

Bibliografie: *Vulpe 1975*, p. 20, 45.

b) **Punctul Pe Coastă.**

Situl aparținând culturii Coțofeni se află la NE de localitate, pe malul din stânga râului Mureș, pe drumul ce leagă Turdașul cu satul Pricaz.

Bibliografie: *Roman et Diaconescu 1999-2000*, p. 98-104; *Luca 2001*, p. 17.

c) Pe teritoriul localității este o așezare Wietenberg.

Bibliografie: *Andrițoiu 1992*, p. 126.

d) Aici s-au descoperit doi nasturi din bronz, un celt, un tipar pentru turnarea topoarelor de tip Balșa, un pumnal de bronz, turte de bronz și un pandantiv de bronz cu spin.

Tot de aici provine și un inel de buclă din aur.

Bibliografie: *Roska 1941*, p. 34; *Vulpe 1975*, p. 52, nr. 235; *Andrițoiu 1992*, p. 126.

3. Vestigii de epocă romană.

În hotarul localității, către pădure, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (așezare rurală, drum roman).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Luca 2001*, p. 14; *Popa D. 2002*, p. 201.

4. Vestigii medievale.

a) În dreptul gării se află, pe malul Mureșului, urmele unei așezări medievale care păstrează și o parte din fortificația cu val și șanț.

Bibliografie: *Luca 2001*, p. 14.

5. Descoperiri monetare.

a) Se semnalează ca provenind din localitate o tetradrahmă dacică schifată.

Bibliografie: *Winkler 1958*, p. 409.

☒

435. Turmaș (comuna Mărtinești)³⁴²

1. Descoperiri monetare.

a) În anul 1925, Muzeul de istorie din Deva achiziționează 51 de imitații de tetradrahme thasiene din această localitate.

Bibliografie: *Glodariu 1971*, p. 76, 83; 1974, p. 268; *Palamariu 1979*, p. 115; 1992-1994, p. 197; *Crăciun 1998*, p. 76.

b) Cu aceeași ocazie s-au achiziționat și 100 denari romani imperiali.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 295; *Palamariu 1979*, p. 115; 1992-1994, p. 197.

☒

436. Tuștea (comuna Unirea)³⁴³

1. Vestigii de epocă romană.

³⁴² *Luca 2005a*, p. 239.

³⁴³ *Luca 2005a*, p. 239.

a) Punctul Vatra Satului.

În vatra localității, la 200 m vest de biserică, s-au descoperit urme arheologice ale unor construcții de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Popa D. 2002*, p. 202.

b) În hotarul satului, în grădinile cătunului Suseni, s-au descoperit urme de construcții romane și două inscripții.

Bibliografie: *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Popa D. 2002*, p. 201; *CIL*, III, 1423, 1525.

2. Vestigii medievale.

a) Informații despre biserica de aici le aflăm o dată cu secolul XVIII d.Chr. Preoții de aici sunt atestați încă din secolul XIV d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 319-320.

x

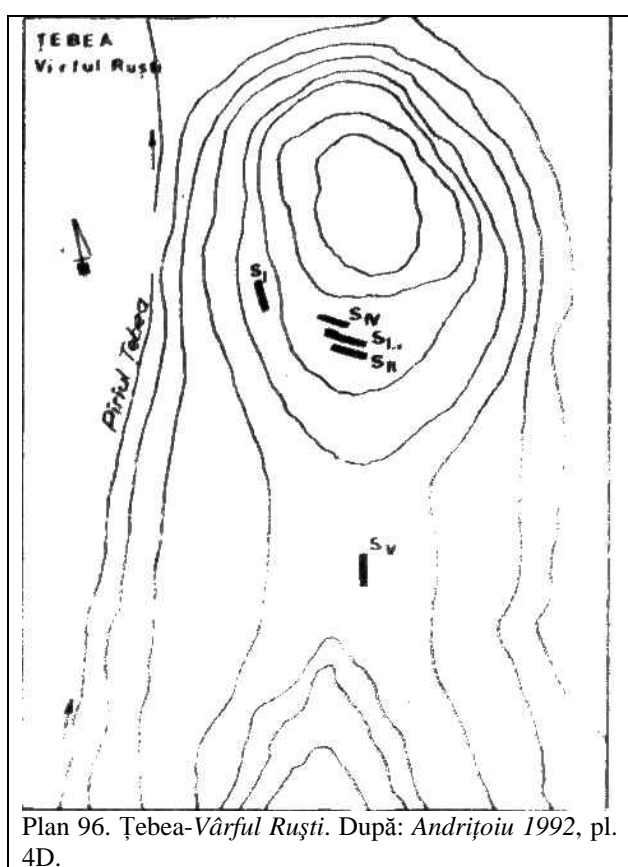
T.

437. Tărățel (municipiul Brad)

x

438. Tebea (comuna Baia de Criș)³⁴⁴

1. Vestigii preistorice.

Plan 96. Tebea-Vârful Ruști. După: Andrițoiu 1992, pl. 4D.

a) Punctul Vârful Ruști sau Dealul Ruști.

În hotarul localității s-a descoperit o așezare aparținând epocii timpurii a bronzului (grupul cultural Șoimuș). Materialul de epoca bronzului a apărut amestecat cu ceramică Coțofeni.

Bibliografie: Harțuche 1969; Roman 1976, p. 86; Andrițoiu 1978a, p. 69; 1985, p. 12; 1986-1987a, p. 608; 1988-1991, p. 28, 30; 1992, p. 126; Rișcuța 1995-1996, p. 275, 277-278; Ciugudean 1996, p. 71; 1998, p. 70; 2000, p. 84; Todea 2001, p. 54; Luca 2004, p. 54.

2. Mine și cariere.

a) În hotarul localității, pe Dealul Măgura, s-au descoperit urme arheologice ale exploatărilor miniere de epocă romană, dar și medievală.

Bibliografie: Mărghitan 1974-1975, p. 42; Rusu M. 1977, p. 209; Andrițoiu 1978a, p. 69; Gudea și Ghiurco 1988, p. 155; Rișcuța 1995-1996, p. 284; Wollmann 1996, p. 132-133; Popa D. 2002, p. 203.

x

³⁴⁴ Luca 2005a, p. 240.

U.

439. Uibărești (comuna Ribița)

☒

440. Ulieș (comuna Gurasada)³⁴⁵

1. Vestigii preistorice.

a) În hotarul localității s-au descoperit 24 sârme de aur databile în Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Rusu M. 1972*, p. 50.

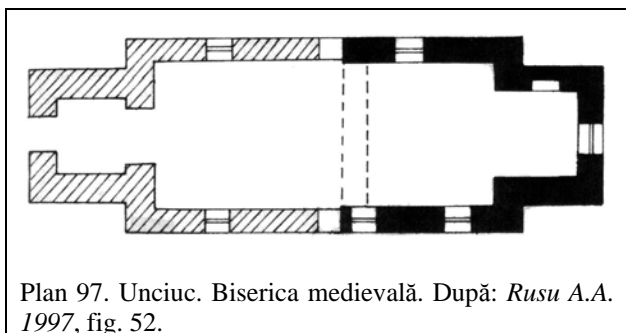
☒

441. Ulm (comuna Cerbăl)

☒

442. Unciuc (comuna Râu de Mori)³⁴⁶

1. Vestigii medievale.

a) Biserica ortodoxă românească veche nu a fost studiată prin săpătură arheologică sistematică. Ea datează, cel mai târziu, din secolul XVI d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1991a*, p. 128; *1977*, p. 321-322.

☒

443. Unirea (comună)³⁴⁷

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) **Punctul Obreje.**

În hotarul localității, pe o terasă aflată la nord de *Pârâul Crăguiș*, cu circa 400-500 m înainte de

intrarea în sat, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.

S-au descoperit și câteva fragmente ceramice hallstattiene.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 28; *Nemeș 1988-1991*, p. 43; *Luca 1996*, p. 22; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 162, 191.

2. Vestigii de epocă romană.

a) **Punctul Dealul Mangop.**

Lângă adăpătoare, la 3 km nord de sat, s-au descoperit resturile unei *villa rustica*.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Popa D. 2002*, p. 207.

☒

444. Uric (comuna Pui)³⁴⁸

1. Peșteri cu urme de locuire.

a) În *Peștera* din hotar s-au descoperit urme eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 191; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 191.

☒

445. Uricani (oraș)³⁴⁹

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42.

2. Mine și cariere.

a) În hotar sunt urme ale spălării aurului în perioada medievală.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 209.

☒

446. Uroi (oraș Simeria)³⁵⁰

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Dealul și împrejurimile acestuia sunt locuite în paleolitic, neolitic, Coțofeni, epoca bronzului,

³⁴⁵ *Luca 2005a*, p. 241.

³⁴⁶ *Luca 2005a*, p. 241.

³⁴⁷ *Luca 2005a*, p. 241.

³⁴⁸ *Luca 2005a*, p. 242.

³⁴⁹ *Luca 2005a*, p. 242.

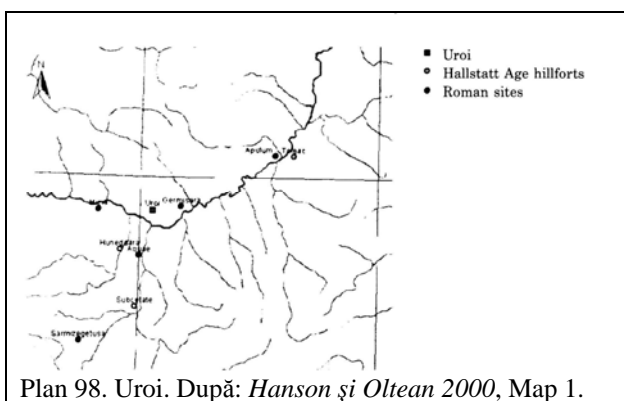
³⁵⁰ *Luca 2005a*, p. 242-243.

Hallstatt, Latène și în perioada medievală timpurie.

La baza dealului se află un platou sondat arheologic. Aici se află o fortificație din prima epocă a fierului. În valul secționat se află materiale hallstattiene timpurii, Basarabi și dacice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 27, nr. 101; *Daicoviciu H. 1972*, p. 174; *Roman 1976*, p. 86; *Rusu 1977*, p. 539; *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *1992*, p. 126; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 105; *Ciugudean 2000*, p. 84; *Hanson și Oltean 2000*; *Păunescu 2001*, p. 301 (*Muntele de Aur*); *Bălos și Ardeu 2002*; *Pescaru 2005b*; *Luca 2004*, p. 54.

b) Punctul Dealul Uroiului, Măgura Uroiului sau Corabia Mică.

b.1.) Depozite de bronzuri.

b.2.) Pe deal s-a descoperit un depozit de bronzuri (Seria Uriu-Domănești, Bz D-Ha A).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 127, nr. 101; *Rusu 1966*, p. 22; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 72; *Andrițoiu 1992*, p. 126.

b.3.) Pe deal se află o așezare Wietenberg cu elemente Otomani.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978*, p. 67; *1992*, p. 126; *Boroffka 1994*, p. 88.

c) De aici provine o piesă musteriană (racloar).

Bibliografie: *Cârciumaru et alii 1999*; *Păunescu 2001*, p. 301.

d) Pe partea de est a Dealului Uroi se află o așezare a culturilor Turdaș și Petrești cu mai multe niveluri de locuire.

Bibliografie: *Kalmar-Maxim 1999*, p. 191.

2. Mine și cariere.

a) Cariera din Dealul Uroi este exploatată din epoca dacică și, mai apoi, perioada romană.

Bibliografie: *Wollmann 1973*, p. 106, 111; *1996*, p. 257; *Glodariu și Iaroslavschi 1979*, p. 105; *Ferenczi 1979b*, p. 265-266; *Daicoviciu H. 1989*, p. 33, 53, 54, 245; *Boroneanț 2000*, p. 146; *Popa D. 2002*, p. 207-208.

3. Vestigii celtice.

a) O brățară de bronz celtică provine din hotarul localității.

Bibliografie: *Popescu D. 1941-1942*; *Ferencz 1997*, p. 34-35; *Rustoiu 2002*, p. 30.

4. Vestigii de epocă romană.

a) Așezarea romană de sub deal este amintită în antichitate sub numele de *Petrae* (Petris ?). Pe lângă ruine, aici s-au descoperit și inscripții. Ea se întinde către hotarul cu Rapoltu Mare.

Bibliografie: *Rusu 1977*, p. 539; *Branga 1980*, p. 110; *Popa D. 2002*, p. 150, 207; *Pop 2003*, p. 268; *IDR*, III, 3, p. 207-211.

b) În hotarul localității, sub Dealul Uroiului, s-a descoperit un mormânt de inhumație de epocă romană și o *villa rustica*.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Rusu 1977*; *Andrițoiu 1979*, p. 28; *Branga 1980*, p. 110; *Popa D. 2002*, p. 208; *Munteanu 2003*, p. 123; **** 2000*, p. 69.

5. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității s-a descoperit întâmplător, în anul 1972, o monedă de la Iustinian I.

Bibliografie: *Andrițoiu 1974-1975*; *1979*, p. 28.

☒

447. Ursici (comuna Boșorod)³⁵¹

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Mesteacăn.

În grădina lui I. Coman, la 70 m est de izvor, s-a descoperit o așezare cu materiale arheologice din epoca bronzului și din perioada dacică.

Bibliografie: *Tatu 1994*, p. 199; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102.

2. Vestigii dacice.

a) Punctul Grădina lui Muntean.

Pe un platou aflat la est de curtea lui Ion Coman s-a descoperit o locuire dacică.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102.

☒

³⁵¹ *Luca 2005a*, p. 243-244.

V.

448. Vad (comuna Sântămăria Orlea)³⁵²

1. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

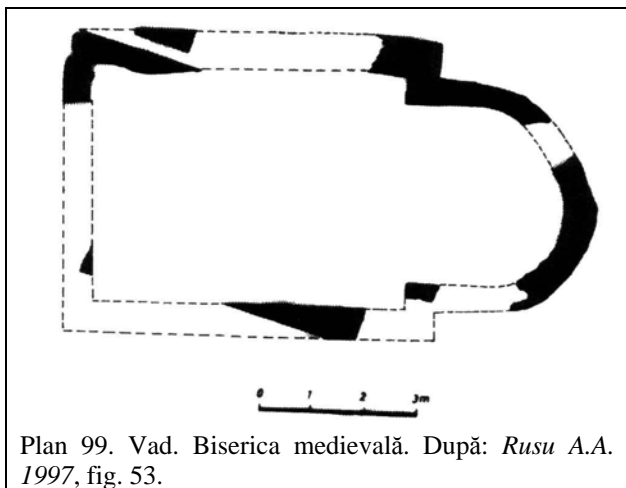
a) Punctul *Cimitir*.

În hotarul localității, pe promontoriul de la sud de sat, la est de cimitirul actual, unde se află și monumente funerare de marmură, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș.

Tot aici se descoperă și ceramică de epoca bronzului, grupul cultural Balta Sărată, daco-romană și medievală timpurie.

Bibliografie: *Kalmar și Tatu 1984-1985*, p. 95; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 191; *1986-1987*, p. 38; *Nemeș 1988-1991*, p. 43; *1995-1996*, p. 349; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Luca 1996*, p. 22; *Popa D. 2002*, p. 168.

2. Vestigii medievale.

Plan 99. Vad. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 53.

a) Punctul *Biserica Veche*.

În cimitir se află ruinele unei biserici medievale de 12 / 7 m (secolul XIV d.Chr.). Masa altar păstrează o inscripție romană și se află în biserica actuală.

Cu ocazia cercetărilor arheologice sistematice s-a constatat faptul că aici sunt suprapuse trei biserici de lemn.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Rusu A.A. 1991a*, p. 128, 131, 132; *1994; 1996j; 1997*, p. 323-328; *Marcu 1994*.

✠

449. Vadu Dobrii (comuna Bunila)

✠

450. Vaidei (comuna Romos)³⁵³

1. Vestigii preistorice.

a) În anul 1835 (descoperit în anul 1834) a fost achiziționat de Muzeul din Viena un depozit de bronzuri descoperit în arealul localității (24 piese) (Ha mijlociu). Carul de bronz dat la *Romos* poate proveni de aici.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 296-297, nr. 9; *Andrișoiu 1977*, p. 550; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 163-164; *Georgescu 2000*, p. 76.

2. Vestigii dacice.

a) De pe teritoriul localității provine un obiect din argint, dacic.

Bibliografie: *Mărghitan 1970*, p. 11; *Horedt 1973*, p. 165.

3. Vestigii medievale.

a) Punctul *Cornul Bârsanului*.

Mănăstirea de aici este greco-catolică și a fost ctitorită în secolul al XVIII-lea d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 276.

✠

451. Valea (comuna Zam)

✠

452. Valea Arsului (comuna Crișcior)³⁵⁴

1. Descoperiri monetare.

a) Pe teritoriul localității, în apropierea necropolei de pe *Dealul Muncelu*, s-a descoperit, în anul 1979, un tezaur format din 23 monede (de la Vespasian la Marc Aureliu).

³⁵² *Luca 2005a*, p. 245.

³⁵³ *Luca 2005a*, p. 245-246.

³⁵⁴ *Luca 2005a*, p. 246.

Bibliografie: *Palamariu 1988-1991a; Rișcuța 1995-1996*, p. 284-285; *Popa D. 2002*, p. 208.

2. Mine și cariere.

a) Mina Crișcior.

Mina se află în Munții Metaliferi, *Valea Crișului Alb*, lângă Brad.

Acest obiectiv a fost exploatat în epoca romană și cea medievală.

Bibliografie: *Wollmann 1996*, p. 136; *Boroneanț 2000*, p. 124.

b) Aici s-a descoperit o mare piură romană pentru zdrobirea minereului.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 284; *Wollmann 1996*, p. 136.

☐

453. Valea Babii (comuna Lunca Cernii de Jos)

☐

454. Valea-Brad (municipiul Brad)³⁵⁵

1. Vestigii preistorice.

a) Punctele *Săcătura* și *Breaza*.

În aceste două puncte din hotarul localității s-au descoperit mari cantități de opal (din hotar provine și obsidian, după M. Roska).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 297; *Rișcuța 1995-1996*, p. 271.

☐

455. Valea Dâljii (comuna Râu de Mori)³⁵⁶

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *Valea Țiganilor*

La est de înălțimea *Țuțudaina*, la 600 m de sat, se află materiale dacice de epocă romană.

Bibliografie: *Tatu 1994*, p. 199; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102.

b) Punctul *La Gropi*

La 200 m sud de sat, pe malul din dreapta *Văii Dâljii*, s-au descoperit urme de construcții de epocă romană (*villa rustica*).

Bibliografie: *Tatu 1994*, p. 199; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Popa D. 2002*, p. 208.

c) Punctul *Tunel*

La 4 km sud de sat s-a descoperit o porțiune din drumul roman.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Nemeș 1995-1996*, p. 349.

2. Vestigii medievale.

a) Punctul *Stână*.

La 2 km sud de sat, pe malul din dreapta văii, s-a descoperit o instalație hidraulică medievală.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102.

b) Aici a funcționat o biserică în secolul XV d.Chr.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 328-329.

☐

456. Valea de Brazi (orașul Uricani)

☐

457. Valea Luncă (comuna Ilia)

☐

458. Valea Lupului (comuna Baru)³⁵⁷

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *La Ruine* sau *Valea Verde*.

În hotarul localității, la 800 m (după altii 400 m) NE de sat, în stânga drumului ce duce la Râu Bărbat, s-au descoperit urme arheologice de epocă romană (zidurile unei construcții de tip *villa rustica*, artefacte, o statueta de bronz).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Andrițoiu 1979*, p. 28; *Rusu 1979*, p. 175; *Tatu și Moraru 1982-1983*, p. 157; *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Marinescu și Pop 2000*, p. 60; *Popa D. 2002*, p. 209; *** 2003, p. 106.

b) Punctul *Stol*.

Cu ocazia săpării unor canale colectoare de apă s-a descoperit, în hotarul localității, o construcție romană.

Bibliografie: *Daicoviciu H. et alii 1994*, p. 447; *Nemeș 1995-1996*, p. 349; *Popa D. 2002*, p. 209.

c) În hotarul satului, într-un loc neprecizat, sunt construcții romane.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 209.

3. Mine și cariere.

Aici s-ar fi extras aur în antichitate prin metoda spălării nisipurilor aurifere.

Bibliografie: *Poporogu 1972*, p. 225.

4. Vestigii medievale.

a) Aici a funcționat o biserică din lemn înainte de anul 1700.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 329.

☐

³⁵⁵ Luca 2005a, p. 246.

³⁵⁶ Luca 2005a, p. 247.

³⁵⁷ Luca 2005a, p. 247-248.

459. Valea Mare de Criș (comuna Tomești)

☒

460. Valea Nandruului (comuna Peștișu Mic)³⁵⁸

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *La Dos*.

În hotarul localității se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș în punctele *Dosul Mic* și *Dosul Mare*. Descoperirile se află într-un bazinet depresionar dominat de dealuri cu altitudini maxime de circa 300-320 m.

Materialele arheologice descoperite aici aparțin culturilor Turdaș cu elemente Vinča C și Petrești.

Bibliografie: *Gooss 1877-1878*, p. 596, 612-615; *Pósta 1910*, p. 436; *Roska 1941*, p. 15-20; *Lazarovici 1973*, p. 31; *1977*, p. 31; *1981*, p. 181-184; *1987*, p. 37; *Vlassa 1975*, p. 11; *Drașovean 1996*, p. 273; *2003*, p. 43 și urm.; *Luca 1996*, p. 21; *1999a*, p. 2-3; *1999b*, p. 14; *2003*, p. 77-78; *2004*, p. 51; *Luca et alii 1998*, p. 23; *2004*, p. 59-60; *Luca și Roman 1999a*; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 171, 192.

b) O altă zonă de locuire preistorică se află la 50 m NE de sat, pe partea din stânga pârâului, pe terasa a doua, nu prea înaltă.

Materialele arheologice recoltate de aici aparțin epocii târzii a bronzului.

Bibliografie: *Savonea 1998*.

c) În hotarul localității se amintesc fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 201, nr. 98; *Roman 1976*, p. 83; *Andrițoiu 1978a*, p. 68; *Ciugudean 2000*, p. 76.

2. Vestigii prefeudale.

a) În hotarul localității este amintită o așezare de secolele VIII-IX d.Chr.

Bibliografie: *Rusu M. 1977*, p. 204; *Popa 1988*, p. 47.

☒

461. Valea Poienii (comuna Vorța)

☒

462. Valea Sângeorgiului (oraș Călan)³⁵⁹

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Botul Dealului* sau *Botul de Deal*.

Din perimetrul localității provin fragmente ceramice Coțofeni.

Bibliografie: *Andrițoiu 1978a*, p. 69; *Ciugudean 2000*, p. 85; *Luca 2004*, p. 54.

b) Punctele *Gorgona*, *Fața* și *Bercea*.

În aceste puncte, situate pe *Dealul Măgura*, s-au descoperit materiale ceramice de tip Turdaș.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 266, nr. 136; *Andrițoiu 1976*, p. 411; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 192.

c) Punctul *Dealul Dânarului*.

Aici se află câțiva tumuli.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 266, nr. 136.

2. Mine și cariere.

a) Punctul *Dealul Gutunoiu* sau *Gugutoi*.

În hotarul localității s-au descoperit urme arheologice într-o carieră de epocă romană, încă din secolul XIX d.Chr.

De aici provin inscripții funerară și cărămizi cu ștampile de producători particulari (acestea atestă existența unei importante așezări rurale romane).

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Palamariu 1979*, p. 115; *Branga 1980*, p. 112; *Popa D. 2002*, p. 210; *Pop 2003*, p. 268, 269, 272; *IDR*, III, 3, p. 33-37.

b) Cariera *Valea Sângeorgiului*.

Cariera se află în Munții Poiana Ruscă, bazinul Mureșului, *Valea Streiului*.

Obiectivul a fost exploatat pentru extragerea calcarului în epoca romană.

Bibliografie: *Boroneanț 2000*, p. 142

3. Vestigii de epocă romană.

a) Punctele *Dealul Gugutoi*, *Valea Bercean* și *Berza*.

În aceste puncte din hotar se afla, în epoca romană, o importantă așezare rurală.

Din cimitirul așezării provin numeroase monumente sculpturale și epigrafice.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 210-211; *Nemeti și Nemeti 2002-2003*, p. 244.

b) Punctul *Lăurusca*.

Din acest punct, în apropiere de *Pârâul Lăurusca*, provin doi lei funerari romani.

Bibliografie: *Glodariu 1967*.

☒

463. Vața de Jos (comună)³⁶⁰

1. Vestigii preistorice.

a) Punctul *Piatra Buhii*.

Din acest punct provine un topor de piatră, calapod.

Bibliografie: *Rișcuța 1995-1996*, p. 272.

³⁵⁸ Luca 2005a, p. 248-249.

³⁵⁹ Luca 2005a, p. 249-250-

³⁶⁰ Luca 2005a, p. 250.

✠

464. Vața de Sus (comuna Vața de Jos)

✠

465. Vălariu (comuna Toplița)

✠

466. Văleni (comuna Baia de Criș)

✠

467. Văleni (comuna Geoagiu)

✠

468. Vălioara (comuna Răchitova)³⁶¹

1. Vestigii preistorice.

a) Aici s-au descoperit 14 inele de aur databile în Bz D-Ha A.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199; *Rusu M. 1972*, p. 50.

b) În localitate au fost descoperite unelte neolitice și eneolitice.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 297; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 192.

2. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul *La Cărămizi*.

La 2 km sud de sat, la est de drumul spre Ciula Mare, s-au descoperit urmele unei construcții de perioadă romană. Printre ruine se găsesc și fragmente ceramice medievale.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102; *Nemeș 1995-1996*, p. 349.

b) Punctul *La Bordee*.

La vest de obiectivul descris anterior, peste drum, se află o locuire reprezentată printr-o ceramică foarte fragmentară, dintr-o epocă neprecizată.

Bibliografie: *Tatu et alii 1988-1991*, p. 102.

✠

469. Vălișoara (comună)³⁶²

1. Mine și cariere.

a) După autorii citați, aici s-ar fi exploatat aurul încă din Bz D-Ha A, dar și în cea medievală..

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 232, nr. 72; *Rusu M. 1972*, p. 51; *1977*, p. 209.

2. Descoperiri monetare.

a) În hotarul localității s-au descoperit un denar de epocă romană.

Bibliografie: *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Popa D. 2002*, p. 212.

✠

470. Vălișoara (comuna Balșa)

✠

471. Vărmaga (comuna Certeju de Sus)³⁶³

1. Vestigii preistorice.

a) În partea de sud a satului, spre Banpotoc, lângă ultima casă din localitate, s-a descoperit un topor șlefuit și perforat aparținând culturii Coțofeni, dar și alte fragmente ceramice.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 31.

b) Punctul *Lidișolm*.

La nord de sat, în hotarul cu Nojagul, pe un vârf stâncos, s-au descoperit fragmente ceramice Coțofeni.

În același punct s-au descoperit și fragmente ceramice provinciale, o brățară fragmentară și o râșniță romană.

Bibliografie: *Andrițoiu 1979*, p. 31; *Ciugudean 2000*, p. 85; *Popa D. 2002*, p. 212; *Luca 2004*, p. 54.

2. Descoperiri monetare.

a) De aici provin monede de secolele II-I î.Chr.

Bibliografie: *Glodariu 1971*, p. 76, 84; *1974*, p. 261.

b) Pe teritoriul localității s-a descoperit un tezaur monetar de secolul XIX d.Chr.

Bibliografie: *Palamariu 1979; 1984-1985a*, p. 257.

✠

472. Vâlcele (comuna Bretea Română)³⁶⁴

1. Descoperiri monetare.

a) Aici s-au descoperit o monedă de la Dyrrhachium.

Bibliografie: *Glodariu 1974*, p. 273; *1976*, p. 80; *1974-1975*, fig. 4, 89; *1983*, p. 52, 154.

✠

473. Vâlcelele Bune (comuna Bretea Română)³⁶⁵

1. Vestigii preistorice.

a) Aici este amintită o descoperire de obiecte preistorice lucrate din aur.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199.

³⁶¹ Luca 2005a, p. 250-251.

³⁶² Luca 2005a, p. 251.

³⁶³ Luca 2005a, p. 251-252.

³⁶⁴ Luca 2005a, p. 252.

³⁶⁵ Luca 2005a, p. 252.

2. Descoperiri monetare.

a) Către Vâlcelele Rele se descoperă, în anul 1866, un tezaur monetar format din drahme emise în Dyrhachium (370 bucăți la Muzeul din Deva).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 16, nr. 16; *Glodariu 1974*, p. 273; 1976, p. 80; 1974-1975, fig. 4, 90; *Palamariu 1992-1994*, p. 196; *Crăciun 1998*, p. 63.

□

474. Vâlceluța (comuna Bretea Română)³⁶⁶

1. Vestigii de epocă romană.

a) Punctul La Grădini.

La capătul de sud al cătunului, pe drumul care vine de la Boșorod, s-a descoperit ceramică romană.

Bibliografie: *Daicoviciu et alii 1959*, p. 385; *Daicoviciu H. 1964*, p. 113.

□

475. Vețel (comună)³⁶⁷

1. Vestigii preistorice.

a) De aici provin fragmente ceramice aparținând culturii Coțofeni.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 301, nr. 53; *Roman 1976*, p. 86; *Andrișoiu 1978a*, p. 69; 1985, p. 12.

b) În hotarul localității sunt semnalate obiecte din aur preistorice.

Bibliografie: *Popescu D. 1956*, p. 199.

c) Depozite de bronzuri.

Din localitate provine un **depozit de bronzuri** din seria Cincu-Suseni (Ha A₁).

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 302, nr. 53; *Rusu M. 1963*, p. 208; *Alexandrescu 1966*, p. 176; *Petrescu-Dîmbovița 1977*, p. 160.

2. De aici provine o centură de bronz celtică.

Bibliografie: *Rustoiu 2002*, p. 30.

3. Vestigii de epocă romană.

a) Vicusul și castrul roman Micia, punctul Grădiște.

Aici se află o așezare aparținând culturii Wietenberg.

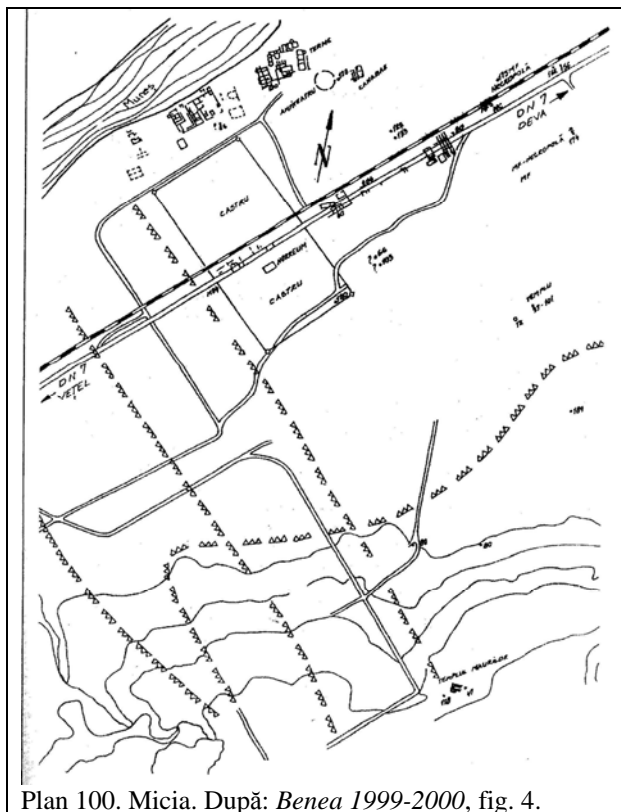
Așezarea romană (*pagus Miciensis*, anticul dacic *Marisia*, *Marisus*, *Micia*, toponim geto-dacic) se întinde pe partea din stânga Mureșului, în dreptul termocentralei Mintia.

Așezarea depășește etapa unei așezări rurale o dată cu secolul II d.Chr. și ajunge, cu timpul, un

oraș înfloritor. Situl nu este atestat în mod oficial în textele epigrafice cu vreun titlu superior.

Pe teren s-au identificat castrul, temple, amfiteatrul, edificiile, *thermae*, punct vamal, portul, complexe de cuptoare pentru arderea ceramicii și numeroase locuințe. S-au depistat și două necropole care deserveau situl arheologic.

Templele identificate sunt: Iuppiter Hierapolitanus și Dii Mauri. Doar atestate sunt templele Sol Invictus, Isis, iar probabile cele ale divinităților Hercules și Nemesis. Se semnalează și simboluri paleocreștine.

Plan 100. Micia. După: *Benea 1999-2000*, fig. 4.

Peste 250 de inscripții au fost descoperite aici precum și alte monumente sculpturale din piatră.

Cantitatea de artefacte descoperite în acest obiectiv este impresionantă (obiecte de uz gospodăresc, sute de monede, un tezaur cu peste 2000 de denari imperiali din argint, figurine de bronz, o trusă medicală, podoabe, serii gliptice, podoabe etc.).

Aici se află mai multe necropole care deserveau complexul roman.

Bibliografie: *Daicoviciu 1941*; *Macrea 1958*; *Popescu D. 1958*, p. 491; 1968, p. 686; 1970, p. 505; 1970a, p. 445; *Bodor 1963*, p. 218; *Glodariu 1966*, p. 430-431; 1977, p. 954-955; 1983, p. 95; *Rusu 1967*, p. 89, 93, 98; 1967a, p. 170-172; 1968, p. 88-92; 1969, p. 179, 182; 1983; *Floca 1968*; 1968a; 1972, p. 17, 19; *Floca și Mărghitan 1970*; *Floca și Vasilev 1968*; *Vasilev și Mărghitan 1968*; *David și Mărghitan 1968*;

³⁶⁶ *Luca 2005a*, p. 252.

³⁶⁷ *Luca 2005a*, p. 252-255.

Țeposu și Mărghitan 1969; Mitrea 1969, p. 547; 1969a, p. 168; 1970, p. 345; 1970a, p. 481; Morintz 1972, p. 355; 1973, p. 381-382; Daicoviciu H. 1968, p. 339-340; 1974; Mărghitan 1971; 1974; 1974a; 1974-1975, p. 38, 42; 1976; 1978; 1979; 1981, p. 120-121; 1995-1996; 1999-2000; Mărghitan și Andrițoiu 1976, p. 46-47, 48-49, 51-53; Moga V. 1972, p. 157-158; Pop 1972, p. 173, 175; 1972a, p. 68-69; 1983, p. 471, 472-473, 477; 1999-2000, p. 172, 174; 2003, p. 228; Pop et alii 1972, p. 512; Bărbulescu 1972, p. 206, 213; 1977, p. 237; 1977a, p. 178, 188; 1978, p. 223; Isac 1974, p. 76; Isac et alii 1973, p. 144-146, 146-148; Sanie 1973, p. 164-165; 1974-1975, p. 332; 1981, p. 57-58, 91-92, 95, 96-97, 108-109, 133, 151, 167-168, 259, 261, 262, 264, 269, 272-273; Barnea și Albu 1973, p. 157-159, 160, 161, 162; Rusu 1973, p. 397, 402; 1979, p. 178; 1981; 1992-1994, p. 138; Alicu 1973, p. 112; 1997-1998 (bibliografia cu privire la sit); 2001; 2002, p. 202, 222, 228, 231; 2003; 2004b; 2004c; Alicu și Crișan 2003, p. 109-111; Alicu și Opreanu 2000, p. 42-57; Petolescu C.C. 1972; Petolescu C.C. și Mărghitan 1974; Gheorghită 1974-1975; Vârtopeanu 1974-1975; Băluță 1977, p. 214, 218-219, 220, 221, 222-223, 225; 1989, p. 257; 1996, p. 94, 101, 110; Andrițoiu 1977, p. 550, 552, 557; 1979, p. 31; 1979a; 1992, p. 126; 2004; Petculescu 1978; 1981; 1982, p. 293-294; 1983, p. 459, 460; 1983a; Petculescu și Mitar 2005; Petculescu et alii 1981; 1982; 1986; 2001; 2002; 2003; 2004; Marinescu 1975; 1976; 1979; 1984-1985; 1997; Marinescu și Pop 2000, p. 57, 58, 63-64, 71-72, 96-97, 100-102, 104-105; Marinescu et alii 1975; 1979; 1984; 1986; 1996; Ferenczi 1979c, p. 132-139; Sion și Marinescu 1979; Branga 1980, p. 35-36, 109; Barnea 1982-1983, p. 263; Benea 1985, p. 147, 149, 151-152; 1999, p. 199-200; 2000, p. 38-40; Mușețeanu 1986; Ardevan 1986-1987, p. 118; Cociș 1986, p. 162, 167; 1987-1998; 1989-1993, p. 277, 279, 285, 287; 1990-1993, p. 241, 248; 1995, p. 384; 2004, catalog nr. 4, 28, 82, 123, 160-161, 184, 204, 252, 314, 321, 331-332, 335, 365-369, 391-393, 413, 472-477, 538-541, 552, 581, 599, 604, 619-620, 650, 661, 669, 671, 682, 757, 767, 796, 799, 865-866, 922-924, 1018-1026, 1062-1065, 1086-1089, 1120-1126, 1147, 1154, 1160, 1241-1243, 1259, 1295-1297, 1347, 1359, 1379, 1393, 1405-1406, 1441, 1476, 1492-1494, 1511-1512, 1567, 1605, 1615, 1622, 1626, 1635, 1702, 1802, 1817, 1825, 1835-1836, 1879-1883, 1903, 1918, 1928, 1949, 1971-1972, 1984-1985, 1992, 2001, 2010, 2031-2033, 2037, 2039, 2047, 2058-2060, 2087-2092, 2107, 2116-2117, 2121, 2131, 2140, 2165, 2189; Cociș et Rusu 1986-1987, p. 139, 141, 143, 145; Filipescu 1987; Harhoiu 1988; Țeposu 1988-

1991, p. 70, 71; Daicoviciu H. et alii 1989, p. 54; Rusu M. 1991, p. 86-87, 93; Gudea și Ghiurco 1988, p. 165-166, 166, 177, 193, 196; Gudea 1992, p. 80; Marta 1992, p. 44; Opreanu 1993, p. 236; Bolindeț 1994, p. 121; Boroffka 1994, p. 90; Ionescu 1994, p. 247-248; Wollmann 1996, p. 202; Crăciun și Sion 1997; 1998; Németh 1997, p. 103-105; Ghinescu 1998, p. 128; Pantazi 1998, p. 45-46, 48-49; Rădeanu și Cociș 1999-2000; Pescaru și Alicu 2000, p. 77, 92-94, 139, 140, 148-149, 151, 177, 178; Pescaru și Pop 2001-2002; Pescaru et Rusu 1992-1994; Pop 1992-1994, p. 186-187, 190; 2004, p. 310; Pop și Găzdac 1993, p. 144-147; Paki și Cociș 1993, p. 160; Nemeti 1999, p. 197; Oltean și Hanson 2001, p. 124-127; Crânguș 2002, p. 279 și urm.; 2002-2003, p. 149-150, 151, 152, 154; Țentea și Popescu 2002-2003, p. 269; Hügel 2003, p. 60, 61; Rădeanu 2004; Ciongradi 2004, p. 401-403; Hica 2004, p. 196; *** 1996, p. 124; *** 1997, p. 58-59; *** 2000, p. 68-69; *** 2003, p. 73, 105, 109, 116, 118, 179, 181, 182; IDR, III, 3, p. 55-206; pentru materialele din Muzeul de istorie clujean: Lazăr Mircea Dan.

4. Descoperiri monetare.

a) Cu ocazia lucrărilor la termocentrală au fost descoperiți 2 denari romani republicani.

Multe alte monede antice s-au descoperit în complexul roman de aici.

Bibliografie: Mitrea 1971, p. 409; Palamariu 1979, p. 115; Bordea și Mitrea 1990, p. 305; Crăciun 1998, p. 76.

b) Cu ocazia săpăturilor arheologice din complexul roman de aici s-au descoperit mai multe monede romane imperiale, unele sub formă de tezaure.

Bibliografie: Winkler 1958, p. 409; Floca și Vasilev 1968, p. 143; Mitrea 1970, p. 345; 1971a, p. 130; Petolescu și Mărghitan 1984.

c) Aici sunt amintite descoperiri monetare de secolele VII-VIII d.Chr. și alte descoperiri de artefacte izolate din aceleași secole.

Bibliografie: Winkler 1958, p. 409; Rusu M. 1977, p. 205, 207; Curta 1994; Dulea 2002-2003, p. 258.

5. Mine și cariere.

a) Mina de cupru a fost exploatată în perioada romană și medievală.

Bibliografie: Rusu M. 1977, p. 210; Wollmann 1996, p. 149.

□

476. Vica (comuna Gurasada)³⁶⁸**1. Vestigii preistorice.****a) Punctul Dealul Fern.**

În localitate s-a descoperit un topor de cupru cu brațele în cruce de tip Jászládány.

Bibliografie: *Andrițoiu 1971*, p. 37-39, fig. 2; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 193.

✠

477. Visca (comuna Vorța)

✠

478. Voia (comuna Balșa)³⁶⁹**1. Vestigii preistorice.**

a) De pe teritoriul localității provine un depozit format din topoare de cupru eneolitice.

Bibliografie: *Vulpe 1975*, p. 42, 47; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 194.

✠

479. Vorța (comună)

✠

480. Vulcan (oraș)³⁷⁰**1. Peșteri cu urme de locuire.****a) Peștera Belona.**

De aici provin materiale ceramice Coțofeni.

Bibliografie: Informație Roman Cristian.

2. Vestigii preistorice.

La nord de *Pasul Vulcan* s-au descoperit resturi osteologice cuaternare.

Bibliografie: *Păunescu 2001*, p. 301.

3. Vestigii de epocă romană.**a) Punctul Vaidei.**

Pe teritoriul orașului se află o așezare rurală romană.

Bibliografie: *Branga 1980*, p. 112; *Popa D. 2002*, p. 218; *Pop 2003*, p. 272.

b) Punctul Poalele Vulcanului.

Aici s-au descoperit două busturi din bronz reprezentându-l pe Marte.

Bibliografie: *Poporogu 1972*, p. 226; **** 2003*, p. 138.

4. Descoperiri monetare.

a) Din locuri neprecizate provin monede și o aplică de bronz aurit.

Bibliografie: *Popa D. 2002*, p. 218.

b) Pasul Vâlcan.

Aici s-a descoperit, în anul 1869, un tezaur format din denari romani republicani și imperiali.

Bibliografie: *Roska 1942*, p. 308, nr. 100; *Daicoviciu H. 1972*, p. 193, 326, 332; *Poporogu 1972*, p. 226; *Glodariu 1974*, p. 296; *Mărghitan 1974-1975*, p. 42; *Lupu 1975*, n. 33; *Daicoviciu H. et alii 1989*, p. 101; *Palamariu 1992-1994*, p. 194; *Crăciun 1998*, p. 73.

c) De aici au fost recuperate 35 de monede din bronz de secolul IV d.Chr.

Bibliografie: *Poporogu 1972*, p. 226; *Gudea și Ardevan 2003*, p. 257.

4. Mănăstirea Poiana Muntelui

Schitul ortodox de călugări datează din anul 1997. Hramul acesteia este *Sfântul Nicolae*.

Bibliografie: *Rusu A.A. et alii 2000*, p. 284.

✠

³⁶⁸ *Luca 2005a*, p. 255.

³⁶⁹ *Luca 2005a*, p. 255.

³⁷⁰ *Luca 2005a*, p. 255-256.

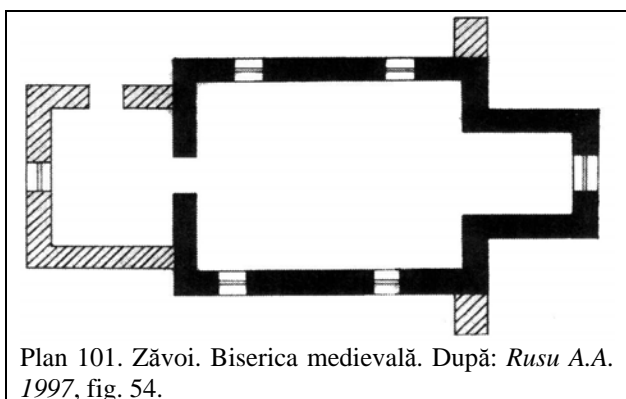
Z.

481. Zam (comună)

▣

482. Zăvoi (comuna Sălașu de Sus)³⁷¹

1. Vestigii medievale.

a) Biserica ortodoxă românească veche nu a fost studiată prin săpătură arheologică sistematică. Ea datează cel puțin de la mijlocul secolului XV d.Chr.

Bibliografie: Rusu A.A. 1991a, p. 128; 1997, p. 330-331.

▣

483. Zdrapți (comuna Crișcior)

▣

484. Zeicani (comuna Sarmizegetusa)³⁷²

1. Vestigii de epocă romană.

a) În hotarul localității s-a descoperit o statueta din bronz reprezentând un luptător de epocă romană.

Bibliografie: Floca 1973; Mărghitan 1974-1975, p. 42; Pop 1977, p. 124-125.

b) Punctul Săivan.

La 400 m sud de sat s-a descoperit o construcție romană în ruină.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 102-103; Popa D. 2002, p. 219.

c) Punctul Ruini.

La est de intersecția DN 68 cu drumul spre Zeicani se află urmele unei construcții romane.

Aici se află una dintre comunele vicinale capitalei Daciei.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 103; Popa D. 2002, p. 219; Pop 2004, p. 310.

d) Punctul Iordănel.

La 1,5 km vest de sat s-au descoperit urmele unei construcții romane.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 103; Popa D. 2002, p. 219.

e) De aici provine o inscripție și o țiglă cu inscripție.

Bibliografie: Nemeș 1995-1996, p. 350; CIL, III, 7910.

2. Vestigii medievale.

a) Punctul Monument.

La nord de DN 68, în fața monumentului dedicat bătăliei din 1442 dusă de Ioan de Hunedoara, s-a descoperit o groapă medievală cu dimensiunile de 100 / 18 / 8 m (spital de campanie ?).

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 103.

3. Stațiuni arheologice cu stratigrafie complexă.

a) Punctul Porțile de Fier ale Transilvaniei.

Între Zeicani și Bucova se află o fortificație complexă. Cel puțin unele părți ale acesteia par a fi antice.

a.1.) Cerbăcel.

Pe un bot de deal, la 400 m sud de haltă se află un posibil post de observație.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 98.

a.2.) În Pădure.

Aici se află o fortificație în formă de stea, medievală târzie.

Bibliografie: Tatu et alii 1988-1991, p. 98.

a.3.) Tapae.

Pe *Culmea Cătanelor*, la nord și la sud de halta Băuțari, până spre Bistra, în *Dealul Bogdana*, se află fortificații, valuri și șanțuri datate în epoca dacică, romană, daco-romană, medievală timpurie și medievală.

³⁷¹ Luca 2005a, p. 257.

³⁷² Luca 2005a, p. 257-258.

Bibliografie: *Tatu 1982-1983; Tatu et alii 1988-1991*, p. 98.

4. Vestigii medievale.

a) Biserica actuală nu trădează construirea în secolul XV d.Chr. așa cum se afirmă uneori.

Bibliografie: *Rusu A.A. 1997*, p. 331-332.

▣

485. Zlaști (municipiul Hunedoara)³⁷³

1. Vestigii preistorice.

a) **Punctul Gruuiul sau Gruniul lui Moș.**

În hotarul localității, la 300 m sud de sat, în dreapta *Pârâului Zlaști*, se semnalează o așezare aparținând culturii Turdaș cu elemente Vinča C și Tisa I. Aceasta se întinde pe două terase: terasa A aflată în imediata vecinătate a pârâului și terasa B, adiacentă terasei A, la SV de aceasta.

Bibliografie: *Floca 1972*, p. 13; *Andrițoiu 1979*, p. 31; *Kalmar 1984*, p. 395; *Lazarovici 1987*, p. 36-37; *Luca 1996*, p. 22; *1999a*, p. 5-6; *2004*, p. 54-55; *Luca et alii 1998*, p. 26; *2003c*, p. 80; *2004*, p. 61; *Drașovean și Mariș 1998; Drașovean și Rotea 1986*, p. 11; *Kalmar-Maxim 1999*, p. 163.

2. Vestigii dacice.

a) **Punctul Vila Ioan (fosta Baie Ohaba).**

De aici au fost recoltate fragmente ceramice dacice de fază clasică.

Bibliografie: Informație Diaconescu Dragoș.

3. Vestigii medievale.

a) **Punctul Dumbravă.**

În partea nord-estică a satului se află o ruină cu două încăperi, posibilă biserică medievală.

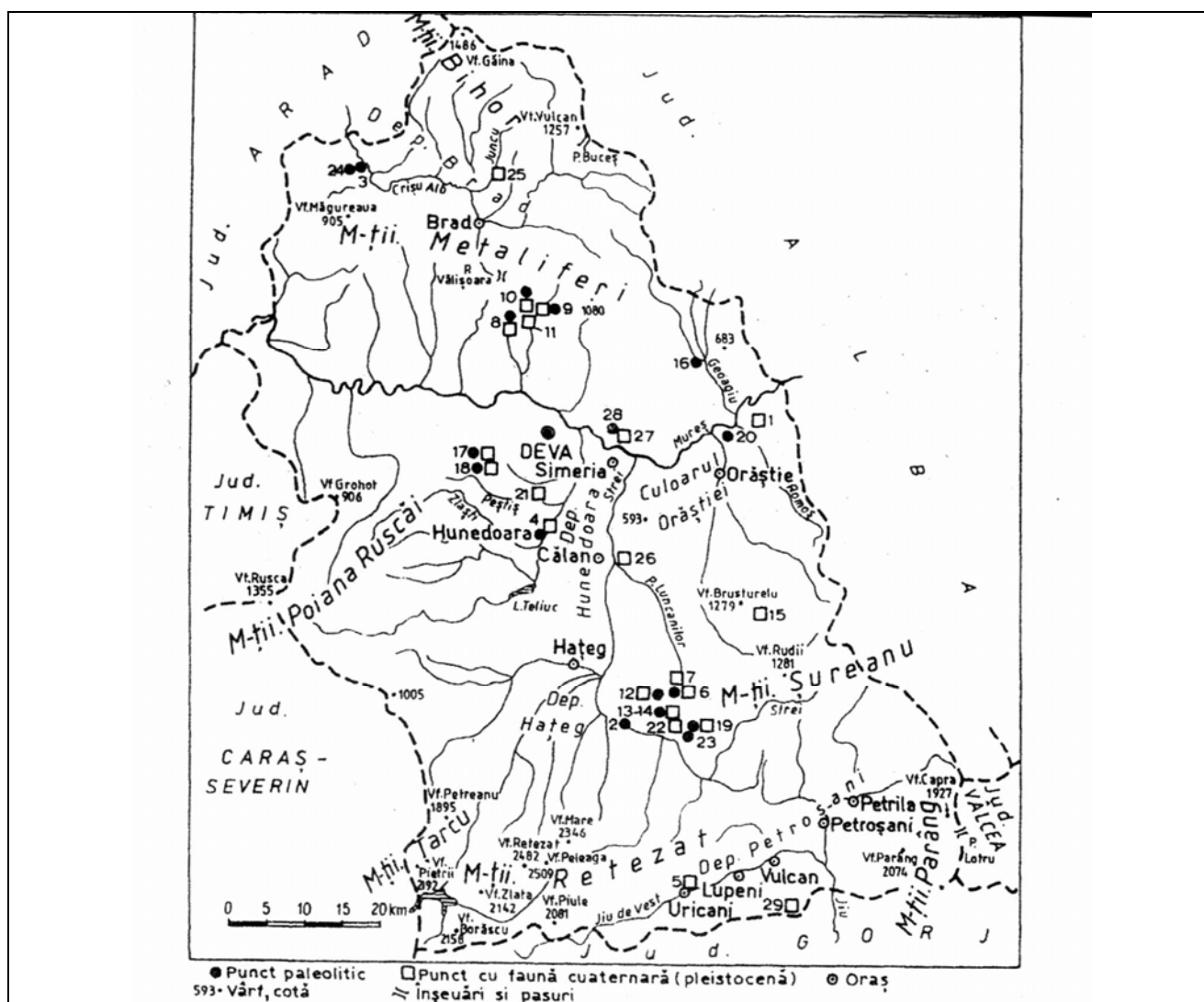
Dintre ruine s-au recoltat două cahle și un obiect de os.

Bibliografie: *Roman și Diaconescu 1999-2000*, p. 98, 104.

▣

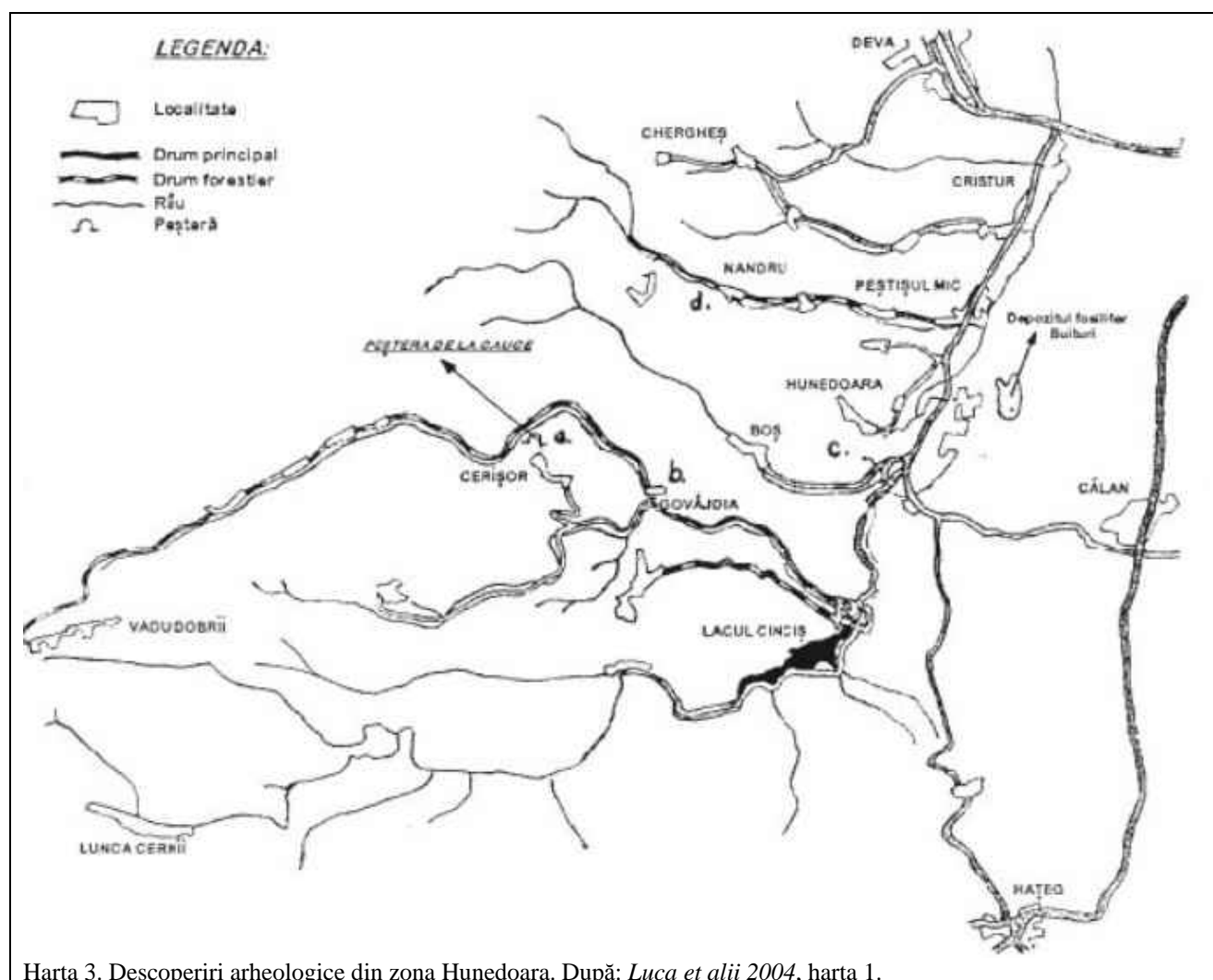
³⁷³ *Luca 2005a*, p. 258-259.

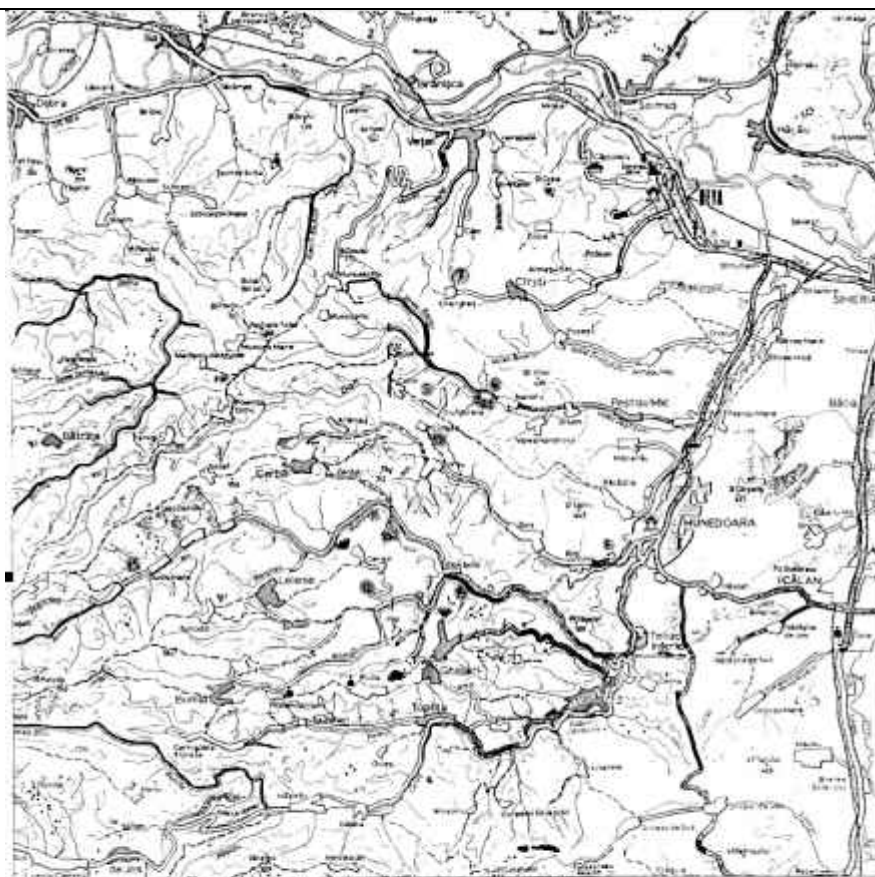
Hărți – Maps

Harta județului Hunedoara cu punctele de descoperiri paleolitice și de faună cuaternară: 1. Aurel Vlaicu: Punct neprecizat; 2. Băiești-Pui: La Jidovin; 3. Brotuna: Coasta Cremnii; 4. Buituri-Hunedoara: Punct neprecizat; 5. Câmpu lui Neag-Uricani: Peștera nr. 4 de la Seocul Scorotei; 6-7. Cioclovina: Peștera Cioclovina sau Peștera Mare sau Peștera Uscată (6), Peștera de la Trecătoare (7); 8-11. Crăciunești: Peștera Groapa Lupului (8), Peștera Șura de Jos (9), Peștera Balogu (10), Peștera Zidul de Sus (11); 12-14. Federi: Peștera nr. 1 din Coasta Vacii (12), Peșterile nr. 2 și 3 din Coasta Vacii (13), Peștera din masivul calcaros Piatra Muntenilor (14); 15. Grădiștea de Munte: Dealu-Dosul Vârtoapelor- Peștera de la Piatra Bodii; 16. Mada: Chiciorele; 17-18. Nandru: Peștera Curată sau Peștera din Jos (17), Peștera Spurcată sau Peștera de Sus (18); Ohaba-Ponor: Peștera Bordu Mare; 20. Orăștie: Dealu Pemilor-Punctul X4; 21. Peștișu Mic: Punct neprecizat; 22-23. Ponor: Peștera de la Ponor sau din Piatra Poienii (22), Bordu Mare-Punct neprecizat (23); 24. Prăvăleni: Dâmbu Cremnii sau Vârful Cremnii; 25. Ribicioara: Peștera Cizmei din Cheile Ribicioarei; 26. Streisângeorgiu-Călan: Punct neprecizat; 27.-28. Uroi-Simeria: Muntele de Aur (27), Măgura Uroiului (28); 29. Vulcan-Petroșani: La nord de pasul Vâlcan.

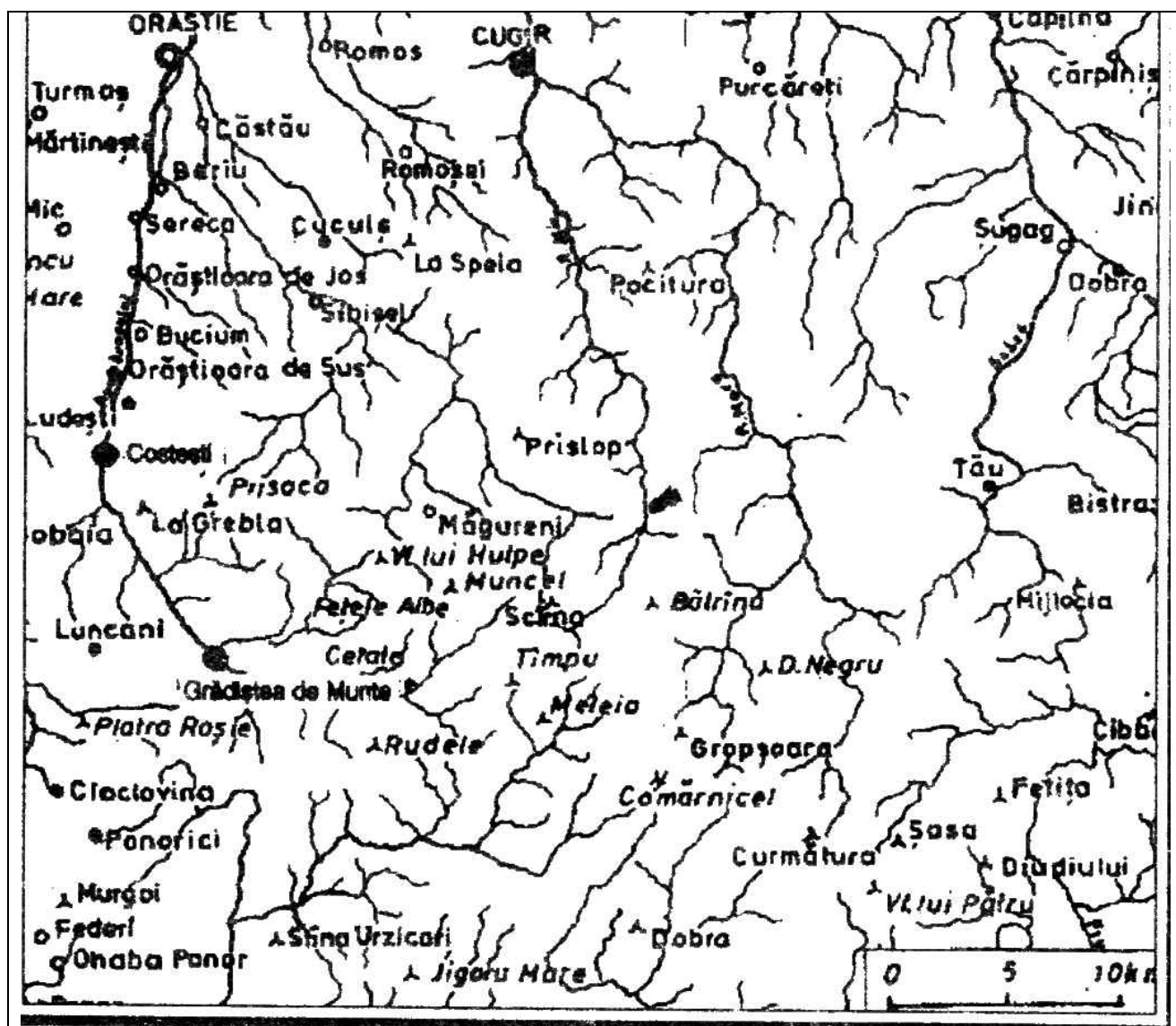
Harta 2. Descoperiri paleolitice din județul Hunedoara. După: Păunescu 2001, fig. 65.

1. NANDRU – Peștera Curată (2277/ 1)
2. NANDRU – Peștera Spuncată (2277/ 2)
3. NANDRU – Peștera nr.4 (2277/ 7)
4. NANDRU – Peștera Junctami (2277/ 47-48)
5. DUMBRAVA – Peștera cu apă (2277/ 8)
6. HUNEDOARA – Peștera nr.2 (2277/ 16)
7. CHEIȘHEȘ – Peștera Măgura (2276/ 1)
8. CERȘOR – Peștera nr. 1 (2277/ 11)
9. CERȘOR – Peștera nr. 2 (2277/ 13)
10. CERȘOR – Peștera nr. 3 (2277/ 12)
11. CERȘOR – Peștera Ciuce (2277/ 11)
12. CERȘOR – Peștera nr. 4 de la Crăciunțoaia (2277/ 34)
13. CULPĂZ – Peștera Bulăbrelu (2277/ 55)
14. GOVĂDIA – Peștera de la cruce (2277/ 7)
15. RÂNCU MARE – Peștera nr. 1 (2277/ 9)

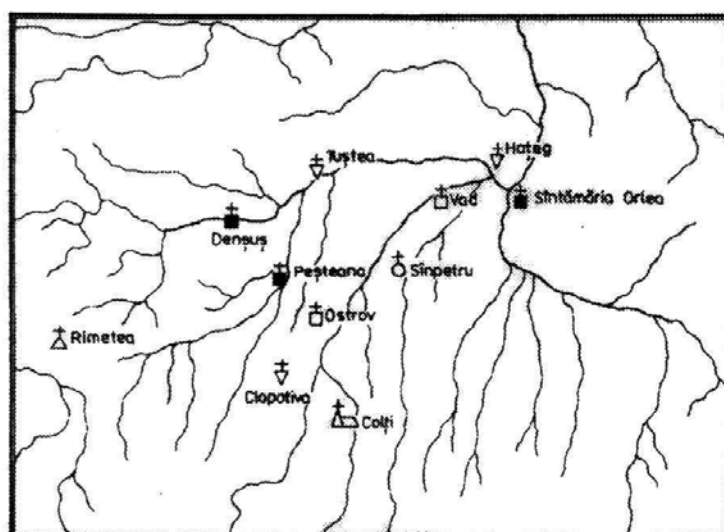
Harta 4. Peșteri de pe rama de est a Munților Poiana Ruscă. După: *Luca et alii 2004*, harta 3.

0 10 20 km

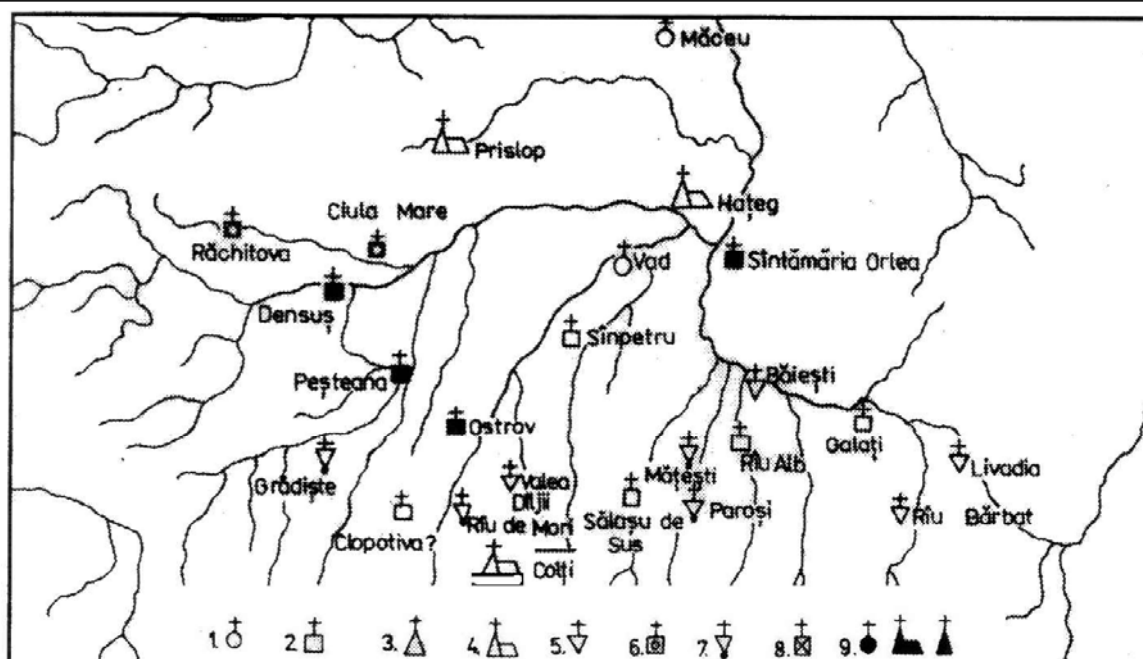
Zona Munților Sebeșului.

Harta 5. Zona Munților Sebeșului. După: *Glodariu et alii 1996, fig. 1.*

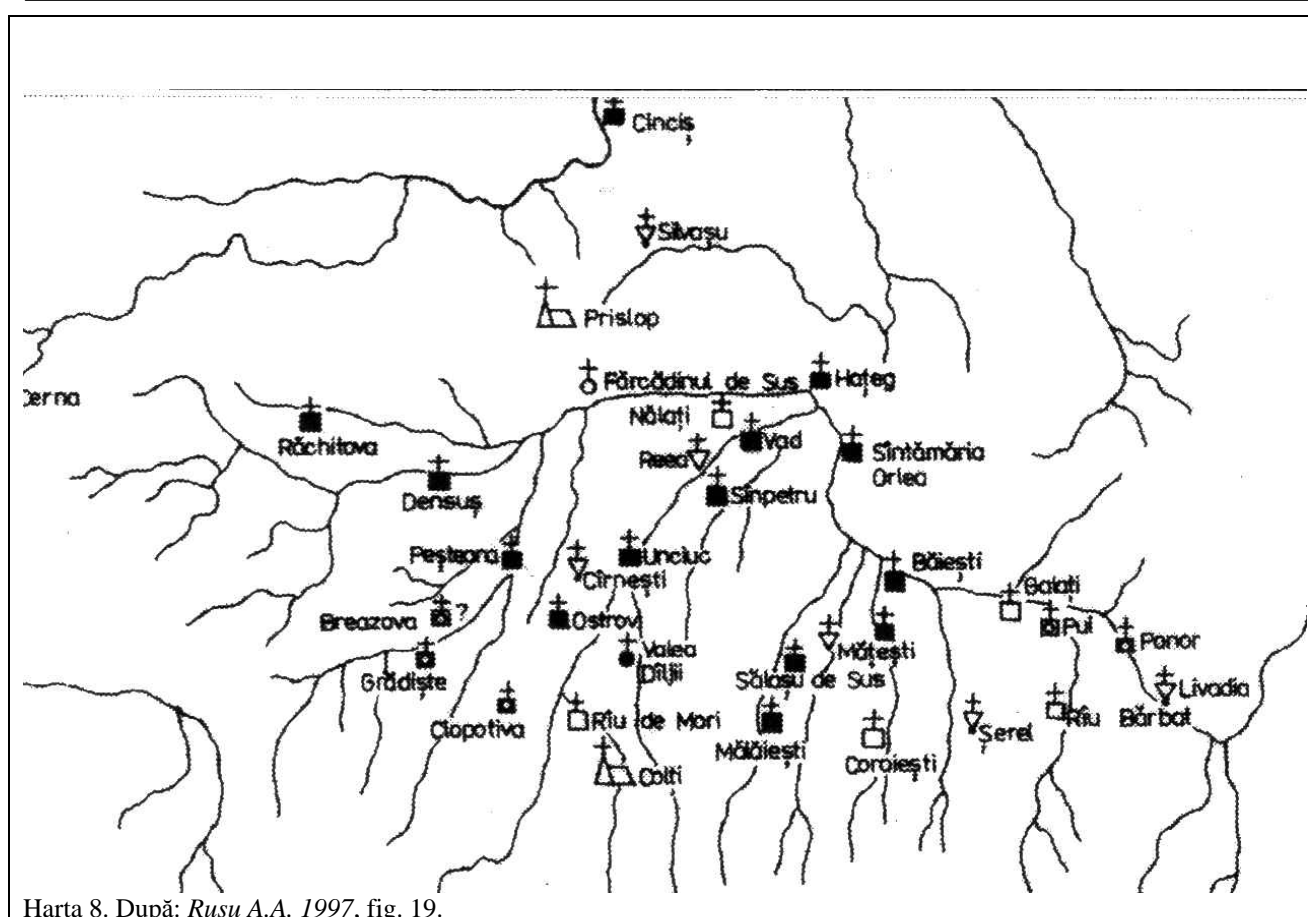
Răspândirea bisericilor hațegane în secolul al XIV-lea. 1. biserică de lemn; 2. biserică de piatră; 3. sihăstrie; 4. mănăstire; 5. biserică presupusă pe baza atestării preotului; 6. biserică cu formă neprecizabilă; 7. biserică presupusă pe baza datelor indirecte; 8. biserică dispărută în cursul secolului; 9. biserică existentă din secolele anterioare

Harta 6. După: Rusu A.A. 1997, fig. 17.

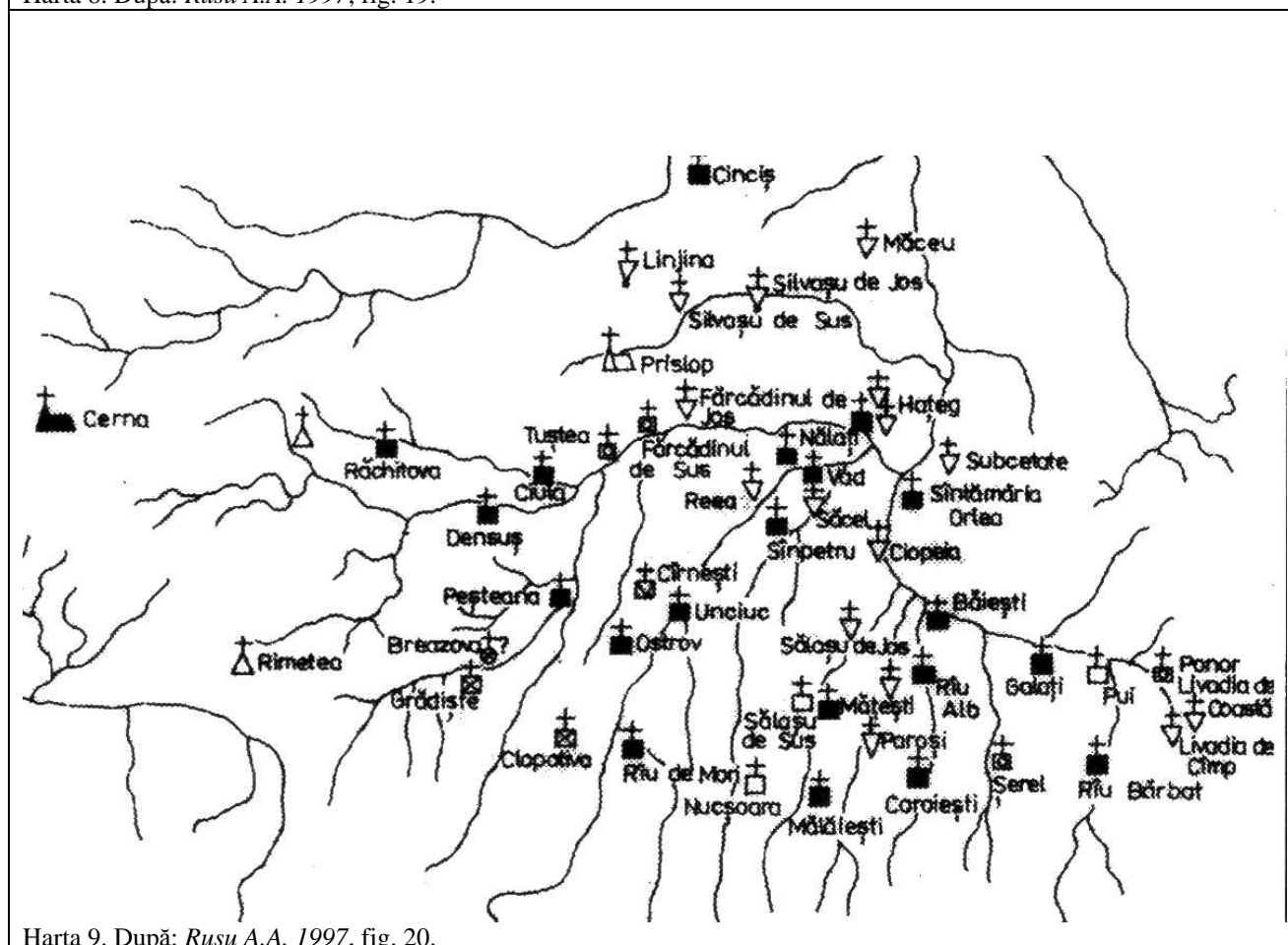

Răspândirea bisericilor hațegane în secolul al XV-lea. 1. biserică de lemn; 2. biserică de piatră; 3. sihăstrie; 4. mănăstire; 5. biserică presupusă pe baza atestării preotului; 6. biserică cu formă neprecizabilă; 7. biserică presupusă pe baza datelor indirecte; 8. biserică dispărută în cursul secolului; 9. biserică existentă din secolele anterioare

Harta 7. După: Rusu A.A. 1997, fig. 18.

Harta 8. După: Rusu A.A. 1997, fig. 19.

Harta 9. După: Rusu A.A. 1997, fig. 20.

LISTA ILUSTRĂȚILOR

- Harta 1. Județul Hunedoara. Unități administrativ-teritoriale.
Harta 2. Descoperiri paleolitice din județul Hunedoara. După: *Păunescu 2001*, fig. 65.
Harta 3. Descoperiri arheologice din zona Hunedoara. După: *Luca et alii 2004*, harta 1.
Harta 4. Peșteri de pe rama de est a Munților Poiana Ruscă. După: *Luca et alii 2004*, harta 3.
Harta 5. Zona Munților Sebeșului. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 1.
Harta 6. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 17.
Harta 7. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 18.
Harta 8. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 19.
Harta 9. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 20.
- Plan 1. Ardeu. După: *Ursuțiu 2002*, p. 83.
Plan 2. Ardeu-Cetățea. După: *Pescaru et alii 2002*, pl. 14.
Plan 3. Zona Geoagiu – Balșa. După: *Pescaru et alii 2001*, pl. 2.
Plan 4. Bănița-Piatra Cetății. După: *Glodariu 1983*, fig. 24/1.
Plan 5. Cârnești. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 26.
Plan 6. După: Zona geologică în care se află peșterile din zona Cerișor. *Luca et alii 2004*, harta 2.
Plan 7. Peștera Mică de la Cerișor. După: *Luca et alii 2004*, plan 8.
Plan 8. Peștera Mare de la Cerișor. După: *Luca et alii 2004*, plan 9.
Plan 9. Planul orizontal al Peșterii Cauce. După: *Luca et alii 2004*, plan 1.
Plan 10. Peștera Măgura de la Chergheș. După: *Luca et alii 2004*, plan 12/2.
Plan 11. Zona Pui – Baru – Ciclovina. După: *Păunescu 2001*, fig. 94.
Plan 12. Cigmău-Cetatea Urișilor. După: *Pescaru și Pescaru 2001*, pl. 22.
Plan 13. Cigmău. Vicusul militar. După: *Oltean și Hanson 2001*, fig. 3.
Plan 14. Cinciș-Cerna. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 49.
Plan 15. Ciula Mare. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/3.
Plan 16. Zona Costești – Blidaru. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 6.
Plan 17. Costești-Cetățuie. După: *Crișan 1993*, p. 134.
Plan 18. Costești. Turn-locuință. După: *Antonescu 1984*, fig. 18.
Plan 19. Blidaru. Cetatea dacică. După: *** 1994, fig. 49.
Plan 20. Zid dacic. După: *Glodariu 1983*, fig. 12/3.
Plan 21. Crivadia. Planul cetății medievale. După: *Anghel 1986*, fig. 10.
Plan 22. Cucuiș-Colnic. După: *Pinter et alii 2002*, pl. 45.
Plan 23. Densuș. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 43.
Plan 24. Deva. Planul cetății. După: *Anghel 1981*, pl. V/3.
Plan 25. Fortificațiile de la Ciclovina – Ponorici. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 36.
Plan 26. Folt. După: *Ursuțiu 2002*, p. 89.
Plan 27. Galați. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 29.
Plan 28. Germisara. După: *Pescaru și Alicu 2000*, pl. XXI.
Plan 29. Govăjdia. Peștera de la cruce. După: *Luca et alii 2004*, plan 12.
Plan 30. Grădiștea de Munte. Sarmizegetusa Regia. După: *Glodariu et alii 2003a*, pl. 62.
Plan 31. Sanctuar patrulater dacic. După: *Antonescu 1984*, fig. 37.
Plan 32. Sarmizegetusa Regia. Cetatea și zona sacră. După: *Crișan 1993*, p. 139.
Plan 33. Sanctuar patrulater dacic. După: *Antonescu 1984*, fig. 35.
Plan 34. Fețele Albe-Șesul cu Brânză. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 29.
Plan 35. Fețele Albe. Clădiri cu absidă. După: *Glodariu 1983*, fig. 7.
Plan 36. Meleia. După: *Antonescu 1984*, fig. 16.
Plan 37. Pustâiosu. După: *Antonescu 1984*, fig. 3.
Plan 38. Gurasada. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 47.
Plan 39. Hațeg. Biserica mănăstirii medievale. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 16.
Plan 40. Hunedoara. Peștera numărul 1 de pe Dealul Sânpetru. După: *Luca et alii 2004*, plan 10/2.
Plan 41. Hunedoara. Peștera numărul 2 de pe Dealul Sânpetru. După: *Luca et alii 2004*, plan 10/3.
Plan 42. Hunedoara-Dealul Sânpetru.
Plan 43. Inventarul unor depuneri de copii dacice. Hunedoara. După: *Luca et alii 2003*, pl. 64.
Plan 44. Hunedoara. Planul Castelului Corvinilor.

- Plan 45. Leșnic. Biserica medievală. După: *Cantacuzino 1986*, fig. 150.
- Plan 46. Luncani-Piatra Roșie. După: *Crișan 1993*, p. 138.
- Plan 47. Luncani-Piatra Roșie. Construcție cu absidă. După: *Antonescu 1984*, fig. 13.
- Plan 48. Luncani-Piatra Roșie. Reconstrucția unor locuințe. După: *Glodariu 1983*, fig. 5.
- Plan 49. Luncani-Piatra Roșie. Reconstrucția unei locuințe. După: *Antonescu 1984*, fig. 26.
- Plan 50. Mălăiești. Fortificația medievală. După: *Popa 1988*, fig. 38.
- Plan 51. Mălăiești. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/8.
- Plan 52. Nandru. Dealul Peșterilor. După: *Păunescu 2001*, fig. 82.
- Plan 53. Nandru. Peștera Joncțiunii. După: *Luca et alii 2004*, plan 11.
- Plan 54. Nandru. Peștera numărul 4. După: *Luca et alii 2004*, plan 10/1.
- Plan 55. Hațeg – Nălațvad – Bărăști – Sântămăria Orlea. După: *Rusu A.A. 1991*, fig. 1.
- Plan 56. Nălațvad. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/7.
- Plan 57. Nălațvad. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 31.
- Plan 58. Negoiu. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 8.
- Plan 59. Nucșoara. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 48.
- Plan 60. Ohaba-Streului. După: *Ciută și Ștefan 1999*, Harta II.
- Plan 61. Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂. După: *Luca și Pinter 2001*, Plan 3.
- Plan 62. Orăștie-Cetate. După: *Anghel 1996*, fig. 17.
- Plan 63. Orăștie-Cetate. Biserica-rotundă. După: *Pinter 2003*, pl. I.
- Plan 64. Ostrov. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 50.
- Plan 65. Paroș. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 51.
- Plan 66. Peșteana. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 44.
- Plan 67. Vârful lui Pătru. După: *Glodariu și Moga 1989*, fig. 2.
- Plan 68. Vârful lui Pătru. Castrul. După: *Glodariu et alii 1996*, fig. 37.
- Plan 69. Rapoltu Mare. După: *Ursuțiu 2002*, p. 94.
- Plan 70. Rapoltu Mare. După: *Bălos și Ardeu 2002*, pl. 87.
- Plan 71. Răchitova-Cetățuia. După: *Popa 1988*, fig. 37.
- Plan 72. Răchitova. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 37.
- Plan 73. Râu Alb. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 38.
- Plan 74. Râu de Mori. Planul complexului medieval. După: *Pinter et alii 2003*, pl. 98.
- Plan 75. Rușor. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 42.
- Plan 76. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Plan general. După: *Pop 1994*, fig. 1.
- Plan 77. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul. După: *Daicovicu H. și Alicu 1984*, fig. 32.
- Plan 78. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Satul actual în contextul vestigiilor antice. După: *Popa 1988*, fig. 8.
- Plan 79. Sălașu de Sus. Capela. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 43.
- Plan 80. Sălașu de Sus. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 44.
- Plan 81. Sânpetru. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/4.
- Plan 82. Sântămăria Orlea. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/1.
- Plan 83. Sibiușel. Cetatea. După: *Anghel 1986*, fig. 23.
- Plan 84. Silvașu de Jos. După: *Ursuțiu 2002*, p. 97.
- Plan 85. Silvașu de Sus. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 14.
- Plan 86. Biserica mănăstirii Prislop. După: *Popa 1988*, fig. 52.
- Plan 87. Strei. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 46.
- Plan 88. Streisângeorgiu – Călan (orașul nou). După: *Popa 1988*, fig. 12.
- Plan 89. Subcetate. După: *Anghel 1986*, fig. 26.
- Plan 90. Cetatea Hațegului. După: *Popa 1988*, fig. 34.
- Plan 91. Cetatea de Colț. După: *Anghel 1986*, fig. 6.
- Plan 92. Suseni. Biserica medievală. După: *Popa 1988*, fig. 45/6.
- Plan 93. Turdaș. După: *Ursuțiu 2002*, p. 100.
- Plan 94. Turdaș-Luncă. După: *Luca 2001*, Harta 2.
- Plan 95. Turdaș – Orăștie. După: *Luca 2001*, Harta 1.
- Plan 96. Țebea-Vârful Ruști. După: *Andrițoiu 1992*, pl. 4D.
- Plan 97. Unciuc. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 52.
- Plan 98. Uroi. După: *Hanson și Oltean 2000*, Map 1.
- Plan 99. Vad. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 53.
- Plan 100. Micia. După: *Benea 1999-2000*, fig. 4.
- Plan 101. Zăvoi. Biserica medievală. După: *Rusu A.A. 1997*, fig. 54.

TABEL 1

Repartizarea descoperirilor arheologice din județul Hunedoara pe localități și perioade istorice

1. Epoca paleolitică
2. Epoca neolitică și eneolitică
3. Epoca bronzului
4. Hallstatt
5. Latène
6. Epoca daco-romană
7. Epoca prefeudală
8. Epoca medievală

Nr. crt. (din lucrare)	Denumirea localității	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2.	Almaș-Săliște (comuna Zam)	-	X	-	-	-	-	-	-
3.	Almașu Mic (comuna Peștișu Mic)	-	X	-	-	-	X	-	X
4.	Almașu Mic de Munte (comuna Balșa)	-	-	-	-	-	X	-	-
5.	Almașu Sec (comuna Cârjiți)	-	-	-	-	-	X	-	-
7.	Alun (comuna Boșorod)	-	-	-	-	-	X	-	X
10.	Arănieș (comuna Cerbăl)	X	-	-	-	-	-	-	-
12.	Ardeu (comuna Balșa)	-	X	X	X	X	-	-	-
13.	Aurel Vlaicu (comuna Geoagiu)	-	X	X	X	-	X	X	-
15.	Baia de Criș (comună)	-	X	X	X	X	X	-	X
17.	Balomir (comuna Sântămăria Orlea)	-	X	X	X	-	X	X	-
18.	Balșa (comună)	X	X	X	-	-	-	-	X
19.	Banpotoc (comuna Hărău)	-	X	X	-	-	-	-	-
20.	Barbura (comuna Băița)	-	-	-	-	-	X	-	-
21.	Baru (comună)	-	X	X	-	X	X	-	X
23.	Basarabasa (comuna Vața de Jos)	X	-	-	-	-	-	-	-
25.	Batiz (oraș Călan)	-	X	-	-	-	X	-	-
26.	Băcăia (comuna Geoagiu)	-	X	X	-	-	-	-	-
27.	Băcia (comună)	-	X	X	-	-	X	-	-
28.	Băiești (comuna Pui)	X	-	X	-	X	X	-	X
29.	Băița (comună)	-	X	X	-	-	X	-	-
31.	Bănița (comună)	-	X	-	X	X	X	-	-
32.	Bărăștii Hațegului (comuna Sântămăria Orlea)	-	-	-	-	-	-	-	X
33.	Bărăștii Ilicii (comuna Brănișca)	-	X	-	-	-	-	-	-
34.	Bătrâna (comună)	-	X	-	-	-	-	-	-
35.	Bățălar (comuna Bretea Română)	-	-	-	-	-	-	X	-
36.	Bârcea Mare (oraș Simeria)	-	X	-	-	-	X	-	X
37.	Bârcea Mică (municipiul Deva)	-	X	-	-	-	-	-	-
39.	Bejan (comuna Șoimuș)	-	X	-	-	-	X	-	-
41.	Bercu (comuna Bretea Română)	-	X	X	X	-	-	-	-
42.	Beriu (comună)	-	-	-	-	X	X	-	-
46.	Bobaia (comuna Boșorod)	-	-	-	-	X	-	-	-
47.	Bobâlna (comuna Rapoltu Mare)	-	X	-	-	-	X	-	-
50.	Boholt (comuna Șoimuș)	-	X	X	-	-	X	-	X
52.	Boița (comuna Răchitova)	-	X	X	-	-	-	-	-
53.	Boiu (comuna Rapoltu Mare)	-	X	X	-	-	X	-	X
55.	Boiu de Sus (comuna Gurasada)	-	X	X	-	-	-	-	-
56.	Boș (municipiul Hunedoara)	-	X	X	X	-	-	-	-
57.	Boșorod (comună)	-	-	-	-	X	X	-	-
59.	Bozeș (comuna Geoagiu)	-	X	-	X	X	X	-	-
60.	Brad (municipiu)	-	X	X	X	-	X	-	-
63.	Brănișca (comună)	-	X	-	-	-	-	-	-
66.	Brezova (comuna Sarmizegetusa)	-	-	-	-	-	X	-	-

67.	Bretea-Mureșană (comuna Ilia)	-	-	-	X	X	X	-	-
68.	Bretea Română (comună)	-	-	-	-	-	X	-	-
69.	Bretea Streiului (comuna Bretea Română)	-	X	X	-	-	X	-	-
71.	Brotuna (comuna Vața de Jos)	-	X	-	-	-	-	-	-
73.	Buceș-Vulcan (comuna Buceș)	-	X	-	-	-	-	-	-
74.	Bucium (comuna Orăștioara de Sus)	-	-	X	-	X	X	-	-
75.	Bucium Orlea (comuna Sântămăria Orlea)	-	-	-	-	X	X	-	-
76.	București (comună)	-	-	-	-	-	X	-	-
79.	Bulzeștii de Sus (comună)	-	X	-	-	-	-	-	X
83.	Căbești (comuna Brănișca)	-	X	-	-	-	X	-	-
84.	Călan (oraș)	-	X	-	X	X	X	-	-
85.	Călanu Mic (oraș Călan)	-	-	-	-	-	-	-	X
87.	Căraci (comuna Baia de Criș)	-	-	X	X	-	X	-	X
89.	Cărmăzănești (comuna Gurasada)	-	X	X	-	-	-	-	X
90.	Cărpiniș (oraș Simeria)	-	X	X	-	-	X	-	-
92.	Căzănești (comuna Vața de Jos)	-	-	-	-	-	-	-	X
93.	Câinelu de Jos (comuna Șoimuș)	-	X	-	-	-	X	-	-
95.	Câmpu lui Neag (orașul Uricani)	X	-	-	-	-	-	-	-
96.	Câmpuri de Sus (comuna Gurasada)	-	-	-	-	X	-	-	-
97.	Câmpuri-Surduc (comuna Gurasada)	-	-	X	-	X	-	-	-
98.	Cârjiți (comună)	-	X	X	-	X	X	-	-
99.	Cârnești (comuna Totești)	-	-	-	-	-	X	-	X
100.	Cerbăl (comună)	-	-	-	-	X	-	-	-
102.	Cerișor (comuna Lelese)	-	X	X	-	-	-	-	X
105.	Certeju de Sus (comună)	-	X	-	-	-	-	-	-
106.	Chergheș (comuna Cârjiți)	-	X	-	X	-	-	-	-
107.	Chimindia (comuna Hărău)	-	X	-	-	-	X	-	-
109.	Chitid (comuna Boșorod)	-	X	X	X	X	X	-	-
110.	Ciclovina (comuna Boșorod)	X	X	X	X	X	X	-	-
111.	Cigmău (comuna Geoagiu)	-	X	-	-	X	X	-	-
112.	Cinciș-Cerna (comuna Teliucu Inferior)	-	X	X	-	X	X	-	X
113.	Ciopeia (comuna Sântămăria Orlea)	-	X	-	-	-	X	-	X
114.	Ciula Mare (comuna Răchitova)	-	X	X	-	-	-	-	X
116.	Ciulpăz (comuna Peștișu Mic)	-	X	X	X	X	-	-	X
120.	Clopotiva (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	X	X	-	X
123.	Coroiești (comuna Sălașu de Sus)	-	-	-	-	-	-	-	X
125.	Costești (comuna Orăștioara de Sus)	-	X	-	X	X	X	-	-
127.	Covragiu (comuna Bretea Română)	-	X	-	-	-	-	-	-
128.	Cozia (comuna Cârjiți)	-	X	X	-	X	-	-	-
129.	Crăciunești (comuna Băița)	X	X	X	X	X	X	X	X
130.	Crăguș (comuna Unirea)	-	X	-	-	X	X	-	X
131.	Cristur (municipiul Deva)	-	X	-	-	-	X	-	-
133.	Crișan (comuna Ribița)	-	-	-	-	-	-	-	X
134.	Crișior (comună)	-	X	X	X	-	X	-	X
136.	Crivadia (comuna Bănița)	-	X	-	-	X	-	-	X
137.	Cucuș (comuna Beriu)	-	X	-	X	X	-	-	X
146.	Dâncu Mare (comuna Mărtinești)	-	-	-	X	-	X	-	-
152.	Densuș (comună)	-	X	X	X	-	X	X ?	X
153.	Deva (municipiu reședință de județ)	-	X	X	X	X	X	X	X
154.	Dobra (comună)	-	-	-	X	-	X	-	-
158.	Dumbrava (comuna Peștișu Mic)	-	X	X	X	X	X	-	-
161.	Dumbrăvița (comuna Ilia)	-	-	-	-	-	-	-	X
162.	Dumești (comuna Vorța)	-	-	-	X	-	-	-	-
163.	După Piatră (comuna Buceș)	-	-	-	-	-	X	-	-
165.	Făgețel (comuna Dobra)	-	-	-	-	-	-	-	X
166.	Fărcădin (comuna Unirea)	-	X	X	-	-	X	X	X
168.	Federi (comuna Pui)	X	X	X	-	X	X	X	X
171.	Fizeș (comuna Băița)	-	X	X	X	-	X	-	X
172.	Fizești (comuna Pui)	-	X	-	-	X	X	X	X
173.	Folt (comuna Rapoltu Mare)	-	X	X	X	-	X	X	-

Repertoriul arheologic al județului Hunedoara

176.	Galați (comuna Pui)	-	X	-	-	-	-	-	X
177.	Galbina (comuna Balșa)	-	X	-	X	-	-	-	-
178.	Gânțașaga (comuna Bretea Română)	-	-	X	-	X	-	-	-
179.	Gelmar (comuna Geoagiu)	-	-	X	-	-	-	-	-
180.	Geoagiu de Jos (comună)	-	X	X	-	X	X	-	X
181.	Geoagiu-Băi (comuna Geoagiu)	-	-	X	-	-	X	X	-
182.	Ghelari (comună)	-	-	-	X	X	X	-	X
186.	Godinești (comuna Zam)	-	X	-	-	-	-	-	-
187.	Goleș (comuna Toplița)	-	X	-	-	-	-	-	-
189.	Gothadea (comuna Gurasada)	-	-	-	X	-	-	-	X
190.	Govăjdia (comuna Ghelari)	-	X	-	-	X	X	-	-
191.	Grădiștea de Munte (comuna Orăștioara de Sus)	-	-	X	X	X	X	-	-
192.	Grid (oraș Călan)	-	-	-	-	-	-	-	X
194.	Grohot (comuna Bulzeștii de Sus)	-	X	-	-	-	-	-	-
199.	Gurasada (comună)	X	-	-	-	-	-	-	X
200.	Hațeg (oraș)	X	X	X	X	X	X	X	X
201.	Hărău (comună)	-	-	-	X	-	-	-	-
202.	Hărtăgani (comuna Băița)	-	-	-	-	-	X	-	X
203.	Hășdat (municipiul Hunedoara)	-	X	X	-	-	X	-	X
205.	Hățăgel (comuna Densuș)	-	X	X	X	X	X	-	X
207.	Hobița (comuna Pui)	-	-	-	-	-	X	-	-
208.	Hobița-Grădiște (comuna Sarmizegetusa)	-	-	-	-	-	X	-	-
210.	Homorod (comuna Geoagiu)	-	X	-	-	-	-	-	-
211.	Hondol (comuna Certeju de Sus)	-	X	-	-	-	X	-	X
212.	Hunedoara (municipiu)	X	X	X	X	X	X	X	X
213.	Ilia (comună)	-	X	-	-	-	-	-	X
214.	Iscroni (oraș Aninoasa)	-	-	-	-	-	X	-	X
215.	Izvoarele (comuna Teliucu Inferior)	-	-	-	-	X	-	-	-
216.	Jeledinți (comuna Mărtinești)	-	-	X	X	X	X	-	-
218.	Jieț (oraș Petrila)	-	-	-	-	-	X	-	-
219.	Josani (comuna Peștișu Mic)	-	-	-	X	-	X	-	-
220.	Lăpugiu de Jos (comună)	-	-	X	-	-	-	-	-
222.	Lăpușnic (comuna Dobra)	-	-	-	-	-	X	-	X
226.	Leșnic (comuna Vețel)	-	X	X	-	-	X	X	X
228.	Livadia (comuna Baru)	-	X	-	-	-	X	-	X
229.	Livezi (comuna Unirea)	-	X	X	-	-	X	-	-
230.	Ludeștii de Jos (comuna Orăștioara de Sus)	-	-	X	-	X	-	-	-
231.	Ludeștii de Sus (comuna Orăștioara de Sus)	-	-	-	-	X	-	-	-
233.	Lunca (comuna Băița)	-	X	-	-	-	-	-	-
234.	Lunca Cernii de Jos (comună)	-	X	-	-	-	-	-	-
236.	Luncani (comuna Boșorod)	X	X	-	-	X	-	-	-
237.	Luncoiu de Jos (comună)	-	-	-	-	-	-	-	X
240.	Lupeni (oraș)	-	X	X	X	-	X	-	X
241.	Mada (comuna Balșa)	X	X	X	-	-	-	-	X
242.	Măceau (comuna Bretea Română)	-	-	-	-	-	-	-	X
243.	Măgura (comuna Mărtinești)	-	X	X	X	-	-	-	-
244.	Măgura-Toplița (comuna Certeju de Sus)	-	X	-	X	-	X	-	X
246.	Mălăiești (comuna Sălașu de Sus)	-	-	X	X	X	X	-	X
247.	Mărtinești (comună)	-	-	X	X	-	-	-	-
248.	Mănerău (comuna Peștișu Mic)	-	X	X	X	-	X	-	-
253.	Mermezeu-Văleni (comuna Geoagiu)	-	X	-	-	-	-	-	-
254.	Mesteacăn (municipiul Brad)	-	-	X	X	-	X	-	X
255.	Mesteacăn (comuna Răchitova)	-	-	-	-	-	X	-	X
256.	Micănești (comuna Zam)	-	X	-	-	-	-	-	-
258.	Mihăileni (comuna Buceș)	-	X	-	-	-	-	-	-
259.	Mintia (comuna Vețel)	-	X	-	-	-	X	-	-
262.	Muncelu Mic (comuna Vețel)	-	-	-	-	-	-	-	X
263.	Nandru (comuna Peștișu Mic)	X	X	X	-	-	X	-	X
265.	Nădășdia de Sus (oraș Călan)	-	-	-	-	X	-	-	-

Repertoriul arheologic al județului Hunedoara

266.	Nălațvad (oraș Hațeg)	-	X	-	-	-	X	-	X
267.	Negoiu (comuna Lunca Cernii de Jos)	-	-	-	-	-	X ?	-	X
268.	Nojag (comuna Certeju de Sus)	-	X	-	-	-	X	-	X
269.	Nușoara (comuna Sălașu de Sus)	-	-	-	-	-	-	-	X
273.	Ocolîșu Mic (comuna Orăștioara de Sus)	-	-	-	-	X	X	-	-
275.	Ohaba de sub Piatră (comuna Sălașu de Sus)	-	X	X	-	X	X	-	X
276.	Ohaba-Ponor (comuna Pui)	X	X	-	-	X	X	-	X
277.	Ohaba-Sibișel (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	-	-	-	X
278.	Ohaba-Streiului (oraș Călan)	-	X	-	-	-	-	X	X
280.	Orăștie (municipiu)	X	X	X	X	X	X	X	X
281.	Orăștioara de Jos (comuna Beriu)	-	-	-	-	X	X	-	-
282.	Orăștioara de Sus (comună)	-	-	X	X	X	X	-	-
284.	Ostrov (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	X	X	-	X
285.	Ostrovel (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	-	X	-	-
287.	Panc (comuna Dobra)	-	-	-	-	X	-	-	-
289.	Paroș (comuna Sălașu de Sus)	-	X	-	-	-	-	-	X
290.	Păucinești (comuna Sarmizegetusa)	-	-	-	-	-	X	-	X
293.	Pâclișa (comuna Totești)	-	X	X	X	X	X	X ?	X
294.	Peșteana (comuna Densus)	-	X	X	X	X	X	-	X
295.	Peștenița (comuna Densus)	-	X	X	-	-	X	-	-
298.	Peștera (comuna Sălașu de Sus)	-	X	X	X	-	X	-	X
299.	Peștișu Mare (municipiul Hunedoara)	-	X	X	-	-	X	-	X
300.	Peștișu Mic (comună)	X	X	X	-	-	X	-	X
301.	Petreni (comuna Băcia)	-	-	-	-	X	X	-	-
302.	Petrila (oraș)	-	X	X	X	-	X	-	X
304.	Petroșani (municipiu)	-	X	X	X	X	X	-	X
306.	Pișchinți (comuna Romos)	-	X	-	-	X	-	-	-
310.	Podele (comuna Luncoiu de Jos)	-	-	-	X	-	-	-	-
312.	Poiana (comuna Balșa)	-	-	-	-	-	X	-	X
315.	Poieni (comuna Densus)	-	-	-	-	-	X	-	-
319.	Pojoga (comuna Zam)	-	X	-	-	-	-	-	-
320.	Ponor (comuna Pui)	X	X	X	-	X	X	-	X
323.	Prăvăleni (comuna Vața de Jos)	X	X	-	-	-	-	-	-
324.	Pricaz (comuna Turdaș)	-	X	X	X	-	X	-	-
325.	Prihodiște (comuna Boșorod)	-	-	-	-	-	X	-	-
326.	Prihodiște (comuna Vața de Jos)	-	X	-	-	-	-	-	-
327.	Pui (comună)	-	-	-	-	X	X	-	X
328.	Rapoltu Mare (comună)	-	X	X	X	-	X	-	-
329.	Rapolțel (comuna Rapoltu Mare)	-	X	X	X	-	X	-	-
330.	Răchitova (comună)	-	-	X	-	-	X	-	X
331.	Răcăștia (municipiul Hunedoara)	-	-	X	X	-	-	-	-
333.	Rădulești (comuna Dobra)	-	-	-	-	X	-	-	-
336.	Râu Alb (comuna Sălașu de Sus)	-	X	X	-	-	X	-	X
337.	Râu Bărbat (comuna Pui)	-	-	X ?	-	X	X	-	X
338.	Râu de Mori (comună)	-	X	X	-	X	X	-	X
339.	Râu Mare (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	-	X	-	-
341.	Reea (comuna Totești)	-	X	X	X	-	X	-	X
342.	Rengheț (comuna Geoagiu)	-	-	X	-	-	X	-	-
343.	Ribicioara (comuna Ribița)	X	X	X	-	-	-	-	X
344.	Ribița (comună)	-	-	-	X	-	X	-	X
347.	Romos (comună)	-	-	-	X	-	X	-	-
348.	Romoșel (comuna Romos)	-	-	-	-	X	-	-	-
349.	Roșcani (comuna Dobra)	X	X	-	-	-	-	-	X
352.	Rovina (comuna București)	-	X	-	-	-	-	-	-
353.	Ruda (comuna Ghelari)	-	X	X	X	-	X	-	X
354.	Ruda-Brad (municipiul Brad)	-	X	X	X	-	X	-	X
355.	Runcu Mare (comuna Lelese)	-	X	-	X	X	-	-	-
358.	Rușor (comuna Pui)	-	X	-	-	X	X	-	X
360.	Ruși (comuna Bretea Română)	-	-	-	-	-	X	-	-
361.	Sarmizegetusa (comună)	-	X	X	X	X	X	X	X

363.	Săcărâmb (comuna Certeju de Sus)	-	-	X	X	-	X	-	X
364.	Săcel (comuna Sântămăria Orlea)	-	X	-	-	-	X	-	-
365.	Sălașu de Jos (comuna Sălașu de Sus)	-	-	-	-	-	-	-	X
366.	Sălașu de Sus (comună)	-	X	-	-	X	X	-	X
367.	Sălătruc (comuna Blăjeni)	-	-	-	-	-	X	-	-
368.	Sălciua (comuna Zam)	-	-	-	X	X ?	X	-	X
369.	Săliște (comuna Băița)	-	-	X	X	-	X	-	X
371.	Săulești (oraș Simeria)	-	-	-	-	-	X	-	X
372.	Sâncrai (oraș Călan)	-	-	-	-	-	X	-	-
373.	Sânpetru (comuna Sântămăria Orlea)	-	X	X	X	-	X	-	X
374.	Sântandrei (oraș Simeria)	-	-	-	-	-	X	-	-
375.	Sântămăria de Piatră (oraș Călan)	-	X	X	-	X	X	-	-
376.	Sântămăria Orlea (comună)	-	X	X	-	-	X	X	X
377.	Sântuhalm (municipiul Deva)	-	X	X	-	-	X	-	-
378.	Sârbi (comuna Ilia)	-	X	X	-	-	-	-	-
380.	Sibișel (comuna Beriu)	-	-	-	-	X	X	-	X
381.	Sibișel (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	X	X	-	-
382.	Silvașu de Jos (oraș Hațeg)	-	X	X	X	-	X	-	X
383.	Silvașu de Sus (oraș Hațeg)	-	X	-	-	-	-	-	X
384.	Simeria (oraș)	-	X	X	X	-	X	-	X
385.	Simeria Veche (oraș Simeria)	-	-	-	-	-	-	X	X
389.	Spini (comuna Turdaș)	-	-	-	-	-	X	-	-
391.	Stănița (comuna Buceș)	-	-	-	-	-	X	-	X
394.	Stâncești-Ohaba (comuna Dobra)	-	-	-	X	-	-	-	-
397.	Strei (oraș Călan)	-	-	X	X	-	X	X	X
398.	Strei-Săcel (oraș Călan)	-	-	X ?	X	-	X	-	-
399.	Streisângeorgiu (oraș Călan)	X	X	X	X	X	X	-	X
401.	Subcetate (comuna Sântămăria Orlea)	X	X	X	X	X	X	-	X
403.	Suseni (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	-	-	-	X
406.	Șoimuș (comună)	-	X	X	X	X	X	-	-
407.	Ștei (comuna Densus)	-	-	-	-	-	-	-	X
408.	Șteia (comuna Tomești)	-	X	X	-	-	-	-	-
411.	Tămășești (comuna Zam)	-	-	-	-	-	-	-	X
413.	Tătăraștii de Criș (comuna Vața de Jos)	-	X	-	-	-	-	-	-
414.	Tâmpa (comuna Băcia)	-	-	X	-	-	-	-	X
417.	Târnăvița (comuna Brănișca)	-	X	-	-	-	-	-	-
418.	Târșă (comuna Boșorod)	-	-	-	-	X	X	-	-
419.	Techereu (comuna Balșa)	-	X	-	-	-	X	-	X
421.	Teliucu Inferior (comună)	-	X	-	-	-	X	-	X
422.	Teliucu Superior (comuna Teliucu Inferior)	-	X	-	-	-	-	-	-
425.	Tisa (comuna Burjuc)	-	-	X	-	X	-	-	-
427.	Tomești (comună)	-	-	-	-	-	X	-	-
429.	Toplița (comună)	-	-	-	-	-	X	-	-
431.	Totești (comună)	-	-	X	X	X	X	-	X
432.	Totia (comuna Băcia)	-	X	-	X	X	X	-	X
433.	Trestia (comuna Băița)	-	-	-	-	-	X	-	X
434.	Turdaș (comună)	-	X	X	X	-	X	-	X
435.	Turmaș (comuna Mărtinești)	-	-	-	-	X	X	-	-
436.	Tuștea (comuna Unirea)	-	-	-	-	-	X	-	X
438.	Tebea (comuna Baia de Criș)	-	X	X	-	-	X	-	X
440.	Ulieș (comuna Gurasada)	-	-	X	X	-	-	-	-
442.	Unciuc (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	-	-	-	X
443.	Unirea (comună)	-	X	-	X	-	X	-	-
444.	Uric (comuna Pui)	-	X	-	-	-	-	-	-
445.	Uricani (oraș)	-	-	-	-	-	X	-	X
446.	Uroi (oraș Simeria)	X	X	X	X	X	X	X	X
447.	Ursici (comuna Boșorod)	-	-	X	-	X	-	-	-
448.	Vad (comuna Sântămăria Orlea)	-	X	-	-	-	X	-	X
450.	Vaidei (comuna Romos)	-	-	-	X	X	-	-	X
452.	Valea Arsului (comuna Crișcior)	-	-	-	-	-	X	-	X

Repertoriul arheologic al județului Hunedoara

454.	Valea-Brad (municipiul Brad)	X	-	-	-	-	-	-	-
455.	Valea Dâljii (comuna Râu de Mori)	-	-	-	-	X	X	-	X
458.	Valea Lupului (comuna Baru)	-	-	-	-	-	X	-	X
460.	Valea Nandrului (comuna Peștișu Mic)	-	X	X	-	-	-	X	-
462.	Valea Sângeorgiului (oraș Călan)	-	X	-	-	-	X	-	-
463.	Vața de Jos (comună)	-	X	-	-	-	-	-	-
468.	Vălioara (comuna Răchitova)	-	X	X	X	-	X	-	X
469.	Vălișoara (comună)	-	-	X	X	-	X	-	X
471.	Vărmaga (comuna Certeju de Sus)	-	X	-	-	X	X	-	X
472.	Vâlcele (comuna Bretea Română)	-	-	-	-	X	-	-	-
473.	Vâlcelele Bune (comuna Bretea Română)	-	-	-	X	X	-	-	-
474.	Vâlceluța (comuna Bretea Română)	-	-	-	-	-	X	-	-
475.	Vețel (comună)	-	X	X	X	X	X	X	X
476.	Vica (comuna Gurasada)	-	X	-	-	-	-	-	-
478.	Voia (comuna Balșa)	-	X	-	-	-	-	-	-
480.	Vulcan (oraș)	X	X	-	-	-	X	-	X
482.	Zăvoi (comuna Sălașu de Sus)	-	-	-	-	-	-	-	X
484.	Zeicani (comuna Sarmizegetusa)	-	-	-	-	X	X	X ?	X
485.	Zlaști (municipiul Hunedoara)	-	X	-	-	X	-	-	X

ABREVIERI

- ActaMN – **Acta Musei Napocensis**, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca
- ActaMP – **Acta Musei Porolissensis**, Zalău
- ActaTS – **Acta Terrae Septemcastrensis. Institutul pentru cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural transilvănean în context european**, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
- AÉ – **Archaeologiai Értesítő**, Budapesta
- AICSUS – **Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane**, Sibiu
- AM – **Arheologia medievală**, Asociația Arheologilor Medieviști din România
- AnB(SN) – **Analele Banatului (serie nouă)**, Timișoara
- Apulum – **Apulum. Acta Musei Apulensis**, Alba Iulia
- ArchKorr – **Archäologisches Korrespondenzblatt**, Römisch-Germanisches Zentralmuseum, Mainz
- ArchV – **Archeoloski Vestnik**, Ljubljana
- AT – **Ars Transilvaniae**, Institutul de arheologie și istoria artelor, Cluj-Napoca
- AUVT – **Annales d'Université „Valahia” Târgoviște**, Târgoviște
- AVSL – **Archiv des Verains für Siebenbürgen Landeskunde**, Sibiu
- BA – **Biblioteca Arheologică**, București
- BAHC – **Bibliotheca Archaeologica et Historica Corvinensis**, Hunedoara
- Banatica – **Banatica**, Reșița
- BCCS – **Buletinul Cercurilor Științifice Studentești. Arheologie – istorie**, Alba Iulia
- BHAB – **Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica**, Timișoara
- BMA – **Bibliotheca Musei Apulensis**, Alba Iulia
- BMN – **Bibliotheca Musei Napocensis**, Cluj-Napoca
- BS – **Bibliotheca Septemcastrensis. Institutul pentru cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural transilvănean în context european**, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
- BSI – **Buletin Speologic Informativ**, F.R.T.A., București
- BSNR – **Buletinul Societății Numismatice Române**, București
- BT – **Bibliotheca Thracologica**, Institutul Român de Tracologie, București
- CA – **Cercetări arheologice**, Muzeul Național de Istorie a României, București
- CANT – **Cercetări arheologice în aria nord-tracă**, București
- CB – **Caiete Banatica**, Reșița
- CCA – **Cronica Cercetărilor Arheologice**, București
- CCDJ – **Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos**, Călărași
- CIL – **Corpus Inscriptionum Latinarum**
- Comunicări – **Comunicări. Seria arheologie**, Craiova
- Corviniana – **Corviniana. Acta Musei Corvinensis**, Muzeul „Castelul Corvinilor” Hunedoara
- Crisia – **Crisia. Muzeul Țării Crișurilor**, Oradea
- Dacia – **Dacia**, București
- DaciaNS – **Dacia Nouvelle Série**, București
- Drobeta – **Drobeta, Muzeul Regiunii Porților de Fier**, Turnu-Severin
- EAIVR – **Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României**, București
- EN – **Ephemeris Napocensis**, Cluj-Napoca
- IDR – **Sub îngrijirea D.M. Pippidi, I.I. Russu, Inscripțiile Daciei romane. I – Introducere istorică și epigrafică. Diplomele militare. Tăblițele cerate**. București (1975); **III / Dacia Superior**. București (1977, 1).
- ITSR – **Istorie și Tradiție în Spațiul Românesc**, Sibiu
- ForVL – **Forschungen zur Volks- und Landeskunde**, Sibiu

LNMDR	– The Late Neolithic of the Middle Danube Region , Timișoara
MCA	– Materiale și Cercetări Arheologice , București
MemA	– Memoria Antiquitatis , Piatra-Neamț
MN	– Muzeul Național , Muzeul Național de istorie a României, București
PB	– Patrimonium Banaticum , Timișoara
PBF	– Prähistorische Bronzefunde , München
PISC	– Publicațiile Institutului de Studii Clasice , Cluj
PMJH	– Publicațiile Muzeului județului Hunedoara-Deva
Potaissa	– Potaissa , Turda
PZ	– Praehistorische Zeitschrift , Berlin
RelTIH	– Relations Thraco – Illyro – Hellénique , București (1994)
RevB	– Revista Bistriței , Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud
SAC	– Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992 , I – Brăila (1996), II – București (1997)
Sargetia	– Sargetia. Acta Musei Devensis , Deva
SCIV(A)	– Studii și Comunicări de Istorie Veche și Arheologie , București
SCN	– Studii și Cercetări Numismatice , București
StComB	– Studii și Comunicări Brukenthal , Muzeul Brukenthal, Sibiu
StComCar	– Studii și Comunicări. Etnografie. Istorie , Caransebeș
StComSM	– Satu Mare. Studii și Comunicări. Muzeul județean , Satu Mare
ThD	– Thraco-Dacica. Institutul român de Tracologie , București
Tibiscum	– Tibiscum (Studii și comunicări. Etnografie. Istorie) , Caransebeș
Tibiscus	– Tibiscus. Muzeul Banatului , Timișoara
UPA	– Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie , Berlin
VCRCC	– The Vinča culture, its Role and Cultural Connections , Timișoara
Ziridava	– Ziridava. Muzeul județean , Arad

Bibliografie – Literature

- Albu 1971 – *Albu Pătru Ion, Noi descoperiri arheologice pe dealul cetății Deva (I)*, în *Apulum* 9 (1971), p. 139-146.
- Albu 1971a – *Albu Pătru Ion, Noi descoperiri arheologice pe dealul Cetății Deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 57-60.
- Albu 1971b – *Albu Pătru Ion, Noi monumente sculpturale din colecția muzeului din deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 73-75.
- Alexandrescu 1963 – *Alexandrescu A.D., În legătură cu statuile-menhir de la Baia de Criș*, în *SCIV* 14 (1963, 1), p. 145-150.
- Alexandrescu 1966 – *Alexandrescu A.D., Die Bronzeschwerter aus Rumänien*, în *DaciaNS* 10 (1966), p. 117-190.
- Alicu 1973 – *Alicu Dorin, Turnuri de porți la castrele romane din Dacia*, în *ActaMN* 10 (1973), p. 107-126.
- Alicu 1974-1975 – *Alicu Dorin, Materialul ceramic de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (I)*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 43-50.
- Alicu 1975 – *Alicu Dorin, Tonlampen – Typen aus Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *StComCar* 2 (1975), p. 331-361.
- Alicu 1975a – *Alicu Dorin, Un fragment de amforă cu ștampilă de la Ulpia Traiana*, în *SCIV* 26 (1975, 3), p. 409-410.
- Alicu 1976 – *Alicu Dorin, Integrarea monumentelor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa în circuitul turistic și muzeistic*, în *ActaMN* 13 (1976), p. 141-162.
- Alicu 1976a – *Alicu Dorin, Die Firmalampen von Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *DaciaNS* 20 (1976), p. 205-220.
- Alicu 1977 – *Alicu Dorin, Corigenda la Roman Lamps from Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 14 (1977), p. 153-154.
- Alicu 1977a – *Alicu Dorin, Tonlampen – Typen aus Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *StComCar* 2 (1977), p. 331-320.
- Alicu 1978 – *Alicu Dorin, Templul zeiței Nemesis de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 173-178.
- Alicu 1979 – *Alicu Dorin, Römische Tonlampen aus Sarmizegetusa (Ausgrabungskampagne 1976)*, în *StComCar* (1979), p. 235-252.
- Alicu 1979a – *Alicu Dorin, Note asupra templului sirian de la Sarmizegetusa*, în *SCIV* 30 (1979, 4), p. 613-624.
- Alicu 1980 – *Alicu Dorin, Tehnici de construcție la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 17 (1980), p. 447-462.
- Alicu 1981 – *Alicu Dorin, Instalații de hypocaustum la Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 18 (1981), p. 425-436.
- Alicu 1981a – *Alicu Dorin, Ordine arhitectonice la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 19 (1981), p. 97-107.
- Alicu 1983 – *Alicu Dorin, Elemente de echipament militar descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (I)*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 391-396.
- Alicu 1984 – *Alicu Dorin, Două cuptoare de ars țigle și cărămizi de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 467-476.
- Alicu 1985 – *Alicu Dorin, Precizări privind cronologia unor lămpi ștampilate de la Sarmizegetusa*, în *Apulum* 22 (1985), p. 77-88.
- Alicu 1994 – *Alicu Dorin, Opațiile romane. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. București (1994)*.
- Alicu 1997-1998 – *Alicu Dorin, Bibliografia așezărilor antice de la Vețel-Micia*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 401-426.
- Alicu 2001 – *Alicu Dorin, Die Tempel aus Micia (I)*, în *ActaMN* 38 (2001, 1) p. 155-160.

- Alicu 2002 – Alicu Dorin, *Addenda la repertoriul templelor romane din Dacia*, în *Apulum* 30 (2002), p. 201-236.
- Alicu 2003 – Alicu Dorin, *Templele Miciei (III). Temple probabile*, în *Banatica* 16 (2003, 1), p. 231-244.
- Alicu 2004 – Alicu Dorin, *Pièces décoratives de char decouvertes à Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 41 (2004), p. 247-252.
- Alicu 2004a – Alicu Dorin, *Édifices de culte dédiés à des divinités gréco-romaines sur les sites à caractère militaire de la Dacie romaine*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 327-329.
- Alicu 2004b – Alicu Dorin, *Micia. Monumente de spectacol și de cult*. Cluj-Napoca (2004, 1).
- Alicu 2004c – Alicu Dorin, *Monumente de piatră de la Micia în colecțiile Muzeului de istorie a Transilvaniei*, în *Studia Historica et Archaeologica. In Honorem Magistrae Doina Benea*, Timișoara (2004), p. 9-20.
- Alicu et alii 1976 – Alicu Dorin, *Pop Constantin, Cățanaș Viorica, Ateliere de piatrărie la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 13 (1976), p. 125-140.
- Alicu et alii 1989-1993 – Alicu Dorin, *Pop Constantin, Cociș Sorin, Săpături arheologice la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (1985-1989)*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 2), p. 435-458.
- Alicu et alii 1994 – Alicu Dorin, *Popa Victor, Pop Constantin, Bota Emilian, Vomir M., Cercetări arheologice la Sarmizegetusa. Campania 1992-1993: clădirile EM 30 – EM 31*, în *ActaMN* 31 (1994, 1), p. 461-486.
- Alicu et alii 1994a – Alicu Dorin, *Popa Victor, Bota Emilian, Cercetări arheologice la Sarmizegetusa. Campania 1993: amfiteatrul*, în *ActaMN* 31 (1994, 1), p. 487-522.
- Alicu et alii 1994b – Alicu Dorin, *Bota Emilian, Popa Victor, Amfiteatru și clădirile EM 30-31*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 70.
- Alicu et alii 1994c – Alicu Dorin, *Cociș Sorin, Ilieș Constantin, Soroceanu Alina*, Small finds from Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Cluj-Napoca (1994).
- Alicu et alii 1995 – Alicu Dorin, *Bota Emilian, Popa Victor, Cercetări arheologice la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 665-719.
- Alicu et alii 1995a – Alicu Dorin, *Bota Emilian, Popa Victor, Sarmizegetusa, Amfiteatru, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 78.
- Alicu et alii 1997 – Alicu Dorin, *Bota Emilian, Ciongradi C., Ulpia Traiana Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1996* (1997), p. 73.
- Alicu et Alicu 1977 – Alicu Dorin, *Alicu S., Un cadran solar fragmentar descoperit la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 263-266.
- Alicu și Crișan 2003 – Alicu Dorin, *Crișan Ioan Horațiu, Medicina la romani*. Cluj-Napoca (2003).
- Alicu și Cociș 1987 – Alicu Dorin, *Cociș Sorin, Oglinzi romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 24 (1987), p. 145-150.
- Alicu et Cociș 1987-1988 – Alicu Dorin, *Cociș Sorin, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Bibliografie selectivă*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 589-614.
- Alicu și Cociș 1988 – Alicu Dorin, *Cociș Sorin, Podoabe romane de la Ulpia Traiana*, în *Apulum* 25 (1989), p. 225-246.
- Alicu și Cociș 1989 – Alicu Dorin, *Cociș Sorin, Instrumente medicale de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 26 (1989), p. 223-236.
- Alicu și Nemeș 1982 – Alicu Dorin, *Nemeș Emil, Obiecte de os descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 19 (1982), p. 345-366.
- Alicu și Opreanu 2000 – Alicu Dorin, *Opreanu Coriolan, Les Amphithéâtres de la Dacie romaine*. Cluj-Napoca (2000).
- Alicu și Paki 1985-1986 – Alicu Dorin, *Paki Adela, O inscripție „inedită” din amfiteatrul roman de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 469-480.
- Alicu și Pop 1979 – Alicu Dorin, *Pop Constantin, Hermes-Mercurius La Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 93-100.
- Alicu și Rusu 1974 – Alicu Dorin, *Rusu Adriana, Câteva reprezentări ale Gorgonei Meduza în Dacia intracarpatică*, în *ActaMN* 11 (1974), p. 93-102.
- Allen 1989-1993 – Allen T., *Interim report on two seasons of excavations of a burial enclosure in*

- the east cemetery of Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Romania, 1982-1984*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 2), p. 397-400.
- András 1993 – *András Kovács, Magna Curia din Deva. Contribuții la istoria construcțiilor*, în *AT* (1993), p. 153-174.
- Andrei et Roșu 1998 – *Andrei Ștefan, Roșu T., Cercetări arheologice de suprafață în așezarea Călan-„La Podină” (jud. Hunedoara)*, în *BCSS* 4 (1998), p. 27-36.
- Andrițoiu 1970 – *Andrițoiu Ion, O statueta a zeiței Diana*, în *Sargetia* 7 (1970), p. 93-95.
- Andrițoiu 1971 – *Andrițoiu Ion, Depozitul de bronzuri de la Chergheș*, în *Apulum* 9 (1971), p. 83-92.
- Andrițoiu 1971a – *Andrițoiu Ion, Topoare de cupru cu brațe „în cruce” în colecția Muzeului din Deva*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 37-44.
- Andrițoiu 1972 – *Andrițoiu Ion, O nouă descoperire arheologică la Buituri (Hunedoara)*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 29-34.
- Andrițoiu 1973 – *Andrițoiu Ion, Sondaj arheologic pe dealul cetății Deva*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 11-26.
- Andrițoiu 1974-1975 – *Andrițoiu Ion, O monedă bizantină descoperită la Uroi*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 137-138.
- Andrițoiu 1974-1975a – *Andrițoiu Ion, Mărturii ale dezvoltării societății omenești pe teritoriul Devei în vremuri străvechi*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 393-406.
- Andrițoiu 1976 – *Andrițoiu Ion, Descoperiri arheologice pe Valea Streiului inferior*, în *Apulum* 14 (1976), p. 393-414.
- Andrițoiu 1977 – *Andrițoiu Ion, Constituirea și dezvoltarea colecției arheologice a Muzeului județean Hunedoara-Deva*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 549-560.
- Andrițoiu 1978 – *Andrițoiu Ion, Contribuții la cunoașterea culturii Otomani în sud-vestul Transilvaniei*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 63-84.
- Andrițoiu 1978a – *Andrițoiu Ion, Descoperiri arheologice la Crăciunești (com. Băița, jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 16 (1978), p. 55-72.
- Andrițoiu 1978b – *Andrițoiu Ion, Cimitirul de incinerare din epoca bronzului de la Deva*, în *SCIV* 29 (1978, 2), p. 241-256.
- Andrițoiu 1979 – *Andrițoiu Ion, Contribuții la repertoriul arheologic al județului Hunedoara*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 15-34.
- Andrițoiu 1979a – *Andrițoiu Ion, Șantierul arheologic Micia – Necropola. Raport pentru campania de cercetări din 1978*, în *MCA* 13 (1979), p. 227-230.
- Andrițoiu 1979b – *Andrițoiu Ion, Morminte de incinerare în necropola romană de la Micia*, în *StComCar* (1979), p. 265-274.
- Andrițoiu 1982-1983 – *Andrițoiu Ion, Considerații asupra unor materiale arheologice aparținând bronzului târziu descoperite în împrejurimile Devei*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 125-138.
- Andrițoiu 1983 – *Andrițoiu Ion, Șantierul arheologic Boiu*, în *MCA* 15 (1983), p. 93-97.
- Andrițoiu 1985 – *Andrițoiu Ion, Preliminariile epocii bronzului în sud-vestul Transilvaniei*, în *Apulum* 22 (1985), p. 9-15.
- Andrițoiu 1986-1987 – *Andrițoiu Ion, Contribuții la cunoașterea culturii Wietenberg în sud-vestul Transilvaniei (I)*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 45-63.
- Andrițoiu 1986-1987a – *Andrițoiu Ion, Satul Mihăileni (comuna Buceș) – studiu monografic*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 607-610.
- Andrițoiu 1988-1991 – *Andrițoiu Ion, Istoricul și stadiul actual al cercetărilor privind epoca bronzului în sud-vestul Transilvaniei*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 25-31.
- Andrițoiu 1994 – *Andrițoiu Ion, Câteva considerații privind descoperirile funerare din aria culturii Wietenberg*, în *RelTIH* (1994), p. 147-169.
- Andrițoiu 2004 – *Andrițoiu Ion, Necropolele Miciei. Cluj-Napoca* (2004).
- Andrițoiu și Albu 1969 – *Andrițoiu Ion, Albu Pătru Ion*, în *Sargetia* 6 (1969), p.
- Andrițoiu et alii 2001 – *Andrițoiu Ion, Pavel Romică, Ferencz Iosif Vasile, Drăghia Daniela, Ohaba Ponor, com. Pui, jud. Hunedoara. Punctul: Bordu Mare*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 165-166.
- Anghel 1966 – *Anghel Gheorghe, Un tezaur de monede de argint din secolul al XVI-lea descoperit la Lăpușnic (r. Ilia)*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 109-124.

- Anghel 1974-1975 – *Anghel Gheorghe, Castelul de la Hunedoara. Noi puncte de vedere asupra fazelor de construcție*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 363-376.
- Anghel 1980 – *Anghel Gheorghe, Despre apariția primelor donjoane de piatră din Transilvania*, în *Apulum* 18 (1980), p. 195-208.
- Anghel 1981 – *Anghel Gheorghe, Considerații generale privind tipologia cetăților medievale din România din secolul al XIII-lea până la începutul secolului al XVI-lea*, în *Apulum* 19 (1981), p. 151-162.
- Anghel 1986 – *Anghel Gheorghe, Fortificații medievale de piatră din secolele XIII-XVI. Cluj-Napoca* (1986).
- Anghel și Albu 1973 – *Anghel Gheorghe, Albu Ion P., Tezaurul medieval de la Sălciva (sec. XV-XVI)*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 193-202.
- Antonescu 1984 – *Antonescu Dinu, Introducere în arhitectura dacilor. București* (1984).
- Ardeț 1991 – *Ardeț Adrian, Ceramica dacică și de tradiție celtică la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ThD* 12 (1991, 1-2), p. 137-142.
- Ardeț 2004 – *Ardeț Adrian, The roman province of Dacia: aspects of commerce in light of Amphoras*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 330-341.
- Ardevan 1977 – *Ardevan Radu, Sextus Attius Secundus*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 535-538.
- Ardevan 1978 – *Ardevan Radu, Le collègue de fabres à Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 167-172.
- Ardevan 1979 – *Ardevan Radu, Patronii Coloniei Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 185-190.
- Ardevan 1979a – *Ardevan Radu, Les lecticares à Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 87-92.
- Ardevan 1981 – *Ardevan Radu, Praefectus quinquennalis pro praetore*, în *ActaMN* 18 (1981), p. 437-442.
- Ardevan 1984 – *Ardevan Radu, Duumvirat et quattuorvirat dans la Dacie Romaine*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 95-110.
- Ardevan 1986-1987 – *Ardevan Radu, Veterani și decurioni municipali în Dacia romană*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 1117-126.
- Ardevan 1986-1987a – *Ardevan Radu, Aediles și quaestores la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 127-132.
- Ardevan 1993 – *Ardevan Radu, Câteva descoperiri de monede romane în Transilvania*, în *ActaMP* 17 (1993), p. 107-111.
- Ardevan 1994 – *Ardevan Radu, Nummularius (Remarques autor de l'inscription CIL III 7903 = IDR III/2, 196)*, în *EN* 4 (1994), p. 173-178.
- Ardevan 1996 – *Ardevan Radu, La monnaie d'or dans la Dacie Romaine*, în *SCN* 10 (1996), p. 17-19.
- Ardevan 1998 – *Ardevan Radu, Viața municipală în Dacia romană. Timișoara* (1998).
- Ardevan 2000 – *Ardevan Radu, Römisches Heer und Städtengründung – Der Fall Dakien*, în *Army and Urban development in the Danubian provinces of the Roman Empire*, Alba Iulia (2000), p. 91-108.
- Babeș 1971 – *Babeș Mircea, Les fouilles archéologiques en Roumanie*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 359-394.
- Barnea 1982-1983 – *Barnea Ion, Continuitatea elementului daco-roman după părăsirea aureliană, pe baza descoperirilor paleocreștine din Transilvania*, în *lumina ultimelor cercetări*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 259-266.
- Barnea Al. 1989 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1981 – 1988 de Institutul de Arheologie din București*, în *SCIVA* 40 (1989, 3), p. 295-314.
- Barnea Al. 1991 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1992 de Institutul de Arheologie din București*, în *SCIVA* 42 (1993, 3-4), p. 255-264.
- Barnea Al. 1992 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1992 de Institutul de Arheologie din București*, în *SCIVA* 43 (1992, 4), p. 433-440.
- Barnea Al. 1993 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1992 de Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București*, în *SCIVA* 44 (1993, 4), p. 397-406.

- Barnea Al. 1995 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1994 de Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, în SCIVA 46 (1995, 3-4), p. 281-290.*
- Barnea Al. 1997 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1996 de Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, în SCIVA 48 (1997, 4), p. 373-382.*
- Barnea Al. 1998 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1997 de Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, în SCIVA 49 (1998, 3-4), p. 291-302.*
- Barnea Al. 1999 – *Barnea Alexandru, Cronica cercetărilor arheologice efectuate în anii 1997 de Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, în SCIVA 50 (1999, 3-4), p. 203-210.*
- Barnea et Albu 1973 – *Barnea Alexandru, Albu Ion P., Piese de arhitectonică romană din colecția Muzeului județean Hunedoara-Deva, în Sargetia 10 (1973), p. 155-172.*
- Bassa 1968 – *Bassa Beniamin, O așezare de la sfârșitul epocii bronzului, în Sargetia 5 (1968), p. 15-22.*
- Bassa 1968a – *Bassa Beniamin, Depozitul de obiecte de bronz de la Rapolt, în Sargetia 5 (1968), p. 31-48.*
- Bassa 1970 – *Bassa Beniamin, Șantierul Simeria, în MCA 9 (1970), p. 225-232.*
- Bassa și Mărghitan 1967 – *Bassa Beniamin, Mărghitan Liviu, Așezarea hallstattiană de la Săulești, în Apulum 6 (1967), p. 105-110.*
- Batariuc et Pescaru 1995-1996 – *Batariuc P.V., Pescaru Eugen, Cahle descoperite la Geoagiu-Băi (jud. Hunedoara), în Sargetia 26 (1995-1996, 1), p. 391-418.*
- Bădău-Wittenberger 1985-1986 – *Bădău-Wittenberger, Considerații privind unele materiale tegulare de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în ActaMN 22-23 (1985-1986), p. 481-486.*
- Bădău-Wittenberger 1987-1988 – *Bădău-Wittenberger, Considerații privind stampilele Legiunii XIII Gemina de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în ActaMN 24-25 (1987-1988), p. 615-618.*
- Bădău-Wittenberger 1994 – *Bădău-Wittenberger, Considerații despre cultura Noua în Transilvania, în ActaMN 31 (1994, 1), p. 151-172.*
- Băeștean 1995-1996 – *Băeștean Gică, Blocuri de piatră pentru aprovizionarea cu apă în Colonia Dacica Sarmizegetusa, în Sargetia 26 (1995-1996, 1), p. 353-368.*
- Băeștean 1997-1998 – *Băeștean Gică, Conducte din tuburi ceramice în Colonia Dacica Sarmizegetusa, în Sargetia 27 (1997-1998, 1), p. 253-260.*
- Băeștean 1999-2000 – *Băeștean Gică, Fântâni publice la Sarmizegetusa, în Sargetia 28-29 (1999-2000, 1), p. 243-250.*
- Băeștean 2004 – *Băeștean Gică, Types of Aqueducts in Roman Dacia, în Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis, Cluj-Napoca (2004), p. 354-367.*
- Bălan 1966 – *Bălan T., Tezaurul de monede dacice de la Bozeș, în Sargetia 4 (1966), p. 51-64.*
- Bălos 1995-1996 – *Bălos Angelica, Organizarea internă a așezărilor fortificate în epoca clasică, în Sargetia 26 (1995-1996, 1), p. 243-248.*
- Bălos 1995-1996a – *Bălos Angelica, Aspecte ale vieții cotidiene la daco-geți, în Sargetia 26 (1995-1996, 1), p. 249-252.*
- Bălos și Ardeu 2002 – *Bălos Angelica, Ardeu Adriana, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: Măgura Uroiului, în CCA – campania 2001 (2002), p. 249-250.*
- Bălos și Țuțuianu 2000 – *Bălos Angelica, Țuțuianu Daniel Cristian, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: La Vie, în CCA – campania 1999 (2000), p. 80.*
- Bălos et alii 2004 – *Bălos Angelica, Ardeu Adriana, Stăncescu Roxana, Mițar Cristina, Andrei Ștefan, Papp Viorel, Straja Petronela, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: Măgura Uroiului, în CCA – campania 2003 (2004), p. 250-251.*
- Băluță 1977 – *Băluță Cloșca, Lămpile romane din muzeul Hunedoara-Deva, în Sargetia 13 (1977), p. 209-228.*

- Băluță 1979 – *Băluță Cloșca, Lămpile romane de bronz din Dacia Superior*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 164-172.
- Băluță 1979a – *Băluță Cloșca, Considerații referitoare la răspândirea și producerea sticlei în Dacia Superior*, în *Apulum* 17 (1979), p. 195-200.
- Băluță 1981 – *Băluță Cloșca, Antefixe romane din Dacia Superior. Clasificare și considerații generale*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 35-42.
- Băluță 1982-1983 – *Băluță Cloșca, Pătrunderea și difuzarea sigilatelor de Rheinzabern și Westerdorf în Dacia Superior*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 209-226.
- Băluță 1989 – *Băluță Cloșca, Lămpile antice din Muzeul de Istorie Sibiu*, în *Apulum* 26 (1989), p. 237-262.
- Băluță 1996 – *Băluță Cloșca, Lămpile romane din Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei*, în *ActaMN* 33 (1996, 1), p. 89-113.
- Bărbulescu 1971 – *Bărbulescu Mihai, Despre cultul zeiței Bendis la daco-geți*, în *ActaMN* 8 (1971), p. 91-108.
- Bărbulescu 1972 – *Bărbulescu Mihai, Der Dianakult im römischer Dazien*, în *DaciaNS* 16 (1972), p. 203-224.
- Bărbulescu 1977 – *Bărbulescu Mihai, Capiteluri romane din Dacia intracarpatică*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 229-262.
- Bărbulescu 1977a – *Bărbulescu Mihai, Cultul lui Hercules în Dacia romană (I)*, în *ActaMN* 14 (1977), p. 173-194.
- Bărbulescu 1978 – *Bărbulescu Mihai, Cultul lui Hercules în Dacia romană (II)*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 219-234.
- Bărbulescu 1981 – *Bărbulescu Mihai, Relieful „narativ” în Dacia*, în *ActaMN* 18 (1981), p. 455-460.
- Bărbulescu și Cătinaș 1979 – *Bărbulescu Mihai, Cătinaș Ana, Cultul lui Saturnus în Dacia*, în *Apulum* 17 (1979), p. 215-223.
- Bărbulescu et Nemeș 1974-1975 – *Bărbulescu Mihai, Nemeș Emil, Un relief cu muncile lui Hercule din Palatul Augustalilor*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 317-322.
- Beldiman și Sztancs 2004 – *Beldiman Corneliu, Sztancs Diana M., Industria materiilor dure animale în cadrul culturii Starčevo-Criș din sud-vestul Transilvaniei: o lingură-spatulă descoperită în peștera Cauce, sat Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 27-56.
- Beldiman et alii 2005 – *Beldiman Corneliu, Luca Sabin Adrian Sztancs Diana M., Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara. Punct: Peștera de la Cauce*, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 112-120.
- Benea 1978 – *Benea Doina, Cărămizi ștampilate din colecția Muzeului Porților de Fier*, în *Apulum* 16 (1978), p. 199-209.
- Benea 1979 – *Benea Doina, Cu privire la Transferarea legiunii III Flavia Felix din Dacia în Moesia Superior*, în *StComCar* (1979), p. 219-227.
- Benea 1985 – *Benea Doina, Numerus Maurorum Tibiscensium. Contribuții la istoria trupelor de mauri din Dacia*, în *Banatica* 8 (1985), p. 139-154.
- Benea 1994 – *Benea Doina, Banatul în timpul lui Traian*, în *AnB(SN)* 3 (1994), p. 309-321.
- Benea 1999 – *Benea Doina, Dacia sud-vestică în secolele III-IV*. Timișoara (1999, 2).
- Benea 2000 – *Benea Doina, Die innere Organisation der Militärvici aus Dakien (Die Wohnungen)*, în *Army and Urban development in the Danubian provinces of the Roman Empire*, Alba Iulia (2000), p. 31-62.
- Benea 2002-2003 – *Benea Doina, Despre pandantivul tip **bull**a din provincia Dacia*, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 141-146.
- Benea 2004 – *Benea Doina, Istoricul cercetărilor arheologice de la Grădiștea de Munte*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 9-38.
- Benea et alii 1997 – *Benea Marcel, Müller, Schwaighofer Bernd, Die Gesteine des Forums von Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 34 (1997), p. 837-848.
- Berciu 1939-1942 – *Berciu Dumitru, Depozitul de bronzuri de la Orăștie*, în *Apulum* 1 (1939-1942), p. 80-97.
- Berciu I. 1961 – *Berciu Ion, Mozaicurile romane din Apulum – Contribuții la studiul mozaicurilor din Dacia*, în *Apulum* 4 (1961), p. 151-188.
- Berciu și Popa 1963 – *Berciu Ion, Popa Alexandru, Depozitul de unelte dacice de pe muntele Strâmbu*

- de lângă Grădiștea Muncelului, în *SCIV* 14 (1963, 1), p. 151-162.
- Bitiri 1965 – Bitiri Maria, *Cu privire la începuturile paleoliticului superior în România*, în *SCIV* 16 (1965, 1), p. 5-17.
- Bitiri 1965a – Bitiri Maria, *Considerații asupra prezenței unor forme de unelte bifaciale în așezările paleolitice din România*, în *SCIV* 16 (1965, 3), p. 431-450.
- Blăjan 1989 – Blăjan Mihai, *Contribuții la repertoriul așezărilor rurale antice din Dacia romană*, în *Apulum* 26 (1989), p. 283-334.
- Bleahu 1982 – Bleahu M., *Relieful carstic*. București (1982).
- Bobancu et alii 1980 – Bobancu Șerban, Samoila Cornel, Poenaru Emil, *Calendarul de la Sarmizegetusa Regia*. București (1980).
- Boboș 1991 – Boboș Radu Iuliu, *Artefacte silicioase din cultura Vinča – mineralogie, petrografie, geochimie, surse geologice* – Reșița (1991).
- Bodó 1997 – Bodó Cristina, *Construcțiile dacice de pe Rudele și Pustâiosu*, în *BCSS* 3 (1997), p. 51-56.
- Bodó și Ferencz 2002 – Bodó Cristina, Ferencz Iosif Vasile, *Unelte meșteșugărești descoperite în așezarea dacică de la Fețele Albe*, în *Ateliere și tehnici meșteșugărești. Contribuții arheologice*, Cluj-Napoca (2002), p. 121-144.
- Bodó și Ferencz 2004 – Bodó Cristina, Ferencz Iosif Vasile, *Dacian iron tools discovered in the area of the Dacian kingdom capital*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 297-286.
- Bodor 1963 – Bodor András, *Der Liber- und Libera-Kult. Ein Beitrag zur Fortdauer der bodenständigen Bevölkerung im römerzeitlichen Dazien*, în *DaciaNS* 7 (1963), p. 211-240.
- Bodor 1974-1975 – Bodor András, *Ulpia Traiana Sarmizegetusa la umaniști și cronicari – istorici medievali*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 255-262.
- Bogdan-Cătănicu 1974-1975 – Bogdan-Cătănicu I., *Iconografia lui Pan pe teritoriul României*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 323-330.
- Bolindeț 1993 – Bolindeț Rusu Viorica, *Considerations sur l'attribution de vases de Dacie romaine décorés de serpents appliqué*, în *EN* (1993), p. 123-147.
- Bolindeț 1994 – Bolindeț Rusu Viorica, *Reprezentări de vase ceramice pe monumentele sculpturale din Dacia romană*, în *EN* 4 (1994), p. 113-148.
- Bordea 1996-1998 – Bordea Gheorghe Poenaru, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1994-1995*, în *DaciaNS* 40-41 (1996-1998), p. 425-466.
- Bordea și Mitrea 1989 – Bordea Gheorghe Poenaru, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1988*, în *DaciaNS* 33 (1989), p. 259-266.
- Bordea și Mitrea 1990 – Bordea Gheorghe Poenaru, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1989*, în *DaciaNS* 34 (1990), p. 299-308.
- Bordea și Mitrea 1991 – Bordea Gheorghe Poenaru, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1990*, în *DaciaNS* 35 (1991), p. 215-228.
- Bordea și Mitrea 1992 – Bordea Gheorghe Poenaru, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1991*, în *DaciaNS* 36 (1992), p. 199-206.
- Bordea și Mitrea 1993 – Bordea Gheorghe-Petre, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1992*, în *DaciaNS* 37 (1993), p. 307-320.
- Bordea și Mitrea 1994-1995 – Bordea Gheorghe-Petre, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1993*, în *DaciaNS* 38-39 (1994-1995), p. 459-478.
- Bordea și Mitrea 1996-1998 – Bordea Gheorghe-Petre, Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1994-1996*, în *DaciaNS* 40-42 (1996-1998), p. 425-466.
- Boroffka 1987 – Boroffka Nikolaus, *Folosirea fierului în România de la începuturi până în sec. VIII î.e.n.*, în *Apulum* 24 (1987), p. 55-77.
- Boroffka 1994 – Boroffka Nikolaus, *Die Wietenberg-Kultur. Ein Beitrag zur Erforschung der Bronzezeit in Südosteuropa*. În: *UPA* 19 (1994, 1-2).
- Boroffka 1998 – Boroffka Nikolaus, *Ein neues hallstattzeitliches Grab aus Siebenbürgen*, în *ArchV* 49 (1998), p. 93-100.
- Boroffka 2001 – Boroffka Nikolaus, *Bemerkungen zu einigen Bernsteinfunden aus Rumänien*, în *ArchKorr* 31 (2001), p. 395-409.
- Boroffka și Andrițoiu 1998 – Boroffka Nikolaus, Andrițoiu Ion, *Cercetări arheologice la Orăștie „Dealul Pemilor”, punct X₅, campania 1995*, în *Apulum* 35 (1998), p. 87-90.
- Boroneanț 2000 – Boroneanț Vasile, *Arheologia peșterilor și minelor din România*. București

- (2000).
- Boroneanț și Boroneanț 2002 – *Boroneanț Vasile, Boroneanț Adina, Paleoliticul de la Zăbrani*, în *Ziridava* 23 (2002), p. 13-53.
- Bouley 1989-1993 – *Bouley E., Le culte de Némésis et les jeux de l'amphitéâtre dans les provinces balkaniques et danubiennes*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 105-126.
- Branga 1974-1975 – *Branga Nicolae, Tegulae privatae din Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 81-100.
- Branga 1977 – *Branga Nicolae, Considerații topografice și arhitectonice privitoare la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 3 (1977), p. 183-190.
- Branga 1980 – *Branga Nicolae, Urbanismul Daciei romane*. Timișoara (1980).
- Bulai-Știrbu 1984 – *Bulai-Știrbu M., Studiul resturilor de faună neolitică din stațiunea Tăualaș*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 45-48.
- Buculei 1995 – *Cincheza-Buculei Ecaterina, Ipoteze și certitudini în frescele descoperite la Ribița(jud. Hunedoara)*, în *AT* 5 (1995), p. 85-92.
- Bulzan 1996-1997 – *Bulzan Sorin, Piese figurate din bronz descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Crisia* 26-27 (1996-1997), p. 373-380.
- Bulzan 1998 – *Bulzan Sorin, Alexander as Hercules on a small bronze from Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 35 (1998, 1), p. 69-76.
- Burnaz 1988-1991 – *Burnaz Silvia, Analiza materialului faunistic provenit din așezarea feudală timpurie de la „Grădiște” – Hațeg (județul Hunedoara)*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 681-688.
- Cantacuzino 1977 – *Cantacuzino Gheorghe, Cercetări arheologice la biserica din Sânpetru (com. Sântămăria-Orlea, jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 285-292.
- Cantacuzino 1986 – *Cantacuzino Gheorghe, Cercetări arheologice la Leșnic, jud. Hunedoara*, în *CA* 8 (1986), p. 127-136.
- Căstăian 1995 – *Căstăian Mihai, Contribuții la repertoriul arheologic al zonei Orăștie*, în *BCSS* 1 (1995), p. 39-52.
- Căstăian 1995a – *Căstăian Mihai, Cetatea medievală de la Cucuiș-„Colnic”*, în *BCSS* 1 (1995), p. 121-126.
- Cârciumaru 1986 – *Cârciumaru Marin, Confruntări, confirmări și infirmări în geocronologia paleoliticului din România*, în *SCIVA* 37 (1986, 3), p. 256-261.
- Cârciumaru et alii 1999 – *Cârciumaru Marin, Anghelinu Mircea, Pavel Romică, Dincă Rodica, Cârciumaru Radu, Racloarul de la Măgura Uroiului*, în *Apulum* 36 (1999), p. 1-3.
- Chicideanu și Chicideanu 1989 – *Monica Șandor-Chicideanu, Chicideanu Ion, Zu den Grabsitten der Periam – Pecica-Kultur*, în *DaciaNS* 33 (1989), p. 5-39.
- Chirica și Răceanu 1976 – *Chirica Nicolae, Răceanu Viorel, Sub cerul purpuriu al Hunedoarei*. Hunedoara (1976).
- Chirilă și Iaroslavschi 1987-1988 – *Chirilă Eugen, Iaroslavschi Eugen, Tezaurul monetar de la Bobaia, sec. II – I î.e.n.*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 69-98.
- Chirilă și Lazin 1971 – *Chirilă Eugen, Lazin Gheorghe, Tezaurul monetar de la Hațeg, sec. XV-XVI*, în *Apulum* 8 (1971), p. 89-96.
- Chiș 2004 – *Chiș Silviu Ovidiu, Reprezentările lui Marsyas pe monumentele funerare din Dacia romană*, în *RevB* 18 (2004), p. 101-104.
- Chișu și Benea 2001 – *Chișu Ștefan, Benea Doina, Unelte descoperite în zona Munților Orăștiei*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 143-150.
- Ciugudean 1995 – *Ciugudean Horia, The later eneolithic / early bronze age tumulus-burials in Central and South-Western Transylvania*, în *Apulum* 13-32.
- Ciugudean 1996 – *Ciugudean Horia, Epoca timpurie a bronzului în centrul și sud-estul Transilvaniei*. În: *BT* 13 (1996).
- Ciugudean 1998 – *Ciugudean Horia, The Early Bronze Age in western Transylvania*, în *The Early and Middle Bronze Age in the Carpathian Basin*, Alba Iulia (1998), p. 67-84.
- Ciugudean 2000 – *Ciugudean Horia, Eneoliticul final în Transilvania și Banat*. În: *BHAB* 26 (2000).
- Ciugudean 2002 – *Ciugudean Horia, The Cooper Metallurgy in the Coțofeni Culture (Transylvania and Banat)*, în *Apulum* 39 (2002), p. 95-106.

- Ciugudean 2004 – *Ciugudean Horia, Descoperiri aparținând Bronzului târziu pe cursul mijlociu al Mureșului*, în *Apulum* 41 (2004), p. 179-202.
- Ciută 2002 – *Ciută Marius, Contribuții la cunoașterea neoliticului târziu din depresiunea Hațeg – Mureș. Descoperirile de la Călanul Nou-La Podină II (Campania 1998)*, în *Corviniana* 7 (2002), p. 31-47.
- Ciută 2005 – *Ciută Marius, Începuturile neoliticului timpuriu în spațiul intracarpatic transilvănean*. Alba Iulia (2005).
- Ciută și Ștefan 1999 – *Ciută Marius, Ștefan Andrei, Considerații asupra unor materiale arheologice inedite, descoperite la Călanul Nou – „La Podină” (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 36 (1999), p. 55-80.
- Cocean 2000 – *Cocean Petre, Munții Apuseni. Procese și forme carstice*. București (2000).
- Cociș 1982-1983 – *Cociș Sorin, Ateliere de bronzieri în Dacia preromană (sec. II î.e.n. – sec. I e.n.)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 139-144.
- Cociș 1984 – *Cociș Sorin, Un olan de ventilație de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 505-516.
- Cociș 1985-1986 – *Cociș Sorin, Fibule romane din Muzeul de istorie al Transilvaniei (I)*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 527-536.
- Cociș 1986 – *Cociș Sorin, Fibule emailate din Dacia romană*, în *Apulum* 23 (1986), p. 159-168.
- Cociș 1987 – *Cociș Sorin, Fibulele cu inscripție din Dacia romană*, în *ActaMP* 11 (1987), p. 159-162.
- Cociș 1987a – *Cociș Sorin, Tipare romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *SCIVA* 38 (1987, 2), p. 175-179.
- Cociș 1989-1993 – *Cociș Sorin, Fibule romane din Muzeul de istorie al Transilvaniei (II)*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 269-290.
- Cociș 1990-1993 – *Cociș Sorin, Instrumente medicale din Dacia romană (I)*, în *Apulum* 27-30 (1990-1993), 241-249.
- Cociș 1995 – *Cociș Sorin, Ateliere de bronzieri din Dacia romană*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 383-391.
- Cociș 2004 – *Cociș Sorin, Fibulele din Dacia romană*. Cluj-Napoca (2004).
- Cociș et Nemeș 1983 – *Cociș Sorin, Nemeș Emil, Fibule romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 433-450.
- Cociș et Rusu 1984-1985 – *Cociș Sorin, Rusu Adriana, Fibule romane din colecțiile Muzeului Județean Deva (I)*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 131-140.
- Cociș et Rusu 1986-1987 – *Cociș Sorin, Rusu Adriana, Fibule romane din colecțiile Muzeului Județean Deva (II)*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 139-147.
- Comșa 1960 – *Comșa Eugen, Considerații cu privire la cultura cu ceramică liniară de pe teritoriul R.P.R. și din regiunile vecine*, în *SCIV* 11 (1960, 2), p. 217-244.
- Comșa 1971 – *Comșa Eugen, Silexul de tip „bănățean”*, în *Apulum* 9 (1971), p. 15-20.
- Comșa 1973 – *Comșa Eugen, Parures néolithiques en coquillages marins découvertes en territoire roumain*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 61-76.
- Comșa 1995-1996 – *Comșa Eugen, Les figurines anthropomorphes des cultures de Turdaș et Vinča (Ressemblances et différences)*, în *Sargetia* 26 (1995-1996), p. 91-104.
- Cosma 1991 – *Cosma Călin, Ceramica prefeudală și feudală timpurie de la Orșova*, în *EN* 2 (1992), p. 231-236.
- Cosma 1996 – *Cosma Călin, Considerații privind așezările rurale și tipurile de locuințe din Transilvania în secolele VIII-X*, în *EN* 6 (1996), p. 261-279.
- Coza 1999 – *Coza Mihaela, Tezaurul de la Boiu, sec. XVI-XVII (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 36 (1999), p. 281-287.
- Crăciun 1998 – *Crăciun Gino Mario, Circulația monetară în județul Hunedoara în secolele II î.e.n. – I e.n.*, în *Corviniana* 4 (1998), p. 62-79.
- Crăciun 1999 – *Crăciun Gino Mario, Podoabe și tezaure de argint geto-dacice din județul Hunedoara*, în *Corviniana* 5 (1999), p. 86-94.
- Crăciun 2000 – *Crăciun Gino Mario, Ateliere de prelucrare a metalelor din epoca dacică (sec. II î.Chr.-sec. I d.Chr.) descoperite în județul Hunedoara*, în *Corviniana* 6 (2000), p. 79-85.
- Crăciun 2002 – *Crăciun Gino Mario, Agricultura geto-dacilor în județul Hunedoara*, în

- Crăciun 2004 – *Crăciun Gino Mario, Urme ale prelucrării lemnului la geto-daci descoperite în județul Hunedoara*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 127-131.
- Crăciun și Sion 1997 – *Crăciun Cristina, Sion Anișoara, Micia-Vețel – sectorul de nord, jud. Hunedoara*, în *SAC* (1997), p. 58-59.
- Crăciun și Sion 1998 – *Crăciun Cristina, Sion Anișoara, Micia (sector N Castru), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 43-44.
- Crânguș 2002 – *Crânguș Mariana, Influențe artistice în provincia Dacia Superior*, în *Apulum* 39 (2002), p. 279-287.
- Crânguș 2002-2003 – *Crânguș Mariana, Elemente ornamental-simbolice pe monumentele din sud-vestul Daciei*, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 147-156.
- Crișan 1965 – *Crișan Ioan Horațiu, Once more about Scythian problem in Transylvania*, în *DaciaNS* 9 (1965), p. 133-146.
- Crișan 1965a – *Crișan Ioan Horațiu, Un depozit de unelte descoperit în apropierea Sarmizegetusei*, în *StComB* 12 (1965), p. 223-230.
- Crișan 1966 – *Crișan Ioan Horațiu, Mit geometrischen Mustern bemalte dakische Keramik aus Transylvanien*, în *DaciaNS* 10 (1966), p. 329-338.
- Crișan 1977 – *Crișan Ioan Horațiu, Locul complexului din Munții Orăștiei în civilizația daco-getică*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 149-153.
- Crișan 1986 – *Crișan Ioan Horațiu, Spiritualitatea geto-dacilor*. București (1986).
- Crișan 1993 – *Crișan Ioan Horațiu, Civilizația geto-dacilor*. București (1993, 1-2).
- Crișan și Moldovan 1975 – *Crișan Ioan Horațiu, Moldovan M., Influențe grecești în arhitectura sacră a geto-dacilor*, în *Tibiscus* 4 (1975), p. 91-106.
- Crișan și Salvanu 1992 – *Crișan Ioan Horațiu, Salvanu Vasile, O nouă încercare de reconstituire a sanctuarului mare rotund de la Grădiștea de Munte*, în *SCIVA* 43 (1992, 1), p. 15-34.
- Csongradi 1998 – *Csongradi Carmen, Doe von den **Fabri** gewidmeten Stelen aus Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 35 (1998, 1), p. 95-96.
- Csongradi 1999 – *Csongradi Carmen, Anikonische Stelen aus Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 36 (1999, 1), p. 155-162.
- Csongradi 2004 – *Csongradi Carmen, Über die Typologie und Chronologie der Grabmedaillons in Apulum un Micia*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 398-405.
- Curta 1994 – *Curta Florin, On the Dating of the „Vețel-Coșoveni” Group of Curved Fibulae*, în *EN* 4 (1994), p. 233-266.
- Daicoviciu 1924 – *Daicoviciu Constantin, Fouilles et recherches à Sarmizegetusa. Ier Compte rendu*, în *Dacia* 1 (1924), p. 224-263.
- Daicoviciu 1932 – *Daicoviciu Constantin, Contribuții la syncretismul religios în Sarmizegetusa*, în *PISC* 3 (1928-1932), p. 81-88.
- Daicoviciu 1932a – *Daicoviciu Constantin, Monumente inedite din Dacia*, în *PISC* 3 (1928-1932), p. 112-126.
- Daicoviciu 1939-1942 – *Daicoviciu Constantin, Bănatul și Iazygii*, în *Apulum* 1 (1939-1942), p. 98-109.
- Daicoviciu 1941 – *Daicoviciu Constantin, Templul maurilor din Micia*, în *Sargetia* 2 (1941), p. 117-117.
- Daicoviciu 1954 – *Daicoviciu Constantin, Cetatea dacică de la Piatra Roșie*. București (1954).
- Daicoviciu 1970 – *Daicoviciu Constantin, Pe marginea cărților*, în *ActaMN* 7 (1970), p. 125-134.
- Daicoviciu et alii 1951 – *Daicoviciu Constantin, Floca Octavian, Dukà P., Chirilă Eugen, Ferenczi Ștefan, Manoliu V., Pop I., Rednic M., Rusu Mircea, Teodoru H., Șantierul Grădiștea Muncelului*, în *SCIV* 2 (1951, 1), p. 95-126.
- Daicoviciu et alii 1952 – *Daicoviciu Constantin, Ferenczi Ștefan, Bodor A., Nicolăescu-Plopșor Constantin, Gostar Nicolae, Radu D., Detiu M., Dukà P., Șantierul Grădiștea Muncelului*, în *SCIV* 3 (1952, 1), p. 281-310.
- Daicoviciu et alii 1953 – *Daicoviciu Constantin, Ferenczi Ștefan, Bodor A., Nicolăescu-Plopșor Constantin, Gostar Nicolae, Radu D., Detiu M., Dukà P., Șantierul Grădiștea Muncelului*, în *SCIV* 4 (1953, 1), p. 153-219.

- Daicoviciu et alii 1954 – *Daicoviciu Constantin, Ferenczi Ștefan, Bodor A., Nicolăescu-Plopșor Constantin, Gostar Nicolae, Radu D., Detiu M., Dukà P., Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului (r. Orăștie, reg. Hunedoara), în SCIV 5 (1954, 1-2), p. 123-160.*
- Daicoviciu et alii 1955 – *Daicoviciu Constantin, Ferenczi Ștefan, Bodor A., Nicolăescu-Plopșor Constantin, Gostar Nicolae, Radu D., Detiu M., Dukà P., Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului (r. Orăștie, reg. Hunedoara), în SCIV 6 (1955, 1-2), p. 195-238.*
- Daicoviciu et alii 1957 – *Daicoviciu Constantin, Gostar Nicolae, Crișan Ioan Horațiu, Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului-Blidarul, în MCA 3 (1957), p. 255-280.*
- Daicoviciu et alii 1959 – *Daicoviciu Constantin, Floca Octavian, Gostar Nicolae, Crișan Ioan Horațiu, Daicoviciu H., Bodor A., Ferenczi Șt., Cazimir G., Duka P., Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului, în MCA 5 (1959), p. 379-402.*
- Daicoviciu et alii 1959a – *Daicoviciu Constantin, Gostar Nicolae, Daicoviciu Hadrian, Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului Costești, în MCA 6 (1959), p. 331-358.*
- Daicoviciu et alii 1960 – *Daicoviciu Constantin, Floca Octavian, Ferenczi Ștefan, Crișan Ioan Horațiu, Vlăsa Nicolae, Daicoviciu Hadrian, Cazimir G., Palkó A., Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului, în MCA 7 (1960), p. 301-320.*
- Daicoviciu et alii 1962 – *Daicoviciu Constantin, Floca Octavian, Ferenczi Ștefan, Crișan Ioan Horațiu, Vlăsa N., Daicoviciu H., Cazimir G., Palkó A., Șantierul arheologic Grădiștea Muncelului, în MCA 8 (1961), p. 463-476.*
- Daicoviciu et alii 1973 – *Daicoviciu Constantin, Crișan Ioan Horațiu, Ferenczi Ștefan, Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Vasiliev Valentin, Șantierul arheologic dacic din Munții Orăștiei, jud. Hunedoara (1960-1966), în MCA 10 (1973), p. 61-86.*
- Daicoviciu et Daicoviciu H. 1960 – *Daicoviciu Constantin, Daicoviciu Hadrian, Sarmizegetusa. Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei. București (1960).*
- Daicoviciu et Floca 1937 – *Daicoviciu Constantin, Floca Octavian, Mausoleul Aureliilor de la Sarmizegetusa, în Sargetia 1 (1937), p. 1-*
- Daicoviciu H. 1960 – *Daicoviciu Hadrian, Il templo-calendario dacico di Sarmizegetusa, în DaciaNS 4 (1960), p. 231-254.*
- Daicoviciu H. 1962 – *Daicoviciu Hadrian, Probleme și perspective ale săpăturilor arheologice din Munții Orăștiei, în SCIV 13 (1962, 1), p. 9-18.*
- Daicoviciu H. 1964 – *Daicoviciu Hadrian, Addenda la „Așezările dacice din Munții Orăștiei”, în ActaMN 1 (1964), p. 111-125.*
- Daicoviciu H. 1965 – *Daicoviciu Hadrian, Nouvelles donées concernant le sanctuaire-calendrier dace, în DaciaNS 9 (1965), p. 383-386.*
- Daicoviciu H. 1968 – *Daicoviciu Hadrian, Dacii și civilizația lor în secolele I î.e.n. – I e.n., în ActaMN 5 (1968), p. 51-58.*
- Daicoviciu H. 1968 – *Daicoviciu Hadrian, Coronamentele în formă de trunchi de piramidă arcuită pe teritoriul provinciei Dacia, în Apulum 7 (1968, 1), p. 333-352.*
- Daicoviciu H. 1971 – *Daicoviciu Hadrian, Un sanctuar circular dacic la Fețele Albe, în Apulum 9 (1971), p. 257-262.*
- Daicoviciu H. 1972 – *Daicoviciu Hadrian, Dacia de la Burebista la cucerirea romană. Cluj-Napoca (1972).*
- Daicoviciu H. 1974 – *Daicoviciu Hadrian, Numele Ulpiei Traiane, în Tibiscus 3 (1974), p. 101-104.*
- Daicoviciu H. 1978 – *Daicoviciu Hadrian, Miscellanea epigraphica, în ActaMN 15 (1978), p. 115-124.*
- Daicoviciu H. 1979 – *Daicoviciu Hadrian, Sistemul defensiv al cetății dacice de la Costești, în Sargetia 14 (1979), p. 103-114.*
- Daicoviciu H. 1980 – *Daicoviciu Hadrian, Le sanctuaire A de Sarmizegetusa Regia, în ActaMN 17 (1980), p. 65-80.*
- Daicoviciu H. et alii 1973 – *Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Piso Ioan, Un complex de construcții în terase din așezarea dacică de la Fețele Albe, în ActaMN 10 (1973), p. 65-96.*
- Daicoviciu H. et alii 1974-1975 – *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Nemeș Emil, Piso Ioan, Pop Constantin, Rusu Adriana, Principalele descoperiri ale săpăturilor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 255-232.*
- Daicoviciu H. et alii – *Daicoviciu Hadrian, Ferenczi István, Glodariu Ioan, Iaroslavschi Eugen,*

- 1979
Daicoviciu H. et alii
1979a
Daicoviciu H. et alii
1979b
Daicoviciu H. et alii
1980
Daicoviciu H. et alii
1980a
Daicoviciu H. et alii
1983
Daicoviciu H. et alii
1983a
Daicoviciu H. et alii
1986
Daicoviciu H. et alii
1986a
Daicoviciu H. et alii
1988-1991
Daicoviciu H. 1989
Daicoviciu H. et alii
1989-1993
Daicoviciu H. et alii
1994
Daicoviciu H. et alii
1996
Daicoviciu H. et alii
1997
Daicoviciu H. și Alicu
1981
Daicoviciu H. și Alicu
1982
Daicoviciu H. și Alicu
1984
Daicoviciu H. și
Glodariu 1969
Daicoviciu H. și
Glodariu 1976
Daicoviciu H. și Piso
1975
Daicoviciu H. și Piso
1975
David și Mărghitan
1968
- Cercetări în incinta sacră a Sarmizegetusei*, în *MCA* 13 (1979), p. 135-138.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Piso Ioan, Pop Constantin, Rusu Adriana, Șantierul Ulpia Traiana Sarmizegetusa (Campania 1978)*, în *MCA* 13 (1979), p. 231-234.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Piso Ioan, Pop Constantin, Principalele descoperiri ale săpăturilor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 139-153.
– *Daicoviciu Hadrian, Andrișoiu Ioan, Rusu Adriana, Verificări în incinta sacră a Sarmizegetusei*, în *MCA* 14 (1980), p. 161-163.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Piso Ioan, Pop Constantin, Rusu Adriana, Săpăturile de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *MCA* 14 (1980), p. 276-282.
– *Daicoviciu Hadrian, Ferenczi Ștefan, Glodariu Ioan, Iaroslavschi Eugen, Rusu Adriana, Andrișoiu Ion, Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia*, în *MCA* 15 (1983), p. 232-234.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Piso Ioan, Pop Constantin, Soroceanu Alina, Ilieș Constantin, Săpăturile de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *MCA* 15 (1983), p. 246-275.
– *Daicoviciu Hadrian, Ferenczi István, Glodariu Ioan, Rusu Adriana, Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia*, în *MCA* 16 (1986), p. 105-108.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Piso Ioan, Pop Constantin, Ilieș Constantin, Cociș Sorin, Săpăturile arheologice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *MCA* 16 (1986), p. 121-134.
– *Daicoviciu Hadrian, Ferenczi István, Rusu Adriana, Dovezi epigrafice referitoare la participarea Legiunilor II Adiutrix și VI Ferrata la cucerirea Complexului cetăților dacice din Munții Sebeșului*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 44-61.
– *Daicoviciu Hadrian, Ferenczi Ștefan, Glodariu Ioan, Cetăți și așezări dacice în sud-vestul Transilvaniei*. București (1989).
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Cociș Sorin, Diaconescu Alexandru, Pop Constantin, Opreanu Coriolan, Paki Adela, Săpăturile arheologice din 1984 de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 2), p. 409-434.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Cociș Sorin, Ilieș Constantin, Meylan C., Paki Adela, Piso Ioan, Săpăturile arheologice din 1983 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 31 (1994, 1), p. 433-460.
– *Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Iaroslavschi Eugen, Rusu A., Florea Gelu, Gheorghiu Gabirela, Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 56-57.
– *Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Iaroslavschi Eugen, Rusu A., Florea Gelu, Gheorghiu Gabriela, Sarmizegetusa Regia (zona), jud. Hunedoara*, în *SAC* 2 (1996), p. 81-82.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Edificii de cult la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (I)*, în *ActaMN* 18 (1981), p. 59-84.
– *Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Edificii de cult la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (II)*, în *ActaMN* 19 (1982), p. 59-86.
– **Daicoviciu Hadrian, Alicu Dorin, Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa. București (1984).**
– *Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Considerații asupra cronologiei așezării dacice de la Fețele Albe*, în *ActaMN* 6 (1969), p. 465-474.
– *Daicoviciu Hadrian, Glodariu Ioan, Puncte de reper pentru cronologia cetăților și așezărilor dacice din Munții Orăștiei*, în *ActaMN* 13 (1976), p. 71-80.
– *Daicoviciu Hadrian, Piso Ioan, Sarmizegetusa și războaiele marcomanice*, în *ActaMN* 12 (1975), p. 159-164.
– *Daicoviciu Hadrian, Piso Ioan, Inscricțiuni din Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 13 (1976), p. 89-98.
– *David Lucia, Mărghitan Liviu, Monumente sculpturale de la Micia*, în *ActaMN* 5 (1968), p. 125-136.

- Dawson 1989-1993 – Dawson M., *Ulpia Traiana Sarmizegetusa: Extra Muros 23 excavations 1982-1984. An interim opinion*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 2), p. 401-408.
- Dărăbanț 1979 – Dărăbanț Marius, *Ceramica dacică pictată cu motive vegetale, geometrice și zoomorfe*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 519-544.
- Diaconescu Al. și Bota 2002-2003 – Diaconescu Alexandru, Bota Emilian, *La decoration architectonique et sculpturale du forum vetus de Sarmizegetusa: origine, evolution et chronologie*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 155-196.
- Diaconescu Al. și Bota 2004 – Diaconescu Alexandru, Bota Emilian, *Epigraphy and archaeology: The case of two recently excavated Nymphaea from Colonia dacica Sarmizegetusa*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 470-501.
- Dragotă și Țiplic 2000 – Dragotă Aurel, Țiplic Marian, *Scurt istoric al cercetărilor privind necropolele din Transilvania (sec. IX-XI)*, în *Corviniana* 6 (2000), p. 126-137.
- Dragotă et alii 1999 – Dragotă Aurel, Roman Cristian, Țiplic Marian, *Descoperiri arheologice în județele Sibiu, Alba și Hunedoara*, în *Apulum* 36 (1999), p. 81-96.
- Drașovean 1981 – Drașovean Florin, *Cultura Starčevo-Criș în bazinul Mureșului mijlociu*, în *Apulum* 19 (1981), p. 33-45.
- Drașovean 1986-1987 – Drașovean Florin, *Așezarea neolitică de la Hunedoara „Dealul Sânpetru”*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 11-17.
- Drașovean 1996 – Drașovean Florin, *Relation of Vinča culture phase C with the Transylvanien region*, în *VCRC* (1996), p. 269-278.
- Drașovean 1997 – Drașovean Florin, *Some Remarks Concerning the Turdaș and Tăualaș Groups*, în *AnB(SN)* 5 (1997), p. 7-10.
- Drașovean 2002 – Drașovean Florin, *Locuirile neolitice de la Hunedoara-Cimitirul reformat și Grădina castelului și o luare de poziție față de câteva opinii privind realitățile neo-eneoliticului din sud-vestul Transilvaniei*, în *Apulum* 39 (2002), p. 57-94.
- Drașovean 2002a – Drașovean Florin, *Neolithic Settlements from Hunedoara-Cimitirul reformat and Grădina Castelului and a Position as Concerns Some Opinions Regarding the Neo-Eneolithic realities from the South-West of Transylvania*, în *PB* (2002), p. 43-76.
- Drașovean 2003 – Drașovean Florin, *Transilvania și Banatul în neoliticul târziu. O contribuție la originile culturii Petrești*, în *Apulum* 40 (2003), p. 39-58.
- Drașovean și Luca 1990 – Drașovean Florin, Luca Sabin Adrian, *Considerații preliminare asupra materialelor neo-eneolitice din așezarea de la Mintia (com. Vețel, jud. Hunedoara)* în *SCIVA* 41 (1990, 1), p. 7-18.
- Drașovean și Mariș 1982-1983 – Drașovean Florin, Mariș Tiberiu, *Cercetări arheologice de suprafață în așezarea neolitică de la Turdaș (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 89-94.
- Drașovean și Mariș 1998 – Drașovean Florin, Mariș Tiberiu, *Așezarea neolitică târzie de la Zlaști (jud. Hunedoara)*, în *AnB(SN)* 6 (1998), p. 93-119.
- Drașovean et Rotea 1984-1985 – Drașovean Florin, Rotea Mihai, *Cercetări de suprafață pe teritoriul așezării neolitice de la Chitid (Hunedoara)*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 85-90.
- Drașovean și Rotea 1986 – Drașovean Florin, Rotea Mihai, *Așezarea neolitică de la Șoimuș. Contribuții la problemele neoliticului târziu din sud-vestul Transilvaniei*, în *Apulum* 33 (1986), p. 9-24.
- Drăguț 1982 – Drăguț Vasile, *Monumentele de arhitectură: cronică clădită a istoriei*, în *Drobeta* 5 (1982), p. 79-92.
- Dulea 2001 – Dulea Olivian, *Considerații privind locuirea în Banat și Transilvania în secolele VII-VIII d.Hr. (I. Așezări)*, în *AnB(SN)* 9 (2001), p. 207-264.
- Dulea 2002-2003 – Dulea Olivian, *Considerații privind locuirea în Banat și Transilvania în secolele VII-VIII p.Chr. (III. Monede și descoperiri izolate)*, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 245-266.
- Dumitrașcu 1975 – Dumitrașcu Sever, *Așezarea neolitică de la Sântana-Holomb*, în *Banatica* 3 (1975), p. 25-32.
- Dumitrașcu și Mărghitan 1971 – Dumitrașcu Sever, Mărghitan Liviu, *Așezări și descoperiri dacice din vestul și nord-vestul României din sec. III î.e.n. – II e.n.*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 45-55.
- Dumitrescu H. 1966 – Dumitrescu Hortensia, *Câteva probleme legate de cultura Petrești*, în *SCIV*

- 17 (1966, 3), p. 433-444.
- Dumitrescu H. 1984 – Dumitrescu Hortensia, *Cercetările arheologice de la Tăualaș – Deva (partea I)*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 3-44.
- Edroiu 1991 – Edroiu Nicolae, *Biserica ortodoxă română veche din Mesteacăn-Brad (județul Hunedoara). Raport arheologic (1983-1984)*, în *AT* 1 (1991), p. 143-152.
- El Susi 1995-1996 – El Susi Georgeta, *A Survey on Animal Husbandry of Turdaș Community from Orăștie „Dealul Pemilor” (X₂) (Hunedoara County)*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 169-178.
- El Susi 2004 – El Susi Georgeta, *Resturi de animale descoperite în siturile de epoca fierului de la Hunedoara-„Grădina Castelului”*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 329-335.
- Eskenasy 1979 – Eskenasy Victor, *Cercetările arheologice de la Mălăiești și Sălașu de Sus, jud. Hunedoara. Campania 1978*, în *MCA* 13 (1979), p. 345-348.
- Eskenasy et Rusu 1979 – Eskenasy Victor, Rusu Adrian Andrei, *Cercetări arheologice de la cetatea cnezială de la Mălăiești, jud. Hunedoara. Câteva rezultate și perspective ale campaniei 1978*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 667-673.
- Eskenasy et Rusu 1980 – Eskenasy Victor, Rusu Adrian Andrei, *Cercetări arheologice la cetatea de la Mălăiești, jud. Hunedoara*, în *MCA* 14 (1980), p. 530-536.
- Eskenasy et Rusu 1981 – Eskenasy Victor, Rusu Adrian Andrei, *Cahlele cu cavaler în turnir din cetatea cnezială de la Mălăiești (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 111-118.
- Étienne et alii 1995 – Étienne Robert, Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Sarmizegetusa, jud. Hunedoara, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 77-78.
- Étienne et alii 2002-2003 – Étienne Robert, Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, *Les fouilles du forum vetus de Sarmizegetusa. Rapport général*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 59-154.
- Ferencz 1995 – Ferencz Iosif Vasile, *Mercurius la Grădiștea Muncelului*, în *Apulum* 32 (1995), p. 145-148.
- Ferencz 1997 – Ferencz Iosif Vasile, *Brățări și colane celtice descoperite pe cursul mijlociu al Mureșului*, în *Corviniana* 3 (1997), p. 33-44.
- Ferencz 1998 – Ferencz Iosif Vasile, *Cele mai timpurii descoperiri celtice din sud-vestul Transilvaniei*, în *AnB(SN)* 6 (1998), p. 215-226.
- Ferencz 1998a – Ferencz Iosif Vasile, *Despre un vas de provizii descoperit în cetatea dacică de la Bănița (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 35 (1998), p. 111-116.
- Ferencz 2001 – Ferencz Iosif Vasile, *Câteva unelte agricole descoperite în zona Grădiștii Muncelului*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 151-158.
- Ferencz și Bodó 1999-2000 – Ferencz Iosif Vasile, Bodó Cristina, *Noi piese descoperite la Piatra Roșie (județul Hunedoara)*, în *Sargetia* 28-29 (1999-2000, 1), p. 169-182.
- Ferencz și Grozav 2003 – Ferencz Iosif Vasile, Grozav I., *Mintia, com. Vețel, jud. Hunedoara. Punct: Fabrica de acetilenă*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 197-198.
- Ferencz și Rădeanu 2002 – Ferencz Iosif Vasile, Rădeanu Virginia, *Câteva piese descoperite de curând în împrejurimile cetății dacice de la Piatra Roșie*, în *Ateliere și tehnici meșteșugărești. Contribuții arheologice*, Cluj-Napoca (2002), p. 145-160.
- Ferencz et alii 2003 – Ferencz Iosif Vasile, Căstăian Mihai, Bodó Cristina, Andrei Ștefan, Stăncescu Roxana, Popa Cristian Ioan, Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. *Punct: Cetățuie (Cetățeaua)*, în *CCA – campania 2002*, (2003), p. 40-42.
- Ferencz et alii 2004 – Ferencz Iosif Vasile, Căstăian Mihai, Bodó Cristina, Andrei Ștefan, Stăncescu Roxana, Popa Cristian Ioan, Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. *Punct: Cetățuie (Cetățeauă)*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 43-45.
- Ferencz et alii 2005 – Ferencz Iosif Vasile, Căstăian Mihai, Bodó Cristina, Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. *Punct: Cetățuie (Cetățeauă)*, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 56-57.
- Ferenczi 1924 – Ferenczi Alexandru, *Les fouilles archéologiques de Poiana Selei, près de Sarmizegetusa*, în *Dacia* 1 (1924), p. 264-272.
- Ferenczi 1937 – Ferenczi Alexandru, *Relieful de la Grădiștea Muncelului*, în *Sargetia* 1 (1937), p. 111-
- Ferenczi 1974 – Ferenczi István, *Opinii vechi și noi în legătură cu drumurile între Dacia,*

- Pannonia și Moesia Superior prin „Barbaricum”, în Tibiscus 3 (1974), p. 111-125.*
- Ferenczi 1975 – *Ferenczi István, Premisele naturale ale metalurgiei fierului în Munții Orăștiei, în StComCar 2 (1975), p. 299-309.*
- Ferenczi 1976 – *Ferenczi István, Amplasarea cetăților dacice din Munții Sebeșului, în Apulum 14 (1976), p. 45-64.*
- Ferenczi 1977 – *Ferenczi István, Observații geomorfologice privind apărarea naturală a complexului cetăților dacice din Munții Orăștiei, în Sargetia 13 (1977), p. 155-170.*
- Ferenczi 1977a – *Ferenczi István, Problema așezărilor civile dacice din Munții Orăștiei din punct de vedere geografic, în ActaMN 14 (1977), p. 73-80.*
- Ferenczi 1979 – *Ferenczi István, Importanța unor metale neferoase și a unor minerale în procesul de formare a puterii dacice în Munții Orăștiei, în Sargetia 4 (1979), p. 93-102.*
- Ferenczi 1979a – *Ferenczi István, Castrele de marș de la Ponorici (com. Pui, jud. Hunedoara) – Fortificații romane până acum necunoscute în partea vestică a Munților Sebeșului, în StComCar (1979), p. 133-152.*
- Ferenczi 1979b – *Ferenczi István, Câteva considerații în legătură cu materialul de construcție litic folosit în cetățile dacice din Munții Sebeșului, în StComCar 3 (1979), p. 263-271.*
- Ferenczi 1979c – *Ferenczi István, Considerații asupra limes-ului roman din Dacia de vest, în Ziridava 11 (1979), p. 125-140.*
- Ferenczi 1981 – *Ferenczi István, Considerații în legătură cu castrele de marș romane din partea centrală a Munților Șurianului, în ActaMN 18 (1981), p. 409-412.*
- Ferenczi 1982-1983 – *Ferenczi István, Observații tipologice și comparative cu privire la castrele de marș romane situate în zona cetăților dacice din Munții Șurianului, în Sargetia 16-17 (1982-1983), p. 179-200.*
- Ferenczi 1989 – *Ferenczi István, Contribuții la problema formării așezărilor cu caracter protourban la daci (cu privire specială la Sarmizegétusa tò Basíleion) (II), în Apulum 26 (1989), p. 99-133.*
- Filipescu 1985 – *Filipescu Bogdan, Notă asupra unor descoperiri arheologice efectuate în peșteri de pe teritoriul comunei Pui, județul Hunedoara, în BSI 9 (1985), fasc. 1, p. 43-46.*
- Filipescu 1987 – *Filipescu Bogdan, Descoperiri din perioada secolelor III-V e.n. de la Micia, în SCIVA 38 (1987, 1), p. 40-51.*
- Floca 1932 – *Floca Octavian, Inscricții inedite din Dacia, în PISC 3 (1928-1932), p. 102-108.*
- Floca 1937 – *Floca Octavian, O nouă villa suburbana în hotarul Sarmizegetusei, în Sargetia 1 (1937), p. 25-*
- Floca 1937a – *Floca Octavian, Descoperiri arheologice în ținutul Hunedoarei, în Sargetia 1 (1937), p. 57-*
- Floca 1941 – *Floca Octavian, Sisteme de înmormântare din Dacia superioară romană, în Sargetia 2 (1941), p. 1-*
- Floca 1941-1944 – *Floca Octavian, Der römische Ziegelofen von Sarmizegetusa, în Dacia 9-10 (1941-1944), p. 431-440.*
- Floca 1945-1947 – *Floca Octavian, Monnaies „dacique” du type Hunedoara, în Dacia 11-12 (1945-1947), p. 35-69.*
- Floca 1950 – *Floca Octavian, Stațiunea de la sfârșitul treptei de jos a barbariei din marginea Devei (O civilizație neatestată pe teritoriul Transilvaniei), în SCIV 1 (1950, 2), p. 220-224.*
- Floca 1956 – *Floca Octavian, Un nou tezaur monetar și o nouă așezare străveche pe teritoriul regiunii Hunedoara, în Sargetia 3 (1956), p. 11-*
- Floca 1960 – *Floca Octavian, Descoperirea monetară de la Sălașu de Sus (reg Hunedoara) și unele considerații asupra monedelor romane republicane de imitație, în SCN 3 (1960), p. 90.*
- Floca 1965 – *Floca Octavian, Villa rustica și necropola daco-romană de la Cinciș, în ActaMN 2 (1965), p. 163-194.*

- Floca 1966 – *Floca Octavian, Statuile primitive antropomorfe de la Baia de Criș, în Sargetia 4 (1966), p. 41-50.*
- Floca 1968 – *Floca Octavian, Pagus Miciensis, în Sargetia 5 (1968), p. 49-58.*
- Floca 1968a – *Floca Octavian, Monumente epigrafice și sculpturale de la Micia (partea I), în ActaMN 5 (1968), p. 111-124.*
- Floca 1969 – *Floca Octavian, Ghid turistic al județului. Deva (1969).*
- Floca 1970 – *Floca Octavian, Un monument sculptural al împăratului Traianus Decius la Ulpia Traiana, în Sargetia 7 (1970), p. 79-86.*
- Floca 1971 – *Floca Octavian, Cuptor dacic de ars oale descoperit la Deva, în Apulum 9 (1971), p. 263-270.*
- Floca 1972 – *Floca Octavian, Activitatea de cercetare istorică a Muzeului județean Hunedoara din Deva (1932-1972), în Sargetia 9 (1972), p. 11-28.*
- Floca 1973 – *Floca Octavian, Gladiator trac în arena amfiteatrului de la Ulpia Traiana, în Sargetia 10 (1973), p. 131-136.*
- Floca 1974-1975 – *Floca Octavian, Dovezi ale continuei locuiri a zonei cetății Deva în epoca dacică și romană, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 407-410.*
- Floca 1977 – *Floca Octavian, Singidava, în Sargetia 13 (1977), p. 168-182.*
- Floca 1981 – *Floca Octavian, Scurtă privire asupra statului dac de la Burebista la Decebal reflectat în cercetarea arheologică hunedoreană, în Sargetia 15 (1981), p. 11-18.*
- Floca și Bassa 1965 – *Floca Octavian, Bassa Benjamin, Cetatea Deva. București (1965).*
- Floca și Mărghitan 1970 – *Floca Octavian, Mărghitan Liviu, Noi considerații privitoare la castrul roman de la Micia, în Sargetia 7 (1970), p. 43-57.*
- Floca și Vasiliiev 1968 – *Floca Octavian, Vasiliiev Valentin, Amfiteatrul militar de la Micia, în Sargetia 5 (1968), p. 121-152.*
- Florea 1986-1987 – *Florea Gelu, Considerații privind unele aspecte ale locuirii dacice în Munții Orăștiei, în Sargetia 20 (1986-1987), p. 81-92.*
- Florea 1987-1988 – *Florea Gelu, Ceramica dacică pictată cu motive vegetale și zoomorfe din Muzeul de istorie al Transilvaniei, în ActaMN 24-25 (1987-1988), p. 1095-1118.*
- Florea 1989-1993 – *Florea Gelu, Archaeological observations concerning the Roman conquest of the area of the Dacian Kingdom's capital, în ActaMN 26-30 (1989-1993, 1), p. 33-38.*
- Florea 1990-1993 – *Florea Gelu, Două piese de import în zona așezărilor dacice din Munții Orăștiei, în Apulum 27-30 (1990-1993), p. 173-180.*
- Florea 1992 – *Florea Gelu, Aspecte ale metalurgiei bronzului în așezările dacice din Munții Orăștiei, în EN 2 (1992), p. 39-46.*
- Florea 1993 – *Florea Gelu, Materiale ceramice descoperite pe terasa a VIII-a de la Grădiștea Muncelului (I), în EN 3 (1993), p. 95-109.*
- Florea 1994 – *Florea Gelu, Materiale ceramice descoperite pe terasa a VIII-a de la Grădiștea Muncelului (II), în EN 4 (1994), p. 49-60.*
- Florea 1998 – *Florea Gelu, Ceramica pictată. Artă, meșteșug și societate în Dacia preromană (sec. I.a.Chr.-I. p.Chr.). Cluj-Napoca (1998).*
- Florea 2001 – *Florea Gelu, Noi fragmente ceramice cu semne grafice de la Sarmizegetusa Regia, în Studii de istorie antică, Deva (2001), p. 179-188.*
- Florea 2004 – *Florea Gelu, Dacians and Wine (Ist Century B.C. – Ist Century A.D.), în Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis, Cluj-Napoca (2004), p. 517-522.*
- Florea et alii 1994 – *Florea Gelu, Glodariu Ioan, Gheorghiu Gabriela, Cucuiș-Dealul Golu, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1993 (1994), p. 20.*
- Florea et alii 1996 – *Florea Gelu, Glodariu Ioan, Gheorghiu Gabriela, Cucuiș-Dealul Golu, com. Beriu, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1995 (1996), p. 37.*
- Florea et alii 1997 – *Florea Gelu, Glodariu Ioan, Gheorghiu Gabriela, Cucuiș-Dealul Golu, com. Beriu, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1996 (1997), p. 16.*
- Florea și Suci 2004 – *Florea Gelu, Suci Liliana Daniela, Considerații preliminare privind cercetările arheologice de pe platoul cetății Grădiștea de Munte, în Daco – Geții, Deva (2004), p. 63-74.*
- Florea și Palkó 1991 – *Florea Gelu, Palkó Attila, Ceramica dacică pictată de pe „Terasa depozitului*

- de vase” de la Grădiștea Muncelului, în *EN 1* (1991), p. 41-52.
- Fodorean și Ursuț 2001 – Fodorean Florin, Ursuț Dorin, *The Via Silica Strata Geoagiu Băi – Cigmău*, în *ActaMN 38* (2001, 1), p. 203-220.
- Găzdac și Cociș 2004 – Găzdac Cristian, Cociș Sorin, *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. Cluj-Napoca (2004, 1).
- Georgescu 2000 – Georgescu Adrian, *Bronzuri hunedorene în colecția Muzeului Brukenthal Sibiu*, în *Corviniana 6* (2000), p. 75-78.
- Gheorghiu 1996 – Gheorghiu Gabriela, *Cisterna dacică de la Grădiștea de Munte*, în *ActaMN 33* (1996, 1), p. 375-384.
- Gheorghiu 1997-1998 – Gheorghiu Gabriela, *Cisterne descoperite în zona capitalei regatului dac*, în *Sargetia 27* (1997-1998, 1), p. 177-190.
- Gheorghiu 1998 – Gheorghiu Gabriela, „Discul” cu figură umană de la Sarmizegetusa Regia, în *Apulum 35* (1998), p. 105-110.
- Gheorghiu 2000 – Gheorghiu Gabriela, *Influences celtiques dans la céramique dacique découverte dans la zone des Monts D'Orăștie . le vase de type situla*, în *Les celtes et les Thraco-daces de l'Est du Bassin des Carpates*, Cluj-Napoca (2000), p. 214-225.
- Gheorghiu 2001 – Gheorghiu Gabriela, *Primele ponduri descoperite la Sarmizegetusa Regia*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 189-198.
- Gheorghiu 2004 – Gheorghiu Gabriela, *One toreus tool found within the Dacian fortress at Costești-Cetățuie (Hunedoara county)*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 531-537.
- Gheorgiu 2004a – Gheorghiu Gabriela, *New weights discovered in the area of Sarmizegetusa Regia*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 75-78.
- Gheorghiuța 1974-1975 – Gheorghiuța Mihaela, *Opaițe romane de la Micia*, în *Sargetia 11-12* (1974-1975), p. 51-56.
- Gheorghiuța et alii 1969 – Gheorghiuța C., Lupaș Constantin, Nuțu Aurelian, *Reprezentanți ai avifaunei din valea Mureșului și a Streiului în colecția Muzeului Hunedoara-Deva*, în *Sargetia 6* (1969), p. 263-271.
- Ghinescu 1998 – Ghinescu Irina, *Cultul Nimfelor în Dacia romană*, în *EN 8* (1998), p. 123-144.
- Giurgiu-Ardeu 1995-1996 – Giurgiu-Ardeu Adriana, *Contribuții privind stadiul cercetării Hallstattului timpuriu în spațiul intercarpatic*, în *Sargetia 26* (1995-1996, 1), p. 189-226.
- Glodariu 1965 – Glodariu Ioan, *Sarmizegetusa dacică în timpul stăpânirii romane*, în *ActaMN 2* (1965), p. 119-134.
- Glodariu 1966 – Glodariu Ioan, *Legio IV Flavia Felix în Dacia*, în *ActaMN 3* (1966), p. 429-436.
- Glodariu 1968 – Glodariu Ioan, *Importuri romane în cetățile dacice din Munții Orăștiei*, în *Apulum 7* (1968, 1), p. 353-368.
- Glodariu 1971 – Glodariu Ioan, *Considerații asupra circulației monedei străine în Dacia (secolele III î.e.n. – I e.n.)*, în *ActaMN 8* (1971), p. 71-90.
- Glodariu 1974 – Glodariu Ioan, *Relații comerciale ale Daciei cu lumea elenistică și romană. Cluj-Napoca (1974)*.
- Glodariu 1974-1975 – Glodariu Ioan, *Comerțul roman și cucerirea Daciei*, în *Sargetia 11-12* (1974-1975), p. 237-248.
- Glodariu 1975 – Glodariu Ioan, *Un atelier de făurărie la Sarmizegetusa dacică*, în *ActaMN 12* (1975), p. 107-134.
- Glodariu 1976 – Glodariu Ioan, *L'origine de la conception architectonique des sanctuaires daces circulaires*, în *ThD 1* (1976), p. 249-258.
- Glodariu 1977 – Glodariu Ioan, *Die Landwirtschaft im römischen Dakien*, în *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, Berlin (1977, 2), p. 951-989.
- Glodariu 1981 – Glodariu Ioan, *Din nou despre Ranisstorum*, în *Apulum 19* (1981), p. 51-55.
- Glodariu 1982 – Glodariu Ioan, *Sistemul defensiv al statului dac și întinderea provinciei Dacia*, în *ActaMN 19* (1982), p. 23-38.
- Glodariu 1983 – Glodariu Ioan, *Arhitectura dacilor – civilă și militară – (sec. II î.e.n.-I e.n.)*. Cluj-Napoca (1983).
- Glodariu 1984 – Glodariu Ioan, „Brățăările” cu nodozități Latène târzii în Dacia, în *ActaMN*

- 21 (1984), p. 63-80.
- Glodariu 1985-1986 – Glodariu Ioan, *Cariere și exploatarea pietrei în Dacia preromană*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 91-104.
- Glodariu 1986-1987 – Glodariu Ioan, *Din nou despre „Decebalus per Scorilo”*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 93-97.
- Glodariu 1989-1993 – Glodariu Ioan, *Sarmizegetusa Regia durant le règne de Trajan*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 19-26.
- Glodariu 1995 – Glodariu Ioan, *Addenda aux „Points de repère pour la chronologie des citadelles et des établissements daciques des Monts d’Orăștie”*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 119-134.
- Glodariu 1997 – Glodariu Ioan, *Blocuri cu marcaje în construcțiile dacice din Munții Șureanu*, în *EN* 7 (1997), p. 85-88.
- Glodariu 2004 – Glodariu Ioan, *Roads across the Carpathians during the Dacian antiquity*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 538-541.
- Glodariu 2004a – Glodariu Ioan, *Infrastructura sectorului de nord al terasei a XI-a de la Sarmizegetusa Regia (I)*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 39-46.
- Glodariu și Iaroslavschi 1979 – Glodariu Ioan, *Iaroslavschi Eugen*, *Civilizația fierului la daci (sec. II î.e.n. – I e.n.)*, Cluj-Napoca (1979).
- Glodariu și Moga 1989 – Glodariu Ioan, *Moga Vasile*, *Castrul roman de la Vârful lui Pătru*, în *Apulum* 25 (1989), p. 171-180.
- Glodariu et alii 1988 – Glodariu Ioan, *Iaroslavschi Eugen*, *Rusu Adriana*, *Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei*. București (1988).
- Glodariu et alii 1992 – Glodariu Ioan, *Iaroslavschi Eugen*, *Rusu Adriana*, *Die Münzstätte von Sarmizegetusa Regia*, în *EN* 2 (1992), p. 57-68.
- Glodariu et alii 1994 – Glodariu Ioan, *Iaroslavschi Eugen*, *Florea Gelu*, *Gheorghiu Gabriela*, *Sarmizegetusa Regia, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 55-56.
- Glodariu et alii 1996 – Glodariu Ioan, *Iaroslavschi Eugen*, *Florea Gelu*, *Gheorghiu Gabriela*, *Cucuiș*, „Dealul Golu”, *com. Beriu, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 39.
- Glodariu et alii 1996a – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Sarmizegetusa Regia (Grădiștea de Munte), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 53-54.
- Glodariu et alii 1996b – Glodariu Ioan, *Rusu-Pescaru Adriana*, *Iaroslavschi Eugen*, *Stănescu Florin*, *Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei preromane*. Deva (1996).
- Glodariu et alii 1997 – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Sarmizegetusa Regia (Grădiștea de Munte), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1996* (1997), p. 50.
- Glodariu et alii 1998 – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Darius Sima*, *Sarmizegetusa Regia (Grădiștea de Munte), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 65-66.
- Glodariu et alii 2000 – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Suciu Liliana*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Pescaru Adriana*, *Bodó Cristina*, *Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Punct: Cetățuie*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 31.
- Glodariu et alii 2000a – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Suciu Liliana*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Pescaru Adriana*, *Bodó Cristina*, *Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia)*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 41.
- Glodariu et alii 2001 – Glodariu Ioan, *Florea Gelu*, *Suciu Liliana*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Pescaru Adriana*, *Bodó Cristina*, *Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia)*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 94-95.
- Glodariu et alii 2002 – Glodariu Ioan, *Suciu Liliana*, *Iaroslavschi Eugen*, *Gheorghiu Gabriela*, *Pescaru Adriana*, *Bodó Cristina*, *Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia)*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 149-150.
- Glodariu et alii 2003 – Glodariu I., *Pescaru A.*, *Pescaru Eugen*, *Bodó C.*, *Costești, com. Orăștioara*

- de Sus, jud. Hunedoara. Punct Blidaru-Pietroasa lui Solomon, în CCA – campania 2002 (2003), p. 107-108.
- Glodariu et alii 2003a – Glodariu I., Florea G., Suciul L., Sima D., Mateescu R., Toma C., Cioată D., Sacalâș M., Iaroslavschi E., Gheorghiu G., Crișan R., Pescaru A., Bodó C., Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia). Punct: Dealul Grădiștei, în CCA – campania 2002 (2003), p. 133-136.
- Glodariu et alii 2004 – Glodariu Ioan, Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Bodó Cristina, Costești, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara. Punct: Blidaru – Cetate, La Vămi, în CCA – campania 2003 (2004), p. 103-104.
- Glodariu et alii 2004a – Glodariu Ioan, Florea Gelu, Suciul Liliana, Sima Darius, Mateescu Răzvan, Toma Corina, Pupeză Paul, Cioată Daniel, Sacalâș Mariana, Gheorghiu Gabriela, Pescaru Adriana, Bodó Cristina, Trohani George, Oanță-Marghitu Rodica, Oanță-Marghitu Sorin, Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia), în CCA – campania 2003 (2004), p. 130-131.
- Glodariu et alii 2005 – Glodariu Ioan, Florea Gelu, Suciul Liliana, Sima Darius, Mateescu Răzvan, Toma Corina, Iaroslavschi Eugen, Gheorghiu Gabriela, Bodó Cristina, Grădiștea de Munte, com. Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara (Sarmizegetusa Regia). Punct: Dealul Grădiștii, în CCA – campania 2004 (2005), p. 166-167.
- Glodariu et alii 2005a – Glodariu Ioan, Florea Gelu, Suciul Daniela Liliana, Ferencz Vasile Iosif, Luncani, com. Boșorod, jud. Hunedoara. Punct: **Piatra Roșie**, în CCA – campania 2004 (2005), p. 211-213.
- Gogâltan 1997 – Gogâltan Florin, O rapieră de tip micenian de la Densuș (jud. Hunedoara), în *Apulum* 34 (1997), p. 55-64.
- Gogâltan 2004 – Gogâltan Florin, Tell-uri în Orientul Apropiat și Bazinul Carpatic. O scurtă privire comparativă asupra habitatului preistoric (I), în *ActaTS* 3 (2004), p. 43-118.
- Gogâltan et alii 1992 – Gogâltan Florin, Cociș Sorin, Paki Adela, Săpături de salvare la Cluj-Becaș. 1989, în *EN* 2 (1992), p. 4-18.
- Gostar 1956 – Gostar Nicolae, Inscripții și monumente din Germisara, în *Sargetia* 3 (1956), p. 57-
- Gostar 1956a – Gostar Nicolae, Studii epigrafice, în *MCA* 2 (1956), p. 625-642.
- Gostar 1969 – Gostar Nicolae, Inscripțiile din castrul roman de la Orăștioara de Sus, în *ActaMN* 6 (1969), p. 493-502.
- Gostar 1971 – Gostar Nicolae, **Condita Colonia Dacica**, în *Apulum* 9 (1971), p. 305-322.
- Gostar 1979 – Gostar Nicolae, Numerus Palmirenorum Orient, în *Sargetia* 14 (1979), p. 663-666.
- Gooss 1876-1877a – Gooss Carl, *Chronik der archäologischen Funde Siebenbürgens*, în *AVSL* 13 (1876-1877, 3), p. 203-338.
- Gooss 1877-1878 – Gooss Carl, *Skizzen zur Vorrömischen Kulturgeschichte der Mittleren Donauegengen*, în *AVSL* 14 (1877-1878, 1), p. 45-175.
- Grec 1991 – Grec Marius, Ștampile civile sau militare ?, în *EN* 1 (1991), p. 173-177.
- Grec 1993 – Grec Marius, Noi interpretări ale unor ștampile tegulare din Dacia, în *EN* 3 (1993), p. 185-188.
- Gruescu și Grumăzescu 1970 – Gruescu S., *Grumăzescu Constantin*, Județul Hunedoara. București (1970).
- Grumăzescu 1975 – Grumăzescu C., Depresiunea Hațegului. Studiu geomorfologic. București (1975).
- Gudea 1992 – Gudea Nicolae, *Archäologische Forschungen auf dem Limes der drei dakischen provinzen und auf den Grenzen der benachbarten Provinzen Moesia Superior und Moesia Inferior*, în *EN* 2 (1992), p. 69-94.
- Gudea 1999-2000 – Gudea Nicolae, Evreii în provinciile dacice. 106-265 p.Chr., în *EN* 9-10 (1999-2000), p. 179-207.
- Gudea și Ardevan 2003 – Gudea Nicolae, Ardevan Radu, Depozitul monetar de la Iclod, sec. IV p.Chr., în *Banatica* 16 (2003, 1), p. 245-262.
- Gudea și Ghiurco 1988 – Gudea Nicolae, Ghiurco Ioan, Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice, Oradea (1988).

- Hanson și Oltean – *Hanson William S., Oltean Ioan A., A multi-period site on Uroi Hill, Hunedoara: an aerial perspective*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 43-50.
- Harhoiu 1988 – *Harhoiu Radu, Das Kurzschwert von Micia*, în *DaciaNS* 32 (1988), p. 79-90.
- Harțuche 1969 – *Harțuche Nicolae, Cercetări arheologice la Brad*, în *ActaMN* 6 (1969), p. 439-450.
- Hica-Câmpeanu 1979 – *Hica-Câmpeanu Ioana, Riturile funerare în Transilvania de la sfârșitul secolului al III-lea e.n. până în secolul al V-lea e.n.*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 157-170.
- Hica 2004 – *Hica Ioana, Aspecte ale dezvoltării meșteșugurilor în secolele III-IV d.Chr.: reutilizări, transformări, reparații*, în *Studia Historica et Archaeologica. In Honorem Magistrae Doina Benea*, Timișoara (2004), p. 195-210.
- Horedt 1956 – *Horedt Kurt, Ținutul hunedorean în secolul IV-XII*, în *Sargetia* 3 (1956), p. 101-
- Horedt 1964 – *Horedt Kurt, Die Verwendung des Eisens in Rumänien bis in das 6. Jahrhundert v.u.Z.*, în *DaciaNS* 8 (1964), p. 119-132.
- Horedt 1965 – *Horedt Kurt, Cu privire la problema valurilor de pământ din Banat și Transilvania*, în *SCIV* 16 (1965, 4), p. 725-730.
- Horedt 1973 – *Horedt Kurt, Die dakische Silberfunde*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 127-168.
- Horedt 1973a – *Horedt Kurt, Cu privire la interpretarea unor ștampile epigrafice*, în *SCIV* 24 (1973, 1), p. 109-110.
- Horedt 1973b – *Horedt Kurt, Interpretări arheologice. II*, în *SCIV* 24 (1973, 2), p. 299-310.
- Horedt 1979 – *Horedt Kurt, Die städtischen Siedlung Siebenbürgen in spätrömischer Zeit*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 203-224.
- Horedt 1981 – *Horedt Kurt, Die Bestattungen aus spätrömischer Zeit in Siebenbürgen*, în *StComB* 21 (1981), p. 57-78.
- Husar 1995 – *Husar Adrian, The celtic gods in Roman Dacia*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 85-94.
- Hügel 2003 – *Hügel Peter, Ultimele decenii ale stăpânirii romane în Dacia. Cluj-Napoca* (2003).
- Hügel și Pop 1997 – *Hügel Peter, Pop Constantin, Despre două piese figurate din Muzeul Județean Arad*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 579-583.
- Iaroslavschi 1981 – *Iaroslavschi Eugen, Au prelucrat dacii sticla ?*, în *Studii dacice*, Cluj-Napoca (1981).
- Iaroslavschi 1983 – *Iaroslavschi Eugen, Inventarul sanctuarului A de la Sarmizegetusa Regia*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 371-382.
- Iaroslavschi 1985-1986 – *Iaroslavschi Eugen, Inventarul sanctuarului mic rotund de la Sarmizegetusa Regia*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 453-458.
- Iaroslavschi 1989-1993 – *Iaroslavschi Eugen, Vestiges romains dans la zone de la Sarmizegetusa Dace*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 27-32.
- Iaroslavschi 1994 – *Iaroslavschi Eugen, Opinii privind „Soarele de andezit” de la Sarmizegetusa Regia*, în *ActaMN* 31 (1994, 1), p. 49-54.
- Iaroslavschi 1995 – *Iaroslavschi Eugen, Conduits et citernes d'eau chez les daces des Monts d'Orăștie*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 135-143.
- Iaroslavschi 1997 – *Iaroslavschi Eugen, Tehnica la daci. În: BMN XV*, Cluj-Napoca (1997).
- Iaroslavschi 1997a – *Iaroslavschi Eugen, Vases daciques en fer aux anses en forme d'oiseaux*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 511-519.
- Iaroslavschi 1998 – *Iaroslavschi Eugen, Crépis dacique*, în *ActaMN* 35 (1998, 1), p. 37-42.
- Iaroslavschi 2001 – *Iaroslavschi Eugen, Die Münzstanze von Oconița und einige*, în *ActaMN* 38 (2001, 1), p. 17-26.
- Iaroslavschi 2004 – *Iaroslavschi Eugen, Zona siderurgică din preajma capitalei statului dac, în Daco – Geții*, Deva (2004), p. 55-62.
- Iaroslavschi și Bozu 2001 – *Iaroslavschi Eugen, Bozu Ovidiu, Descoperiri dacice la Grădiștea Muncelului-„Râpa cu Galbeni”*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 127-142.
- Iaroslavschi et Roșu 1977 – *Iaroslavschi Eugen, Roșu Petru, Câteva noi așezări dacice din Valea Cucuișului*, în *ActaMN* 14 (1977), p. 81-94.
- IDR III/2 – *Pippidi Dumitru M., Russu Ion I., Inscriptiile Daciei Romane. Dacia Superior.*

- IDR III/3 – Ulpia Traiana Dacica (Sarmizegetusa), volumul III, București (1980, 2).
– *Pippidi Dumitru M., Russu Ion I.*, Inscriptiile Daciei Romane. Dacia Superior. Zona Centrală, volumul III, București (1984, 3).
- Iliescu 1957 – *Iliescu Octavian*, *Însemnări cu privire la descoperiri monetare*, în *SCN 1* (1957), p. 466.
- Iliescu 1958 – *Iliescu Octavian*, *Descoperiri monetare în Transilvania*, în *SCN 2* (1958), p. 459-460.
- Ilieș 1981 – *Ilieș Constantin*, *Arme romane descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN 18* (1981), p. 413-424.
- Inel 1999-2000 – *Inel Constantin*, *Armele de bronz depuse ritual în Transilvania preistorică*, în *Sargetia 28-29* (1999-2000), p. 57-72.
- Ionescu 1994 – *Ionescu Ion*, *Simboluri paleocreștine din secolele II-III pe unele monumente funerare din Dacia romană*, în *ActaMN 31* (1994, 1), p. 241-252.
- Isac 1971 – *Isac Dan*, *Monumente romane votive din Banat*, în *Banatica 1* (1971), p. 111-126.
- Isac 1974 – *Isac Dan*, *Contribuții la iconografia religioasă a Daciei roman. Jupiter „Verospî”*, în *ActaMN 11* (1974), p. 61-80.
- Isac et alii 1973 – *Isac Dan, Wollmann Volker, Albu Ion P.*, *Monumente funerare reprezentând lei descoperite în județul Hunedoara*, în *Sargetia 10* (1973), p. 155-163.
- Isac și Stratan 1973 – *Isac Dan, Stratan Ion*, *Monumente de artă provincială romană în Muzeul din Lugoj*, în *Banatica 2* (1973), p. 117-130.
- Jakó 1966 – *Jakó Szigmond*, *Cercetări arheologice la cetatea Grădiștea Muncelului, în anii 1803-1804*, în *ActaMN 3* (1966), p. 103-120.
- Jakó 1968 – *Jakó Szigmond*, *Date privitoare la cercetările arheologice de la Grădiștea Muncelului în anul 1803 (I)*, în *ActaMN 5* (1968), p. 433-444.
- Jakó 1971 – *Jakó Szigmond*, *Cercetări arheologice la cetatea Grădiștea Muncelului, în anii 1803-1804 (II)*, în *ActaMN 8* (1971), p. 439-456.
- Jakó 1972 – *Jakó Szigmond*, *Date privitoare la cercetările arheologice de la Grădiștea Muncelului în anul 1803-1804 (III)*, în *ActaMN 9* (1972), p. 587-602.
- Jakó 1973 – *Jakó Szigmond*, *Date privitoare la cercetările arheologice de la Grădiștea Muncelului în anul 1803-1804 (IV)*, în *ActaMN 10* (1973), p. 615-640.
- Jungbert 1978 – *Jungbert Bela*, *Repertoriul descoperirilor paleolitice din Transilvania (I)*, în *ActaMN 15* (1978), p. 1-18.
- Jungbert 1979 – *Jungbert Bela*, *Repertoriul descoperirilor paleolitice din Transilvania (II)*, în *ActaMN 16* (1979), p. 389-410.
- Jungbert 1982 – *Jungbert Bela*, *Repertoriul localităților cu descoperiri paleolitice din Transilvania (III)*, în *ActaMN 19* (1982), p. 543-556.
- Jungbert 1985-1986 – *Jungbert Bela*, *Repertoriul localităților cu descoperiri paleolitice din Transilvania (IV)*, în *ActaMN 22-23* (1985-1986), p. 385-400.
- Kacsó 1969 – *Kacsó Carol*, *Morminte din perioada de tranziție spre epoca bronzului de la Ciumești*, în *StComSM 1* (1969), p. 49-56.
- Kacsó 1999 – *Kacsó Carol*, *Die Endphase der Otomani-Kultur und die darauffolgende kulturelle Entwicklung im nordwesten Rumäniens*, în *Apulum 36* (1999), p. 107-134.
- Kalmar 1984 – *Kalmar Zoia*, *Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (I)*, în *ActaMN 21* (1984), p. 391-404.
- Kalmar 1985-1986 – *Kalmar Zoia*, *Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (II)*, în *ActaMN 22-23* (1985-1986), p. 401-410.
- Kalmar 1987-1988 – *Kalmar Zoia*, *Materiale neo-eneolitice intrate în colecția Muzeului de istorie al Transilvaniei (III)*, în *ActaMN 24-25* (1987-1988), p. 465-484.
- Kalmar-Maxim 1991 – *Kalmar Zoia*, Turdaș. Cluj-Napoca (1991).
- Kalmar-Maxim 1999 – *Kalmar Zoia*, *Neo-Eneoliticul din Transilvania. Date arheologice și matematico-statistice* În: *BMN 19* Cluj-Napoca (1999).
- Kalmar et Tatu 1984-1985 – *Kalmar Zoia, Tatu Hristache*, *Materiale neo-eneolitice descoperite în Țara Hațegului*, în *Sargetia 18-19* (1984-1985), p. 91-100.
- Kalmar et Tatu 1986-1987 – *Kalmar Zoia, Tatu Hristache*, *Contribuții la cunoașterea unui grup cultural din epoca bronzului din Banat, răspândit și în sud-vestul Transilvaniei (I)*, în

- Sargetia* 20 (1986-1987), p. 35-43.
- Kräutner 1984 – *Kräutner H.G., Munții Poiana Ruscă. Ghid turistic. București (1984).*
- Lazarovici 1973 – *Lazarovici Gheorghe, Tipologia și cronologia culturii Vinča în Banat, în Banatica 2 (1973), p. 25-56.*
- Lazarovici 1975 – *Lazarovici Gheorghe, Despre eneoliticul timpuriu din Banat, în Tibiscus 4 (1975), p. 9-31.*
- Lazarovici 1977 – *Lazarovici Gheorghe, Periodizarea culturii Vinča, în Banatica 4 (1977), p. 19-44.*
- Lazarovici 1977a – *Lazarovici Gheorghe, Sfârșitul culturii Vinča – Turdaș în câmpia Transilvaniei, în StComCar 2 (1977), p. 211-230.*
- Lazarovici 1981 – *Lazarovici Gheorghe, Die Periodisierung der Vinča-Kultur in Rumänien, în PZ 56 (1981, 2), p. 169-196.*
- Lazarovici 1983 – *Lazarovici Gheorghe, Principalele probleme ale culturii Tiszapolgár în România, în ActaMN 20 (1983), p. 3-32.*
- Lazarovici 1987 – *Lazarovici Gheorghe, „Șocul” Vinča C în Transilvania. Contribuții la geneza eneoliticului timpuriu, în ActaMP 11 (1987), p. 33-56.*
- Lazarovici 2000 – *Lazarovici Gheorghe, Vinča – Lengyel and Transylvania, în ActaMN 37 (2000, 1), p. 7-20.*
- Lazarovici et alii 1991 – *Lazarovici Gheorghe, Drașovean Florin, Kalmar Zoia, Luca Sabin Adrian, Nica Marin, Cultura Vinča în România. Timișoara (1991).*
- Lazarovici et Dumitrescu H. 1985-1986 – *Lazarovici Gheorghe, Dumitrescu Hortensia, Cercetările arheologice de la Tăuilaș-Deva (partea a II-a), în ActaMN 22-23 (1985-1986), p. 3-40.*
- Lazarovici și Kalmar 1996 – *Lazarovici Gheorghe, Kalmar Zoia, Marton Roska's excavations from Turdaș, în VCRCC (1996), p. 223-268.*
- Lazăr 1973 – *Lazăr Mircea Dan, Un nou relief reprezentându-l pe Hercules descoperit la Sălașul de Sus, în Sargetia 10 (1973), p. 409-412.*
- Lazăr 1974-1975 – *Lazăr Mircea Dan, Plastica culturii Vinča-Turdaș din colecțiile Muzeului județean Hunedoara-Deva, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 11-18.*
- Lazăr 1977 – *Lazăr Mircea Dan, Tezaurul feudal (sec. XV-XVI) de la Ribița (jud. Hunedoara), în Sargetia 13 (1977), p. 293-306.*
- Lazăr 1979 – *Lazăr Mircea Dan, Un nou cuptor dacic pentru ars ceramică descoperit la Deva, în Sargetia 14 (1979), p. 637-641.*
- Lazăr 1984-1985 – *Lazăr Mircea Dan, Aspecte ale prelucrării fierului la Ghelar (jud. Hunedoara) în evul mediu, în lumina recentelor cercetări arheologice, în Sargetia 18-19 (1984-1985), p. 195-202.*
- Lazăr et alii 1988-1991 – *Lazăr Mircea Dan, David Marin, Pescaru Eugen, Biserica românească de la Crișcior (jud. Hunedoara), în Sargetia 21-24 (1988-1991), p. 121-132.*
- Lazăr et Wollmann 1983 – *Lazăr Mircea Dan, Wollmann Volker, Un cuptor de redus minereu de fier descoperit la Ghelar, Hunedoara, în MCA 15 (1983), p. 541-544.*
- Lazăr I. 1974-1975 – *Lazăr Ioachim, Castelul și domeniul Hunedoarei în prima jumătate a secolului al XVI-lea, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 357-362.*
- Lazăr I. 1988-1991 – *Lazăr Ioachim, Castelul și domeniul Hunedoarei în epoca lui Matia Corvinul (1458-1490), în Sargetia 21-24 (1988-1991), p. 133-154.*
- Lazin 1970 – *Lazin Gheorghe, Tezaurul de monede romane imperiale de la Jieț-Plopi (jud. Hunedoara), în SCN 5 (1970), p. 335-344.*
- László 1970 – *László Attila, Vase neolitice cu fețe umane, descoperite în România. Unele considerații privind tema feței umane pe ceramica neolitică a Bazinului Danubian, în MemA 2 (1970), p. 39-79.*
- Luca 1993 – *Luca Sabin Adrian, A new special discovering from Turdaș, în Banatica 12 (1993, 1), p. 21-23.*
- Luca 1994 – *Luca Sabin Adrian, Complexul ritual de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂ (jud. Hunedoara), în SCIVA 45 (1994, 4), p. 363-367.*
- Luca 1994a – *Luca Sabin Adrian, Repertoriul descoperirilor aparținând culturii Bodrogkeresztúr de pe teritoriul României, în AICSUS 1 (1994), p. 183-200.*
- Luca 1995 – *Luca Sabin Adrian, Cercetări cu privire la preistoria Orăștiei, în Orăștie 1995. Fragmentarium documentar, Orăștie (1995).*

- Luca 1995a – Luca Sabin Adrian, *Die Kultanlage von Broos / Orăștie-Böhmerberg / Dealul Pemilor, Ausgrabungsstelle X₂ (Kreis Hunedoara)*, în *ForVL* 38 (1995, 1-2), p. 85-90.
- Luca 1995b – Luca Sabin Adrian, *Așezarea de la Turdaș situația actuală a sitului arheologic (I)*, în *AICSUS* 2 (1995), p. 33-36.
- Luca 1995-1996 – Luca Sabin Adrian, *Die Vinča – Siedlung aus Rumess. Die A-Phase der Vinča-Kultur in Siebenbürgen*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 45-62.
- Luca 1996 – Luca Sabin Adrian, *Încadrarea cronologică și culturală a așezării neolitice de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂*, în *Corviniana* 2 (1996), p. 21-28.
- Luca 1996a – Luca Sabin Adrian, *Die Siedlung von Thorendorf / Turdaș – der gegenwärtige Stand der archäologischen Ausgrabungsstelle*, în *VCRCC* (1996), p. 219-222.
- Luca 1996b – Luca Sabin Adrian, *Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 132.
- Luca 1996c – Luca Sabin Adrian, *Eine rituelle Anlage in Turdaș-Luncă (Kreis Hunedoara)*, în *ForVL* 39 (1996, 1-2), p. 121-126.
- Luca 1996d – Luca Sabin Adrian, *Un complex de fundare al locuinței de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *ITSR* 2 (1996), p. 1-6.
- Luca 1997 – Luca Sabin Adrian, *Așezări neolitice pe valea Mureșului (I). Habitatul turdășean de la Orăștie-Dealul Pemilor (punct X₂)*, în *BMA* 4 (1997).
- Luca 1997a – Luca Sabin Adrian, *Un complex ritual de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 34 (1997), p. 37-41.
- Luca 1997b – Luca Sabin Adrian, *Relațiile culturale de la sfârșitul neoliticului dezvoltat dintre Transilvania și ținuturile înconjurătoare – reflectarea acestora prin materialele arheologice descoperite în așezarea de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *CCDJ* 15 (1997), p. 252-261.
- Luca 1998 – Luca Sabin Adrian, *Die Kulturelle beziehungen am ende der entwickelten Jungsteinzeit zwischen Siebenbürgen den umgebenden gebiete. Die widerspiegelung dieser in den in der Siedlung Turdaș-Luncă (kr. Hunedoara)*, în *LNMDR* (1998), p. 165-180.
- Luca 1998a – Luca Sabin Adrian, *La nécropole appartenante à la culture Turdaș trouvée à Orăștie-Dealul Pemilor, Point X₂*, în *ITSR* 4 (1998), p. 36-45.
- Luca 1998b – Luca Sabin Adrian, *Relațiile culturale de la sfârșitul neoliticului dezvoltat dintre Transilvania și ținuturile înconjurătoare*, în *CCDJ* 16 (1998), p. 252-262.
- Luca 1998-1999 – Luca Sabin Adrian, *Necropola aparținând culturii Turdaș descoperită la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂*, în *StComSM 15-16 (1998-1999)*, p. 11-18.
- Luca 1998-2000 – Luca Sabin Adrian, *Répertoire de découvertes de la culture Bodrogkeresztúr sur le territoire de Roumanie*, în *CA* 11 (1988-2000, 1-2), p. 305-316.
- Luca 1999 – Luca Sabin Adrian, *Sfârșitul eneoliticului pe teritoriul intracarpatic al României – cultura Bodrogkeresztúr –. În: BMA* 11 (1999).
- Luca 1999a – Luca Sabin Adrian, *Contribuții la istoria veche a Hunedoarei. Săpăturile arheologice sistematice din Grădina Castelului – campaniile anilor 1996-1998 –. În: BAHC* 1 (1999).
- Luca 1999b – Luca Sabin Adrian, *Aspecte ale neoliticului și eneoliticului din sudul și sud-estul Transilvaniei*, în *Apulum* 36 (1999), p. 5-33.
- Luca 1999c – Luca Sabin Adrian, *Descrierea cercetărilor arheologice sistematice de la Turdaș-Luncă – campaniile de cercetare ale anilor 1992-1995*, în *BCMI* 10 (1999, 1-4), p. 171-185.
- Luca 1999-2000 – Luca Sabin Adrian, *Aspekten des Neolithikums und des Äneolithikums aus dem Süden und Südwesten Siebenbürgens*, în *AnB(SN)* 7-8 (1999-2000), p. 53-74.
- Luca 2001 – Luca Sabin Adrian, *Așezări neolitice pe valea Mureșului (II). Noi cercetări arheologice la Turdaș-Luncă. I. Campaniile anilor 1992-1995. În: BMA* 17 (2001).
- Luca 2001a – Luca Sabin Adrian, *Archäologische untersuhungen bei Grosswaradein-Salca und einige Probleme bezüglich der Salca-Herpály – Kultur*, în *Festschrift für*

- Luca 2002 – *Gheorghe Lazarovici*. În: *BHAB* 30 (2001), p. 123-190.
- Luca 2003 – *Luca Sabin Adrian*, *Neue daten Bezüglich der Absoluten Chronologie des Frühäneolithikums aus Siebenbürgen*, în *AUVT* 2-3 (2001-2002), p. 100-112.
- Luca 2003a – *Luca Sabin Adrian*, *Noch Einmal zum Siebenbürgen neolithikum und Äneolithikum*, în *PB* 2 (2003), p. 69-86.
- Luca 2003b – *Luca Sabin Adrian*, *Date noi cu privire la cronologia absolută a eneoliticului timpuriu din Transilvania. Rezultatele prelucrării probelor radiocarbon de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂, jud. Hunedoara*, în *Tibiscum* 11 (2003), p. 215-230.
- Luca 2003c – *Luca Sabin Adrian*, *Amerkungen für die Gesichtlichen entdeckungen bezüglich der Archäologischen niederlassung aus Turdaș-Luncă (bezirck Hunedoara)*, în *Banatica* 16 (2003, 1), p. 77-102.
- Luca 2004 – *Luca Sabin Adrian*, *Încă o dată despre neoliticul și eneoliticul transilvănean*, în *Apulum* 40 (2003), p. 73-88.
- Luca 2004a – *Luca Sabin Adrian*, Roșcani. Cercetări arheologice. Deva (2004).
- Luca 2004b – *Luca Sabin Adrian*, Repertoriul arheologic al județului Caraș-Severin. În: *BS* 6 (2004).
- Luca 2005 – *Luca Sabin Adrian*, Arheologie și istorie (I). Descoperiri din județul Caraș-Severin. În: *BS* 7 (2004).
- Luca 2005a – *Luca Sabin Adrian*, Arheologie și istorie (II). Descoperiri din Banat. În: *BS* 10 (2005).
- Luca 2005b – *Luca Sabin Adrian*, Arheologie și istorie (III). Descoperiri din județul Hunedoara. În: *BS* 11 (2005).
- Luca et alii 1995 – *Luca Sabin Adrian*, Repertoriul arheologic al Banatului. În: *BS* 13 (2005).
- Luca et alii 1996 – *Luca Sabin Adrian*, *Ciută Marius, Căstăian Mihai, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 96.
- Luca et alii 1997 – *Luca Sabin Adrian*, *Drașovean Florin, Andrițoiu Ion, Mintia, „Gerhat”, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 72.
- Luca et alii 1997a – *Luca Sabin Adrian*, *Roman Cristian, Băicoană Marin, Materiale arheologice din peșteri ale județului Hunedoara (I)*, în *Corviniana* 3 (1997), p. 17-32.
- Luca et alii 1997b – *Luca Sabin Adrian*, *Drăghia Dana, Căstăian Mihai, Dragotă Aurel, Roman Cristian, Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂*, în *CCA – campania 1996* (1997), p. 41.
- Luca et alii 1998 – *Luca Sabin Adrian*, *Drăghia Dana, Căstăian Mihai, Dragotă Aurel, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1996* (1997), p. 71.
- Luca et alii 1998a – *Luca Sabin Adrian*, *Sonoc Alexandru, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, Cercetări cu privire la preistoria Hunedoarei*, în *Corviniana* 4 (1998), p. 23-61.
- Luca et alii 1998b – *Luca Sabin Adrian*, *Bugnaru Elena, Roman Cristian, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 30.
- Luca et alii 2000 – *Luca Sabin Adrian*, *Boroffka Nikolaus, Ciută Marius, Așezarea neolitică aparținând culturii Starčevo-Criș de la Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₈ (campaniile 1993-1994)*, în *Apulum* 35 (1998), p. 17-29.
- Luca et alii 2000a – *Luca Sabin Adrian*, *Roman Cristian, Purece Silviu, Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Cauce*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 29.
- Luca et alii 2001 – *Luca Sabin Adrian*, *Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Spânu Anda, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 46.
- Luca et alii 2001a – *Luca Sabin Adrian*, *Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 100-101.
- Luca et alii 2001b – *Luca Sabin Adrian*, *Purece Silviu, Cerișer Nicolae, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Munții Poiana Ruscă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 153-154.
- Luca et alii 2002 – *Luca Sabin Adrian*, *Ciugudean Horia, Roman Cristian, Die frühphase der Vinča – Kultur in Siebenbürgen. Anhaltspunkte des chronologischen und ethnokulturellen horizontes*, în *Apulum* 37 (2000, 1), p. 1-50.
- Luca et alii 2002 – *Luca Sabin Adrian*, *Gonciar Andrei, Purece Silviu, Roman Cristian,*

- Luca et alii 2002a – *Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 154.
- Luca et alii 2003 – *Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Gonciar Andrei, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, Diaconescu Dragoș, Cosmin Suci, Munții Poiana Ruscă (periegheză)*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 211
- Luca et alii 2003a – *Luca Sabin Adrian, Sîrbu Valeriu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișer Nicolae, Purece Silviu, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 143-144.
- Luca et alii 2003b – *Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Georgescu Adrian, Repertoriul arheologic al județului Sibiu (situri, monumente arheologice și istorice). În: BS 3* (2003).
- Luca et alii 2004 – *Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cercetări arheologice în Peștera Cauce. În: BS 4* (2004, 1).
- Luca et alii 2004a – *Luca Sabin Adrian, Beldiman Corneliu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișor, comuna Lelese, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Cauce*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 85-94.
- Luca et alii 2004b – *Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Sîrbu Valeriu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Cerișer Nicolae, El Susi Georgeta, Comșa Alexandra, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Grădina Castelului*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 142-144.
- Luca și Boroffka 1997 – *Luca Sabin Adrian, Boroffka Nikolaus, O nouă descoperire paleolitică din Transilvania*, în *Apulum 34* (1997), p. 1-4.
- Luca și Boroffka 1997a – *Luca Sabin Adrian, Boroffka Nikolaus, Neue Paläolithische funde aus Siebenbürgen*, în *ForVL 40* (1997, 1-2), p. 103-106.
- Luca și Căstăian 1996 – *Luca Sabin Adrian, Căstăian Mihai, Romos- La Făgădău, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 100.
- Luca și Ciută 1994 – *Luca Sabin Adrian, Ciută Marius, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 68.
- Luca și Ciută 1996 – *Luca Sabin Adrian, Ciută Marius, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 83-84.
- Luca și Cosma 1993 – *Luca Sabin Adrian, Cosma Aurelian, Archäologische Geländeuntersuchungen im Brooser Gebiet **Böhmerberg** (Dealul Pemilor)*, în *ForVL 36* (1993, 1-2), p. 85-88.
- Luca și Drăghia 1998 – *Luca Sabin Adrian, Drăghia Daniela, Orăștie-Dealul Pemilor, punct X₂*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 51.
- Luca și Drăghia 1998a – *Luca Sabin Adrian, Drăghia Daniela, Turdaș-Luncă, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 83.
- Luca și Pinter 1995 – *Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Necropola medieval-timpurie de la Orăștie-Dealul Pemilor, punctul X₂/ 1992-1993*, în *Corviniana 1* (1995), p. 17-45.
- Luca și Pinter 2001 – *Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Der Böhmerberg bei Broos / Orăștie. Eine archäologische Monographie. În: BMA 16* (2001).
- Luca și Purece 2003 – *Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Roșcani, com. Dobra, jud. Hunedoara. Punct: Dealul Cerăt*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 254.
- Luca și Roman 1999 – *Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Materiale eneolitice descoperite la Hunedoara-Judecătoria*, în *Corviniana 5* (1999), p. 6-11.
- Luca și Roman 1999a – *Luca Sabin Adrian, Roman Cristian, Cercetări de suprafață în așezarea neolitică de la Valea Nandrului-La Dos (jud. Hunedoara)*, în *Corviniana 5* (1999), p. 12-38.
- Luca și Spănu 2001 – *Luca Sabin Adrian, Spănu Anda-Lucia, Istoricul cercetărilor cu privire la așezarea neolitică de la Turdaș-Luncă (jud. Hunedoara)*, în *Adevărul omenеște posibil*, Oradea (2001), p. 63-80.
- Lupescu 1996 – *Lupescu Radu, Un monument funerar inedit în biserica din Densuș*, în *AM* (1996), p. 180-183.

- Lupu 1975 – *Lupu Nicolae, Cu privire la aspectele caracteristice ale circulației denarului republican roman în Dacia și Pannonia, în secolele I î.e.n. – I e.n., în StComB 19 (1975), p. 52-80.*
- Macrea 1941 – *Macrea Mihail, Urme romane în regiunea cetăților dace din munții Hunedoarei, în Sargetia 2 (1941), p. 127-*
- Macrea 1958 – *Macrea Mihail, Une nouvelle inscription latine de Dacie datant du IVe siècle, în DaciaNS 2 (1958), p. 467-472.*
- Macrea et Crișan 1964 – *Macrea Mihail, Crișan Ioan Horațiu, Două decenii de cercetări arheologice și studii de istorie veche la Cluj (1944-1984), în ActaMN 1 (1964), p. 307-366.*
- Marc 2003 – *Marc Adrian, Cu privire la locuirea Coțofeni de la Deva-„Măgura Mișoveț”, în BCSS 9 (2003), p. 45-48.*
- Marcu 1992 – *Marcu Daniela Ioana Istrate, Sobele de cahle din Mănăstirea Vaca (sec. XVII), în AT 2 (1992), p. 169-194.*
- Marcu 1994 – *Marcu Daniela Ioana Istrate, Cahle medievale descoperite la Vad (jud. Hunedoara), în AT 4 (1994), p. 157-172.*
- Marcu 2000-2001 – *Marcu Daniela Ioana Istrate, Cahle transilvănene având decorație cavaleri din secolele XV-XVI (Cavalerul în turnir), în AT 10-11 (2000-2001), p. 63-86.*
- Marcu 2001 – *Marcu Daniela Ioana Istrate, Cahle transilvănene decorate cu cavaleri. IV. Husarul (sec. XVI-XVII), în AnB(SN) 9 (2001), p. 361-388.*
- Marcu și Petrov 1993 – *Marcu Daniela Ioana Istrate, Petrov Gheorghe, Cahle din secolele XV-XVII în colecțiile muzeelor din Deva și Hunedoara, în AT 3 (1993), p. 93-105.*
- Marcu et alii 2003 – *Marcu Florea, Țentea Ovidiu, Rădeanu Valer, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: La Cireș – Necropola Estică, în CCA – campania 2002 (2003), p. 267-269.*
- Marcu et alii 2004 – *Marcu Florea, Țentea Ovidiu, Rădeanu Valer, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: La Cireș – Necropola Estică, în CCA – campania 2003 (2004), p. 289-290.*
- Marcu et alii 2005 – *Marcu Florea, Țentea Ovidiu, Rădeanu Valer, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: La Cireș – Necropola Estică, în CCA – campania 2004 (2005), p. 324-326.*
- Marinescu-Nicolajsen 1984 – *Marinescu-Nicolajsen L., À propos d'une statue d'Hercule découverte à Sarmizegetusa, în ActaMN 21 (1984), p. 169-174.*
- Marinescu 1972 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Despre originea unor tipuri de monumente funerare din Dacia Superior, în SCIV 23 (1972, 2), p. 215-222.*
- Marinescu 1972a – *Marinescu-Țeposu Lucia, Statuile feminine drapate din Muzeul județean Hunedoara-Deva (partea I), în Sargetia 9 (1972), p. 55-65.*
- Marinescu 1974-1975 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Ulpia Traiana, metropola cultural-artistică a Daciei romane, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 244-254.*
- Marinescu 1975 – *Marinescu-Țeposu Lucia, O statueta de bronz de la Micia, în CA (1975), p. 405-408.*
- Marinescu 1976 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Despre îmbrăcămintea populației din provincia Dacia, în MN 3 (1976), p. 125-132.*
- Marinescu 1979 – *Marinescu-Țeposu Lucia, L'atelier de Micia, în Sargetia 14 (1979), p. 155-172.*
- Marinescu 1984-1985 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Cu privire la urbanizarea Miciei, în Sargetia 18-19 (1984-1985), p. 125-129.*
- Marinescu 1995 – *Marinescu-Țeposu Lucia, L'evergetismo in Dacia, în Apulum 32 (1995), p. 189-196.*
- Marinescu 1997 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Micia Pagus Daciae, în CA 10 (1997), p. 357-364.*
- Marinescu și Pop 2000 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Pop Constantin, Statuete de bronz din Dacia romană, București (2000).*
- Marinescu et alii 1975 – *Marinescu Lucia, Mărghitan Liviu, Petolescu Constantin C., Termele romane de la Micia. Raport asupra săpăturilor din anii 1971-1974, în CA 1 (1975), p. 217-230.*
- Marinescu et alii 1979 – *Marinescu Lucia, Sion Anișoara, Petculescu Liviu, Andrițoiu Ioan, Rusu Ionescu Edith Valeria, Brăileanu Maria, Șantierul arheologic Micia (Veșel, jud. Hunedoara), în CA 3 (1979), p. 105-126.*

- Marinescu et alii 1984 – *Marinescu Lucia, Sion Anișoara, Petculescu Liviu, Andrițoiu Ioan, Cercetările arheologice din termele romane de la Micia (Vețel), jud. Hunedoara, în CA 7 (1984), p. 121-128.*
- Marinescu et alii 1986 – *Marinescu Lucia, Sion Anișoara, Petculescu Liviu, Andrițoiu Ioan, Raport asupra săpăturilor arheologice de la Micia (com. Vețel), jud. Hunedoara, în CA 8 (1986), p. 53-58.*
- Marinescu et alii 1996 – *Marinescu Lucia, Petculescu Liviu, Mușețeanu Crișan, Sion Anișoara, Crăciun Cristina, Filipescu Bogdan, Andrițoiu Ion, Vețel – Micia, „Grădiște”, jud. Hunedoara, în SAC (1996), p. 124.*
- Marta 1991 – *Marta Doru, Aspecte tipologice ale armamentului ofensiv roman de pe teritoriul Daciei. Săgeți (I), în Crisia 21 (1991), p. 34-51.*
- Marta 1992 – *Marta Doru, Aspecte tipologice ale armamentului ofensiv roman de pe teritoriul Daciei. Sulițe (II), în Crisia 22 (1992), p. 5-26.*
- Matei 1994 – *Matei Ștefan, Râu Bărbat „Ploștina”, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1993 (1994), p. 54.*
- Mărghitan 1967 – *Mărghitan Liviu, Două noi reliefuri mithraice de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în SCIV 18 (1967, 4), p. 693-700.*
- Mărghitan 1968 – *Mărghitan Liviu, O nouă așezare neolitică pe Valea Mureșului, în Sargetia 5 (1968), p. 7-10.*
- Mărghitan 1968a – *Mărghitan Liviu, Despre o veche descoperire arheologică din sudul județului Hunedoara, în Sargetia 5 (1968), p. 23-30.*
- Mărghitan 1970 – *Mărghitan Liviu, Vestigii dacice de pe cursul mijlociu al Mureșului, în Sargetia 7 (1970), p. 11-19.*
- Mărghitan 1971 – *Mărghitan Liviu, Un cuptor din centrul de ars obiecte ceramice de la Micia, în Apulum 9 (1971), p. 531-536.*
- Mărghitan 1972 – *Mărghitan Liviu, Un grup de vase dacice provenite de la Costești, în Sargetia 9 (1972), p. 35-41.*
- Mărghitan 1974 – *Mărghitan Liviu, Urme romane pe cursul mijlociu și inferior al Mureșului, în Ziridava 3-4 (1974), p. 87-92.*
- Mărghitan 1974a – *Mărghitan Liviu, O nouă inscripție descoperită la Micia, în SCIV 25 (1974, 1), p. 143-148.*
- Mărghitan 1974-1975 – *Mărghitan Liviu, Urme romane pe cuprinsul județului Hunedoara, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 37-42.*
- Mărghitan 1974-1975a – *Mărghitan Liviu, Cunoștea dacii zăcămintele metalifere de pe cuprinsul Hunedoarei ?, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 353-356.*
- Mărghitan 1976 – *Mărghitan Liviu, Câteva considerații referitoare la ceramica din **thermae**-le de la Micia, în MN 3 (1976), p. 133-142.*
- Mărghitan 1977 – *Mărghitan Liviu, Valea Mureșului – parte integrantă a sistemului de fortificație a Daciei, în Sargetia 13 (1977), p. 203-208.*
- Mărghitan 1978 – *Mărghitan Liviu, Considerații referitoare la drumul comercial roman de pe Valea Mureșului inferior, în Ziridava 9 (1978), p. 49-54.*
- Mărghitan 1978a – *Mărghitan Liviu, Fortificații dacice și romane. București (1978).*
- Mărghitan 1979 – *Mărghitan Liviu, O importantă contribuție privitoare la problema continuității dacilor în provincia nord-dunăreană întemeiată de Traian, în Sargetia 14 (1979), p. 133-137.*
- Mărghitan 1981 – *Mărghitan Liviu, Sistemele de fortificații dacice și romane de pe valea inferioară a Mureșului, în Ziridava 13 (1981), p. 117-122.*
- Mărghitan 1987 – *Mărghitan Liviu, Aspecte ale desfășurării procesului de romanizare în mediul rural al provinciei Dacia, în Ziridava 15-16 (1987), p. 59-66.*
- Mărghitan 1993 – *Mărghitan Liviu, Meleagurile arădene, vatră de continuitate daco-romană și românească, în Ziridava 18 (1993), p. 55-62.*
- Mărghitan 1995-1996 – *Mărghitan Liviu, Rolul economic al așezării romane Micia în cadrul provinciei Dacia, în Sargetia 26 (1995-1996, 1), p. 319-324.*
- Mărghitan 1996 – *Mărghitan Liviu, Un meșteșug-artă din Dacia preromană confirmat exclusiv de către descoperirile arheologice – orfevreria, în Ziridava 19-20 (1996), p. 59-65.*
- Mărghitan 1996a – *Mărghitan Liviu, Divinități adorate în Dacia preromană oglindite în*

- Interpretatio romana*, în *Ziridava* 19-20 (1996), p. 67-71.
- Mărghitan 1997-1998 – Mărghitan Liviu, *Reflecții asupra romanizării Daciei. Săpăturile arheologice de la Deva*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 303-352.
- Mărghitan 1998 – Mărghitan Liviu, *Antropomorfism în arta Daciei preromane I*, în *Ziridava* 21 (1998), p. 15-41.
- Mărghitan 1999-2000 – Mărghitan Liviu, *Leu funerar din marmură provenit de la Micia*, în *Sargetia* 28-29 (1999-2000, 1), p. 251-254.
- Mărghitan 2000 – Mărghitan Liviu, *Antropomorfism în arta Daciei preromane (II)*, în *Ziridava* 22 (2000), p. 25-30.
- Mărghitan și Andrișoiu 1976 – Mărghitan Liviu, Andrișoiu Ion, *Monumente sculpturale romane reprezentând pe Jupiter Ammon, recent descoperite în Dacia Superioară*, în *SCIVA* 27 (1976, 1), p. 45-54.
- Mărghitan și Pop 1971 – Mărghitan Liviu, Pop Constantin, *Două piese sculpturale de bronz, recent descoperite la Deva și Geoagiu*, în *Sargetia* 8 (1971), p. 67-71.
- Mârza 1995 – Mârza Ion, *Les calcaires utilisés à la construction des citadelles daciques des Monts d'Orăștie et les carrières antiques*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 199-207.
- Mârza 1997 – Mârza Ion, *Andezitul utilizat de daci în construcțiile sacre de la Sarmizegetusa Regia. Petrografia și proveniența*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 819-823.
- Medeleț 1975 – Medeleț Florin, *Tipologia brățărilor spiralice dacice din argint*, în *StComCar* 2 (1975), p. 277-297.
- Medeleț 1993 – Medeleț Florin, *Au sujet d'une grande spirale dacique en argent du Musée National de Belgrade*, în *Banatica* 12 (1993, 1), p. 177-211.
- Medeleț 1994 – Medeleț Florin, *În legătură cu o mare spirală dacică din argint aflată în Muzeul Național din Belgrad*, în *AnB(SN)* 3 (1994), p. 192-230.
- Meșter 2000 – Meșter Mihai, *Analiza statistică a topoarelor de la Turdaș*, în *Tibiscum* 10 (2000), p. 269-276.
- Mihăilescu-Bârliba 1989-1993 – Mihăilescu-Bârliba V., *Războaiele daco-romane și descoperirile monetare*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 39-44.
- Mircea 1976 – Mircea Ion-Radu, *Quelques considérations paléographiques et linguistiques au sujet de l'inscription votive de 1313-1314 à Streisângeorgiu*, în *DaciaNS* 20 (1976), p. 63-69.
- Mitrea 1958 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire de la République Populaire Roumaine*, în *DaciaNS* 2 (1958), p. 493-498.
- Mitrea 1958a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul Republicii Populare Române*, în *SCIV* 9 (1958, 1), p. 150-156.
- Mitrea 1959 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire de la République Populaire Roumaine*, în *DaciaNS* 3 (1959), p. 603-606.
- Mitrea 1959a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul RPR*, în *SCIV* 10 (1959, 1), p. 155-158.
- Mitrea 1960 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul RPR*, în *SCIV* 11 (1960, 1), p. 189-194.
- Mitrea 1960a – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques en Roumanie*, în *DaciaNS* 4 (1960), p. 587-592.
- Mitrea 1961 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques en Roumanie*, în *DaciaNS* 5 (1961), p. 583-594.
- Mitrea 1961a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul RPR*, în *SCIV* 12 (1961, 1), p. 144-154.
- Mitrea 1962 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques en Roumanie*, în *DaciaNS* 6 (1962), p. 533-542.
- Mitrea 1962a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice și bizantine din RPR*, în *SCIV* 13 (1962, 1), p. 215-224.
- Mitrea 1963 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente de monede antice și bizantine din RPR*, în *SCIV* 14 (1962, 2), p. 466-474.
- Mitrea 1963a – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques*

- et byzantines en Roumanie, în *DaciaNS* 7 (1963), p. 589-600.
- Mitrea 1964 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Populară Română*, în *SCIV* 15 (1964, 4), p. 568-580.
- Mitrea 1964a – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *DaciaNS* 8 (1964), p. 5371-384.
- Mitrea 1965 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes ou plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 9 (1965), p. 489-502.
- Mitrea 1965a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din RS România*, în *SCIV* 16 (1965, 3), p. 605-622.
- Mitrea 1966 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 10 (1966), p. 403-413.
- Mitrea 1966a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în Republica Socialistă România*, în *SCIV* 17 (1966, 2), p. 415-428.
- Mitrea 1967 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 18 (1967, 1), p. 189-202.
- Mitrea 1967a – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 11 (1967), p. 377-394.
- Mitrea 1968 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 12 (1968), p. 445-460.
- Mitrea 1969 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire en Roumaine*, în *DaciaNS* 13 (1969), p. 539-551.
- Mitrea 1969a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 20 (1969, 1), p. 161-172.
- Mitrea 1970 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 21 (1970, 2), p. 331-348.
- Mitrea 1970a – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 14 (1970), p. 465-481.
- Mitrea 1971 – Mitrea Bucur, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 395-414.
- Mitrea 1971a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 22 (1971, 1), p. 115-134.
- Mitrea 1972 – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 23 (1972, 1), p. 133-148.
- Mitrea 1972a – Mitrea Bucur, *Découvertes de monnaies antiques et byzantines en République Socialiste de Roumaine*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 359-374.
- Mitrea 1973 – Mitrea Bucur, *Découvertes de monnaies antiques et byzantines en République Socialiste de Roumaine*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 399-416.
- Mitrea 1973a – Mitrea Bucur, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine din Republica Socialistă România*, în *SCIV* 24 (1973, 1), p. 133-152.
- Mitrea 1975 – Mitrea Bucur, *Découvertes de monnaies antiques et byzantines en Roumaine*, în *DaciaNS* 19 (1975), p. 309-317.
- Mitrea 1975a – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 19 (1975), p. 318-326.
- Mitrea 1976 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 20 (1976), p. 287-294.
- Mitrea 1977 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 21 (1977), p. 375-382.
- Mitrea 1978 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 22 (1978), p. 363-370.
- Mitrea 1979 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 23 (1979), p. 371-376.
- Mitrea 1980 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 24 (1980), p. 371-378.
- Mitrea 1981 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 25 (1981), p. 381-390.
- Mitrea 1984 – Mitrea Bucur, *Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 28 (1984), p. 183-190.

- Mitrea 1985 – *Mitrea Bucur, Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 29 (1985), p. 171-174.
- Mitrea 1986 – *Mitrea Bucur, Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 30 (1986), p. 191-194.
- Mitrea 1987 – *Mitrea Bucur, Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 31 (1987), p. 173-178.
- Mitrea 1988 – *Mitrea Bucur, Découvertes monétaires en Roumaine*, în *DaciaNS* 32 (1988), p. 215-230.
- Mitrofan 1973 – *Mitrofan Ion, Villae rusticae în Dacia Superioară (I)*, în *ActaMN* 10 (1973), p. 127-150.
- Mitrofan 1974 – *Mitrofan Ion, Villae rusticae în Dacia Superioară (II)*, în *ActaMN* 11 (1974), p. 41-60.
- Mitrofan 1974-1975 – *Mitrofan Ion, Villae rusticae pe teritoriul Sarmizegetusei*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 291-298.
- Moga 1938 – *Moga Marius, Cercetări și comentarii privitoare la localizarea Sarmizegetusei*, în *Sargetia* 2 (1938), p. 151-
- Moga V. 1972 – *Moga Vasile, Detașamentele legiunii a XIII-a Gemina în Dacia*, în *Apulum* 10 (1972), p. 151-164.
- Moga V. 1979 – *Moga Vasile, Bolul cu toartă mobilă de la Rădulești (com. Dobra)*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 645-650.
- Moga V. 1986-1987 – *Moga Vasile, Amfiteatre și lupte de gladiatori în Dacia romană*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 111-116.
- Moga et Moga 2001-2002 – *Moga Vasile, Moga Viorica, Piese din fier de la Grădiștea Muncelului*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 107-110.
- Moisescu 1955 – *Moisescu Gheorghe, Stratigrafia și fauna de moluște din depozitele sarmațiene și tortoniene din regiunea Buituri. București (1955).*
- Molnár 1996-1997 – *Molnár Zsolt, Așezarea Coșofeni de la Sântămăria de Piatră*, în *Crisia* 26-27 (1996-1997), p. 363-372.
- Moraru 1984-1985 – *Moraru Viorel, Opinii referitoare la funcționalitatea complexului defensiv dacic de la Ponorici (județul Hunedoara)*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 113-116.
- Moraru et Pârnu 1988-1991 – *Moraru Viorel, Pârnu Vasile, Noutăți la Măgura Călanului*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 643-651.
- Moraru et Tatu 1984-1985 – *Moraru Viorel, Tatu Hristache, O nouă fortificație dacică în zona Ponorici, județul Hunedoara*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 109-112.
- Moraru et Tatu 1989-1993 – *Moraru Viorel, Tatu Hristache, Posibile fortificații dacice din val de piatră și pământ la Pui și Federi (jud. Hunedoara)*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 263-268.
- Morintz 1972 – *Morintz Sebastian, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1971)*, în *DaciaNS* 16 (1972), p. 335-358.
- Morintz 1973 – *Morintz Sebastian, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1972)*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 361-398.
- Muntean 1998 – *Muntean Marius, Studiul antropologic al scheletelor provenite din necropola medievală timpurie de la Simeria Veche (jud. Hunedoara)*, în *AnB(SN)* 6 (1998), p. 339-372.
- Munteanu 2003 – *Munteanu Claudiu, Repertoriul descoperirilor monetare de tip PROVINCIA DACIA*, în *ActaTS* 2 (2003), p. 107-124.
- Mușețeanu 1986 – *Mușețeanu Crișan, Raport asupra săpăturilor arheologice de la Micia, punctul „Edificiul roman”*, în *CA* 8 (1986), p. 63-66.
- Mutihac și Ionesi 1974 – *Mutihac Viorel., Ionesi L., Geologia României. București (1974).*
- Nägler și Beșliu 2003 – *Nägler Thomas, Munteanu Beșliu Petre, Repertoriul fortificațiilor medievale din piatră aflate în partea central sudică a Transilvaniei (secolele XIII-XIV)*, în *In Memoriam Popa Radu, Cluj-Napoca (2003)*, p. 387-406.
- Nemeș 1979 – *Nemeș Emil, O statueta de bronz a lui Hercules descoperită la Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 651-654.
- Nemeș 1982-1983 – *Nemeș Emil, Podoabe de aur aflate în colecția Muzeului de arheologie*

- Nemeș 1986-1987 – *Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 237-240.
 – *Nemeș Emil, O teracotă cu Venera descoperită la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 488-490.
- Nemeș 1988-1991 – *Nemeș Emil, Locuitorii Țării Hațegului până la cucerirea romană*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 33-43.
- Nemeș 1992-1994 – *Nemeș Emil, Orientali la Ulpia Traiana*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 161-170.
- Nemeș 1992-1994a – *Nemeș Emil, 70 de ani de la înființarea Muzeului de arheologie din Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 219-222.
- Nemeș 1995-1996 – *Nemeș Emil, Descoperiri de epocă romană în Țara Hațegului*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 341-352.
- Nemeti 1998 – *Nemeti Sorin, Cultul lui Sucellus-Dis Pater și al Nantosueltei-Proserpina în Dacia romană*, în *EN* 8 (1998), p. 95-121.
- Nemeti 1999 – *Nemeti Sorin, Les pieces sigalofirmes en bronze de Transylvanie*, în *ActaMN* 36 (1999, 1), p. 197-202.
- Nemeti 2004 – *Nemeti Sorin, I Dii Patri bei bene agrud*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 643-650.
- Nemeti și Nemeti 2002-2003 – *Nemeti Irina, Nemeti Sorin, Iupiter Depulsor în Dacia*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 241-246.
- Nemoianu și Andrițoiu 1975 – *Nemoianu Larissa, Andrițoiu Ion, Sondajul arheologic de la Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara*, în *CA* 1 (1975), p. 181-190.
- Németh 1997 – *Németh I., Die Numeri im römischen Heer Dakiens*, în *EN* 7 (1997), p. 101-116.
- Nestor 1937 – *Nestor Ion, Sabia de bronz de la Boiu*, în *Sargetia* 1 (1937), p. 155-
- Nestor 1941-1944 – *Nestor Ion, Études sur l'exploitation préhistorique du cuivre en Roumanie. Le dépôt des barres-collieres de Deva*, în *Dacia* 9-10 (1941-1944), p. 165-181.
- Nicolaus 1981 – *Nicolaus Joachim, Asklepionul din Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 43-66.
- Nicolaus 1982-1983 – *Nicolaus Joachim, Proportii în arhitectura sacră din Dacia romană*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 251-258.
- Nițu 1943-1945 – *Nițu Anton, Despre semnificația motivului pictural în formă de „casă” de la Turdaș*, în *Apulum* 2 (1943-1945), p. 81-89.
- Nițu 1949 – *Nițu Anton, Despre reprezentarea piciorului divin în plastica neo-eneolitică carpato-dunăreană*, în *Apulum* 3 (1949), p. 107-135.
- Oltean și Hanson 2001 – *Oltean Ioan A., Hanson William S., Military vici in roman Dacia: an aerial perspective*, în *ActaMN* 38 (2001, 1), p. 123-134.
- Opreanu 1984 – *Opreanu Coriolan, Desenul unui gladiator pe o cărămidă de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 517-530.
- Opreanu 1985-1986 – *Opreanu Coriolan, Despre structurile subterane ale arenei amfiteatrului de la Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 147-160.
- Opreanu 1987-1988 – *Opreanu Coriolan, Semnificația socio-demografică a amfiteatrului de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 223-246.
- Opreanu 1993 – *Opreanu Coriolan, Elemente ale culturii materiale dacice și daco-romane târzii (sec. III-IV p.Ch.)*, în *EN* 3 (1993), p. 235-259.
- Opreanu 1995 – *Opreanu Coriolan, Aplica ornamentală a unei măști de gladiator de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 32 (1995, 1), p. 761-766.
- Opreanu 1999-2000 – *Opreanu Coriolan, Castrul roman de la Grădiștea Muncelului (Sarmizegetusa Regia). Cronologia și semnificația sa istorică*, în *EN* 9-10 (1999-2000), p. 151-167.
- Opreanu 2000 – *Opreanu Coriolan, Relationship of Forts to Town Origins in Roman Dacia, în Army and Urban development in the Danubian provinces of the Roman Empire*, Alba Iulia (2000), p. 79-90.
- Paki 1984 – *Paki Adela, Două fragmente ceramice stampilate de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 21 (1984), p. 477-480.
- Paki 1988 – *Paki Adela, Populația Ulpiei Traiana Sarmizegetusa (I)*, în *SCIVA* 39 (1988, 4), p. 355-367.

- Paki 1990 – *Paki Adela, Populația Ulpiei Traiana Sarmizegetusa (II)*, în *SCIVA* 41 (1990, 2), p. 149-164.
- Paki 1989-1993 – *Paki Adela, Epigraphica minora (I)*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 291-300.
- Paki 2004 – *Paki Adela, A Mundus at Ulpia Traiana Sarmizegetusa. About the ritual of foundation of ancient cities*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 662-666.
- Paki și Cociș 1986-1987 – *Paki Adela, Cociș Sorin, Teracote de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 480-487.
- Paki și Cociș 1993 – *Paki Adela, Cociș Sorin, Dacia ludens*, în *EN* 3 (1993), p. 149-161.
- Palamariu 1979 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de la Vărmaga*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 675-678.
- Palamariu 1979a – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de la Nălațvad*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 289-307.
- Palamariu 1981 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul monetar de la Dumbrăvița, secolul XVI*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 119-124.
- Palamariu 1982-1983 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de monede feudale de la Ohaba Streiului (sec. XVI)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 295-298.
- Palamariu 1982-1983a – *Palamariu Olimpia, Tezaurul feudal de la Călanul Mic (sec. XVI-XVII)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 299-310.
- Palamariu 1984-1985 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de monede feudale din secolele XVII-XVIII existent în colecția veche a Muzeului din Deva*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 247-252.
- Palamariu 1984-1985a – *Palamariu Olimpia, Repertoriul tezaurilor feudale din colecția Muzeului județean Deva*, în *Sargetia* 18-19 (1984-1985), p. 253-287.
- Palamariu 1988-1991 – *Palamariu Olimpia, Circulația monetară în evul mediu pe teritoriul hunedorean*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 151-156.
- Palamariu 1988-1991a – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de denari imperiali romani descoperit la Valea Arsului – Brad*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 667-671.
- Palamariu 1988-1991 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul de monede feudale, din secolele XV-XVI, descoperit la Făgețel, comuna Dobra, județul Hunedoara*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 715-719.
- Palamariu 1992-1994 – *Palamariu Olimpia, Informații documentare referitoare la unele descoperiri de monedă antică în județul Hunedoara (prima jumătate a secolului XIX – prima jumătate a secolului XX)*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 193-200.
- Palamariu 1992-1994a – *Palamariu Olimpia, Dr. Octavian Floca – colecționar și pasionat cercetător numismat*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 223-226.
- Palamariu 1995 – *Palamariu Olimpia, Descoperiri monetare pe vatra municipiului Hunedoara*, în *Corviniana* 6 (1995), p. 93-98.
- Palamariu 1999-2000 – *Palamariu Olimpia, Tezaurul monetar din secolele XVI-XVII descoperit la Pui, județul Hunedoara și unele considerații privind circulația monedei străine în Comitatul Hunedoara*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 293-310.
- Pantazi 1998 – *Pantazi Adriana, Aspecte ale glipticii din Dacia romană*, în *Ziridava* 21 (1998), p. 43-51.
- Papp et alii 1997-1998 – *Papp F., Petrov Gheorghe, Pinter Zeno Karl, Descoperiri monetare în cetatea Orăștiei*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 467-472.
- Paul et alii 1994 – *Paul Iuliu, Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Aldea Alexandru, Ciută Marius, Orăștie-Dealul Pemilor, jud. Hunedoara, punct X₂ și X₈*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 45.
- Paul et alii 1995 – *Paul Iuliu, Luca Sabin Adrian, Pinter Zeno Karl, Aldea Alexandru, Ciută Marius, Sonoc Alexandru, Orăștie-Dealul Pemilor, jud. Hunedoara, punct X₂*, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 62-63.
- Paul et alii 1995a – *Paul Iuliu, Luca Sabin Adrian, Căstăian Mihai, Boroffka Nikolaus, Pinter Zeno Karl, Aldea Alexandru, Ciută Marius, Orăștie-Dealul Pemilor, jud. Hunedoara, punct X₈*, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 63.
- Pavel 1979 – *Pavel Viorica, Monede romane republicane din vechile colecții ale Muzeului județean Hunedoara-Deva*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 115-132.

- Pavel 1982-1983 – Pavel Viorica, *Câteva considerații asupra tezaurului de la Sălașul de Sus (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 145-150.
- Pavel și Andrițoiu 1994 – Pavel Viorica, Andrițoiu Ion, *Tezaurul de monede romane republicane de la cetatea dacică de la Piatra Roșie*, în *Apulum* 31 (1994), p. 79-121.
- Pavel și Istrate 1971 – Pavel Gheorghe, *Istrate Tudor*, Județul Hunedoara. Ghid compendiu. Deva (1971).
- Pădureanu 1982 – Pădureanu Eugen, *Așezarea eneolitică fortificată de la Pecica-Forgaci*, în *Crisia* 12 (1982, 1), p. 29-60.
- Pădureanu 1982a – Pădureanu Eugen, *O contribuție la problema drumului roman pe cursul mijlociu al Mureșului*, în *Ziridava* 14 (1982), p. 67-74.
- Pădureanu 2002-2003 – Pădureanu Eugen, *Două accesorii vestimentare descoperite în zona Mureșului*, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 101-108.
- Păunescu 2001 – Păunescu Alexandru, *Paleoliticul și mezoliticul din spațiul transilvan. București* (2001).
- Păunescu și Boroș 1998 – Păunescu Alexandru, Boroș Adrian, Nandru, com. *Peștișu Mic*, jud. Hunedoara, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 44.
- Păunescu și Boroș 2000 – Păunescu Alexandru, Boroș Adrian, Crăciunești, com. *Băița*, jud. Hunedoara. *Punct: Peștera Groapa Lupului*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 32.
- Pescaru 1988-1991 – Pescaru Eugen, *Încă o plăcuță votivă din aur descoperită la Germisara (Geoagiu-Băi)*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 664-666.
- Pescaru și Alicu 2000 – Pescaru Adriana Rusu, Alicu Dorin, *Templele romane din Dacia (I)*, Deva (2000).
- Pescaru și Pescaru 2001 – Pescaru Adriana Rusu, Pescaru Eugen, *Complexul termal roman Germisara. Faze și etape de amenajare*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 439-452.
- Pescaru și Pescaru 2002 – Pescaru Adriana Rusu, Pescaru Eugen, *Geoagiu*, com. *Geoagiu*, jud. Hunedoara. *Punct: Cetatea Urieșilor – Castrul militar*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 142-143.
- Pescaru și Pescaru 2003 – Pescaru Adriana Rusu, Pescaru Eugen, *Geoagiu*, com. *Geoagiu*, jud. Hunedoara. *Punct: Cetatea Urieșilor (Castrul Cigmău)*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 131-132.
- Pescaru și Pop 2001-2002 – Pescaru Adriana Rusu, Pop Constantin, *Monumente figurate descoperite în Micia*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 195-200.
- Pescaru și Rusu 1992-1994 – Pescaru Eugen, Rusu Adriana, *Des Orientaux dans le pagus de Micia*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 171-180.
- Pescaru și Rusu 1995-1996 – Pescaru Eugen, Rusu Adriana, *Faze și etape de amenajare ale complexului termal Germisara (Geoagiu-Băi, județul Hunedoara)*, în *Sargetia* 26 (1995-1996, 1), p. 325-340.
- Pescaru et alii 1998 – Pescaru Adriana, Căstăian Mihai, Rișcuța Cătălin, Deva, „*Magna Curia*”, jud. Hunedoara, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 19-20.
- Pescaru et alii 2000 – Pescaru Adriana, Căstăian Mihai, Herța Călin, Ardeu, com. *Balșa*, jud. Hunedoara. *Punct: Cetățea*, în *CCA – campania 1999* (2000), p. 15.
- Pescaru et alii 2000a – Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Ferencz Vasile Iosif, *Geoagiu-Băi*, com. *Geoagiu*, jud. Hunedoara (Germisara), în *CCA – campania 1999* (2000), p. 37-38.
- Pescaru et alii 2001 – Pescaru Adriana, Rișcuța Cătălin Nicolae, Ferencz Vasile, Pavel Romică, Popa Cristian I., Balșa, Galbina, Mada, com. *Balșa*, jud. Hunedoara. *Punct: Balșa-Peștera „Dosul Dobârlesei”, „Dumbrăvița”, Galbina-„Piatra Brății”, Mada-„Pleașa Mică”, „Chiciorele”*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 32-33.
- Pescaru et alii 2001a – Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Rișcuța Cătălin Nicolae, Deva, jud. Hunedoara. *Punct: Magna Curia*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 78-79.
- Pescaru et alii 2001b – Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Bălos Angelica, *Geoagiu*, com. *Geoagiu*, jud. Hunedoara. *Punct: Dealul Urieșilor – Castrul militar*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 88.
- Pescaru et alii 2001c – Pescaru Adriana, Bodó Cristina, Ferencz Iosif Vasile, Ocolîșu Mic, com. *Orăștioara de Sus*, jud. Hunedoara. *Punct: Apa Grădiștii – Vila Napoleon*

- Săvescu, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 165.
- Pescaru et alii 2001d – Pescaru Adriana, Rișcuța Cătălin Nicolae, Pavel Romeo, Cosac Marian, Prihodiște, com. Vața de Jos, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Prihodiște, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 200.
- Pescaru et alii 2001e – Pescaru Adriana, Cătălin Nicolae, Ferencz Vasile Iosif, Strei, or. Călan, jud. Hunedoara. Punct: Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 235.
- Pescaru et alii 2002 – Pescaru Adriana, Bodó Cristina, Căstăian Mihai, Ferencz Iosif Vasile, Ardeu, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct: Cetățeaua, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 41-43.
- Pescaru et alii 2004 – Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Bodó Cristina, *New elements of fortification in the area of the citadel of Costești-Blidaru*, în *Daco – Geții*, Deva (2004), p. 47-54.
- Pescaru et alii 2005 – Pescaru Adriana, Ardeu Adriana, Codrea Ionuț, Mitar Cristina, Doncuțiu Claudiu, Deva, jud. Hunedoara. Punct: **Cetate**, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 141-142.
- Pescaru et alii 2005a – Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Mitar Cristina, Geoagiu, com. Geoagiu, jud. Hunedoara. Punct: **Cetatea Urișilor – Cigmău**, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 158-159.
- Pescaru et alii 2005b – Pescaru Adriana, Bălos Angelica, Ardeu Adriana, Stăncescu Roxana, Andrei Ștefan, Nicolicea Raluca, Papp Viorel, Straja Petronela, Bărbat Alexandru, Rapoltu Mare, com. Rapoltu Mare, jud. Hunedoara. Punct: **Măgura Uroiului**, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 287-288.
- Petculescu 1978 – Petculescu Liviu, *Un fragment de diplomă militară de la Micia*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 131-134.
- Petculescu 1981 – Petculescu Liviu, *Castrul de la Micia*, în *MN* 5 (1981), p. 109-114.
- Petculescu 1982 – Petculescu Liviu, *Obrăzare de coifuri romane din Dacia*, în *ActaMN* 19 (1982), p. 291-300.
- Petculescu 1983 – Petculescu Liviu, *Prinzătoare de teacă romane din Dacia*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 451-466.
- Petculescu 1983a – Petculescu Liviu, *Raport asupra săpăturilor arheologice din castrul Micia*, în *CA* 6 (1983), p. 45-50.
- Petculescu și Mitar 2005 – Petculescu Liviu, Mitar Cristina, Veșel, com. Veșel, jud. Hunedoara (Micia). Punct: **Așezarea civilă, SE Amfiteatru**, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 403-404.
- Petculescu et alii 1981 – Petculescu Liviu, Nemoianu Toma Alexandru, Anastasiu Ruxandra, *Raport preliminar asupra săpăturilor arheologice din 1978-1979 în castrul Micia*, jud. Hunedoara, în *CA* 4 (1981), p. 70-75.
- Petculescu et alii 1982 – Petculescu Liviu, Nemoianu Toma Alexandru, Anastasiu Ruxandra, *Săpăturile arheologice din castrul Micia (com. Veșel)*, jud. Hunedoara, în *CA* 5 (1982), p. 73-76.
- Petculescu et alii 1986 – Petculescu Liviu, Filipescu Bogdan, Crăciun Cristina, *Raport asupra săpăturilor din castrul Micia (com. Veșel)*, jud. Hunedoara, în *CA* 8 (1986), p. 59-62.
- Petculescu et alii 2001 – Petculescu Liviu, Simion Mihaela, Alicu Dorin, Rădeanu Virginia, Veșel, com. Veșel, jud. Hunedoara (Micia), în *CCA – campania 2000* (2001), p. 268-270.
- Petculescu et alii 2002 – Petculescu Liviu, Simion Mihaela, Alicu Dorin, Rădeanu Virginia, Veșel, com. Veșel, jud. Hunedoara (Micia), în *CCA – campania 2001* (2002), p. 330-332.
- Petculescu et alii 2003 – Petculescu Liviu, Simion Mihaela, Alicu Dorin, Rădeanu Virginia, Veșel, com. Veșel, jud. Hunedoara (Micia), în *CCA – campania 2002* (2003), p. 337-338.
- Petculescu et alii 2004 – Petculescu Liviu, Simion Mihaela, Alicu Dorin, Rădeanu Virginia, Egri Mariana, Mișar Cristina, Veșel, com. Veșel, jud. Hunedoara (Micia), în *CCA – campania 2003* (2004), p. 365-368.
- Petolescu C.C. 1972 – Petolescu Constantin C., *Cohors II Hispanorum la Micia*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 43-50.
- Petolescu C.C. 1980 – Petolescu Constantin C., *Un basorelief al zeiței Diana*, în *ActaMN* 17 (1980), p. 463-466.

- Petolescu C.C. 1989-1993 – *Petolescu Constantin C., Les légats de la Dacie sous Trajan, în ActaMN 26-30 (1989-1993, 1), p. 45-48.*
- Petolescu C.C. și Mărghitan 1974 – *Petolescu Constantin C., Mărghitan Liviu, Țigle și cărămizi ștampilate din termele de la Micia, în MN 1 (1974), p. 247-258.*
- Petolescu și Mărghitan 1984 – *Petolescu Carmen Maria, Mărghitan Liviu, Tezaurul de monede romane imperiale de la Micia, în SCN 8 (1984), p. 119-127.*
- Petrescu-Dîmbovița 1977 – *Petrescu-Dîmbovița Mircea, Depozitele de bronzuri din România. București (1977).*
- Petrov 1997 – *Petrov Gheorghe, Geoagiu de Jos, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1996 (1997), p. 19-20.*
- Petrov 1998 – *Petrov Gheorghe, Un vechi cimitir românesc la fosta biserică greco-catolică din Orăștie (jud. Hunedoara), în AM (1988), p. 129-138.*
- Petrov 1988-1991 – *Petrov Gheorghe, Un obol unguresc din vremea regelui Coloman descoperit la Geoagiu-Băi, județul Hunedoara, în Sargetia 21-24 (1988-1991), p. 679-680.*
- Petrov 1996 – *Petrov Gheorghe, Raport preliminar asupra cercetărilor arheologice din Complexul medieval de la Geoagiu de Jos, jud. Hunedoara (Campaniile din 1993, 1994, 1995), în ActaMN 33 (1996, 1), p. 403-413.*
- Petrov și Groza 1995 – *Petrov Gheorghe, Groza Horațiu, Orăștie, Biserica greco-catolică, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1994 (1995), p. 64.*
- Petrov și Pinter 1994 – *Petrov Gheorghe, Pinter Zeno Karl, Geoagiu de Jos, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1993 (1994), p. 26-27.*
- Petrov și Pinter 1995 – *Petrov Gheorghe, Pinter Zeno Karl, Geoagiu de Jos, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1994 (1995), p. 23-24.*
- Petrov și Scrobotă 2001 – *Petrov Gheorghe, Scrobotă Paul, Geoagiu, jud. Hunedoara. Punct: **Biserica de tip „rotundă”**, în CCA – campania anului 2000 (2001), p. 87-88.*
- Petrov și Scrobotă 2004 – *Petrov Gheorghe, Scrobotă Paul, Geoagiu, jud. Hunedoara. Punct: **Biserica rotundă**, în CCA – campania anului 2003 (2004), p. 127-128.*
- Petrov și Scrobotă 2005 – *Petrov Gheorghe, Scrobotă Paul, Geoagiu, jud. Hunedoara. Punct: **Biserica rotundă**, în CCA – campania anului 2004 (2005), p. 159-160.*
- Petrov et alii 1996 – *Petrov Gheorghe, Pinter Zeno Karl, Groza Horațiu, Geoagiu de Jos, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1995 (1996), p. 47.*
- Pinter 1992-1994 – *Pinter Zeno Karl, Spada medievală din mormântul de călăreț de la Deva – Considerații tipologice și cronologice, în Sargetia 25 (1992-1994), p. 235-246.*
- Pinter 1994 – *Pinter Zeno Karl, Orăștie-Cetate, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1993 (1994), p. 44-45.*
- Pinter 1998 – *Pinter Zeno Karl, Im Miereshthal entdeckte Bewaffnungsstücke und Teile militärischer Ausrüstung karolingischer Herkunft, în AM 2 (1998), p. 145-154.*
- Pinter 1998a – *Pinter Zeno Karl, Piese de armament și echipament militar de proveniență carolingiană din valea Mureșului, în SCIVA 49 (1998, 2), p. 135-144.*
- Pinter 1999 – *Pinter Zeno Karl, Spada și sabia medievală în Transilvania și Banat (secolele IX-XIV). Reșița (1999).*
- Pinter 2003 – *Pinter Zeno Karl, Rotonda de la Orăștie, în In Memoriam Popa Radu, Cluj-Napoca (2003), p. 263-286.*
- Pinter et alii 1995 – *Pinter Zeno Karl, Petrov Gheorghe, Țiplic Marian, Orăștie, Cetate, jud. Hunedoara, în CCA – campania 1994 (1995), p. 63.*
- Pinter et alii 2000 – *Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Cucuiș, com. Beriu, jud. Hunedoara. Punct: Colnic – Cetatea medievală, în CCA – campania 1999 (2000), p. 34.*
- Pinter et alii 2000a – *Pinter Zeno Karl, Țiplic Ioan Marian, Căstăian Mihai, Râu de Mori, com. Râu de Mori, jud. Hunedoara. Punct: Curtea nobiliară a Căndeștilor, în CCA – campania 1999 (2000), p. 80.*
- Pinter et alii 2000b – *Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Sibișel, com. Beriu, jud. Hunedoara. Punct: Bordul, în CCA – campania 1999 (2000), p. 94.*
- Pinter et alii 2001 – *Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Cucuiș, com. Beriu, jud. Hunedoara. Punct: Cetatea medievală, în CCA – campania 2000 (2001), p. 77.*
- Pinter et alii 2001a – *Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Mada, com. Balșa, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Zidită, în CCA – campania 2000 (2001), p. 139.*

- Pinter et alii 2001b – Pinter Zeno Karl, Țiplic Ioan Marian, Dragotă Aurel, Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Dealul Pemilor, în CCA – campania 2000 (2001), p. 167-168.
- Pinter et alii 2001c – Pinter Zeno Karl, Țiplic Ioan Marian, Căstăian Mihai, Râu de Mori, com. Râu de Mori, jud. Hunedoara. Punct: Curtea nobiliară a Căndeștilor, în CCA – campania 2000 (2001), p. 206-207.
- Pinter et alii 2001d – Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Sibișel, com. Beriu, jud. Hunedoara. Punct: Bordu, în CCA – campania 2000 (2001), p. 225.
- Pinter et alii 2002 – Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Țuțuianu Daniel, Cucuiș, com. Beriu, jud. Hunedoara. Punct: Cetatea medievală, în CCA – campania 2001 (2002), p. 115.
- Pinter et alii 2002a – Pinter Zeno Karl, Țiplic M., Căstăian M., Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Dealul Pemilor, punct X₂, în CCA – campania 2001 (2002), p. 223-224.
- Pinter et alii 2002b – Pinter Zeno Karl, Țiplic M., Căstăian M., Râu de Mori, com. Râu de Mori, jud. Hunedoara. Punct: Curtea nobiliară a Căndeștilor, în CCA – campania 2001 (2002), p. 250.
- Pinter et alii 2003 – Pinter Zeno Karl, Țiplic M., Căstăian M., Râu de Mori, com. Râu de Mori, jud. Hunedoara. Punct: Curtea nobiliară a Căndeștilor, în CCA – campania 2002 (2003), p. 251.
- Pinter et alii 2005 – Pinter Zeno Karl, Țiplic M., Căstăian M., Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: **Dealul Pemilor, punct X₂**, în CCA – campania 2004 (2005), p. 248-249.
- Pinter et Luca 1995 – Pinter Z.K., Luca S.A., Necropola medieval-timpurie de la Orăștie-**Dealul Pemilor, punctul X₂** / 1992-93, în Corviniana 1 (1995), p. 17-44.
- Pinter și Boroffka 1999 – Pinter Zeno Karl, Boroffka Nikolaus, Neue Mittelalterliche gräber der Ciumbrud gruppe aus Broos / Orăștie, fundstelle Böhmerberg / Dealul Pemilor X₈, în Transsilvanica. Gedenkschrift für Kurt Horedt, Rahden (1999), p. 313-330.
- Pinter și Boroffka 2001 – Pinter Zeno Karl, Boroffka Nikolaus, Necropola de tip Ciumbrud de la Orăștie-„Dealul Pemilor”. Punct X₈, în Apulum 38 (2001, 1), p. 319-346.
- Pinter și Petrov 1995 – Pinter Zeno Karl, Petrov Gheorghe, Orăștie, Mănăstirea Franciscană, în CCA – campania 1994 (1995), p. 63-64.
- Pinter și Luca 1998 – Pinter Zeno Karl, Luca sabin Adrian, Das Frühmittelalterliche Gräberfeld im Brooser Gebiet **Böhmerberg / Dealul Pemilor Ausgrabungsstelle X₂ / 1992-1993 (I. Teil)**, în ForVL 41 (1998, 1-2), p. 21-51.
- Pinter și Țiplic 1996 – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Cetate, în CCA – campania 1995 (1996), p. 84-85.
- Pinter și Țiplic 1998 – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Biserica „Sfântul Nicolae”, în CCA – campania 1997 (1998), p. 29-30.
- Pinter și Țiplic 1998a – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Cetate, în CCA – campania 1997 (1999), p. 51.
- Pinter și Țiplic 2000 – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Cetate, în CCA – campania 1999 (2000), p. 70.
- Pinter și Țiplic 2002 – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Orăștie, jud. Hunedoara. Punct: Dealul Pemilor – X₂, în CCA – campania 2001 (2002), p. 223-224.
- Pinter și Țiplic 2003 – Pinter Zeno Karl, Țiplic Marian, Ilia, jud. Hunedoara. Punct: Conacul Bethlen, în CCA – campania 2002 (2003), p. 148.
- Pinter și Țuțuianu 2001 – Pinter Zeno Karl, Țuțuianu Costin, Roșcani, com. Dobra, jud. Hunedoara. Punct: Biserica Buna Vestire, în CCA – campania 2000 (2001), p. 208-209.
- Pinter și Urduzia 2005 – Pinter Zeno Karl, Urduzia Claudia, Roșcani, com. Dobra, jud. Hunedoara. Punct: **Biserica „Buna Vestire”**, în CCA – campania 2004 (2005), p. 291.
- Pintilie 1999-2000 – Pintilie Mihai, **Mithraea în Dacia**, în EN 9-10 (1999-2000), p. 231-244.
- Pippidi și Dumitrescu 1957 – Pippidi Dumitru M., Dumitrescu Vladimir, Săpăturile arheologice din R.P. Română în anul 1956, în SCIV 8 (1957, 1-4), p. 353-358.
- Piso 1972 – Piso Ioan, Publius Furius Saturninus, în ActaMN 9 (1972), p. 463-472.
- Piso 1974 – Piso Ioan, O inscripție funerară romană de la Beriu, în Apulum 12 (1974), p. 580-582.
- Piso 1974-1975 – Piso Ioan, Epigraphica (I), în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 57-80.

- Piso 1975 – *Piso Ioan, Epigraphica (III)*, în *ActaMN* 12 (1975), p. 165-178.
- Piso 1976 – *Piso Ioan, Epigraphica (IV)*, în *Apulum* 14 (1976), p. 441-453.
- Piso 1977 – *Piso Ioan, Epigraphica (VII)*, în *Apulum* 15 (1977), p. 643-658.
- Piso 1978 – *Piso Ioan, Epigraphica (X)*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 179-188.
- Piso 1978a – *Piso Ioan, Epigraphica (VIII)*, în *Apulum* 16 (1978), p. 189-197.
- Piso 1980 – *Piso Ioan, Epigraphica (XII)*, în *ActaMN* 17 (1980), p. 81-90.
- Piso 1987-1988 – *Piso Ioan, Prosopographia Coloniae Dacicae Sarmizegetusae (I)*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 163-170.
- Piso 1996 – *Piso Ioan, Les estampilles téglulaires de Sarmizegetusa*, în *EN* 6 (1996), p. 153-200.
- Piso 1997-1998 – *Piso Ioan, Epigraphica (XVI). Inscriptions de Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 261-266.
- Piso 2001 – *Piso Ioan, De nouveau sur les Lucii Antonii de Sarmizegetusa*, în *Studii de istorie antică*, Deva (2001), p. 363-370.
- Piso 2002-2003 – *Piso Ioan, Epigraphica (XVII)*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 201-218.
- Piso 2004 – *Piso Ioan, Le dieu Yarhibol a Sarmizegetusa*, în *Studia Historica et Archaeologica. In Honorem Magistrae Doina Benea*, Timișoara (2004), p. 299-304.
- Piso et alii 1994 – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Ettiene Robert, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 69-70.
- Piso et alii 2001 – *Piso Ioan, Băeștean Gică, Rădean Virginia, Roman Cristian Țentea Ovidiu, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: Forum Novum*, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 214-217.
- Piso et alii 2002 – *Piso Ioan, Roman Cristian, Țentea Ovidiu, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: Forum Novum*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 274.
- Piso et alii 2002a – *Piso Ioan, Marcu Felix, Țentea Ovidiu, Rădean Virginia, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa). Punct: La Cireș – necropola estică*, în *CCA – campania 2001* (2002), p. 274-276.
- Piso et alii 2002-2003 – *Piso Ioan, Pescaru Adriana, Pescaru Eugen, Der tribun C. Valerius Valerianus in Germisara*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 197-200.
- Piso et alii 2005 – *Piso Ioan, Roman Aurel Cristian, Diaconescu Alexandru, Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Colonia Ulpia Traiana Sarmizegetusa)*, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 318-324.
- Piso și Băeștean – *Piso Ioan, Băeștean Gică, Des **Fistulae plumbeae** à Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 223-230.
- Piso și Diaconescu 1985-1986 – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Forurile din Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 22-23 (1985-1986), p. 161-184.
- Piso și Diaconescu 1996 – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 102.
- Piso și Diaconescu 1997 – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1996* (1997), p. 73-74.
- Piso și Diaconescu 1997a – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *SAC* 2 (1997), p. 120-122.
- Piso și Diaconescu 1998 – *Piso Ioan, Diaconescu Alexandru, Sarmizegetusa, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1997* (1998), p. 65.
- Piso și Roman C.A. 2003 – *Piso Ioan, Roman Cristian A., Sarmizegetusa, com. Sarmizegetusa, jud. Hunedoara (Ulpia Traiana Sarmizegetusa)*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 266-267.
- Piso și Rusu 1977 – *Piso Ioan, Rusu Adriana, Un relief din Sarmizegetusa cu reprezentarea lui Silvanus și a nouă Silvane*, în *ActaMN* 14 (1977), p. 155-158.
- Pleșa și Rotaru 1977 – *Pleșa Ion, Rotaru Ovidiu, Documente privind monumentele arheologice romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 561-575.
- Plopșor 1935-1936 – *Nicolăescu-Plopșor C.S., Le paléolithique en Roumanie*, în *Dacia* 5-6 (1935-1936), p. 41-107.
- Plopșor 1956 – *Nicolăescu-Plopșor C.S., Rezultatele principale ale cercetărilor paleolitice în*

- ultimii patru ani în R.P.R.*, în *SCIV* 7 (1956, 1-2), p. 7-40.
- Popșor 1957 – Nicolăescu-Plopșor C.S., *Cercetări asupra paleoliticului timpuriu*, în *MCA* 3 (1957), p. 281-292.
- Popșor et alii 1957 – Nicolăescu-Plopșor C.S., *Bassa Benjamin, Bolomey Alexandra, Păunescu Alexandru, Șantierul arheologic Nandru*, în *MCA* 3 (1957), p. 29-40.
- Popșor et alii 1957a – Nicolăescu-Plopșor C.S., *Avakian Grigore, Bilțiu Tr., Bolomey Alexandra, Haas Nicolae, Maximilian Constantin, Păunescu Alexandru, Șantierul arheologic Ohaba-Ponor*, în *MCA* 3 (1957), p. 41-50.
- Popșor et alii 1959 – Nicolăescu-Plopșor C.S., *Păunescu Alexandru, Nandru*, în *MCA* 5 (1959), p. 22-29.
- Pop 1967 – Pop Constantin, *Câteva reprezentări aparținând cultului dionysiac în Dacia*, în *Apulum* 6 (1967), p. 169-182.
- Pop 1971 – Pop Constantin, *Monumente sculpturale romane din Transilvania*, în *Apulum* 9 (1971), p. 553-570.
- Pop 1972 – Pop Constantin, *Reprezentări din Dacia dedicate lui Liber Pater și acoliților săi*, în *Apulum* 10 (1972), p. 173-182.
- Pop 1972a – Pop Constantin, *Câteva reprezentări figurate romane din județul Hunedoara*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 67-73.
- Pop 1974 – Pop Constantin, *Un lar în Muzeul de istorie al Transilvaniei*, în *Apulum* 12 (1974), p. 599-607.
- Pop 1976 – Pop Constantin, *Venus Ulpiana*, în *Apulum* 14 (1976), p. 433-440.
- Pop 1977 – Pop Constantin, *Statui imperiale de bronz la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 543-548.
- Pop 1977a – Pop Constantin, **Signa militaria** de bronz în Dacia romană, în *ActaMN* 14 (1977), p. 111-132.
- Pop 1978 – Pop Constantin, *Statui imperiale de bronz în Dacia romană*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 135-166.
- Pop 1979 – Pop Constantin, *O interesantă piesă romană descoperită la Sarmizegetusa*, în *StComCar* 3 (1979), p. 292-295.
- Pop 1979a – Pop Constantin, *Noi monumente dionysiace de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 17 (1979), p. 207-214.
- Pop 1980 – Pop Constantin, *Cultul zeiței Venus la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 18 (1980), p. 107-108.
- Pop 1982 – Pop Constantin, *Câteva piese sculpturale recent descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 20 (1982), p. 135-138.
- Pop 1983 – Pop Constantin, *Bronzuri figurate romane în Muzeul de istorie al Transilvaniei*, în *ActaMN* 20 (1983), p. 467-484.
- Pop 1986-1987 – Pop Constantin, *Cultul Dianei la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 148-150.
- Pop 1987-1988 – Pop Constantin, *Câteva piese sculpturale și arhitectonice descoperite la Ulpia Traiana*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 563-566.
- Pop 1992-1994 – Pop Constantin, *Religie și urbanism în Dacia romană*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 181-192.
- Pop 1994 – Pop Constantin, *Ulpia Traiana Sarmizegetusa și teritoriul ei: coloniști, religii, locașuri de cult*, în *EN* (1994), p. 61-73.
- Pop 1996 – Pop Constantin, *Mitul broaștei țestoase în reprezentările figurate din Dacia romană*, în *ActaMN* 33 (1996, 1), p. 167-168.
- Pop 1997 – Pop Constantin, *Bronzes figurés de Dacie romaine représentation des militaires*, în *ActaMN* 34 (1977, 1), p. 183-187.
- Pop 1997a – Pop Constantin, *Existau serii toreutice în antichitatea romană ?*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 591-595.
- Pop 1997b – Pop Constantin, *Bronzuri figurate în Dacia romană: considerații în legătură cu datarea unor piese dispărute, specificate în istoriografia secolului trecut*, în *Apulum* 34 (1997), p. 201-222.
- Pop 1999-2000 – Pop Constantin, *Arta provincială a Daciei romane. Particularități novatoare*, în *EN* 9-10 (1999-2000), p. 169-178.
- Pop 2003 – Pop Constantin, *Viața spirituală în mediul rural din Dacia Superioară (II)*, în

- Tibiscum* 11 (2003), p. 263-266.
- Pop 2003a – Pop Constantin, *Bronzuri figurate în Dacia romană: proveniența bronzurilor, în Banatica* 16 (2003, 1), p. 223-230.
- Pop 2003b – Pop Constantin, **Corpus** al bronzurilor figurate din Dacia romană, în *Apulum* 40 (2003), p. 179-183.
- Pop 2004 – Pop Constantin, *Viața spirituală în mediul rural din Dacia Superioară (I)*, în *Apulum* 41 (2004), p. 309-320.
- Pop et alii 1972 – Pop Constantin, Moga Vasile, Aldea Alexandru, *Noi medalioane funerare lucrate aparte, din Dacia Superioară*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 503-524.
- Pop și Alicu 1979 – Pop Constantin, Alicu Dorin, *Puncte de vedere privind centrul artistic de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *StComCar* 3 (1979), p. 277-292.
- Pop și Găzdac 1993 – Pop Constantin, Găzdac Cristian, în *EN* 3 (1993), p. 143-148.
- Pop și Milea 1965 – Pop Constantin, Milea Z., *Monumente sculpturale din Dacia romană în legătură cu cultul lui Liber Pater*, în *ActaMN* 2 (1965), p. 195-208.
- Pop și Nemeș 1974 – Pop Constantin, Nemeș Emil, Diana de la Ostrov, în *ActaMN* 11 (1974), p. 85-92.
- Pop și Nemeș 1975 – Pop Constantin, Nemeș Emil, *Ornament de la un car roman descoperit la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 12 (1975), p. 179-182.
- Pop și Nemeș 1977 – Pop Constantin, Nemeș Emil, *Teracote cu Venere la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 14 (1977), p. 159-162.
- Pop și Rusu 1976 – Pop Constantin, Rusu Adriana Pescaru, *Un perete lateral de aedicula descoperit la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *MN* 3 (1976), p. 153-158.
- Pop și Rusu 1978 – Pop Constantin, Rusu Adriana Pescaru, *Două statuete cu zeii Lares de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în *Apulum* 16 (1978), p. 185-188.
- Popa 1972 – Popa Radu, *Săpături într-o villa rustica de lângă Hațeg*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 439-462.
- Popa 1972a – Popa Radu, *Über die Burgen der Terra Hatzeg*, în *DaciaNS* 16 (1972), p. 243-269.
- Popa 1972b – Popa Radu, *O spadă medievală din Valea Streiului și câteva considerații istorice legate de ea*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 75-88.
- Popa 1976 – Popa Radu, *Streisângeorgiu. Ein Zeugnis rumänischer Geschichte des 11.-14. Jahrhunderts im Süden Transsilvaniens*, în *DaciaNS* 20 (1976), p. 37-62.
- Popa 1977 – Popa Radu, *Observații privind zidurile de mortar din cetățile dacice hunedorene*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 277-284.
- Popa 1988 – Popa Radu, *La începuturile Evului Mediu românesc. Țara Hațegului. București* (1988).
- Popa et alii 1979 – Popa Radu, Matei Ștefan, Eskenaszy Victor, Chicideanu Ion, Juga George, *Șantierul arheologic Sarmizegetusa – jud. Hunedoara (epoca postromană). Raport privind rezultatele cercetărilor campaniei 1978*, în *MCA* 13 (1979), p. 315-318.
- Popa și Chicideanu 1984 – Popa Radu, Chicideanu Ion, *Informații noi și câteva considerații istorice privind biserica românească din Gurasada – jud. Hunedoara*, în *SCIVA* 35 (1984, 1), p. 54-67.
- Popa C.I. 1998 – Popa Constantin Ion, *Noi descoperiri aparținând bronzului timpuriu în bazinul mijlociu al Mureșului și câteva considerații privind etapa finală a acestei perioade în Transilvania*, în *Apulum* 35 (1998), p. 47-85.
- Popa C.I. 1999 – Popa Constantin Ion, *Cercetări de teren în centrul și sud-vestul Transilvaniei (I)*, în *BCSS* 5 (1999), p. 107-144.
- Popa C.I. 2004 – Popa Constantin Ion, *Reprezentări speciale pe ceramica de tip Coșofeni. Aspecte ale cultului urano-solar în preistorie*, în *Apulum* 41 (2004), p. 113-146.
- Popa D. 2002 – Popa Dumitru, *Villae, Vici, Pagi. Așezările rurale din Dacia romană intracarpatică. Sibiu* (2002).
- Popa V. 1988-1991 – Popa Victor, *Un relief votiv cu Pan descoperit la Cigmău*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 673-677.
- Popa V. 1994 – Popa Victor, *Considerații privind aplicile cu imaginea lui Jupiter-Amon din Dacia*, în *Apulum* 31 (1994), p. 241-245.
- Popescu 1982 – Popescu Nicolae, *Munții Retezat. București* (1982).

- Popescu 1986 – *Popescu Nicolae*, Munții Parâng. Ghid turistic. București (1986).
- Popescu D. 1941-1944 – *Popescu Dorin*, *La bracelet celtique à demi-oves d'Uroișu (dép. De Hunedoara)*, în *Dacia* 9-10 (1941-1944), p. 183-188.
- Popescu D. 1956 – *Popescu Dorin*, *Cercetări arheologice în Transilvania (IV). Prelucrarea aurului în Transilvania înainte de cucerirea romană*, în *MCA* 2 (1956), p. 196-210.
- Popescu D. 1957 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1956*, în *DaciaNS* 1 (1957), p. 337-346.
- Popescu D. 1958 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1957*, în *DaciaNS* 2 (1958), p. 479-492.
- Popescu D. 1958a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice în Republica Populară Română în anul 1957*, în *SCIV* 9 (1958, 1), p. 141-149.
- Popescu D. 1959 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1958*, în *DaciaNS* 3 (1959), p. 587-602.
- Popescu D. 1959a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice în Republica Populară Română în anul 1958*, în *SCIV* 10 (1959, 1), p. 145-154.
- Popescu D. 1960 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1959*, în *DaciaNS* 4 (1960), p. 577-586.
- Popescu D. 1960a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1959*, în *SCIV* 11 (1960, 1), p. 182-188.
- Popescu D. 1961 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1960*, în *DaciaNS* 5 (1961), p. 567-582.
- Popescu D. 1961a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1960*, în *SCIV* 12 (1961, 1), p. 133-143.
- Popescu D. 1962 – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1961*, în *SCIV* 13 (1962, 1), p. 201-214.
- Popescu D. 1962a – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1960*, în *DaciaNS* 5 (1961), p. 515-532.
- Popescu D. 1963 – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din RPR în anul 1961*, în *SCIV* 14 (1962, 2), p. 451-465.
- Popescu D. 1963a – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1962*, în *DaciaNS* 7 (1963), p. 569-588.
- Popescu D. 1964 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1963*, în *DaciaNS* 8 (1964), p. 385-404.
- Popescu D. 1964a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Populară Română în anul 1963*, în *SCIV* 15 (1964, 4), p. 551-567.
- Popescu D. 1965 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1964*, în *DaciaNS* 9 (1965), p. 469-488.
- Popescu D. 1965a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1964*, în *SCIV* 16 (1965, 3), p. 587-604.
- Popescu D. 1966 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1965*, în *DaciaNS* 10 (1966), p. 383-402.
- Popescu D. 1966a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1965*, în *SCIV* 17 (1966, 4), p. 709-726.
- Popescu D. 1967 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1966*, în *DaciaNS* 11 (1967), p. 357-376.
- Popescu D. 1967a – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1966*, în *SCIV* 18 (1967, 3), p. 521-538.
- Popescu D. 1968 – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România în anul 1967*, în *SCIV* 19 (1968, 4), p. 677-698.
- Popescu 1968a – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques dans la République Socialiste Roumaine en 1966*, în *DaciaNS* 12 (1968), p. 421-444.
- Popescu D. 1969 – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques de 1968 dans la République Socialiste Roumaine*, în *DaciaNS* 13 (1969), p. 507-537.
- Popescu D. 1970 – *Popescu Dorin*, *Săpăturile arheologice din Republica Socialistă România din anul 1969*, în *SCIVA* 21 (1970, 3), p. 493-522.
- Popescu D. 1970a – *Popescu Dorin*, *Les fouilles archéologiques de 1969 dans la République*

- Poporogu 1972 – *Socialiste Roumaine*, în *DaciaNS* 14 (1970), p. 431-464.
– *Poporogu Ion, Exploatarea aluvionară a aurului în bazinul Petroșani*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 225-230.
- Posea et alii 1974 – *Posea Grigore, Popescu Nicolae, Ielenicz M.*, *Relieful României*. București (1974).
- Pribac și Timoc 2002-2003 – *Pribac Sorin, Timoc Călin, Instrumente medicale de factură romană din colecția Muzeului Banatului din Timișoara*, în *AnB(SN)* 10-11 (2002-2003, 1), p. 167-172.
- Protase 1967 – *Protase Dumitru, Legiunea III Flavia la nordul Dunării și apartenența Banatului și Olteniei de vest la Provincia Dacia*, în *ActaMN* 4 (1967), p. 47-72.
- Protase 1973 – *Protase Dumitru, Troupes auxiliaires originaires des provinces germaniques dans l'armée de Dacie*, în *DaciaNS* 17 (1973), p. 323-328.
- Protase 1991 – *Protase Dumitru, Römische Einflüsse in Dakien vor der Eroberung*, în *EN* 1 (1991), p. 53-58.
- Protase 2000 – *Protase Dumitru, La genèse des villes dans la Dacie Romaine*, în *Army and Urban development in the Danubian provinces of the Roman Empire*, Alba Iulia (2000), p. 63-78.
- Purece et alii 2002 – *Purece Silviu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, Gonciar Andrei, Descoperiri monetare pe șantierul de la Hunedoara, punctele „Sacristia Castelului” și „Grădina Castelului”*. *Campania 2001*, în *ActaTS* 1 (2002), p. 165-170.
- Purece et alii 2004 – *Purece Silviu, Roman Cristian, Diaconescu Dragoș, New coins from the Corvin Castle museum's collection from Hunedoara*, în *BAHC* 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 177-182.
- Răceanu și Brâncoveanu 1974 – *Răceanu Viorel, Brâncoveanu Ion*, Documentar privind satul Cinciș. Cluj-Napoca (1974).
- Rădeanu 2004 – *Rădeanu Virginia, Diana Sancta Potentissima și maurii de la Micia*, în *Apulum* 41 (2004), p. 267-270.
- Rișcuța 1995-1996 – *Rișcuța Cătălin, Repertoriul arheologic al depresiunii Brad*, în *Sargetia* 26 (1995-1996), p. 265-318.
- Rișcuța 1997-1998 – *Rișcuța Cătălin, Materiale arheologice aparținând bronzului timpuriu în colecția Muzeului din Deva*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 103-128.
- Rișcuța 1998 – *Rișcuța Cătălin, Archaeological discoveries concerning the Early Bronze Age at Deva*, în *The Early and Middle Bronze Age in the Carpathian Basin*, Alba Iulia (1998), p. 111-140.
- Rișcuța 1999-2000 – *Rișcuța Cătălin, O descoperire arheologică veche de la Deva*, în *Sargetia* 28-29 (1999-2000, 1), p. 39-52.
- Rișcuța 1999-2000 – *Rișcuța Cătălin, Materiale arheologice preistorice aflate în colecția veche a Muzeului din Deva*, în *AnB(SN)* 7-8 (1999-2000), p. 205-228.
- Rișcuța și Cosac 2004 – *Rișcuța Cătălin, Cosac Marian, Prihodiște, com. Vața de Jos, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Prihodiște*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 248-249.
- Rișcuța et alii 2003 – *Rișcuța Cătălin, Pavel R., Cosac Marian, Prihodiște, com. Vața de Jos, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Prihodiște*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 249.
- Rișcuța et alii 2005 – *Rișcuța Cătălin, Andrei Ștefan, Niță Loredana, Dumitru Florin, Dumbravă Simona, Fuiogă Alexandru, Tușu Cristian, Vasile Adrian, Straja Petronela, Dealu Mare, com. Vălișoara, jud. Hunedoara. Punct: Ruști*, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 135-137.
- Rișcuța și Ferencz 2004 – *Rișcuța Nicolae Cătălin, Ferencz Iosif Vasile, Noi cercetări arheologice și câteva considerații privind complexul ecleziastic de la Strei (jud. Hunedoara)*, în *Apulum* 41 (2004), p. 337-358.
- Roman P. 1971 – *Roman Petre Ion, Strukturänderungen des Endäneolithikums im Donau-Karpaten-Raum*, în *DaciaNS* 15 (1971), p. 31-170.
- Roman P. 1973 – *Roman Petre Ion, Modificări structurale ale culturilor eneoliticului final din regiunea carpato-danubiană*, în *Banatica* 2 (1973), p. 57-76.

- Roman P. 1976 – *Roman Petre Ion*, Cultura Coțofeni. În: *BA* 26 (1976).
- Roman P. 1978 – *Roman Petre Ion*, Modificări în tabelul sincronismelor privind eneoliticul târziu, în *SCIVA* 29 (1978, 2), p. 215-222.
- Roman 2001 – *Roman Cristian*, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvineștilor, în *CCA – campania 2000* (2001), p. 101.
- Roman et alii 2000 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Luca Sabin Adrian, Cercetări arheologice în Peștera nr. 1 (Peștera Mare) de la Cerișor (com. Lelese, jud. Hunedoara), în *Corviniana* 6 (2000), p. 7-59.
- Roman et alii 2003 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Luca Sabin Adrian, Suciu Cosmin, Ciulpăz, com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara. Punct: Peștera Bulgărelu, în *CCA – campania 2002*, (2003), p. 89.
- Roman et alii 2004 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Țiplic Ioan Marian, *Archaeological excavations at Hunedoara-The Corvins' Castle-The sacristy of the chapel*, în *BAHC* 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 183-204.
- Roman et alii 2005 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Țiplic Ioan Marian, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: **Castelul Corvinilor (Închisoarea Castelului)**, în *CCA – campania 2004* (2005), p. 180-181.
- Roman et Diaconescu 1999-2000 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Hunedoara (I)*, în *Sargetia* 28-29 (1999-2000, 1), p. 97-128.
- Roman et Diaconescu 2002 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, *Noi descoperiri neolitice și eneolitice pe teritoriul județului Hunedoara*, în *Corviniana* 7 (2002), p. 7-29.
- Roman și Diaconescu 2002 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, *Un complex aparținând culturii Basarabi descoperit la Hunedoara-Grădina Castelului*, în *ActaTS* 1 (2002), p. 55-69.
- Roman și Diaconescu 2003 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvineștilor, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 144-145.
- Roman și Diaconescu 2003a – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Biserica Catolică, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 145.
- Roman și Diaconescu 2004 – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, *Cercetări arheologice la Ciulpăz – „Peștera Bulgărelu”* (com. Peștișu Mic, jud. Hunedoara), în *Corviniana* 8 (2004), p. 65-95.
- Roman și Diaconescu 2004a – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, *Archaeological research in Ciulpăz-„Bulgărelu Cave”* (Peștișu Mic village, Hunedoara County), în *BAHC* 4 (2004) (Studii de istorie veche și arheologie. Omagiu profesorului Sabin Adrian Luca), p. 83-110.
- Roman și Diaconescu 2004b – *Roman Cristian*, Diaconescu Dragoș, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: Castelul Corvinilor (Turnul nou de poartă), în *CCA – campania 2003* (2004), p. 144-145.
- Roman C.A. 1997 – *Roman Cristian A.*, *Reprezentări ale măștilor de sclavi din noua comedie în decorația lucernelor „Firmalampen” la Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 435-452.
- Roman C.A. 2000 – *Roman Cristian A.*, *Wheelmade lamps of roman Dacia*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 99-140.
- Roman C.A. 2001 – *Roman Cristian A.*, *Antefixa from Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 38 (2001, 1), p. 195-202.
- Roman C.A. 2001-2002 – *Roman Cristian A.*, *Opaițele din Dacia lucrute la roată*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 129-168.
- Roska 1924 – *Roska Márton*, *Paleoliticul județului Hunedoara*, în *PMJH* 1 (1924, 23), p. 11-15.
- Roska 1924a – *Roska Márton*, *Recherches préhistoriques pendant l'année 1924*, în *Dacia* 1 (1924), p. 297-316.
- Roska 1925 – *Roska Márton*, *Rapport préliminaire sur les recherches préhistoriques pendant l'année 1925*, în *Dacia* 2 (1925), p. 400-416.
- Roska 1927-1930 – *Roska Márton*, *Recherches paléolithique en Transylvanie en 1925*, în *Dacia* 3-4 (1927-1930), p. 8-23.
- Roska 1928 – *Roska Márton*, *Stațiunea neolitică de la Turdaș*, în *PMJH* 3-4 (1928), p. 14-

- 38.
- Roska 1941 – *Roska Márton*, Die Sammlung Zsófia von Torma. Cluj (1941).
- Roska 1942 – *Roska Márton*, Erdély Régészeti Repertórium. Cluj (1942, 1).
- Rotea 1979 – *Rotea Mihai*, *Sondaj arheologic la Balșa*, în *Sargetia* 14 (1979), p. 629-635.
- Rotea 1981 – *Rotea Mihai*, *Cercetări arheologice la Bretea Mureșană (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 19-34.
- Rotea 1986-1987 – *Rotea Mihai*, *Locuirea Coșofeni de la Deva*, - „**Strada Lenin**”, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 475-479.
- Rotea 1993 – *Rotea Mihai*, *Așezările culturii Wietenberg*, în *EN* 3 (1993), p. 25-42.
- Rotea 1993a – *Rotea Mihai*, *Contribuții privind Bronzul timpuriu în centrul Transilvaniei*, în *ThD* 14 (1993), p. 65-86.
- Rotea 1994 – *Rotea Mihai*, *Penetrația culturii Otomani în Transilvania. Între realitate și himeră*, în *Apulum* 31 (1994), p. 39-57.
- Rotea 2002-2003 – *Rotea Mihai*, *Non-ferrous metallurgy in Transylvania of Bronze Age*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 7-18.
- Rustoiu 1987-1988 – *Rustoiu Aurel*, *Colanele de argint daco-getice*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 1079-1094.
- Rustoiu 1989-1993 – *Rustoiu Aurel*, *O verigă cu capetele petrecute și înfășurate din cetatea dacică de la Costești (jud. Hunedoara)*, în *ActaMN* 26-30 (1989-1993, 1), p. 251.
- Rustoiu 1992 – *Rustoiu Aurel*, *Un atelier de prelucrare a bronzului din cetatea dacică de la Bănița (jud. Hunedoara)*, în *EN* 2 (1992), p. 49-55.
- Rustoiu 1993 – *Rustoiu Aurel*, *Observații privind tipologia și cronologia fortificațiilor daco-getice cu ziduri din piatră fasonată*, în *AnB(SN)* 2 (1993), p. 179-187.
- Rustoiu 1993a – *Rustoiu Aurel*, *Observații privind ceramica Latène cu grafit în pastă din România*, în *ThD* 14 (1993, 1-2), p. 131-142.
- Rustoiu 1994 – *Rustoiu Aurel*, *Două simpula de tip pescate din Dacia romană*, în *AnB(SN)* 3 (1994), p. 231-238.
- Rustoiu 1995 – *Rustoiu Aurel*, *Le premier horizon de fibules romaines en Dacie préromaine*, în *ThD* 16 (1995, 1-2), p. 211-219.
- Rustoiu 1996 – *Rustoiu Aurel*, *Metalurgia bronzului la daci (sec. II î.Chr – sec. I d.Chr.). Tehnici, ateliere și produse de bronz. În: BT* 15 (1996).
- Rustoiu 1997 – *Rustoiu Aurel*, *Fibulele din Dacia preromană (sec. II î.e.n. – I e.n.). În: BT* 22 (1997).
- Rustoiu 2002 – *Rustoiu Aurel*, *Războinici și artizani de prestigiu în Dacia preromană*. Cluj-Napoca (2002).
- Rustoiu et alii 2001-2002 – *Rustoiu Aurel*, *Sîrbu Valeriu*, *Ferencz Iosif V.*, *Mormântul tumular dacic de la Călan*, în *Sargetia* 30 (2001-2002), p. 111-128.
- Rusu M. 1963 – *Rusu Mircea*, *Die Verbreitung der Bronzehorte in Transsilvanien vom Ende Bronzezeit in die mittlere Hallstattzeit*, în *DaciaNS* 7 (1963), p. 177-210.
- Rusu M. 1965 – *Rusu Mircea*, *Fibule nordice în Transilvania*, în *StComB* 12 (1965), p. 199-204.
- Rusu M. 1966 – *Rusu Mircea*, *Depozitul de bronzuri de la Balșa*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 17-40.
- Rusu M. 1971 – *Rusu Mircea*, *Cultura Tisa*, în *Banatica* 1 (1971), p. 77-82.
- Rusu M. 1972 – *Rusu Mircea*, *Considerații asupra metalurgiei aurului din Transilvania în Bronz D și Hallstatt A*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 29-64.
- Rusu M. 1977 – *Rusu Mircea*, *Transilvania și Banatul (sec. VI-IX)*, în *Banatica* 4 (1977), p. 169-213.
- Rusu M. 1991 – *Rusu Mircea*, *Paleocreștinismul din Dacia romană*, în *EN* 1 (1991), p. 81-108.
- Rusu 1973 – *Rusu Adriana*, *Considerații privind cultul lui Silvanus în Dacia romană*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 395-408.
- Rusu 1974-1975 – *Rusu Adriana*, *Vestigii dacice și romane în zona Hunedoarei*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 351-352.
- Rusu 1977 – *Rusu Adriana*, *Un mormânt roman descoperit la Uroi (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 13 (1977), p. 539-542.
- Rusu 1979 – *Rusu Adriana*, *Bronzuri figurate romane în Muzeul județean din Deva*, în

- Rusu 1979a – *Sargetia* 14 (1979), p. 173-184.
– *Rusu Adriana, Cercetări în necropola Muncelu – Brad*, în *MCA* 13 (1979), p. 219-224.
- Rusu 1981 – *Rusu Adriana, Un nou monument epigrafic descoperit la Micia*, în *Sargetia* 15 (1981), p. 67-70.
- Rusu 1983 – *Rusu Adriana, Necropola romană de la Muncelu-Brad, jud. Hunedoara*, în *MCA* 14 (1980, 2), p. 291-294.
- Rusu 1988-1991 – *Rusu Adriana, Marcus Statius Priscus la Germisara*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 653-656.
- Rusu 1992-1994 – *Rusu Adriana, Les Illyries en Dacie*, în *Sargetia* 25 (1992-1994), p. 137-152.
- Rusu 1996 – *Rusu Adriana, Muncelu – Ruda – Brad, „La Petronești”, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 79.
- Rusu și Pescaru 1994 – *Rusu Adriana, Pescaru Eugen, Geoagiu Băi (complexul termal Germisara), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1993* (1994), p. 26.
- Rusu et Pescaru 1995 – *Rusu Adriana, Pescaru Eugen, Mărturii arheologice din zona Hunedoarei*, în *Corviniana* 1 (1995), p. 11-16.
- Rusu și Pescaru 1995a – *Rusu Adriana, Pescaru Eugen, Geoagiu Băi (complexul termal Germisara), jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1994* (1995), p. 33.
- Rusu și Pescaru 1996 – *Rusu Adriana, Pescaru Eugen, Călan Băi „Aquae”, jud. Hunedoara*, în *CCA – campania 1995* (1996), p. 23-24.
- Rusu și Pescaru 1997 – *Rusu Adriana, Pescaru Eugen, Germisara (Geoagiu Băi), jud. Hunedoara*, în *SAC* 2 (1997), p. 36-38.
- Rusu et alii 1974-1975 – *Rusu Adriana, Nemeș Emil, Pop Constantin, Bronzuri figurate romane în Muzeul de arheologie Sarmizegetusa*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 101-110.
- Rusu A.A. 1980 – *Rusu Adrian A., Donjoane din Transilvania*, în *ActaMN* 17 (1980), p. 177-198.
- Rusu A.A. 1982-1983 – *Rusu Adrian A., Cetatea Hațegului – monografie istorică și arheologică*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 333-360.
- Rusu A.A. 1986 – *Rusu Adrian A., Moștenirea materială a antichității în districtul Hațegului (epoca prerenaștentistă și a renașterii timpurii)*, în *SCIVA* 37 (1986, 3), p. 249-255.
- Rusu A.A. 1986-1987 – *Rusu Adrian A., Miscellanea hatzegiana. (Informații și reinterpretări privitoare la istoria Țării Hațegului în Evul Mediu)*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 178-198.
- Rusu A.A. 1987-1988 – *Rusu Adrian A., Miscellanea hatzegiana. (Informații și reinterpretări privitoare la istoria Țării Hațegului în Evul Mediu) (II)*, în *ActaMN* 24-25 (1987-1988), p. 261-276.
- Rusu A.A. 1991 – *Rusu Adrian A., Vechea biserică din Nălați (jud. Hunedoara)*, în *EN* 1 (1991), p. 127-144.
- Rusu A.A. 1991a – *Rusu Adrian A., Bisericile românești din districtul Hațeg până la 1700*, în *AT* 1 (1991), p. 129-142.
- Rusu A.A. 1992 – *Rusu Adrian A., Biserica medievală de la Galați (jud. Hunedoara)*, în *EN* 2 (1992), p. 237-248.
- Rusu A.A. 1993 – *Rusu Adrian A., Mănăstirea franciscană din Hațeg*, în *AT* 3 (1993), p. 137-143.
- Rusu A.A. 1994 – *Rusu Adrian A., Trei biserici de lemn de la Vad (jud. Hunedoara)*, în *AT* 4 (1994), p. 145-156.
- Rusu A.A. 1996 – *Rusu Adrian A., Cahle din Transilvania (II)*, în *AM* 1 (1996), p. 125-153.
- Rusu A.A. 1996a – *Rusu Adrian A., Catarama medievală în formă de stea*, în *EN* 6 (1996), p. 281-290.
- Rusu A.A. 1996b – *Rusu Adrian A., Baru, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 10.
- Rusu A.A. 1996c – *Rusu Adrian A., Crișan, „Mănăstirea Vaca”, com. Ribîța, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 38-39.
- Rusu A.A. 1996d – *Rusu Adrian A., Galați, com. Pui, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 50.
- Rusu A.A. 1996e – *Rusu Adrian A., Nălați, or. Hațeg, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 79.
- Rusu A.A. 1996f – *Rusu Adrian A., Negoiu, „Mănăstirea Cerna”, jud. Hunedoara*, în *SAC*

- (1996), p. 79.
- Rusu A.A. 1996g – Rusu Adrian A., Răchitova, jud. Hunedoara, în SAC (1996), p. 94.
- Rusu A.A. 1996h – Rusu Adrian A., Ribița, jud. Hunedoara, în SAC 1 (1996), p. 96.
- Rusu A.A. 1996i – Rusu Adrian A., Silivașu de Jos, jud. Hunedoara, în SAC 1 (1996), p. 103.
- Rusu A.A. 1996j – Rusu Adrian A., Vad, „Nălați Vad”, or. Hațeg, jud. Hunedoara, în SAC 1 (1996), p. 120.
- Rusu A.A. 1997 – Rusu Adrian A., Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700. Satu Mare (1997).
- Rusu A.A. 1998 – Rusu Adrian A., Arheologia cetăților medievale ale Transilvaniei, în AM 2 (1998), p. 5-19.
- Rusu A.A. 1999 – Rusu Adrian A., Ioan de Hunedoara și românii din vremea sa. Studii. Cluj-Napoca (1999).
- Rusu A.A. et alii 1992 – Rusu Adrian A., Lazăr Ioachim, Petrov Gheorghe, Mănăstirea Vaca (jud. Hunedoara), în AT 2 (1992), p. 145-168.
- Rusu A.A. et alii 2000 – Rusu Adrian A., Sabău Nicolae, Burnichioiu I., Leb I.V., Pulescu M.M., Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Cluj-Napoca (2000).
- Rusu A.A. et alii 2000 – Rusu Adrian A., Măzgan Vasile, Burnichioiu Ileana, Crângaci Maria, Botez Aurel, Densuș, com. Densuș, jud. Hunedoara. Punct: Biserica Ortodoxă, în CCA – campania 1999 (2000), p. 34
- Rusu A.A. et alii 2001 – Rusu Adrian A., Măzgan Vasile, Burnichioiu Ileana, Densuș, com. Densuș, jud. Hunedoara. Punct: Biserica Sfântul Nicolae, în CCA – campania 2000 (2001), p. 78.
- Rusu A.A. și Eskenasy 1978 – Rusu Adrian A., Eskenasy Victor, „Cavaleri traci” descoperiți la Sălașu de Sus, județul Hunedoara, în SCIV 29 (1978, 4), p. 573-578.
- Russu 1937 – Russu Ion I., Daco-geții în Dacia romană, în Sargetia 1 (1937), p. 39-
- Russu 1965 – Russu Ion I., Inscricțiunile grecești din Dacia, în StComB 12 (1965), p. 47-82.
- Russu 1965a – Russu Ion I., Note epigrafice, în StComB 12 (1965), p. 205-212.
- Russu 1966 – Russu Ion I., Comorile regelui Decebal, în Sargetia 4 (1966), p. 97-108.
- Russu 1966a – Russu Ion I., Contribuția lui Zamosius la epigrafia Daciei, în ActaMN 3 (1966), p. 437-450.
- Russu 1966b – Russu Ion I., Note epigrafice. Seria IX, în ActaMN 3 (1966), p. 451-458.
- Russu 1967 – Russu Ion I., Tracii în Dacia Romană, în ActaMN 4 (1967), p. 85-106.
- Russu 1967a – Russu Ion I., Note epigrafice. Seria X-a: Inscricțiuni din Dacia revizuite, în SCIV 18 (1971, 1), p. 167-182.
- Russu 1968 – Russu Ion I., Inscricțiuni romane din județul Hunedoara, în Sargetia 5 (1968), p. 87-108.
- Russu 1968a – Russu Ion I., C. Iulius Maximinus – praeses daciarum, în SCIV 19 (1968, 4), p. 677-698.
- Russu 1969 – Russu Ion I., Elemente syriene în Dacia carpatică, în ActaMN 6 (1969), p. 167-186.
- Russu 1970 – Russu Ion I., Note epigrafice (XIII), în ActaMN 7 (1970), p. 517-510.
- Russu 1974 – Russu Ion I., Note epigrafice (XIV). Inscricțiuni de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în SCIV 25 (1974, 4), p. 585-594.
- Russu 1978 – Russu Ion I., Monumente romane rătăcitoare, în Drobeta 1 (1978), p. 50-49.
- Russu 1979 – Russu Ion I., Inscricțiuni din Ulpia Traiana (Sarmizegetusa), în SCIVA 30 (1979, 3), p. 437-444.
- Russu 1983 – Russu Ion I., Un medalion funerar roman din Micia (Hunedoara) în Muzeul de istorie Ploiești, în SCIVA 34 (1983, 2), p. 163-166.
- Sanie 1968 – Sanie Sanie, Câteva observații asupra inscripției CIL, III, 7954, de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, în SCIV 19 (1968, 4), p. 575-586.
- Sanie 1973 – Sanie Silviu, Onomastica orientală din Dacia romană (II), în ActaMN 10 (1973), p. 151-170.
- Sanie 1974-1975 – Sanie Silviu, Cultul lui Sol Invictus în Dacia, în Sargetia 11-12 (1974-1975), p. 331-350.
- Sanie 1981 – Sanie Silviu, Cultele orientale în Dacia romană (I). Cultele siriene și palmirene. București (1981).

- Savonea 1998 – Savonea Lucian, *O nouă descoperire aparținând epocii bronzului târziu*, în BCSS 4 (1998), p. 71-77.
- Sârbu 2004 – Sârbu Valeriu, *Sacrifices et inhumations rituelles de chevaux chez les Thraces du Nord des Balkans au cours de l'Âge du Fer*, în *Orbis Antiquus. Studia in Honorem Ioannis Pisonis*, Cluj-Napoca (2004), p. 735-754.
- Sârbu et alii 2005 – Sârbu Valeriu, Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, El Susi Georgeta, Soficaru Andrei, Stan Adriana, Orlandea Eugen, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: **Grădina Castelului – Platou**, în CCA – campania 2004 (2005), p. 178-180.
- Sârbu et alii 2005a – Sârbu Valeriu, Luca Sabin Adrian, Purece Silviu, Roman Cristian, Cerișer Nicolae, Hunedoara, jud. Hunedoara. Punct: **Dealul Sânpetru**, în CCA – campania 2004 (2005), p. 181-182.
- Schuster 1998 – Schuster Cristian, *Despre un anumit tip de ciocan și ciocan-topor neperforat din piatră de pe teritoriul României*, în ThD 19 (1988, 1-2), p. 113-144.
- Scurtu 2002 – Scurtu Florin, Bănița, com. Bănița, jud. Hunedoara. Punct: **Dealul Cetății**, în CCA – campania 2001 (2002), p. 52-53,
- Sion et Marinescu 1979 – Sion Anișoara, Marinescu Lucia, *Raport asupra cercetărilor arheologice din termele de la Micia (Veșel, jud. Hunedoara, Campania 1978)*, în MCA 13 (1979), p. 225-226.
- Sofroni 1968 – Sofroni R. Ion, *Tezaurul feudal, de secolul XVII-XVIII de la Geoagiu*, în Sargetia 5 (1968), p. 165-180.
- Sonoc 2000 – Sonoc Alexandru, *Contribuții la problema colonizării norico-pannonice în Dacia romană*, în Corviniana 6 (2000), p. 86-122.
- Sonoc și Pinter 1997 – Sonoc Alexandru, Pinter Zeno Karl, *Un monument funerar de epocă romană zidit sub portalul colateralei nordice a bisericii gotice din Orăștie*, în Apulum 34 (1997), p. 223-237.
- Soroceanu A. 1979 – Soroceanu Alina, *Tipologia ceramicii romane din templul lui Liber Pater de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, în ActaMN 16 (1979), p. 551-576.
- Speidel 1987 – Speidel Michael P., *A building inscription from the fort of the Numerus Germanicianorum at Orăștioara de Sus in Upper Dacia*, în Apulum 24 (1987), p. 143-144.
- Stanca 1972 – Stanca Andrei, *Descoperiri arheologice și numismatice la Petroșeni*, în ActaMN 9 (1972), p. 385-386.
- Sztancs și Beldiman 2004 – Sztancs Diana Maria, Beldiman Corneliu, *Podoabe preistorice din materii dure animale: o mărgea de Spondylus sp. Descoperită în peștera Bordu Mare (sat Ohaba-Ponor, com. Pui, jud. Hunedoara)*, în RevB 18 (2004), p. 7-21.
- Stănescu 1985-1986 – Stănescu Florin C., *Considerații privitoare la posibile semnificații astronomice ale altarului de la Sarmizegetusa Regia*, în ActaMN 22-23 (1985-1986), p. 105-146.
- Stănescu 1987-1988 – Stănescu Florin C., *Absida centrală a marelui sanctuar rotund de la Sarmizegetusa Regia: considerații astronomico-matematice*, în ActaMN 24-25 (1987-1988), p. 119-144.
- Stănescu 1996 – Stănescu Florin C., *Un posibil cadran solar de tip discus în planitia la Sarmizegetusa – Regia, România*, în ActaMN 33 (1996, 1), p. 449-467.
- Stănescu 1996a – Stănescu Florin C., *Orientări astronomice în sanctuarele dacilor. Partea I. Sanctuarele dacilor de la Costești, România*, în ActaMN 33 (1996, 1), p. 468-476.
- Stănescu 1997 – Stănescu Florin C., *Posibile orientări astronomice în marile sanctuare dreptunghiulare de la Sarmizegetusa Regia, România. Rezultate preliminare*, în ActaMN 34 (1997, 1), p. 807-817.
- Stănescu 2001 – Stănescu Florin C., *Considerations concerning possible modalities to establish the astronomical directions in dacian sanctuaries. The problem of the apparent and the mathematic horizon at Sarmizegetusa Regia*, în Studii de istorie antică, Deva (2001), p. 325-334.
- Stoia 1975 – Stoia Adriana, *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1973-1974)*, în DaciaNS 19 (1975), p. 269-308.
- Stoia 1976 – Stoia Adriana, *Les fouilles archéologiques en Roumanie (1975)*, în DaciaNS

- 20 (1976), p. 273-286.
- Stoia 1977 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1976)*, în *DaciaNS* 21 (1977), p. 357-374.
- Stoia 1978 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1977)*, în *DaciaNS* 22 (1978), p. 348-362.
- Stoia 1979 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1978)*, în *DaciaNS* 23 (1979), p. 355-370.
- Stoia 1980 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1979)*, în *DaciaNS* 24 (1980), p. 355-370.
- Stoia 1981 – *Stoia Adriana, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1980)*, în *DaciaNS* 25 (1981), p. 363-380.
- Stoica 1970 – *Stoica Constantin, Stațiuni și izvoare minerale în ținutul Hunedoarei. Deva (1970)*.
- Stoicovici et Winkler 1971 – *Stoicovici Eugen, Winkler Iudita, Über die Stanzen von Pecica und von Ludești*, în *ActaMN* 8 (1971), p. 477-480.
- Strâmbu et Glodariu 1981 – *Strâmbu M., Glodariu Ioan, O nouă propunere de reconstituire a sanctuarului A de la Sarmizegetusa*, în *ActaMN* 18 (1981), p. 377-386.
- Suciu 1997 – *Suciu Dorin, Ținte ornamentale în zona Sarmizegetusa Regia*, în *BCSS* 3 (1997), p. 41-50.
- Székely 1964 – *Székely Zoltan, Descoperiri din neoliticul târziu de la Reci*, în *SCIV* 15 (1964, 1), p. 121-126.
- Szöcs 2000 – *Szöcs Péter Levente, Probleme privind datarea și cronologia ceramicii din secolele XVI-XVII din Transilvania*, în *AM* 3 (2000), p. 5-10.
- Szöcs 2003 – *Szöcs Péter Levente, Vase ceramice de uz comun descoperite cu tezaur monetare din Transilvania (secolele XVI-XVII)*, în *In Memoriam Popa Radu, Cluj-Napoca (2003)*, p. 223-234.
- Sztancs și Beldiman 2004 – *Sztancs Diana M., Beldiman Corneliu, Piese de podoabă din materii dure animale descoperite în Peștera Mare, sat Cerișor, com. Lelese, jud. Hunedoara*, în *Corviniana* 8 (2004), p. 97-109.
- Tatu 1982-1983 – *Tatu Hristache, Fortificații la Porțile de Fier ale Transilvaniei*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 165-170.
- Tatu 1994 – *Tatu Hristache, Descoperiri dacice și romane din Țara Hațegului*, în *ActaMN* 31 (1994, 1), p. 199-202.
- Tatu et Moraru 1982-1983 – *Tatu Hristache, Moraru Viorel, Dispozitivul defensiv dacic de la Ponoricu (jud. Hunedoara)*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 151-164.
- Tatu et alii 1988-1991 – *Tatu Hristache, Popa Ovidiu, Kalmar Zoia Maxim, Contribuții la repertoriul arheologic al Țării Hațegului*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 93-120.
- Tănăsescu 1986-1987 – *Tănăsescu Constantin, Din trecutul municipiului Deva. De la prima atestare documentară până în secolul al XVI-lea*, în *Sargetia* 20 (1986-1987), p. 160-169.
- Todea 2001 – *Todea C. Ion, Noi cercetări privind epoca timpurie a bronzului pe Valea Geoagiului (jud. Hunedoara)*, în *BCSS* 7 (2001), p. 49-56.
- Tomuș 2000 – *Tomuș Bogdan, Bazinul 2067. Sistemul carstic Valea Munceilor – Cheile Crivădiei. (2000)*.
- Trynkowski 1979 – *Trynkowski J., Încă o dată despre "Decebalus per Scorilo"*, în *ActaMN* 16 (1979), p. 507-512.
- Tudor 1969 – *Tudor Dumitru, La ville et le village en Dacie Romaine*, în *DaciaNS* 13 (1969), p. 319-328.
- Țentea și Ludușan 2000 – *Țentea Ovidiu, Ludușan Valeriu, About the Spearheads of triangular cross-section from Dacia*, în *ActaMN* 37 (2000, 1), p. 253-264.
- Țentea și Popescu 2002-2003 – *Țentea Ovidiu, Popescu-Matei Florian, Alae et Cohortes Daciae et Moesiae*, în *ActaMN* 39-40 (2002-2003, 1), p. 259-296.
- Țeposu 1988-1991 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Tipuri de statuete de bronz romane din Dacia*, în *Sargetia* 21-24 (1988-1991), p. 63-81.
- Țeposu et Mărghitan 1969 – *Marinescu-Țeposu Lucia, Mărghitan Liviu, Monumente funerare de la Micia (partea II)*, în *ActaMN* 6 (1969), p. 159-166.
- Țiplic et alii 2003 – *Țiplic Marian, Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Orăștie, jud. Hunedoara*.

- Țiplic et alii 2004 – *Punct: Dealul Pemilor – X₂*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 221-222.
 – Țiplic Marian, Pinter Zeno Karl, Căstăian Mihai, Orăștie, jud. Hunedoara. *Punct: Dealul Pemilor – X₂*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 224-225.
- Țuțuianu 1997-1998 – Țuțuianu Daniel C., *Spade medievale din colecția Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva*, în *Sargetia* 27 (1997-1998, 1), p. 441-448.
- Țuțuianu 1999-2000 – Țuțuianu Daniel C., *Spade medievale descoperite la Simeria Veche (jud. Hunedoara)*, în *AnB(SN)* 7-8 (1999-2000), p. 591-600.
- Țuțuianu 2000 – Țuțuianu Daniel C., *Un topor de factură avară descoperit la Simeria Veche (județul Hunedoara)*, în *Apulum* 37 (2000, 1), p. 449-451.
- Țuțuianu și Ardeu 2003 – Țuțuianu Daniel C., Ardeu Adriana, Deva, jud. Hunedoara. *Punct: Cetate*, în *CCA – campania 2002* (2003), p. 118-119.
- Țuțuianu et alii 2004 – Țuțuianu Daniel, Ardeu Adriana, Codrea Ionuț, Deva, jud. Hunedoara. *Punct: Cetate*, în *CCA – campania 2003* (2004), p. 115-117.
- Udrescu 1973 – Udrescu Maria Șt., *Fauna descoperită în așezarea de la Strei*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 173-180.
- Ursuț et alii 1982-1983 – Ursuț Dorin, Mitulescu Adrian, Paul P., *Drumul roman Sarmizegetusa – Ostrov. Aspecte geo-topometrice*, în *Sargetia* 16-17 (1982-1983), p. 201-208.
- Ursuțiu 2002 – Ursuțiu Adrian, *Etapă mijlocie a primei vârste a fierului în Transilvania (ceretările de la Bernadea, com. Bahnea, jud. Mureș)*. Cluj-Napoca (2002).
- Valea și Mărghitan 1966 – Valea Mihai, Mărghitan Liviu, *Așezarea dacică de la Câmpuri-Surduc*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 65-74.
- Valea și Mărghitan – Valea Mihai, Mărghitan Liviu, *Așezarea dacică de la Câmpuri-Surduc*, în *Sargetia* 6 (1969), p. 47-53.
- Vasiliev 1989 – Vasiliev Valentin, *Problèmes de la chronologie du Hallstatt sur le territoire de la Roumanie*, în *Apulum* 25 (1989), p. 83-102.
- Vasiliev 1991 – Vasiliev Valentin, *Über die befestigten Hallstattaeitlichen Siedlungen aus dem innerkarpatischen Gebiet Rumänien*, în *EN* 1 (1991), p. 3-10.
- Vasiliev 1992 – Vasiliev Valentin, *Probleme privind cronologia epocii hallstattiene în aria intracarpatică a României (III)*, în *EN* 2 (1992), p. 19-26.
- Vasiliev 1995 – Vasiliev Valentin, *Fortifications de refuge et établissements fortifiés du premier âge du fer en Transylvanie. În: BT* 12 (1995).
- Vasiliev și Andrițoiu 1985 – Vasiliev Valentin, Andrițoiu Ion, *Note despre așezarea fortificată hallstattiană de la Subcetate, jud. Hunedoara*, în *Apulum* 22 (1985), p. 31-36.
- Vasiliev și Mărghitan 1968 – Vasiliev Valentin, Mărghitan Liviu, *Materiale epigrafice descoperite la Micia*, în *Apulum* 7 (1968, 1), p. 423-432.
- Vlassa 1959 – Vlassa Nicolae, *Cultura ceramicii liniare în Transilvania*, în *SCIV* 10 (1959, 2), p. 239-246.
- Vlassa 1960 – Vlassa Nicolae, *Cu privire la poziția culturii Bükk în Transilvania*, în *SCIV* 11 (1960, 1), p. 131-134.
- Vlassa 1964 – Vlassa Nicolae, *Contribuții la cunoașterea culturii Bodrogkeresztúr*, în *SCIV* 15 (1964, 3), p. 351-367.
- Vlassa 1966 – Vlassa Nicolae, *Douăsprezece figurine cu cap mobil de la Turdaș*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 9-16.
- Vlassa 1966a – Vlassa Nicolae, *Cultura Criș în Transilvania*, în *ActaMN* 3 (1966), p. 9-47.
- Vlassa 1967 – Vlassa Nicolae, *Unele probleme ale neoliticului Transilvaniei*, în *ActaMN* 4 (1967), p. 403-424.
- Vlassa 1970 – Vlassa Nicolae, *Kulturelle Beziehungen des Neolithikums Siebenbürgens zum Vorderen Orient*, în *ActaMN* 7 (1970), p. 3-40.
- Vlassa 1972 – Vlassa Nicolae, *Zona balcano-asiatică și Transilvania. Răspuns unei note polemice*, în *ActaMN* 9 (1972), p. 367-374.
- Vlassa 1975 – Vlassa Nicolae, *Noi contribuții la problema influențelor orientale în neoliticul Transilvaniei*, în *ActaMN* 12 (1975), p. 1-12.
- Vlassa 1978 – Vlassa Nicolae, *Problema existenței ecvidelor domestice în cadrul culturii Vinča-Turdaș*, în *ActaMN* 15 (1978), p. 19-48.
- Vlassa 1979 – Vlassa Nicolae, *„Căsuțele de cult” de la Turdaș*, în *Apulum* 17 (1979), p. 9-23.
- Vârtopeanu 1974- – Vârtopeanu Mihai, *Două morminte romane de la Micia*, în *Sargetia* 11-12

- 1975 (1974-1975), p. 111-116.
- Voişian 1997 – *Voişian Valentin, In Ulpia Traiana Sarmizegetusa entdeckte Bestandteile militärischer Ausrüstung*, în *ActaMN* 34 (1997, 1), p. 201-211.
- Vulpe 1966 – *Vulpe Radu, Capturarea surorii lui Decebal*, în *Sargetia* 4 (1966), p. 75-96.
- Vulpe 1975 – *Vulpe Alexandru, Die Äxte und Beile in Rumänien II. În: PBF IX, 5.*
- Winkler 1958 – *Winkler Iudita, Descoperiri de monede antice în Transilvania*, în *SCN* 2 (1958), p. 403-409.
- Winkler 1966 – *Winkler Iudita, Drahma și hemidrahma în sistemul monetar al daco-geților*, în *ActaMN* 3 (1966), p. 75-90.
- Winkler 1968 – *Winkler Iudita, Tipurile monetare ale daco-geților și aria lor de răspândire*, în *ActaMN* 5 (1968), p. 33-50.
- Winkler 1968a – *Winkler Iudita, Ștanțele și stilul monedelor daco-getice*, în *Apulum* 7 (1968, 1), p. 209-228.
- Winkler 1969 – *Winkler Iudita, Tipurile monetare ale daco-geților și aria lor de răspândire (partea II)*, în *ActaMN* 6 (1969), p. 67-92.
- Winkler 1970 – *Winkler Iudita, Perioada emiterii monedelor și dreptul monetar la geto-daci*, în *ActaMN* 7 (1970), p. 93-108.
- Winkler 1970a – *Winkler Iudita, Tezaurul de monede grecești și romane descoperit la Tisa (județul Hunedoara) în 1872*, în *Sargetia* 7 (1970), p. 27-42.
- Winkler 1972 – *Winkler Iudita, Despre două tezaure de monede antice descoperite la Deva*, în *Sargetia* 9 (1972), p. 51-54.
- Winkler 1974-1975 – *Winkler Iudita, Descoperiri monetare din Ulpia Traiana*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 117-136.
- Wolff 1976 – *Wolff Heindrich, Miscellanea Dacica (II)*, în *ActaMN* 13 (1976), p. 99-124.
- Wollmann 1968 – *Wollmann Volker, Monumente sculpturale din Germisara*, în *Sargetia* 5 (1968), p. 109-120.
- Wollmann 1973 – *Wollmann Volker, Cercetări privind carierele de piatră din Dacia romană*, în *Sargetia* 10 (1973), p. 105-121.
- Wollmann 1974-1975 – *Wollmann Volker, Monumente epigrafice „emigrate” din Ulpia Traiana*, în *Sargetia* 11-12 (1974-1975), p. 307-316.
- Wollmann 1975 – *Wollmann Volker, Monumente epigrafice și sculpturale romane din Ulpia Traiana*, în *Apulum* 13 (1975), p. 199-226.
- Wollmann 1996 – *Wollmann Volker, Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră în Dacia Romană. În: BMN* 13 (1996).
- Zirra și Spânu 1992 – *Zirra Vlad Vintilă, Spânu Daniel, Observații asupra tezaurelor de argint din Latène-ul târziu*, în *SCIVA* 43 (1992, 4), p. 401-424.
- *** 1960 – *Istoria României. București* (1960, 1).
- *** 1964 – *Regiunea Hunedoara* (1964).
- *** 1980 – *Hunedoara monografie. București* (1980).
- *** 1982 – *Enciclopedia geografică a României. București* (1982).
- *** 1994 – *EAIVR* I (1994), A-C.
- *** 1996 – *Situri arheologice cercetate în perioada 1983-1992.*
- *** 1996a – *Deva, „Magna Curia”, jud. Hunedoara*, în *SAC* 1 (1996), p. 41.
- *** 1996b – *EAIVR* II (1996), D-L.
- *** 1997 – *CCA – 1983-1992* (1997).
- *** 2000 – *EAIVR* III (2000), M-Q.
- *** 2003 – *Antique Bronzes in Romania. București* (2003).